2025

RASTOČI SLOVARJI

Založba ZRC

Slovar slovenskega knjižnega jezika

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2025

Zbirka: Rastoči slovarji
ISSN 2536-2968

Urednik zbirke: Andrej Perdih
Tehnična urednica zbirke: Duša Divjak Race

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons CC-BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:
https://doi.org/10.3986/9789610511342

Glavni uredniki

Aleksandra Bizjak Končar
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4054-3758
Duša Divjak Race
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3338-9270
Dejan Gabrovšek
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4995-1814
Nataša Gliha Komac
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9762-0676
Nataša Jakop
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4575-272X
Janoš Ježovnik
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6642-9833
Boris Kern
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7733-5755
Simona Klemenčič
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7772-7871
Domen Krvina
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2276-1156
Nina Ledinek
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1068-3856
Matej Meterc
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0198-3745
Mija Michelizza
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9741-600X
Tanja Mirtič
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2098-011X
Matic Pavlič
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8248-8860
Andrej Perdih
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2248-9666
Špela Petric Žižić
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7451-4264
Marko Snoj
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8641-6669
Mladen Uhlik
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4635-9273
Andreja Žele
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6477-2590

Avtorji slovarskih sestavkov

Aleksandra Bizjak Končar, Duša Divjak Race, Dejan Gabrovšek, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop (frazeologija), Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič (etimologija), Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc (frazeologija), Mija Michelizza, Tanja Mirtič (izgovor, pregibnostno-naglasni vzorci), Andrej Perdih, Špela Petric Žižić, Marko Snoj, Andreja Žele

Terminološki svetovalci

Matej Ažman (filozofija), Dejan Bordjan (zoologija), Aleš Črnič (religiologija), Irena Debeljak (paleontologija), Nina Ditmajer Prando (literarna veda), Peter Fajfar (metalurgija), Petra Golja (biologija), Špela Goričan (geologija), Klemen Grabnar (muzikologija), Vili Grdič (šah), Aleksander Horvat (geologija), Jana Horvat (arheologija), Vesna Huber (plesna umetnost), Metka Hudina (agronomija), Barbara Ivančič Kutin (etnologija), Kristjan Jarni (botanika), Slavko Jerič (šport), Manca Juvan (fotografija), Gorazd Karer (elektrotehnika), Katarina Keber (zgodovina), Blaž Komac (geografija), Radovan Kumar (enologija), Jože Kutin (strojništvo), Igor Lengar (fizika), Gregor Majdič (veterina), Simon Malmenvall (teologija), Lucija Mandić (literarna veda), Matej Michelizza (računalništvo in informatika), Ana Motnikar (tekstilstvo), Aleš Nagode (metalurgija), Boštjan Napotnik (gastronomija), Aleš Novak (pravo), Aleš Obreza (farmacija), Franc Perdih (kemija), Jernej Pivec (bančništvo), Katarina Podbevšek (gledališka umetnost), Nina Ponikvar (ekonomija), Tim Prezelj (biologija), Nataša Rogelja Caf (ribištvo), Tina Rugelj (arhitektura), Helena Seražin (umetnostna zgodovina), Aleš Smrekar (geografija), Janez Snoj (avtomobilizem), Rok Sorta (navtika), Leon Stefanija (muzikologija), Ferdinand Šerbelj (umetnostna zgodovina), Dušica Šibav (enologija), Martin Škrlep (živinoreja), Katarina Šter (muzikologija), Blaž Torkar (vojska), Franc

Verovnik (medicina), Matjaž Vesel (filozofija), Damjan Vrenčur (matematika)

Recenzentki
Goranka Blagus Bartolec, Marjeta Vrbinc

Tehnološka podpora
Janoš Ježovnik, Andrej Perdih

Oblikovanje in prelom
Duša Divjak Race

Oblikovanje naslovnice
Brane Vidmar

Izdajatelja
Slovenska akademija znanosti in umetnosti in ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Zanju
Peter Štih in Kozma Ahačič

Založnik
ZRC SAZU, Založba ZRC

Zanj
Oto Luthar

Glavni urednik založbe
Aleš Pogačnik

Ljubljana 2026

Publikacija je nastala v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARIS, in programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda, ki ga financira SAZU.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.
COBISS.SI-ID 276636163
ISBN 978-961-05-1134-2 (PDF)

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2025

Založba ZRC

Uvod

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2025 v 426 slovarskih sestavkih prinaša sodoben jezikoslovni opis izseka jezikovne realnosti slovenskega jezika. Za lažje razumevanje slovarskih sestavkov so v nadaljevanju predstavljena osnovna pojasnila. Slovarska zasnova je natančneje prikazana v *Konceptu novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga leta 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Izrazni del slovarskega sestavka

Slovarski sestavek uvaja jakostno onaglašena iztočnica v osnovni obliki, ki ji sledita zapis prve stranske oblike in besednovrstna opredelitev. Izgovor iztočnice je naveden v oglatem oklepaju v poenostavljeni slovarski transkripciji, imenovani Riglerjeva transkripcija. To je že do sedaj uveljavljena slovenska slovarska transkripcija, ki je uporabljena že v prejšnjih izdajah *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in v *Slovenskem pravopisu* 2001.

Razdelek **Izgovor in oblike** prikazuje izgovor iztočnice v Riglerjevi transkripciji in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Zapis izgovora je onaglašen tako jakostno kot tonemsko. Izpisan je izgovor osnovne oblike. Izgovor prve stranske oblike je naveden, kadar v izglasju osnovne prihaja do premene po zvenečnosti (npr. **kortikosteroid** jakostno [kórtikosteroít kórtikosteroída] / tonemsko [kọ̑rtikosteroît kọ̑rtikosteroîda]) ali položajnih sprememb fonema *v* ali *l* (npr. **baldrijanov** jakostno [báldrijanọu̯ báldrijanova báldrijanovo] / tonemsko [bâldrijanọu̯ bâldrijanova bâldrijanovo]).

Pregibnostno-naglasni vzorci so prikazani pri vseh pregibnih besednih vrstah in so onaglašeni tako jakostno kot tonemsko. Navedene so vse sistemsko mogoče oblike. Nepredvidljive in zato zahtevnejše oblike (npr. rodilnik dvojine in množine pri samostalniku **mojstrstvo**) so v pregibnostno-naglasnih vzorcih dodatno izpostavljene. Pri nepregibnih besednih vrstah je v razdelku Izgovor in oblike praviloma naveden le izgovor v obeh transkripcijah. Pri prislovih so prikazane tudi stopnjevane oblike.

Jakostni naglas je na dolgih samoglasnikih *i*, *a* in *u*, dolgih ozkih *e* in *o* ter na *r* označen z ostrivcem (ˊ), na dolgih širokih *e* in *o* s strešico (ˆ) in na kratkih samoglasnikih *i*, *e*, *a*, *o*, *u* in polglasniku s krativcem (ˋ).

Pri **tonemskem naglaševanju** se nizki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma visok) na dolgih samoglasnikih in na *r* označuje z akutom (ˊ), visoki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma nizek) pa s cirkumfleksom (ˆ). Na kratkih samoglasnikih in polglasniku je nizki ton označen z gravisom (ˋ), visoki ton pa z dvojnim gravisom (̏). Ozka *e* in *o* sta označena s piko pod črko (*ẹ*, *ọ*), široka nista posebej zaznamovana.

Pomenski del slovarskega sestavka

Iztočnice oziroma njihove večbesedne leksikalne enote (pomensko neprozorne stalne besedne zveze in frazeološke enote) imajo vsaj en pomen. Na prvem mestu je po navadi splošnejši pomen, iz katerega je praviloma mogoče izpeljati vse ostale pomene. Manjši pomenski premiki so uvrščeni v podpomene, večji pomenski premiki pa so obravnavani kot samostojni pomeni. Pomeni in podpomeni so označeni s številkami. Pri frazeoloških enotah so pomeni, podpomeni in manjši pomenski odmiki ločeni s podpičjem.

Razlagalni del vedno vključuje razlago, ki jo lahko uvajajo **slovarske oznake in pojasnila**.

Pri iztočnicah, ki poimenujejo živali, rastline in druge organizme, razlago praviloma dopolnjuje **taksonomsko ime** (npr. tip **ris** primerjaj lat. *Lynx lynx*, **tulipan** primerjaj lat. *Tulipa*, **vratič** primerjaj lat. *Tanacetum vulgare*). Pri navajanju taksonomskih imen gre zgolj za informativni, orientacijski podatek, ki ga je treba za rabo v strokovnih in znanstvenih besedilih preveriti v ustrezni strokovni literaturi. Zaradi razlik v rabi poimenovanj za živa bitja v splošnem in strokovnem jeziku ter načina obravnave tovrstnega besedja v splošnorazlagalnem slovarju so namreč nekatere poenostavitve pri navajanju taksonomskih imen neizogibne (prim. **melisa** : **navadna melisa**). Taksonomska imena so tudi ob morebitni drugačni rabi v strokovnih besedilih vedno v celoti izpisana ležeče, iztočnice ali večbesedne leksikalne enote pa so navedene v ednini, tudi ko je to v nasprotju z uveljavljenimi taksonomskimi imeni.

Pri posameznih pomenih in podpomenih so lahko navedeni **sinonimi**. Kot sinonimi so med seboj povezane že uslovarjene besede in stalne besedne zveze z enakim ali zelo podobnim pomenom (npr. **dialekt** – **narečje**, **narekovaj** – **navednica**, **ekspresija genov** – **genska ekspresija**), poleg tega so ob zaznamovanih besedah prikazani njihovi nevtralni sinonimi (npr. manj formalno **gumar – vulkanizer**, neformalno **sekret** – **stranišče** (v ustreznih pomenih)).

Ponazarjalno gradivo vključuje skladenjske vzorce, kolokacije in stavčne zglede. V slovarskih sestavkih služi za ponazoritev razlage posameznega pomena ali podpomena in predstavlja rabo iztočnice v tipičnem besedilnem okolju.

Skladenjski vzorci, ki so v slovarskem sestavku označeni z znakom ►, ponazarjajo tipično skladenjsko okolje iztočnice. Navedeni so pri pomenih in podpomenih iztočnice, pri katerih se prikazane skladenjske strukture v gradivu pojavljajo dovolj pogosto in statistično značilno. Pri slovničnih in modifikacijskih besednih vrstah (predlogi, vezniki, členki in medmeti) skladenjskih vzorcev praviloma ne navajamo. Skladenjski vzorci so predstavljeni z zapisom besednih vrst v ustreznih oblikah, pri čemer je tisti del vzorca, ki ponazarja iztočnico, poudarjen, npr. *samostalniška beseda* + ***samostalniška beseda v rodilniku*** za strukture tipa *obisk* ***cirkusa*** ali *prislov* + ***glagol*** za strukture tipa *temeljito* ***izplakniti***. Vezniki in predlogi, redkeje tudi druge besedne vrste, so v vzorcih navedeni eksplicitno, npr. ***glagol*** *+ v +* *samostalnik v mestniku* za strukture tipa ***jahati*** *v kasu*. Formulacije tipa *samostalniška beseda*, *pridevniška beseda* opisujejo tako enobesedne kot besednozvezne uresničitve.

V slovarju prikazane **kolokacije** so tipične sopojavitve iztočnice in vsaj še ene besede. Slovar navaja tiste kolokacije, ki so v gradivu prepoznane kot dovolj pogoste in statistično značilne. Kolokacije so navedene pri ustreznih skladenjskih vzorcih, glede na pomensko sorodnost pa so uvrščene v pomenske nize.

Stavčni zgledi so kot avtentični primeri jezikovne rabe vzeti iz besedilnih korpusov. Ker so iztrgani iz siceršnjega besedilnega konteksta, so v nekaterih primerih za slovarsko rabo ustrezno prilagojeni, pri čemer se teži k čim manjši modifikaciji izvornega gradiva. Stavčni zgledi so

prikazani pri ustreznih skladenjskih vzorcih, nastopajo pa tudi samostojno. V tem primeru so glede na druge stavčne zglede umaknjeni v levo. Vsak skladenjski vzorec, pomen ali podpomen je ponazorjen z najmanj enim stavčnim zgledom.

Večbesedne leksikalne enote

V slovarju so stalne besedne zveze in frazeološke enote v pomenskem delu obravnavane praviloma na enak način kot enobesedne iztočnice. Imajo svojo slovarsko razlago in ponazarjalno gradivo, lahko pa tudi stilne podatke.

V razdelku **Stalne besedne zveze** so predstavljene stalne besedne zveze, ki so pomensko neprozorne in nefrazeološke (npr. **akcijski radij, bakrena doba, bengalski tiger, družba spektakla, limfocit B, notranji monolog**).

Razdelek **Frazeologija** prinaša prikaz frazeoloških in paremioloških enot, ki v svoji zgradbi vključujejo katero od iztočničnih besed (npr. **žveplo**), njihove ustaljene variante in nekatere tipe frazeoloških pretvorb. Prikazane so v osnovni obliki, ki je v gradivskih virih praviloma tudi najpogostejša. Variantne oblike so razporejene po frekvenčnem merilu od najpogostejše navzdol.

Variantne besednozvezne frazeološke enote so prikazane tudi v strnjenem shematskem zapisu (npr. **bruhati/stresati/zlivati ogenj in žveplo (na koga, na kaj) | bruhati ogenj/žveplo (na koga, na kaj)**). V tem zapisu poševnica (/) prikazuje sestavinske variante (največ tri), pokončnica (|) označuje skladenjske in druge variante, pri katerih bi bil zapis s poševnico lahko manj razumljiv, v navadnih oklepajih () pa so prikazane neobvezne sestavine frazeoloških enot. Pragmatični frazemi (npr. **Bog lonaj!, In amen., Hop, Cefizelj!, Hip, hip, hura!**) in paremiološke enote (**Mi o volku, volk iz gozda., Velike ribe žrejo male.**) so v osnovni obliki in variantah zapisani z veliko začetnico in končnim ločilom, ki označuje njihov značilni skladenjski naklon. Stavčni zgledi prikazujejo tipično besedilno realizacijo frazeoloških in paremioloških enot ter njihovih variant.

Raba frazeoloških in paremioloških enot v jeziku je stilno zaznamovana, na kar implicitno opozarja že njihova umestitev v poseben razdelek. Osnovna oblika in frazeološke variante so označene z ekspresivnimi kvalifikatorji (*ljubkovalno*, *slabšalno*, *evfemistično*, *ironično, šaljivo*, *privzdignjeno*, *vulgarno*), kadar je mogoče natančneje določiti njihovo slogovno vrednost (**konjski mešetar** **slabšalno** ‘kdor deluje preračunljivo, navadno pri kupčevanju, prekupčevanju’, **barska dama** evfemistično ‘prostitutka’, **Vaša ekscelenca!** privzdignjeno ‘uporablja se kot uradni, protokolarni nagovor za visokega predstavnika države, cerkve’). Družbenostna kvalifikatorja (*manj formalno*, *neformalno*) se uporabljata zlasti za prikaz razmerja med različnimi stopnjami formalnosti v okviru frazeoloških variant.

Pri glagolskih frazemih je s slovničnim pojasnilom v dovršni obliki oziroma v nedovršni obliki opozorjeno na vidske variante frazema (npr. **kaliti vodo**, v dovršni obliki **skaliti vodo**).

Slovarske oznake in pojasnila

Slovarske oznake in pojasnila[1] na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov eno- in večbesednih leksikalnih enot prinašajo slovnične opredelitve slovarskih enot in podatke o specifični, tj. zaznamovani rabi jezikovnih enot v knjižnih besedilih.

Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične kategorialne lastnosti ter nekatere druge slovnične posebnosti in omejitve obravnavanih leksikalnih enot, kot jih izkazuje jezikovno gradivo.

Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila prinašajo podatke o slogovni zaznamovanosti leksikalnih enot, njihovih pomenov in podpomenov, in sicer z družbenostnega, prostorskega, časovnega, področnega in konotativnega vidika.

Z **družbenostnima kvalifikatorjema** *manj formalno* in *neformalno* so označene leksikalne enote, pomeni in podpomeni, ki so tipični za sporazumevalne položaje z različnimi stopnjami znižane formalnosti, uradnosti in medosebne distance.

> Leksikalne enote, pomeni in podpomeni, označeni s kvalifikatorjem ***manj formalno***, se navadno uporabljajo pri neposrednem sporazumevanju, ko je v ospredju gospodarnost izražanja. Navadno so rezultat poenobesedenja in izraznega krajšanja, na pomenski ravni pa posploševanja. Načeloma lahko te enote nadomestimo z nevtralnim sinonimom, ki je pomensko jasnejši in nedvoumen, npr. **cementar** manj formalno ‘podjetje, ki proizvaja cement’; SIN.: cementarna

> Leksikalne enote, pomeni in podpomeni, označeni s kvalifikatorjem ***neformalno***, se navadno uporabljajo pri spontanem neposrednem sporazumevanju v bolj sproščenem vzdušju, v splošno rabo pa pogosto prehajajo iz različnih družbenih – navadno interesno, strokovno, starostno prostorsko ipd. določenih – skupin jezikovnih uporabnikov. Npr. **folk** ‘ljudje’, **skidati se** ‘oditi, odpraviti, premakniti se kam’, **žmohten** ‘ki je zlasti zaradi mastnosti močnega, polnega okusa’. Načeloma imajo te enote v knjižni rabi nevtralni sinonim.

S **terminološkimi kvalifikatorji** (v obliki *iz* + *strokovno področje*) so označene leksikalne enote, pomeni in podpomeni, ki v splošno rabo prehajajo s specializiranih, strokovnih področij. Npr. **iz kemije devterij, iz matematike imaginarno število, iz glasbene umetnosti polifonija**.

Ekspresivni kvalifikatorji označujejo leksikalne enote, pomene in podpomene, s katerimi jezikovni uporabnik razkriva svoje vrednotenje ubesedene pojavnosti (*ekspresivno*, *ljubkovalno*, *slabšalno*) in/ali svojo zavedno ali nezavedno sporazumevalno strategijo oz. način ubesedovanja (*evfemistično*, *ironično*, *privzdignjeno*, *šaljivo*, *vulgarno*), npr. npr. **poezija ekspresivno** ‘kar je izjemno, harmonično, popolno’, **ljubček ljubkovalno** ‘poljub’, **svinjati slabšalno** ‘mazati, onesnaževati’, **ljubček ironično** ‘uporablja se kot pokroviteljski, posmehljiv nagovor za koga, zlasti pri izražanju nestrinjanja, nasprotovanja’.

1 Nabor slovarskih oznak za *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2023* je bil glede na *Koncept novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika* deloma prenovljen. Spremembe so predstavljene v prispevkih Tipologija slovarskih oznak za tretjo izdajo Slovarja slovenskega knjižnega jezika (eSSKJ) (Gliha Komac in Divjak Race 2022) in Teoretična izhodišča za kvalificiranje v eSSKJ (Divjak Race 2023).

S **časovnim kvalifikatorjem** *starinsko* so označeni časovno odmaknjeni izrazi, pomeni in podpomeni, ki so v rabi še prisotni, a imajo v sodobnem jeziku načeloma nevtralni sinonim (**goslar** ‘glasbenik, ki igra violino’; SIN.: violinist).

S **prostorskimi kvalifikatorji** (*koroško*, *štajersko*, *primorsko* ipd.) so označene leksikalne enote, pomeni in podpomeni, ki se primarno uporabljajo na zemljepisno omejenem območju. V splošni rabi so tipične za neformalno sporazumevanje, zato se prostorski kvalifikatorji navadno kombinirajo z družbenostnim kvalifikatorjem *neformalno*.

Z **normativnimi kvalifikatorji** (*in*, *tudi*, *glej*) je označeno razmerje med dvojnicami.

Kvalifikatorska pojasnila so namenjena podrobnejši časovni in prostorski opredelitvi pomena (*od leta X do leta X*, *nekdaj*, *v X okolju* ipd.) ter posredovanju podatka o vezanosti jezikovne enote na določeno besedilno vrsto (npr. *zlasti v pravljicah*). Npr. **madam** pred imenom, **zlasti v angleškem okolju** ‘naziv za žensko’, **gnada** **nekdaj** ‘pripadnik plemiškega sloja, zlasti v fevdalizmu’.

Normativnost

Normativni podatki so v slovarju prikazani s hierarhijo navajanja in vrednotenja dvojnic knjižnega jezika z normativnimi kvalifikatorji (*in*, *tudi*, *glej*) ter s pojasnili v okviru razdelka Normativnost.

Dvojnice so lahko pisne (npr. **monsignor/monsinjor, inzulin/insulin, inzulinski/insulinski**), izgovorne (npr. **mešetár/mešétar, slêng/slêng**), oblikoslovne (npr. **butelj butlja/buteljna, kulen kulena/kulna)** in druge. Uvaja jih normativni kvalifikator. Lahko so opredeljene kot enakovredne (kvalifikator *in*) ali neprednostne (kvalifikator *tudi*), samo pri pisnih dvojnicah pa tudi kot prednostne (kvalifikator *glej*). Pisne dvojnice so celostno obravnavane v samostojnih slovarskih sestavkih. Na obstoj dvojničnega razmerja je uporabnik opozorjen tudi pri stalnih besednih zvezah.

Besedotvorje

V razdelku **Besedotvorje** so prikazani feminativi, maskulinativi (**gurman** – **gurmanka**), manjšalnice (**papagaj** – **papagajček**) in svojilni pridevniki, ki se v analiziranem gradivu pojavljajo dovolj pogosto. Termina feminativ in maskulinativ sta rabljena v širšem smislu in zajemata tudi primere vzporedne tvorbe (**neandertalec** – **neandertalka**). Feminativi, svojilni pridevniki in manjšalnice so navedeni pri parnih samostalnikih moškega spola, ne pa tudi obratno. V razdelku so tudi pari, pri katerih je zaradi družbenih razmer kot prvi obstajal ženski par. V teh primerih so parni samostalniki navedeni tako pri samostalnikih moškega kot ženskega spola.

Etimologija

Etimološki razdelek prinaša etimološke osvetlitve, tj. strnjene informacije o izvoru besed. Zasnovane so po načelu kontinuitete navedbe jezika in pomena. To pomeni, da ležeče prikazano besedno gradivo, ki ni pomensko razloženo, pomeni isto kot prva ležeče prikazana beseda ali besedna zveza na njegovi levi, in da besedno gradivo, ki ni opredeljeno glede na jezik, pripada istemu jeziku kot besedno gradivo pred njim. Če prva ležeče prikazana beseda etimološke osvetlitve ni pomensko razložena, je njen pomen enak ali vsaj zelo podoben pomenu slovarske iztočnice. Če jezik ni posebej opredeljen, je slovenski.

Kotnik v levo (<) pomeni, da je to, kar stoji na njegovi levi strani, nastalo v rednem jezikovnem razvoju iz tistega, kar stoji na njegovi desni, enojna narekovaja na začetku in koncu besede (‘ ’) sta navednici za pomen, zvezdica (*) stoji pred neizpričano, rekonstruirano besedo, njenim delom ali pomenom. Enačaj (=) pomeni, da ima to, kar stoji na njegovi levi, isti izvor kot to, kar stoji na njegovi desni, vezaj (-) je znak za morfemsko mejo, znak plus (+) uvaja v zlaganje ali sestavo.

Etimološke osvetlitve v slovarju so sklicevalne (sklic na besedo, ki je obravnavana na drugem mestu v slovarju) in polne. Sklicevalne etimološke osvetlitve vsebujejo navedbo motivirajočega leksema, tj. besede ali njenega dela, iz katerega je tvorjena dana beseda. Nadaljnja pojasnila o izvoru dane besede ali njenega dela torej najdemo pri besedi, na katero kaže sklic. Če je potrebno, je sklicu dodano pojasnilo. Iz starejših jezikovnih plasti podedovane besede imajo polne etimološke osvetlitve, ki segajo do izvora, vendar najdlje do indoevropskega prajezika. V primerih, pri katerih etimološka osvetlitev brez dodatnih podatkov za razumevanje nastanka besede ne bi zadoščala, so besedilu dodana enciklopedična pojasnila.

Slovar

analgezíja analgezíje samostalnik ženskega spola
[analgezíja]
POMEN
iz medicine začasno blaženje, odprava občutljivosti za bolečino z analgetiki, navadno ob ohranjeni zavesti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
epiduralna, področna, porodna analgezija
▪ V porodnišnici so ponudili možnost lajšanja porodnih bolečin z epiduralno *analgezijo*.
▪ Za dobro porodno *analgezijo* je potrebnih veliko anesteziooloških izkušenj.
▪ Glavni predpogoj učinkovite *analgezije* je objektivna ocena intenzitete bolečine, njene narave in izbira primernega analgetika.
...
▪ Delež porodnic, ki rodi z epiduralno porodno *analgezijo*, je v porodnišnicah v zahodnih delih Evrope zelo različen.
▪ Za vzdrževanje *analgezije* med anestezijo se uporabljajo močni opiatni analgetiki.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[analgezíja]
IPA: [analgɛˈziːja]
ednina
IMENOVALNIK: analgezíj**a**
RODILNIK: analgezíj**e**
DAJALNIK: analgezíj**i**
TOŽILNIK: analgezíj**o**
MESTNIK: pri analgezíj**i**
ORODNIK: z analgezíj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: analgezíj**i**
RODILNIK: analgezíj
DAJALNIK: analgezíj**ama**
TOŽILNIK: analgezíj**i**
MESTNIK: pri analgezíj**ah**
ORODNIK: z analgezíj**ama**
množina
IMENOVALNIK: analgezíj**e**
RODILNIK: analgezíj
DAJALNIK: analgezíj**am**
TOŽILNIK: analgezíj**e**
MESTNIK: pri analgezíj**ah**
ORODNIK: z analgezíj**ami**
TONEMSKO
[analgezîja]
IPA: [analgɛzíːjà]
ednina
IMENOVALNIK: analgezîj**a**
RODILNIK: analgezîj**e**
DAJALNIK: analgezîj**i**
TOŽILNIK: analgezîj**o**
MESTNIK: pri analgezîj**i**
ORODNIK: z analgezîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: analgezîj**i**
RODILNIK: analgezîj
DAJALNIK: analgezîj**ama**
TOŽILNIK: analgezîj**i**
MESTNIK: pri analgezîj**ah**
ORODNIK: z analgezîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: analgezîj**e**
RODILNIK: analgezîj
DAJALNIK: analgezîj**am**
TOŽILNIK: analgezîj**e**
MESTNIK: pri analgezîj**ah**
ORODNIK: z analgezîj**ami**

IZVOR
prevzeto prek nlat. *analgesia* iz gr. *analgēsía* ‘neobčutljivost’ iz gr. *a.*. (pred samoglasniki *an.*.) ‘ne..’ + *álgēsis* ‘bolečina’

andánte prislov
[andánte]
POMEN
1. iz glasbene umetnosti takó, da se izvaja zmerno počasi, navadno v tempu s 56 do 108 dobami na minuto
▪ To skladbo izvajamo *andante*.
▪ Naj bo piano, *andante*, allegro ali forte – pravijo, da glasba pomirja.
2. kot samostalnik, iz glasbene umetnosti stavek ali skladba v zmerno počasnem tempu, navadno s 56 do 108 dobami na minuto
▪ *Andante* za violino in klavir Marija Kogoja je ključno delo slovenske violinske glasbe.
▪ *Andante* s solom roga je eden najglobljih stavkov mojstra pristno občutene melodike.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[andánte]
IPA: [anˈdaːntɛ]
OSNOVNIK: andánte
TONEMSKO
[andânte]
IPA: [andáːntɛ̀]
OSNOVNIK: andânte

IZVOR
prevzeto iz it. *andante*, prvotno ‘korakaje’, iz *andare* ‘iti, hoditi, korakati’ < vulglat. *ambitare* iz lat. *ambīre* ‘hoditi, iti okrog, obiti, obkrožati’

apnénčast apnénčasta apnénčasto pridevnik
[apnénčast]
POMEN
ki je iz apnenca ali vsebuje apnenec
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
apnenčasta gmota, tvorba | apnenčasta planota | apnenčaste kamnine | apnenčaste pečine, skale | apnenčasto skalovje | apnenčasta tla

▪ Kisli dež raztaplja *apnenčaste* in granitne kamnine, pri tem pa nastanejo kalcij, magnezij in hidrogenkarbonati.
▪ Prisojne lege nudijo veliko sonca, *apnenčasto* skalovje pa dodatno akumulira sončno toploto.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[apnénčast]

IPA: [apˈne:nʧast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: apnénčast
določno apnénčast**i**
RODILNIK: apnénčast**ega**
DAJALNIK: apnénčast**emu**
TOŽILNIK: apnénčast
določno apnénčast**i**
živo apnénčast**ega**
MESTNIK: pri apnénčast**em**
ORODNIK: z apnénčast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: apnénčast**a**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**ima**
TOŽILNIK: apnénčast**a**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: apnénčast**i**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**im**
TOŽILNIK: apnénčast**e**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: apnénčast**a**
RODILNIK: apnénčast**e**
DAJALNIK: apnénčast**i**
TOŽILNIK: apnénčast**o**
MESTNIK: pri apnénčast**i**
ORODNIK: z apnénčast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: apnénčast**i**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**ima**
TOŽILNIK: apnénčast**i**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: apnénčast**e**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**im**
TOŽILNIK: apnénčast**e**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: apnénčast**o**
RODILNIK: apnénčast**ega**
DAJALNIK: apnénčast**emu**
TOŽILNIK: apnénčast**o**
MESTNIK: pri apnénčast**em**
ORODNIK: z apnénčast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: apnénčast**i**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**ima**
TOŽILNIK: apnénčast**i**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: apnénčast**a**
RODILNIK: apnénčast**ih**
DAJALNIK: apnénčast**im**
TOŽILNIK: apnénčast**a**
MESTNIK: pri apnénčast**ih**
ORODNIK: z apnénčast**imi**

TONEMSKO

[apnȇnčast]

IPA: [apnè:nʧást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: apnȇnčast
določno apnȇnčast**i**
RODILNIK: apnȇnčast**ega**
DAJALNIK: apnȇnčast**emu**
TOŽILNIK: apnȇnčast
določno apnȇnčast**i**
živo apnȇnčast**ega**
MESTNIK: pri apnȇnčast**em**
ORODNIK: z apnȇnčast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: apnȇnčast**a**
RODILNIK: apnȇnčast**ih**
DAJALNIK: apnȇnčast**ima**
TOŽILNIK: apnȇnčast**a**
MESTNIK: pri apnȇnčast**ih**
ORODNIK: z apnȇnčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: apnȇnčast**i**
RODILNIK: apnȇnčast**ih**
DAJALNIK: apnȇnčast**im**
TOŽILNIK: apnȇnčast**e**
MESTNIK: pri apnȇnčast**ih**
ORODNIK: z apnȇnčast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: apnȇnčast**a**
RODILNIK: apnȇnčast**e**
DAJALNIK: apnȇnčast**i**
TOŽILNIK: apnȇnčast**o**
MESTNIK: pri apnȇnčast**i**
ORODNIK: z apnȇnčast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: apnȇnčast**i**
RODILNIK: apnȇnčast**ih**
DAJALNIK: apnȇnčast**ima**
TOŽILNIK: apnȇnčast**i**

MESTNIK: pri apnẹ́nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nčast**ima**
množina
IMENOVALNIK: apnẹ́nčast**e**
RODILNIK: apnẹ́nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ́nčast**im**
TOŽILNIK: apnẹ́nčast**e**
MESTNIK: pri apnẹ́nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nčast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: apnẹ́nčast**o**
RODILNIK: apnẹ́nčast**ega**
DAJALNIK: apnẹ́nčast**emu**
TOŽILNIK: apnẹ́nčast**o**
MESTNIK: pri apnẹ́nčast**em**
ORODNIK: z apnẹ́nčast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ́nčast**i**
RODILNIK: apnẹ́nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ́nčast**ima**
TOŽILNIK: apnẹ́nčast**i**
MESTNIK: pri apnẹ́nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nčast**ima**
množina
IMENOVALNIK: apnẹ́nčast**a**
RODILNIK: apnẹ́nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ́nčast**im**
TOŽILNIK: apnẹ́nčast**a**
MESTNIK: pri apnẹ́nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nčast**imi**

in

[apnẹ̑nčast]
IPA: [apné:nʧə̀st]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast
določno apnẹ̑nčast**i**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ega**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**emu**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast
določno apnẹ̑nčast**i**
živo apnẹ̑nčast**ega**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**em**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**a**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**ima**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**a**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**ima**
množina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**i**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**im**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**e**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**a**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**e**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**i**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**o**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**i**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**o**
dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**i**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**ima**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**i**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**ima**
množina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**e**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**im**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**e**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**o**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ega**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**emu**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**o**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**em**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**i**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**ima**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**i**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**ima**
množina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nčast**a**
RODILNIK: apnẹ̑nčast**ih**
DAJALNIK: apnẹ̑nčast**im**
TOŽILNIK: apnẹ̑nčast**a**
MESTNIK: pri apnẹ̑nčast**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nčast**imi**

IZVOR
↑apnenec

apnénec apnénca samostalnik moškega spola

[apnénəc]
POMEN
sedimentna kamnina z visoko vsebnostjo kalcijevega karbonata, značilna zlasti za kraški svet
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
jurski, kredni, triasni apnenec | lapornat apnenec | prepusten, raztopljen apnenec

▪ Na zahodnem predelu jezera so tla pretežno kraška na dobro prepustnem *apnencu*.
▪ Podpeški *apnenec* je bil za Ljubljano najpomembnejši gradbeni kamen.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
plast, skladi apnenca | raztapljanje apnenca
▪ Posebnosti kraškega reliefa so nastale s ponikanjem vode skozi razpoke, raztapljanjem *apnenca* in širjenjem razpok.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
apnenec gradi, tvori KAJ | apnenec prevladuje
▪ Površje planote gradijo plastnati jurski *apnenci*, pod njim pa se pretakajo podzemske vode.
▪ *Apnenec* je nastajal v morju in pogosto vsebuje ostanke številnih nevretenčarjev.

…

▪ Planota je sestavljena pretežno iz *apnenca* in dolomita, kar ji daje kraški značaj.
▪ Obilne padavine poniknejo v podzemske labirinte, ki jih je voda izdolbla v *apnenec*.
▪ Potočni rak živi v sladkih vodah, v katerih je raztopljenega veliko *apnenca*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[apnénəc]
IPA: [ap'ne:nəts]

ednina
IMENOVALNIK: apnénec
RODILNIK: apnénc**a**
DAJALNIK: apnénc**u**
TOŽILNIK: apnénec
MESTNIK: pri apnénc**u**
ORODNIK: z apnénc**em**

dvojina
IMENOVALNIK: apnénc**a**
RODILNIK: apnénc**ev**
DAJALNIK: apnénc**ema**
TOŽILNIK: apnénc**a**
MESTNIK: pri apnénc**ih**
ORODNIK: z apnénc**ema**

množina
IMENOVALNIK: apnénc**i**
RODILNIK: apnénc**ev**
DAJALNIK: apnénc**em**
TOŽILNIK: apnénc**e**
MESTNIK: pri apnénc**ih**
ORODNIK: z apnénc**i**

TONEMSKO

[apnẹ́nəc]
IPA: [apnè:nə́ts]

ednina
IMENOVALNIK: apnẹ́nec
RODILNIK: apnẹ́nc**a**
DAJALNIK: apnẹ́nc**u**
TOŽILNIK: apnẹ́nec
MESTNIK: pri apnẹ́nc**u**
ORODNIK: z apnẹ́nc**em**

dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ́nc**a**
RODILNIK: apnẹ́nc**ev** tudi apnẹ̑nc**ev**
DAJALNIK: apnẹ́nc**ema**
TOŽILNIK: apnẹ́nc**a**
MESTNIK: pri apnẹ́nc**ih** tudi pri apnẹ̑nc**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nc**ema**

množina
IMENOVALNIK: apnẹ́nc**i**
RODILNIK: apnẹ́nc**ev** tudi apnẹ̑nc**ev**
DAJALNIK: apnẹ́nc**em**
TOŽILNIK: apnẹ́nc**e**
MESTNIK: pri apnẹ́nc**ih** tudi pri apnẹ̑nc**ih**
ORODNIK: z apnẹ́nc**i** tudi z apnẹ̑nc**i**

in

[apnẹ̑nəc]
IPA: [apné:nə̀ts]

(tonemska dvojnica)

ednina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nec
RODILNIK: apnẹ̑nc**a**
DAJALNIK: apnẹ̑nc**u**
TOŽILNIK: apnẹ̑nec
MESTNIK: pri apnẹ̑nc**u**
ORODNIK: z apnẹ̑nc**em**

dvojina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nc**a**
RODILNIK: apnẹ̑nc**ev**
DAJALNIK: apnẹ̑nc**ema**
TOŽILNIK: apnẹ̑nc**a**
MESTNIK: pri apnẹ̑nc**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nc**ema**

množina
IMENOVALNIK: apnẹ̑nc**i**
RODILNIK: apnẹ̑nc**ev**
DAJALNIK: apnẹ̑nc**em**
TOŽILNIK: apnẹ̑nc**e**
MESTNIK: pri apnẹ̑nc**ih**
ORODNIK: z apnẹ̑nc**i**

IZVOR

↑apnen

arabéska arabéske samostalnik ženskega spola

[arabéska]

POMEN

1. iz likovne umetnosti ornament iz geometrijskih ali stiliziranih rastlinskih motivov
▪ V umetnosti so muslimanski umetniki uporabljali čudovite kaligrafske okraske in *arabeske*.
▪ V kamen izklesano okrasje in *arabeske* pričajo o prestižni postojanki, kjer so zavetje iskali trgovci z dragimi kamni in svilenimi tkaninami.
▪ Pred menoj se prikaže vodnjak iz marmorja, okrašen z *arabeskami* in turkiznimi kamni.

1.1. privzdignjeno kar spominja na tak ornament
▪ Ko so se prvi sončni žarki dotaknili ledenih, bisernih *arabesk*, so se čarobne podobe stopile in ostalo je samo še orošeno steklo.

▪ Poglej vse tiste *arabeske* in okrasne vinjete med zelenjem, ki jih riše svetloba.

2. iz glasbene umetnosti glasbeni okrasek, figuracija melodije

▪ Izvedbo je razpel med statiko obkrožanja centralnega tona ter mnoge virtuozne *arabeske*, s čimer je skladbo raztegnil v »pripoved« o tonu, o zvočnosti inštrumenta in njegovih mejah.
▪ Solist z *arabeskami* poudarja določene orkestrske barve in njihova razpoloženja.

2.1. iz glasbene umetnosti enostavčna instrumentalna skladba z bogato figuracijo, zlasti za klavir

▪ Poklon Debussyjevemu opusu zaokrožujemo z dvema *arabeskama*, ki ju je skladatelj dokončal med letoma 1888 in 1891.
▪ V simfonično *arabesko* nas je uvedel zanimiv ritem, nadvse podoben znani in priljubljeni Ravelovi *arabeski*.

3. iz plesne umetnosti plesna drža, pri kateri plesalec stoji na eni nogi, drugo nogo pa ima iztegnjeno nazaj

▪ Plesalci baleta začnejo dan z uro in pol ogrevanja s piruetami in *arabeskami*.
▪ Vedno znova in znova sva vadili *arabesko* in prehod v penché.

4. privzdignjeno besedni okrasek

▪ Ta zapis, če ga oklestimo literarnih *arabesk*, ni nič druga kot z analitičnim skalpelom »moderirana« izjava.
▪ Hvala lepa za človeka, ki si ne zna na hitro s priročnimi *arabeskami* okrasiti življenjepisa!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arabéska]
IPA: [araˈbe:ska]

ednina
IMENOVALNIK: arabésk**a**
RODILNIK: arabésk**e**
DAJALNIK: arabésk**i**
TOŽILNIK: arabésk**o**
MESTNIK: pri arabésk**i**
ORODNIK: z arabésk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: arabésk**i**
RODILNIK: arabésk
DAJALNIK: arabésk**ama**
TOŽILNIK: arabésk**i**
MESTNIK: pri arabésk**ah**
ORODNIK: z arabésk**ama**

množina
IMENOVALNIK: arabésk**e**
RODILNIK: arabésk
DAJALNIK: arabésk**am**
TOŽILNIK: arabésk**e**
MESTNIK: pri arabésk**ah**
ORODNIK: z arabésk**ami**

TONEMSKO

[arabə̑ska]
IPA: [arabé:skà]

ednina
IMENOVALNIK: arabə̑sk**a**
RODILNIK: arabə̑sk**e**
DAJALNIK: arabə̑sk**i**
TOŽILNIK: arabə̑sk**o**
MESTNIK: pri arabə̑sk**i**
ORODNIK: z arabə̑sk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: arabə̑sk**i**
RODILNIK: arabə̑sk
DAJALNIK: arabə̑sk**ama**
TOŽILNIK: arabə̑sk**i**
MESTNIK: pri arabə̑sk**ah**
ORODNIK: z arabə̑sk**ama**

množina
IMENOVALNIK: arabə̑sk**e**
RODILNIK: arabə̑sk
DAJALNIK: arabə̑sk**am**
TOŽILNIK: arabə̑sk**e**
MESTNIK: pri arabə̑sk**ah**
ORODNIK: z arabə̑sk**ami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Arabeske* in frc. *arabesque*) iz it. *arabesca*, iz pridevnika *arabesco* ‘arabski’, kar se nanaša na ornamentiko, ki je značilna za arabsko, islamsko kulturo

arbíter arbítra tudi **árbiter** árbitra samostalnik moškega spola [arbítər] tudi [árbitər]

POMEN

1. iz prava kdor je izbran za razsojanje, zlasti v nesodnem sporu

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
arbiter določi KAJ | arbiter odloča o ČEM
▪ Če v zadevi odloča en sam *arbiter*, se morata stranki predhodno dogovoriti in ga skupno predlagati.
▪ Ugotavlja, da arbitražna pogodba ni potrebna, saj postopke določijo *arbitri* sami.
▪ Državi se lahko dogovorita, katera pravila naj *arbitri* upoštevajo.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
mednarodni, tuji, zunanji arbiter | slovenski arbiter
▪ Obračanje na mednarodne *arbitre* pride v poštev, kadar je spor z drugo državo le pravne narave, kadar se država ne more odločiti, katero pravno normo aplicirati na določen spor.
▪ Ministri so izrazili odločenost, da poiščejo zunanjega *arbitra*, če vprašanj ne bi bilo mogoče sporazumno razrešiti.
▪ Obe strani sta si zadali kratek rok za reševanje vprašanj, sicer bosta na pomoč poklicali neodvisnega *arbitra*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
imenovanje, izbira arbitra | odločitev arbitra | število arbitrov

▪ Pomembno je, da se obe državi z izborom in odločitvijo *arbitra* strinjata.
▪ Za imenovanje *arbitra* je pristojno okrožno sodišče, na območju katerega je sedež arbitraže.
▪ Če je število *arbitrov* vključno s predsednikom sodo, arbitri imenujejo še enega zunanjega člana.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
določiti arbitra | imenovati, izbrati arbitra
▪ Svet delavcev se je obrnil na sodišče s prošnjo, naj določijo *arbitra* oziroma pogajalca, da bi prišli do participacijskega sporazuma.
▪ Stranke *arbitra* le imenujejo, ta pa mora potem delati popolnoma nepristransko in neodvisno.

…

▪ Je vrhovni sodnik in *arbiter* pri Stalni arbitraži Gospodarske zbornice Slovenije.
▪ Razmišljajo o imenovanju dveh kandidatov za *arbitra*, ki bi posredoval v pogajanjih.

2. privzdignjeno kdor o čem presoja, odloča

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
vloga arbitra
▪ Država se ne more in ne sme postaviti v vlogo *arbitra*, ki odloča o tem, kaj je prava kultura.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Posameznik je vrhovni *arbiter* svojega življenja.
▪ Bil je splošno priznana avtoriteta, pa tudi nekakšen moralni *arbiter* s strogimi merili.

…

▪ Poslednji ključ in *arbiter* njihovih zgodovinskih interpretacij in resnic je postal narod.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[arbítər]
IPA: [arˈbiːtər]

ednina
IMENOVALNIK: arbíter
RODILNIK: arbítr**a**
DAJALNIK: arbítr**u**
TOŽILNIK: arbítr**a**
MESTNIK: pri arbítr**u**
ORODNIK: z arbítr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: arbítr**a**
RODILNIK: arbítr**ov**
DAJALNIK: arbítr**oma**
TOŽILNIK: arbítr**a**
MESTNIK: pri arbítr**ih**
ORODNIK: z arbítr**oma**

množina
IMENOVALNIK: arbítr**i**
RODILNIK: arbítr**ov**
DAJALNIK: arbítr**om**
TOŽILNIK: arbítr**e**
MESTNIK: pri arbítr**ih**
ORODNIK: z arbítr**i**

tudi

[árbitər]
IPA: [ˈaːrbitər]

ednina
IMENOVALNIK: árbiter
RODILNIK: árbitr**a**
DAJALNIK: árbitr**u**
TOŽILNIK: árbitr**a**
MESTNIK: pri árbitr**u**
ORODNIK: z árbitr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: árbitr**a**
RODILNIK: árbitr**ov**
DAJALNIK: árbitr**oma**
TOŽILNIK: árbitr**a**
MESTNIK: pri árbitr**ih**
ORODNIK: z árbitr**oma**

množina
IMENOVALNIK: árbitr**i**
RODILNIK: árbitr**ov**
DAJALNIK: árbitr**om**
TOŽILNIK: árbitr**e**
MESTNIK: pri árbitr**ih**
ORODNIK: z árbitr**i**

TONEMSKO

[arbítər]
IPA: [arbìːtə̀r]

ednina
IMENOVALNIK: arbíter
RODILNIK: arbítr**a**
DAJALNIK: arbítr**u**
TOŽILNIK: arbítr**a**
MESTNIK: pri arbítr**u**
ORODNIK: z arbítr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: arbítr**a**
RODILNIK: arbítr**ov** tudi arbîtr**ov**
DAJALNIK: arbítr**oma**
TOŽILNIK: arbítr**a**
MESTNIK: pri arbítr**ih** tudi pri arbîtr**ih**
ORODNIK: z arbítr**oma**

množina
IMENOVALNIK: arbítr**i**
RODILNIK: arbítr**ov** tudi arbîtr**ov**
DAJALNIK: arbítr**om**
TOŽILNIK: arbítr**e**
MESTNIK: pri arbítr**ih** tudi pri arbîtr**ih**
ORODNIK: z arbítr**i** tudi z arbîtr**i**

in

[arbîtər]
IPA: [arbíːtə̀r]

(tonemska dvojnica)

ednina
IMENOVALNIK: arbîter
RODILNIK: arbîtr**a**
DAJALNIK: arbîtr**u**
TOŽILNIK: arbîtr**a**
MESTNIK: pri arbîtr**u**
ORODNIK: z arbîtr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: arbîtr**a**
RODILNIK: arbîtr**ov**
DAJALNIK: arbîtr**oma**

TOŽILNIK: arbîtr**a**
MESTNIK: pri arbîtr**ih**
ORODNIK: z arbîtr**oma**

množina

IMENOVALNIK: arbîtr**i**
RODILNIK: arbîtr**ov**
DAJALNIK: arbîtr**om**
TOŽILNIK: arbîtr**e**
MESTNIK: pri arbîtr**ih**
ORODNIK: z arbîtr**i**

tudi

[ârbitər]
IPA: [á:ɾbìtəɾ]

ednina

IMENOVALNIK: ârbiter
RODILNIK: ârbitr**a**
DAJALNIK: ârbitr**u**
TOŽILNIK: ârbitr**a**
MESTNIK: pri ârbitr**u**
ORODNIK: z ârbitr**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ârbitr**a**
RODILNIK: ârbitr**ov**
DAJALNIK: ârbitr**oma**
TOŽILNIK: ârbitr**a**
MESTNIK: pri ârbitr**ih**
ORODNIK: z ârbitr**oma**

množina

IMENOVALNIK: ârbitr**i**
RODILNIK: ârbitr**ov**
DAJALNIK: ârbitr**om**
TOŽILNIK: ârbitr**e**
MESTNIK: pri ârbitr**ih**
ORODNIK: z ârbitr**i**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Arbiter*, frc. *arbitre*) iz lat. *arbiter* ‘razsodnik, sodnik’, prvotno ‘priča’, iz *baetere*, *bītere* ‘iti, stopiti’, prvotno *‘kdor (kot priča ali razsodnik) stopi k (dvema sprtima strankama)’

ávtovléka ávtovléke samostalnik ženskega spola

[áu̯tovléka] in [áu̯tou̯léka]

POMEN

1. odvoz okvarjenih, poškodovanih vozil ali podjetje, ki izvaja tak odvoz

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Družba ne izpolnjuje zakonskih pogojev in ne bi smela biti izbrana za izvajanje *avtovleke*.
▪ Zavarovanci najpogosteje koristijo storitev *avtovleke* poškodovanega vozila ali vozila v okvari.

…

▪ Če kmalu po odhodu z bencinskega servisa začutite neredno delovanje motorja, pokličite *avtovleko*.
▪ Izhaja iz znane slovenske podjetniške družine, ki se je nekoč ukvarjala z *avtovleko*.

1.1. vozilo za tak odvoz

▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

naložiti na avtovleko

▪ Gasilci so vozilo postavili na kolesa, odklopili akumulator in ga naložili na *avtovleko*.
▪ Morali smo počakati na *avtovleko*, ki nas je odpeljala do prvega servisa.

…

▪ Posredovali so potapljači in gasilci, ki so vozilo z *avtovleko* potegnili na obrežje.
▪ Odsek avtoceste so morali popolnoma zapreti, šele nato je lahko *avtovleka* do kolone pripeljala v nasprotni smeri vožnje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[áu̯tovléka] in [áu̯tou̯léka]
IPA: [ˈaːu̯təˈʊleːka] in [ˈaːu̯təˈu̯leːka]

ednina

IMENOVALNIK: ávtovléka
RODILNIK: ávtovléke
DAJALNIK: ávtovléki
TOŽILNIK: ávtovléko
MESTNIK: pri ávtovléki
ORODNIK: z ávtovléko

dvojina

IMENOVALNIK: ávtovléki
RODILNIK: ávtovlék
DAJALNIK: ávtovléka**ma**
TOŽILNIK: ávtovléki
MESTNIK: pri ávtovléka**h**
ORODNIK: z ávtovléka**ma**

množina

IMENOVALNIK: ávtovléke
RODILNIK: ávtovlék
DAJALNIK: ávtovléka**m**
TOŽILNIK: ávtovléke
MESTNIK: pri ávtovléka**h**
ORODNIK: z ávtovléka**mi**

TONEMSKO

[âu̯tovlę̑ka] in [âu̯tou̯lę̑ka]
IPA: [áːu̯tɔ̀ʊlé:kà] in [áːu̯tɔ̀u̯lé:kà]

ednina

IMENOVALNIK: âvtovlę̑ka
RODILNIK: âvtovlę̑ke
DAJALNIK: âvtovlę̑ki
TOŽILNIK: âvtovlę̑ko
MESTNIK: pri âvtovlę̑ki
ORODNIK: z âvtovlę̑ko

dvojina

IMENOVALNIK: âvtovlę̑ki
RODILNIK: âvtovlę̑k
DAJALNIK: âvtovlę̑ka**ma**
TOŽILNIK: âvtovlę̑ki
MESTNIK: pri âvtovlę̑ka**h**
ORODNIK: z âvtovlę̑ka**ma**

množina

IMENOVALNIK: âvtovlę̑ke
RODILNIK: âvtovlę̑k
DAJALNIK: âvtovlę̑ka**m**

TOŽILNIK: âvtovlẹ̑k**e**
MESTNIK: pri âvtovlẹ̑k**ah**
ORODNIK: z âvtovlẹ̑k**ami**

IZVOR
↑avto + ↑vleka

b b-ja tudi b samostalnik moškega spola
[bə̀] in [bé]
POMEN
1. druga črka slovenske abecede
▸ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**
črka b
▪ Na začetku drugega razreda je še vedno mešal črki *b* in d.
▪ Na zastavljena vprašanja odgovarjajte tako, da obkrožite črke a, *b* ali c pred pravilnim odgovorom.
1.1. soglasnik, ki ga ta črka zaznamuje
▪ Glasova d in *b* sta zveneča zapornika.
2. kar je označeno s črko b, zlasti drugo mesto v zaporedju
▸ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**
član, članica, oseba B | divizija, liga, pokal, skupina, turnir B | odgovor B | razred B | test, vzorec B | točka B | varianta B
▪ Slovenci bodo igrali v skupini *B*.
▪ Če bodo vzorci *B* potrdili rezultate testa A, bodo vsi trije suspendirani za dve leti.
▪ Med postajama *B* in C je odsmučal z označene proge.
...
▪ Tretji razred se deli na dve skupini, a in *b*.
▪ Najdaljša stranica c je hipotenuza, stranici a in *b* pa kateti.
3. kot pridevnik ki je označen s črko b, zlasti drugo mesto v zaporedju
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
B finale | B ekipa, reprezentanca, skupina | B liga, ligaš
▪ Velenjčan bo eden od adutov moške *B* reprezentance.
▪ Med štiridnevnimi pripravami so košarkarji v prijateljski tekmi premagali domačega *B* ligaša s 78 : 72.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[bə̀]
IPA: [ˈbə]
ednina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀ja]
DAJALNIK: [bə̀ju]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀ju]
ORODNIK: [z bə̀jem]
dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀ja]
RODILNIK: [bə̀jẹ̑]
DAJALNIK: [bə̀jema]
TOŽILNIK: [bə̀ja]
MESTNIK: [pri bə̀jih]
ORODNIK: [z bə̀jema]
množina
IMENOVALNIK: [bə̀ji]
RODILNIK: [bə̀jẹ̑]
DAJALNIK: [bə̀jem]
TOŽILNIK: [bə̀je]
MESTNIK: [pri bə̀jih]
ORODNIK: [z bə̀ji]

in
[bé]
IPA: [ˈbe]

ednina
IMENOVALNIK: [bé]
RODILNIK: [bêja]
DAJALNIK: [bêju]
TOŽILNIK: [bé]
MESTNIK: [pri bêju]
ORODNIK: [z bêjem]
dvojina
IMENOVALNIK: [bêja]
RODILNIK: [bêjẹ̑]
DAJALNIK: [bêjema]
TOŽILNIK: [bêja]
MESTNIK: [pri bêjih]
ORODNIK: [z bêjema]
množina
IMENOVALNIK: [bêji]
RODILNIK: [bêjẹ̑]
DAJALNIK: [bêjem]
TOŽILNIK: [bêje]
MESTNIK: [pri bêjih]
ORODNIK: [z bêji]

tudi
[bə̀]
IPA: [ˈbə]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]
dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]
množina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]

TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]

tudi
[bé]
IPA: [ˈbeː]

ednina
IMENOVALNIK: [bé]
RODILNIK: [bé]
DAJALNIK: [bé]
TOŽILNIK: [bé]
MESTNIK: [pri bé]
ORODNIK: [z bé]
dvojina
IMENOVALNIK: [bé]
RODILNIK: [bé]
DAJALNIK: [bé]
TOŽILNIK: [bé]
MESTNIK: [pri bé]
ORODNIK: [z bé]
množina
IMENOVALNIK: [bé]
RODILNIK: [bé]
DAJALNIK: [bé]
TOŽILNIK: [bé]
MESTNIK: [pri bé]
ORODNIK: [z bé]

TONEMSKO
[bə̀]
IPA: [bə́]
ednina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀ja]
DAJALNIK: [bə̀ju]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀ju]
ORODNIK: [z bə̀jem]
dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀ja]
RODILNIK: [bə̀jeu̯]
DAJALNIK: [bə̀jema]
TOŽILNIK: [bə̀ja]
MESTNIK: [pri bə̀jih]
ORODNIK: [z bə̀jema]
množina
IMENOVALNIK: [bə̀ji]
RODILNIK: [bə̀jeu̯]
DAJALNIK: [bə̀jem]
TOŽILNIK: [bə̀je]
MESTNIK: [pri bə̀jih]
ORODNIK: [z bə̀ji]

in
[bę̂]
IPA: [béː]

ednina
IMENOVALNIK: [bę̂]
RODILNIK: [bę̂ja]
DAJALNIK: [bę̂ju]
TOŽILNIK: [bę̂]
MESTNIK: [pri bę̂ju]
ORODNIK: [z bę̂jem]
dvojina
IMENOVALNIK: [bę̂ja]
RODILNIK: [bę̂jeu̯]
DAJALNIK: [bę̂jema]
TOŽILNIK: [bę̂ja]
MESTNIK: [pri bę̂jih]
ORODNIK: [z bę̂jema]
množina
IMENOVALNIK: [bę̂ji]
RODILNIK: [bę̂jeu̯]
DAJALNIK: [bę̂jem]
TOŽILNIK: [bę̂je]
MESTNIK: [pri bę̂jih]
ORODNIK: [z bę̂ji]

tudi
[bə̀]
IPA: [bə́]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]
dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]
množina
IMENOVALNIK: [bə̀]
RODILNIK: [bə̀]
DAJALNIK: [bə̀]
TOŽILNIK: [bə̀]
MESTNIK: [pri bə̀]
ORODNIK: [z bə̀]

tudi
[bę̀]
IPA: [béː]

ednina
IMENOVALNIK: [bę̀]
RODILNIK: [bę̀]
DAJALNIK: [bę̀]
TOŽILNIK: [bę̀]
MESTNIK: [pri bę̀]
ORODNIK: [z bę̀]
dvojina
IMENOVALNIK: [bę̀]

RODILNIK: [bẹ̑]
DAJALNIK: [bẹ̑]
TOŽILNIK: [bẹ̑]
MESTNIK: [pri bẹ̑]
ORODNIK: [z bẹ̑]

množina

IMENOVALNIK: [bẹ̑]
RODILNIK: [bẹ̑]
DAJALNIK: [bẹ̑]
TOŽILNIK: [bẹ̑]
MESTNIK: [pri bẹ̑]
ORODNIK: [z bẹ̑]

STALNE ZVEZE

B film
nizkoproračunski žanrski film z enostavno, predvidljivo vsebino; SIN.: B-film
▪ Začetki ene največjih ikon filmov o Divjem zahodu segajo v sredino petdesetih let, ko je Clint Eastwood igral v nekaterih *B filmih*.

B kompleks
skupek vitaminov B; SIN.: B-kompleks, kompleks B
▪ Vitamine *B kompleksa* najdemo v jetrih, mesu, mleku in kvasu.
▪ Zagotoviti moramo zadostno količino vitaminov *B kompleksa*.

B vitamin
iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v vodi, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, stročnicah, zelenjavi in pozitivno vpliva na celično presnovo; SIN.: iz biologije, iz farmacije B-vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin B
▪ Polnozrnati izdelki imajo veliko *B vitaminov*, rudnin, slednih elementov in nasitnih balastnih snovi.
▪ Govorice, da je pivo vir *B vitamina*, niso iz trte zvite.

hepatitis B
1. iz medicine hepatitis, za katerega je značilna blaga ali brezsimptomatska okužba z bolečinami v sklepih
▸ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**
cepivo proti hepatitisu B | cepljenje proti hepatitisu B
▪ Strokovnjaki poudarjajo pomen cepljenja proti *hepatitisu B*.
▪ Cepivo proti *hepatitisu B* se lahko daje hkrati s cepivom proti tuberkulozi, davici, tetanusu in oslovskemu kašlju.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
virus hepatitisa B
▪ Zavedati se moramo, da so virusi *hepatitisa B*, hepatitisa C in virus HIV prisotni tudi v Sloveniji in da se lahko okuži vsakdo izmed nas.
…
▪ Kronični *hepatitis B* lahko pripelje do ciroze jeter.
▪ Popkovnično kri testirajo, da bi izključili možnost okužbe s prenosljivimi boleznimi, kot so HIV, *hepatitis B*, hepatitis C in sifilis.

1.1. iz medicine virus, ki povzroča to bolezen in se prenaša zlasti s spolnimi stiki
▪ Za zaščito pred okužbo s *hepatitisom B* priporočamo cepljenje.
▪ *Hepatitis B* se prenaša predvsem s spolnimi odnosi, s stikom z okuženo krvjo in prek matere na otroka.

influenca B
iz medicine influenca, ki se prenaša le med ljudmi
▪ Epidemije *influence B* se pojavljajo na štiri do šest let, influence A pa na dve do tri leta.
▪ Epidemije, ki jih povzroča virus *influence B*, se pojavljajo redkeje in so manjšega obsega.

kompleks B
skupek vitaminov B; SIN.: B kompleks, B-kompleks
▪ Vitamini *kompleksa B* krepijo lase in ohranjajo zdravo lasišče.
▪ Folna kislina sodi v skupino *kompleksa B*, varuje pred slabokrvnostjo in daje koži bolj zdrav videz.

limfocit B
iz biologije, iz medicine limfocit, ki proizvaja protitelesa v telesnih tekočinah
▪ Limfociti T so pomembne celice imunske odpornosti, ki poleg *limfocitov B* izvajajo pridobljeno imunost.
▪ *Limfociti B* imajo svojo vlogo v imunskem sistemu tekočin in ob njihovi odsotnosti postane telo ranljivo na določene okužbe.

linearna pisava B
zlogovna pisava, ki se je uporabljala za zapisovanje stare grščine v drugem tisočletju pred našim štetjem
▪ Mikenska *linearna pisava B* je tekla od leve proti desni.
▪ *Linearna pisava B* je prenehala biti pomembna okoli leta 1200 pr. n. š.

provitamin B5
iz biologije, iz farmacije provitamin, ki se v organizmu lahko pretvori v vitamin B5 in pozitivno vpliva na kožo, lase; SIN.: iz biologije, iz farmacije pantenol
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Losjon vsebuje *provitamin B5*, ki koži pomaga, da se hitreje obnavlja ter spet postane prožna in mehka.
…
▪ *Provitamin B5* nohte neguje in ohranja njihovo prožnost.
▪ S krtačko nanesemo srebrn odtenek podlage, ki poudari volumen trepalnic, jih podaljša, gladi ter s *provitaminom B5* tudi neguje.

stebriček B
stebriček, ki se nahaja v sredini motornega vozila in podpira streho; SIN.: B-stebriček
▪ Serijski model je dobil *stebriček B*, s čimer so poskrbeli za boljšo trdnost karoserije.
▪ Streha se od *stebrička B* naprej pri kombiju počasneje spušča kot pri limuzini.
▪ Od *stebrička B* nazaj je avtomobil oblikovan povsem na novo.

vitamin B
iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v vodi, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, stročnicah, zelenjavi in pozitivno vpliva na celično presnovo; SIN.: iz biologije, iz farmacije B vitamin, iz biologije, iz farmacije B-vitamin
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Pivo sicer vsebuje manjše količine *vitamina B*, vendar ga imajo druga živila več.
▪ Žita imajo idealno razmerje beljakovin in ogljikovih hidratov, kompleks *vitaminov B* ter vlakna in balastne snovi.
▪ Slabokrvnim najpogosteje primanjkuje železa, vendar pa je slabokrvnost lahko tudi posledica pomanjkanja *vitaminov B*, predvsem folne kisline, in vitamina B12.
▪ Med dobrimi viri *vitaminov B* so rjavi riž, ovsena moka, jajca in kvas.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Razen vitamina B12 vsebuje zelje vse *vitamine B* v uravnoteženem razmerju.
▸ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Kadar ste napeti, uživajte več *vitamina B* in C; med presnavljanjem pod napetostjo namreč oba hitro porabimo.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Vitamin B* krepi živčni sistem, zato je soja idealen zaviralec stresa, vitamin E zavira staranje in ščiti naše celice pred radikali.
▪ *Vitamini B* bodo pomagali jetrom pri razgradnji strupov, vitamin C pa pomaga imunskemu sistemu.
▸ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
▪ Prezgodnje sivenje las boste odgnali tudi z uživanjem z *vitaminom B* bogate hrane, na primer mesa, žit, manj mastnih mlečnih izdelkov, leče in zelene listnate zelenjave.
▪ Med drugim lahko zadostno količino folata, kar je 400 mikrogramov na dan, zaužijete z žitaricami, obogatenimi z *vitaminom B*.
▸ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
▪ Presnova diabetikov je povezana s povečano potrebo po *vitaminih B* in povečanim ledvičnim izgubljanjem, zato je primerno nadomeščanje vitaminov folne kisline, B6, B12 in minerala cinka.

vitamin B1
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v stročnicah, manj obdelanih žitaricah, oreščkih, ribah, svinjini in pozitivno vpliva na delovanje živčevja, možganov; SIN.: iz biologije, iz farmacije tiamin
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Tiamin ali *vitamin B1* vsebujejo oreški, meso, še največ svinjsko, in cela zrna žit.
▪ Športnik potrebuje *vitamin B1* za presnovo ogljikovih hidratov v energijo, za dobro delovanje živcev, gibčne mišice in hitre možgane.
▪ Uporaba žveplovega dioksida sicer pomaga ohraniti vitamina A in C, vendar pa uniči *vitamin B1*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Pomanjkanje *vitamina B1* pri dojenčkih povzroči bolezen, imenovano beriberi, katere simptomi so nevrološke in gastrointestinalne težave, ki lahko v hudih primerih vodijo tudi do paralize in smrti.
▪ Pusto svinjsko meso je zelo priporočljivo zaradi vsebnosti *vitamina B1*.
▪ V neodvisnem laboratoriju so opravili vrsto testov, ne pa tudi testa za ugotavljanje količine *vitamina B1*.

vitamin B2
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja v večini živil, proizvajajo ga tudi črevesne bakterije, in kot koencim pozitivno vpliva na celično presnovo, delovanje živčevja, zdravje kože; SIN.: iz biologije, iz farmacije riboflavin
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Veliko živil vsebuje *vitamin B2*. Še posebej bogati viri so mleko, sir, meso, ribe, jajca in izdelki iz polnovredne moke.
▪ Pri presnovi esencialnih maščobnih kislin potrebujemo *vitamine B2*, B6, vitamin C in minerala magnezij in cink.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Pomanjkanje *vitamina B2* se izraža s težavami na koži, nevrološkimi in psihološkimi težavami.
▸ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ V nosečnosti in med dojenjem, ko so potrebe po vitaminih večje, naj bi ženske vsak dan dobile 1,8 oziroma 2,3 miligrama *vitamina B2*.

vitamin B3
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v drobovini, mesu, manj obdelanih žitaricah in pozitivno vpliva na celično presnovo, tvorbo in delovanje beljakovinskih celičnih struktur; SIN.: iz biologije, iz farmacije niacin
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Pusto rdeče meso telo potrebuje, ker vsebuje *vitamin B3*, ki je nepogrešljiv pri preskrbi z energijo.
▪ *Vitamin B3* najdemo v izdelkih iz polnovrednega žita, pivskem kvasu, arašidih, belem perutninskem mesu, avokadu, datljih, figah, suhih slivah.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Na videz dobro hranjeni ljudje so trpeli zaradi hudega pomanjkanja *vitamina B3*.

vitamin B5
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, rumenjaku, jetrih in pozitivno vpliva na sintezo in presnovo beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob; SIN.: iz biologije, iz farmacije pantotenska kislina
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Vitamin B5* se pri zamrzovanju počasi uniči.
▪ *Vitamin B5* pomaga pretvarjati maščobe in sladkor v energijo.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ *Vitamin B5* vsebujejo avokado, jajca, piščanec, gobe, losos in jogurt, B6 pa leča, postrvi, tun in banane.
…
▪ *Vitamin B5* ali pantotenska kislina je pomemben za sestavo in delovanje tkiv, za kroženje vode v telesu.

vitamin B6
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v mesu, ribah, stročnicah, manj obdelanih žitaricah in pozitivno vpliva na presnovo aminokislin, hormonsko ravnotežje; SIN.: iz biologije, iz farmacije piridoksin
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Telo *vitamin B6* potrebuje pri spreminjanju hrane v energijo, za ohranjanje učinkovitosti imunskega sistema ter pri tvorjenju belih krvničk in protiteles.
▪ Jabolka in kivi vsebujejo *vitamin B6*, ki spodbuja možganske procese in izboljša razpoloženje.
▸ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Da bomo zaužili zadosti *vitamina B6*, moramo v prehrano vključevati ribe, perutnino, žitarice, oreške.
▪ Na vrhu lestvice vsebnosti vitamina B6 so nekatere vrste rib, zlasti skuše in sardine, saj vsebujejo toliko *vitamina B6* kot goveja jetrca.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Da bi pospešili presnovo aminokisline triptofan, je nujno potrebna zadostna količina *vitamina B6*.
▪ Raziskave so pokazale, da pomanjkanje *vitamina B6* povzroči živčnost, razdražljivost in celo depresijo.
▪ Sadež je bogat vir *vitamina B6*, ki še posebej dobro vpliva na uravnavanje razpoloženja ter odpravlja glavobole in neprijetne občutke v prsih.
▪ Pri nekaterih ljudeh so po dolgotrajnem jemanju večjih odmerkov *vitamina B6* opazili simptome, kot so mravljinci, odrevenelost.
▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Priporočajo odmerek od 80 do 200 miligramov *vitamina B6* pred potovanjem.
▸ priredna zveza
▪ Z žiti in s pšeničnimi kalčki dobi vaše telo obilje vitamina E, folatov in *vitaminov B6* in B12.

vitamin B12
iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v jetrih, ribah, jajcih in kot koencim pozitivno vpliva na presnovo maščobnih kislin in aminokislin, sintezo DNK in beljakovin
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Nosečnice in doječe matere naj se prehranjujejo s hrano, ki vsebuje *vitamin B12*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Ker potrebno količino *vitamina B12* navadno dobimo iz živil živalskega izvora, je presno mleko za vegetarijance dragocen vir tega nujno potrebnega hranila.
▪ Pomanjkanje *vitamina B12* je v vegetarijanski prehrani največja težava, ker rastlinska živila vitamina B12 ne vsebujejo.
▪ Najbogatejši viri *vitamina B12* so živila živalskega izvora; še posebej veliko ga je v jetrih, ledvicah in možganih.
▪ Njihova raziskava se je osredotočila na vnos *vitamina B12* iz prehrane, ne pa tudi na uživanje vitamina v obliki prehranskih dopolnil.
▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Za pokritje dnevnih potreb naj bi zaužili 3 mikrograme *vitamina B12* na dan.
▸ glag. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Osebe, ki jim primanjkuje *vitamina B12*, so videti blede in slabokrvne.
▸ priredna zveza
▪ Anemija ali slabokrvnost je sicer lahko tudi posledica pomanjkanja *vitamina B12* in folne kisline, najpogosteje pa je vzrok zanjo pomanjkanje železa.

FRAZEOLOGIJA

plan/načrt/scenarij B
plan B
načrt B
scenarij B

nadomestni, rezervni načrt; druga, alternativna možnost ob neuspehu prvotnega načrta
▪ Bil je najboljši športnik. Vedno je imel samo plan A, *plana B* ni bilo. Plan A pa je bil uspeti.
▪ V največjem evropskem gospodarstvu razmišljajo o *načrtu B*, nekakšnem velikem rešilnem dežniku za ves finančni sektor.
▪ V kuloarjih se že govori tudi o »*scenariju B*« – da nadzorni svet v resnici pripravlja teren za razveljavitev razpisa, ki bi odprl pot za novega kandidata.

bakrén bakréna bakréno pridevnik
[bakrén]
POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **bakreni** ki je iz bakra 1. ali vsebuje baker 1.; SIN.: bakrov

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
bakreni kabel, kotel, vodnik, žleb | bakreni pripravek | bakrena cev, parica, plošča, posoda, streha | bakrena pločevina, žica
▪ Stavbo prekriva nova streha z *bakrenimi* žlebovi in odtočnimi cevmi.
▪ Električni signal je prek *bakrenega* kabla podvržen izgubam in popačenjem.

2. v obliki **bakreni** ki je v zvezi s priključkom, omrežjem za prenos telekomunikacijskih podatkov z električnim signalom po parici
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
bakrena povezava | bakreno omrežje
▪ Omrežje je sestavljeno iz optičnih in *bakrenih* povezav.
▪ Operaterji zamenjujejo *bakrena* omrežja z optičnimi vlakni.

3. ki spominja na baker 1. ali je tak kot pri bakru 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
bakren las | bakren odtenek | bakrena barva
▪ Med barvami so prevladovali čokoladno rjava, siva in *bakreni* odtenki.
▪ Posodo pobarvajte z zlato, s srebrno ali z *bakreno* barvo v razpršilu.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[bakrén]
IPA: [bakˈrɛːn]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: bakrén
določno bakréni
RODILNIK: bakréna
DAJALNIK: bakrénemu
TOŽILNIK: bakrén
določno bakréni
živo bakréna
MESTNIK: pri bakrénem
ORODNIK: z bakrénim
dvojina
IMENOVALNIK: bakréna
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénima
TOŽILNIK: bakréna
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénima
množina
IMENOVALNIK: bakréni
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénim
TOŽILNIK: bakréne
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: bakréna
RODILNIK: bakréne
DAJALNIK: bakréni
TOŽILNIK: bakréno
MESTNIK: pri bakréni
ORODNIK: z bakréno
dvojina
IMENOVALNIK: bakréni
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénima
TOŽILNIK: bakréni
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénima
množina
IMENOVALNIK: bakréne
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénim
TOŽILNIK: bakréne
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: bakréno
RODILNIK: bakrénega
DAJALNIK: bakrénemu
TOŽILNIK: bakréno
MESTNIK: pri bakrénem
ORODNIK: z bakrénim
dvojina
IMENOVALNIK: bakréni
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénima
TOŽILNIK: bakréni
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénima
množina
IMENOVALNIK: bakréna
RODILNIK: bakrénih
DAJALNIK: bakrénim
TOŽILNIK: bakréna
MESTNIK: pri bakrénih
ORODNIK: z bakrénimi
TONEMSKO
[bakrȇn]
IPA: [bakréːn]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: bakrȇn
določno bakrȇni
RODILNIK: bakrȇnega
DAJALNIK: bakrȇnemu
TOŽILNIK: bakrȇn
določno bakrȇni
živo bakrȇnega
MESTNIK: pri bakrȇnem
ORODNIK: z bakrȇnim
dvojina
IMENOVALNIK: bakrȇna
RODILNIK: bakrȇnih
DAJALNIK: bakrȇnima
TOŽILNIK: bakrȇna
MESTNIK: pri bakrȇnih

ORODNIK: z bakrę**nima**

množina

IMENOVALNIK: bakrę**ni**
RODILNIK: bakrę**nih**
DAJALNIK: bakrę**nim**
TOŽILNIK: bakrę**ne**
MESTNIK: pri bakrę**nih**
ORODNIK: z bakrę**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bakrę**na**
RODILNIK: bakrę**ne**
DAJALNIK: bakrę**ni**
TOŽILNIK: bakrę**no**
MESTNIK: pri bakrę**ni**
ORODNIK: z bakrę**no**

dvojina

IMENOVALNIK: bakrę**ni**
RODILNIK: bakrę**nih**
DAJALNIK: bakrę**nima**
TOŽILNIK: bakrę**ni**
MESTNIK: pri bakrę**nih**
ORODNIK: z bakrę**nima**

množina

IMENOVALNIK: bakrę**ne**
RODILNIK: bakrę**nih**
DAJALNIK: bakrę**nim**
TOŽILNIK: bakrę**ne**
MESTNIK: pri bakrę**nih**
ORODNIK: z bakrę**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bakrę**no**
RODILNIK: bakrę**nega**
DAJALNIK: bakrę**nemu**
TOŽILNIK: bakrę**no**
MESTNIK: pri bakrę**nem**
ORODNIK: z bakrę**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: bakrę**ni**
RODILNIK: bakrę**nih**
DAJALNIK: bakrę**nima**
TOŽILNIK: bakrę**ni**
MESTNIK: pri bakrę**nih**
ORODNIK: z bakrę**nima**

množina

IMENOVALNIK: bakrę**na**
RODILNIK: bakrę**nih**
DAJALNIK: bakrę**nim**
TOŽILNIK: bakrę**na**
MESTNIK: pri bakrę**nih**
ORODNIK: z bakrę**nimi**

STALNE ZVEZE

bakrena doba
prazgodovinska doba, za katero je značilna raba bakra
▪ Najstarejša naselja, kolišča, so iz časa mlajše kamene in *bakrene dobe*.
▪ Na območju Butrinta je deset pomembnih arheoloških najdišč, ki izvirajo iz *bakrene dobe* ali pozneje.

IZVOR
↑baker

báldrijanov báldrijanova báldrijanovo pridevnik

[báldrijanọ̑v báldrijanova báldrijanovo]

POMEN

1. ki je del baldrijana 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
baldrijanova korenina
▪ Eno do dve čajni žlički drobno narezanih *baldrijanovih* korenin zjutraj prelijemo s skodelico mrzle vode.
▪ Kaljenje posevkov lahko skrajšamo, če prst pred sejanjem poškropimo s čajem iz *baldrijanovih* cvetov.

2. ki je iz baldrijana 1. ali vsebuje baldrijan 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
baldrijanov čaj | baldrijanove kapljice
▪ *Baldrijanove* kapljice učinkujejo blago pomirjevalno.
▪ Ob morebitnem močnejšem bitju srca nam lahko pomaga *baldrijanov* čaj.
▪ Poparek precedimo in dodamo deset kapljic *baldrijanove* tinkture.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[báldrijanọ̑v báldrijanova báldrijanovo]
IPA: ['ba:ldrijanɔ̯̃v 'ba:ldrijanɔva 'ba:ldrijanɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: báldrijanov
RODILNIK: báldrijanov**ega**
DAJALNIK: báldrijanov**emu**
TOŽILNIK: báldrijanov
živo báldrijanov**ega**
MESTNIK: pri báldrijanov**em**
ORODNIK: z báldrijanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: báldrijanov**a**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**ima**
TOŽILNIK: báldrijanov**a**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: báldrijanov**i**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**im**
TOŽILNIK: báldrijanov**e**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: báldrijanov**a**

RODILNIK: báldrijanov**e**
DAJALNIK: báldrijanov**i**
TOŽILNIK: báldrijanov**o**
MESTNIK: pri báldrijanov**i**
ORODNIK: z báldrijanov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: báldrijanov**i**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**ima**
TOŽILNIK: báldrijanov**i**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: báldrijanov**e**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**im**
TOŽILNIK: báldrijanov**e**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: báldrijanov**o**
RODILNIK: báldrijanov**ega**
DAJALNIK: báldrijanov**emu**
TOŽILNIK: báldrijanov**o**
MESTNIK: pri báldrijanov**em**
ORODNIK: z báldrijanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: báldrijanov**i**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**ima**
TOŽILNIK: báldrijanov**i**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: báldrijanov**a**
RODILNIK: báldrijanov**ih**
DAJALNIK: báldrijanov**im**
TOŽILNIK: báldrijanov**a**
MESTNIK: pri báldrijanov**ih**
ORODNIK: z báldrijanov**imi**

TONEMSKO

[bâldrijanoų̑ bâldrijanova bâldrijanovo]

IPA: [bá:ldrìjanɔų̑ bá:ldrìjanɔʊa bá:ldrìjanɔʊɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bâldrijanov
RODILNIK: bâldrijanov**ega**
DAJALNIK: bâldrijanov**emu**
TOŽILNIK: bâldrijanov
živo bâldrijanov**ega**
MESTNIK: pri bâldrijanov**em**
ORODNIK: z bâldrijanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**a**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**ima**
TOŽILNIK: bâldrijanov**a**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**i**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**im**
TOŽILNIK: bâldrijanov**e**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**a**
RODILNIK: bâldrijanov**e**
DAJALNIK: bâldrijanov**i**
TOŽILNIK: bâldrijanov**o**
MESTNIK: pri bâldrijanov**i**
ORODNIK: z bâldrijanov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**i**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**ima**
TOŽILNIK: bâldrijanov**i**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**e**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**im**
TOŽILNIK: bâldrijanov**e**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**o**
RODILNIK: bâldrijanov**ega**
DAJALNIK: bâldrijanov**emu**
TOŽILNIK: bâldrijanov**o**
MESTNIK: pri bâldrijanov**em**
ORODNIK: z bâldrijanov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**i**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**ima**
TOŽILNIK: bâldrijanov**i**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**ima**

množina

IMENOVALNIK: bâldrijanov**a**
RODILNIK: bâldrijanov**ih**
DAJALNIK: bâldrijanov**im**
TOŽILNIK: bâldrijanov**a**
MESTNIK: pri bâldrijanov**ih**
ORODNIK: z bâldrijanov**imi**

IZVOR

↑baldrijan

B-film B-filma samostalnik moškega spola

[béfílm] in [béfíləm] in [bəfílm] in [bəfíləm]

POMEN

nizkoproračunski žanrski film z enostavno, predvidljivo vsebino; SIN.: B film

▪ V zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja je nastopal le v *B-filmih*.
▪ Mnogo slavnih režiserjev je kariero začelo pri *B-filmu*.
▪ Uspeli filmi, kot so Dan neodvisnosti, Armageddon in drugi, so posneti po klišejih in standardih iz obdobja razcveta *B-filmov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[béfílm]
IPA: [ˈbeːˈfiːlm]

ednina
IMENOVALNIK: [béfílm]
RODILNIK: [béfílma]
DAJALNIK: [béfílmu]
TOŽILNIK: [béfílm]
MESTNIK: [pri béfílmu]
ORODNIK: [z béfílmom]

dvojina
IMENOVALNIK: [béfílma]
RODILNIK: [béfílmoų̯]
DAJALNIK: [béfílmoma]
TOŽILNIK: [béfílma]
MESTNIK: [pri béfílmih]
ORODNIK: [z béfílmoma]

množina
IMENOVALNIK: [béfílmi]
RODILNIK: [béfílmoų̯]
DAJALNIK: [béfílmom]
TOŽILNIK: [béfílme]
MESTNIK: [pri béfílmih]
ORODNIK: [z béfílmi]

in

[béfíləm]
IPA: [ˈbeːˈfiːləm]

ednina
IMENOVALNIK: [béfíləm]
RODILNIK: [béfílma]
DAJALNIK: [béfílmu]
TOŽILNIK: [béfíləm]
MESTNIK: [pri béfílmu]
ORODNIK: [z béfílmom]

dvojina
IMENOVALNIK: [béfílma]
RODILNIK: [béfílmoų̯]
DAJALNIK: [béfílmoma]
TOŽILNIK: [béfílma]
MESTNIK: [pri béfílmih]
ORODNIK: [z béfílmoma]

množina
IMENOVALNIK: [béfílmi]
RODILNIK: [béfílmoų̯]
DAJALNIK: [béfílmom]
TOŽILNIK: [béfílme]
MESTNIK: [pri béfílmih]
ORODNIK: [z béfílmi]

in

[bə̀fílm]
IPA: [ˈbəˈfiːlm]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̀fílm]
RODILNIK: [bə̀fílma]
DAJALNIK: [bə̀fílmu]
TOŽILNIK: [bə̀fílm]
MESTNIK: [pri bə̀fílmu]
ORODNIK: [z bə̀fílmom]

dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀fílma]
RODILNIK: [bə̀fílmoų̯]
DAJALNIK: [bə̀fílmoma]
TOŽILNIK: [bə̀fílma]
MESTNIK: [pri bə̀fílmih]
ORODNIK: [z bə̀fílmoma]

množina
IMENOVALNIK: [bə̀fílmi]
RODILNIK: [bə̀fílmoų̯]
DAJALNIK: [bə̀fílmom]
TOŽILNIK: [bə̀fílme]
MESTNIK: [pri bə̀fílmih]
ORODNIK: [z bə̀fílmi]

in

[bə̀fíləm]
IPA: [ˈbəˈfiːləm]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̀fíləm]
RODILNIK: [bə̀fílma]
DAJALNIK: [bə̀fílmu]
TOŽILNIK: [bə̀fíləm]
MESTNIK: [pri bə̀fílmu]
ORODNIK: [z bə̀fílmom]

dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀fílma]
RODILNIK: [bə̀fílmoų̯]
DAJALNIK: [bə̀fílmoma]
TOŽILNIK: [bə̀fílma]
MESTNIK: [pri bə̀fílmih]
ORODNIK: [z bə̀fílmoma]

množina
IMENOVALNIK: [bə̀fílmi]
RODILNIK: [bə̀fílmoų̯]
DAJALNIK: [bə̀fílmom]
TOŽILNIK: [bə̀fílme]
MESTNIK: [pri bə̀fílmih]
ORODNIK: [z bə̀fílmi]

TONEMSKO

[bȇfílm]
IPA: [bé:fi:lm]

ednina
IMENOVALNIK: [bȇfílm]
RODILNIK: [bȇfílma]
DAJALNIK: [bȇfílmu]

TOŽILNIK: [bę́fílm]
MESTNIK: [pri bę́fílmu]
ORODNIK: [z bę́fílmom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bę́fílma]
RODILNIK: [bę́fílmoų̯] tudi [bę́fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bę́fílmoma]
TOŽILNIK: [bę́fílma]
MESTNIK: [pri bę́fílmih] tudi [pri bę́fîlmih]
ORODNIK: [z bę́fílmoma]

množina

IMENOVALNIK: [bę́fílmi]
RODILNIK: [bę́fílmoų̯] tudi [bę́fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bę́fílmom]
TOŽILNIK: [bę́fílme]
MESTNIK: [pri bę́fílmih] tudi [pri bę́fîlmih]
ORODNIK: [z bę́fílmi] tudi [z bę́fîlmi]

in

[bę́fíləm]
IPA: [bé:fi:ləm]

ednina

IMENOVALNIK: [bę́fíləm]
RODILNIK: [bę́fílma]
DAJALNIK: [bę́fílmu]
TOŽILNIK: [bę́fíləm]
MESTNIK: [pri bę́fílmu]
ORODNIK: [z bę́fílmom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bę́fílma]
RODILNIK: [bę́fílmoų̯] tudi [bę́fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bę́fílmoma]
TOŽILNIK: [bę́fílma]
MESTNIK: [pri bę́fílmih] tudi [pri bę́fîlmih]
ORODNIK: [z bę́fílmoma]

množina

IMENOVALNIK: [bę́fílmi]
RODILNIK: [bę́fílmoų̯] tudi [bę́fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bę́fílmom]
TOŽILNIK: [bę́fílme]
MESTNIK: [pri bę́fílmih] tudi [pri bę́fîlmih]
ORODNIK: [z bę́fílmi] tudi [z bę́fîlmi]

in

[bə̏fílm]
IPA: [bəfi:lm]

ednina

IMENOVALNIK: [bə̏fílm]
RODILNIK: [bə̏fílma]
DAJALNIK: [bə̏fílmu]
TOŽILNIK: [bə̏fílm]
MESTNIK: [pri bə̏fílmu]
ORODNIK: [z bə̏fílmom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bə̏fílma]
RODILNIK: [bə̏fílmoų̯] tudi [bə̏fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bə̏fílmoma]
TOŽILNIK: [bə̏fílma]
MESTNIK: [pri bə̏fílmih] tudi [pri bə̏fîlmih]

ORODNIK: [z bə̏fílmoma]

množina

IMENOVALNIK: [bə̏fílmi]
RODILNIK: [bə̏fílmoų̯] tudi [bə̏fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bə̏fílmom]
TOŽILNIK: [bə̏fílme]
MESTNIK: [pri bə̏fílmih] tudi [pri bə̏fîlmih]
ORODNIK: [z bə̏fílmi] tudi [z bə̏fîlmi]

in

[bə̏fíləm]
IPA: [bəfi:ləm]

ednina

IMENOVALNIK: [bə̏fíləm]
RODILNIK: [bə̏fílma]
DAJALNIK: [bə̏fílmu]
TOŽILNIK: [bə̏fíləm]
MESTNIK: [pri bə̏fílmu]
ORODNIK: [z bə̏fílmom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bə̏fílma]
RODILNIK: [bə̏fílmoų̯] tudi [bə̏fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bə̏fílmoma]
TOŽILNIK: [bə̏fílma]
MESTNIK: [pri bə̏fílmih] tudi [pri bə̏fîlmih]
ORODNIK: [z bə̏fílmoma]

množina

IMENOVALNIK: [bə̏fílmi]
RODILNIK: [bə̏fílmoų̯] tudi [bə̏fîlmoų̯]
DAJALNIK: [bə̏fílmom]
TOŽILNIK: [bə̏fílme]
MESTNIK: [pri bə̏fílmih] tudi [pri bə̏fîlmih]
ORODNIK: [z bə̏fílmi] tudi [z bə̏fîlmi]

IZVOR

prevzeto iz angl. *B film*, kjer *B* tako kot pri dveh straneh gramofonske plošče predstavlja tisto, kar je manj kakovostno

bíorazgradljív bíorazgradljíva bíorazgradljívo

pridevnik

[bíjorazgradljíų̯ bíjorazgradljíva bíjorazgradljívo]

POMEN

ki se lahko razgradi z delovanjem živih organizmov brez škodljivih ostankov

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

biorazgradljiv material, polimer | biorazgradljiv odpadek | biorazgradljiva plastika, snov | biorazgradljiva vrečka

▪ *Biorazgradljive* vrečke so narejene iz *biorazgradljivih* polimerov, škroba in dopolnilnih sestavin.

▪ Nekatere plastične vrečke so okolju prijazne, saj so iz *biorazgradljive* plastike.

▪ Večina *biorazgradljivih* plastičnih materialov se po kemijski strukturi uvršča med poliestre.

...

▪ Bioplastika ni le *biorazgradljiva*, ampak ima tudi nevtralni vpliv na količino ogljikovega dioksida v ozračju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bíjorazgradljíu̯ bíjorazgradljíva bíjorazgradljívo]

IPA: ['bi:jɔrazgrad'lji:u̯ 'bi:jɔrazgrad'lji:va 'bi:jɔrazgrad'lji:vɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív
določno bíorazgradljív**i**
RODILNIK: bíorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bíorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bíorazgradljív
določno bíorazgradljív**i**
živo bíorazgradljív**ega**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**em**
ORODNIK: z bíorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**a**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**i**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**a**
RODILNIK: bíorazgradljív**e**
DAJALNIK: bíorazgradljív**i**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**i**
ORODNIK: z bíorazgradljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**i**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**e**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**o**
RODILNIK: bíorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bíorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**em**
ORODNIK: z bíorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**i**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bíorazgradljív**a**
RODILNIK: bíorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bíorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bíorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bíorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bíorazgradljív**imi**

TONEMSKO

[bȋjorazgradljíu̯ bȋjorazgradljíva bȋjorazgradljívo]

IPA: [bí:jɔ̀razgradljì:u̯ bí:jɔ̀razgradljì:vá bí:jɔ̀razgradljì:vɔ́]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív
določno bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bîorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bîorazgradljív
določno bîorazgradljív**i**
živo bîorazgradljív**ega**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**em**
ORODNIK: z bîorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**e**
DAJALNIK: bîorazgradljív**i**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**i**
ORODNIK: z bîorazgradljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**

TOŽILNIK: bîorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**e**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**o**
RODILNIK: bîorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bîorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**em**
ORODNIK: z bîorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

in

[bîjorazgradljîu̯ bîjorazgradljíva bîjorazgradljívo]
IPA: [bí:jɔ̀razgɾadljí:u̯ bí:jɔ̀razgɾadljì:vá bí:jɔ̀razgɾadljì:vɔ́]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljîv
določno bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bîorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bîorazgradljîv
določno bîorazgradljív**i**
živo bîorazgradljív**ega**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**em**
ORODNIK: z bîorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**e**
DAJALNIK: bîorazgradljív**i**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**i**
ORODNIK: z bîorazgradljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**e**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**e**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**o**
RODILNIK: bîorazgradljív**ega**
DAJALNIK: bîorazgradljív**emu**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**o**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**em**
ORODNIK: z bîorazgradljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**i**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**ima**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**i**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîorazgradljív**a**
RODILNIK: bîorazgradljív**ih**
DAJALNIK: bîorazgradljív**im**
TOŽILNIK: bîorazgradljív**a**
MESTNIK: pri bîorazgradljív**ih**
ORODNIK: z bîorazgradljív**imi**

IZVOR

nem. *Bio..*, angl. *bio..* iz gr. *bíos* ‘življenje’ + ↑razgradljiv

blagoródje blagoródja samostalnik srednjega spola

[blagoródje]

POMEN

1. navadno s svojilnim zaimkom, starinsko naziv za spoštovano, cenjeno osebo, zlasti na visokem uradnem, družbenem položaju

▪ Njegovo *blagorodje* guverner je posebej zame posredoval za dovoljenje.

1.1. navadno s svojilnim zaimkom, starinsko spoštovana, cenjena oseba, zlasti na visokem uradnem, družbenem položaju

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

njegovo, njeno blagorodje

▪ Sodni sluga je zahteval mir v dvorani in vsi smo vstali, da bi počastili prihod njegovega *blagorodja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[blagoródje]

IPA: [blagɔˈrɔːdjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: blagoródj**e**
RODILNIK: blagoródj**a**
DAJALNIK: blagoródj**u**
TOŽILNIK: blagoródj**e**
MESTNIK: pri blagoródj**u**
ORODNIK: z blagoródj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: blagoródj**i**
RODILNIK: blagoród**ij**
DAJALNIK: blagoródj**ema**
TOŽILNIK: blagoródj**i**
MESTNIK: pri blagoródj**ih**
ORODNIK: z blagoródj**ema**

množina

IMENOVALNIK: blagoródj**a**
RODILNIK: blagoród**ij**
DAJALNIK: blagoródj**em**
TOŽILNIK: blagoródj**a**
MESTNIK: pri blagoródj**ih**
ORODNIK: z blagoródj**i**

TONEMSKO

[blagorǫ̑dje]

IPA: [blagɔróːdjȅ]

ednina

IMENOVALNIK: blagorǫ̑dj**e**
RODILNIK: blagorǫ̑dj**a**
DAJALNIK: blagorǫ̑dj**u**
TOŽILNIK: blagorǫ̑dj**e**
MESTNIK: pri blagorǫ̑dj**u**
ORODNIK: z blagorǫ̑dj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: blagorǫ̑dj**i**
RODILNIK: blagorǫ̑d**ij**
DAJALNIK: blagorǫ̑dj**ema**
TOŽILNIK: blagorǫ̑dj**i**
MESTNIK: pri blagorǫ̑dj**ih**
ORODNIK: z blagorǫ̑dj**ema**

množina

IMENOVALNIK: blagorǫ̑dj**a**
RODILNIK: blagorǫ̑d**ij**
DAJALNIK: blagorǫ̑dj**em**
TOŽILNIK: blagorǫ̑dj**a**
MESTNIK: pri blagorǫ̑dj**ih**
ORODNIK: z blagorǫ̑dj**i**

FRAZEOLOGIJA

Vaše blagorodje!

starinsko uporablja se kot vljuden nagovor za spoštovano, cenjeno osebo, zlasti na visokem uradnem, družbenem položaju

▪ Rekel je: »*Vaše blagorodje*, gospod ni tožnik in ne bo priča na sodni razpravi.«

▪ *Vaše blagorodje*, ugovarjam temu, da bi priča govorila o čemer koli, kar je rekla žrtev.

IZVOR

iz ↑blag + ↑rod po zgledu nem. *Wohlgeboren*

bôbek bôbka samostalnik moškega spola

[bôbək]

POMEN

1. navadno v množini okrogel, trd, navadno manjši iztrebek

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Drobne ovčje *bobke* na travniku deževniki predelajo v rodovitno prst.

...

▪ Koza je na grušču spuščala *bobke*.

▪ Kronično zaprtje pomeni iztrebljanje majhnih količin trdega blata, lahko tudi v obliki *bobkov*, ki ga spremlja napenjanje.

2. navadno v množini, ekspresivno hrana, jed v obliki manjših kroglic

▪ Na prvem zmenku sem ji postregel s črnim kaviarjem. Ni mi upala priznati, da prvič jé te drobne črne *bobke*.

▪ Privoščite si *bobke*, zgnetene iz mesa rakov in zabeljene s praženo čebulo.

▪ Tlačita si rumene *bobke* v usta. »Ena, dve, tri,« štejeta, ko si mečeta dražeje v usta.

3. hmelj s krajšimi, okroglastimi storžki, ki dozori avgusta, septembra in daje pivu posebno aromo ter grenkobo

▪ Hmeljar računa, da bo letos manj pridelka sort aurora in *bobek*.

▪ Obiranje sort aurora, magnum in *bobek*, ki spadajo med poznejše, se bo pričelo konec avgusta oz. v začetku septembra.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bôbək]

IPA: [ˈbɔːbək]

ednina

IMENOVALNIK: bôbek
RODILNIK: bôbk**a**
DAJALNIK: bôbk**u**
TOŽILNIK: bôbek
MESTNIK: pri bôbk**u**
ORODNIK: z bôbk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: bôbk**a**

RODILNIK: bôbk**ov**
DAJALNIK: bôbk**oma**
TOŽILNIK: bôbk**a**
MESTNIK: pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bôbk**oma**

množina
IMENOVALNIK: bôbk**i**
RODILNIK: bôbk**ov**
DAJALNIK: bôbk**om**
TOŽILNIK: bôbk**e**
MESTNIK: pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bôbk**i**

TONEMSKO
[bóbək]
IPA: [bɔ̀ːbə́k]

ednina
IMENOVALNIK: bóbek
RODILNIK: bóbk**a**
DAJALNIK: bóbk**u**
TOŽILNIK: bóbek
MESTNIK: pri bóbk**u** tudi pri bôbk**u**
ORODNIK: z bóbk**om**

dvojina
IMENOVALNIK: bóbk**a**
RODILNIK: bóbk**ov** in bôbk**ov**
DAJALNIK: bóbk**oma**
TOŽILNIK: bóbk**a**
MESTNIK: pri bóbk**ih** in pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bóbk**oma**

množina
IMENOVALNIK: bóbk**i**
RODILNIK: bóbk**ov** in bôbk**ov**
DAJALNIK: bóbk**om**
TOŽILNIK: bóbk**e**
MESTNIK: pri bóbk**ih** in pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bóbk**i** in z bôbk**i**

in
[bôbək]
IPA: [bɔ́ːbə̀k]

(tonemska dvojnica)

ednina
IMENOVALNIK: bôbek
RODILNIK: bôbk**a**
DAJALNIK: bôbk**u**
TOŽILNIK: bôbek
MESTNIK: pri bôbk**u**
ORODNIK: z bôbk**om**

dvojina
IMENOVALNIK: bôbk**a**
RODILNIK: bôbk**ov**
DAJALNIK: bôbk**oma**
TOŽILNIK: bôbk**a**
MESTNIK: pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bôbk**oma**

množina
IMENOVALNIK: bôbk**i**
RODILNIK: bôbk**ov**
DAJALNIK: bôbk**om**
TOŽILNIK: bôbk**e**
MESTNIK: pri bôbk**ih**
ORODNIK: z bôbk**i**

IZVOR
↑bob

brezbóštvo brezbóštva samostalnik srednjega spola

[brezbóštvo]

POMEN

1. nepriznavanje boga, bogov

▪ Zamišlja si, da vsi krščeni verujejo, le da eni zares, drugi površno, *brezboštvo* pa mu je nedoumljivo.

▪ *Brezboštvo* ni isto kot brezverstvo, zato postaja budizem vse bolj zanimiv in poučen.

2. ekspresivno stanje, lastnost koga, da ne upošteva, spoštuje vrednot in moralnih načel, zlasti kot jih določa verski nauk; SIN.: ekspresivno brezbožnost

▪ V svetu *brezboštva* in razvrednotenih ideologij je otroštvo postalo poslednja vrednota, ki še zmore prebuditi moralni čut.

▪ Ali smo res postali dežela sramote in legaliziranega *brezboštva*?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[brezbóštvo]
IPA: [bɾɛzˈboːʃtʊɔ]

ednina
IMENOVALNIK: brezbóštv**o**
RODILNIK: brezbóštv**a**
DAJALNIK: brezbóštv**u**
TOŽILNIK: brezbóštv**o**
MESTNIK: pri brezbóštv**u**
ORODNIK: z brezbóštv**om**

dvojina
IMENOVALNIK: brezbóštv**i**
RODILNIK: brezbóšt**e**v
DAJALNIK: brezbóštv**oma**
TOŽILNIK: brezbóštv**i**
MESTNIK: pri brezbóštv**ih**
ORODNIK: z brezbóštv**oma**

množina
IMENOVALNIK: brezbóštv**a**
RODILNIK: brezbóšt**e**v
DAJALNIK: brezbóštv**om**
TOŽILNIK: brezbóštv**a**
MESTNIK: pri brezbóštv**ih**
ORODNIK: z brezbóštv**i**

TONEMSKO
[brezbộštvo]
IPA: [bɾɛzbóːʃtʊɔ̀]

ednina
IMENOVALNIK: brezbộštv**o**
RODILNIK: brezbộštv**a**
DAJALNIK: brezbộštv**u**
TOŽILNIK: brezbộštv**o**
MESTNIK: pri brezbộštv**u**
ORODNIK: z brezbộštv**om**

dvojina
IMENOVALNIK: brezbộ̑štv**i**
RODILNIK: brezbộ̑št**e**v
DAJALNIK: brezbộ̑štv**oma**
TOŽILNIK: brezbộ̑štv**i**
MESTNIK: pri brezbộ̑štv**ih**
ORODNIK: z brezbộ̑štv**oma**
množina
IMENOVALNIK: brezbộ̑štv**a**
RODILNIK: brezbộ̑št**e**v
DAJALNIK: brezbộ̑štv**om**
TOŽILNIK: brezbộ̑štv**a**
MESTNIK: pri brezbộ̑štv**ih**
ORODNIK: z brezbộ̑štv**i**

IZVOR
iz *brez boga*

brezbóžen brezbóžna brezbóžno pridevnik

[brezbóžən]

POMEN

1. ki ne priznava boga, bogov

▪ Zase trdi, da je *brezbožen*.

▪ On je verjetno nekje na sredi, ne preveč pobožen in ne *brezbožen*.

2. v nekaterih zvezah v obliki **brezbožni**, ekspresivno ki ne temelji na upoštevanju, spoštovanju vrednot in moralnih načel, zlasti kot jih določa verski nauk

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

brezbožni komunizem | brezbožni svet, Zahod

▪ Glasilo je vse leto 1937, ko so se razmere v družbi zaostrovale, razglašalo boj »proti *brezbožnemu* komunizmu«.

▪ Ni vedel, kako bi sestro zavaroval pred nevarnimi pastmi *brezbožnega* sveta, pa ji je začel vsevprek prepovedovati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[brezbóžən]

IPA: [brɛzˈboːʒən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: brezbóžen
določno brezbóžn**i**
RODILNIK: brezbóžn**ega**
DAJALNIK: brezbóžn**emu**
TOŽILNIK: brezbóžen
določno brezbóžn**i**
živo brezbóžn**ega**
MESTNIK: pri brezbóžn**em**
ORODNIK: z brezbóžn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžn**a**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**ima**
TOŽILNIK: brezbóžn**a**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžn**i**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**im**
TOŽILNIK: brezbóžn**e**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: brezbóžn**a**
RODILNIK: brezbóžn**e**
DAJALNIK: brezbóžn**i**
TOŽILNIK: brezbóžn**o**
MESTNIK: pri brezbóžn**i**
ORODNIK: z brezbóžn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžn**i**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**ima**
TOŽILNIK: brezbóžn**i**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžn**e**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**im**
TOŽILNIK: brezbóžn**e**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: brezbóžn**o**
RODILNIK: brezbóžn**ega**
DAJALNIK: brezbóžn**emu**
TOŽILNIK: brezbóžn**o**
MESTNIK: pri brezbóžn**em**
ORODNIK: z brezbóžn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžn**i**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**ima**
TOŽILNIK: brezbóžn**i**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžn**a**
RODILNIK: brezbóžn**ih**
DAJALNIK: brezbóžn**im**
TOŽILNIK: brezbóžn**a**
MESTNIK: pri brezbóžn**ih**
ORODNIK: z brezbóžn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj brezbóžen

ženski spol

EDNINA: bòlj brezbóžn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj brezbóžn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj brezbóžen
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj brezbóžn**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj brezbóžn**o**

TONEMSKO
[brezbo̍žən]
IPA: [bɾɛzbò:ʒə́n]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbo̍žen
določno brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ega**
DAJALNIK: brezbo̍žn**emu**
TOŽILNIK: brezbo̍žen
določno brezbo̍žn**i**
živo brezbo̍žn**ega**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**em**
ORODNIK: z brezbo̍žn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**a**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**ima**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**a**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**im**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**e**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**a**
RODILNIK: brezbo̍žn**e**
DAJALNIK: brezbo̍žn**i**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**o**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**i**
ORODNIK: z brezbo̍žn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**ima**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**i**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**e**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**im**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**e**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**o**
RODILNIK: brezbo̍žn**ega**
DAJALNIK: brezbo̍žn**emu**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**o**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**em**
ORODNIK: z brezbo̍žn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**ima**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**i**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**a**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**im**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**a**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**imi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bölj brezbo̍žen
ženski spol
EDNINA: bölj brezbo̍žn**a**
srednji spol
EDNINA: bölj brezbo̍žn**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj brezbo̍žen
ženski spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj brezbo̍žn**a**
srednji spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj brezbo̍žn**o**

in

[brezbo̍žən]
IPA: [bɾɛzbò:ʒə́n]

(tonemska dvojnica)
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbo̍žen
določno brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ega**
DAJALNIK: brezbo̍žn**emu**
TOŽILNIK: brezbo̍žen
določno brezbo̍žn**i**
živo brezbo̍žn**ega**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**em**
ORODNIK: z brezbo̍žn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**a**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**ima**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**a**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbo̍žn**i**
RODILNIK: brezbo̍žn**ih**
DAJALNIK: brezbo̍žn**im**
TOŽILNIK: brezbo̍žn**e**
MESTNIK: pri brezbo̍žn**ih**
ORODNIK: z brezbo̍žn**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**a**
RODILNIK: brezbǫ́žn**e** tudi brezbǫ̑žn**e**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**i** tudi brezbǫ̑žn**i**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**o** tudi brezbǫ̑žn**o**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**i** tudi pri brezbǫ̑žn**i**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**o** tudi z brezbǫ̑žn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**i**
RODILNIK: brezbǫ́žn**ih**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**ima**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**i**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**e**
RODILNIK: brezbǫ́žn**ih**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**im**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**e**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**o**
RODILNIK: brezbǫ́žn**ega**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**emu**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**o**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**em**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**i**
RODILNIK: brezbǫ́žn**ih**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**ima**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**i**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žn**a**
RODILNIK: brezbǫ́žn**ih**
DAJALNIK: brezbǫ́žn**im**
TOŽILNIK: brezbǫ́žn**a**
MESTNIK: pri brezbǫ́žn**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bȍlj brezbǫ́žen
ženski spol
EDNINA: bȍlj brezbǫ́žn**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj brezbǫ́žn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj brezbǫ́žen
ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj brezbǫ̑žn**a**
srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj brezbǫ́žn**o**

IZVOR
iz *brez boga*

brezbóžnica brezbóžnice samostalnik ženskega spola

[brezbóžnica]

POMEN
ženska, ki ne priznava boga, bogov
▪ Ljudje me imajo za *brezbožnico*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[brezbóžnica]
IPA: [brɛz'boːʒnitsa]
ednina
IMENOVALNIK: brezbóžnic**a**
RODILNIK: brezbóžnic**e**
DAJALNIK: brezbóžnic**i**
TOŽILNIK: brezbóžnic**o**
MESTNIK: pri brezbóžnic**i**
ORODNIK: z brezbóžnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžnic**i**
RODILNIK: brezbóžnic
DAJALNIK: brezbóžnic**ama**
TOŽILNIK: brezbóžnic**i**
MESTNIK: pri brezbóžnic**ah**
ORODNIK: z brezbóžnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžnic**e**
RODILNIK: brezbóžnic
DAJALNIK: brezbóžnic**am**
TOŽILNIK: brezbóžnic**e**
MESTNIK: pri brezbóžnic**ah**
ORODNIK: z brezbóžnic**ami**

TONEMSKO
[brezbǫ̑žnica]
IPA: [brɛzbóːʒnìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: brezbǫ̑žnic**a**
RODILNIK: brezbǫ̑žnic**e**
DAJALNIK: brezbǫ̑žnic**i**
TOŽILNIK: brezbǫ̑žnic**o**
MESTNIK: pri brezbǫ̑žnic**i**
ORODNIK: z brezbǫ̑žnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbǫ̑žnic**i**
RODILNIK: brezbǫ̑žnic
DAJALNIK: brezbǫ̑žnic**ama**
TOŽILNIK: brezbǫ̑žnic**i**
MESTNIK: pri brezbǫ̑žnic**ah**
ORODNIK: z brezbǫ̑žnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: brezbǫ̑žnic**e**
RODILNIK: brezbǫ̑žnic
DAJALNIK: brezbǫ̑žnic**am**
TOŽILNIK: brezbǫ̑žnic**e**
MESTNIK: pri brezbǫ̑žnic**ah**
ORODNIK: z brezbǫ̑žnic**ami**

IZVOR
↑brezbožnik

brezbóžnik brezbóžnika samostalnik moškega spola
[brezbóžnik]
POMEN
1. kdor ne priznava boga, bogov
▪ Kot doslednega človeka me moti, da jaz kot *brezbožnik* bolj dojemam religioznost božiča kot pa tisti, ki se deklarirajo za vernike.
▪ Organizacija je opozorila, da so *brezbožniki* in verski skeptiki lahko tarče preganjanja in diskriminacije, če ne pripadajo večinski verski skupnosti.
2. ekspresivno kdor ne upošteva, spoštuje vrednot in moralnih načel, zlasti kot jih določa verski nauk
▪ Puritanci so se odločili, da bodo *brezbožnike* odvadili slabih navad.
▪ Kakšni *brezbožniki*, je godrnjala teta. Vse bi nas bilo treba poslati k verouku, da bi se naučili osnov vere in manir.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[brezbóžnik]
IPA: [brɛz'bo:ʒnik]
ednina
IMENOVALNIK: brezbóžnik
RODILNIK: brezbóžnik**a**
DAJALNIK: brezbóžnik**u**
TOŽILNIK: brezbóžnik**a**
MESTNIK: pri brezbóžnik**u**
ORODNIK: z brezbóžnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžnik**a**
RODILNIK: brezbóžnik**ov**
DAJALNIK: brezbóžnik**oma**
TOŽILNIK: brezbóžnik**a**
MESTNIK: pri brezbóžnik**ih**
ORODNIK: z brezbóžnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžnik**i**
RODILNIK: brezbóžnik**ov**
DAJALNIK: brezbóžnik**om**
TOŽILNIK: brezbóžnik**e**
MESTNIK: pri brezbóžnik**ih**
ORODNIK: z brezbóžnik**i**
TONEMSKO
[brezbȍ̩žnik]
IPA: [brɛzbó:ʒnìk]
ednina
IMENOVALNIK: brezbȍ̩žnik
RODILNIK: brezbȍ̩žnik**a**
DAJALNIK: brezbȍ̩žnik**u**
TOŽILNIK: brezbȍ̩žnik**a**
MESTNIK: pri brezbȍ̩žnik**u**
ORODNIK: z brezbȍ̩žnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbȍ̩žnik**a**
RODILNIK: brezbȍ̩žnik**ov**
DAJALNIK: brezbȍ̩žnik**oma**
TOŽILNIK: brezbȍ̩žnik**a**
MESTNIK: pri brezbȍ̩žnik**ih**
ORODNIK: z brezbȍ̩žnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: brezbȍ̩žnik**i**
RODILNIK: brezbȍ̩žnik**ov**
DAJALNIK: brezbȍ̩žnik**om**
TOŽILNIK: brezbȍ̩žnik**e**
MESTNIK: pri brezbȍ̩žnik**ih**
ORODNIK: z brezbȍ̩žnik**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: brezbóžnica

IZVOR
↑brezbožen

brezbóžnost brezbóžnosti samostalnik ženskega spola
[brezbóžnost]
POMEN
1. lastnost koga, da ne priznava boga, bogov
▪ *Brezbožnost* in vera v Boga sta nezdružljivi kot voda in ogenj.
▪ *Brezbožnost* je bila zanje veliko slabša od pripadnosti drugi veri.
2. ekspresivno stanje, lastnost koga, da ne upošteva, spoštuje vrednot in moralnih načel, zlasti kot jih določa verski nauk; SIN.: ekspresivno brezboštvo
▪ Ogorčena sem bila zaradi njune *brezbožnosti* – nadškofu sta rekla stari gobezdač!
▪ Ko je s študiral v ZDA, ga je zgrozila tamkajšnja *brezbožnost*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[brezbóžnost]
IPA: [brɛz'bo:ʒnɔst]
ednina
IMENOVALNIK: brezbóžnost
RODILNIK: brezbóžnost**i**
DAJALNIK: brezbóžnost**i**
TOŽILNIK: brezbóžnost
MESTNIK: pri brezbóžnost**i**
ORODNIK: z brezbóžnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbóžnost**i**
RODILNIK: brezbóžnost**i**
DAJALNIK: brezbóžnost**ma** tudi brezbóžnost**ima**
TOŽILNIK: brezbóžnost**i**
MESTNIK: pri brezbóžnost**ih**
ORODNIK: z brezbóžnost**ma** tudi z brezbóžnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbóžnost**i**
RODILNIK: brezbóžnost**i**
DAJALNIK: brezbóžnost**im**
TOŽILNIK: brezbóžnost**i**
MESTNIK: pri brezbóžnost**ih**
ORODNIK: z brezbóžnost**mi**
TONEMSKO
[brezbȍ̩žnost]
IPA: [brɛzbó:ʒnɔ̀st]

ednina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žnost
RODILNIK: brezbǫ́žnost**i**
DAJALNIK: brezbǫ́žnost**i**
TOŽILNIK: brezbǫ́žnost
MESTNIK: pri brezbǫ́žnost**i**
ORODNIK: z brezbǫ́žnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žnost**i**
RODILNIK: brezbǫ́žnost**i**
DAJALNIK: brezbǫ́žnost**ma** tudi brezbǫ́žnost**ima**
TOŽILNIK: brezbǫ́žnost**i**
MESTNIK: pri brezbǫ́žnost**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žnost**ma** tudi z brezbǫ́žnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: brezbǫ́žnost**i**
RODILNIK: brezbǫ́žnost**i**
DAJALNIK: brezbǫ́žnost**im**
TOŽILNIK: brezbǫ́žnost**i**
MESTNIK: pri brezbǫ́žnost**ih**
ORODNIK: z brezbǫ́žnost**mi**

IZVOR
↑brezbožen

B-stebriček B-stebrička samostalnik moškega spola

[béstəbríčək] in [bə̀stəbríčək]
POMEN
stebriček, ki se nahaja v sredini motornega vozila in podpira streho; SIN.: stebriček B
▪ Vrata prtljažnika se odpirajo z vzvodom, ki je vpet v *B-stebriček*.
▪ *B-stebriček* je potisnjen daleč nazaj, kar govori v prid preglednosti iz avta.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[béstəbríčək]
IPA: [ˈbeːstəbˈrʲiːʧək]
ednina
IMENOVALNIK: [béstəbríčək]
RODILNIK: [béstəbríčka]
DAJALNIK: [béstəbríčku]
TOŽILNIK: [béstəbríčək]
MESTNIK: [pri béstəbríčku]
ORODNIK: [z béstəbríčkom]
dvojina
IMENOVALNIK: [béstəbríčka]
RODILNIK: [béstəbríčkǫ̯]
DAJALNIK: [béstəbríčkoma]
TOŽILNIK: [béstəbríčka]
MESTNIK: [pri béstəbríčkih]
ORODNIK: [z béstəbríčkoma]
množina
IMENOVALNIK: [béstəbríčki]
RODILNIK: [béstəbríčkǫ̯]
DAJALNIK: [béstəbríčkom]
TOŽILNIK: [béstəbríčke]
MESTNIK: [pri béstəbríčkih]
ORODNIK: [z béstəbríčki]
in
[bə̀stəbríčək]
IPA: [ˈbəstəbˈrʲiːʧək]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̀stəbríčək]
RODILNIK: [bə̀stəbríčka]
DAJALNIK: [bə̀stəbríčku]
TOŽILNIK: [bə̀stəbríčək]
MESTNIK: [pri bə̀stəbríčku]
ORODNIK: [z bə̀stəbríčkom]
dvojina
IMENOVALNIK: [bə̀stəbríčka]
RODILNIK: [bə̀stəbríčkǫ̯]
DAJALNIK: [bə̀stəbríčkoma]
TOŽILNIK: [bə̀stəbríčka]
MESTNIK: [pri bə̀stəbríčkih]
ORODNIK: [z bə̀stəbríčkoma]
množina
IMENOVALNIK: [bə̀stəbríčki]
RODILNIK: [bə̀stəbríčkǫ̯]
DAJALNIK: [bə̀stəbríčkom]
TOŽILNIK: [bə̀stəbríčke]
MESTNIK: [pri bə̀stəbríčkih]
ORODNIK: [z bə̀stəbríčki]
TONEMSKO
[bȇstəbrîčək]
IPA: [béːstə̀bɾʲíːʧək]
ednina
IMENOVALNIK: [bȇstəbrîčək]
RODILNIK: [bȇstəbrîčka]
DAJALNIK: [bȇstəbrîčku]
TOŽILNIK: [bȇstəbrîčək]
MESTNIK: [pri bȇstəbrîčku]
ORODNIK: [z bȇstəbrîčkom]
dvojina
IMENOVALNIK: [bȇstəbrîčka]
RODILNIK: [bȇstəbrîčkǫ̯]
DAJALNIK: [bȇstəbrîčkoma]
TOŽILNIK: [bȇstəbrîčka]
MESTNIK: [pri bȇstəbrîčkih]
ORODNIK: [z bȇstəbrîčkoma]
množina
IMENOVALNIK: [bȇstəbrîčki]
RODILNIK: [bȇstəbrîčkǫ̯]
DAJALNIK: [bȇstəbrîčkom]
TOŽILNIK: [bȇstəbrîčke]
MESTNIK: [pri bȇstəbrîčkih]
ORODNIK: [z bȇstəbrîčki]
in
[bə̏stəbrîčək]
IPA: [bə́stəbɾʲíːʧək]

ednina
IMENOVALNIK: [bə̏stəbrîčək]
RODILNIK: [bə̏stəbrîčka]
DAJALNIK: [bə̏stəbrîčku]

TOŽILNIK: [bə̑stəbrîčək]
MESTNIK: [pri bə̑stəbrîčku]
ORODNIK: [z bə̑stəbrîčkom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bə̑stəbrîčka]
RODILNIK: [bə̑stəbrîčkǫ̑]
DAJALNIK: [bə̑stəbrîčkoma]
TOŽILNIK: [bə̑stəbrîčka]
MESTNIK: [pri bə̑stəbrîčkih]
ORODNIK: [z bə̑stəbrîčkoma]

množina

IMENOVALNIK: [bə̑stəbrîčki]
RODILNIK: [bə̑stəbrîčkǫ̑]
DAJALNIK: [bə̑stəbrîčkom]
TOŽILNIK: [bə̑stəbrîčke]
MESTNIK: [pri bə̑stəbrîčkih]
ORODNIK: [z bə̑stəbrîčki]

IZVOR

↑b + ↑stebriček

budála budále samostalnik ženskega spola

[budála]

POMEN

1. neformalno, slabšalno kdor je neumen, omejen, se vede zelo neprimerno, nespametno ali se mu to pripisuje; SIN.: neformalno, slabšalno budalo

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ne obnašam se več kot največja *budala*, kot sem se v srednji šoli.
- Je podkupljiv in prava *budala*.

...

- V WC-školjko mi je padel mobilni telefon. Jaz, *budala*, sem pa še vodo potegnil.
- »Raje bom tiho, da ne bom izpadel *budala*.«

2. neformalno, slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje neumnost, omejenost, nespametnost

- »Ti *budala*!« je zavreščala. »Kaj zaboga se greš?«
- »Hej, *budala*«, je rekel in se tolkel po prsih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[budála]
IPA: [bu'da:la]

ednina

IMENOVALNIK: budál**a**
RODILNIK: budál**e**
DAJALNIK: budál**i**
TOŽILNIK: budál**o**
MESTNIK: pri budál**i**
ORODNIK: z budál**o**

dvojina

IMENOVALNIK: budál**i**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budál**ama**
TOŽILNIK: budál**i**
MESTNIK: pri budál**ah**
ORODNIK: z budál**ama**

množina

IMENOVALNIK: budál**e**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budál**am**
TOŽILNIK: budál**e**
MESTNIK: pri budál**ah**
ORODNIK: z budál**ami**

TONEMSKO

[budála]
IPA: [budà:lá]

ednina

IMENOVALNIK: budál**a**
RODILNIK: budál**e**
DAJALNIK: budál**i**
TOŽILNIK: budál**o**
MESTNIK: pri budál**i**
ORODNIK: z budâl**o**

dvojina

IMENOVALNIK: budál**i**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budál**ama**
TOŽILNIK: budál**i**
MESTNIK: pri budál**ah**
ORODNIK: z budál**ama**

množina

IMENOVALNIK: budál**e**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budál**am**
TOŽILNIK: budál**e**
MESTNIK: pri budál**ah**
ORODNIK: z budál**ami**

FRAZEOLOGIJA

kot budala/budalo

kot budala
kot budalo

takó, da je nespametno; takó, da je pretirano

- Vsako traparijo kupiš. Zapravljaš *kot budala*.
- Delal sem *kot budalo* in bil odgovoren za 30 ljudi.

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *budàla* in tur. *budala* iz arab. *buladā'*, množina od *belīd* 'bedak', ali *budalā'* 'zamenjava'

budálo budála samostalnik srednjega spola

[budálo]

POMEN

1. neformalno, slabšalno kdor je neumen, omejen, se vede zelo neprimerno, nespametno ali se mu to pripisuje; SIN.: neformalno, slabšalno budala

- Gledal je kot največje *budalo* na svetu.
- Sodelavci se bodo počutili ogrožene in v najboljšem primeru ga bodo zasmehovali, češ da je »*budalo*«, ker dela, ko mu ne bi bilo treba.

2. neformalno, slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje neumnost, omejenost, nespametnost
▪ »Kako voziš, *budalo*?!«
▪ Ne vidiš, *budalo* babje, da je šlo vse k hudiču, da ste uničili tisoč slik in delo treh mesecev!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[budálo]
IPA: [buˈdaːlɔ]
ednina
IMENOVALNIK: budál**o**
RODILNIK: budál**a**
DAJALNIK: budál**u**
TOŽILNIK: budál**o**
MESTNIK: pri budál**u**
ORODNIK: z budál**om**
dvojina
IMENOVALNIK: budál**i**
RODILNIK: budál
DAJALNIK: budál**oma**
TOŽILNIK: budál**i**
MESTNIK: pri budál**ih**
ORODNIK: z budál**oma**
množina
IMENOVALNIK: budál**a**
RODILNIK: budál
DAJALNIK: budál**om**
TOŽILNIK: budál**a**
MESTNIK: pri budál**ih**
ORODNIK: z budál**i**
TONEMSKO
[budálo]
IPA: [budàːlɔ́]
ednina
IMENOVALNIK: budál**o**
RODILNIK: budál**a**
DAJALNIK: budál**u**
TOŽILNIK: budál**o**
MESTNIK: pri budál**u**
ORODNIK: z budál**om**
dvojina
IMENOVALNIK: budál**i** in budâl**i**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budál**oma** in budâl**oma**
TOŽILNIK: budál**i** in budâl**i**
MESTNIK: pri budâl**ih**
ORODNIK: z budál**oma** in z budâl**oma**
množina
IMENOVALNIK: budâl**a**
RODILNIK: budâl
DAJALNIK: budâl**om**
TOŽILNIK: budâl**a**
MESTNIK: pri budâl**ih**
ORODNIK: z budâl**i**

FRAZEOLOGIJA

delati/narediti norca/bedaka/budalo ipd. iz sebe
delati norca iz sebe
delati bedaka iz sebe
delati budalo iz sebe
delati klovna iz sebe
v dovršni obliki narediti klovna iz sebe

norčevati se, ponorčevati se iz samega sebe; smešiti se, osmešiti se, sramotiti se, osramotiti se; ravnati neresno, nespametno, neprimerno
▪ Mladenič se mi zdi velik frajer, ker se zna na domiseln način *delati norca iz sebe*.
▪ Našemljenci skačejo sem ter tja in *delajo norca iz sebe*.
▪ Kakšne *bedake smo delali iz sebe* na faksu, ko smo bili prepričani, da vemo vse.
▪ »Živeti je treba,« pove igralec, »z veseljem *delam budalo iz sebe*, če mi za to plačajo.«
▪ *Boš* še naprej *delal klovna iz sebe* ali pa se boš malo zresnil?

kot budala/budalo
kot budala
kot budalo

takó, da je nespametno; takó, da je pretirano
▪ Vsako traparijo kupiš. Zapravljaš *kot budala*.
▪ Delal sem *kot budalo* in bil odgovoren za 30 ljudi.

IZVOR
prevzeto iz hrv., srb. zvalnika od ↑budala

butálec butálca samostalnik moškega spola

[butáləc]
POMEN
navadno slabšalno kdor je neumen, omejen ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno bik, ekspresivno buhtelj, navadno slabšalno butelj, slabšalno osel, slabšalno trot
▪ Krajane zmerja z *butalci*.
▪ Pri razpravah ni strpnosti, pristali smo na ravni *butalcev*.
▪ V vladi in strokovnih službah vlade le ne sedijo sami *butalci*, ki ne poznajo niti osnov ekonomije.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[butáləc]
IPA: [buˈtaːləts]
ednina
IMENOVALNIK: butálec
RODILNIK: butálc**a**
DAJALNIK: butálc**u**
TOŽILNIK: butálc**a**
MESTNIK: pri butálc**u**
ORODNIK: z butálc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: butálc**a**

RODILNIK: butálc**ev**
DAJALNIK: butálc**ema**
TOŽILNIK: butálc**a**
MESTNIK: pri butálc**ih**
ORODNIK: z butálc**ema**

množina
IMENOVALNIK: butálc**i**
RODILNIK: butálc**ev**
DAJALNIK: butálc**em**
TOŽILNIK: butálc**e**
MESTNIK: pri butálc**ih**
ORODNIK: z butálc**i**

TONEMSKO
[butâləc]
IPA: [butá:ləts]

ednina
IMENOVALNIK: butâlec
RODILNIK: butâlc**a**
DAJALNIK: butâlc**u**
TOŽILNIK: butâlc**a**
MESTNIK: pri butâlc**u**
ORODNIK: z butâlc**em**

dvojina
IMENOVALNIK: butâlc**a**
RODILNIK: butâlc**ev**
DAJALNIK: butâlc**ema**
TOŽILNIK: butâlc**a**
MESTNIK: pri butâlc**ih**
ORODNIK: z butâlc**ema**

množina
IMENOVALNIK: butâlc**i**
RODILNIK: butâlc**ev**
DAJALNIK: butâlc**em**
TOŽILNIK: butâlc**e**
MESTNIK: pri butâlc**ih**
ORODNIK: z butâlc**i**

IZVOR
prebivalsko ime *Butalec*, po fiktivnem krajevnem imenu *Butale* v humorističnih zgodbah F. Milčinskega (1867–1932) ↑butelj

bútelj bútlja in búteljna samostalnik moškega spola

[bútəlʲ bútlja] in [bútəlʲ bútəlʲna]

POMEN

1. navadno slabšalno kdor je neumen, omejen ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno bik, ekspresivno buhtelj, navadno slabšalno butalec, slabšalno osel, slabšalno trot

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
navaden butelj
▪ Kdor ne bere, je navaden *butelj*.
▪ Probleme se da reševati veliko bolj enostavno, kot si mislimo mi, navadni *buteljni*.

▸ glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
izpasti butelj
▪ Ne boli ga neznanje, ampak to, da pred sošolci izpade *butelj*.
▪ Občasno se človek upravičeno počuti *butelj*.

...
▪ Zmerjal me je, da sem *butelj*, nesposobna za samostojno življenje, navaden niče.
▪ Bil bi zares *butelj*, če bi zavrnil tako dobro vlogo.

2. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje neumnost, omejenost
▪ Kako lahko rečeš, da je dobro, *butelj*! Vse sem zamočila!
▪ Kaj se pa greš, *butelj*! Vse boš uničil!
▪ Ne stoj tam, ampak dokončaj svoje delo, ti *butelj*!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[bútəlʲ bútlja]
IPA: [ˈbu:təlʲ ˈbu:tlja]

ednina
IMENOVALNIK: bútelj
RODILNIK: bútlj**a**
DAJALNIK: bútlj**u**
TOŽILNIK: bútlj**a**
MESTNIK: pri bútlj**u**
ORODNIK: z bútlj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: bútlj**a**
RODILNIK: bútlj**ev**
DAJALNIK: bútlj**ema**
TOŽILNIK: bútlj**a**
MESTNIK: pri bútlj**ih**
ORODNIK: z bútlj**ema**

množina
IMENOVALNIK: bútlj**i**
RODILNIK: bútlj**ev**
DAJALNIK: bútlj**em**
TOŽILNIK: bútlj**e**
MESTNIK: pri bútlj**ih**
ORODNIK: z bútlj**i**

in
[bútəlʲ bútəlʲna]
IPA: [ˈbu:təlʲ ˈbu:təlʲna]

ednina
IMENOVALNIK: bútelj
RODILNIK: búteljn**a**
DAJALNIK: búteljn**u**
TOŽILNIK: búteljn**a**
MESTNIK: pri búteljn**u**
ORODNIK: z búteljn**om**

dvojina
IMENOVALNIK: búteljn**a**
RODILNIK: búteljn**ov**
DAJALNIK: búteljn**oma**
TOŽILNIK: búteljn**a**
MESTNIK: pri búteljn**ih**
ORODNIK: z búteljn**oma**

množina
IMENOVALNIK: búteljn**i**
RODILNIK: búteljn**ov**
DAJALNIK: búteljn**om**
TOŽILNIK: búteljn**e**
MESTNIK: pri búteljn**ih**

ORODNIK: z bútelj**ni**

TONEMSKO

[bútəlʲ bútlja]

IPA: [bù:təlʲ bù:tljá]

ednina

IMENOVALNIK: bútelj

RODILNIK: bútlj**a**

DAJALNIK: bútlj**u**

TOŽILNIK: bútlj**a**

MESTNIK: pri bútlj**u**

ORODNIK: z bútlj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: bútlj**a**

RODILNIK: bútlj**ev** tudi bûtlj**ev**

DAJALNIK: bútlj**ema**

TOŽILNIK: bútlj**a**

MESTNIK: pri bútlj**ih** tudi pri bûtlj**ih**

ORODNIK: z bútlj**ema**

množina

IMENOVALNIK: bútlj**i**

RODILNIK: bútlj**ev** tudi bûtlj**ev**

DAJALNIK: bútlj**em**

TOŽILNIK: bútlj**e**

MESTNIK: pri bútlj**ih** tudi pri bûtlj**ih**

ORODNIK: z bútlj**i** tudi z bûtlj**i**

in

[bútəlʲ bútəlʲna]

IPA: [bù:təlʲ bù:təlʲna]

ednina

IMENOVALNIK: bútelj

RODILNIK: bútelj**na**

DAJALNIK: bútelj**nu**

TOŽILNIK: bútelj**na**

MESTNIK: pri bútelj**nu**

ORODNIK: z bútelj**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: bútelj**na**

RODILNIK: bútelj**nov** tudi bûtelj**nov**

DAJALNIK: bútelj**noma**

TOŽILNIK: bútelj**na**

MESTNIK: pri bútelj**nih** tudi pri bûtelj**nih**

ORODNIK: z bútelj**noma**

množina

IMENOVALNIK: bútelj**ni**

RODILNIK: bútelj**nov** tudi bûtelj**nov**

DAJALNIK: bútelj**nom**

TOŽILNIK: bútelj**ne**

MESTNIK: pri bútelj**nih** tudi pri bûtelj**nih**

ORODNIK: z bútelj**ni** tudi z bûtelj**ni**

IZVOR

iz nar. *búta* ‘debeloglavec’, prvotno ‘nekaj debelega, debeli konec palice, tolkača’, iz ↑butati

C c-ja tudi **c** samostalnik moškega spola

[cə̀] in [cé]

POMEN

1. tretja črka slovenske abecede

▸ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

črka c

▪ Upadajoča Luna ima obliko črke *C*.

1.1. soglasnik, ki ga ta črka zaznamuje

▪ Predlog s uporabljamo pred besedami, ki začenjajo na glasove *c*, č, f, h, k, p, s, š in t, predlog z pa pred vsemi drugimi besedami.

▪ Pri samostalnikih moškega spola se za glasovi *c*, č, ž, š, j namesto končnic -om, -ov in -oma uporabljajo končnice -em, -ev in -ema.

2. kar je označeno s črko c, zlasti tretje mesto v zaporedju

▸ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

linija c | kategorija, skupina C | točka C

▪ Razlog, naveden v točki *c*, ne more predstavljati temelja za zavrnitev zahteve za dostop.

▪ Skozi točko *C* nariši pravokotnico p na daljico AB.

▪ Moštva iz skupin *C* in D so odigrala peti krog.

…

▪ Na medšolskem tekmovanju je zmagal Peter iz osmega *C*.

3. ton na prvi stopnji C-durove lestvice

▪ Durova lestvica se začne s tonom *c* in konča s tonom *c*. *C* je osnovni ton, lestvico pa imenujemo C-dur.

▪ Večji zvon ima ton *C* in tehta 2.474 kilogramov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cə̀]

IPA: [ˈtsə]

ednina

IMENOVALNIK: [cə̀]

RODILNIK: [cə̀ja]

DAJALNIK: [cə̀ju]

TOŽILNIK: [cə̀]

MESTNIK: [pri cə̀ju]

ORODNIK: [s cə̀jem]

dvojina

IMENOVALNIK: [cə̀ja]

RODILNIK: [cə̀jeu̯]

DAJALNIK: [cə̀jema]

TOŽILNIK: [cə̀ja]

MESTNIK: [pri cə̀jih]

ORODNIK: [s cə̀jema]

množina

IMENOVALNIK: [cə̀ji]

RODILNIK: [cə̀jeu̯]

DAJALNIK: [cə̀jem]

TOŽILNIK: [cə̀je]

MESTNIK: [pri cə̀jih]

ORODNIK: [s cə̀ji]

in

[cé]

IPA: [ˈtse:]

ednina

IMENOVALNIK: [cé]

RODILNIK: [cêja]

DAJALNIK: [cêju]
TOŽILNIK: [cé]
MESTNIK: [pri cêju]
ORODNIK: [s cêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [cêja]
RODILNIK: [cêjeu̯]
DAJALNIK: [cêjema]
TOŽILNIK: [cêja]
MESTNIK: [pri cêjih]
ORODNIK: [s cêjema]

množina

IMENOVALNIK: [cêji]
RODILNIK: [cêjeu̯]
DAJALNIK: [cêjem]
TOŽILNIK: [cêje]
MESTNIK: [pri cêjih]
ORODNIK: [s cêji]

tudi

[cə̀]
IPA: [ˈtsə]

ednina

IMENOVALNIK: [cə̀]
RODILNIK: [cə̀]
DAJALNIK: [cə̀]
TOŽILNIK: [cə̀]
MESTNIK: [pri cə̀]
ORODNIK: [s cə̀]

dvojina

IMENOVALNIK: [cə̀]
RODILNIK: [cə̀]
DAJALNIK: [cə̀]
TOŽILNIK: [cə̀]
MESTNIK: [pri cə̀]
ORODNIK: [s cə̀]

množina

IMENOVALNIK: [cə̀]
RODILNIK: [cə̀]
DAJALNIK: [cə̀]
TOŽILNIK: [cə̀]
MESTNIK: [pri cə̀]
ORODNIK: [s cə̀]

tudi

[cé]
IPA: [ˈtse:]

ednina

IMENOVALNIK: [cé]
RODILNIK: [cé]
DAJALNIK: [cé]
TOŽILNIK: [cé]
MESTNIK: [pri cé]
ORODNIK: [s cé]

dvojina

IMENOVALNIK: [cé]
RODILNIK: [cé]
DAJALNIK: [cé]
TOŽILNIK: [cé]
MESTNIK: [pri cé]
ORODNIK: [s cé]

množina

IMENOVALNIK: [cé]
RODILNIK: [cé]
DAJALNIK: [cé]
TOŽILNIK: [cé]
MESTNIK: [pri cé]
ORODNIK: [s cé]

TONEMSKO

[cə̑]
IPA: [tsə́]

ednina

IMENOVALNIK: [cə̑]
RODILNIK: [cə̑ja]
DAJALNIK: [cə̑ju]
TOŽILNIK: [cə̑]
MESTNIK: [pri cə̑ju]
ORODNIK: [s cə̑jem]

dvojina

IMENOVALNIK: [cə̑ja]
RODILNIK: [cə̑jeu̯]
DAJALNIK: [cə̑jema]
TOŽILNIK: [cə̑ja]
MESTNIK: [pri cə̑jih]
ORODNIK: [s cə̑jema]

množina

IMENOVALNIK: [cə̑ji]
RODILNIK: [cə̑jeu̯]
DAJALNIK: [cə̑jem]
TOŽILNIK: [cə̑je]
MESTNIK: [pri cə̑jih]
ORODNIK: [s cə̑ji]

in

[cę̂]
IPA: [tsé:]

ednina

IMENOVALNIK: [cę̂]
RODILNIK: [cêja]
DAJALNIK: [cêju]
TOŽILNIK: [cę̂]
MESTNIK: [pri cêju]
ORODNIK: [s cêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [cêja]
RODILNIK: [cêjeu̯]
DAJALNIK: [cêjema]
TOŽILNIK: [cêja]
MESTNIK: [pri cêjih]
ORODNIK: [s cêjema]

množina

IMENOVALNIK: [cêji]
RODILNIK: [cêjeu̯]
DAJALNIK: [cêjem]
TOŽILNIK: [cêje]

MESTNIK: [pri cêjih]
ORODNIK: [s cêji]

tudi
[cə̑]
IPA: [tsə́]

ednina
IMENOVALNIK: [cə̑]
RODILNIK: [cə̑]
DAJALNIK: [cə̑]
TOŽILNIK: [cə̑]
MESTNIK: [pri cə̑]
ORODNIK: [s cə̑]
dvojina
IMENOVALNIK: [cə̑]
RODILNIK: [cə̑]
DAJALNIK: [cə̑]
TOŽILNIK: [cə̑]
MESTNIK: [pri cə̑]
ORODNIK: [s cə̑]
množina
IMENOVALNIK: [cə̑]
RODILNIK: [cə̑]
DAJALNIK: [cə̑]
TOŽILNIK: [cə̑]
MESTNIK: [pri cə̑]
ORODNIK: [s cə̑]

tudi
[cę̑]
IPA: [tsé:]

ednina
IMENOVALNIK: [cę̑]
RODILNIK: [cę̑]
DAJALNIK: [cę̑]
TOŽILNIK: [cę̑]
MESTNIK: [pri cę̑]
ORODNIK: [s cę̑]
dvojina
IMENOVALNIK: [cę̑]
RODILNIK: [cę̑]
DAJALNIK: [cę̑]
TOŽILNIK: [cę̑]
MESTNIK: [pri cę̑]
ORODNIK: [s cę̑]
množina
IMENOVALNIK: [cę̑]
RODILNIK: [cę̑]
DAJALNIK: [cę̑]
TOŽILNIK: [cę̑]
MESTNIK: [pri cę̑]
ORODNIK: [s cę̑]

STALNE ZVEZE

C vitamin
iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije askorbinska kislina, iz biologije, iz farmacije C-vitamin, iz biologije, iz farmacije vitamin C
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Tako kot krvavenje je tudi počasno celjenje ran močno povezano s pomanjkanjem *C vitamina*.
▪ Limone so bogat vir *C vitamina*.
▪ Preden ležete k počitku, se oprhajte in popijte kozarec pijače z veliko vsebnostjo *C vitamina*, vitaminov B kompleksa, kalcija in sadnega sladkorja.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Pediatri staršem svetujejo, naj otroci povečujejo naravno odpornost z uživanjem pestre prehrane, sadja, ki vsebuje *C vitamin*, vsakodnevno naj se naužijejo igre na prostem.
▸ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Med prebolevanjem viroze je pomembno užiti veliko *C vitamina*, najbolje v naravni obliki.

hepatitis C
1. iz medicine hepatitis, ki navadno poteka brez simptomov, z rahlo zlatenico
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
akutni, virusni hepatitis C
▪ Zdravljenje virusnega *hepatitisa C* je dolgotrajno in zahtevno.
▪ Vse bolnike s kroničnim *hepatitisom C* obravnava zdravnik specialist, ki vodi celoten nadaljnji postopek.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
virus hepatitisa C
▪ Obvladovanje okužbe z virusom *hepatitisa C* v Sloveniji je po besedah infektologinje na zavidljivi ravni.
▪ Virus *hepatitisa C* se najpogosteje prenaša z okuženo krvjo ali krvnimi pripravki.
...
▪ Aids in *hepatitis C* sta neozdravljivi ali težko ozdravljivi bolezni.
▪ Začela je z zdravljenjem *hepatitisa C*.

1.1. iz medicine virus, ki povzroča to bolezen in se prenaša zlasti s krvjo
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
hepatitis C se prenaša KAKO
▪ *Hepatitis C* se lahko prenaša tudi s tveganim spolnim stikom.
...
▪ Bolniki so se okužili s *hepatitisom C*.

vitamin C
iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije askorbinska kislina, iz biologije, iz farmacije C vitamin, iz biologije, iz farmacije C-vitamin

- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Vso zimo redno jemljite *vitamin C*, ki aktivira obrambno sposobnost.
  - Ker visoke temperature uničijo *vitamin C*, ga je treba jemati v drugačni obliki in ne v vročem čaju z limoninim sokom.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Tudi pri prehranskih dodatkih *vitamina C* je najbolje izbrati tiste, ki so čim bolj naravni in pridobljeni iz različnih rastlinskih virov.
  - Jagode imajo v 160 gramih dnevni odmerek *vitamina C*, ki varuje celice pred nevarnimi prostimi radikali.
  - Zadostna količina *vitamina C* v organizmu je bistvenega pomena za zdravje in dobro počutje, saj se zaradi stresa, kajenja, alkohola, onesnaženega zraka in številnih drugih dejavnikov telesne zaloge hitro izpraznijo.
  - Posledice pomanjkanja *vitamina C* so utrujenost, neješčnost, krvavitve sluznic, krvavitev in vnetje zobnih dlesni in nagnjenost k nalezljivim boleznim.
- merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
  - Pri gripi in prehladu moramo čim več počivati, piti veliko tople tekočine in za krepitev obrambne sposobnosti organizma zaužiti dovolj *vitamina C*.
  - Veliko *vitamina C* vsebujejo kivi, jagode in pomaranče.
- številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
  - Okrog 100 mg *vitamina C* na dan, kolikor ga priporočajo zdravniki, zlahka dobimo s sadjem in zelenjavo.
  - Že odmerek od 20 do 25 miligramov *vitamina C* na dan zagotavlja optimalno celjenje ran – proces, ki brez tega vitamina ni mogoč.
- **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *Vitamin C* deluje predvsem kot antioksidant: naše celice varuje pred prostimi radikali in reaktivnimi vrstami kisika.
  - V našem telesu *vitamin C* sodeluje pri nastajanju protiteles, pri presnovi folijske kisline, pomembne za tvorbo krvi.
  - *Vitamin C* preprečuje virusom prodor v celice ter omogoča nastajanje kolagena, ki je potreben za nastajanje in rast novih celic ter celjenje ran.
  - Pomanjkanje vitamina C povzroči bolezen skorbut. Nekateri znanstveniki so mnenja, da nas *vitamin C* varuje tudi pred drugimi boleznimi.
- prid. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Jeseni se bogato založimo z agrumi, polnimi *vitamina C*, da bi se zavarovali pred virusnimi obolenji.
- prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Plodovi šipka so bogati z *vitaminom C*, jabolčno in citronsko kislino.
- sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
  - Kiviji slovijo po tem, da že en sam zaužit sadež zadosti dnevnim potrebam po *vitaminu C*.
- glag. + **sam. beseda v rodilniku**
  - Če nam primanjkuje *vitamina C* ali cinka, se rane počasneje celijo in hitro nastanejo podplutbe.
- glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Dobro je, če si za zajtrk privoščimo kozarec soka grenivke, pomaranče, limone, da se z njim oskrbimo z *vitaminom C*, kolikor ga potrebujemo.

Ca simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kalcij*

- Z gnojenjem vnašamo v tla rastlinska hranila, predvsem dušik (N), fosfor (P), kalij (K), kalcij (*Ca*), magnezij (Mg) in žveplo (S).
- Potrebe sadne rastline po kaliju (K) so na splošno velike, podobne kot za dušik (N) in kalcij (*Ca*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ca*, simbola za element ↑kalcij, latinsko *calcium*

cementár cementárja tudi **cemêntar** cemêntarja samostalnik moškega spola

[cementár] tudi [cemêntar]

POMEN

1. delavec v proizvodnji cementa

- prid. beseda + **sam. beseda**
  - V preteklih letih so trboveljski *cementarji* proizvedli več kot 14,5 milijona ton kakovostnega cementa.
  - Predstavniki anhovskih *cementarjev* so poudarili, da bo treba povečati okoljsko, energetsko in ekonomsko učinkovitost.

...

- Dejavnost je posredno povzročila razcvet niza obrtnih poklicev v prestolnici, od kamnosekov in *cementarjev* do pasarjev in mizarjev.
- V projekt so se vključili vodilni razvojni strokovnjaki iz vrste panog: jeklarji, plastičarji, *cementarji*, lesarji, papirničarji.

1.1. manj formalno podjetje, ki proizvaja cement

- *Cementar* je zaradi slabših poslovnih rezultatov v prvem četrtletju izgubil skoraj 14 odstotkov vrednosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cementár]

IPA: [tsɛmɛn'ta:ɾ]

ednina

IMENOVALNIK: cementár

RODILNIK: cementárja

DAJALNIK: cementárju

TOŽILNIK: cementárj**a**
MESTNIK: pri cementárj**u**
ORODNIK: s cementárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: cementárj**a**
RODILNIK: cementárj**ev**
DAJALNIK: cementárj**ema**
TOŽILNIK: cementárj**a**
MESTNIK: pri cementárj**ih**
ORODNIK: s cementárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: cementárj**i**
RODILNIK: cementárj**ev**
DAJALNIK: cementárj**em**
TOŽILNIK: cementárj**e**
MESTNIK: pri cementárj**ih**
ORODNIK: s cementárj**i**

tudi
[cemêntar]
IPA: [tsɛˈmɛːntaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: cemêntar
RODILNIK: cemêntarj**a**
DAJALNIK: cemêntarj**u**
TOŽILNIK: cemêntarj**a**
MESTNIK: pri cemêntarj**u**
ORODNIK: s cemêntarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: cemêntarj**a**
RODILNIK: cemêntarj**ev**
DAJALNIK: cemêntarj**ema**
TOŽILNIK: cemêntarj**a**
MESTNIK: pri cemêntarj**ih**
ORODNIK: s cemêntarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: cemêntarj**i**
RODILNIK: cemêntarj**ev**
DAJALNIK: cemêntarj**em**
TOŽILNIK: cemêntarj**e**
MESTNIK: pri cemêntarj**ih**
ORODNIK: s cemêntarj**i**

TONEMSKO
[cementár]
IPA: [tsɛmɛntàːɾ]

ednina
IMENOVALNIK: cementár
RODILNIK: cementárj**a**
DAJALNIK: cementárj**u**
TOŽILNIK: cementárj**a**
MESTNIK: pri cementárj**u**
ORODNIK: s cementárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: cementárj**a**
RODILNIK: cementárj**ev** tudi cementârj**ev**
DAJALNIK: cementárj**ema**
TOŽILNIK: cementárj**a**
MESTNIK: pri cementárj**ih** tudi pri cementârj**ih**
ORODNIK: s cementárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: cementárj**i**
RODILNIK: cementárj**ev** tudi cementârj**ev**
DAJALNIK: cementárj**em**
TOŽILNIK: cementárj**e**
MESTNIK: pri cementárj**ih** tudi pri cementârj**ih**
ORODNIK: s cementárj**i** tudi s cementârj**i**

tudi
[cemêntar]
IPA: [tsɛméːntàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: cemêntar
RODILNIK: cemêntarj**a**
DAJALNIK: cemêntarj**u**
TOŽILNIK: cemêntarj**a**
MESTNIK: pri cemêntarj**u**
ORODNIK: s cemêntarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: cemêntarj**a**
RODILNIK: cemêntarj**ev**
DAJALNIK: cemêntarj**ema**
TOŽILNIK: cemêntarj**a**
MESTNIK: pri cemêntarj**ih**
ORODNIK: s cemêntarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: cemêntarj**i**
RODILNIK: cemêntarj**ev**
DAJALNIK: cemêntarj**em**
TOŽILNIK: cemêntarj**e**
MESTNIK: pri cemêntarj**ih**
ORODNIK: s cemêntarj**i**

IZVOR
↑cement

cépec cépca samostalnik moškega spola
[cépəc]
POMEN
1. orodje za ročno mlatenje žita
▸ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
mlačenje, mlačev, mlatenje, mlatev s cepci | mlatiči, mlatilci s cepci
▪ Mlačev s *cepci* se je pričela v avgustu in je trajala tudi več mesecev.
▪ Pod se je uporabljal za mlatev s *cepci* in za rezanje slame s slamoreznico.
▪ Opazili smo klekljarice, izdelovalke suhega cvetja in mlatilce žita s *cepci*.
▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
mlatiti, omlatiti s cepci
▪ Dokler so kmetje pšenico želi še na roko in jo mlatili s *cepci*, je bilo enostavneje dobiti slamo za kritje.
▪ S *cepci* so izmenično udarjali po snopih, tako da so se iz njih izločala zrna.
▪ Žanjice so po žetvi nekaj snopov omlatile s *cepci*.

...

▪ Za mlačev so rabili *cepec* in reto, veliko rešeto z redko mrežo, ki so jo rabili za odstranjevanje slame in delov klasov iz žita.

2. slabšalno kdor je omejen, nespameten, se neustrezno vede ali se mu to pripisuje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

navaden cepec | popoln, pravi cepec

▪ Stegnila sem svoj dolgi jezik in zdaj se počutim kot popoln *cepec*.

▪ Obnašali smo se kot trapasti *cepci*.

▪ Nočem ga več videti. V redu je bil, a na koncu je bil že pravi *cepec*.

...

▪ S *cepcem* se ni imelo smisla bosti.

▪ Ukrep je bil napovedan, sprejet, nato pa zaradi pritiska javnosti umaknjen. Človek, ki je takšen ukrep zagovarjal, na koncu izpade kot *cepec*.

3. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje omejenost, nespametnost, neustrezno vedenje

▪ Zbudite se, prekleti *cepci*, zdaj je čas za ukrepanje, ne za vaše neumne igrice!

▪ »Ti *cepec*, ti idiot, ti ... ti ...« ne najde besed zame.

▪ »*Cepca*,« je strupeno zasikala mati. »Slepa, praznoglava tepca.«

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cépəc]

IPA: ['tse:pəts]

ednina

IMENOVALNIK: cépec
RODILNIK: cépc**a**
DAJALNIK: cépc**u**
TOŽILNIK: cépc**a**
MESTNIK: pri cépc**u**
ORODNIK: s cépc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: cépc**a**
RODILNIK: cépc**ev**
DAJALNIK: cépc**ema**
TOŽILNIK: cépc**a**
MESTNIK: pri cépc**ih**
ORODNIK: s cépc**ema**

množina

IMENOVALNIK: cépc**i**
RODILNIK: cépc**ev**
DAJALNIK: cépc**em**
TOŽILNIK: cépc**e**
MESTNIK: pri cépc**ih**
ORODNIK: s cépc**i**

TONEMSKO

[cé̋pəc]

IPA: [tsè:pə́ts]

ednina

IMENOVALNIK: cé̋pec
RODILNIK: cépc**a**
DAJALNIK: cépc**u**
TOŽILNIK: cépc**a**
MESTNIK: pri cépc**u**
ORODNIK: s cépc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: cépc**a**
RODILNIK: cépc**ev** tudi cêpc**ev**
DAJALNIK: cépc**ema**
TOŽILNIK: cépc**a**
MESTNIK: pri cépc**ih** tudi pri cêpc**ih**
ORODNIK: s cépc**ema**

množina

IMENOVALNIK: cépc**i**
RODILNIK: cépc**ev** tudi cêpc**ev**
DAJALNIK: cépc**em**
TOŽILNIK: cépc**e**
MESTNIK: pri cépc**ih** tudi pri cêpc**ih**
ORODNIK: s cépc**i** tudi s cêpc**i**

FRAZEOLOGIJA

vsakemu bebcu/bedaku/tepcu ipd. je jasno *kaj*

vsakemu bebcu je jasno *kaj*

vsakemu bedaku je jasno *kaj*
vsakemu tepcu je jasno *kaj*
vsakemu slepcu je jasno *kaj*
vsakemu cepcu je jasno *kaj*
vsakemu oslu je jasno *kaj*

izraža, da je kaj zelo očitno, splošno znano, razumljivo vsakemu

▪ *Vsakemu bebcu je bilo jasno*, da nelikvidno, zadolženo podjetje ne more peljati takega projekta.

▪ *Vsakemu bedaku je jasno*, da gre za navadno ustrahovanje in razkazovanje moči.

▪ Investirajo v popolnoma zgrešene projekte, za katere *je vsakemu tepcu jasno*, da bodo le podaljšali agonijo zavoženega podjetja.

IZVOR

= hrv. *cijépac*, rus. *cepéc* < pslov. **cě̋pьcь* iz ↑cepiti

církus církusa samostalnik moškega spola

[církus]

POMEN

1. potujoča skupina nastopajočih akrobatov, klovnov

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

gostujoči, potujoči cirkus | italijanski, kitajski, moskovski, ruski cirkus | sodobni, tradicionalni cirkus | umetniški cirkus

▪ Slovenijo bo obiskal eden izmed največjih potujočih *cirkusov* na svetu.

▪ Njegova umetniška pot se je začela v potujočih *cirkusih* po Angliji.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

cirkus gostuje KJE | cirkus prihaja KAM, od KOD

▪ *Cirkus* prihaja iz Francije in je prvi evropski romski cirkus.

▪ Občasno je v vasi gostoval *cirkus*.

▪ *Cirkus* mora biti registriran pri pristojnem organu države članice, v kateri ima zakonito bivališče ali sedež.
▪ Na robu našega mesta se je ustavil *cirkus*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
direktor, lastnik cirkusa | gostovanje cirkusa | obisk cirkusa
▪ Lastnik *cirkusa*, ki bo v predstavo vključil točko z živalmi, bo moral plačati kazen.
▪ Ob obisku *cirkusa* se otroci navadno najbolj veselijo nasmejanih klovnov.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
nastopati v cirkusu
▪ Nastopata v *cirkusu*, on kot požiralec ognja, ona kot njegova pomočnica.
▪ Nihče izmed bolnišničnih klovnov ni nikoli delal v *cirkusu*, po večini so nekdanji učitelji.

1.1. prostor, kjer nastopa ta skupina, navadno arena, velik šotor
▪ Ogledala sem si območje v bližini Novega mesta, kjer je stal *cirkus*.
▪ Sinoči smo šli v *cirkus*.
▪ Ne hodim v *cirkuse*, kjer so prisotne živali.

1.2. predstava, v kateri nastopa ta skupina
▪ Ena najbolj slavnih točk v kitajskem *cirkusu* so akrobacije s krožniki na paličicah.
▪ Britanski klovn Joseph Grimaldi, ki je veljal za enega največjih predstavnikov poklica, je prvič nastopil v *cirkusu* leta 1805.

2. ekspresivno vznemirljivo dogajanje, stanje, ki je navadno neprijetno

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
cel, navaden, pravi cirkus | celoten cirkus | glasbeni, modni cirkus | medijski, politični, predvolilni, volilni cirkus | nepotreben, prevelik cirkus
▪ Distancira se od medijskega *cirkusa* in ne daje intervjujev.
▪ Zmagovalki ni tuj celoten *cirkus* lepotnih izborov.
▪ Ne želi več sodelovati v političnem *cirkusu*, kjer je vse zlagano in se svet vrti le okoli strankarskih spletk in želje po oblasti.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
cirkus se dogaja, nastane
▪ Ker sem uslužbenko uprave imenoval gospa, je nastal *cirkus*.
▪ Deklica je na srečo še premajhna, da bi vedela, kakšen *cirkus* se dogaja okoli nje.

▸ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
spremeniti v cirkus
▪ Preveliko zanimanje novinarjev in fotoreporterjev bi lahko pripeljalo do tega, da bi se poroka spremenila v medijski *cirkus*.

…

▪ Hip-hoperski svet je postal *cirkus*.

3. ekspresivno dogajanje, povezano s športnimi tekmovanji

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
nogometni, smučarski, teniški cirkus
▪ Izvrstni smučarski skakalec se je po večletni odsotnosti vrnil v smučarski *cirkus*.
▪ Sedemkrat je zmagal v Formuli 1 in je še v stiku z dirkalnim *cirkusom*.
▪ Prav rad bi videl, da bi kdaj bila med najboljšimi v teniškem *cirkusu*.

4. prizorišče za javne prireditve s sedeži in areno pri starih Rimljanih
▪ Iz starega dirkališča in *cirkusa* cesarja Domicijana je zrasla Piazza Navona.
▪ Južno od vatikanskega griča je stal Neronov *cirkus*, kjer so v areni pobili na tisoče kristjanov.
▪ Takoj za Circusom maksimusom je bil po velikosti rimski *cirkus* Circus Flaminius, ki ga je dal leta 221 pr. n. št. zgraditi Gaj Flaminius.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[církus]
IPA: ['tsi:ɾkus]

ednina
IMENOVALNIK: církus
RODILNIK: církus**a**
DAJALNIK: církus**u**
TOŽILNIK: církus
MESTNIK: pri církus**u**
ORODNIK: s církus**om**

dvojina
IMENOVALNIK: církus**a**
RODILNIK: církus**ov**
DAJALNIK: církus**oma**
TOŽILNIK: církus**a**
MESTNIK: pri církus**ih**
ORODNIK: s církus**oma**

množina
IMENOVALNIK: církus**i**
RODILNIK: církus**ov**
DAJALNIK: církus**om**
TOŽILNIK: církus**e**
MESTNIK: pri církus**ih**
ORODNIK: s církus**i**

TONEMSKO
[cîrkus]
IPA: [tsí:ɾkùs]

ednina
IMENOVALNIK: cîrkus
RODILNIK: cîrkus**a**
DAJALNIK: cîrkus**u**
TOŽILNIK: cîrkus
MESTNIK: pri cîrkus**u**
ORODNIK: s cîrkus**om**

dvojina
IMENOVALNIK: cîrkus**a**
RODILNIK: cîrkus**ov**
DAJALNIK: cîrkus**oma**
TOŽILNIK: cîrkus**a**
MESTNIK: pri cîrkus**ih**
ORODNIK: s cîrkus**oma**

množina
IMENOVALNIK: cîrkus**i**
RODILNIK: cîrkus**ov**
DAJALNIK: cîrkus**om**

TOŽILNIK: cîrkus**e**
MESTNIK: pri cîrkus**ih**
ORODNIK: s cîrkus**i**

FRAZEOLOGIJA

beli cirkus
tekmovalno smučanje
▪ Priprave za najkakovostnejšo dirko v *belem cirkusu* so se začele že na začetku decembra.
▪ Po olimpijski sezoni se je zasedba v svetovnem *belem cirkusu* spremenila.
▪ Salzburško je kot idila z razglednice, ki ljubiteljem *belega cirkusa* obljublja popolne počitnice.

zganjati/delati/zagnati ipd. (velik/cel) cirkus *(okoli česa, okrog česa, iz česa)*
zganjati cirkus *(okoli česa, okrog česa)*
delati cirkus *(iz česa)*
v dovršni obliki zagnati cirkus *(okoli česa, okrog česa)*
delati velik cirkus *(iz česa)*
v dovršni obliki narediti cirkus *(iz česa)*
v dovršni obliki narediti velik cirkus *(iz česa)*
v dovršni obliki narediti cel cirkus *(iz česa)*
zganjati velik cirkus *(okoli česa, okrog česa)*
v dovršni obliki zagnati cel cirkus *(okoli česa, okrog česa)*
v dovršni obliki uprizoriti cirkus
uprizarjati cirkus
uganjati cirkus

pretirano, hrupno izražati, izraziti nejevoljo, nezadovoljstvo nad čim; pretirano se vznemirjati, vznemiriti, razburjati, razburiti
▪ Jasno je dal vedeti, da iz dogodka noče *zganjati cirkusa*, zato medijem ni hotel dati izjave.
▪ Moj mož *zganja cirkus*, ker hočem na dopust s prijateljico.
▪ Po drugi svetovni vojni je z nacionalizacijo tovarno izgubil, vendar zaradi tega *ni delal velikega cirkusa*.
▪ Gospa, če boste komu povedali o tem dogodku, ne boste mogli živeti zaradi novinarjev, televizije ... *Naredili bodo cel cirkus*.
▪ Zaradi jubileja nisem hotela *zganjati velikega cirkusa*, vse sem želela izpeljati v svojem slogu, bolj potiho.
▪ Če že *uprizarjajo cirkus* v parlamentu, ga lahko tudi v informativnih oddajah.
▪ Zakaj pa zdaj *uganja* tak *cirkus*, mi ni jasno.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Zirkus* in lat. *circus* ‘krog, obroč, tekmovališče v krožni obliki, amfiteater’ iz gr. *kírkos* ‘krog, obroč’

Cr simbol
POMEN
simbol za kemijski element *krom*
▪ Tla so bila s kromom (*Cr*) onesnažena le ob jugozahodnem vznožju deponije.

IZVOR
prevzeto iz nlat. *Cr*, simbola za element ↑krom, latinsko *chromium*

cúla cúle samostalnik ženskega spola
[cúla]
POMEN
kos blaga ali ruta z zavozlanimi konci, ki se uporablja za prenašanje
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
nositi culo | pobrati, vzeti culo | povezati, zavezati culo
▪ V eni roki je nosila *culo*, na drugo roko pa se ji je obešala deklica.
▪ Starec se skloni, pobere *culo* in odide v vas.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
ogromna, težka cula | popotna cula
▪ V rokah drži popotno *culo*.
▪ Na poti sreča starega modreca s težko *culo*.
...
▪ Prihajali so od daleč, žene z otroki v naročju, moški s *culo* na ramah.
▪ Zvečer so se ženske odpravile k potoku s *culami* v rokah.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[cúla]
IPA: ['tsu:la]
ednina
IMENOVALNIK: cúl**a**
RODILNIK: cúl**e**
DAJALNIK: cúl**i**
TOŽILNIK: cúl**o**
MESTNIK: pri cúl**i**
ORODNIK: s cúl**o**
dvojina
IMENOVALNIK: cúl**i**
RODILNIK: cúl
DAJALNIK: cúl**ama**
TOŽILNIK: cúl**i**
MESTNIK: pri cúl**ah**
ORODNIK: s cúl**ama**
množina
IMENOVALNIK: cúl**e**
RODILNIK: cúl
DAJALNIK: cúl**am**
TOŽILNIK: cúl**e**
MESTNIK: pri cúl**ah**
ORODNIK: s cúl**ami**
TONEMSKO
[cúla]
IPA: [tsù:lá]
ednina
IMENOVALNIK: cúl**a**
RODILNIK: cúl**e**
DAJALNIK: cúl**i**
TOŽILNIK: cúl**o**
MESTNIK: pri cúl**i**

ORODNIK: s cûl**o**

dvojina

IMENOVALNIK: cúl**i**
RODILNIK: cûl
DAJALNIK: cúl**ama**
TOŽILNIK: cúl**i**
MESTNIK: pri cúl**ah**
ORODNIK: s cúl**ama**

množina

IMENOVALNIK: cúl**e**
RODILNIK: cûl
DAJALNIK: cúl**am**
TOŽILNIK: cúl**e**
MESTNIK: pri cúl**ah**
ORODNIK: s cúl**ami**

FRAZEOLOGIJA

povezati/zavezati/pobrati culo/culico

povezati culo

zavezati culo
povezati culico
pobrati culo

oditi, odseliti se; dokončno zapustiti koga, kako okolje, položaj

▪ Posnela je single in nato še album. Nič od tega ni postalo hit, zato *je povezala culo* in se odpravila čez ocean.
▪ Če bo šlo tako naprej, se bo morala odseliti, za njo pa *bodo* kmalu *povezali cule* tudi drugi.
▪ Vedeli smo, kaj nas čaka in kakšna je usoda ljudi, ki morajo pospraviti kovčke in *zavezati culo*.
▪ Vse več je bilo revnih in življenje je bilo vse težje. Ker je bil mlad in poln optimizma, *je* tako kot marsikdo *povezal culico* in odšel s trebuhom za kruhom.
▪ Videl je, da bo na mali kmetiji premalo kruha za vse, pa *je pobral culo* in odšel na delo v Ameriko.

IZVOR

= hrv. *cùla*, *cùlo* ‘sveženj’, tudi madž. *cula*, dalje nejasno

cúlica cúlice samostalnik ženskega spola

[cúlica]

POMEN

1. navadno ekspresivno cula, zlasti manjša

▪ Povezala je svoje imetje v skromno *culico* in se napotila v London.
▪ S *culico* ob nogah je sedela na kamnu.

1.1. kar spominja na manjšo culo

▪ Na sredino vsakega kvadrata položite žlico nadeva in oblikujte *culico*.
▪ Lovorov list, klinčke in brinove jagode zavežemo v *culico* iz gaze in dodamo juhi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cúlica]

IPA: ['tsu:litsa]

ednina

IMENOVALNIK: cúlic**a**
RODILNIK: cúlic**e**
DAJALNIK: cúlic**i**
TOŽILNIK: cúlic**o**
MESTNIK: pri cúlic**i**
ORODNIK: s cúlic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: cúlic**i**
RODILNIK: cúlic
DAJALNIK: cúlic**ama**
TOŽILNIK: cúlic**i**
MESTNIK: pri cúlic**ah**
ORODNIK: s cúlic**ama**

množina

IMENOVALNIK: cúlic**e**
RODILNIK: cúlic
DAJALNIK: cúlic**am**
TOŽILNIK: cúlic**e**
MESTNIK: pri cúlic**ah**
ORODNIK: s cúlic**ami**

TONEMSKO

[cúlica]

IPA: [tsù:lítsa]

ednina

IMENOVALNIK: cúlic**a**
RODILNIK: cúlic**e**
DAJALNIK: cúlic**i**
TOŽILNIK: cúlic**o**
MESTNIK: pri cúlic**i**
ORODNIK: s cûlic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: cúlic**i**
RODILNIK: cûlic
DAJALNIK: cúlic**ama**
TOŽILNIK: cúlic**i**
MESTNIK: pri cúlic**ah**
ORODNIK: s cúlic**ama**

množina

IMENOVALNIK: cúlic**e**
RODILNIK: cûlic
DAJALNIK: cúlic**am**
TOŽILNIK: cúlic**e**
MESTNIK: pri cúlic**ah**
ORODNIK: s cúlic**ami**

FRAZEOLOGIJA

povezati/zavezati/pobrati culo/culico

povezati culo

zavezati culo
povezati culico
pobrati culo

oditi, odseliti se; dokončno zapustiti koga, kako okolje, položaj

▪ Posnela je single in nato še album. Nič od tega ni postalo hit, zato *je povezala culo* in se odpravila čez ocean.

▪ Če bo šlo tako naprej, se bo morala odseliti, za njo pa *bodo* kmalu *povezali cule* tudi drugi.
▪ Vedeli smo, kaj nas čaka in kakšna je usoda ljudi, ki morajo pospraviti kovčke in *zavezati culo*.
▪ Vse več je bilo revnih in življenje je bilo vse težje. Ker je bil mlad in poln optimizma, *je* tako kot marsikdo *povezal culico* in odšel s trebuhom za kruhom.
▪ Videl je, da bo na mali kmetiji premalo kruha za vse, pa *je pobral culo* in odšel na delo v Ameriko.

IZVOR
↑cula

cúpa medmet

FRAZEOLOGIJA

hopa cupa
neformalno, evfemistično spolni odnos
▪ Osebo, ki je pripravljena na *hopa cupa* z vami, boste že nekako spoznali, tega se ni bati.
▪ Preutrujena sem za »*hopa cupa*«! Služba in otroci so očitno preveč, da bi se starši še predajali spolnosti.

IZVOR
prevzeto iz hrv., srb. *cȕpa* iz *cȕp* ‘hop’

č č-ja tudi č samostalnik moškega spola
[čə̀] in [čé]
POMEN
1. četrta črka slovenske abecede
▪ Na računu so *č* preprosto nadomestili z mednarodno bolj prepoznavnim c.

1.1. soglasnik, ki ga ta črka zaznamuje
▪ Pri samostalnikih moškega spola se za glasovi c, *č*, ž, š, j namesto končnic -om, -ov in -oma uporabljajo končnice -em, -ev in -ema.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[čə̀]
IPA: [ˈʧə]
ednina
IMENOVALNIK: [čə̀]
RODILNIK: [čə̀ja]
DAJALNIK: [čə̀ju]
TOŽILNIK: [čə̀]
MESTNIK: [pri čə̀ju]
ORODNIK: [s čə̀jem]
dvojina
IMENOVALNIK: [čə̀ja]
RODILNIK: [čə̀jeu̯]
DAJALNIK: [čə̀jema]
TOŽILNIK: [čə̀ja]
MESTNIK: [pri čə̀jih]
ORODNIK: [s čə̀jema]
množina
IMENOVALNIK: [čə̀ji]
RODILNIK: [čə̀jeu̯]
DAJALNIK: [čə̀jem]
TOŽILNIK: [čə̀je]
MESTNIK: [pri čə̀jih]
ORODNIK: [s čə̀ji]
in
[čé]
IPA: [ˈʧe]

ednina
IMENOVALNIK: [čé]
RODILNIK: [čêja]
DAJALNIK: [čêju]
TOŽILNIK: [čé]
MESTNIK: [pri čêju]
ORODNIK: [s čêjem]
dvojina
IMENOVALNIK: [čêja]
RODILNIK: [čêjeu̯]
DAJALNIK: [čêjema]
TOŽILNIK: [čêja]
MESTNIK: [pri čêjih]
ORODNIK: [s čêjema]
množina
IMENOVALNIK: [čêji]
RODILNIK: [čêjeu̯]
DAJALNIK: [čêjem]
TOŽILNIK: [čêje]
MESTNIK: [pri čêjih]
ORODNIK: [s čêji]

tudi
[čə̀]
IPA: [ˈʧə]

ednina
IMENOVALNIK: [čə̀]
RODILNIK: [čə̀]
DAJALNIK: [čə̀]
TOŽILNIK: [čə̀]
MESTNIK: [pri čə̀]
ORODNIK: [s čə̀]
dvojina
IMENOVALNIK: [čə̀]
RODILNIK: [čə̀]
DAJALNIK: [čə̀]
TOŽILNIK: [čə̀]
MESTNIK: [pri čə̀]
ORODNIK: [s čə̀]
množina
IMENOVALNIK: [čə̀]
RODILNIK: [čə̀]
DAJALNIK: [čə̀]
TOŽILNIK: [čə̀]
MESTNIK: [pri čə̀]
ORODNIK: [s čə̀]

tudi

[čé]
IPA: [ˈʧeː]

ednina
IMENOVALNIK: [čé]
RODILNIK: [čé]
DAJALNIK: [čé]
TOŽILNIK: [čé]
MESTNIK: [pri čé]
ORODNIK: [s čé]

dvojina
IMENOVALNIK: [čé]
RODILNIK: [čé]
DAJALNIK: [čé]
TOŽILNIK: [čé]
MESTNIK: [pri čé]
ORODNIK: [s čé]

množina
IMENOVALNIK: [čé]
RODILNIK: [čé]
DAJALNIK: [čé]
TOŽILNIK: [čé]
MESTNIK: [pri čé]
ORODNIK: [s čé]

TONEMSKO
[čə̋]
IPA: [ʧə́]

ednina
IMENOVALNIK: [čə̋]
RODILNIK: [čə̋ja]
DAJALNIK: [čə̋ju]
TOŽILNIK: [čə̋]
MESTNIK: [pri čə̋ju]
ORODNIK: [s čə̋jem]

dvojina
IMENOVALNIK: [čə̋ja]
RODILNIK: [čə̋jeu̯]
DAJALNIK: [čə̋jema]
TOŽILNIK: [čə̋ja]
MESTNIK: [pri čə̋jih]
ORODNIK: [s čə̋jema]

množina
IMENOVALNIK: [čə̋ji]
RODILNIK: [čə̋jeu̯]
DAJALNIK: [čə̋jem]
TOŽILNIK: [čə̋je]
MESTNIK: [pri čə̋jih]
ORODNIK: [s čə̋ji]

in
[čȇ]
IPA: [ʧéː]

ednina
IMENOVALNIK: [čȇ]
RODILNIK: [čêja]
DAJALNIK: [čêju]
TOŽILNIK: [čȇ]
MESTNIK: [pri čêju]
ORODNIK: [s čêjem]

dvojina
IMENOVALNIK: [čêja]
RODILNIK: [čêjeu̯]
DAJALNIK: [čêjema]
TOŽILNIK: [čêja]
MESTNIK: [pri čêjih]
ORODNIK: [s čêjema]

množina
IMENOVALNIK: [čêji]
RODILNIK: [čêjeu̯]
DAJALNIK: [čêjem]
TOŽILNIK: [čêje]
MESTNIK: [pri čêjih]
ORODNIK: [s čêji]

tudi
[čə̋]
IPA: [ʧə́]

ednina
IMENOVALNIK: [čə̋]
RODILNIK: [čə̋]
DAJALNIK: [čə̋]
TOŽILNIK: [čə̋]
MESTNIK: [pri čə̋]
ORODNIK: [s čə̋]

dvojina
IMENOVALNIK: [čə̋]
RODILNIK: [čə̋]
DAJALNIK: [čə̋]
TOŽILNIK: [čə̋]
MESTNIK: [pri čə̋]
ORODNIK: [s čə̋]

množina
IMENOVALNIK: [čə̋]
RODILNIK: [čə̋]
DAJALNIK: [čə̋]
TOŽILNIK: [čə̋]
MESTNIK: [pri čə̋]
ORODNIK: [s čə̋]

tudi
[čȇ]
IPA: [ʧéː]

ednina
IMENOVALNIK: [čȇ]
RODILNIK: [čȇ]
DAJALNIK: [čȇ]
TOŽILNIK: [čȇ]
MESTNIK: [pri čȇ]
ORODNIK: [s čȇ]

dvojina
IMENOVALNIK: [čȇ]
RODILNIK: [čȇ]
DAJALNIK: [čȇ]
TOŽILNIK: [čȇ]
MESTNIK: [pri čȇ]
ORODNIK: [s čȇ]

množina
IMENOVALNIK: [čȇ]
RODILNIK: [čȇ]
DAJALNIK: [čȇ]
TOŽILNIK: [čȇ]
MESTNIK: [pri čȇ]
ORODNIK: [s čȇ]

STALNE ZVEZE

mehki č
1. črka latinice, ki v abecedi stoji med č in d; SIN.: ć
▪ Kako se pravilno napiše njegov priimek, s trdim ali *mehkim č-jem*?

1.1. soglasnik, ki ga ta črka zaznamuje; SIN.: ć
▪ Na območju današnjih hrvaških občin Čabar in Delnice prebivalci ne znajo izgovarjati ć (*mehkega č*), ampak le č.

češaríka češaríke; glej **češeríka** samostalnik ženskega spola
[češaríka]
POMEN
žleza z notranjim izločanjem, ki se nahaja v velikih možganih in izloča zlasti melatonin in serotonin
▪ *Češarika* izloča melatonin, ki uravnava ciklus budnosti in spanja, glede na svetlobne dražljaje iz okolja.
▪ Zaradi nepravilnega delovanja žlez z notranjim izločanjem, najpogosteje jajčnikov in *češarike*, se pojavijo motnje v delovanju spolnih in drugih hormonov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[češaríka]
IPA: [ʧɛʃaˈɾiːka]
ednina
IMENOVALNIK: češaríka
RODILNIK: češaríke
DAJALNIK: češaríki
TOŽILNIK: češaríko
MESTNIK: pri češaríki
ORODNIK: s češaríko
dvojina
IMENOVALNIK: češaríki
RODILNIK: češarík
DAJALNIK: češaríkama
TOŽILNIK: češaríki
MESTNIK: pri češaríkah
ORODNIK: s češaríkama
množina
IMENOVALNIK: češaríke
RODILNIK: češarík
DAJALNIK: češaríkam
TOŽILNIK: češaríke
MESTNIK: pri češaríkah
ORODNIK: s češaríkami

TONEMSKO
[češaríka]
IPA: [ʧɛʃaɾìːká]
ednina
IMENOVALNIK: češaríka
RODILNIK: češaríke
DAJALNIK: češaríki
TOŽILNIK: češaríko
MESTNIK: pri češaríki
ORODNIK: s češarîko
dvojina
IMENOVALNIK: češaríki
RODILNIK: češarîk
DAJALNIK: češaríkama
TOŽILNIK: češaríki
MESTNIK: pri češaríkah
ORODNIK: s češaríkama
množina
IMENOVALNIK: češaríke
RODILNIK: češarîk
DAJALNIK: češaríkam
TOŽILNIK: češaríke
MESTNIK: pri češaríkah
ORODNIK: s češaríkami

IZVOR
po zgledu nlat. *glandula pinealis*, dobesedno ‘storžasta žleza’, iz ↑češarek

češeríka češeríke; tudi **češaríka** samostalnik ženskega spola
[češeríka]
POMEN
žleza z notranjim izločanjem, ki se nahaja v velikih možganih in izloča zlasti melatonin in serotonin
▪ *Češerika* je zelo občutljiva na svetlobo in najmanjši vir svetlobe prepreči nastanek melatonina.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[češeríka]
IPA: [ʧɛʃɛˈɾiːka]
ednina
IMENOVALNIK: češeríka
RODILNIK: češeríke
DAJALNIK: češeríki
TOŽILNIK: češeríko
MESTNIK: pri češeríki
ORODNIK: s češeríko
dvojina
IMENOVALNIK: češeríki
RODILNIK: češerík
DAJALNIK: češeríkama
TOŽILNIK: češeríki
MESTNIK: pri češeríkah
ORODNIK: s češeríkama
množina
IMENOVALNIK: češeríke
RODILNIK: češerík

DAJALNIK: češeríkam
TOŽILNIK: češeríke
MESTNIK: pri češeríkah
ORODNIK: s češeríkami

TONEMSKO
[češeríka]
IPA: [ʧɛʃɛrì:ká]
ednina
IMENOVALNIK: češeríka
RODILNIK: češeríke
DAJALNIK: češeríki
TOŽILNIK: češeríko
MESTNIK: pri češeríki
ORODNIK: s češerîko
dvojina
IMENOVALNIK: češeríki
RODILNIK: češerîk
DAJALNIK: češeríkama
TOŽILNIK: češeríki
MESTNIK: pri češeríkah
ORODNIK: s češeríkama
množina
IMENOVALNIK: češeríke
RODILNIK: češerîk
DAJALNIK: češeríkam
TOŽILNIK: češeríke
MESTNIK: pri češeríkah
ORODNIK: s češeríkami

IZVOR
↑češarika

čiščenje čiščenja samostalnik srednjega spola

[čiščenje]
POMEN
1. odstranjevanje umazanije, odpadkov, neželenih snovi
- **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  čiščenje bazena, filtra, greznice, jarkov, odplak, odtokov | čiščenje bregov, brežin, obrežij, struge, vodá | čiščenje cest, pločnikov, površin, ulic | čiščenje čevljev | čiščenje dimnika, hleva, notranjosti ČESA | čiščenje madežev | čiščenje okolice, okolja, terena | čiščenje oken, prostorov, stanovanja, stranišč, tal | čiščenje organizma, telesa | čiščenje ran | čiščenje snega
  ▪ S pravočasnim *čiščenjem* strug in kontroliranim odvozom gramoza bi precej omilili poplavno ogroženost.
  ▪ Vojaki in vojakinje so izvedli vzorčno akcijo *čiščenja* okolice, pri tem pa zbrali 70 kubičnih metrov odpadkov.
  ▪ Na vrsti je temeljito *čiščenje* prostorov, gradbena dela so že končana.
  ▪ Zadovoljivo je *čiščenje* javnih površin, nekoliko prepozno pa se lotijo *čiščenja* snega s pločnikov.
  ▪ Postenje je povezano s *čiščenjem* telesa odpadnih snovi, ki so se nabrale med uživanjem težke hrane pozimi.
- prid. beseda + **sam. beseda**
  biološko, kemično, mehanično, mehansko, strojno čiščenje | neredno, redno, sprotno, vsakodnevno čiščenje | pomladno, (s)pomladansko čiščenje | suho, mokro čiščenje | temeljito čiščenje
  ▪ Komunalci se bodo lotili temeljitega *čiščenja* zelenic, igrišč in parkov.
  ▪ Zaradi nerednega *čiščenja* hudournika del kraja poplavi ob vsakem večjem deževju.
  ▪ Dračje, ki so ga zbirali ob spomladanskem *čiščenju* travnikov in sadovnjakov, so na kresni predvečer zakurili.
  ▪ Sedežne prevleke dodobra očistite z vodnim sesalnikom za globinsko *čiščenje*.
- sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
  čistilo, sredstvo, tekočina za čiščenje | filter za čiščenje vode, zraka | krpa, krpica za čiščenje | krtača, metlica za čiščenje | naprava, pribor, pripomoček, sistem, stroj za čiščenje
  ▪ Večina čistil za *čiščenje* odtokov vsebuje lug.
  ▪ Prezračevalna naprava mora imeti vgrajen filter za *čiščenje* zraka.
  ▪ Doma imamo napravo za *čiščenje* in filtriranje vode.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  akcija, projekt čiščenja | cena, stroški čiščenja | faza, proces, KATERA stopnja čiščenja | metoda, postopek, tehnika, tehnologija čiščenja | sistem čiščenja | storitev čiščenja | učinek, učinkovitost čiščenja
  ▪ Izbrana je bila tehnologija *čiščenja* z rastlinsko čistilno napravo.
  ▪ V akciji *čiščenja* Bohinjskega jezera bo sodelovalo kakšnih sto potapljačev.
  ▪ Za uspeh *čiščenja* je pomembna temperatura čiščenja, detergent, mehanični učinek *čiščenja* in čas *čiščenja*.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  izvesti, opraviti, organizirati čiščenje | olajšati, omogočati čiščenje | priporočati, svetovati čiščenje
  ▪ Izvajamo *čiščenje* in dezinfekcijo.
  ▪ Dimnik je bil zamašen, zato so lastnikom svetovali *čiščenje*.
- priredna zveza
  čiščenje in pospravljanje, čiščenje in urejanje, čiščenje in vzdrževanje
  ▪ Redno *čiščenje* in vzdrževanje kurilnih naprav, dimnikov in električnih aparatov zmanjša možnosti požara.
  ▪ Ugodno vreme omogoča *čiščenje* in urejanje vrtov, polj, travnikov in sadovnjakov.
  ▪ Nudim pomoč pri *čiščenju* in pospravljanju na domu.

...

▪ Po vsakem *čiščenju* z vodo so poskrbele, da so se tla dobro posušila.
▪ Pri *čiščenju* uporabljajte naravna in biorazgradljiva čistila.

1.1. odstranjevanje neuporabnih, neužitnih delov hrane, živil

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
čiščenje rib | čiščenje zelenjave
▪ Z limono odstranimo močan vonj z rok po *čiščenju* rib ali rezanju čebule.
▪ Groba faza *čiščenja* zelenjave obsega odstranjevanje neuporabnih delov zelenjave, nagnitih ali drugače poškodovanih delov plodov.
▪ Ogledali so si praktični prikaz delovanja stroja za *čiščenje* zelja.

1.2. odstranjevanje umazanije, neželenih snovi z dela telesa v skrbi za osebno higieno, urejenost

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
čiščenje kože, obraza | čiščenje ušes, zob
▪ Danes je na trgu veliko različnih mil in izdelkov za *čiščenje* obraza in telesa.
▪ Mehansko *čiščenje* zob sicer precej pomaga, vendar še tako dobro oblikovana ščetka le stežka prodre v vse špranje med zobmi.
▪ Za *čiščenje* ušes otorinolaringolog priporoča svitek, ki je oblikovan iz papirnatega ali nežnega bombažnega robčka.

▸ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
gel, sredstvo za čiščenje | palčka za čiščenje ušes | pripomoček za čiščenje
▪ Osnovna pripomočka za *čiščenje* zob sta kakovostna pasta in zobna ščetka.
▪ Pri uporabi medzobnih ščetk moramo paziti, da izberemo posebne medzobne ščetke za *čiščenje* okrog implantatov.
▪ Vatirane palčke za *čiščenje* ušesa niso priporočljive.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
redno, vsakodnevno čiščenje | temeljito čiščenje
▪ Poleg rednega *čiščenja* zob je dobro uporabljati katero od ustnih vod, ki pomagajo uničiti bakterije.

...

▪ Z ustreznimi pripomočki za čiščenje zob in učinkovito tehniko *čiščenja* lahko preprečimo trajno nalaganje oblog.

1.3. navadno ekspresivno odstranjevanje česa odvečnega, nepotrebnega, neželenega sploh

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
obred čiščenja | operacija čiščenja
▪ Pomlad narodov je sprožila proces *čiščenja* in vnovične slavizacije jezika.
▪ Naslednja faza *čiščenja* nepremičninskega trga bodo množična poplačila dolgov s stanovanji in drugimi objekti.
▪ V splošni akciji *čiščenja* podzemlja, ki je sledila po atentatu na premiera, so aretirali blizu 4000 oseb iz sedmih mafijskih družin.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
čiščenje bilanc | čiščenje terena
▪ Namen sedanjega *čiščenja* bilanc je v tem, da bodo poslej prikazani finančni rezultati realnejši.
▪ Vojska in policija sta se odločili za *čiščenje* terena na območjih, kjer je bilo čutiti močnejše delovanje gverilcev.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Oba brskalnika omogočata *čiščenje* zgodovine in zasebnih podatkov.
▪ Za optimalen zagon je pametno, da izvedemo temeljito *čiščenje* odvečnih datotek.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Operacijski sistemi morajo skrbeti za samodejno varno *čiščenje* diska.
▪ Predsednik je napovedal temeljito *čiščenje* policijskih vrst in popolno reorganizacijo.

...

▪ Propagandni minister je nazorno opisoval, kako poteka *čiščenje* uradov, uredništev, založb itd.
▪ Pomagali so si z oklepniki in letalstvom, z njimi pa so prodirale enote vojske, ki so skrbele za *čiščenje* uporniških postojank.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[číščenje]
IPA: ['ʧi:ʃʧɛnjɛ]

ednina
IMENOVALNIK: číščenj**e**
RODILNIK: číščenj**a**
DAJALNIK: číščenj**u**
TOŽILNIK: číščenj**e**
MESTNIK: pri číščenj**u**
ORODNIK: s číščenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: číščenj**i**
RODILNIK: číščenj
DAJALNIK: číščenj**ema**
TOŽILNIK: číščenj**i**
MESTNIK: pri číščenj**ih**
ORODNIK: s číščenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: číščenj**a**
RODILNIK: číščenj
DAJALNIK: číščenj**em**
TOŽILNIK: číščenj**a**
MESTNIK: pri číščenj**ih**
ORODNIK: s číščenj**i**

TONEMSKO

[číščenje]
IPA: [ʧì:ʃʧɛ́njɛ]

ednina
IMENOVALNIK: číščenj**e**
RODILNIK: číščenj**a**
DAJALNIK: číščenj**u**
TOŽILNIK: číščenj**e**
MESTNIK: pri číščenj**u**
ORODNIK: s číščenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: číščenj**i** in čȋščenj**i**
RODILNIK: čȋščenj
DAJALNIK: číščenj**ema** in čȋščenj**ema**
TOŽILNIK: číščenj**i** in čȋščenj**i**

MESTNIK: pri čîščenj**ih**
ORODNIK: s čîščenj**ema** in s čîščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: čîščenj**a**
RODILNIK: čîščenj
DAJALNIK: čîščenj**em**
TOŽILNIK: čîščenj**a**
MESTNIK: pri čîščenj**ih**
ORODNIK: s čîščenj**i**

STALNE ZVEZE

etnično čiščenje
proces, v katerem pripadniki enega naroda z določenega ozemlja nasilno izseljujejo, pobijajo pripadnike drugega naroda, da bi bilo ozemlje prosto zanje

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
doživeti etnično čiščenje | izvajati, zagrešiti etnično čiščenje | obsoditi etnično čiščenje | očitati etnično čiščenje | preprečiti, ustaviti etnično čiščenje
▪ Izvajajo *etnično čiščenje* nad avtohtonim prebivalstvom.
▪ Papež je v pridigi obsodil *etnično čiščenje* in vojaško nasilje.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
grozote, strahote etničnega čiščenja | izvajanje, nadaljevanje, ustavitev etničnega čiščenja | kampanja, poskus, proces etničnega čiščenja | metode etničnega čiščenja | načrt, politika etničnega čiščenja | posledice etničnega čiščenja | žrtve etničnega čiščenja
▪ Obtožen je, da je med vojno vodil kampanjo *etničnega čiščenja*, ki je zahtevala okoli 100.000 življenj.
▪ Kot del politike *etničnega čiščenja* in množičnih izgonov je bilo z domov pregnanih skupno kar dva milijona ljudi.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
domnevno etnično čiščenje | organizirano etnično čiščenje | pravo etnično čiščenje
▪ Odkrito so se pogovorili o vseh odprtih vprašanjih, zlasti o domnevnem *etničnem čiščenju*.
▪ Po vojni je v regiji prišlo do pravega *etničnega čiščenja*.

▸ priredna zveza
etnično čiščenje in genocid, etnično čiščenje in nasilje, etnično čiščenje in vojna
▪ Državi očitajo sistematične rasistične zločine, med drugim tudi genocid in *etnično čiščenje*.
▪ Mednarodna skupnost ne bo pristala na nasilje in *etnično čiščenje*, ne glede na to, kdo je v ozadju.

FRAZEOLOGIJA

čiščenje Avgijevega/avgijevega hleva *(česa)*
čiščenje Avgijevega hleva *(česa)*
čiščenje avgijevega hleva *(česa)*
urejanje česa, kar je že dalj časa zelo neurejeno, umazano, polno navlake, potrebno temeljitega čiščenja, prenove
▪ Gospoda ministra sem poskušal napeljati k temu, da ob *čiščenju Avgijevega hleva* birokracije poskusi ugotoviti tudi smiselnost teh prepisov.
▪ Ničesar več se ne da narediti. Delo imajo zdaj drugi. Kako in kdaj se ga bodo lotili, bomo kaj hitro izvedeli. To ni konec, je začetek *čiščenja Avgijevega hleva*.
▪ Od oblasti zahtevamo ukrepe za *čiščenje* slovenskega kapitalskega *avgijevega hleva*.

IZVOR
↑čistiti

čúdno prislov
[čúdno]
POMEN
1. takó, da se razlikuje od običajnega, znanega;
SIN.: čudaško

▸ **prisl.** + glag.
čudno se obnašati, vesti | čudno se počutiti | čudno se slišati | čudno se zdeti | čudno zveneti
▪ V zadnjem času je opazila, da se *čudno* vede in da ji razpoloženje niha.
▪ Skušal je izgovoriti ime, ki mu je nekam *čudno* zvenelo.

▸ **prisl.** + prid. beseda
▪ V *čudno* drugačni angleščini jim je voščil vesele praznike.

2. takó, da je težko določljivo, opredeljivo in navadno vzbuja občutek nelagodja

▸ **prisl.** + glag.
čudno se počutiti | čudno se vesti | čudno se zdeti
▪ Že kar nekaj dni sem se *čudno* počutila, pa nisem vedela vzroka.
▪ Njegovi prijatelji se do mene *čudno* obnašajo.

▸ **prisl.** + prid. beseda
▪ *Čudno* utrujeno sem se počutila.
▪ Videti je bila nekam *čudno* zagrenjena.

3. takó, da vzbuja dvome o primernosti, pravilnosti, dobronamernosti

▸ **prisl.** + glag.
čudno se obnašati, vesti
▪ Avto sem kupil nekaj dni pred nesrečo in kmalu ugotovil, da se na cesti *čudno* obnaša.
▪ Malo mi *čudno* zvenijo izjave nekaterih na internetu, vendar ima vsak pravico do svojega mišljenja.

▸ **prisl.** + prid. beseda
▪ Če naletimo na dokument, v katerem so odstavki nekako *čudno* oblikovani, z neprijetnimi zamiki, poravnavo, preprosto izberemo želene odstavke in pritisnemo kombinacijo Ctrl+Q.

4. takó, da povzroča čudenje, zlasti zaradi nepričakovanega dejstva, dogodka

▸ **prisl.** + glag.
čudno gledati, pogledati
▪ Marsikdo bo *čudno* pogledal, ko bo to bral.

▪ Čeprav se sliši *čudno*, se je zapletlo še pred začetkom srečanja.

…

▪ *Čudno* lahek in vesel je postal.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čúdno]

IPA: [ˈʧuːdnɔ]

OSNOVNIK: čúdno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj čúdno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj čúdno

TONEMSKO

[čúdno]

IPA: [ʧùːdnɔ́]

OSNOVNIK: čúdno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bȍlj čúdno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nȁjbolj in nâjbolj čúdno

in

[čûdno]

IPA: [ʧúːdnɔ̀]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK: čûdno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj čûdno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nâjbolj čûdno

FRAZEOLOGIJA

Čudo prečudno.

Čudo čudno.

Čudno, prečudno.

izraža, da je govorec presenečen, začuden, zmeden

▪ Skočila je do limonovca in v skledo postrgala malo limonine lupine, potresla je bor in – *čudo prečudno* – iz storžev so kar začele padati pinjole.

▪ Ko sva prevozila tristo kilometrov, sva končno našla naslednjo obcestno restavracijo in – *čudo čudno* – tudi tam so imeli na hodniku podrto drevo s sporočilom, da ni vode.

▪ *Čudno, prečudno.* Čeprav sta bila zvečer črna kot dimnikarja, ju zaradi tega ni nihče pokaral.

Ni čudno.

izraža govorčevo prepričanje, da kaj ni presenetljivo, nenavadno, nič posebnega, ker je bilo v določenih okoliščinah pričakovano ali logično

▪ S trgovcem sva prijatelja in daje mi popust. *Ni čudno.* Oče da celo penzijo za te kasete.

▪ Svet so obnoreli selfiji. *Ni čudno* – namen fotografij je ohranjanje spominov.

IZVOR

↑čuden

ć ć-ja tudi ć samostalnik moškega spola

[mêhki čə̀] in [mêhki čé]

POMEN

1. črka latinice, ki v abecedi stoji med č in d; SIN.: mehki č

▪ Včasih me vprašajo, ali se priimek zapiše s *ć*.

▪ Črko *ć* lahko zamenjamo s črko č, črko đ pa z dj.

1.1. soglasnik, ki ga ta črka zaznamuje; SIN.: mehki č

▪ Zapisal je, da prebivalci Gerova ne razlikujejo med glasovoma č in *ć*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mêhki čə̀]

IPA: [ˈmɛːxki ˈʧə]

ednina

IMENOVALNIK: [mêhki čə̀]

RODILNIK: [mêhkega čə̀ja]

DAJALNIK: [mêhkemu čə̀ju]

TOŽILNIK: [mêhki čə̀]

MESTNIK: [pri mêhkem čə̀ju]

ORODNIK: [z mêhkim čə̀jem]

dvojina

IMENOVALNIK: [mêhka čə̀ja]

RODILNIK: [mêhkih čə̀jeu̯]

DAJALNIK: [mêhkima čə̀jema]

TOŽILNIK: [mêhka čə̀ja]

MESTNIK: [pri mêhkih čə̀jih]

ORODNIK: [z mêhkima čə̀jema]

množina

IMENOVALNIK: [mêhki čə̀ji]

RODILNIK: [mêhkih čə̀jeu̯]

DAJALNIK: [mêhkim čə̀jem]

TOŽILNIK: [mêhke čə̀je]

MESTNIK: [pri mêhkih čə̀jih]

ORODNIK: [z mêhkimi čə̀ji]

in

[mêhki čé]

IPA: [ˈmɛːxki ˈʧe]

ednina

IMENOVALNIK: [mêhki čé]

RODILNIK: [mêhkega čêja]

DAJALNIK: [mêhkemu čêju]

TOŽILNIK: [mêhki čé]

MESTNIK: [pri mêhkem čêju]

ORODNIK: [z mêhkim čêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [mêhka čêja]

RODILNIK: [mêhkih čêjeu̯]

DAJALNIK: [mêhkima čêjema]

TOŽILNIK: [mêhka čêja]

MESTNIK: [pri mêhkih čêjih]

ORODNIK: [z mêhkima čêjema]

množina

IMENOVALNIK: [mêhki čêji]

RODILNIK: [mêhkih čêjeu̯]

DAJALNIK: [mêhkim čêjem]

TOŽILNIK: [mêhke čêje]
MESTNIK: [pri mêhkih čêjih]
ORODNIK: [z mêhkimi čêji]

tudi
[mêhki čə̀]
IPA: [ˈmɛːxki ˈʧə]

ednina
IMENOVALNIK: [mêhki čə̀]
RODILNIK: [mêhkega čə̀]
DAJALNIK: [mêhkemu čə̀]
TOŽILNIK: [mêhki čə̀]
MESTNIK: [pri mêhkem čə̀]
ORODNIK: [z mêhkim čə̀]
dvojina
IMENOVALNIK: [mêhka čə̀]
RODILNIK: [mêhkih čə̀]
DAJALNIK: [mêhkima čə̀]
TOŽILNIK: [mêhka čə̀]
MESTNIK: [pri mêhkih čə̀]
ORODNIK: [z mêhkima čə̀]
množina
IMENOVALNIK: [mêhki čə̀]
RODILNIK: [mêhkih čə̀]
DAJALNIK: [mêhkim čə̀]
TOŽILNIK: [mêhke čə̀]
MESTNIK: [pri mêhkih čə̀]
ORODNIK: [z mêhkimi čə̀]

tudi
[mêhki čé]
IPA: [ˈmɛːxki ˈʧe]

ednina
IMENOVALNIK: [mêhki čé]
RODILNIK: [mêhkega čé]
DAJALNIK: [mêhkemu čé]
TOŽILNIK: [mêhki čé]
MESTNIK: [pri mêhkem čé]
ORODNIK: [z mêhkim čé]
dvojina
IMENOVALNIK: [mêhka čé]
RODILNIK: [mêhkih čé]
DAJALNIK: [mêhkima čé]
TOŽILNIK: [mêhka čé]
MESTNIK: [pri mêhkih čé]
ORODNIK: [z mêhkima čé]
množina
IMENOVALNIK: [mêhki čé]
RODILNIK: [mêhkih čé]
DAJALNIK: [mêhkim čé]
TOŽILNIK: [mêhke čé]
MESTNIK: [pri mêhkih čé]
ORODNIK: [z mêhkimi čé]

TONEMSKO
[méhki čə̋]
IPA: [mèːxkí ʧə́]
ednina
IMENOVALNIK: [méhki čə̋]
RODILNIK: [méhkega čə̋ja]
DAJALNIK: [méhkemu čə̋ju]
TOŽILNIK: [méhki čə̋]
MESTNIK: [pri méhkem čə̋ju]
ORODNIK: [z méhkim čə̋jem]
dvojina
IMENOVALNIK: [méhka čə̋ja]
RODILNIK: [méhkih čə̋jeu̯]
DAJALNIK: [méhkima čə̋jema]
TOŽILNIK: [méhka čə̋ja]
MESTNIK: [pri méhkih čə̋jih]
ORODNIK: [z méhkima čə̋jema]
množina
IMENOVALNIK: [méhki čə̋ji]
RODILNIK: [méhkih čə̋jeu̯]
DAJALNIK: [méhkim čə̋jem]
TOŽILNIK: [méhke čə̋je]
MESTNIK: [pri méhkih čə̋jih]
ORODNIK: [z méhkimi čə̋ji]

in
[méhki čę̋]
IPA: [mèːxkí ʧé]

ednina
IMENOVALNIK: [méhki čę̋]
RODILNIK: [méhkega čêja]
DAJALNIK: [méhkemu čêju]
TOŽILNIK: [méhki čę̋]
MESTNIK: [pri méhkem čêju]
ORODNIK: [z méhkim čêjem]
dvojina
IMENOVALNIK: [méhka čêja]
RODILNIK: [méhkih čêjeu̯]
DAJALNIK: [méhkima čêjema]
TOŽILNIK: [méhka čêja]
MESTNIK: [pri méhkih čêjih]
ORODNIK: [z méhkima čêjema]
množina
IMENOVALNIK: [méhki čêji]
RODILNIK: [méhkih čêjeu̯]
DAJALNIK: [méhkim čêjem]
TOŽILNIK: [méhke čêje]
MESTNIK: [pri méhkih čêjih]
ORODNIK: [z méhkimi čêji]

tudi
[méhki čə̋]
IPA: [mèːxkí ʧə́]

ednina
IMENOVALNIK: [méhki čə̋]
RODILNIK: [méhkega čə̋]
DAJALNIK: [méhkemu čə̋]
TOŽILNIK: [méhki čə̋]
MESTNIK: [pri méhkem čə̋]
ORODNIK: [z méhkim čə̋]

dvojina
IMENOVALNIK: [méhka čə̑]
RODILNIK: [méhkih čə̑]
DAJALNIK: [méhkima čə̑]
TOŽILNIK: [méhka čə̑]
MESTNIK: [pri méhkih čə̑]
ORODNIK: [z méhkima čə̑]
množina
IMENOVALNIK: [méhki čə̑]
RODILNIK: [méhkih čə̑]
DAJALNIK: [méhkim čə̑]
TOŽILNIK: [méhke čə̑]
MESTNIK: [pri méhkih čə̑]
ORODNIK: [z méhkimi čə̑]

tudi
[méhki čȩ̑]
IPA: [mɛ̀ːxkí ʧé]

ednina
IMENOVALNIK: [méhki čȩ̑]
RODILNIK: [méhkega čȩ̑]
DAJALNIK: [méhkemu čȩ̑]
TOŽILNIK: [méhki čȩ̑]
MESTNIK: [pri méhkem čȩ̑]
ORODNIK: [z méhkim čȩ̑]
dvojina
IMENOVALNIK: [méhka čȩ̑]
RODILNIK: [méhkih čȩ̑]
DAJALNIK: [méhkima čȩ̑]
TOŽILNIK: [méhka čȩ̑]
MESTNIK: [pri méhkih čȩ̑]
ORODNIK: [z méhkima čȩ̑]
množina
IMENOVALNIK: [méhki čȩ̑]
RODILNIK: [méhkih čȩ̑]
DAJALNIK: [méhkim čȩ̑]
TOŽILNIK: [méhke čȩ̑]
MESTNIK: [pri méhkih čȩ̑]
ORODNIK: [z méhkimi čȩ̑]

dáma dáme samostalnik ženskega spola
[dáma]
POMEN
1. ženska, ki zaradi uglajenega vedenja, urejenega videza vzbuja spoštovanje, občudovanje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
elegantna, fina, uglajena, urejena dama | prava, resnična dama | spoštovana, ugledna dama | velika dama | znana dama
▪ V svojem pariškem obdobju (1891–1892) je bila Kobilca ena najelegantnejših Slovenk, prava svetovljanska *dama*.
▪ Odeta v prelepo črtasto toaleto še vedno ostaja zvesta svojemu slogu, a popolnoma ženstvena in urejena kot prava *dama*.
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti dama
▪ Bila je dobro izobražena in njeno obnašanje je bilo brezhibno. Bila je *dama* v vseh pogledih.
▸ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
dama iz visoke družbe
▪ Občinstvo, v katerem so bile v veliki večini *dame* iz visoke družbe, jih je nagradilo z bučnim aplavzom.
...
▪ Njenega sloga *dame* niso občudovali le v visoki družbi svetovljanskih shajališč; gracioznost izžareva tudi na tekmovalni stezi.

1.1. ekspresivno ženska sploh
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
lepa, privlačna, simpatična dama | mlada, stara, zrela dama | KAKO oblečena dama | poslovna dama
▪ Komplet je za mlade *dame*, ki jim je udobje na prvem mestu.
▪ Urejena *dama* srednjih let je bila naveličano neprijazna.
▪ Slovi po praktičnih modelih za poslovne *dame*.
▸ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku
dame v KATERIH letih
▪ Drugi del modne revije je pripadel *damam* v najlepših letih.
▪ Čeprav sta glavni sestavini recepta za uspeh v Hollywoodu mladost in lepota, ta stereotip z lahkoto ovržejo nekatere *dame* v zrelih letih.
▸ prid. beseda + **sam. beseda v dajalniku**
namenjen damam
▪ Tretji dan srečanja je bil že po tradiciji namenjen *damam* in modnim razstavam.
▪ Ta znamka je specializirana za poslovna darila, namenjena *damam*.
▸ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Od desete ure zvečer ponujajo brezplačne koktajle za *dame*.
...
▪ Mnogokrat je kozmetiko težko porabiti pred iztekom roka uporabnosti. Posebno bo to veljalo za *dame*, ki se ne ličijo redno, temveč le občasno.

2. privzdignjeno zakonska ali zunajzakonska partnerka; SIN.: ekspresivno gospa
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
moja dama
▪ Moški svoje *dame* za 8. marec najraje obdarujejo z rožami, kozmetiko in sladkarijami.
▪ Navdušil se je za francoske šansone, ki jih zdaj ob kitari prepeva novi najljubši *dami*.
▪ Kako za 8. marec razveselite svoje najdražje *dame*?

3. igralna karta s podobo ženske, označena s črko D ali Q
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
srčeva dama
▪ Na mizo kot zadnja karta pade pikova *dama*.
▪ Dvignil je tri karte: pikovo sedmico, križevo *damo* in pikovo desetko.

...
▪ V roki je imel tri *dame*. Vlekli so zadnjo karto iz kupčka.

4. namizna igra, pri kateri si igralca z diagonalnimi pomiki po črnih poljih šahovnice izmenično jemljeta figure

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati damo

▪ Proti večeru sta sedela v vaški gostilni, pila pivo in igrala *damo*.

...

▪ Odločili so se, da bo mednarodno srečanje igralcev *dame* v Bovcu postalo tradicionalno.

▪ Ob 18. uri bo odprtje mednarodnega turnirja v *dami*.

5. najmočnejša šahovska figura, ki se premika in jemlje v vse smeri

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

bela, črna dama

▪ Postavila je belo *damo* pred lovca.

▪ Razmišljal je, kako naj prepreči črni *dami* pot na d2.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Znašel se je pred žalostno izbiro: mat ali izguba *dame*.

▪ Po predhodni menjavi kmetov na d5 prihod *dame* na a5 nima prave moči.

...

▪ Svetovni prvak je po partiji povedal, da je nameraval iti v napad z *damo*.

6. ekspresivno samica domače živali, zlasti psa, mačke; SIN.: ekspresivno gospa, ekspresivno gospodična

▪ Novofundlanka je pri trinajstih letih prava pravcata pasja *dama*.

▪ Perzijka je fina *dama*. Največ časa preživi na kavču, crklja pa se le, kadar se ji tako zahoče.

7. privzdignjeno uporablja se kot nagovor za žensko za izražanje vljudnosti, naklonjenosti

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

drage dame

▪ Lepo pozdravljeni, drage *dame* in vsi drugi!

▪ Drage *dame*, zelo sem srečna, ker vam lahko predstavim izvedenko za sociologijo ter demografijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dáma]

IPA: ['da:ma]

ednina

IMENOVALNIK: dám**a**
RODILNIK: dám**e**
DAJALNIK: dám**i**
TOŽILNIK: dám**o**
MESTNIK: pri dám**i**
ORODNIK: z dám**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dám**i**
RODILNIK: dâm
DAJALNIK: dám**ama**
TOŽILNIK: dám**i**
MESTNIK: pri dám**ah**
ORODNIK: z dám**ama**

množina

IMENOVALNIK: dám**e**
RODILNIK: dâm
DAJALNIK: dám**am**
TOŽILNIK: dám**e**
MESTNIK: pri dám**ah**
ORODNIK: z dám**ami**

TONEMSKO

[dáma]

IPA: [dà:má]

ednina

IMENOVALNIK: dám**a**
RODILNIK: dám**e**
DAJALNIK: dám**i**
TOŽILNIK: dám**o**
MESTNIK: pri dám**i**
ORODNIK: z dâm**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dám**i**
RODILNIK: dâm
DAJALNIK: dám**ama**
TOŽILNIK: dám**i**
MESTNIK: pri dám**ah**
ORODNIK: z dám**ama**

množina

IMENOVALNIK: dám**e**
RODILNIK: dâm
DAJALNIK: dám**am**
TOŽILNIK: dám**e**
MESTNIK: pri dám**ah**
ORODNIK: z dám**ami**

STALNE ZVEZE

dvorna dama

ženska, ki kraljico spremlja na družabnih dogodkih, ji pomaga pri obveznostih, zlasti protokolarnih

▪ Najprej je bila ena od *dvornih dam*, kmalu je postala glavna kraljičina osebna pomočnica.

▪ Če kraljica torbico iz leve roke prestavi v desno, običajno vskoči *dvorna dama*, ki prevzame njeno vlogo v pogovoru, tako da se lahko kraljica olikano umakne.

▪ Anguissola je slikala na španskem dvoru, kamor je prispela leta 1559, kjer je bila *dvorna dama* kraljice Elizabete Valois, tretje žene Filipa II.

prva dama

predsednikova ali predsedničina zakonska ali zunajzakonska partnerka

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriška, francoska, slovenska prva dama | bodoča, nekdanja prva dama

▪ Vseameriško literarno srečanje, katerega pokroviteljica je ameriška *prva dama*, je bilo letos odpovedano.

▪ Pred kratkim je vodila podelitev nagrad, kjer je zaradi imitacije bodoče *prve dame* izzvala veliko negativnih kritik.
▪ Po ločitvi se je nekdanja *prva dama* povsem umaknila iz javnosti.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
prva dama Amerike, Francije, Slovenije
▪ Prva gostja je bila *prva dama* ZDA, ki je navdušila ljudi po vsem svetu s svojo sproščenostjo, zabavnostjo in smislom za humor.

...

▪ Njen končni cilj naj bi bila vrnitev v Belo hišo, vendar ne v vlogi *prve dame*, ampak prve predsednice.

FRAZEOLOGIJA

(čigava) srčna izbranka/dama/izvoljenka
***(čigava)* srčna izbranka**
(čigava) srčna dama
(čigava) srčna izvoljenka

zakonska ali zunajzakonska partnerka
▪ Sledilcem na družbenih omrežjih je sporočil, da je njegova *srčna izbranka* v veselem pričakovanju.
▪ Za svojo *srčno damo* je izbral akademsko kiparko.
▪ Na snemanju filma je našel novo *srčno damo*, soigralko.
▪ S svojo *srčno izvoljenko* se pogovorita o stvareh, ki vaju obremenjujejo.

barska dama/umetnica
barska dama
evfemistično barska umetnica

evfemistično prostitutka
▪ Začela je pri dnu, kot *barska dama* v tretjerazrednem lokalu, in tam kmalu omrežila poslovneža, ki je zlahka podlegel njenemu zapeljevanju.
▪ *Barske umetnice*, ki se v lokalih menjajo nekako vsak mesec, lahko tako na noč zaslužijo v grobem petkrat več, kot bi doma zaslužile v celem mesecu.

prva dama *česa*
ženska, ki je na kakem področju vodilna, najbolj uspešna
▪ Po pritiskih največjega lastnika je s položaja nepričakovano odstopila *prva dama* družbe.
▪ Vrh stranke je priznal, da so se s *prvo damo* zavarovalnice pogovarjali o financiranju stranke in drugih organizacij.
▪ V finalu je 20-letnica presenetila prvo nosilko turnirja in nekdanjo *prvo damo* svetovnega tenisa s 6 : 3 in 6 : 4.
▪ *Prva dama* slovenske glasbe, kot ji mnogi pravijo, se lahko pohvali z neverjetno velikim številom uspešnic.

starka/gospa/teta ipd. s koso
starka s koso
evfemistično gospa s koso
evfemistično teta s koso
evfemistično žena s koso
evfemistično dama s koso

evfemistično smrt
▪ Da je skakanje s previsov neposredno izzivanje *starke s koso*, odštekana Norvežanka dobro ve.
▪ Pred nekaj dnevi bi dopolnil 70 let, če ga novembra lani ne bi obiskala *gospa s koso*.
▪ Pred mesecem dni je statistika beležila kar 30 smrtno ponesrečenih manj kot lani, oktobra pa je *žena s koso* zmanjšala razliko v svojo korist.
▪ Slabo se je počutil in bil je prepričan, da ga *dama s koso* čaka za prvim vogalom.

Gospe in gospodje!
privzdignjeno Dame in gospodje!
Spoštovane gospe in gospodje!
privzdignjeno Spoštovane dame in gospodje!

uporablja se kot vljuden nagovor za vse prisotne, naslovnike besedila, ki niso posebej imenovani; uporablja se, ko govorec vsem prisotnim koga ali kaj slovesno napove
▪ *Gospe in gospodje!* Pričenjam nadaljevanje 19. seje Državnega zbora Republike Slovenije.
▪ Na drugem abonmajskem koncertu je stopil na oder in spregovoril: »Dober večer, *dame in gospodje!*«
▪ Pisatelj, ki razume tako Vzhod kot Zahod, enako sočno piše tako o preteklosti kot o sedanjosti. *Dame in gospodje* – Orhan Pamuk.
▪ »*Spoštovane gospe in gospodje!* Prosim, pomirite se!« je vzkliknil.
▪ Gospod podpredsednik, *spoštovane dame in gospodje!*

IZVOR
prevzeto (prek nem. *Dame*, it. *dama*) iz frc. *dame* < lat. *domina*, iz *dominus* ‘gospod, gospodar’, iz *domus* ‘hiša, dom’; v pomenu ‘namizna igra’ prevzeto prek nem. *Dame(spiel)* iz frc. *(jeu de) dame* po najpomembnejši figuri

dámica dámice samostalnik ženskega spola
[dámica]
POMEN
1. ekspresivno dekle, mlada ženska
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
mlada damica | prikupna, simpatična damica
▪ Mladi *damici* se je sredi enosmerne ceste pokvaril avtomobil.
▪ Je zelo prefinjena in elegantna *damica*, kar poudarja z izborom elegantnih oblačil.
▪ Ker moja *damica* obožuje dišave, smo se odločili, da ji podarimo parfum.

...

▪ Kosi oblačil iz kakovostnih materialov so namenjeni vsem damam in *damicam*.

1.1. ironično dekle, mlada ženska, ki se vede neustrezno, neuglajeno ali se ji to pripisuje

▪ Čedne *damice* parkirajo svoje avtomobilčke kar prečno čez kolesarsko stezo.
▪ Štrlela je iz povprečnih in preveč načičkanih *damic*.
▪ Sta *damici*, ki ju na tem svetu ne zanima nič drugega kot zabava.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[dámica]
IPA: ['da:mitsa]
ednina
IMENOVALNIK: dámic**a**
RODILNIK: dámic**e**
DAJALNIK: dámic**i**
TOŽILNIK: dámic**o**
MESTNIK: pri dámic**i**
ORODNIK: z dámic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: dámic**i**
RODILNIK: dámic
DAJALNIK: dámic**ama**
TOŽILNIK: dámic**i**
MESTNIK: pri dámic**ah**
ORODNIK: z dámic**ama**
množina
IMENOVALNIK: dámic**e**
RODILNIK: dámic
DAJALNIK: dámic**am**
TOŽILNIK: dámic**e**
MESTNIK: pri dámic**ah**
ORODNIK: z dámic**ami**
TONEMSKO
[dámica]
IPA: [dà:mítsa]
ednina
IMENOVALNIK: dámic**a**
RODILNIK: dámic**e**
DAJALNIK: dámic**i**
TOŽILNIK: dámic**o**
MESTNIK: pri dámic**i**
ORODNIK: z dâmic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: dámic**i**
RODILNIK: dâmic
DAJALNIK: dámic**ama**
TOŽILNIK: dámic**i**
MESTNIK: pri dámic**ah**
ORODNIK: z dámic**ama**
množina
IMENOVALNIK: dámic**e**
RODILNIK: dâmic
DAJALNIK: dámic**am**
TOŽILNIK: dámic**e**
MESTNIK: pri dámic**ah**
ORODNIK: z dámic**ami**

IZVOR
↑dama

demón demóna tudi **démon** démona samostalnik moškega spola
[demón] tudi [démon]
POMEN
1. duhovno bitje, ki navadno z zlimi nameni vpliva na človeka in se pojavlja v različnih oblikah, zlasti v nekaterih religijah kot opozicija božjemu
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
hudoben, zel, zloben demon
▪ Četrtega dne stopi duša na pot proti mestu svoje sodbe in spremljajo jo dobri in zli *demoni*.
▪ Z Lucijo, prinašalko luči, je Cerkev hotela prekriti nekega arhaičnega ženskega *demona*.
▪ V trenutku smrti je ob vznožju postelje videla strašnega *demona* s črnimi in velikanskimi očmi.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
demon obsede, preganja KOGA
▪ Njeno telo in um so obsedli *demoni*, ki jo grozno trpinčijo.
▪ Verjel je, da njegova družina trpi zaradi starega uroka, po katerem vse prvorojene sinove v vsakem rodu preganjajo *demoni*.
▪ Obšel jo je občutek, da gleda v skrivnosten in neznan svet, v puščavo, kjer prebivajo *demoni* in prikazni.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
izganjati, odganjati, preganjati demone
▪ Zelenje naj bi odganjalo *demone*.
▪ Najbolj znana slovenska pustna maska je gotovo kurent, ki prinaša rodovitnost in izganja zimske *demone*.
▪ Durga dopolnjuje Šivovo bolj uničevalno stran in z dvema paroma rok drži arzenal orožja, s katerim uničuje zlo in pobija *demone*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izganjanje demonov
▪ Pomembno je, da se eksorcist resno posveti svojim nalogam in preučuje rimskokatoliške vire o demonih, njihovem vplivu in o izganjanju *demonov*.
▪ Viteze je dal mučiti, da so priznali svoje pregrehe, vključno s čaščenjem *demonov*.
…
▪ Deteljo so imeli za rastlino, ki odganja čarovnice in *demone*.
2. ekspresivno kar je v človeku slabega, težko obvladljivega in ga napeljuje k negativnim, škodljivim mislim, dejanjem
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
lastni, notranji demoni
▪ Zgodba ni odraz strahov in predsodkov viktorijanske družbe, temveč izdelek trpečega človeka, ki se skuša znebiti lastnih *demonov*.
▪ Pri solo jadranju je pomembno tudi, kako si sposoben krotiti svoje notranje *demone*, ki pridejo na plano ponoči in v težkih razmerah.
▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
bojevati, boriti, soočiti, spopasti se s KATERIMI demoni

▪ Ponosna sem na ljudi, ki imajo dovolj poguma, da se spopadejo s svojimi *demoni* in naredijo vse, da se stvari izboljšajo.
▪ Triler je psihološka analiza dveh skupin, ki se morata pod pritiskom konflikta soočiti z lastnimi *demoni* in strahovi.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
demoni preteklosti
▪ Ponoči so ga preganjali *demoni* preteklosti, podnevi je našel bežno uteho v žganju, depresije so ga skoraj pognale v samomor.
▪ Uspe obvladati *demone* maščevanja in odpustiti. Samo odpuščanje vodi k lastni odrešitvi.

...

▪ Šele potem, ko človek premaga lastne *demone*, se je pripravljen boriti proti svetu.
▪ Mauthausen je opozorilo vsem Evropejcem, da ne bodo nikoli več sledili *demonom* iz preteklosti, temveč se spopadli z vsemi oblikami nestrpnosti in ksenofobije, rasizma in antisemitizma.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[demón]
IPA: [dɛˈmoːn]

ednina
IMENOVALNIK: demón
RODILNIK: demóna
DAJALNIK: demónu
TOŽILNIK: demóna
MESTNIK: pri demónu
ORODNIK: z demónom

dvojina
IMENOVALNIK: demóna
RODILNIK: demónov
DAJALNIK: demónoma
TOŽILNIK: demóna
MESTNIK: pri demónih
ORODNIK: z demónoma

množina
IMENOVALNIK: demóni
RODILNIK: demónov
DAJALNIK: demónom
TOŽILNIK: demóne
MESTNIK: pri demónih
ORODNIK: z demóni

tudi

[démon]
IPA: [ˈdeːmɔn]

ednina
IMENOVALNIK: démon
RODILNIK: démona
DAJALNIK: démonu
TOŽILNIK: démona
MESTNIK: pri démonu
ORODNIK: z démonom

dvojina
IMENOVALNIK: démona
RODILNIK: démonov
DAJALNIK: démonoma
TOŽILNIK: démona
MESTNIK: pri démonih
ORODNIK: z démonoma

množina
IMENOVALNIK: démoni
RODILNIK: démonov
DAJALNIK: démonom
TOŽILNIK: démone
MESTNIK: pri démonih
ORODNIK: z démoni

TONEMSKO

[demə̏n]
IPA: [dɛmóːn]

ednina
IMENOVALNIK: demə̏n
RODILNIK: demə̏na
DAJALNIK: demə̏nu
TOŽILNIK: demə̏na
MESTNIK: pri demə̏nu
ORODNIK: z demə̏nom

dvojina
IMENOVALNIK: demə̏na
RODILNIK: demə̏nov
DAJALNIK: demə̏noma
TOŽILNIK: demə̏na
MESTNIK: pri demə̏nih
ORODNIK: z demə̏noma

množina
IMENOVALNIK: demə̏ni
RODILNIK: demə̏nov
DAJALNIK: demə̏nom
TOŽILNIK: demə̏ne
MESTNIK: pri demə̏nih
ORODNIK: z demə̏ni

tudi

[dɛ̏mon]
IPA: [déːmɔ̀n]

ednina
IMENOVALNIK: dɛ̏mon
RODILNIK: dɛ̏mona
DAJALNIK: dɛ̏monu
TOŽILNIK: dɛ̏mona
MESTNIK: pri dɛ̏monu
ORODNIK: z dɛ̏monom

dvojina
IMENOVALNIK: dɛ̏mona
RODILNIK: dɛ̏monov
DAJALNIK: dɛ̏monoma
TOŽILNIK: dɛ̏mona
MESTNIK: pri dɛ̏monih
ORODNIK: z dɛ̏monoma

množina
IMENOVALNIK: dɛ̏moni
RODILNIK: dɛ̏monov
DAJALNIK: dɛ̏monom
TOŽILNIK: dɛ̏mone

MESTNIK: pri dȇmon**ih**
ORODNIK: z dȇmon**i**

IZVOR
prevzeto prek (nem. *Dämon* in) lat. *daemōn* iz gr. *daímōn* ‘božja moč, bog’ in ‘nižje božanstvo, demon’, iz *daíomai* ‘delim, razdelim’, prvotno torej *‘tisti, ki deli (usodo)’

devtêrij devtêrija samostalnik moškega spola

[deu̯têrij]
POMEN
iz kemije izotop vodika z enim nevtronom; SIN.: iz kemije težki vodik
▸ priredna zveza
devterij in tritij
▪ Jedri *devterija* in tritija trčita in se združita, nato pa iz njiju nastaneta jedro helija 4 in en prosti nevtron.
...
▪ Iskali so razmerje med navadno vodo ter težko vodo, kjer en atom vodika nadomesti njegov izotop *devterij*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[deu̯têrij]
IPA: [dɛu̯ˈtɛːrɪi̯]
ednina
IMENOVALNIK: devtêrij
RODILNIK: devtêrij**a**
DAJALNIK: devtêrij**u**
TOŽILNIK: devtêrij
MESTNIK: pri devtêrij**u**
ORODNIK: z devtêrij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: devtêrij**a**
RODILNIK: devtêrij**ev**
DAJALNIK: devtêrij**ema**
TOŽILNIK: devtêrij**a**
MESTNIK: pri devtêrij**ih**
ORODNIK: z devtêrij**ema**
množina
IMENOVALNIK: devtêrij**i**
RODILNIK: devtêrij**ev**
DAJALNIK: devtêrij**em**
TOŽILNIK: devtêrij**e**
MESTNIK: pri devtêrij**ih**
ORODNIK: z devtêrij**i**
TONEMSKO
[deu̯térij]
IPA: [dɛu̯tè:rɪ́i̯]
ednina
IMENOVALNIK: devtérij
RODILNIK: devtérij**a**
DAJALNIK: devtérij**u**
TOŽILNIK: devtérij
MESTNIK: pri devtérij**u** tudi pri devtêrij**u**
ORODNIK: z devtérij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: devtérij**a**
RODILNIK: devtérij**ev** in devtêrij**ev**
DAJALNIK: devtérij**ema**
TOŽILNIK: devtérij**a**
MESTNIK: pri devtérij**ih** in pri devtêrij**ih**
ORODNIK: z devtérij**ema**
množina
IMENOVALNIK: devtérij**i**
RODILNIK: devtérij**ev** in devtêrij**ev**
DAJALNIK: devtérij**em**
TOŽILNIK: devtérij**e**
MESTNIK: pri devtérij**ih** in pri devtêrij**ih**
ORODNIK: z devtérij**i** in z devtêrij**i**

IZVOR
prevzeto iz nlat. *deuterium*, iz gr. *deúteros* ‘drugi’

dialékt dialékta samostalnik moškega spola

[dijalékt]
POMEN
različica kakega jezika, ki se govori na zemljepisno zamejenem območju; SIN.: narečje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
koroški, prekmurski, primorski, štajerski dialekt | lokalni dialekt | pristen dialekt
▪ S prijatelji se je sproščeno zabaval in pogovarjal v prekmurskem *dialektu*.
▪ Pesmi so bile pete v lokalnem *dialektu*, povzemale so lokalne tradicije in vize.
▪ V Trstu sta zakonca preživela 10 let in se naučila tržaški *dialekt* italijanščine.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
govoriti, uporabljati KATERI dialekt | obvladati KATERI dialekt
▪ Znala se je pogovarjati z vsemi arabskimi plemeni, ker je obvladala različne *dialekte*.
▪ Prebivalstvo Rezije se sooča z izseljevanjem, kar vpliva na oženje kroga ljudi, ki uporabljajo rezijanski *dialekt*.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
govoriti v dialektu
▪ V otroštvu in mladosti sem – kot večina vseh nas – tudi sam govoril v *dialektu*.
...
▪ Besedilo vključuje *dialekte*, s katerimi zaznamuje raznolike karakterje.
▪ Hitro se je naučila *dialekta* domačinov in kmalu govorila skoraj tako kot oni.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[dijalékt]
IPA: [dijaˈleːkt]
ednina
IMENOVALNIK: dialékt
RODILNIK: dialékt**a**
DAJALNIK: dialékt**u**
TOŽILNIK: dialékt

MESTNIK: pri dialékt**u**
ORODNIK: z dialékt**om**

dvojina
IMENOVALNIK: dialékt**a**
RODILNIK: dialékt**ov**
DAJALNIK: dialékt**oma**
TOŽILNIK: dialékt**a**
MESTNIK: pri dialékt**ih**
ORODNIK: z dialékt**oma**

množina
IMENOVALNIK: dialékt**i**
RODILNIK: dialékt**ov**
DAJALNIK: dialékt**om**
TOŽILNIK: dialékt**e**
MESTNIK: pri dialékt**ih**
ORODNIK: z dialékt**i**

TONEMSKO
[dijalȇkt]
IPA: [dijalé:kt]

ednina
IMENOVALNIK: dialȇkt
RODILNIK: dialȇkt**a**
DAJALNIK: dialȇkt**u**
TOŽILNIK: dialȇkt
MESTNIK: pri dialȇkt**u**
ORODNIK: z dialȇkt**om**

dvojina
IMENOVALNIK: dialȇkt**a**
RODILNIK: dialȇkt**ov**
DAJALNIK: dialȇkt**oma**
TOŽILNIK: dialȇkt**a**
MESTNIK: pri dialȇkt**ih**
ORODNIK: z dialȇkt**oma**

množina
IMENOVALNIK: dialȇkt**i**
RODILNIK: dialȇkt**ov**
DAJALNIK: dialȇkt**om**
TOŽILNIK: dialȇkt**e**
MESTNIK: pri dialȇkt**ih**
ORODNIK: z dialȇkt**i**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Dialekt* iz gr. *diálektos* ‘pogovor, govor’ in ‘narečje’, iz *dialégō* ‘pogovarjam se’, iz gr. *diá* ‘skozi, raz-’ + *légō* v pomenu ‘govorim’

dialektológija dialektológije samostalnik ženskega spola

[dijalektológija]

POMEN

1. veda, ki se ukvarja s proučevanjem in opisom narečij, ali študij te vede

▪ Predstavila je lingvistično geografijo, ki je posebna smer v *dialektologiji*.
▪ Specializirala sem se za *dialektologijo*, in sicer za raziskovanje koroških narečij na obeh straneh Drave.
▪ *Dialektologijo* imamo šele v četrtem letniku.

1.1. proučevanje, opis jezikovnih pojavov, ki so predmet te vede

▪ Ukvarjam se z 18. stoletjem, z zgodovino slavistike in koroško *dialektologijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[dijalektológija]
IPA: [dijalɛktɔlɔˈgi:ja]

ednina
IMENOVALNIK: dialektológij**a**
RODILNIK: dialektológij**e**
DAJALNIK: dialektológíj**i**
TOŽILNIK: dialektológíj**o**
MESTNIK: pri dialektológíj**i**
ORODNIK: z dialektológíj**o**

dvojina
IMENOVALNIK: dialektológíj**i**
RODILNIK: dialektológíj
DAJALNIK: dialektológíj**ama**
TOŽILNIK: dialektológíj**i**
MESTNIK: pri dialektológíj**ah**
ORODNIK: z dialektológíj**ama**

množina
IMENOVALNIK: dialektológíj**e**
RODILNIK: dialektológíj
DAJALNIK: dialektológíj**am**
TOŽILNIK: dialektológíj**e**
MESTNIK: pri dialektológíj**ah**
ORODNIK: z dialektológíj**ami**

TONEMSKO
[dijalektologîja]
IPA: [dijalɛktɔlɔgí:jà]

ednina
IMENOVALNIK: dialektologîj**a**
RODILNIK: dialektologîj**e**
DAJALNIK: dialektologîj**i**
TOŽILNIK: dialektologîj**o**
MESTNIK: pri dialektologîj**i**
ORODNIK: z dialektologîj**o**

dvojina
IMENOVALNIK: dialektologîj**i**
RODILNIK: dialektologîj
DAJALNIK: dialektologîj**ama**
TOŽILNIK: dialektologîj**i**
MESTNIK: pri dialektologîj**ah**
ORODNIK: z dialektologîj**ama**

množina
IMENOVALNIK: dialektologîj**e**
RODILNIK: dialektologîj
DAJALNIK: dialektologîj**am**
TOŽILNIK: dialektologîj**e**
MESTNIK: pri dialektologîj**ah**
ORODNIK: z dialektologîj**ami**

IZVOR
prevzeto iz nem. *Dialektologie*, iz ↑dialekt + gr. *..logía* iz *lógos* ‘beseda, govor’

dialektológiški dialektológiška dialektológiško pridevnik

[dijalektológiški]

POMEN

ki je v zvezi z dialektologijo

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

- Na Pedagoški fakulteti v Mariboru se je pričel mednarodni *dialektološki* simpozij.
- Začrtal je projekt raziskovanja slovenskih kraških govorov, kompleksnega in do tedaj z *dialektološkega* vidika nekoliko zanemarjenega območja.
- Podrobno in natančno delo dialektologov, ki so popisali krajevno izgovarjavo posameznih besed in razširjenost prvin besedja, je bilo temelj za *dialektološke* študije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dijalektológški]

IPA: [dijalɛktɔˈlo:ʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dialektológšk**i**
RODILNIK: dialektológšk**ega**
DAJALNIK: dialektológšk**emu**
TOŽILNIK: dialektológšk**i**
živo dialektológšk**ega**
MESTNIK: pri dialektológšk**em**
ORODNIK: z dialektológšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dialektológšk**a**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**ima**
TOŽILNIK: dialektológšk**a**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: dialektológšk**i**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**im**
TOŽILNIK: dialektológšk**e**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dialektológšk**a**
RODILNIK: dialektológšk**e**
DAJALNIK: dialektológšk**i**
TOŽILNIK: dialektológšk**o**
MESTNIK: pri dialektológšk**i**
ORODNIK: z dialektológšk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dialektológšk**i**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**ima**
TOŽILNIK: dialektológšk**i**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: dialektológšk**e**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**im**
TOŽILNIK: dialektológšk**e**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dialektológšk**o**
RODILNIK: dialektológšk**ega**
DAJALNIK: dialektológšk**emu**
TOŽILNIK: dialektológšk**o**
MESTNIK: pri dialektológšk**em**
ORODNIK: z dialektológšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dialektológšk**i**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**ima**
TOŽILNIK: dialektológšk**i**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: dialektológšk**a**
RODILNIK: dialektológšk**ih**
DAJALNIK: dialektológšk**im**
TOŽILNIK: dialektológšk**a**
MESTNIK: pri dialektológšk**ih**
ORODNIK: z dialektológšk**imi**

TONEMSKO

[dijalektolǫ̑ški]

IPA: [dijalɛktɔló:ʃkì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dialektolǫ̑šk**i**
RODILNIK: dialektolǫ̑šk**ega**
DAJALNIK: dialektolǫ̑šk**emu**
TOŽILNIK: dialektolǫ̑šk**i**
živo dialektolǫ̑šk**ega**
MESTNIK: pri dialektolǫ̑šk**em**
ORODNIK: z dialektolǫ̑šk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dialektolǫ̑šk**a**
RODILNIK: dialektolǫ̑šk**ih**
DAJALNIK: dialektolǫ̑šk**ima**
TOŽILNIK: dialektolǫ̑šk**a**
MESTNIK: pri dialektolǫ̑šk**ih**
ORODNIK: z dialektolǫ̑šk**ima**

množina

IMENOVALNIK: dialektolǫ̑šk**i**
RODILNIK: dialektolǫ̑šk**ih**
DAJALNIK: dialektolǫ̑šk**im**
TOŽILNIK: dialektolǫ̑šk**e**
MESTNIK: pri dialektolǫ̑šk**ih**
ORODNIK: z dialektolǫ̑šk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dialektolǫ̑šk**a**
RODILNIK: dialektolǫ̑šk**e**
DAJALNIK: dialektolǫ̑šk**i**
TOŽILNIK: dialektolǫ̑šk**o**
MESTNIK: pri dialektolǫ̑šk**i**
ORODNIK: z dialektolǫ̑šk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: dialektolȍški
RODILNIK: dialektolȍških
DAJALNIK: dialektolȍškima
TOŽILNIK: dialektolȍški
MESTNIK: pri dialektolȍških
ORODNIK: z dialektolȍškima
množina
IMENOVALNIK: dialektolȍške
RODILNIK: dialektolȍških
DAJALNIK: dialektolȍškim
TOŽILNIK: dialektolȍške
MESTNIK: pri dialektolȍških
ORODNIK: z dialektolȍškimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: dialektolȍško
RODILNIK: dialektolȍškega
DAJALNIK: dialektolȍškemu
TOŽILNIK: dialektolȍško
MESTNIK: pri dialektolȍškem
ORODNIK: z dialektolȍškim
dvojina
IMENOVALNIK: dialektolȍški
RODILNIK: dialektolȍških
DAJALNIK: dialektolȍškima
TOŽILNIK: dialektolȍški
MESTNIK: pri dialektolȍških
ORODNIK: z dialektolȍškima
množina
IMENOVALNIK: dialektolȍška
RODILNIK: dialektolȍških
DAJALNIK: dialektolȍškim
TOŽILNIK: dialektolȍška
MESTNIK: pri dialektolȍških
ORODNIK: z dialektolȍškimi

IZVOR
↑dialektologija

drekáč drekáča samostalnik moškega spola

[drekáč]
POMEN
1. vulgarno kdor ima negativne, moralno nesprejemljive lastnosti ali se mu to pripisuje;
SIN.: vulgarno drekač, vulgarno posranec
▪ Neimenovane svetovalce je označila za strahopetne *drekače*, ki se bojijo nastopiti s svojim imenom in priimkom.
▪ Ozmerja ga z arogantnim in egoističnim *drekačem*.
▪ Upam, da pride ta *drekač* pod roko pravice.
2. vulgarno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje negativne, moralno nesprejemljive lastnosti
▪ »Zapri, *drekač*,« je bevsknil.
▪ O meni si govoril drugim ljudem, ti *drekač* mali.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[drekáč]
IPA: [dɾɛˈkaːʧ]
ednina
IMENOVALNIK: drekáč
RODILNIK: drekáča
DAJALNIK: drekáču
TOŽILNIK: drekáča
MESTNIK: pri drekáču
ORODNIK: z drekáčem
dvojina
IMENOVALNIK: drekáča
RODILNIK: drekáčev
DAJALNIK: drekáčema
TOŽILNIK: drekáča
MESTNIK: pri drekáčih
ORODNIK: z drekáčema
množina
IMENOVALNIK: drekáči
RODILNIK: drekáčev
DAJALNIK: drekáčem
TOŽILNIK: drekáče
MESTNIK: pri drekáčih
ORODNIK: z drekáči
TONEMSKO
[drekáč]
IPA: [dɾɛkàːʧ]
ednina
IMENOVALNIK: drekáč
RODILNIK: drekáča
DAJALNIK: drekáču
TOŽILNIK: drekáča
MESTNIK: pri drekáču
ORODNIK: z drekáčem
dvojina
IMENOVALNIK: drekáča
RODILNIK: drekáčev tudi drekâčev
DAJALNIK: drekáčema
TOŽILNIK: drekáča
MESTNIK: pri drekáčih tudi pri drekâčih
ORODNIK: z drekáčema
množina
IMENOVALNIK: drekáči
RODILNIK: drekáčev tudi drekâčev
DAJALNIK: drekáčem
TOŽILNIK: drekáče
MESTNIK: pri drekáčih tudi pri drekâčih
ORODNIK: z drekáči tudi z drekâči

IZVOR
iz *drekati* iz ↑drek

džúngla džúngle samostalnik ženskega spola

[džúngla]
POMEN
1. s tropskim rastlinjem gosto poraslo, težko prehodno območje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
afriška, amazonska, brazilska, kolumbijska džungla | neprehodna džungla | tropska džungla
▪ Pokrajina se razteza od zasneženih vrhov Andov do amazonske *džungle*.
▪ Vroč zrak, težak zaradi vlage, je značilnost tropske *džungle*.
▪ Organizirali smo skupino štirinajstih nosačev, potrebnih za ekspedicijo v globoko *džunglo*.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
preživeti, živeti v džungli | skrivati se v džungli
▪ Brez vodiča ne bi imeli niti najmanjših možnosti preživeti v neprehodni tropski močvirni *džungli*.
▪ Anakonde živijo v *džunglah* Južne Amerike.
▪ V težko prehodni *džungli* živi polopica, ki ni večja od moške pesti.

…

▪ Vsak dan se lahko samo tri skupine podajo v *džunglo* h gorilam.
▪ *Džungla* se razteza proti meji z Burmo in Laosom.

1.1. rastlinje na takem območju
▪ *Džungla* je prerasla skoraj vse stavbe in templje.
▪ Vulkanski otok je poraščen z neprehodno *džunglo*.

1.2. živali na takem območju
▪ Spuščal se je mrak in vsa *džungla* se je pripravljala na lov ali pa iskala zatočišče in skrivališče.

1.3. ekspresivno gosto rastoče rastlinje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
gosta, prava džungla
▪ V dveh letih se je zelenje okrog hiše precej zaraslo, nastala je prava *džungla*.
▪ Rušje je izoblikovalo edinstveno, za človeka skoraj neprehodno *džunglo*.

2. ekspresivno gosto poseljeno mesto, del mesta, ki se zaradi hrupa, vrveža zdi neurejeno, neobvladljivo
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
mestna, urbana, velemestna džungla
▪ Prebivalci velemestne *džungle*, kakršna je Hongkong, imajo le redko priložnost, da se izmuznejo urbanemu vrvežu.
▪ Strokovnjaki opozarjajo na posledice sodobnega stresnega življenja v mestni *džungli*.
▪ V velemestu že zdavnaj ni več elitnih četrti, ampak je vse ena sama urbana *džungla*.

3. ekspresivno velika količina, množina česa, kar se zdi zelo neurejeno, neobvladljivo
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Promet je kaotičen, tako da se le s težavo prebijamo skozi pločevinasto *džunglo* prestolnice.
▪ Razvili so sistem ključnih besed, ki omogočajo lažje iskanje v obstoječi informacijski *džungli*.
▪ Na področju založništva leposlovnih knjig smo danes dosegli točko, ko se to spreminja v nepregledno *džunglo* ponudbe vsega in vsakogar.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
izgubiti se v KATERI džungli | znajti se v KATERI džungli
▪ Podjetje, ki se želi znajti v pravni *džungli*, mora imeti na voljo ustrezno znanje.
▪ Izgubili so se v *džungli* pompoznih idej.
▪ Z mobilno različico se lahko gledalci internetnih televizijskih programov izvrstno znajdejo v sodobni medijski *džungli*.

4. ekspresivno družba nepovezanih posameznikov, ki svoje delovanje, udejstvovanje podrejajo preživetju ali pridobivanju koristi
▪ Nimam občutka, da živim v civilizirani družbi, ampak v nekakšni človeški *džungli*, brezciljnem kaosu.
▪ Svet je postal *džungla*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[džúngla]
IPA: ['dʒu:ngla]
ednina
IMENOVALNIK: džúngl**a**
RODILNIK: džúngl**e**
DAJALNIK: džúngl**i**
TOŽILNIK: džúngl**o**
MESTNIK: pri džúngl**i**
ORODNIK: z džúngl**o**
dvojina
IMENOVALNIK: džúngl**i**
RODILNIK: džúng**el**
DAJALNIK: džúngl**ama**
TOŽILNIK: džúngl**i**
MESTNIK: pri džúngl**ah**
ORODNIK: z džúngl**ama**
množina
IMENOVALNIK: džúngl**e**
RODILNIK: džúng**el**
DAJALNIK: džúngl**am**
TOŽILNIK: džúngl**e**
MESTNIK: pri džúngl**ah**
ORODNIK: z džúngl**ami**
TONEMSKO
[džûngla]
IPA: [dʒú:nglà]
ednina
IMENOVALNIK: džûngl**a**
RODILNIK: džûngl**e**
DAJALNIK: džûngl**i**
TOŽILNIK: džûngl**o**
MESTNIK: pri džûngl**i**
ORODNIK: z džûngl**o**
dvojina
IMENOVALNIK: džûngl**i**
RODILNIK: džûng**el**
DAJALNIK: džûngl**ama**
TOŽILNIK: džûngl**i**
MESTNIK: pri džûngl**ah**
ORODNIK: z džûngl**ama**
množina
IMENOVALNIK: džûngl**e**

RODILNIK: džûng**el**
DAJALNIK: džûngl**am**
TOŽILNIK: džûngl**e**
MESTNIK: pri džûngl**ah**
ORODNIK: z džûngl**ami**

FRAZEOLOGIJA

betonska/asfaltna džungla
betonska džungla
asfaltna džungla

gosto pozidano urbano območje, navadno brez zelenja, ki se občuti kot neprijetno, utesnjujoče; velemesto
▪ Ljudje iz večjih mest radi pobegnejo iz *betonske džungle* in iščejo sprostitev v naravi.
▪ Zaradi nevzdržne vročine, ki je v *asfaltnih džunglah* pogost pojav in je ne ublažijo niti klimatske naprave, so na tokijskih strehah začeli urejati vrtove.

zakon džungle
brezpravno, neurejeno stanje, za katerega je značilna samovoljna, nasilna prevlada močnejšega
▪ Delodajalci bi se morali zavedati, da bo ukinjanje nekaterih standardov uveljavilo *zakon džungle* in da bo ta palica udarila tudi po njih.
▪ Če bo zmagal *zakon džungle*, utegne dogajanje hitro uiti izpod nadzora.

IZVOR
prevzeto (prek it. *giungla* in) angl. *jungle*, prvotno ‘pustinja’, iz hind. *jaŋgal* < stind. *jaŋgala-* ‘pustinja, neobdelan svet’

ekscelénca ekscelénce; tudi **ekselénca** samostalnik ženskega spola
[ekscelénca]
POMEN
1. navadno s svojilnim zaimkom naziv za visokega predstavnika države, cerkve
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
njegova ekscelenca gospod | njena ekscelenca gospa | njegova ekscelenca predsednik ČESA
▪ Predsednik državnega zbora je sprejel Njegovo *ekscelenco* predsednika Črne gore.
▪ Najprej dajem besedo njeni *ekscelenci* gospe veleposlanici Kraljevine Španije v Republiki Sloveniji.
▸ glag. + z + **sam. beseda v imenovalniku**
▪ Zahteval je, da ga uslužbenci naslavljajo z *ekscelenca* ali vsaj gospod ambasador, kar so nekateri poznavalci diplomatskega parketa ocenjevali kot pretiravanje.
▪ Če ga boš kdaj imel čast nagovoriti, začni z vaša *ekscelenca*.

1.1. navadno s svojilnim zaimkom visoki predstavnik države, cerkve
▪ Z njegovo *ekscelenco* imava pomembne poslovne pogovore.
▪ V imenu slovenske vlade je z gospodom *ekscelenco* podpisal protokol, s katerim naj bi obe strani izrazili pripravljenost, da rešita nastali zaplet.

2. privzdignjeno izvrstnost, izjemna kakovost
▪ Že Pulitzer, simbol novinarske *ekscelence*, je zatrjeval, da je oglas rezultat dobrega novinarskega dela.
▪ Viktor je vsekakor referenčna nagrada, znamenje *ekscelence*.

3. uporablja se kot uradni nagovor za visokega predstavnika države, cerkve
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
spoštovana ekscelenca
▪ Spoštovana *ekscelenca*, spoštovani duhovniki, redovnice, dragi prijatelji! Najprej prisrčen pozdrav vsem, ki ste prišli!
▪ Spoštovani obe predsednici odborov, spoštovane poslanke in poslanci, spoštovane *ekscelence*, cenjeni gostje!

…
▪ »*Ekscelenca*, ta slika je alegorija. Na njej je Pravica, ki objema Mir.«

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekscelénca]
IPA: [ɛkstsɛˈleːntsa]
ednina
IMENOVALNIK: ekscelénc**a**
RODILNIK: ekscelénc**e**
DAJALNIK: ekscelénc**i**
TOŽILNIK: ekscelénc**o**
MESTNIK: pri ekscelénc**i**
ORODNIK: z ekscelénc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekscelénc**i**
RODILNIK: ekscelénc
DAJALNIK: ekscelénc**ama**
TOŽILNIK: ekscelénc**i**
MESTNIK: pri ekscelénc**ah**
ORODNIK: z ekscelénc**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekscelénc**e**
RODILNIK: ekscelénc
DAJALNIK: ekscelénc**am**
TOŽILNIK: ekscelénc**e**
MESTNIK: pri ekscelénc**ah**
ORODNIK: z ekscelénc**ami**
TONEMSKO
[ekscelȇnca]
IPA: [ɛkstsɛlé:ntsà]
ednina
IMENOVALNIK: ekscelȇnc**a**
RODILNIK: ekscelȇnc**e**
DAJALNIK: ekscelȇnc**i**
TOŽILNIK: ekscelȇnc**o**
MESTNIK: pri ekscelȇnc**i**

ORODNIK: z ekscelę̗nc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekscelę̗nc**i**
RODILNIK: ekscelę̗nc
DAJALNIK: ekscelę̗nc**ama**
TOŽILNIK: ekscelę̗nc**i**
MESTNIK: pri ekscelę̗nc**ah**
ORODNIK: z ekscelę̗nc**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekscelę̗nc**e**
RODILNIK: ekscelę̗nc
DAJALNIK: ekscelę̗nc**am**
TOŽILNIK: ekscelę̗nc**e**
MESTNIK: pri ekscelę̗nc**ah**
ORODNIK: z ekscelę̗nc**ami**

FRAZEOLOGIJA

Vaša ekscelenca!
privzdignjeno Vaša Ekscelenca!

privzdignjeno uporablja se kot uradni, protokolarni nagovor za visokega predstavnika države, cerkve
▪ Zaupam, da boste, *Vaša ekscelenca*, v teh pojasnilih našli vse, kar ste želeli vedeti.
▪ *Vaša Ekscelenca*, čast imam vas obvestiti, da je predlog sprejemljiv za Vlado Republike Slovenije.
▪ Sprejmite, prosim, *Vaša Ekscelenca*, zagotovila mojega najglobljega spoštovanja.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Exzellenz* in frc. *excellence* ‘odličnost, vzvišenost’, iz lat. *excellentia* iz *excellere* ‘dvigovati se, biti nad drugimi’

ekselénca ekselénce; glej **ekscelénca** samostalnik ženskega spola

[ekselénca]
POMEN
1. navadno s svojilnim zaimkom naziv za visokega predstavnika države, cerkve
▪ Njegova *ekselenca* predsednik vlade se veseli vaše prisotnosti na vladni zabavi, ki bo potekala v soboto.

1.1. navadno s svojilnim zaimkom visoki predstavnik države, cerkve
▪ Ko sem prvič spoznal njegovo *ekselenco*, sem bil popolnoma presenečen nad njegovo odprtostjo in preprostostjo.
▪ Otvoritev novih prostorov je pripadla njegovi *ekselenci*, britanskemu veleposlaniku v Sloveniji.

2. uporablja se kot uradni nagovor za visokega predstavnika države, cerkve
▪ Izvleče papir in slovesno začne: »Vaše Veličanstvo, Vaša Kraljeva Visokost, spoštovane *ekselence*, dragi gostje, dame in gospodje ...«

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekselénca]
IPA: [ɛksɛ'le:ntsa]
ednina
IMENOVALNIK: ekselénc**a**
RODILNIK: ekselénc**e**
DAJALNIK: ekselénc**i**
TOŽILNIK: ekselénc**o**
MESTNIK: pri ekselénc**i**
ORODNIK: z ekselénc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekselénc**i**
RODILNIK: ekselénc
DAJALNIK: ekselénc**ama**
TOŽILNIK: ekselénc**i**
MESTNIK: pri ekselénc**ah**
ORODNIK: z ekselénc**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekselénc**e**
RODILNIK: ekselénc
DAJALNIK: ekselénc**am**
TOŽILNIK: ekselénc**e**
MESTNIK: pri ekselénc**ah**
ORODNIK: z ekselénc**ami**
TONEMSKO
[ekselę̗nca]
IPA: [ɛksɛlé:ntsà]
ednina
IMENOVALNIK: ekselę̗nc**a**
RODILNIK: ekselę̗nc**e**
DAJALNIK: ekselę̗nc**i**
TOŽILNIK: ekselę̗nc**o**
MESTNIK: pri ekselę̗nc**i**
ORODNIK: z ekselę̗nc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekselę̗nc**i**
RODILNIK: ekselę̗nc
DAJALNIK: ekselę̗nc**ama**
TOŽILNIK: ekselę̗nc**i**
MESTNIK: pri ekselę̗nc**ah**
ORODNIK: z ekselę̗nc**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekselę̗nc**e**
RODILNIK: ekselę̗nc
DAJALNIK: ekselę̗nc**am**
TOŽILNIK: ekselę̗nc**e**
MESTNIK: pri ekselę̗nc**ah**
ORODNIK: z ekselę̗nc**ami**

IZVOR
prevzeto iz frc. *excellence*, glej ↑ekscelenca

éksoplanét éksoplanéta samostalnik moškega spola

[éksoplanét]
POMEN
planet zunaj našega osončja
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Večina *eksoplanetov* je bila odkrita z metodo, s katero lahko znanstveniki zasledujejo nihanje zvezde, ki jo povzroča gravitacijski vpliv planeta, ki kroži okrog nje.

▪ Zavzeto iščejo predloge za najbolj izvirno poimenovanje *eksoplaneta* in njegove zvezde.

...

▪ Odkritje Zemlji podobnega *eksoplaneta* bi bil pomemben korak.
▪ Nobenega od doslej odkritih *eksoplanetov* niso opazovali neposredno.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[éksoplanét]
IPA: [ˈeːksɔplaˈneːt]
ednina
IMENOVALNIK: éksoplanét
RODILNIK: éksoplanét**a**
DAJALNIK: éksoplanét**u**
TOŽILNIK: éksoplanét
MESTNIK: pri éksoplanét**u**
ORODNIK: z éksoplanét**om**
dvojina
IMENOVALNIK: éksoplanét**a**
RODILNIK: éksoplanét**ov**
DAJALNIK: éksoplanét**oma**
TOŽILNIK: éksoplanét**a**
MESTNIK: pri éksoplanét**ih**
ORODNIK: z éksoplanét**oma**
množina
IMENOVALNIK: éksoplanét**i**
RODILNIK: éksoplanét**ov**
DAJALNIK: éksoplanét**om**
TOŽILNIK: éksoplanét**e**
MESTNIK: pri éksoplanét**ih**
ORODNIK: z éksoplanét**i**
TONEMSKO
[ȇksoplanȇt]
IPA: [éːksɔplanéːt]
ednina
IMENOVALNIK: ȇksoplanȇt
RODILNIK: ȇksoplanȇt**a**
DAJALNIK: ȇksoplanȇt**u**
TOŽILNIK: ȇksoplanȇt
MESTNIK: pri ȇksoplanȇt**u**
ORODNIK: z ȇksoplanȇt**om**
dvojina
IMENOVALNIK: ȇksoplanȇt**a**
RODILNIK: ȇksoplanȇt**ov**
DAJALNIK: ȇksoplanȇt**oma**
TOŽILNIK: ȇksoplanȇt**a**
MESTNIK: pri ȇksoplanȇt**ih**
ORODNIK: z ȇksoplanȇt**oma**
množina
IMENOVALNIK: ȇksoplanȇt**i**
RODILNIK: ȇksoplanȇt**ov**
DAJALNIK: ȇksoplanȇt**om**
TOŽILNIK: ȇksoplanȇt**e**
MESTNIK: pri ȇksoplanȇt**ih**
ORODNIK: z ȇksoplanȇt**i**

IZVOR
prevzeto iz angl. *exoplanet*, iz gr. *eksō*.. ʻzunaj, zunanji' + ↑planet

ekspresíja ekspresíje samostalnik ženskega spola

[ekspresíja]
POMEN
1. kar kaže, izraža subjektivno doživljanje ali vzbuja čustven odziv
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
barvna ekspresija | močna ekspresija | umetniška ekspresija
▪ Postala je ena izmed najradikalnejših in najbolj angažiranih raziskovalcev lastnega telesa kot vira in nosilca umetniške *ekspresije*.
▪ Objekt je celostno in sintetizirano delo z močno *ekspresijo* in simboliko.
▪ Zaradi izjemne tehnike in igralske *ekspresije* je reden gost velikih baletnih hiš.

...

▪ Pri fotografiranju se osredotočimo na detajle, bližnje posnetke, v katerih se vidi *ekspresije* obraza, detajli okolice in drobne malenkosti.

1.1. umetniško delo s takimi značilnostmi
▪ Med abstraktnimi slikami so tudi impresije in *ekspresije*, ki izražajo vpetost slikarjeve umetniške žilice v njegovo okolje.
▪ Slikar se je že v 70. in 80. letih uveljavil s slikarsko *ekspresijo*, katere referenca ni abstraktni svet, temveč krajina.

2. privzdignjeno kar nazorno, učinkovito kaže, izraža vsebino, misel
▪ Na medije gleda kot na *ekspresijo* neke kulture.
▪ Prizadeva si za telo brez *ekspresij* in zunanjih načinov pritegovanja pozornosti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresíja]
IPA: [ɛkspɾɛˈsiːja]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresíj**a**
RODILNIK: ekspresíj**e**
DAJALNIK: ekspresíj**i**
TOŽILNIK: ekspresíj**o**
MESTNIK: pri ekspresíj**i**
ORODNIK: z ekspresíj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresíj**i**
RODILNIK: ekspresíj
DAJALNIK: ekspresíj**ama**
TOŽILNIK: ekspresíj**i**
MESTNIK: pri ekspresíj**ah**
ORODNIK: z ekspresíj**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekspresíj**e**
RODILNIK: ekspresíj
DAJALNIK: ekspresíj**am**
TOŽILNIK: ekspresíj**e**

MESTNIK: pri ekspresíj**ah**
ORODNIK: z ekspresíj**ami**

TONEMSKO
[ekspresîja]
IPA: [ɛkspɾɛsí:jà]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresîj**a**
RODILNIK: ekspresîj**e**
DAJALNIK: ekspresîj**i**
TOŽILNIK: ekspresîj**o**
MESTNIK: pri ekspresîj**i**
ORODNIK: z ekspresîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresîj**i**
RODILNIK: ekspresîj
DAJALNIK: ekspresîj**ama**
TOŽILNIK: ekspresîj**i**
MESTNIK: pri ekspresîj**ah**
ORODNIK: z ekspresîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekspresîj**e**
RODILNIK: ekspresîj
DAJALNIK: ekspresîj**am**
TOŽILNIK: ekspresîj**e**
MESTNIK: pri ekspresîj**ah**
ORODNIK: z ekspresîj**ami**

STALNE ZVEZE

ekspresija genov
iz biologije proces, pri katerem se informacija iz gena uporabi za nastanek molekule, ki vpliva na lastnosti organizma; SIN.: iz biologije genska ekspresija
▪ V okviru molekularne biologije preučuje generalno regulacijo *ekspresije genov*.
▪ Z analizo *ekspresije genov* s tehnologijo mikromrež načrtujemo identifikacijo, izolacijo in validacijo novih tarčnih makromolekul, ki so udeležene v regulaciji procesa apoptoze.

genska ekspresija
iz biologije proces, pri katerem se informacija iz gena uporabi za nastanek molekule, ki vpliva na lastnosti organizma; SIN.: iz biologije ekspresija genov
▪ V projektu so ugotavljali razlike v vzorcih *genske ekspresije* v krvi ljudi, ki so po okužbi z Epstein-Barrovim virusom, vročico Q in Ross River virusom, hitro okrevali ali pa zboleli za dolgotrajnim obolenjem.
▪ Hitro delujoči opiati, kot sta heroin in morfin, spremenijo raven *genske ekspresije* (ravni mRNA) in od tega odvisne ravni peptidov.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Expression* iz lat. *expressio* ‘kar je iztisnjeno, izraženo’, iz *expressus* ‘izrazit’, prvotno ‘iztisnjen’

ekspresioníst ekspresionísta samostalnik moškega spola
[ekspresijonist]

POMEN
1. predstavnik ekspresionizma
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
nemški ekspresionisti
▪ V poznem 19. in zgodnjem 20. stoletju je zanimanje za lesorez ponovno oživelo, saj so Munch, Gauguin in nemški *ekspresionisti* spoznali potencial drzne neposrednosti, ki je značilna za to tehniko.
▪ Predstava je priredba drame Sonce zahaja flamskega *ekspresionista* Michela de Ghelderoda.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
dela ekspresionistov | generacija ekspresionistov
▪ Je profesionalni zbiratelj umetnin, v njegovi kolekciji so med drugim tudi dela *ekspresionistov*.
▪ Generacija *ekspresionistov* od starejših umetnikov ni bila drugačna samo po umetniških nazorih, bila je tudi bolj udarna in kritična.
▪ Dela prikazujejo obdobje med 1909 in 1924, ko je Nemčijo zaznamovalo umetniško gibanje *ekspresionistov*.
...
▪ V svojem pisanju je svojevrsten impresionist in *ekspresionist*.
▪ *Ekspresionisti* so bivanjsko tesnobo izražali tudi z barvami.

1.1. umetniško delo tega predstavnika
▪ Odločil sem se, da bom zbiral slike, pred desetimi leti pa sem se omejil na svetovne *ekspresioniste*.
▪ Razstavljali slavne *ekspresioniste*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresijoníst]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔ'ni:st]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresioníst
RODILNIK: ekspresionís**ta**
DAJALNIK: ekspresionís**tu**
TOŽILNIK: ekspresionís**ta**
MESTNIK: pri ekspresionís**tu**
ORODNIK: z ekspresionís**tom**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionís**ta**
RODILNIK: ekspresionís**tov**
DAJALNIK: ekspresionís**toma**
TOŽILNIK: ekspresionís**ta**
MESTNIK: pri ekspresionís**tih**
ORODNIK: z ekspresionís**toma**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionís**ti**
RODILNIK: ekspresionís**tov**
DAJALNIK: ekspresionís**tom**
TOŽILNIK: ekspresionís**te**
MESTNIK: pri ekspresionís**tih**
ORODNIK: z ekspresionís**ti**
TONEMSKO
[ekspresijonîst]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔní:st]

ednina
IMENOVALNIK: ekspresionîst
RODILNIK: ekspresionîst**a**
DAJALNIK: ekspresionîst**u**
TOŽILNIK: ekspresionîst**a**
MESTNIK: pri ekspresionîst**u**
ORODNIK: z ekspresionîst**om**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionîst**a**
RODILNIK: ekspresionîst**ov**
DAJALNIK: ekspresionîst**oma**
TOŽILNIK: ekspresionîst**a**
MESTNIK: pri ekspresionîst**ih**
ORODNIK: z ekspresionîst**oma**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionîst**i**
RODILNIK: ekspresionîst**ov**
DAJALNIK: ekspresionîst**om**
TOŽILNIK: ekspresionîst**e**
MESTNIK: pri ekspresionîst**ih**
ORODNIK: z ekspresionîst**i**

STALNE ZVEZE

abstraktni ekspresionist
1. predstavnik abstraktnega ekspresionizma
▪ Gorki velja za zadnjega velikega nadrealista in prvega *abstraktnega ekspresionista*.
▪ Že na začetku umetniške poti je zavrgel formalizem *abstraktnih ekspresionistov*.

1.1. umetniško delo tega predstavnika
▪ Razstava *abstraktnega ekspresionista* Willema de Kooniga ga je tako prevzela, da je spet začel slikati.

BESEDOTVORJE
ženski spol: ekspresionístka

IZVOR
prevzeto iz frc. *expressionniste*, iz ↑ekspresija

ekspresionístični ekspresionístična ekspresionístično pridevnik
[ekspresijonístični]
POMEN
1. ki je v zvezi z ekspresionizmom 1.
prid. beseda + sam. beseda
ekspresionistični film, ples | ekspresionistični pesnik, slikar | ekspresionistični slog | ekspresionistični elementi | ekspresionistična drama, umetnost | ekspresionistična podoba, slika | ekspresionistične prvine | ekspresionistično slikarstvo
▪ Vrhunec njegove ustvarjalnosti zaznamuje prehod iz *ekspresionističnega* in futurističnega slikarstva v konstruktivizem in kubizem.
▪ Pripoved vsebuje izrazite *ekspresionistične* prvine, v njej pa lahko prepoznamo tudi značilnosti baroka, realizma, simbolizma in modernizma.
▪ Svoje delo je gradila na izročilu znamenite predstavnice nemškega *ekspresionističnega* plesa Mary Wigman.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **ekspresionističen** ki spominja na ekspresionizem 1. ali je tak kot pri ekspresionizmu 1.
prid. beseda + sam. beseda
▪ Režiser je uporabljal *ekspresionističen* pristop: kadriranje, montaža, barve, zvok in tempo so izražali psihološko stanje junakov.
▪ Cikel je izrazito meditativna umetnost, ki jo sem in tja še zmeraj pretrese ostrina *ekspresionistične* geste, bolečina neizživetega hrepenenja in bojazni.
▪ Film zaznamuje *ekspresionistična* igra luči, ki temelji na dramatičnem menjavanju svetlobe in sence.
...
▪ Njen slikarski slog je izrazito *ekspresionističen* in podobno noto je zaslediti tudi v njenih animiranih filmih.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresijonístični]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔˈniːstiʧni]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístične**ga**
DAJALNIK: ekspresionístične**mu**
TOŽILNIK: ekspresionístični
živo ekspresionístične**ga**
MESTNIK: pri ekspresionístične**m**
ORODNIK: z ekspresionístični**m**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístični**a**
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístični**a**
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístične
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístični**a**
RODILNIK: ekspresionístične
DAJALNIK: ekspresionístični
TOŽILNIK: ekspresionístično
MESTNIK: pri ekspresionístični
ORODNIK: z ekspresionístično
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístični

RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístični
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**

množina
IMENOVALNIK: ekspresionístične
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístične
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístično
RODILNIK: ekspresionístično**ga**
DAJALNIK: ekspresionístično**mu**
TOŽILNIK: ekspresionístično
MESTNIK: pri ekspresionístično**m**
ORODNIK: z ekspresionístično**m**

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístični
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**

množina
IMENOVALNIK: ekspresionístična
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístična
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**

TONEMSKO
[ekspresijonístični]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔnì:stíʧni]
OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístično**ga**
DAJALNIK: ekspresionístično**mu**
TOŽILNIK: ekspresionístični
živo ekspresionístično**ga**
MESTNIK: pri ekspresionístično**m**
ORODNIK: z ekspresionístično**m**

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístična
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístična
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**

množina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístične
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístična
RODILNIK: ekspresionístične
DAJALNIK: ekspresionístični
TOŽILNIK: ekspresionístično
MESTNIK: pri ekspresionístični
ORODNIK: z ekspresionístično

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístični
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**

množina
IMENOVALNIK: ekspresionístične
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístične
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístično
RODILNIK: ekspresionístično**ga**
DAJALNIK: ekspresionístično**mu**
TOŽILNIK: ekspresionístično
MESTNIK: pri ekspresionístično**m**
ORODNIK: z ekspresionístično**m**

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístični
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**ma**
TOŽILNIK: ekspresionístični
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**ma**

množina
IMENOVALNIK: ekspresionístična
RODILNIK: ekspresionístični**h**
DAJALNIK: ekspresionístični**m**
TOŽILNIK: ekspresionístična
MESTNIK: pri ekspresionístični**h**
ORODNIK: z ekspresionístični**mi**

IZVOR
po zgledu nem. *expressionistisch* iz ↑ekspresionizem

ekspresionístka ekspresionístke samostalnik ženskega spola

[ekspresijonístka]
POMEN
predstavnica ekspresionizma
▪ S pesniško izdajo Moji čudeži je Lasker-Schüler postala vodilna nemška *ekspresionistka*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresijonístka]

IPA: [ɛkspɾɛsijɔˈniːstka]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionístk**a**
RODILNIK: ekspresionístk**e**
DAJALNIK: ekspresionístk**i**
TOŽILNIK: ekspresionístk**o**
MESTNIK: pri ekspresionístk**i**
ORODNIK: z ekspresionístk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionístk**i**
RODILNIK: ekspresionístk
DAJALNIK: ekspresionístk**ama**
TOŽILNIK: ekspresionístk**i**
MESTNIK: pri ekspresionístk**ah**
ORODNIK: z ekspresionístk**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionístk**e**
RODILNIK: ekspresionístk
DAJALNIK: ekspresionístk**am**
TOŽILNIK: ekspresionístk**e**
MESTNIK: pri ekspresionístk**ah**
ORODNIK: z ekspresionístk**ami**

TONEMSKO
[ekspresijonîstka]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔníːstkà]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionîstk**a**
RODILNIK: ekspresionîstk**e**
DAJALNIK: ekspresionîstk**i**
TOŽILNIK: ekspresionîstk**o**
MESTNIK: pri ekspresionîstk**i**
ORODNIK: z ekspresionîstk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionîstk**i**
RODILNIK: ekspresionîstk
DAJALNIK: ekspresionîstk**ama**
TOŽILNIK: ekspresionîstk**i**
MESTNIK: pri ekspresionîstk**ah**
ORODNIK: z ekspresionîstk**ama**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionîstk**e**
RODILNIK: ekspresionîstk
DAJALNIK: ekspresionîstk**am**
TOŽILNIK: ekspresionîstk**e**
MESTNIK: pri ekspresionîstk**ah**
ORODNIK: z ekspresionîstk**ami**

STALNE ZVEZE

abstraktna ekspresionistka
predstavnica abstraktnega ekspresionizma
▪ Ameriška *abstraktna ekspresionistka* je razredčene pigmente barve spuščala na neobdelano platno in tako ustvarjala svoja dela.

IZVOR
↑ekspresionist

ekspresionízem ekspresionízma samostalnik moškega spola
[ekspresijonízəm]
POMEN
1. umetnostna smer, ki temelji na prikazovanju subjektivnega doživljanja in se je razvila na začetku 20. stoletja v Evropi
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
evropski ekspresionizem | glasbeni ekspresionizem | nemški, slovenski ekspresionizem
▪ Kosovelovo delo, predvsem njegova poezija, spada v vrh slovenskega *ekspresionizma*.
▪ Odločitev za klasične oblike lahko razumemo kot reakcijo na dramatičnost in čustvene ekscese slikarstva predhodne generacije, ki se je naslanjala na izhodišča evropskega *ekspresionizma*.
▪ Med avstrijskimi skladatelji je bil eden teoretikov glasbenega *ekspresionizma* Arnold Schönberg.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
predhodnik ekspresionizma | predstavnik ekspresionizma
▪ Leta 1846 se je rodil nemški pisatelj Frank Wedekind, ki velja za predhodnika *ekspresionizma*.
▪ Mladi umetniki nemškega *ekspresionizma* so bili avantgarda svoje dobe in so namerno ustvarjali dela, ki na prvi pogled niso bila razumljiva, pri mnogih pa so vzbujala odpor.
▪ Kot pesnik se je uveljavil v začetni dobi *ekspresionizma*.
...
▪ Pesnik je ustvarjal med moderno in *ekspresionizmom*.
▪ *Ekspresionizem* je prodrl v vsa področja ustvarjanja, od kiparstva do arhitekturnih projektov, od grafične umetnosti do književnosti, od glasbe do gledališča, scenografije, koreografije in celo do šele rojenega filma.

1.1. prvine, značilnosti te smeri
▪ Slika je nenavadna, a izjemno učinkovita kombinacija hiperrealizma in *ekspresionizma*.
▪ V mojih slikah se mešata *ekspresionizem* in impresionizem, tudi kdaj idealizem, včasih pa še realizem.

1.2. umetniško delo te smeri
▪ Moderna galerija je leta 1986 pripravila veliko razstavo *ekspresionizma* in nove stvarnosti na Slovenskem od leta 1919 do tridesetih let.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresijonízəm]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔˈniːzəm]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionízem
RODILNIK: ekspresionízm**a**
DAJALNIK: ekspresionízm**u**
TOŽILNIK: ekspresionízem
MESTNIK: pri ekspresionízm**u**
ORODNIK: z ekspresionízm**om**

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionízm**a**
RODILNIK: ekspresionízm**ov**
DAJALNIK: ekspresionízm**oma**
TOŽILNIK: ekspresionízm**a**
MESTNIK: pri ekspresionízm**ih**
ORODNIK: z ekspresionízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionízm**i**
RODILNIK: ekspresionízm**ov**
DAJALNIK: ekspresionízm**om**
TOŽILNIK: ekspresionízm**e**
MESTNIK: pri ekspresionízm**ih**
ORODNIK: z ekspresionízm**i**

TONEMSKO
[ekspresijonízəm]
IPA: [ɛkspɾɛsijɔnì:zə́m]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresionízem
RODILNIK: ekspresionízm**a**
DAJALNIK: ekspresionízm**u**
TOŽILNIK: ekspresionízem
MESTNIK: pri ekspresionízm**u**
ORODNIK: z ekspresionízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresionízm**a**
RODILNIK: ekspresionízm**ov** tudi ekspresionîzm**ov**
DAJALNIK: ekspresionízm**oma**
TOŽILNIK: ekspresionízm**a**
MESTNIK: pri ekspresionízm**ih** tudi pri ekspresionîzm**ih**
ORODNIK: z ekspresionízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: ekspresionízm**i**
RODILNIK: ekspresionízm**ov** tudi ekspresionîzm**ov**
DAJALNIK: ekspresionízm**om**
TOŽILNIK: ekspresionízm**e**
MESTNIK: pri ekspresionízm**ih** tudi pri ekspresionîzm**ih**
ORODNIK: z ekspresionízm**i** tudi z ekspresionîzm**i**

STALNE ZVEZE

abstraktni ekspresionizem
iz umetnostne zgodovine ekspresionizem, ki temelji na prikazovanju subjektivnega doživljanja na nerealističen način in se je razvil po drugi svetovni vojni v Združenih državah Amerike
▪ Njegovo slikarstvo lahko uvrstimo v širok spekter *abstraktnega ekspresionizma*, saj se njegova podoba že od začetka opira na izraznost nefiguralne slikovne predloge.
▪ Za *abstraktni ekspresionizem* je bila značilna uporaba velikih platen in nanašanje barv v širokih potezah, včasih pa so barvo polivali ali celo metali na platno.
▪ Umetniku se pozna, da se je naslonil na sodobni nemški *abstraktni ekspresionizem*; prevladujejo močne, največkrat mediteransko obarvane slike.

IZVOR
prevzeto iz frc. *expressionnisme*, prvotneje ʻizrazitost, umetnost izražanja', glej ↑ekspresija

ekspresíven ekspresívna ekspresívno pridevnik
[ekspresívən]
POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **ekspresivni** ki kaže, izraža subjektivno doživljanje ali vzbuja čustven odziv
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
ekspresiven/ekspresivni izraz | ekspresiven/ekspresivni slog | ekspresivna figuralika | ekspresivna moč | ekspresivna oblika, poteza | ekspresivna podoba, risba, slika
▪ Pesmi odlikuje oster, *ekspresiven* slog, ki se neizprosno spopada s problemom identitete in z mnogoplastnostjo pesniškega jezika.
▪ Rad je imel monumentalne *ekspresivne* oblike in psihološko poglobljene portrete.
▪ Avtor ostaja zvest tradiciji *ekspresivne* figuralike, ki izhaja iz klasičnega modernizma.
▪ Ne želi biti realist, ampak *ekspresivni* krajinski modernist, ki se bolj kot realitetam približuje emotivnemu doživljanju bivalnega okolja.
▸ prisl. + **prid. beseda**
izjemno, izredno ekspresiven | izrazito ekspresiven
▪ Zaradi očitnega izhajanja iz slikarjeve subjektivnosti so njegove slike v obliki in vsebini izrazito *ekspresivne*.
…
▪ Menartove metafore so *ekspresivne* in hkrati preproste.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **ekspresivni** ki vsebuje take prvine
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
ekspresivno slikarstvo
▪ Razvil je *ekspresivno* slikarstvo z intenzivnim, silovitim nagovorom barv, s katerim je podajal različne slikarske teme.
▪ Ko se spopadete z *ekspresivnim* besedilom, morate poskusiti oceniti, do kakšne mere odstopa od izražanja, od običajnega jezika, in to tudi odraziti v svojem prevodu.
…
▪ Odvetniški jezik je lahko zelo barvit, *ekspresiven* in prepričevalen.

2. ki nazorno, učinkovito kaže, izraža vsebino, misel
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
ekspresiven glas, vokal | ekspresiven obraz
▪ Imam zelo *ekspresiven* obraz, in včasih se mi zdi, da pokažem preveč.
▸ prisl. + **prid. beseda**
▪ Bila je pevka redke muzikalnosti in njen voluminozni dramski sopran je bil izjemno *ekspresiven*.
▪ Že po naravi govorim hitro in včasih mnogo preveč. Zraven sem zelo *ekspresivna* z rokami.

▪ Četudi ne poznajo njihovega jezika in kulture, je njihovo sporočilo dovolj *ekspresivno* in jasno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ekspresívən]

IPA: [ɛkspɾɛˈsiːʊən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresíven
določno ekspresívn**i**
RODILNIK: ekspresívn**ega**
DAJALNIK: ekspresívn**emu**
TOŽILNIK: ekspresíven
določno ekspresívn**i**
živo ekspresívn**ega**
MESTNIK: pri ekspresívn**em**
ORODNIK: z ekspresívn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívn**a**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**ima**
TOŽILNIK: ekspresívn**a**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívn**i**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**im**
TOŽILNIK: ekspresívn**e**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresívn**a**
RODILNIK: ekspresívn**e**
DAJALNIK: ekspresívn**i**
TOŽILNIK: ekspresívn**o**
MESTNIK: pri ekspresívn**i**
ORODNIK: z ekspresívn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívn**i**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**ima**
TOŽILNIK: ekspresívn**i**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívn**e**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**im**
TOŽILNIK: ekspresívn**e**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresívn**o**
RODILNIK: ekspresívn**ega**
DAJALNIK: ekspresívn**emu**
TOŽILNIK: ekspresívn**o**
MESTNIK: pri ekspresívn**em**
ORODNIK: z ekspresívn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívn**i**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**ima**
TOŽILNIK: ekspresívn**i**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívn**a**
RODILNIK: ekspresívn**ih**
DAJALNIK: ekspresívn**im**
TOŽILNIK: ekspresívn**a**
MESTNIK: pri ekspresívn**ih**
ORODNIK: z ekspresívn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**i**
RODILNIK: ekspresívnejš**ega**
DAJALNIK: ekspresívnejš**emu**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**i**
živo ekspresívnejš**ega**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**em**
ORODNIK: z ekspresívnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**a**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**a**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**i**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresívnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**a**
RODILNIK: ekspresívnejš**e**
DAJALNIK: ekspresívnejš**i**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**o**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**i**
ORODNIK: z ekspresívnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**i**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**i**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**e**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**

ORODNIK: z ekspresívnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**e**
RODILNIK: ekspresívnejš**ega**
DAJALNIK: ekspresívnejš**emu**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**em**
ORODNIK: z ekspresívnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**i**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**i**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: ekspresívnejš**a**
RODILNIK: ekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresívnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresívnejš**a**
MESTNIK: pri ekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresívnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj ekspresíven

ženski spol

EDNINA: bòlj ekspresívn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj ekspresívn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ega** in nájekspresívnejš**ega**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**emu** in nájekspresívnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
živo nàjekspresívnejš**ega** in nájekspresívnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**em** in pri nájekspresívnejš**em**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**im** in z nájekspresívnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**a** in nájekspresívnejš**a**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ih** in nájekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**ima** in nájekspresívnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**a** in nájekspresívnejš**a**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**ih** in pri nájekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**ima** in z nájekspresívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ih** in nájekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**im** in nájekspresívnejš**im**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**e** in nájekspresívnejš**e**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**ih** in pri nájekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**imi** in z nájekspresívnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**a** in nájekspresívnejš**a**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**e** in nájekspresívnejš**e**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**o** in nájekspresívnejš**o**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**i** in pri nájekspresívnejš**i**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**o** in z nájekspresívnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ih** in nájekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**ima** in nájekspresívnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**i** in nájekspresívnejš**i**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**ih** in pri nájekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**ima** in z nájekspresívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**e** in nájekspresívnejš**e**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ih** in nájekspresívnejš**ih**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**im** in nájekspresívnejš**im**
TOŽILNIK: nàjekspresívnejš**e** in nájekspresívnejš**e**
MESTNIK: pri nàjekspresívnejš**ih** in pri nájekspresívnejš**ih**
ORODNIK: z nàjekspresívnejš**imi** in z nájekspresívnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejš**e** in nájekspresívnejš**e**
RODILNIK: nàjekspresívnejš**ega** in nájekspresívnejš**ega**
DAJALNIK: nàjekspresívnejš**emu** in nájekspresívnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjekspresívnejše in nájekspresívnejše
MESTNIK: pri nàjekspresívnejšem in pri nájekspresívnejšem
ORODNIK: z nàjekspresívnejšim in z nájekspresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejši in nájekspresívnejši
RODILNIK: nàjekspresívnejših in nájekspresívnejših
DAJALNIK: nàjekspresívnejšima in nájekspresívnejšima
TOŽILNIK: nàjekspresívnejši in nájekspresívnejši
MESTNIK: pri nàjekspresívnejših in pri nájekspresívnejših
ORODNIK: z nàjekspresívnejšima in z nájekspresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjekspresívnejša in nájekspresívnejša
RODILNIK: nàjekspresívnejših in nájekspresívnejših
DAJALNIK: nàjekspresívnejšim in nájekspresívnejšim
TOŽILNIK: nàjekspresívnejša in nájekspresívnejša
MESTNIK: pri nàjekspresívnejših in pri nájekspresívnejših
ORODNIK: z nàjekspresívnejšimi in z nájekspresívnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj ekspresíven

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj ekspresívna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj ekspresívno

TONEMSKO

[ekspresîvən]

IPA: [ɛkspɾɛsíːʋə̀n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresîven
določno ekspresîvni
RODILNIK: ekspresîvnega
DAJALNIK: ekspresîvnemu
TOŽILNIK: ekspresîven
določno ekspresîvni
živo ekspresîvnega
MESTNIK: pri ekspresîvnem
ORODNIK: z ekspresîvnim

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresîvna
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnima
TOŽILNIK: ekspresîvna
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnima

množina

IMENOVALNIK: ekspresîvni
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnim
TOŽILNIK: ekspresîvne
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresîvna
RODILNIK: ekspresîvne
DAJALNIK: ekspresîvni
TOŽILNIK: ekspresîvno
MESTNIK: pri ekspresîvni
ORODNIK: z ekspresîvno

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresîvni
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnima
TOŽILNIK: ekspresîvni
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnima

množina

IMENOVALNIK: ekspresîvne
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnim
TOŽILNIK: ekspresîvne
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresîvno
RODILNIK: ekspresîvnega
DAJALNIK: ekspresîvnemu
TOŽILNIK: ekspresîvno
MESTNIK: pri ekspresîvnem
ORODNIK: z ekspresîvnim

dvojina

IMENOVALNIK: ekspresîvni
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnima
TOŽILNIK: ekspresîvni
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnima

množina

IMENOVALNIK: ekspresîvna
RODILNIK: ekspresîvnih
DAJALNIK: ekspresîvnim
TOŽILNIK: ekspresîvna
MESTNIK: pri ekspresîvnih
ORODNIK: z ekspresîvnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ekspresîvnejši
RODILNIK: ekspresîvnejšega
DAJALNIK: ekspresîvnejšemu
TOŽILNIK: ekspresîvnejši
živo ekspresîvnejšega
MESTNIK: pri ekspresîvnejšem
ORODNIK: z ekspresîvnejšim

dvojina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**a**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**a**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**i**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**a**
RODILNIK: ekspresîvnejš**e**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**i**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**o**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**i**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**i**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**i**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**e**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**e**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ega**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**emu**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**em**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**i**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**i**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: ekspresîvnejš**a**
RODILNIK: ekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: ekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: ekspresîvnejš**a**
MESTNIK: pri ekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bȍlj ekspresîven
ženski spol
EDNINA: bȍlj ekspresîvn**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj ekspresîvn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ega** in nâjekspresîvnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**emu** in nâjekspresîvnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
živo nȁjekspresîvnejš**ega** in nâjekspresîvnejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**em** in pri nâjekspresîvnejš**em**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**im** in z nâjekspresîvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**a** in nâjekspresîvnejš**a**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**ima** in nâjekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**a** in nâjekspresîvnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**ima** in z nâjekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**im** in nâjekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**imi** in z nâjekspresîvnejš**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**a** in nâjekspresîvnejš**a**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**o** in nâjekspresîvnejš**o**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**i** in pri nâjekspresîvnejš**i**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**o** in z nâjekspresîvnejš**o**

dvojina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**ima** in nâjekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**ima** in z nâjekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**im** in nâjekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**imi** in z nâjekspresîvnejš**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ega** in nâjekspresîvnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**emu** in nâjekspresîvnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**e** in nâjekspresîvnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**em** in pri nâjekspresîvnejš**em**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**im** in z nâjekspresîvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**ima** in nâjekspresîvnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**i** in nâjekspresîvnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**ima** in z nâjekspresîvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nȁjekspresîvnejš**a** in nâjekspresîvnejš**a**
RODILNIK: nȁjekspresîvnejš**ih** in nâjekspresîvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjekspresîvnejš**im** in nâjekspresîvnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjekspresîvnejš**a** in nâjekspresîvnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjekspresîvnejš**ih** in pri nâjekspresîvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjekspresîvnejš**imi** in z nâjekspresîvnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj ekspresîven
ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj ekspresîvn**a**
srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj ekspresîvn**o**

IZVOR
prevzeto prek nem. *expressiv* iz frc. *expressif* ‘izrazit’, glej ↑ekspresija

ekspresívno prislov

[ekspresíu̯no]

POMEN

1. takó, da kaže, izraža subjektivno doživljanje ali vzbuja čustven odziv

▸ **prisl.** + prid. beseda
ekspresivno obarvan | ekspresivno občuten
▪ Avtorjeva tesna povezanost z naravo realistični pripovedi vnaša impresionistično ali *ekspresivno* obarvan izraz.
▪ Njegova glasba je živa in oblikovno zanimiva, *ekspresivno* občutena in izrazno raznolika.
▪ Platna obvladuje z lazurnimi nanosi, bogatimi barvnimi modulacijami in *ekspresivno* učinkujočo črno linijo.

…

▪ Velja za protagonista spektakularne in vznemirljive arhitekture – njegove skulpture poslopij delujejo *ekspresivno*, dramatično.
▪ Želim si, da bi besedilo na bralca učinkovalo *ekspresivno*, čustveno, da bi lovil sapo.

2. takó, da nazorno, učinkovito kaže, izraža vsebino, misel

▪ Je *ekspresivno* zrel, obvladan in čustveno iskren.
▪ Njeno petje je bilo *ekspresivno* poudarjeno in v nižjih legah glasbeno dovolj zaokroženo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[ekspresíu̯no]
IPA: [ɛkspɾɛ'si:u̯nɔ]
OSNOVNIK: ekspresívno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj ekspresívno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: ekspresívneje in ekspresívnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj ekspresívno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjekspresívneje in nájekspresívneje nàjekspresívnejše in nájekspresívnejše

TONEMSKO
[ekspresîu̯no]

IPA: [ɛkspɾɛsíːu̯nɔ̀]
OSNOVNIK: ekspresîvno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj ekspresîvno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: ekspresîvneje in ekspresîvnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj ekspresîvno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nâjekspresîvneje in nâjekspresîvneje nâjekspresîvnejše in nâjekspresîvnejše

IZVOR
↑ekspresiven

ekspresívnost ekspresívnosti samostalnik ženskega spola

[ekspresíu̯nost]
POMEN
1. lastnost česa, da kaže, izraža subjektivno doživljanje ali vzbuja čustven odziv
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
močna ekspresivnost | poudarjena ekspresivnost
▪ V Bachovih skladbah je poudarjena *ekspresivnost*.
▪ Njihove nastope odlikujejo izjemna tehnika obvladovanja inštrumenta, *ekspresivnost* in profesionalnost.
...
▪ Čustvena obarvanost (*ekspresivnost*) besedja je v članku tu in tam zaželena kot stilska poživitev.
▪ V slikarjevih oljih sta dramatičnost in *ekspresivnost*, ki sta posledica močnih barv, nenavadnih barvnih kombinacij in energičnih potez čopiča.
2. lastnost koga, česa, da nazorno, učinkovito kaže, izraža vsebino, misel
▪ Pisateljica je bralce očarala s stilom in z *ekspresivnostjo* jezika.
▪ *Ekspresivnost* risb v stripu je avtorju omogočila, da je tekst omejil na minimum in zgodbe podal v glavnem s podobami.
▪ Za razvoj samospoštovanja pri otrocih so pomembni jasna komunikacija med otroki in starši, demokratično odločanje v družini, vzpodbujanje *ekspresivnosti* ipd.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ekspresíu̯nost]
IPA: [ɛkspɾɛˈsiːu̯nɔst]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresívnost
RODILNIK: ekspresívnost**i**
DAJALNIK: ekspresívnost**i**
TOŽILNIK: ekspresívnost
MESTNIK: pri ekspresívnost**i**
ORODNIK: z ekspresívnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresívnost**i**
RODILNIK: ekspresívnost**i**
DAJALNIK: ekspresívnost**ma** tudi ekspresívnost**ima**
TOŽILNIK: ekspresívnost**i**
MESTNIK: pri ekspresívnost**ih**
ORODNIK: z ekspresívnost**ma** tudi z ekspresívnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: ekspresívnost**i**
RODILNIK: ekspresívnost**i**
DAJALNIK: ekspresívnost**im**
TOŽILNIK: ekspresívnost**i**
MESTNIK: pri ekspresívnost**ih**
ORODNIK: z ekspresívnost**mi**
TONEMSKO
[ekspresîu̯nost]
IPA: [ɛkspɾɛsíːu̯nɔ̀st]
ednina
IMENOVALNIK: ekspresîvnost
RODILNIK: ekspresîvnost**i**
DAJALNIK: ekspresîvnost**i**
TOŽILNIK: ekspresîvnost
MESTNIK: pri ekspresîvnost**i**
ORODNIK: z ekspresîvnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: ekspresîvnost**i**
RODILNIK: ekspresîvnost**i**
DAJALNIK: ekspresîvnost**ma** tudi ekspresîvnost**ima**
TOŽILNIK: ekspresîvnost**i**
MESTNIK: pri ekspresîvnost**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnost**ma** tudi z ekspresîvnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: ekspresîvnost**i**
RODILNIK: ekspresîvnost**i**
DAJALNIK: ekspresîvnost**im**
TOŽILNIK: ekspresîvnost**i**
MESTNIK: pri ekspresîvnost**ih**
ORODNIK: z ekspresîvnost**mi**

IZVOR
↑ekspresiven

eminénca eminénce samostalnik ženskega spola

[eminénca]
POMEN
1. navadno s svojilnim zaimkom častni naziv za kardinala
▪ Leta 1999 je takratna njegova prečastitljiva ekselenca nadškof (sedaj njegova *eminenca* kardinal) na Marijin rojstni dan v stolnici v Ljubljani prvič javno naznanil sprejem novih članov med malteške viteze.
1.1. navadno s svojilnim zaimkom kardinal s tem nazivom
▪ Po ukazu gospoda škofa prosim Vašo *eminenco*, da bi na praznik brezmadežnega spočetja obnovili posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu.
▪ Kardinali, ki imajo naslov *eminence*, so ob papežu najvišji predstavniki Rimskokatoliške cerkve in so po izročilu papeževi svetovalci pri vodenju Cerkve.
2. navadno ekspresivno kdor ima zaradi sposobnosti, dosežkov ugled, velik vpliv na določenem področju

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Profesorica je svetovno priznana harfistična *eminenca*.
▪ Voditelj oddaje je predstavil intelektualne *eminence*.
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
▪ Na konferenci so sodelovale priznane *eminence* medicine, fizike in psihologije.
▪ Je posebna oseba, tako rekoč *eminenca* slovenskega oglaševanja.
…
▪ Prišlo je neverjetno število *eminenc*.
▪ *Eminenca* na področju geotermalne energije je po srečanju z gospodarskim ministrom in direktorjem direktorata za energijo zadovoljen.

3. uporablja se kot vljuden nagovor za kardinala
▪ »Skrbelo nas je za vas, *eminenca*,« je rekel duhovnik.
▪ Hvala, vaša *eminenca*, g. kardinal.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[eminénca]
IPA: [ɛmi'ne:ntsa]
ednina
IMENOVALNIK: eminénc**a**
RODILNIK: eminénc**e**
DAJALNIK: eminénc**i**
TOŽILNIK: eminénc**o**
MESTNIK: pri eminénc**i**
ORODNIK: z eminénc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: eminénc**i**
RODILNIK: eminénc
DAJALNIK: eminénc**ama**
TOŽILNIK: eminénc**i**
MESTNIK: pri eminénc**ah**
ORODNIK: z eminénc**ama**
množina
IMENOVALNIK: eminénc**e**
RODILNIK: eminénc
DAJALNIK: eminénc**am**
TOŽILNIK: eminénc**e**
MESTNIK: pri eminénc**ah**
ORODNIK: z eminénc**ami**
TONEMSKO
[eminȇnca]
IPA: [ɛminé:ntsà]
ednina
IMENOVALNIK: eminȇnc**a**
RODILNIK: eminȇnc**e**
DAJALNIK: eminȇnc**i**
TOŽILNIK: eminȇnc**o**
MESTNIK: pri eminȇnc**i**
ORODNIK: z eminȇnc**o**
dvojina
IMENOVALNIK: eminȇnc**i**
RODILNIK: eminȇnc
DAJALNIK: eminȇnc**ama**
TOŽILNIK: eminȇnc**i**
MESTNIK: pri eminȇnc**ah**
ORODNIK: z eminȇnc**ama**
množina
IMENOVALNIK: eminȇnc**e**
RODILNIK: eminȇnc
DAJALNIK: eminȇnc**am**
TOŽILNIK: eminȇnc**e**
MESTNIK: pri eminȇnc**ah**
ORODNIK: z eminȇnc**ami**

FRAZEOLOGIJA

siva eminenca
kdor uradno ni na pomembnem položaju, vendar ima na določenem področju velik vpliv, navadno prikrit
▪ V zadnjih letih se je uveljavil kot *siva eminenca* opozicije in eden najostrejših kritikov predsednika.
▪ Denimo, da politika na policijo ni vplivala. Kdo pa so potem informatorji in *sive eminence*?

IZVOR
prevzeto prek prek nem. *Eminenz*, frc. *éminence* iz lat. *ēminentia* ‘odličnost, vzvišenost’, glej ↑eminenten

estrogén estrogéna samostalnik moškega spola
[estrogén]
POMEN
1. iz medicine vsak od skupine hormonov ali skupina teh hormonov, ki jo izločajo jajčniki, nadledvična žleza in vpliva na reproduktivne organe, srčno-žilni sistem, kosti
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
delovanje, učinek, vpliv estrogena | izločanje, nastajanje, proizvodnja estrogena | količina, koncentracija, nivo, raven, vrednost estrogena | pomanjkanje estrogena
▪ Dolgoročne posledice pomanjkanja *estrogena* se pojavijo kakih deset let po menopavzi.
▪ Delovanje aktivnih spojin v smetlikinih izvlečkih je sorodno delovanju *estrogena*, kar je potrebno upoštevati pri sočasnem jemanju s kontracepcijskimi tabletami.
▪ Majhna količina *estrogenov* nastaja tudi v nadledvični žlezi.
▸ priredna zveza
estrogen in progesteron, estrogen in testosteron
▪ V četrtem mesecu nosečnosti posteljica od jajčnikov prevzame vlogo glavnega proizvajalca *estrogena* in progesterona.
▪ Spolna hormona testosteron in *estrogen* naj ne bi vplivala le na razvoj telesa, ampak tudi na izoblikovanost možganov.
…
▪ Janeževo eterično olje vsebuje rastlinski hormon, ki deluje podobno kot *estrogen*.
▪ Fitoestrogeni imajo v telesu podobne lastnosti kot *estrogen*.

1.1. snov, ki učinkuje kot ta hormon

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dodajanje, jemanje estrogena | oblika estrogena | odmerek estrogena | vsebnost estrogenov

▪ Kontracepcijske tabletke lahko nekoliko povišajo krvni tlak, kar pa ob majhnih odmerkih *estrogenov* največkrat ne pomeni tveganja.

▪ Novejše kontracepcijske tabletke imajo manjšo vsebnost *estrogenov*.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

naravni, rastlinski estrogeni | sintetični estrogeni

▪ Semena granatnih jabolk vsebujejo rastlinske *estrogene*.

▪ Kontracepcijske tablete so najpogostnejša oblika hormonske kontracepcije za ženske v obliki sintetičnih progestagenov, pogosto kombiniranih s sintetičnimi *estrogeni*.

▸ priredna zveza

estrogen in progestagen

▪ Hormonski obliž, ki vsebuje *estrogen* in progestagen, se prilepi na kožo, kjer prek kože oddaja hormone v kri.

...

▪ Lokalno zdravljenje z *estrogeni* normalizira vrednosti vaginalnega pH v približno treh do šestih mesecih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[estrogén]

IPA: [ɛstrɔ'ge:n]

ednina

IMENOVALNIK: estrogén
RODILNIK: estrogén**a**
DAJALNIK: estrogén**u**
TOŽILNIK: estrogén
MESTNIK: pri estrogén**u**
ORODNIK: z estrogén**om**

dvojina

IMENOVALNIK: estrogén**a**
RODILNIK: estrogén**ov**
DAJALNIK: estrogén**oma**
TOŽILNIK: estrogén**a**
MESTNIK: pri estrogén**ih**
ORODNIK: z estrogén**oma**

množina

IMENOVALNIK: estrogén**i**
RODILNIK: estrogén**ov**
DAJALNIK: estrogén**om**
TOŽILNIK: estrogén**e**
MESTNIK: pri estrogén**ih**
ORODNIK: z estrogén**i**

TONEMSKO

[estrogȇn]

IPA: [ɛstrɔgé:n]

ednina

IMENOVALNIK: estrogȇn
RODILNIK: estrogȇn**a**
DAJALNIK: estrogȇn**u**
TOŽILNIK: estrogȇn
MESTNIK: pri estrogȇn**u**
ORODNIK: z estrogȇn**om**

dvojina

IMENOVALNIK: estrogȇn**a**
RODILNIK: estrogȇn**ov**
DAJALNIK: estrogȇn**oma**
TOŽILNIK: estrogȇn**a**
MESTNIK: pri estrogȇn**ih**
ORODNIK: z estrogȇn**oma**

množina

IMENOVALNIK: estrogȇn**i**
RODILNIK: estrogȇn**ov**
DAJALNIK: estrogȇn**om**
TOŽILNIK: estrogȇn**e**
MESTNIK: pri estrogȇn**ih**
ORODNIK: z estrogȇn**i**

IZVOR

prevzeto iz angl. *estrogen*, iz lat. *oestrus* v pomenu ‘paritveno obdobje, paritev’ + *..gen* ‘kar povzroča’, prevzeto (prek angl., nem. *..gen* iz frc. *..gène*) iz gr. *..genēs* ‘rojen iz, povzročen od’

estrogénski estrogénska estrogénsko pridevnik

[estrogénski]

POMEN

1. ki je v zvezi z estrogenom 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

estrogenski receptor | estrogenski učinek

▪ Melanomi imajo, tako kot celice raka na prsih, *estrogenske* receptorje.

2. ki je v zvezi z estrogenom 1.1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

estrogenska terapija | estrogensko zdravljenje

▪ *Estrogenska* terapija naj bi ženske, ki se približujejo menopavzi, obvarovala tudi pred boleznimi srca in osteoporozo.

▪ Več raziskav potrjuje, da utegne *estrogensko* zdravljenje pozitivno vplivati tudi na kakovost življenja.

2.1. ki je iz estrogena 1.1. ali vsebuje estrogen 1.1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

estrogenski obliž | estrogenska krema | estrogenska tableta

▪ Pri suhosti nožnice pomagajo *estrogenske* kreme.

▪ Mnoge ženske si lajšajo težave ob menopavzi z *estrogenskimi* tabletami ali injekcijami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[estrogénski]

IPA: [ɛstrɔ'ge:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: estrogénsk**i**
RODILNIK: estrogénsk**ega**

DAJALNIK: estrogénsk**emu**
TOŽILNIK: estrogénsk**i**
živo estrogénsk**ega**
MESTNIK: pri estrogénsk**em**
ORODNIK: z estrogénsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogénsk**a**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**ima**
TOŽILNIK: estrogénsk**a**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogénsk**i**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**im**
TOŽILNIK: estrogénsk**e**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: estrogénsk**a**
RODILNIK: estrogénsk**e**
DAJALNIK: estrogénsk**i**
TOŽILNIK: estrogénsk**o**
MESTNIK: pri estrogénsk**i**
ORODNIK: z estrogénsk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogénsk**i**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**ima**
TOŽILNIK: estrogénsk**i**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogénsk**e**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**im**
TOŽILNIK: estrogénsk**e**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: estrogénsk**o**
RODILNIK: estrogénsk**ega**
DAJALNIK: estrogénsk**emu**
TOŽILNIK: estrogénsk**o**
MESTNIK: pri estrogénsk**em**
ORODNIK: z estrogénsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogénsk**i**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**ima**
TOŽILNIK: estrogénsk**i**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogénsk**a**
RODILNIK: estrogénsk**ih**
DAJALNIK: estrogénsk**im**
TOŽILNIK: estrogénsk**a**
MESTNIK: pri estrogénsk**ih**
ORODNIK: z estrogénsk**imi**

TONEMSKO

[estrogẹ̑nski]

IPA: [ɛstrɔgé:nskì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**i**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ega**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**emu**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**i**
živo estrogẹ̑nsk**ega**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**em**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**a**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**ima**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**a**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**i**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**im**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**e**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**a**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**e**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**i**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**o**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**i**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**i**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**ima**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**i**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**e**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**im**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**e**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**o**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ega**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**emu**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**o**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**em**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**i**

RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**ima**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**i**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: estrogẹ̑nsk**a**
RODILNIK: estrogẹ̑nsk**ih**
DAJALNIK: estrogẹ̑nsk**im**
TOŽILNIK: estrogẹ̑nsk**a**
MESTNIK: pri estrogẹ̑nsk**ih**
ORODNIK: z estrogẹ̑nsk**imi**

IZVOR
↑estrogen

evfemízem evfemízma samostalnik moškega spola

[eu̯femízəm]

POMEN

iz jezikoslovja beseda, zveza, ki nadomešča bolj neposreden izraz, navadno z namenom omiliti, prikriti njegov pomen

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabljati evfemizme

▪ V jeziku vojne ne govorimo več o ubijanju in žrtvah. Uporabljamo *evfemizme*, ki zakrivajo pravi obraz vojnih spopadov.

…

▪ Ne pristaja na *evfemizme* in brez sramu omenja moške in ženske spolne organe z njihovimi pravimi imeni.

▪ Kot jezikovna figura je *evfemizem* predvsem način, kako izreči žaljivko, psovko, vulgarno besedo na družbeno sprejemljiv način.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[eu̯femízəm]

IPA: [ɛu̯fɛˈmiːzəm]

ednina
IMENOVALNIK: evfemízem
RODILNIK: evfemízm**a**
DAJALNIK: evfemízm**u**
TOŽILNIK: evfemízem
MESTNIK: pri evfemízm**u**
ORODNIK: z evfemízm**om**

dvojina
IMENOVALNIK: evfemízm**a**
RODILNIK: evfemízm**ov**
DAJALNIK: evfemízm**oma**
TOŽILNIK: evfemízm**a**
MESTNIK: pri evfemízm**ih**
ORODNIK: z evfemízm**oma**

množina
IMENOVALNIK: evfemízm**i**
RODILNIK: evfemízm**ov**
DAJALNIK: evfemízm**om**
TOŽILNIK: evfemízm**e**
MESTNIK: pri evfemízm**ih**
ORODNIK: z evfemízm**i**

TONEMSKO

[eu̯femízəm]

IPA: [ɛu̯fɛmìːzə́m]

ednina
IMENOVALNIK: evfemízem
RODILNIK: evfemízm**a**
DAJALNIK: evfemízm**u**
TOŽILNIK: evfemízem
MESTNIK: pri evfemízm**u**
ORODNIK: z evfemízm**om**

dvojina
IMENOVALNIK: evfemízm**a**
RODILNIK: evfemízm**ov** tudi evfemîzm**ov**
DAJALNIK: evfemízm**oma**
TOŽILNIK: evfemízm**a**
MESTNIK: pri evfemízm**ih** tudi pri evfemîzm**ih**
ORODNIK: z evfemízm**oma**

množina
IMENOVALNIK: evfemízm**i**
RODILNIK: evfemízm**ov** tudi evfemîzm**ov**
DAJALNIK: evfemízm**om**
TOŽILNIK: evfemízm**e**
MESTNIK: pri evfemízm**ih** tudi pri evfemîzm**ih**
ORODNIK: z evfemízm**i** tudi z evfemîzm**i**

IZVOR

prevzeto po zgledu nem. *Euphemismus* in frc. *euphémisme* iz gr. *euphēmismós*, iz *euphēmídzō* ‘uporabim dobro besedo za nekaj slabega’, iz *eúphēmos* ‘govoreč dobre besede’, iz *eu.*. ‘dobro’ + izpeljanka iz *phḗmē* ‘govorica, glas’, *phēmí* ‘govorim, povem’

filírati filíram nedovršni glagol

[filírati]

POMEN

1. ločevati meso od kosti vzdolž hrbtenice

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Postrvi očistimo, *filiramo* in fileje osušimo s prtičem.

▪ Nekaj dela in časa si prihranimo, če nam ribe *filirajo* že v ribarnici.

▪ Sardele *filiramo*, jim odstranimo glave, kost in rep, da dobimo dvanajst filejev.

…

▪ Niso ponujali porcijske ribe, ker je natakarji niso znali *filirati*.

2. z nožem odstranjevati kožo pod lupino agruma

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Pomarančo olupite, razdelite na krhlje in jih *filirajte*.

▪ Agrume *filirajte* takole: sadež zgoraj in spodaj ravno odrežite, nato olupite lupino in belo kožo od zgoraj navzdol.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[filírati]

IPA: [fi'liːrati]

NEDOLOČNIK: filírati

NAMENILNIK: filírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: filíra**m**
2. OSEBA: filíra**š**
3. OSEBA: filíra

dvojina

1. OSEBA: filíra**va**
2. OSEBA: filíra**ta**
3. OSEBA: filíra**ta**

množina

1. OSEBA: filíra**mo**
2. OSEBA: filíra**te**
3. OSEBA: filíra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: filíraj

dvojina

1. OSEBA: filíraj**va**
2. OSEBA: filíraj**ta**

množina

1. OSEBA: filíraj**mo**
2. OSEBA: filíraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: filíral

DVOJINA: filírala**l**

MNOŽINA: filírali

ženski spol

EDNINA: filírala

DVOJINA: filírali

MNOŽINA: filírale

srednji spol

EDNINA: filíralo

DVOJINA: filírali

MNOŽINA: filírala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: filirajóč

RODILNIK: filirajóč**ega**

DAJALNIK: filirajóč**emu**

TOŽILNIK: filirajóč

živo filirajóč**ega**

MESTNIK: pri filirajóč**em**

ORODNIK: s filirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: filirajóč**a**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**ima**

TOŽILNIK: filirajóč**a**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: filirajóč**i**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**im**

TOŽILNIK: filirajóč**e**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: filirajóč**a**

RODILNIK: filirajóč**e**

DAJALNIK: filirajóč**i**

TOŽILNIK: filirajóč**o**

MESTNIK: pri filirajóč**i**

ORODNIK: s filirajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: filirajóč**i**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**ima**

TOŽILNIK: filirajóč**i**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: filirajóč**e**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**im**

TOŽILNIK: filirajóč**e**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: filirajóč**e**

RODILNIK: filirajóč**ega**

DAJALNIK: filirajóč**emu**

TOŽILNIK: filirajóč**e**

MESTNIK: pri filirajóč**em**

ORODNIK: s filirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: filirajóč**i**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**ima**

TOŽILNIK: filirajóč**i**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: filirajóč**a**

RODILNIK: filirajóč**ih**

DAJALNIK: filirajóč**im**

TOŽILNIK: filirajóč**a**

MESTNIK: pri filirajóč**ih**

ORODNIK: s filirajóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: filíran

določno filíran

RODILNIK: filíran**ega**

DAJALNIK: filíran**emu**

TOŽILNIK: filíran

določno filíran

živo filíran**ega**

MESTNIK: pri filíran**em**

ORODNIK: s filíran**im**

dvojina
IMENOVALNIK: filíran**a**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**ima**
TOŽILNIK: filíran**a**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**ima**
množina
IMENOVALNIK: filíran**i**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**im**
TOŽILNIK: filíran**e**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: filíran**a**
RODILNIK: filíran**e**
DAJALNIK: filíran**i**
TOŽILNIK: filíran**o**
MESTNIK: pri filíran**i**
ORODNIK: s filíran**o**
dvojina
IMENOVALNIK: filíran**i**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**ima**
TOŽILNIK: filíran**i**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**ima**
množina
IMENOVALNIK: filíran**e**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**im**
TOŽILNIK: filíran**e**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: filíran**o**
RODILNIK: filíran**ega**
DAJALNIK: filíran**emu**
TOŽILNIK: filíran**o**
MESTNIK: pri filíran**em**
ORODNIK: s filíran**im**
dvojina
IMENOVALNIK: filíran**i**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**ima**
TOŽILNIK: filíran**i**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**ima**
množina
IMENOVALNIK: filíran**a**
RODILNIK: filíran**ih**
DAJALNIK: filíran**im**
TOŽILNIK: filíran**a**
MESTNIK: pri filíran**ih**
ORODNIK: s filíran**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: filíranj**e**
RODILNIK: filíranj**a**
DAJALNIK: filíranj**u**
TOŽILNIK: filíranj**e**
MESTNIK: pri filíranj**u**
ORODNIK: s filíranj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: filíranj**i**
RODILNIK: filíranj
DAJALNIK: filíranj**ema**
TOŽILNIK: filíranj**i**
MESTNIK: pri filíranj**ih**
ORODNIK: s filíranj**ema**
množina
IMENOVALNIK: filíranj**a**
RODILNIK: filíranj
DAJALNIK: filíranj**em**
TOŽILNIK: filíranj**a**
MESTNIK: pri filíranj**ih**
ORODNIK: s filíranj**i**

TONEMSKO
[filîrati]
IPA: [filíːràti]
NEDOLOČNIK: filîrati
NAMENILNIK: filîrat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: filîra**m**
2. OSEBA: filîra**š**
3. OSEBA: filîra
dvojina
1. OSEBA: filîra**va**
2. OSEBA: filîra**ta**
3. OSEBA: filîra**ta**
množina
1. OSEBA: filîra**mo**
2. OSEBA: filîra**te**
3. OSEBA: filîra**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: filîraj
dvojina
1. OSEBA: filîraj**va**
2. OSEBA: filîraj**ta**
množina
1. OSEBA: filîraj**mo**
2. OSEBA: filîraj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: filîral
DVOJINA: filîral**a**
MNOŽINA: filîral**i**
ženski spol
EDNINA: filîral**a**
DVOJINA: filîral**i**
MNOŽINA: filîral**e**
srednji spol
EDNINA: filîral**o**
DVOJINA: filîral**i**
MNOŽINA: filîral**a**

deležnik na *-č*
moški spol

ednina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č tudi filirajǫ̑č
RODILNIK: filirajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č tudi filirajǫ̑č
živo filirajǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**em**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**a**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**i**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**a**
RODILNIK: filirajǫ̑č**e**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**i**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**o**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**i**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**i**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**e**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**e**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**em**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**i**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: filirajǫ̑č**a**
RODILNIK: filirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: filirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: filirajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri filirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s filirajǫ̑č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: filîran
RODILNIK: filîran**ega**
DAJALNIK: filîran**emu**
TOŽILNIK: filîran
živo filîran**ega**
MESTNIK: pri filîran**em**
ORODNIK: s filîran**im**
dvojina
IMENOVALNIK: filîran**a**
RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**ima**
TOŽILNIK: filîran**a**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**ima**
množina
IMENOVALNIK: filîran**i**
RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**im**
TOŽILNIK: filîran**e**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: filîran**a**
RODILNIK: filîran**e**
DAJALNIK: filîran**i**
TOŽILNIK: filîran**o**
MESTNIK: pri filîran**i**
ORODNIK: s filîran**o**
dvojina
IMENOVALNIK: filîran**i**
RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**ima**
TOŽILNIK: filîran**i**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**ima**
množina
IMENOVALNIK: filîran**e**
RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**im**
TOŽILNIK: filîran**e**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: filîran**o**
RODILNIK: filîran**ega**
DAJALNIK: filîran**emu**
TOŽILNIK: filîran**o**
MESTNIK: pri filîran**em**
ORODNIK: s filîran**im**
dvojina
IMENOVALNIK: filîran**i**

RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**ima**
TOŽILNIK: filîran**i**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: filîran**a**
RODILNIK: filîran**ih**
DAJALNIK: filîran**im**
TOŽILNIK: filîran**a**
MESTNIK: pri filîran**ih**
ORODNIK: s filîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: filîranj**e**
RODILNIK: filîranj**a**
DAJALNIK: filîranj**u**
TOŽILNIK: filîranj**e**
MESTNIK: pri filîranj**u**
ORODNIK: s filîranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: filîranj**i**
RODILNIK: filîranj
DAJALNIK: filîranj**ema**
TOŽILNIK: filîranj**i**
MESTNIK: pri filîranj**ih**
ORODNIK: s filîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: filîranj**a**
RODILNIK: filîranj
DAJALNIK: filîranj**em**
TOŽILNIK: filîranj**a**
MESTNIK: pri filîranj**ih**
ORODNIK: s filîranj**i**

IZVOR

prevzeto iz nem. *filieren*, iz *Filet*, to prevzeto iz frc. *filet*, glej ↑file

fólk fólka samostalnik moškega spola

[fólk]

POMEN

1. neformalno ljudje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Družim se z normalnim *folkom* in ne zahajam v sumljive kraje.
▪ To je razglabljanje, ki ga navaden *folk* ne razume. Povej bolj po domače.
▪ Oblast ima rajši butast *folk*, da ga lažje izžemajo.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Briga ga, kaj *folk* misli.
▪ Lahko bi živeli v boljšem svetu, če ne bi *folk* gledal samo nase.
▪ Če ima *folk* dosti denarja, rabi prostoren avtomobil in hoče malo izstopati.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Na vse pretege lažejo in zavajajo *folk*.
▪ Poznam *folk*, ki si kupi fensi avto, za kruh pa nima.

...

▪ Pusti *folku*, da se zabava po svoje.
▪ Karte so bile brezplačne in bilo je veliko *folka*.

2. glasba, ki temelji na ljudskem izročilu ali je napisana v zanj značilnem slogu; SIN.: folk glasba

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriški, irski folk

▪ Zaigrali so nekaj skladb iz zakladnice tradicije ameriškega *folka* in country rocka.
▪ Pred sto leti je ustoličil bluegrass, glasbo s koreninami v bluesu, hribovskih baladah in irskem *folku*.

...

▪ Igrajo mešanico *folka*, etna, rocka in popa.

3. kot pridevnik ki je v zvezi s folkom 2.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

folk festival | folk glasbenik, pevec | folk pevka | folk scena, tradicija | folk skupina, zasedba | folk pesmi

▪ Velja za vrhunsko izvajalko ljudskih pesmi in sodi med vodilne svetovne *folk* pevke.
▪ Na festivalu bodo nastopile *folk* skupine z vsega sveta, od bližnje Istre in Italije do Španije, Belorusije, Egipta in Mongolije.
▪ Veliko sta nastopala kot ulična glasbenika in nov repertoar kmalu prenesla na oder *folk* festivalov.
▪ Turneja je izzvala številne razprave, ker se je iz *folk* pevca prelevil v rockerja.

4. kot medmet, neformalno uporablja se, ko govorec želi pritegniti pozornost, prepričati navzoče

▪ Ej *folk*, pa kaj je z vami?
▪ Samo *folk*, glejte, da preberete knjigo prej ali kasneje.
▪ Pa dajte, no, *folk*, bodite malo bolj optimistični.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fólk]
IPA: [ˈfo:lk]

ednina

IMENOVALNIK: fólk
RODILNIK: fólk**a**
DAJALNIK: fólk**u**
TOŽILNIK: fólk
MESTNIK: pri fólk**u**
ORODNIK: s fólk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: fólk**a**
RODILNIK: fólk**ov**
DAJALNIK: fólk**oma**
TOŽILNIK: fólk**a**
MESTNIK: pri fólk**ih**
ORODNIK: s fólk**oma**

množina

IMENOVALNIK: fólk**i**
RODILNIK: fólk**ov**
DAJALNIK: fólk**om**
TOŽILNIK: fólk**e**
MESTNIK: pri fólk**ih**
ORODNIK: s fólk**i**

TONEMSKO
[fǫ̑lk]
IPA: [fó:lk]
ednina
IMENOVALNIK: fǫ̑lk
RODILNIK: fǫ̑lk**a**
DAJALNIK: fǫ̑lk**u**
TOŽILNIK: fǫ̑lk
MESTNIK: pri fǫ̑lk**u**
ORODNIK: s fǫ̑lk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: fǫ̑lk**a**
RODILNIK: fǫ̑lk**ov**
DAJALNIK: fǫ̑lk**oma**
TOŽILNIK: fǫ̑lk**a**
MESTNIK: pri fǫ̑lk**ih**
ORODNIK: s fǫ̑lk**oma**
množina
IMENOVALNIK: fǫ̑lk**i**
RODILNIK: fǫ̑lk**ov**
DAJALNIK: fǫ̑lk**om**
TOŽILNIK: fǫ̑lk**e**
MESTNIK: pri fǫ̑lk**ih**
ORODNIK: s fǫ̑lk**i**

STALNE ZVEZE

folk glasba
glasba, ki temelji na ljudskem izročilu ali je napisana v zanj značilnem slogu; SIN.: folk
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
ameriška, irska folk glasba
▪ Igrajo značilno irsko *folk glasbo*, tako stare balade in plesne komade kot novokomponirane skladbe.
▪ Igral je v različnih skupinah, od nekdaj pa je gojil strast do ameriške *folk glasbe* in bluesa.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
festival folk glasbe
▪ Veliko sta nastopala kot ulična glasbenika in na različnih festivalih *folk glasbe*.
...
▪ Načrtujejo več koncertov, morda celo festival etno in *folk glasbe* z vsega sveta.

turbo folk; in **turbofolk**
1. popularna glasba, ki temelji na ljudski glasbi, po izvoru iz Srbije
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
balkanski, slovenski, srbski turbo folk
▪ Njihova izvajanja segajo od balkanskega *turbo folka* do makedonskih svatbenih pesmi.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
poslušati turbo folk
▪ Določen del mlajše populacije vse bolj posluša *turbo folk*.
...
▪ Petkov večer je bil namenjen ljubiteljem *turbo folka*.
2. kot pridevnik ki je v zvezi s turbo folkom 1.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
turbo folk diva, pevka, zvezda | turbo folk glasba | turbo folk scena | turbo folk skupina
▪ Prevladovale so balade in *turbo folk* glasba, značilna za južni del bivše skupne države.
▪ Na živahni zabavi nas je s svojim nastopom zabavala priljubljena slovenska *turbo folk* skupina.
▪ *Turbo folk* pevka je izdala video.

IZVOR
prevzeto iz srvnem. *volc* < pgerm. **fulka-* ‘množica vojakov, truma’; v pomenu ‘folk glasba’ prevzeto iz angl. *folk (music)* ‘ljudska (glasba)’, iz *folk* ‘ljudstvo’, to prevzeto iz srvnem. *volc*

formálen formálna formálno pridevnik
[formáləːn]
POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **formalni** ki je v zvezi z obliko, zlasti vnaprej določeno
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
formalni jezik | formalna logika | formalna pravila
▪ Na splošno delom ne moremo očitati *formalnih* nepravilnosti, saj je očitno, da vsaka izmed umetnic zelo dobro obvlada medij, v katerem se izraža.
▪ Prizadeval si bo, da bo izpeljal veljaven argument, kar pomeni, da se bo moral držati *formalnih* pravil, kako premise v argumentu razporediti.
▪ Študij *formalne* logike je predpogoj za vsako računalniško programiranje, pa tudi za umetno inteligenco.
▸ prisl. + **prid. beseda**
strogo formalen
▪ Domnevo mu je uspelo dokazati tudi na strogo *formalen* matematični način.
▸ priredna zveza
formalen in vsebinski
▪ Opraviti imamo s slikarjem, ki izpolnjuje zelo visoke *formalne* in vsebinske standarde.
...
▪ Ostaja zvesta poetiki, ki jo je začela graditi s prvo zbirko in je zanjo na *formalni* ravni značilen prosti verz, ki prehaja včasih tudi v kratko prozo.
2. v nekaterih zvezah v obliki **formalni** ki je opredeljen s predpisi, pravili, obliko, kot jih določa pravni in uradovalni sistem
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
formalni status | formalna izobrazba | formalna potrditev | formalna ustanovitev | formalno izobraževanje
▪ Na zasedanje v Strasbourg bodo odšli člani delegacije iz prejšnjega mandata, ki pa ne bodo imeli *formalnega* statusa.
▪ Ker nima nobene *formalne* izobrazbe, bi zanj lahko rekli, da je samouk s talentom za zaznavanje dobrih priložnosti.

▪ Odklonil je javno objavo imen drugih sodelujočih ustanov, preden od njih ne dobi *formalne* potrditve.
▪ Delegati ustanovitvenega kongresa so izbrali tudi odbor, ki bo izpeljal postopke *formalne* ustanovitve v naslednjih šestih mesecih.

▸ prisl. + **prid. beseda**
strogo formalen
▪ Ves postopek je bil strogo *formalen*, po načelih procesualnega prava.

2.1. v nekaterih zvezah v obliki **formalni** ki temelji na takih predpisih, pravilih

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
formalni kriterij, pogoj | formalni okvir, vidik | formalni razlogi, zadržki | formalni vzvodi | formalna enakost | formalne nepravilnosti, omejitve, ovire, pomanjkljivosti | formalne pristojnosti | formalne zahteve | formalna pravila
▪ Velik del prosilcev ni mogel izpolniti niti *formalnih* kriterijev razpisa glede velikosti kmetije, starosti in izobrazbe nosilca ter strukture investicij.
▪ Kljub temu da ni bilo *formalnih* zadržkov glede gradnje, je postopek trajal nekaj let.
▪ Čeprav ima predsednik države malo *formalnih* pristojnosti, ljudi zanima, kakšna so njegova osebna stališča.

...

▪ Ocenjuje se izključno *formalni* vidik, če manjka vejica ali priloga priloge, je vsega konec.
▪ Vlada naj bi zavrnila izdajo soglasja, čeprav za takšno odločitev ni imela niti *formalnih* niti vsebinskih razlogov.

2.2. navadno ekspresivno ki kljub skladnosti s pravili, predpisanimi postopki, navadami nima pravega pomena, smisla
▪ Zapletlo se je samo pri notarskem zapisu, zato je zaplet zgolj *formalne* narave.
▪ Odločitev o spremembi imena ni zgolj *formalna*, temveč ima globoko vsebino.
▪ Komisija naj bi že sprejela mnenje glede primernosti spremembe volilnega sistema in bo seja tik pred volitvami zgolj *formalna*.
▪ Moj pozdrav ni le *formalna* vljudnost: je predvsem znak hvaležnosti za vse, ki so se zavzemali za nastanek novih evropskih okoliščin.

3. v nekaterih zvezah v obliki **formalni** ki ustreza ustaljenim navadam, normam v določeni zlasti uradni družbeni situaciji

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
formalna obleka
▪ V razkošnih hotelih in restavracijah bodo od vas pričakovali suknjič in kravato, čeprav bo zadoščala tudi manj *formalna* obleka.
▪ Če ugotovite, da pogovor postaja preveč posloven, predlagajte, da se o tem pogovorite kdaj drugič, v bolj *formalnih* okoliščinah.
▪ Razpisi so precej zahtevni. Zelo dobro je treba obvladati strokovno terminologijo in *formalni* jezik.

▸ prisl. + **prid. beseda**
strogo formalen
▪ Predstavili so vse vrste kimonov, od strogo *formalnih* do tistih za prosti čas.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[formáləṇ]
IPA: [fɔrˈmaːləṇ]
OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: formálen
določno formáln**i**
RODILNIK: formáln**ega**
DAJALNIK: formáln**emu**
TOŽILNIK: formálen
določno formáln**i**
živo formáln**ega**
MESTNIK: pri formáln**em**
ORODNIK: s formáln**im**

dvojina
IMENOVALNIK: formáln**a**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**ima**
TOŽILNIK: formáln**a**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**ima**

množina
IMENOVALNIK: formáln**i**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**im**
TOŽILNIK: formáln**e**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: formáln**a**
RODILNIK: formáln**e**
DAJALNIK: formáln**i**
TOŽILNIK: formáln**o**
MESTNIK: pri formáln**i**
ORODNIK: s formáln**o**

dvojina
IMENOVALNIK: formáln**i**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**ima**
TOŽILNIK: formáln**i**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**ima**

množina
IMENOVALNIK: formáln**e**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**im**
TOŽILNIK: formáln**e**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: formáln**o**
RODILNIK: formáln**ega**

DAJALNIK: formáln**emu**
TOŽILNIK: formáln**o**
MESTNIK: pri formáln**em**
ORODNIK: s formáln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formáln**i**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**ima**
TOŽILNIK: formáln**i**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**ima**

množina

IMENOVALNIK: formáln**a**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**im**
TOŽILNIK: formáln**a**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: formálnejš**i**
RODILNIK: formálnejš**ega**
DAJALNIK: formálnejš**emu**
TOŽILNIK: formálnejš**i**
živo formálnejš**ega**
MESTNIK: pri formálnejš**em**
ORODNIK: s formálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formálnejš**a**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**ima**
TOŽILNIK: formálnejš**a**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formálnejš**i**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**im**
TOŽILNIK: formálnejš**e**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: formálnejš**a**
RODILNIK: formálnejš**e**
DAJALNIK: formálnejš**i**
TOŽILNIK: formálnejš**o**
MESTNIK: pri formálnejš**i**
ORODNIK: s formálnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: formálnejš**i**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**ima**
TOŽILNIK: formálnejš**i**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formálnejš**e**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**im**
TOŽILNIK: formálnejš**e**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: formálnejš**e**
RODILNIK: formálnejš**ega**
DAJALNIK: formálnejš**emu**
TOŽILNIK: formálnejš**e**
MESTNIK: pri formálnejš**em**
ORODNIK: s formálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formálnejš**i**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**ima**
TOŽILNIK: formálnejš**i**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formálnejš**a**
RODILNIK: formálnejš**ih**
DAJALNIK: formálnejš**im**
TOŽILNIK: formálnejš**a**
MESTNIK: pri formálnejš**ih**
ORODNIK: s formálnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj formálen

ženski spol

EDNINA: bòlj formáln**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj formáln**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
RODILNIK: nàjformálnejš**ega** in nájformálnejš**ega**
DAJALNIK: nàjformálnejš**emu** in nájformálnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
živo nàjformálnejš**ega** in nájformálnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**em** in pri nájformálnejš**em**
ORODNIK: z nàjformálnejš**im** in z nájformálnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjformálnejš**a** in nájformálnejš**a**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**ima** in nájformálnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**a** in nájformálnejš**a**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**ima** in z nájformálnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**im** in nájformálnejš**im**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**imi** in z nájformálnejš**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**a** in nájformálnejš**a**
RODILNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
DAJALNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**o** in nájformálnejš**o**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**i** in pri nájformálnejš**i**
ORODNIK: z nàjformálnejš**o** in z nájformálnejš**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**ima** in nájformálnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**ima** in z nájformálnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**im** in nájformálnejš**im**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**imi** in z nájformálnejš**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
RODILNIK: nàjformálnejš**ega** in nájformálnejš**ega**
DAJALNIK: nàjformálnejš**emu** in nájformálnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**e** in nájformálnejš**e**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**em** in pri nájformálnejš**em**
ORODNIK: z nàjformálnejš**im** in z nájformálnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**ima** in nájformálnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**i** in nájformálnejš**i**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**ima** in z nájformálnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nàjformálnejš**a** in nájformálnejš**a**
RODILNIK: nàjformálnejš**ih** in nájformálnejš**ih**
DAJALNIK: nàjformálnejš**im** in nájformálnejš**im**
TOŽILNIK: nàjformálnejš**a** in nájformálnejš**a**
MESTNIK: pri nàjformálnejš**ih** in pri nájformálnejš**ih**
ORODNIK: z nàjformálnejš**imi** in z nájformálnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj formálen
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj formáln**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj formáln**o**

TONEMSKO
[formâlən]
IPA: [fɔrmáːlən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: formâlen
določno formáln**i**
RODILNIK: formáln**ega**
DAJALNIK: formáln**emu**
TOŽILNIK: formâlen
določno formáln**i**
živo formáln**ega**
MESTNIK: pri formáln**em**
ORODNIK: s formáln**im**
dvojina
IMENOVALNIK: formáln**a**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**ima**
TOŽILNIK: formáln**a**
MESTNIK: pri formáln**ih**
ORODNIK: s formáln**ima**
množina
IMENOVALNIK: formáln**i**
RODILNIK: formáln**ih**
DAJALNIK: formáln**im**
TOŽILNIK: formáln**e**

MESTNIK: pri formâln**ih**
ORODNIK: s formâln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: formâln**a**
RODILNIK: formâln**e**
DAJALNIK: formâln**i**
TOŽILNIK: formâln**o**
MESTNIK: pri formâln**i**
ORODNIK: s formâln**o**

dvojina

IMENOVALNIK: formâln**i**
RODILNIK: formâln**ih**
DAJALNIK: formâln**ima**
TOŽILNIK: formâln**i**
MESTNIK: pri formâln**ih**
ORODNIK: s formâln**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâln**e**
RODILNIK: formâln**ih**
DAJALNIK: formâln**im**
TOŽILNIK: formâln**e**
MESTNIK: pri formâln**ih**
ORODNIK: s formâln**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: formâln**o**
RODILNIK: formâln**ega**
DAJALNIK: formâln**emu**
TOŽILNIK: formâln**o**
MESTNIK: pri formâln**em**
ORODNIK: s formâln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formâln**i**
RODILNIK: formâln**ih**
DAJALNIK: formâln**ima**
TOŽILNIK: formâln**i**
MESTNIK: pri formâln**ih**
ORODNIK: s formâln**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâln**a**
RODILNIK: formâln**ih**
DAJALNIK: formâln**im**
TOŽILNIK: formâln**a**
MESTNIK: pri formâln**ih**
ORODNIK: s formâln**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: formâlnejš**i**
RODILNIK: formâlnejš**ega**
DAJALNIK: formâlnejš**emu**
TOŽILNIK: formâlnejš**i**
živo formâlnejš**ega**
MESTNIK: pri formâlnejš**em**
ORODNIK: s formâlnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formâlnejš**a**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**ima**
TOŽILNIK: formâlnejš**a**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâlnejš**i**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**im**
TOŽILNIK: formâlnejš**e**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: formâlnejš**a**
RODILNIK: formâlnejš**e**
DAJALNIK: formâlnejš**i**
TOŽILNIK: formâlnejš**o**
MESTNIK: pri formâlnejš**i**
ORODNIK: s formâlnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: formâlnejš**i**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**ima**
TOŽILNIK: formâlnejš**i**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâlnejš**e**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**im**
TOŽILNIK: formâlnejš**e**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: formâlnejš**e**
RODILNIK: formâlnejš**ega**
DAJALNIK: formâlnejš**emu**
TOŽILNIK: formâlnejš**e**
MESTNIK: pri formâlnejš**em**
ORODNIK: s formâlnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: formâlnejš**i**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**ima**
TOŽILNIK: formâlnejš**i**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâlnejš**a**
RODILNIK: formâlnejš**ih**
DAJALNIK: formâlnejš**im**
TOŽILNIK: formâlnejš**a**
MESTNIK: pri formâlnejš**ih**
ORODNIK: s formâlnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj formâlen

ženski spol

EDNINA: bölj formâln**a**

srednji spol

EDNINA: bölj formâln**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ega** in nâjformâlnejš**ega**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**emu** in nâjformâlnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

živo nàjformâlnejš**ega** in nâjformâlnejš**ega**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**em** in pri nâjformâlnejš**em**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**im** in z nâjformâlnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**a** in nâjformâlnejš**a**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**ima** in nâjformâlnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**a** in nâjformâlnejš**a**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**ima** in z nâjformâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**im** in nâjformâlnejš**im**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**imi** in z nâjformâlnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**a** in nâjformâlnejš**a**

RODILNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**o** in nâjformâlnejš**o**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**i** in pri nâjformâlnejš**i**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**o** in z nâjformâlnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**ima** in nâjformâlnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**ima** in z nâjformâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**im** in nâjformâlnejš**im**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**imi** in z nâjformâlnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ega** in nâjformâlnejš**ega**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**emu** in nâjformâlnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**e** in nâjformâlnejš**e**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**em** in pri nâjformâlnejš**em**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**im** in z nâjformâlnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**ima** in nâjformâlnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**i** in nâjformâlnejš**i**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**ima** in z nâjformâlnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjformâlnejš**a** in nâjformâlnejš**a**

RODILNIK: nàjformâlnejš**ih** in nâjformâlnejš**ih**

DAJALNIK: nàjformâlnejš**im** in nâjformâlnejš**im**

TOŽILNIK: nàjformâlnejš**a** in nâjformâlnejš**a**

MESTNIK: pri nàjformâlnejš**ih** in pri nâjformâlnejš**ih**

ORODNIK: z nàjformâlnejš**imi** in z nâjformâlnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj formâlen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj formâln**a**

srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nâjbolj formâln**o**

IZVOR
prevzeto prek nem. *formal* iz lat. *fōrmālis* ‘ki ima obliko’ iz *forma* ‘oblika’

formálno prislov

[formálno]
POMEN
1. glede na obliko, zlasti vnaprej določeno
▪ Razen zadnje trivrstičnice skoraj ni pravih haikujev, *formalno* korektnih pesmi.
▪ Osrednji del razstave predstavlja serija platen večjega formata, ki *formalno* pripadajo geometričnemu abstraktnemu slikarstvu čistih barvnih ploskev.
2. takó, da je opredeljeno s predpisi, pravili, obliko, kot jih določa pravni in uradovalni sistem
▸ **prisl.** + prid. beseda
formalno enakopraven | formalno korekten, nepopoln, popoln | formalno potrjen, priznan | formalno ustanovljen
▪ *Formalno* nepopolne prijave se ne bodo uvrstile v izbirni postopek.
▪ Gre za relativno nov organ, ki je bil *formalno* potrjen šele s spremembami stanovanjskega zakona.
▪ Vlada naj bi protikorupcijsko klavzulo iz pogodbe uveljavljala le v primeru, da bo obtožne predloge kot *formalno* korektne potrdilo Okrajno sodišče v Ljubljani.
▸ **prisl.** + glag.
formalno se izobraževati | formalno izpolnjevati | formalno izstopiti | formalno obstajati | formalno potrditi, urediti, vložiti, zaprositi | formalno prevzeti, ustanoviti | formalno zavezovati
▪ Komisija je opravila pogovore z vsemi, ki so *formalno* izpolnjevali razpisne pogoje.
▪ Zaradi nesklepčnosti skupščine se bodo poslanci sestali še enkrat in takrat tudi *formalno* potrdili svoje odločitve.
▪ Zaradi nerešenega solastništva nekaterih parcel še ne more *formalno* prevzeti kmetije.
3. takó, da ustreza ustaljenim, pričakovanim navadam, normam v določeni, zlasti uradni družbeni situaciji
▪ V tistih časih nisi mogel niti pomisliti na to, da se boš poročil z dekletom, ne da bi njenega očeta *formalno* zaprosil za njeno roko.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[formálno]
IPA: [fɔrˈmaːlnɔ]
OSNOVNIK: formálno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj formálno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: formálneje in formálnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj formálno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjformálneje in nájformálneje nàjformálnejše in nájformálnejše
TONEMSKO
[formâlno]
IPA: [fɔrmáːlnɔ̀]
OSNOVNIK: formâlno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bölj formâlno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: formâlneje in formâlnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nâjbolj formâlno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjformâlneje in nâjformâlneje nàjformâlnejše in nâjformâlnejše

IZVOR
↑formalen

formálnost formálnosti samostalnik ženskega spola

[formálnost]
POMEN
1. postopek, ki je opredeljen s predpisi, pravili, obliko, kot jih določa pravni in uradovalni sistem
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
administrativne, birokratske formalnosti | carinske, izvozne, letališke, mejne, obmejne, vstopne formalnosti | končane, opravljene formalnosti | pravne, predpisane formalnosti
▪ Fitosanitarni pregled pošiljk se opravi na prvem vstopnem mestu v EU, kjer se opravljajo druge uvozne administrativne *formalnosti*, vključno s carinskimi.
▪ Po opravljenih *formalnostih* so na predlog verifikacijske komisije potrdili mandate sebi in županu.
▪ Na polet se morate prijaviti dovolj zgodaj, da lahko pravočasno opravite vse letališke *formalnosti*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
izpolniti, opraviti, urediti, urejati KATERE formalnosti
▪ Na vseh mejnih prehodih je opravil carinske *formalnosti* v skladu z zakonom.
▪ Datum začetka trgovanja bo določen, ko bo izdajatelj vrednostnega papirja izpolnil vse potrebne *formalnosti*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
urejanje, ureditev formalnosti
▪ Na poti mi največ časa vzame urejanje *formalnosti* na letališču.
▪ Meddržavna komisija bo morala poskrbeti za ureditev *formalnosti*, ki bodo pravno urejale prehod zdravniških ekip (ali pacientov) iz ene države v drugo.
…
▪ Večina Evropske unije se želi priključiti sporazumu takoj, ko bodo urejene potrebne *formalnosti*.
▪ Država še ne bo postala polnopravna članica schengenskega sporazuma, kar pomeni, da bodo sedanje obmejne *formalnosti* na njenih mejah ostale.

2. kar ustreza ustaljenim, pričakovanim navadam, normam v določeni, zlasti uradni družbeni situaciji

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Po končanih *formalnostih* so se udeleženci družili še na popoldanskem pikniku.

▪ Po napornem treningu sledi podpisovanje avtogramov. Po opravljenih *formalnostih* sledi kosilo.

2.1. lastnost česa, da ustreza ustaljenim, pričakovanim navadam, normam v določeni, zlasti uradni družbeni situaciji

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

stopnja formalnosti

▪ Tudi pri elektronskem poslovnem komuniciranju je zaželena določena stopnja *formalnosti*, izogibajmo se slengu in pogovornemu jeziku.

▪ Portreti škofov so večinoma uradnega značaja, držijo se standardnih vzorcev, le tu in tam prestopijo meje *formalnosti*.

▪ Vsakomur izmed prisotnih je namenil nekaj prijaznih besed in zahval, a je raven *formalnosti* pri tem opazno nihala.

3. navadno ekspresivno kar kljub skladnosti s pravili, predpisanimi postopki, navadami nima pravega pomena, smisla

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

čista, gola formalnost | nepomembna, nepotrebna formalnost

▪ Gre za čisto *formalnost*, toda poslanci, zlasti opozicijski, jo očitno nameravajo izkoristiti za ponovitev razprave.

▪ Strankam bi morali pojasniti potek pritožbenega postopka, ki mora biti razumljiv, brez nepotrebnih *formalnosti*.

▪ Žal mu je, da so z birokratsko *formalnostjo* preprečili vnovični zagon društva.

…

▪ Njegova potrditev bo bržčas le *formalnost*, glavni korak, torej dogovor, pa je že bil storjen.

▪ Danes se dvigovanje zastav na drogove marsikomu zdi skorajda že odveč, vedno bolj postaja le *formalnost* in protokol.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[formálnost]

IPA: [fɔrˈmaːlnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: formálnost
RODILNIK: formálnost**i**
DAJALNIK: formálnost**i**
TOŽILNIK: formálnost
MESTNIK: pri formálnost**i**
ORODNIK: s formálnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: formálnost**i**
RODILNIK: formálnost**i**
DAJALNIK: formálnost**ma** tudi formálnost**ima**
TOŽILNIK: formálnost**i**
MESTNIK: pri formálnost**ih**
ORODNIK: s formálnost**ma** tudi s formálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: formálnost**i**
RODILNIK: formálnost**i**
DAJALNIK: formálnost**im**
TOŽILNIK: formálnost**i**
MESTNIK: pri formálnost**ih**
ORODNIK: s formálnost**mi**

TONEMSKO

[formâlnost]

IPA: [fɔrmáːlnɔ̀st]

ednina

IMENOVALNIK: formâlnost
RODILNIK: formâlnost**i**
DAJALNIK: formâlnost**i**
TOŽILNIK: formâlnost
MESTNIK: pri formâlnost**i**
ORODNIK: s formâlnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: formâlnost**i**
RODILNIK: formâlnost**i**
DAJALNIK: formâlnost**ma** tudi formâlnost**ima**
TOŽILNIK: formâlnost**i**
MESTNIK: pri formâlnost**ih**
ORODNIK: s formâlnost**ma** tudi s formâlnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: formâlnost**i**
RODILNIK: formâlnost**i**
DAJALNIK: formâlnost**im**
TOŽILNIK: formâlnost**i**
MESTNIK: pri formâlnost**ih**
ORODNIK: s formâlnost**mi**

IZVOR

↑formalen

fosfát fosfáta samostalnik moškega spola

[fosfát]

POMEN

iz kemije sol fosforjeve kisline

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

anorganski fosfat | kalcijev, magnezijev, natrijev fosfat

▪ Sok in osvežilne pijače vsebujejo kisline, ki raztapljajo kalcijev *fosfat* v sklenini.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

količina, koncentracija, vsebnost fosfatov

▪ V pralnih praških in drugih čistilnih sredstvih so količino *fosfatov* močno omejili.

▪ Namen zakonodajnega predloga je zmanjšati vsebnost *fosfatov* v odpadnih vodah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fosfát]

IPA: [fɔsˈfaːt]

ednina
IMENOVALNIK: fosfát
RODILNIK: fosfát**a**
DAJALNIK: fosfát**u**
TOŽILNIK: fosfát
MESTNIK: pri fosfát**u**
ORODNIK: s fosfát**om**
dvojina
IMENOVALNIK: fosfát**a**
RODILNIK: fosfát**ov**
DAJALNIK: fosfát**oma**
TOŽILNIK: fosfát**a**
MESTNIK: pri fosfát**ih**
ORODNIK: s fosfát**oma**
množina
IMENOVALNIK: fosfát**i**
RODILNIK: fosfát**ov**
DAJALNIK: fosfát**om**
TOŽILNIK: fosfát**e**
MESTNIK: pri fosfát**ih**
ORODNIK: s fosfát**i**

TONEMSKO
[fosfȃt]
IPA: [fɔsfá:t]
ednina
IMENOVALNIK: fosfȃt
RODILNIK: fosfȃt**a**
DAJALNIK: fosfȃt**u**
TOŽILNIK: fosfȃt
MESTNIK: pri fosfȃt**u**
ORODNIK: s fosfȃt**om**
dvojina
IMENOVALNIK: fosfȃt**a**
RODILNIK: fosfȃt**ov**
DAJALNIK: fosfȃt**oma**
TOŽILNIK: fosfȃt**a**
MESTNIK: pri fosfȃt**ih**
ORODNIK: s fosfȃt**oma**
množina
IMENOVALNIK: fosfȃt**i**
RODILNIK: fosfȃt**ov**
DAJALNIK: fosfȃt**om**
TOŽILNIK: fosfȃt**e**
MESTNIK: pri fosfȃt**ih**
ORODNIK: s fosfȃt**i**

IZVOR
glej ↑fosfor

fósforjev fósforjeva fósforjevo pridevnik

[fósforjeu̯ fósforjeva fósforjevo]
POMEN
1. ki je v zvezi s fosforjem; SIN.: fosforni
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
fosforjeva kislina | fosforjeve snovi, spojine
▪ Organska baza in *fosforjeva* kislina se vežeta na sladkor.
▪ Največji porabnik *fosforjevih* spojin ali fosfatov je kmetijstvo.
▸ priredna zveza
fosforjev in dušikov, fosforjev in kalijev
▪ V vodi je bilo veliko hranil, zlasti dušikovih in *fosforjevih* spojin.

1.1. ki je iz fosforja, vsebuje fosfor; SIN.: fosforni
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
fosforjeva gnojila
▪ Paziti moramo na ločevanje kalcijevih in *fosforjevih* gnojil.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[fósforjeu̯ fósforjeva fósforjevo]
IPA: [ˈfoːsfɔrjɛu̯ ˈfoːsfɔrjɛva ˈfoːsfɔrjɛvɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: fósforjev
določno fósforjev**i**
RODILNIK: fósforjev**ega**
DAJALNIK: fósforjev**emu**
TOŽILNIK: fósforjev
določno fósforjev**i**
živo fósforjev**ega**
MESTNIK: pri fósforjev**em**
ORODNIK: s fósforjev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: fósforjev**a**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**ima**
TOŽILNIK: fósforjev**a**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**ima**
množina
IMENOVALNIK: fósforjev**i**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**im**
TOŽILNIK: fósforjev**e**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: fósforjev**a**
RODILNIK: fósforjev**e**
DAJALNIK: fósforjev**i**
TOŽILNIK: fósforjev**o**
MESTNIK: pri fósforjev**i**
ORODNIK: s fósforjev**o**
dvojina
IMENOVALNIK: fósforjev**i**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**ima**
TOŽILNIK: fósforjev**i**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**ima**
množina
IMENOVALNIK: fósforjev**e**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**im**

TOŽILNIK: fósforjev**e**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fósforjev**o**
RODILNIK: fósforjev**ega**
DAJALNIK: fósforjev**emu**
TOŽILNIK: fósforjev**o**
MESTNIK: pri fósforjev**em**
ORODNIK: s fósforjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fósforjev**i**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**ima**
TOŽILNIK: fósforjev**i**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: fósforjev**a**
RODILNIK: fósforjev**ih**
DAJALNIK: fósforjev**im**
TOŽILNIK: fósforjev**a**
MESTNIK: pri fósforjev**ih**
ORODNIK: s fósforjev**imi**

TONEMSKO

[fǫ́sforjeu̯ fǫ́sforjeva fǫ́sforjevo]

IPA: [fó:sfɔ̀rjeu̯ fó:sfɔ̀rjɛva fó:sfɔ̀rjɛvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev
določno fǫ́sforjev**i**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ega**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**emu**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev
določno fǫ́sforjev**i**
živo fǫ́sforjev**ega**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**em**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**a**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**ima**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**a**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**i**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**im**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**e**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**a**
RODILNIK: fǫ́sforjev**e**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**i**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**o**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**i**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**i**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**ima**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**i**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**e**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**im**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**e**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**o**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ega**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**emu**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**o**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**em**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**i**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**ima**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**i**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ́sforjev**a**
RODILNIK: fǫ́sforjev**ih**
DAJALNIK: fǫ́sforjev**im**
TOŽILNIK: fǫ́sforjev**a**
MESTNIK: pri fǫ́sforjev**ih**
ORODNIK: s fǫ́sforjev**imi**

IZVOR

↑fosfor

fósforni fósforna fósforno pridevnik

[fósforni]

POMEN

1. ki je v zvezi s fosforjem; SIN.: fosforjev

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

fosforni ester | fosforna kislina | fosforne spojine

▪ Pri jutranjem raztovarjanju prehrambene *fosforne* kisline v pristanišču je počil plašč rezervoarja.

▪ Kopanje v jezeru ni dovoljeno zaradi prevelikih vsebnosti *fosfornih* in dušikovih spojin.

1.1. ki je iz fosforja, vsebuje fosfor; SIN.: fosforjev

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

fosforni premaz | fosforna bomba | fosforna prevleka | fosforna gnojila

▪ Pred zimo dodamo leski kalijeva in *fosforna* gnojila.

▪ Sovražnik se je umaknil s svojih položajev šele, ko so Britanci uporabili *fosforne* bombe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fósforni]

IPA: [ˈfoːsfɔrni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fósforn**i**
RODILNIK: fósforn**ega**
DAJALNIK: fósforn**emu**
TOŽILNIK: fósforn**i**
živo fósforn**ega**
MESTNIK: pri fósforn**em**
ORODNIK: s fósforn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fósforn**a**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**ima**
TOŽILNIK: fósforn**a**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fósforn**i**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**im**
TOŽILNIK: fósforn**e**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fósforn**a**
RODILNIK: fósforn**e**
DAJALNIK: fósforn**i**
TOŽILNIK: fósforn**o**
MESTNIK: pri fósforn**i**
ORODNIK: s fósforn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fósforn**i**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**ima**
TOŽILNIK: fósforn**i**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fósforn**e**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**im**
TOŽILNIK: fósforn**e**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fósforn**o**
RODILNIK: fósforn**ega**
DAJALNIK: fósforn**emu**
TOŽILNIK: fósforn**o**
MESTNIK: pri fósforn**em**
ORODNIK: s fósforn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fósforn**i**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**ima**
TOŽILNIK: fósforn**i**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fósforn**a**
RODILNIK: fósforn**ih**
DAJALNIK: fósforn**im**
TOŽILNIK: fósforn**a**
MESTNIK: pri fósforn**ih**
ORODNIK: s fósforn**imi**

TONEMSKO

[fǫ̏sforni]

IPA: [fó:sfɔ̀rni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**i**
RODILNIK: fǫ̏sforn**ega**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**emu**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**i**
živo fǫ̏sforn**ega**
MESTNIK: pri fǫ̏sforn**em**
ORODNIK: s fǫ̏sforn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**a**
RODILNIK: fǫ̏sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**ima**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**a**
MESTNIK: pri fǫ̏sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̏sforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**i**
RODILNIK: fǫ̏sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**im**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**e**
MESTNIK: pri fǫ̏sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̏sforn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**a**
RODILNIK: fǫ̏sforn**e**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**i**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**o**
MESTNIK: pri fǫ̏sforn**i**
ORODNIK: s fǫ̏sforn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**i**
RODILNIK: fǫ̏sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**ima**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**i**
MESTNIK: pri fǫ̏sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̏sforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ̏sforn**e**
RODILNIK: fǫ̏sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̏sforn**im**
TOŽILNIK: fǫ̏sforn**e**

MESTNIK: pri fǫ̑sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̑sforn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fǫ̑sforn**o**
RODILNIK: fǫ̑sforn**ega**
DAJALNIK: fǫ̑sforn**emu**
TOŽILNIK: fǫ̑sforn**o**
MESTNIK: pri fǫ̑sforn**em**
ORODNIK: s fǫ̑sforn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fǫ̑sforn**i**
RODILNIK: fǫ̑sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̑sforn**ima**
TOŽILNIK: fǫ̑sforn**i**
MESTNIK: pri fǫ̑sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̑sforn**ima**

množina

IMENOVALNIK: fǫ̑sforn**a**
RODILNIK: fǫ̑sforn**ih**
DAJALNIK: fǫ̑sforn**im**
TOŽILNIK: fǫ̑sforn**a**
MESTNIK: pri fǫ̑sforn**ih**
ORODNIK: s fǫ̑sforn**imi**

IZVOR

↑fosfor

fŕklja ffrklje samostalnik ženskega spola

[fə̀rklja]

POMEN

1. navadno slabšalno odraščajoče dekle, ki je nezrelo, nepremišljeno, naivno ali se ji to pripisuje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

mlada frklja | razvajena frklja

▪ Punca je razvajena *frklja*, ki ji ni nikdar nič manjkalo, in misli, da lahko počne, kar hoče.

▪ Je gospa v zrelih letih, a je po temperamentu in obnašanju včasih kot kakšna nepredvidljiva *frklja*.

...

▪ Ni se ji treba ukvarjati s *frkljami*, ki jih razganjajo hormoni.

▪ Danes vem, da naše obnašanje ni bilo ravno profesionalno, a takrat smo bile le *frklje*, ki se niso mogle upreti zabavi z vrstniki.

1.1. ekspresivno odraščajoče dekle, deklica sploh

▪ Je bistra *frklja* in navihana šestošolka.

▪ Kot *frklja* je preskušala, kako ji pristajajo materine šminke.

▪ Zgodba me je pritegnila, kot da sem tudi sama še *frklja*, ki veruje v čarovnice, čudeže in podobne reči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fə̀rklja]

IPA: [ˈfəɾklja]

ednina

IMENOVALNIK: fŕklj**a**
RODILNIK: fŕklj**e**
DAJALNIK: fŕklj**i**
TOŽILNIK: fŕklj**o**
MESTNIK: pri fŕklj**i**
ORODNIK: s fŕklj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fŕklj**i**
RODILNIK: fŕk**e**lj
DAJALNIK: fŕklj**ama**
TOŽILNIK: fŕklj**i**
MESTNIK: pri fŕklj**ah**
ORODNIK: s fŕklj**ama**

množina

IMENOVALNIK: fŕklj**e**
RODILNIK: fŕk**e**lj
DAJALNIK: fŕklj**am**
TOŽILNIK: fŕklj**e**
MESTNIK: pri fŕklj**ah**
ORODNIK: s fŕklj**ami**

TONEMSKO

[fə̀rklja]

IPA: [fəɾkljà]

ednina

IMENOVALNIK: fŕklj**a**
RODILNIK: fŕklj**e**
DAJALNIK: fŕklj**i**
TOŽILNIK: fŕklj**o**
MESTNIK: pri fŕklj**i**
ORODNIK: s fŕklj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: fŕklj**i**
RODILNIK: fŕk**e**lj
DAJALNIK: fŕklj**ama**
TOŽILNIK: fŕklj**i**
MESTNIK: pri fŕklj**ah**
ORODNIK: s fŕklj**ama**

množina

IMENOVALNIK: fŕklj**e**
RODILNIK: fŕk**e**lj
DAJALNIK: fŕklj**am**
TOŽILNIK: fŕklj**e**
MESTNIK: pri fŕklj**ah**
ORODNIK: s fŕklj**ami**

IZVOR

iz *frkati* ‘kodrati’, prvotno torej verjetno *‘skodranka’, po predstavi, da so skodrani, kuštravi, nepočesani otroci živahnejši in porednejši od gladkolasih

FSH FSH in FSH-ja samostalnik moškega spola

[efeshá] kratica *folikel stimulirajoči hormon*

POMEN

iz medicine hormon, ki ga izloča žleza hipofiza in vpliva na delovanje spolnih žlez, spodbuja rast foliklov v jajčnikih

▪ Od pubertete naprej imajo pomembno vlogo pri uravnavanju menstruacijskega ciklusa hormoni LH, *FSH*, estrogen in progesteron.

▪ Z leti in po koncu plodnega obdobja jajčniki sčasoma proizvajajo manj estrogena in več hormona *FSH*.
▪ Bolnice s sindromom policističnih jajčnikov imajo višje vrednosti moških spolnih hormonov in pogosto tudi višjo raven hormonov LH in *FSH*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[efeshá]
IPA: [ɛfɛsˈxaː]

ednina
IMENOVALNIK: [efeshá]
RODILNIK: [efeshá]
DAJALNIK: [efeshá]
TOŽILNIK: [efeshá]
MESTNIK: [pri efeshá]
ORODNIK: [z efeshá]

dvojina
IMENOVALNIK: [efeshá]
RODILNIK: [efeshá]
DAJALNIK: [efeshá]
TOŽILNIK: [efeshá]
MESTNIK: [pri efeshá]
ORODNIK: [z efeshá]

množina
IMENOVALNIK: [efeshá]
RODILNIK: [efeshá]
DAJALNIK: [efeshá]
TOŽILNIK: [efeshá]
MESTNIK: [pri efeshá]
ORODNIK: [z efeshá]

in

[efeshá]
IPA: [ɛfɛsˈxaː]

ednina
IMENOVALNIK: [efeshá]
RODILNIK: [efeshája]
DAJALNIK: [efeshája]
TOŽILNIK: [efeshá]
MESTNIK: [pri efeshája]
ORODNIK: [z efeshájem]

dvojina
IMENOVALNIK: [efeshája]
RODILNIK: [efeshájeu̯]
DAJALNIK: [efeshájema]
TOŽILNIK: [efeshája]
MESTNIK: [pri efeshájih]
ORODNIK: [z efeshájema]

množina
IMENOVALNIK: [efesháji]
RODILNIK: [efeshájeu̯]
DAJALNIK: [efeshájem]
TOŽILNIK: [efeshája]
MESTNIK: [pri efeshájih]
ORODNIK: [z efeshájema]

TONEMSKO

[efeshâ]
IPA: [ɛfɛsxáː]

ednina
IMENOVALNIK: [efeshâ]
RODILNIK: [efeshâ]
DAJALNIK: [efeshâ]
TOŽILNIK: [efeshâ]
MESTNIK: [pri efeshâ]
ORODNIK: [z efeshâ]

dvojina
IMENOVALNIK: [efeshâ]
RODILNIK: [efeshâ]
DAJALNIK: [efeshâ]
TOŽILNIK: [efeshâ]
MESTNIK: [pri efeshâ]
ORODNIK: [z efeshâ]

množina
IMENOVALNIK: [efeshâ]
RODILNIK: [efeshâ]
DAJALNIK: [efeshâ]
TOŽILNIK: [efeshâ]
MESTNIK: [pri efeshâ]
ORODNIK: [z efeshâ]

in

[efeshâ]
IPA: [ɛfɛsxáː]

ednina
IMENOVALNIK: [efeshâ]
RODILNIK: [efeshâja]
DAJALNIK: [efeshâju]
TOŽILNIK: [efeshâ]
MESTNIK: [pri efeshâju]
ORODNIK: [z efeshâjem]

dvojina
IMENOVALNIK: [efeshâja]
RODILNIK: [efeshâjeu̯]
DAJALNIK: [efeshâjema]
TOŽILNIK: [efeshâja]
MESTNIK: [pri efeshâjih]
ORODNIK: [z efeshâjema]

množina
IMENOVALNIK: [efeshâji]
RODILNIK: [efeshâjeu̯]
DAJALNIK: [efeshâjem]
TOŽILNIK: [efeshâje]
MESTNIK: [pri efeshâjih]
ORODNIK: [z efeshâji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *FSH*, kratica za *f(ollicle-)s(timulating) h(ormone)* ‘folikel spodbujajoči hormon’

g. okrajšava

POMEN

pred imenom ali navedbo uradnega položaja, poklica okrajšava *gospod*

▪ Po pregledu članka o *g.* Horvatu me zanima, ali ima tudi javna predavanja o podjetništvu.

▪ Vsem zaposlenim v dispanzerju, še posebej pa *g.* dr. Novaku, se iskreno zahvaljujemo za strokovne nasvete.
▪ Predstavljali smo spletne strani, ki jih v okviru krožka s pomočjo mentorjev in *g.* ravnatelja oblikujemo in urejamo.
▪ Hvala *g.* župniku za sveto mašo in opravljen obred.

IZVOR
okrajšano iz ↑gospod

ga. okrajšava
POMEN
pred imenom ali navedbo uradnega položaja, poklica okrajšava *gospa*
▪ *Ga.* Novak je obvestila referentko odbora, da se zaradi službene odsotnosti ne more udeležiti seje.
▪ Znamenita zbirka slik, ki jih je s Kitajskega prinesla *ga.* de Wegener, bo razstavljena v Parizu.
▪ Knjigo lahko naročite pri *ge.* prof. Novak.
▪ Naj opišem svoje izkustvo sodelovanja z odvetnico *go.* Horvat.

IZVOR
okrajšano iz ↑gospa

gdč. okrajšava
POMEN
pred imenom ali navedbo uradnega položaja, poklica okrajšava *gospodična*
▪ *Gdč.* Hélène Dufau je razstavila niz ženskih portretov.
▪ Dobro jutro, *gdč.* Gracija. Kako je kaj danes?

IZVOR
okrajšano iz ↑gospodična

glavníček glavníčka samostalnik moškega spola
[glaų̯níčək]
POMEN
1. manjši glavnik
▪ V drogeriji boste našle barvo, *glavniček* in kapo za izdelavo pramenov.
▪ Če se vam trepalnice zlepijo, jih razčešite z *glavničkom* za trepalnice.
▪ Lutki sta priložena *glavniček* in ogledalce.

1.1. tak glavnik za pritrjevanje las
▪ Del las je imela spetih z okrasnim *glavničkom*, preostali pa so ji padali po hrbtu.
▪ Iz las je pobrala *glavničke* in jih vrgla na svileno vijoličasto obleko.
▪ Za decembrske zabave so lesketajoče se sponke, elastike, *glavnički* in krokodilčki skoraj obvezni.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[glaų̯níčək]
IPA: [glaų̯'ni:ʧək]
ednina
IMENOVALNIK: glavníček
RODILNIK: glavníčk**a**
DAJALNIK: glavníčk**u**
TOŽILNIK: glavníček
MESTNIK: pri glavníčk**u**
ORODNIK: z glavníčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: glavníčk**a**
RODILNIK: glavníčk**ov**
DAJALNIK: glavníčk**oma**
TOŽILNIK: glavníčk**a**
MESTNIK: pri glavníčk**ih**
ORODNIK: z glavníčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: glavníčk**i**
RODILNIK: glavníčk**ov**
DAJALNIK: glavníčk**om**
TOŽILNIK: glavníčk**e**
MESTNIK: pri glavníčk**ih**
ORODNIK: z glavníčk**i**
TONEMSKO
[glaų̯níčək]
IPA: [glaų̯nì:ʧə́k]
ednina
IMENOVALNIK: glavníček
RODILNIK: glavníčk**a**
DAJALNIK: glavníčk**u**
TOŽILNIK: glavníček
MESTNIK: pri glavníčk**u**
ORODNIK: z glavníčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: glavníčk**a**
RODILNIK: glavníčk**ov** tudi glavnîčk**ov**
DAJALNIK: glavníčk**oma**
TOŽILNIK: glavníčk**a**
MESTNIK: pri glavníčk**ih** tudi pri glavnîčk**ih**
ORODNIK: z glavníčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: glavníčk**i**
RODILNIK: glavníčk**ov** tudi glavnîčk**ov**
DAJALNIK: glavníčk**om**
TOŽILNIK: glavníčk**e**
MESTNIK: pri glavníčk**ih** tudi pri glavnîčk**ih**
ORODNIK: z glavníčk**i** tudi z glavnîčk**i**
in
[glaų̯nîčək]
IPA: [glaų̯ní:ʧə̀k]

(tonemska dvojnica)
ednina
IMENOVALNIK: glavnîček
RODILNIK: glavnîčk**a**
DAJALNIK: glavnîčk**u**
TOŽILNIK: glavnîček
MESTNIK: pri glavnîčk**u**
ORODNIK: z glavnîčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: glavnîčk**a**
RODILNIK: glavnîčk**ov**
DAJALNIK: glavnîčk**oma**

TOŽILNIK: glavnîčk**a**
MESTNIK: pri glavnîčk**ih**
ORODNIK: z glavnîčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: glavnîčk**i**
RODILNIK: glavnîčk**ov**
DAJALNIK: glavnîčk**om**
TOŽILNIK: glavnîčk**e**
MESTNIK: pri glavnîčk**ih**
ORODNIK: z glavnîčk**i**

IZVOR
↑glavnik

gnáda gnáde samostalnik ženskega spola

[gnáda]
POMEN

1. nekdaj pripadnik plemiškega sloja, zlasti v fevdalizmu

▪ Vzravnal se je in se s pogledom spraševal, kaj je kraljevo *gnado* pripeljalo v njegov skromen dom.

2. slabšalno kdor na visokem uradnem, družbenem položaju izkorišča delo, sredstva ljudstva

▪ Strah, splošna otopelost in neznanje ustvarjajo klimo, ki je *gnadi* in njenim političnim lakajem prav po volji.
▪ Njihova *gnada* uživajo v rezultatih družbenega dela. Denar, ki so ga zaslužili pošteni ljudje, si prisvajajo in kupujejo podjetja.

3. starinsko milost

▪ Želim mu *gnado* in mir, še posebej obilo zdravja in moči, da bi nadaljeval svojo uspešno pot.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO

[gnáda]
IPA: [ˈgna:da]

ednina

IMENOVALNIK: gnád**a**
RODILNIK: gnád**e**
DAJALNIK: gnád**i**
TOŽILNIK: gnád**o**
MESTNIK: pri gnád**i**
ORODNIK: z gnád**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gnád**i**
RODILNIK: gnád
DAJALNIK: gnád**ama**
TOŽILNIK: gnád**i**
MESTNIK: pri gnád**ah**
ORODNIK: z gnád**ama**

množina

IMENOVALNIK: gnád**e**
RODILNIK: gnád
DAJALNIK: gnád**am**
TOŽILNIK: gnád**e**
MESTNIK: pri gnád**ah**
ORODNIK: z gnád**ami**

TONEMSKO

[gnâda]
IPA: [gná:dà]

ednina

IMENOVALNIK: gnâd**a**
RODILNIK: gnâd**e**
DAJALNIK: gnâd**i**
TOŽILNIK: gnâd**o**
MESTNIK: pri gnâd**i**
ORODNIK: z gnâd**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gnâd**i**
RODILNIK: gnâd
DAJALNIK: gnâd**ama**
TOŽILNIK: gnâd**i**
MESTNIK: pri gnâd**ah**
ORODNIK: z gnâd**ama**

množina

IMENOVALNIK: gnâd**e**
RODILNIK: gnâd
DAJALNIK: gnâd**am**
TOŽILNIK: gnâd**e**
MESTNIK: pri gnâd**ah**
ORODNIK: z gnâd**ami**

FRAZEOLOGIJA

Vaša gnada!
starinsko uporablja se kot nagovor za osebo na visokem uradnem, družbenem položaju

▪ Kakor zapovedujete, *vaša gnada!*
▪ Ker v vojski primanjkuje vojakov, bi jim okrepitve prav prišle, *vaša gnada!*
▪ Cel posel, *vaša gnada*, je slonel na tem, da je liter nafte stal dvanajst zlotov.

IZVOR
prevzeto iz srvnem. *genāde*, nem. *Gnade* ‘milost’ < pgerm. **ganæþōn* ‘dobra volja; volja, komu pomagati’, sorodno s stind. *nā́thate* ‘on išče pomoč’

gnída gníde samostalnik ženskega spola

[gnída]
POMEN

1. jajčece uši

▸ priredna zveza

gnide in uši

▪ Za zatiranje uši in *gnid* je na voljo več preparatov in pripomočkov, ki se dobijo v lekarnah brez recepta.

…

▪ Pri pregledu las zbudijo pozornost močno pritrjene *gnide*, ki so videti kot sivo-beli vozlički.
▪ Pri zdravljenju psa uporabimo primeren medicinski insekticidni šampon, *gnide* pa izčešemo iz dlake.
▪ Uši se iz *gnid* izležejo v sedmih do desetih dneh.

2. slabšalno kdor ima negativne, moralno nesprejemljive lastnosti ali se mu to pripisuje;

SIN.: vulgarno drekač, vulgarno posranec

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

navadna gnida

▪ Tip nekaj naklepa. Je dvolična *gnida*.

▪ Kdor ni imel denarja, so ga imeli za navadno *gnido*.

▪ Nezadovoljen zaloputne z vrati in kmalu mi pride na ušesa, da sem navadna nesposobna birokratska *gnida*.

…

▪ Mali podjetniki s svojim denarjem ustvarjajo ugodne delovne pogoje, medtem ko *gnide* kradejo na veliko.

3. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje negativne, moralno nesprejemljive lastnosti

▪ Auuu, prekleta *gnida*! Tole boš plačal …

▪ Pusti ga pri miru, *gnida*!

▪ Ti boš meni nasprotoval, *gnida* stara.

▪ Če bi bili boljši, *gnide*, bi delali kaj drugega, ne pa da tukaj izgubljate čas.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gnída]

IPA: [ˈgni:da]

ednina

IMENOVALNIK: gníd**a**
RODILNIK: gníd**e**
DAJALNIK: gníd**i**
TOŽILNIK: gníd**o**
MESTNIK: pri gníd**i**
ORODNIK: z gníd**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gníd**i**
RODILNIK: gníd
DAJALNIK: gníd**ama**
TOŽILNIK: gníd**i**
MESTNIK: pri gníd**ah**
ORODNIK: z gníd**ama**

množina

IMENOVALNIK: gníd**e**
RODILNIK: gníd
DAJALNIK: gníd**am**
TOŽILNIK: gníd**e**
MESTNIK: pri gníd**ah**
ORODNIK: z gníd**ami**

TONEMSKO

[gnída]

IPA: [gnì:dá]

ednina

IMENOVALNIK: gníd**a**
RODILNIK: gníd**e**
DAJALNIK: gníd**i**
TOŽILNIK: gníd**o**
MESTNIK: pri gníd**i**
ORODNIK: z gnîd**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gníd**i**
RODILNIK: gnîd
DAJALNIK: gníd**ama**
TOŽILNIK: gníd**i**
MESTNIK: pri gníd**ah**
ORODNIK: z gníd**ama**

množina

IMENOVALNIK: gníd**e**
RODILNIK: gnîd
DAJALNIK: gníd**am**
TOŽILNIK: gníd**e**
MESTNIK: pri gníd**ah**
ORODNIK: z gníd**ami**

IZVOR

= hrv., srb. *gnjȉda*, rus. *gnída*, češ. *hnida* < pslov. **gnida*, tako kot litov. *glìnda*, latv. *gnĩda*, dan. *gnid* < ide. **g^{h}ni(H)dah$_2$*, verjetno iz **g^{h}en-* ‘praskati, drgniti, glodati, gristi’

goslár goslárja tudi góslar góslarja samostalnik moškega spola

[goslár] tudi [góslar]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem godal, zlasti violin

▪ Po mirni četrti francoskega mesta se razlegajo ubrani zvoki violine in violončela, ki prihajajo iz delavnice *goslarja* Pierra Laurencea.

▪ Na svetu je ohranjenih približno petsto violin, petdeset violončelov in dvanajst viol slavnega cremonskega *goslarja* Antonia Stradivarija.

▪ Da se v državi z omejenim številom violinistov odločiš za poklic *goslarja*, je treba imeti neko posebno čutenje do tega dela.

2. starinsko glasbenik, ki igra violino; SIN.: violinist

▪ Cremonska glasbenika bosta vodila delavnico *goslarjev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[goslár]

IPA: [gɔsˈla:ɾ]

ednina

IMENOVALNIK: goslár
RODILNIK: goslárj**a**
DAJALNIK: goslárj**u**
TOŽILNIK: goslárj**a**
MESTNIK: pri goslárj**u**
ORODNIK: z goslárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: goslárj**a**
RODILNIK: goslárj**ev**
DAJALNIK: goslárj**ema**
TOŽILNIK: goslárj**a**
MESTNIK: pri goslárj**ih**
ORODNIK: z goslárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: goslárj**i**
RODILNIK: goslárj**ev**
DAJALNIK: goslárj**em**
TOŽILNIK: goslárj**e**

MESTNIK: pri goslárj**ih**
ORODNIK: z goslárj**i**

tudi
[góslar]
IPA: [ˈgoːslaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: góslar
RODILNIK: góslarj**a**
DAJALNIK: góslarj**u**
TOŽILNIK: góslarj**a**
MESTNIK: pri góslarj**u**
ORODNIK: z góslarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: góslarj**a**
RODILNIK: góslarj**ev**
DAJALNIK: góslarj**ema**
TOŽILNIK: góslarj**a**
MESTNIK: pri góslarj**ih**
ORODNIK: z góslarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: góslarj**i**
RODILNIK: góslarj**ev**
DAJALNIK: góslarj**em**
TOŽILNIK: góslarj**e**
MESTNIK: pri góslarj**ih**
ORODNIK: z góslarj**i**

TONEMSKO
[goslár]
IPA: [gɔslàːɾ]
ednina
IMENOVALNIK: goslár
RODILNIK: goslárj**a**
DAJALNIK: goslárj**u**
TOŽILNIK: goslárj**a**
MESTNIK: pri goslárj**u**
ORODNIK: z goslárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: goslárj**a**
RODILNIK: goslárj**ev** tudi goslârj**ev**
DAJALNIK: goslárj**ema**
TOŽILNIK: goslárj**a**
MESTNIK: pri goslárj**ih** tudi pri goslârj**ih**
ORODNIK: z goslárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: goslárj**i**
RODILNIK: goslárj**ev** tudi goslârj**ev**
DAJALNIK: goslárj**em**
TOŽILNIK: goslárj**e**
MESTNIK: pri goslárj**ih** tudi pri goslârj**ih**
ORODNIK: z goslárj**i** tudi z goslârj**i**

tudi
[gǫ́slar]
IPA: [gǫ́ːslàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: gǫ́slar
RODILNIK: gǫ́slarj**a**
DAJALNIK: gǫ́slarj**u**
TOŽILNIK: gǫ́slarj**a**
MESTNIK: pri gǫ́slarj**u**
ORODNIK: z gǫ́slarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: gǫ́slarj**a**
RODILNIK: gǫ́slarj**ev**
DAJALNIK: gǫ́slarj**ema**
TOŽILNIK: gǫ́slarj**a**
MESTNIK: pri gǫ́slarj**ih**
ORODNIK: z gǫ́slarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: gǫ́slarj**i**
RODILNIK: gǫ́slarj**ev**
DAJALNIK: gǫ́slarj**em**
TOŽILNIK: gǫ́slarj**e**
MESTNIK: pri gǫ́slarj**ih**
ORODNIK: z gǫ́slarj**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: goslárka

IZVOR
↑gosli

goslárka goslárke tudi **góslarka** góslarke samostalnik ženskega spola

[goslárka] tudi [góslarka]
POMEN
1. ženska, ki se poklicno ukvarja z izdelovanjem godal, zlasti violin
▪ *Goslark* je malo, do pred sto leti je bil ta poklic v celoti v moški domeni.
2. starinsko glasbenica, ki igra violino; SIN.: violinistka
▪ Med prejemanjem nagrade so *goslarko* tria oblile solze.
▪ Nesporen vrhunec festivala je bil nastop novoškotske *goslarke* Natalie McMaster.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[goslárka]
IPA: [gɔsˈlaːɾka]
ednina
IMENOVALNIK: goslárk**a**
RODILNIK: goslárk**e**
DAJALNIK: goslárk**i**
TOŽILNIK: goslárk**o**
MESTNIK: pri goslárk**i**
ORODNIK: z goslárk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: goslárk**i**
RODILNIK: goslárk
DAJALNIK: goslárk**ama**
TOŽILNIK: goslárk**i**
MESTNIK: pri goslárk**ah**
ORODNIK: z goslárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: goslárk**e**

RODILNIK: goslárk
DAJALNIK: goslárk**am**
TOŽILNIK: goslárk**e**
MESTNIK: pri goslárk**ah**
ORODNIK: z goslárk**ami**

tudi
[góslarka]
IPA: ['go:slarka]

ednina
IMENOVALNIK: góslark**a**
RODILNIK: góslark**e**
DAJALNIK: góslark**i**
TOŽILNIK: góslark**o**
MESTNIK: pri góslark**i**
ORODNIK: z góslark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: góslark**i**
RODILNIK: góslark
DAJALNIK: góslark**ama**
TOŽILNIK: góslark**i**
MESTNIK: pri góslark**ah**
ORODNIK: z góslark**ama**
množina
IMENOVALNIK: góslark**e**
RODILNIK: góslark
DAJALNIK: góslark**am**
TOŽILNIK: góslark**e**
MESTNIK: pri góslark**ah**
ORODNIK: z góslark**ami**

TONEMSKO
[goslárka]
IPA: [gɔslà:ɾká]
ednina
IMENOVALNIK: goslárk**a**
RODILNIK: goslárk**e**
DAJALNIK: goslárk**i**
TOŽILNIK: goslárk**o**
MESTNIK: pri goslárk**i**
ORODNIK: z goslârk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: goslárk**i**
RODILNIK: goslârk
DAJALNIK: goslárk**ama**
TOŽILNIK: goslárk**i**
MESTNIK: pri goslárk**ah**
ORODNIK: z goslárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: goslárk**e**
RODILNIK: goslârk
DAJALNIK: goslárk**am**
TOŽILNIK: goslárk**e**
MESTNIK: pri goslárk**ah**
ORODNIK: z goslárk**ami**

tudi
[gǫ́slarka]
IPA: [gó:slàrka]

ednina
IMENOVALNIK: gǫ́slark**a**
RODILNIK: gǫ́slark**e**
DAJALNIK: gǫ́slark**i**
TOŽILNIK: gǫ́slark**o**
MESTNIK: pri gǫ́slark**i**
ORODNIK: z gǫ́slark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gǫ́slark**i**
RODILNIK: gǫ́slark
DAJALNIK: gǫ́slark**ama**
TOŽILNIK: gǫ́slark**i**
MESTNIK: pri gǫ́slark**ah**
ORODNIK: z gǫ́slark**ama**
množina
IMENOVALNIK: gǫ́slark**e**
RODILNIK: gǫ́slark
DAJALNIK: gǫ́slark**am**
TOŽILNIK: gǫ́slark**e**
MESTNIK: pri gǫ́slark**ah**
ORODNIK: z gǫ́slark**ami**

IZVOR
↑goslar

gospá gospé samostalnik ženskega spola

[gospá]
POMEN
1. odrasla ali neznana ženska
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bogata gospa | lepa, urejena gospa | *n*-letna gospa | mlada, stara, priletna gospa | poročena gospa | prijazna, prijetna, simpatična gospa
▪ Bila je starejša fina *gospa* z majhnim psičkom.
▪ Prijazna *gospa* na blagajni je v nekaj minutah stornirala celotno transakcijo.
▪ Pri okencu za prijavo je stala lepo urejena *gospa*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
iskati gospo za KAJ | poznati, spoznati gospo | srečati gospo
▪ Iščemo vestno in pošteno *gospo* za pomoč pri oskrbi starejše bolnice na domu.
▪ Na začetku poletja sem spoznal zanimivo *gospo*, široko razgledano po svetu literature in umetnosti nasploh.
▪ Če vas zanima restavratorstvo, poznamo *gospo*, ki dolga leta deluje na tem področju umetnosti in vas je pripravljena o tem tudi podučiti.
▸ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku
gospa v letih
▪ Zame je največji izziv narediti lepo obleko za *gospo* v letih, ki ni popolna, želi pa vseeno biti urejena.
▪ Na oder je stopila *gospa* v vinsko rdeči obleki.
▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
▪ Z *gospo* smo se pogovorili in ji predlagali, da si poišče pravno pomoč.
▪ Srečal sem se z *gospo* Marijo, zelo prijazno in načitano gospo.
▸ priredna zveza

gospe in gospodi
▪ Z mamino pomočjo je napisal nekaj stavkov, stopil na pručko in pozdravil *gospe* in gospode.
…
▪ Na klop za počitek sem povabil *gospo* z otrokoma.
▪ Hvala *gospe* za odgovore.

1.1. ekspresivno ženska, ki vzbuja spoštovanje, občudovanje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
prava gospa | velika gospa
▪ Do nje imejte skrajno spoštljiv odnos in ravnajte z njo kot s pravo *gospo*.
▪ Moja stara mati je bila velika *gospa*.
▪ Častni gostji sta med največjimi *gospemi* evropskega filma.
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti gospa
▪ Ob slovesu je napovedal naslednjo sogovornico: »Gospa je rojena Celovčanka. Jaz sem bolj s kmetov, ona pa je *gospa*.«
▪ Noče biti *gospa*. Pokrajina Zgornjega Posočja jo je utrdila v trmi, žilavosti in puntarskem duhu.

1.2. ekspresivno ženska, ki živi udobno, privilegirano življenje in navadno ne opravlja poklica, ni zaposlena
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti gospa
▪ Z očetom se je poročila zato, ker si je želela biti *gospa*.
▪ »Nikoli si nisem želela biti *gospa*, vedno sem si želela biti ženska, ki dela,« je izpostavila svoje stališče.
…
▪ Poročila se je, pustila šolanje in igrala *gospo*.

1.3. pred imenom ali navedbo uradnega položaja, poklica naziv za odraslo žensko [ga.]
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku
gospa *N*
▪ K pisanju me je spodbudilo pismo *gospe* Jožice, vaše dolgoletne naročnice.
▪ Zahvaljujem se *gospe* Novak, da nam je s svojo organizacijo in vodenjem polepšala večer.
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospa ministrica, poslanka | gospa ravnateljica, sodnica, županja
▪ *Gospa* predsednica senata je bila presenetljivo pronicljiva.
▪ Prepričan sem, da bodo ukrepi *gospe* ministrice naleteli na ugoden odziv naše vlade.
▪ Želela bi demantirati nekaj navedb spoštovane *gospe* poslanke.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
prijazna gospa *N* | spoštovana gospa *N*
▪ Moram priznati, da je s spoštovano *gospo* Kreflovo prav prijetno komunicirati.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
pismo gospe *N*
▪ Presenetilo nas je pismo *gospe* Anice s fotografijo čudovite orhideje.
…
▪ Zanima me, kako je z okrajšavo za *gospa* v odvisnih sklonih, na primer na pisemski ovojnici.

2. ekspresivno zakonska ali zunajzakonska partnerka;
SIN.: privzdignjeno dama
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
moja gospa
▪ Moja *gospa* se opravičuje, ker nocoj ne bo prišla k vam, saj se ne počuti dobro.
▪ Lepo pozdravi svojo drago *gospo*!
▪ A veš, otrok moj, ravno o tem sem govoril s svojo *gospo*, ljubljeno soprogo.
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
postati gospa
▪ Carole je postala *gospa* Gable leta 1939, takoj po poroki pa sta se umaknila na podeželje.
▪ Poleti bo postala *gospa*, saj se bo poročila s svojim fantom.
…
▪ Valentinovo je čas, da se gospodje odkupijo *gospem*, če ne drugače, pa z obiskom koncerta.

3. nekdaj poročena pripadnica plemiškega ali meščanskega sloja
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
grajska gospa | moja gospa
▪ Vezena platna so vezle grajske *gospe* s hčerami in spletičnami.
▪ »Nekaj sem slišala po naključju, gnada,« je rekla, »in nekaj je ušlo z jezika moji *gospe*«.
…
▪ Zaposlil je prodajalca, ki je *gospem* prodajal čaj, medtem ko so v kočijah čakale svoje soproge.
▪ Če se bodo *gospe* z gradu odločile, da se bodo odpeljale na kraj dogodka, ne bo mogel z njimi.

4. privzdignjeno kar zaradi svojih lastnosti vzbuja spoštovanje, občudovanje
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
▪ Jesen je velikodušna *gospa*, ki ponuja obilo darov, s katerimi obogatimo jesensko in zimsko prehrano.
▪ Prihodnost je lepa *gospa*, zato ni čudno, da jo je mnogo pogumnih ljudi želelo obvladovati.

5. uporablja se kot vljuden, uradni nagovor za odraslo žensko
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
draga, spoštovana gospa
▪ Spoštovana *gospa* ravnateljica, spoštovani gospod ravnatelj!
…
▪ Dober dan, *gospa*!
▪ Lepo pozdravljeni, gospod podpredsednik, lepo pozdravljeni *gospe* poslanke, gospodje poslanci!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gospá]
IPA: [gɔsˈpaː]

ednina
IMENOVALNIK: gospá
RODILNIK: gospé
DAJALNIK: gospé
TOŽILNIK: gospó
MESTNIK: pri gospé
ORODNIK: z gospó
dvojina
IMENOVALNIK: gospé
RODILNIK: gospá
DAJALNIK: gospéma
TOŽILNIK: gospé
MESTNIK: pri gospéh
ORODNIK: z gospéma
množina
IMENOVALNIK: gospé
RODILNIK: gospá
DAJALNIK: gospém
TOŽILNIK: gospé
MESTNIK: pri gospéh
ORODNIK: z gospémi

TONEMSKO
[gospá]
IPA: [gɔspà:]
ednina
IMENOVALNIK: gospá
RODILNIK: gospẹ́
DAJALNIK: gospẹ́
TOŽILNIK: gospọ́
MESTNIK: pri gospẹ́
ORODNIK: z gospọ́
dvojina
IMENOVALNIK: gospẹ́
RODILNIK: gospá
DAJALNIK: gospẹ́ma in gospȇma
TOŽILNIK: gospẹ́
MESTNIK: pri gospẹ́h
ORODNIK: z gospẹ́ma in z gospȇma
množina
IMENOVALNIK: gospẹ́
RODILNIK: gospá
DAJALNIK: gospẹ́m in gospȇm
TOŽILNIK: gospẹ́
MESTNIK: pri gospẹ́h
ORODNIK: z gospẹ́mi in z gospȇmi

STALNE ZVEZE

milostljiva gospa
1. nekdaj naziv za žensko iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinjo
▪ Ker se je poročila, bi morala prevzeti plemiški naslov, vendar je vztrajala pri tem, da jo še naprej kličejo »*milostljiva gospa* grofica«.

1.1. nekdaj ženska iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinja
▪ *Milostljiva gospa* je pregovorila cesarja Franca Jožefa, da je prisostvoval izvedbi operete Kneginja Ninetta.
▪ Med ljudstvom se je pojavila *milostljiva gospa* in zbranim dobrohotno namenila nekaj besed.

FRAZEOLOGIJA

biti sama svoja gospa
biti neodvisna, odločati sama; ne imeti nadrejenih
▪ Kaj cenite najbolj? To, da *sem sama svoja gospa* in lahko delam, kadarkoli želim in karkoli želim.
▪ Nekatere ljudi odvrača od misli na dom prepričanje, da tam *nisi* več sam svoj gospod niti *sama svoja gospa*.
▪ Prilagodljiv delovnik imam že od začetka, ker *sem sama svoja gospa*.

starka/gospa/teta ipd. s koso
starka s koso
evfemistično gospa s koso
evfemistično teta s koso
evfemistično žena s koso
evfemistično dama s koso

evfemistično smrt
▪ Da je skakanje s previsov neposredno izzivanje *starke s koso*, odštekana Norvežanka dobro ve.
▪ Pred nekaj dnevi bi dopolnil 70 let, če ga novembra lani ne bi obiskala *gospa s koso*.
▪ Pred mesecem dni je statistika beležila kar 30 smrtno ponesrečenih manj kot lani, oktobra pa je *žena s koso* zmanjšala razliko v svojo korist.
▪ Slabo se je počutil in bil je prepričan, da ga *dama s koso* čaka za prvim vogalom.

Gospe in gospodje!
privzdignjeno Dame in gospodje!
Spoštovane gospe in gospodje!
privzdignjeno Spoštovane dame in gospodje!
uporablja se kot vljuden nagovor za vse prisotne, naslovnike besedila, ki niso posebej imenovani; uporablja se, ko govorec vsem prisotnim koga ali kaj slovesno napove
▪ *Gospe in gospodje!* Pričenjam nadaljevanje 19. seje Državnega zbora Republike Slovenije.
▪ Na drugem abonmajskem koncertu je stopil na oder in spregovoril: »Dober večer, *dame in gospodje!*«
▪ Pisatelj, ki razume tako Vzhod kot Zahod, enako sočno piše tako o preteklosti kot o sedanjosti. *Dame in gospodje* – Orhan Pamuk.
▪ »*Spoštovane gospe in gospodje!* Prosim, pomirite se!« je vzkliknil.
▪ Gospod podpredsednik, *spoštovane dame in gospodje!*

Milostljiva gospa!
nekdaj uporablja se kot vljuden nagovor za žensko iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinjo
▪ Seveda, *milostljiva gospa*, je dejal poslovodja in se priklonil.
▪ Dober dan, *milostljiva gospa*. Veseli me, da sva se spoznala.

IZVOR
= stcslov. *gospožda*, hrv., srb. *gòspođa*, rus. *gospožá*, gluž. *hospoza* < pslov. **gospod'a* iz ↑gospod

gôspel gôspela tudi **góspel** góspela samostalnik moškega spola
[gôspel] tudi [góspel]
POMEN
1. iz glasbene umetnosti duhovna glasba zlasti severnoameriških temnopoltih s prvinami jazza in bluesa
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
črnski gospel
▪ Zbor je eden najbolj izpostavljenih izvajalcev modernega in klasičnega *gospela*.
▪ Slovijo kot mojstri za sambo, salso in v zadnjem času tudi tango, izvajajo pa še tradicionalni *gospel* in jazz.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
peti, prepevati gospel
▪ Moja mama je bila duhovnica in večino otroštva sem pel *gospel*.
▪ Ko je odraščala, je poleg fada pela še *gospel*, soul in jazz.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
koncert gospela | pevec, pevka gospela
▪ To pesem sem izvajal na svojih koncertih *gospela*.
▪ Najbolj značilen slog izvajanja *gospela* izhaja iz začetka 20. stoletja, ko so ustanovitelji binkoštne cerkve razvili lasten tip liturgije, katere najpomembnejši del je predstavljalo prav petje *gospelov*.
▸ priredna zveza
gospel in blues, gospel in jazz, gospel in soul, gospel in spiritual
▪ Že več kot trideset let poustvarjajo glasbeno tradicijo belskega in črnskega spirituala, jazza in *gospela*.
▪ Njegove skladbe *gospela* in bluesa so ganile mnoge generacije ljubiteljev glasbe.
...
▪ V zgodovini glasbe se je iz *gospela* razvilo več pomembnih glasbenih smeri, ki so žive še danes.
▪ Sredi 19. stoletja se je na jugu ZDA iz tradicije himničnega cerkvenega petja razvil *gospel*, ki ga je zaznamovala tipična ritmična sinkopizacija črnskih priseljencev.
2. kot pridevnik ki je v zvezi z gospelom 1.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
gospel koncert | gospel skupina, zbor
▪ Na božičnem koncertu bo nastopila britanska *gospel* skupina, ki je obiskovalce navdušila že lani.
▪ S sodobnim slogom, zakoreninjenim v izročilu črnskih *gospel* kvartetov, so prepričali tudi najzahtevnejše občinstvo.
▪ Sprva je deloval v *gospel* zasedbah, nato je ustanovil svojo rhythm and blues skupino.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gôspel]
IPA: ['gɔːspɛl]
ednina
IMENOVALNIK: gôspel
RODILNIK: gôspel**a**
DAJALNIK: gôspel**u**
TOŽILNIK: gôspel
MESTNIK: pri gôspel**u**
ORODNIK: z gôspel**om**
dvojina
IMENOVALNIK: gôspel**a**
RODILNIK: gôspel**ov**
DAJALNIK: gôspel**oma**
TOŽILNIK: gôspel**a**
MESTNIK: pri gôspel**ih**
ORODNIK: z gôspel**oma**
množina
IMENOVALNIK: gôspel**i**
RODILNIK: gôspel**ov**
DAJALNIK: gôspel**om**
TOŽILNIK: gôspel**e**
MESTNIK: pri gôspel**ih**
ORODNIK: z gôspel**i**

tudi
[góspel]
IPA: ['goːspɛl]

ednina
IMENOVALNIK: góspel
RODILNIK: góspel**a**
DAJALNIK: góspel**u**
TOŽILNIK: góspel
MESTNIK: pri góspel**u**
ORODNIK: z góspel**om**
dvojina
IMENOVALNIK: góspel**a**
RODILNIK: góspel**ov**
DAJALNIK: góspel**oma**
TOŽILNIK: góspel**a**
MESTNIK: pri góspel**ih**
ORODNIK: z góspel**oma**
množina
IMENOVALNIK: góspel**i**
RODILNIK: góspel**ov**
DAJALNIK: góspel**om**
TOŽILNIK: góspel**e**
MESTNIK: pri góspel**ih**
ORODNIK: z góspel**i**

TONEMSKO
[gôspel]
IPA: [gɔ́ːspɛ̀l]
ednina
IMENOVALNIK: gôspel
RODILNIK: gôspel**a**
DAJALNIK: gôspel**u**
TOŽILNIK: gôspel
MESTNIK: pri gôspel**u**

ORODNIK: z gôspel**om**

dvojina

IMENOVALNIK: gôspel**a**
RODILNIK: gôspel**ov**
DAJALNIK: gôspel**oma**
TOŽILNIK: gôspel**a**
MESTNIK: pri gôspel**ih**
ORODNIK: z gôspel**oma**

množina

IMENOVALNIK: gôspel**i**
RODILNIK: gôspel**ov**
DAJALNIK: gôspel**om**
TOŽILNIK: gôspel**e**
MESTNIK: pri gôspel**ih**
ORODNIK: z gôspel**i**

tudi

[gǫ̑spel]
IPA: [gó:spə̀l]

ednina

IMENOVALNIK: gǫ̑spel
RODILNIK: gǫ̑spel**a**
DAJALNIK: gǫ̑spel**u**
TOŽILNIK: gǫ̑spel
MESTNIK: pri gǫ̑spel**u**
ORODNIK: z gǫ̑spel**om**

dvojina

IMENOVALNIK: gǫ̑spel**a**
RODILNIK: gǫ̑spel**ov**
DAJALNIK: gǫ̑spel**oma**
TOŽILNIK: gǫ̑spel**a**
MESTNIK: pri gǫ̑spel**ih**
ORODNIK: z gǫ̑spel**oma**

množina

IMENOVALNIK: gǫ̑spel**i**
RODILNIK: gǫ̑spel**ov**
DAJALNIK: gǫ̑spel**om**
TOŽILNIK: gǫ̑spel**e**
MESTNIK: pri gǫ̑spel**ih**
ORODNIK: z gǫ̑spel**i**

IZVOR

prevzeto iz angl. *gospel* < stagl. *godspel* ‘evangelij’, prvotno ‘blagovest’, iz *gōd* ‘dober’ + *spel* v pomenu ‘vest, novica’

góspica góspice in **gospíca** gospíce samostalnik ženskega spola

[góspica] in [gospíca]

POMEN

1. starinsko gospodična

▪ Moja siva brada žal ni naredila vtisa na mlado *gospico*.

▪ V Londonu je precej plemenitih *gospic*, ki imajo dolge sezname mladih in nevezanih moških, vselej pripravljenih sprejeti povabilo.

▪ O neizpolnjenem hrepenenju priča razglednica, ki jo je 11. junija 1922 poslal »velecenjeni *gospici*« Elzi.

2. iz zoologije velik metulj s črnimi pegami in lisami na oranžno obarvani zgornji strani kril; primerjaj lat. *Argynnis paphia*

▪ *Gospica* je velik metulj z značilno koničastimi sprednjimi krili.

▪ Metulji, kot so srebrni tratar, *gospica*, veliki bisernik in citronček, so poplesavali nad kosišči.

▪ *Gospice* so znane po tem, da se selijo.

3. manjša morska riba s telesom modre, zelene in rumenkaste barve, ki živi v Indijskem in Tihem oceanu; primerjaj lat. *Chromis viridis*

▪ Zaradi lepote in enostavnega gojenja so *gospice* primerne tudi za ljubitelje, ki opremljajo svoj prvi morski akvarij.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góspica]
IPA: ['go:spitsa]

ednina

IMENOVALNIK: góspic**a**
RODILNIK: góspic**e**
DAJALNIK: góspic**i**
TOŽILNIK: góspic**o**
MESTNIK: pri góspic**i**
ORODNIK: z góspic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: góspic**i**
RODILNIK: góspic
DAJALNIK: góspic**ama**
TOŽILNIK: góspic**i**
MESTNIK: pri góspic**ah**
ORODNIK: z góspic**ama**

množina

IMENOVALNIK: góspic**e**
RODILNIK: góspic
DAJALNIK: góspic**am**
TOŽILNIK: góspic**e**
MESTNIK: pri góspic**ah**
ORODNIK: z góspic**ami**

in

[gospíca]
IPA: [gɔs'pi:tsa]

ednina

IMENOVALNIK: gospíc**a**
RODILNIK: gospíc**e**
DAJALNIK: gospíc**i**
TOŽILNIK: gospíc**o**
MESTNIK: pri gospíc**i**
ORODNIK: z gospíc**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gospíc**i**
RODILNIK: gospíc
DAJALNIK: gospíc**ama**
TOŽILNIK: gospíc**i**
MESTNIK: pri gospíc**ah**
ORODNIK: z gospíc**ama**

množina

IMENOVALNIK: gospíc**e**

RODILNIK: gospíc
DAJALNIK: gospíc**am**
TOŽILNIK: gospíc**e**
MESTNIK: pri gospíc**ah**
ORODNIK: z gospíc**ami**

TONEMSKO

[gǫ̑spica]
IPA: [gó:spìtsa]

ednina
IMENOVALNIK: gǫ̑spic**a**
RODILNIK: gǫ̑spic**e**
DAJALNIK: gǫ̑spic**i**
TOŽILNIK: gǫ̑spic**o**
MESTNIK: pri gǫ̑spic**i**
ORODNIK: z gǫ̑spic**o**

dvojina
IMENOVALNIK: gǫ̑spic**i**
RODILNIK: gǫ̑spic
DAJALNIK: gǫ̑spic**ama**
TOŽILNIK: gǫ̑spic**i**
MESTNIK: pri gǫ̑spic**ah**
ORODNIK: z gǫ̑spic**ama**

množina
IMENOVALNIK: gǫ̑spic**e**
RODILNIK: gǫ̑spic
DAJALNIK: gǫ̑spic**am**
TOŽILNIK: gǫ̑spic**e**
MESTNIK: pri gǫ̑spic**ah**
ORODNIK: z gǫ̑spic**ami**

in

[gospíca]
IPA: [gɔspì:tsá]

ednina
IMENOVALNIK: gospíc**a**
RODILNIK: gospíc**e**
DAJALNIK: gospíc**i**
TOŽILNIK: gospíc**o**
MESTNIK: pri gospíc**i**
ORODNIK: z gospîc**o**

dvojina
IMENOVALNIK: gospíc**i**
RODILNIK: gospîc
DAJALNIK: gospíc**ama**
TOŽILNIK: gospíc**i**
MESTNIK: pri gospíc**ah**
ORODNIK: z gospíc**ama**

množina
IMENOVALNIK: gospíc**e**
RODILNIK: gospîc
DAJALNIK: gospíc**am**
TOŽILNIK: gospíc**e**
MESTNIK: pri gospíc**ah**
ORODNIK: z gospíc**ami**

IZVOR
↑gospa

gospód gospóda samostalnik moškega spola
[gospót gospóda]
POMEN

1. odrasel ali neznan moški

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
prijazen, prijeten, simpatičen, šarmanten gospod | resen gospod | sivolas, star gospod | urejen gospod
▪ Že ob sprejemu smo spoznali, da je prijeten *gospod*.
▪ Za sosednjo mizo je sedel urejen starejši *gospod*.
▪ Skoraj bi se zaletel v vitkega sivolasega *gospoda*, ki je prihitel skozi vrata.
▪ Zadnjič sem spoznal simpatičnega *gospoda*, ki so mu mestne oblasti zaupale skrb za projekt.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
spoznati gospoda
▪ Spoznala sem *gospoda*, ki se ukvarja z naravnimi izdelki.
▪ Dogodek obžalujejo in *gospoda* vabijo na sestanek, na katerem bi vse razjasnili.

▸ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku
gospod v KAKŠNI obleki
▪ Iz sosednje sobe je prišel *gospod* v temni obleki.
▪ Z muharjenjem se ukvarjajo predvsem *gospodje* v zrelih letih, ki kupijo kakovosten in drag pribor.

▸ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
▪ Delam z nekim *gospodom* iz Maribora.

▸ priredna zveza
gospod in dama, gospod in gospa
▪ Na Nizozemskem se vsi po vrsti vozijo s kolesi, dame in *gospodje* v službo, otroci v šolo.

...

▪ Oprostite, ker vas motim. Tukaj je *gospod*, ki bi rad govoril z vami.
▪ Gre za *gospoda*, ki pri vas dela kot kontrolor.
▪ Za ta dva *gospoda* nisem še nikdar slišal.

1.1. ekspresivno moški, ki vzbuja spoštovanje, občudovanje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
fin, uglajen, ugleden gospod | pravi gospod | velik gospod
▪ Sedaj je ugleden *gospod*. Premoženje si je ustvaril sam.
▪ Igralci obeh ekip so bili pravi *gospodje*. Bili so zelo prijazni.
▪ Nima se za velikega *gospoda*, niti za častivrednega človeka ne.

▸ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
veljati za gospoda
▪ Vedno je veljal za *gospoda* in znal se je tako tudi vesti.
▪ Kmetje, ki so nekoč rudarje in železarje imeli za *gospode* in so storili vse, da bi se jim lahko pridružili, so skoraj izumrli.

...

▪ Zdaj sem za vse *gospod*, a se bojim, da bom kmalu beračil.

1.2. ekspresivno moški, ki živi udobno, privilegirano življenje, ne opravlja težkega, fizičnega dela
▪ Če bi moral izbirati, bi bil spet kmet. Nikdar si nisem želel biti *gospod*.
▪ Ne igram *gospoda*, tudi kakšen kamen pri podrobnem pregledu proge sem vrgel v grmovje.

1.3. pred imenom ali navedbo uradnega položaja, poklica naziv za odraslega moškega [g.]
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospod *N*
▪ Preden vam kar koli povem, moram dobiti dovoljenje *gospoda* Dominika.
▪ Telefoniral sem *gospodu* Novaku in se mu opravičil.
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospod direktor, župan | gospod minister, poslanec, predsednik | gospod nadškof
▪ Hvala lepa *gospodu* ministru.
▪ Ker se mi rešitev *gospoda* predsednika zdi bolj smotrna, svoj predlog umikam.
▪ Veseli smo bili obiska in nagovora *gospoda* župana.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
cenjeni, spoštovani gospod *N*
▪ Prinesli so oljčne veje v spomin na cenjenega *gospoda* Pepija.
▪ Spoštovanega *gospoda* Novaka poznam osebno.
…
▪ Če se je le dalo, je sestavljala stavke tako, da ji ga ni bilo treba tikati. Vpričo drugih ga je še vedno naslavljala z *gospodom*.

2. ekspresivno zakonski ali zunajzakonski partner
▪ »Sva gospa in *gospod*,« je prek družbenega omrežja sporočila še povsem sveža soproga ameriškega smučarja.
▪ »Smem zvedeti, o čem tako globoko razmišlja moj *gospod*?« je prišla do njega in se mu zagledala v oči.
▪ Počutila se je mlado kakor takrat, ko je šla s svojim *gospodom* k poroki.

3. ekspresivno duhovnik
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
duhovni gospod
▪ Pozno zvečer je prišel duhovni *gospod* in jo dal v poslednje olje.
▪ Častiti *gospod* je zbral farane.
…
▪ Babica je tetam govorila, kako je *gospod* maševal.
▪ Ob pol šestih sestre molimo brevir, ob šestih imamo mašo, nato pomagamo pripraviti *gospode* na njihovo mašo.

4. starinsko gospodar
▪ Zvest je svojemu *gospodu*.
▪ Prinesel sem vam malo posušene govedine. Bal sem se je vzeti več, ker bi *gospod* opazil, da manjka.

5. nekdaj pripadnik plemiškega ali meščanskega sloja
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
grajski gospodje
▪ Do konca 15. stoletja so kolarji razvili prve kočije, ki pa so se tako zibale, da so plemeniti *gospodje* in dame vse do 16. stoletja vožnjo z njimi zavračali.
▪ Gospoščino in grad so za svoje *gospode* upravljali gradiščani.
…
▪ Stoječi pes v ščitu se je kot grb *gospodov* Podvinskih pojavil že v 14. stoletju.
▪ Lušperški so bili stranska veja *gospodov* iz Maribora, ki je v prvi polovici 13. stoletja pozidala grad na severnem obrobju velikega krškega zemljiškega kompleksa.

6. uporablja se kot vljuden, uradni nagovor za odraslega moškega
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
cenjeni, spoštovani gospod | dragi, ljubi gospod
▪ Dragi *gospod*, pišemo Vam, ker iščemo nove mednarodne vlagatelje.
▪ Spoštovani *gospod* podpredsednik, moram replicirati na to, kar je povedala moja kolegica.
…
▪ Je že urejeno, *gospod*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gospót gospóda]
IPA: [gɔsˈpoːt gɔsˈpoːda]
ednina
IMENOVALNIK: gospód
RODILNIK: gospód**a**
DAJALNIK: gospód**u**
TOŽILNIK: gospód
MESTNIK: pri gospód**u**
ORODNIK: z gospód**om**
dvojina
IMENOVALNIK: gospód**a**
RODILNIK: gospód**ov**
DAJALNIK: gospód**oma**
TOŽILNIK: gospód**a**
MESTNIK: pri gospód**ih**
ORODNIK: z gospód**oma**
množina
IMENOVALNIK: gospód**je** redko gospód**i**
RODILNIK: gospód**ov**
DAJALNIK: gospód**om**
TOŽILNIK: gospód**e**
MESTNIK: pri gospód**ih**
ORODNIK: z gospód**i**
TONEMSKO
[gospȏt gospȏda]
IPA: [gɔspóːt gɔspóːdà]
ednina
IMENOVALNIK: gospȏd
RODILNIK: gospȏd**a**
DAJALNIK: gospȏd**u**
TOŽILNIK: gospȏd
MESTNIK: pri gospȏd**u**
ORODNIK: z gospȏd**om**
dvojina
IMENOVALNIK: gospȏd**a**

RODILNIK: gospȍd**ov**
DAJALNIK: gospȍd**oma**
TOŽILNIK: gospȍd**a**
MESTNIK: pri gospȍd**ih**
ORODNIK: z gospȍd**oma**

množina

IMENOVALNIK: gospȍd**je** redko gospȍd**i**
RODILNIK: gospȍd**ov**
DAJALNIK: gospȍd**om**
TOŽILNIK: gospȍd**e**
MESTNIK: pri gospȍd**ih**
ORODNIK: z gospȍd**i**

STALNE ZVEZE

fevdalni gospod
lastnik zemlje s podložniki v fevdalizmu; SIN.: iz zgodovine zemljiški gospod
▪ Tlačani so morali *fevdalnemu gospodu* plačevati davke v obliki denarja ali dela pridelkov.

fevdni gospod
iz zgodovine kdor ima v fevdalizmu pravico podeljevati zemljo v koriščenje
▪ Svojemu *fevdnemu gospodu* je bil popolnoma in neomajno vdan.
▪ Vitez je bil lahko plemič, svobodnjak, *fevdni gospod* ali vazal.

milostljivi gospod
1. nekdaj naziv za moškega iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemiča
▪ Žal bolezen *milostljivemu gospodu* Antonu pl. Scheuchenstuelu ne dovoli, da bi vas sprejeli.

1.1. nekdaj moški iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemič
▪ V Ljubljani se je s prihodom *milostljivih gospodov* in njihovih oprod pričel tridnevni turnir dežele Kranjske.
▪ Sodnikova prisega se je glasila: »Prisegam, da bom s sodno pravico, ki sta mi jo izročila moj *milostljivi gospod* salzburški in ptujska občina, zvesto ravnal in sodil enako revnim in bogatim.«

prvi gospod
predsedničin ali predsednikov zakonski ali zunajzakonski partner
▪ V mnogih državah se stroški prvih dam in *prvih gospodov* krijejo iz proračuna urada predsednika oziroma predsednice.
▪ Če zmaga, bo postala prva predsednica ZDA, ki bodo s tem po samih prvih damah dobile tudi *prvega gospoda*.

zemljiški gospod
iz zgodovine lastnik zemlje s podložniki v fevdalizmu; SIN.: fevdalni gospod
▪ Tlačani so obdelovali zemljo in *zemljiškemu gospodu* dajali desetino in delali tlako v zameno za zaščito.
▪ *Zemljiški gospod* je od kmetov raje kot pridelke ali celo fizične obveznosti jemal njihovo vrednost v denarju.

FRAZEOLOGIJA

biti/postati sam svoj gospod
biti sam svoj gospod
postati sam svoj gospod

biti neodvisen, odločati sam; ne imeti nadrejenih; postati neodvisen, začeti odločati sam; osamosvojiti se
▪ Trenutno je še zaposlen, želi pa si iti na svoje, da *bi bil sam svoj gospod*.
▪ Z lastnim prevozom *si sam svoj gospod*. Sam lahko izbiraš čas odhoda, število in trajanje odmorov in stvari, ki si jih boš med potjo ogledal.
▪ Pri 27. letih *je postal sam svoj gospod* ter začel pisati zgodbo o vrtoglavem uspehu.
▪ Po očetovi smrti *je postal* dedič podjetja in *sam svoj gospod*.

gospodje v kravatah/oblekah
gospodje v kravatah
navadno slabšalno gospodje v oblekah

navadno slabšalno skupina oseb na visokem, uradnem položaju, ki ima velik vpliv, moč pri odločanju, zlasti v gospodarstvu, politiki; skupina oseb na visokem, uradnem položaju, ki je oddaljena od dejanskega, praktičnega dela, težav, skrbi ljudi
▪ Lahko se, seveda, nespoštovani *gospodje v kravatah*, pretvarjate, da nas ne slišite. Ampak verjemite, vidimo vas, pa če se še tako prepričujete, da ne obstajamo.
▪ Zaboli me, ko mi upokojenka, ki še sama zase nima dovolj, podari dva evra, medtem ko se direktorji in drugi *gospodje v kravatah* držijo za žepe, da jim slučajno iz njih ne bi padel kakšen bakren cent.
▪ Povprečni Slovenec se težko prebije skozi mesec, inflacija divja, *gospodje v oblekah* pa zatrjujejo, da se bo slovensko gospodarstvo zlomilo, če bodo plače dvignili za dvajset evrov.

zaspati v Gospodu
evfemistično umreti
▪ Po prejemu zakramentov za umirajoče *je* mirno *zaspal v Gospodu*.
▪ Gregor IV. je v 9. stoletju ukazal Ludviku Pobožnemu, naj na 1. november prestavi praznik vseh mučencev in pravičnikov, ki *so zaspali v Gospodu*.

Gospe in gospodje!
privzdignjeno Dame in gospodje!
Spoštovane gospe in gospodje!
privzdignjeno Spoštovane dame in gospodje!

uporablja se kot vljuden nagovor za vse prisotne, naslovnike besedila, ki niso posebej imenovani;

uporablja se, ko govorec vsem prisotnim koga ali kaj slovesno napove
▪ *Gospe in gospodje!* Pričenjam nadaljevanje 19. seje Državnega zbora Republike Slovenije.
▪ Na drugem abonmajskem koncertu je stopil na oder in spregovoril: »Dober večer, *dame in gospodje!*«
▪ Pisatelj, ki razume tako Vzhod kot Zahod, enako sočno piše tako o preteklosti kot o sedanjosti. *Dame in gospodje* – Orhan Pamuk.
▪ »*Spoštovane gospe in gospodje!* Prosim, pomirite se!« je vzkliknil.
▪ Gospod podpredsednik, *spoštovane dame in gospodje!*

Gospod pokliče k sebi *koga*
evfemistično izraža, da kdo umre
▪ Bliža se trenutek, ko me *bo Gospod poklical k sebi*.
▪ V 83. letu starosti *je Gospod poklical k sebi* našo drago sestro in teto Nežo.

Milostljivi gospod!
nekdaj uporablja se kot vljuden nagovor za moškega iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemiča
▪ Prosim vas, da verujete, *milostljivi gospod*, v moje iskreno spoštovanje.

IZVOR
= stcslov. **gospodъ*, hrv., srb. *gòspod*, rus. *gospódъ*, stčeš. *hospod* < pslov. **gospodъ*, tako kot lat. *hospes* ‘gost, tujec’ in ‘gostitelj’ < ide. **g^{h}os-pot-* ‘gospodar obeda’, iz **g^{h}os-* ‘obed, gostija’ + **pot-* ‘gospod’

gospôda gospôde samostalnik ženskega spola
[gospôda]
POMEN
1. ekspresivno vplivne, premožnejše osebe
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
vladajoča gospoda
▪ Vladajoča politična *gospoda* je za zaprtimi vrati razvneto razpravljala o bilanci opravljenega dela v minuli štiriletki.
▪ Jedi, ki so bile leta nazaj primitivne, dobre le za na kmete, se dandanes ne brani niti najbolj fina mestna *gospoda*.
▪ Na novodobno *gospodo*, povzpetnike in karieriste se ni oziral, ostal je zvest svojim načelom in idealom.
…
▪ Dve vrsti kavarn sta v Ljubljani: za *gospodo* in za vsakogar.
▪ Spoznal sem, da se rokomet ne igra za igralce in gledalce, ampak za *gospodo*, ki odloča, kako in kaj.
2. nekdaj pripadniki vladajočega, višjega sloja
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
cerkvena, grajska, posvetna gospoda | srednjeveška gospoda
▪ Od 13. stoletja dalje je potujoče glasbenike začela najemati dvorna, cerkvena in mestna *gospoda*.
▪ V zdraviliškem mestu se je nekoč zadrževala predvsem dunajska in praška *gospoda*.
…
▪ Zvečer so meščani razsvetlili okna, za *gospodo* pa so priredili sijajen ples.
▪ Grajsko osebje z *gospodo* vred je bilo pri maši.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gospôda]
IPA: [gɔsˈpɔːda]
ednina
IMENOVALNIK: gospôd**a**
RODILNIK: gospôd**e**
DAJALNIK: gospôd**i**
TOŽILNIK: gospôd**o**
MESTNIK: pri gospôd**i**
ORODNIK: z gospôd**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gospôd**i**
RODILNIK: gospôd
DAJALNIK: gospôd**ama**
TOŽILNIK: gospôd**i**
MESTNIK: pri gospôd**ah**
ORODNIK: z gospôd**ama**
množina
IMENOVALNIK: gospôd**e**
RODILNIK: gospôd
DAJALNIK: gospôd**am**
TOŽILNIK: gospôd**e**
MESTNIK: pri gospôd**ah**
ORODNIK: z gospôd**ami**
TONEMSKO
[gospóda]
IPA: [gɔspɔ̀ːdá]
ednina
IMENOVALNIK: gospód**a**
RODILNIK: gospód**e**
DAJALNIK: gospód**i**
TOŽILNIK: gospód**o**
MESTNIK: pri gospód**i**
ORODNIK: z gospôd**o** tudi z gospód**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gospód**i**
RODILNIK: gospôd
DAJALNIK: gospód**ama**
TOŽILNIK: gospód**i**
MESTNIK: pri gospód**ah**
ORODNIK: z gospód**ama**
množina
IMENOVALNIK: gospód**e**
RODILNIK: gospôd
DAJALNIK: gospód**am**
TOŽILNIK: gospód**e**
MESTNIK: pri gospód**ah**
ORODNIK: z gospód**ami**

FRAZEOLOGIJA

jara gospoda
slabšalno osebe, ki so premožnejše, vplivnejše šele krajši čas in se ne vedejo svojemu družbenemu položaju primerno
▪ Če si na prireditvi malo pogledal naokoli, si videl samo novodobno »*jaro gospodo*«.
▪ Pripadniki *jare gospode* in pozerji, željni družbene promocije, vedno znova dokazujejo, da še vedno niso osvojili niti pravila, da se ploska samo na koncu skladbe.

IZVOR
↑gospod

gospódič gospódiča samostalnik moškega spola

[gospódič]
POMEN
1. navadno ekspresivno mlajši odrasel ali neznan moški
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
mlad gospodič | urejen gospodič
▪ V cerkev so začele prihajati pražnje oblečene družine, deklice v bleščečih belih oblekah, dečki, urejeni kot mladi *gospodiči*.
▪ Ko sem opazoval urejene *gospodiče*, sem se spomnil, da mi manjka kravata.
▪ Prijazen *gospodič* za pultom ji je darilo zavil v svetleč zlat papir.
...
▪ *Gospodič* se z igralstvom ne ukvarja zgolj na akademiji, ampak ga vidimo tudi na malih zaslonih in na različnih odrih.

1.1. starinsko moški, ki ni v zakonski ali zunajzakonski zvezi
▪ Nekatere gospe v Londonu so imele sezname samskih in primernih *gospodičev*, ki bi prišli v poštev za ženitev.
▪ Na poroko *gospodiča* je poslal voščilno pismo.
▪ *Gospodič*, ki ga je spoznala zvečer na dvornem plesu, se je že naslednji dan oglasil.

1.2. pred imenom, navadno ekspresivno naziv za takega moškega
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospodič *N*
▪ Zgodba sega v leto 1937, igralec pa se postavi v vlogo *gospodiča* Rexa, ki je z znanstvenimi odpravami prepotoval domala ves svet.
▪ Sporočil mi je, da ste pripravljeni poučevati *gospodiča* Simona.
▪ Direktor je z ravnanjem *gospodiča* Novaka zelo nezadovoljen.
...
▪ Spoštljivo ga naslavlja z *gospodičem*, četudi ni za to nobene potrebe, saj so prijatelji.

2. ekspresivno deček, fant
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
majhen gospodič | mlad gospodič | pravi gospodič
▪ Petletni Rožle je mlad *gospodič*, ki obožuje igro z baloni.
▪ Razvajenemu *gospodiču* uživanja brez obveznosti ni bilo treba zaukazati, očkovo dobrotljivost je izkoriščal do roba in čez.
...
▪ V izposojevalnici izposojajo svečane obleke, ki jih male dame in *gospodiči* potrebujejo za šolske plese.

3. ekspresivno uporablja se kot vljuden nagovor za mlajšega moškega, fanta
▪ »Kaj pa je vaju prineslo k nam, *gospodiča*?« je vprašal nadvse vljudno.
▪ Mimo pride profesor in pravi: Odlično, *gospodič*. Kdo bi si mislil, da boste rešitev našli tako hitro.
▪ Vso srečo vama želim, mlada *gospodiča*!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gospódič]
IPA: [gɔsˈpoːdiʧ]
ednina
IMENOVALNIK: gospódič
RODILNIK: gospódič**a**
DAJALNIK: gospódič**u**
TOŽILNIK: gospódič**a**
MESTNIK: pri gospódič**u**
ORODNIK: z gospódič**em**
dvojina
IMENOVALNIK: gospódič**a**
RODILNIK: gospódič**ev**
DAJALNIK: gospódič**ema**
TOŽILNIK: gospódič**a**
MESTNIK: pri gospódič**ih**
ORODNIK: z gospódič**ema**
množina
IMENOVALNIK: gospódič**i**
RODILNIK: gospódič**ev**
DAJALNIK: gospódič**em**
TOŽILNIK: gospódič**e**
MESTNIK: pri gospódič**ih**
ORODNIK: z gospódič**i**
TONEMSKO
[gospȍdič]
IPA: [gɔspóːdìʧ]
ednina
IMENOVALNIK: gospȍdič
RODILNIK: gospȍdič**a**
DAJALNIK: gospȍdič**u**
TOŽILNIK: gospȍdič**a**
MESTNIK: pri gospȍdič**u**
ORODNIK: z gospȍdič**em**
dvojina
IMENOVALNIK: gospȍdič**a**
RODILNIK: gospȍdič**ev**
DAJALNIK: gospȍdič**ema**
TOŽILNIK: gospȍdič**a**
MESTNIK: pri gospȍdič**ih**
ORODNIK: z gospȍdič**ema**

množina
IMENOVALNIK: gospȍdič**i**
RODILNIK: gospȍdič**ev**
DAJALNIK: gospȍdič**em**
TOŽILNIK: gospȍdič**e**
MESTNIK: pri gospȍdič**ih**
ORODNIK: z gospȍdič**i**

IZVOR
↑gospod

gospodíčna gospodíčne samostalnik ženskega spola [gospodíčna]
POMEN
1. mlajša odrasla ali neznana ženska
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
lepa, privlačna gospodična | mlada gospodična | prijazna, prijetna, prikupna, simpatična gospodična
▪ Simpatična *gospodična* na fotografiji brez dvoma spada med najboljše slovenske televizijske napovedovalke in voditeljice.
▪ V kavarni je stregla neka mlada *gospodična*.
...
▪ Leta 1987 je dobila nagrado kritikov za vlogo *gospodične* v baletu Gospodična in huligan Dmitrija Šostakoviča.
▪ Je gospa, ki je videti kot *gospodična*.

1.1. ženska, ki ni v zakonski ali zunajzakonski zvezi
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
stara gospodična | *n*-letna gospodična
▪ Osrednji junakinji filma sta sestrični, stari *gospodični*, ena od njiju je lastnica dvorca.
▪ Poudaril je, da je v *gospodično* zaljubljen in da se bo z njo poročil takoj, ko bo to mogoče.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
spoznati gospodično
▪ Želi spoznati urejeno *gospodično* ali gospo za občasno preživljanje prostega časa.
▸ priredna zveza
gospodična ali gospa | gospodične in gospe
▪ Gospa ali *gospodična* je poročala z evropskega kongresa o plodnosti, ki je bil pred kratkim v Berlinu.
...
▪ Povedala mu je svoje ime in pri tem posebej poudarila dejstvo, da je še *gospodična*.
▪ Togo udarjanje šolskega zvonca so presekali odločni koraki *gospodične* učiteljice.

1.2. pred imenom naziv za mlajšo odraslo žensko [gdč.]; SIN.: mademoiselle
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospodična *N*
▪ V oskrbo nas je vzela prijazna *gospodična* Adriana, ki je skrbela, da njihovi gostje niso bili lačni in žejni.
▪ Zelo nas veseli, da smo Vas uspeli presenetiti z imenovanjem *gospodične* Novak za programsko direktorico naše TV.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ *Gospodično* Mlakar vabimo na podelitev Nobelovih nagrad.

1.3. pred imenom, starinsko naziv za žensko, ki ni v zakonski zvezi [gdč.]
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
gospodična *N*
▪ Dovolite, da vam predstavim svojo zaročenko, *gospodično* Emmo Greysonovo.
▪ *Gospodična* Coco je imela sicer veliko ljubimcev, a do oltarja se ni nikoli sprehodila.
...
▪ Ko te ogovorijo z *gospodično*, jih vljudno popraviš.

2. ekspresivno deklica, dekle; SIN.: privzdignjeno dama
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
majhna gospodična
▪ Le kdo je mala *gospodična*, ki se tako veselo podi po toboganu?
▪ Hči je že prava *gospodična*, saj bo s septembrom prvič prestopila prag gimnazije.

3. nekdaj neporočena pripadnica plemiškega ali meščanskega sloja
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
grajska, mestna gospodična | mična gospodična
▪ Staro in mlado jo je skupaj z mičnimi grajskimi *gospodičnami* mahnilo v viteški tabor.
▪ Stekleni gumbi nas spominjajo na davne čase, ko so bili ponosno prišiti na poletne obleke mestnih *gospodičen*.
▪ Razkošni sarkofagi v samostanski cerkvi spominjajo na zgodbo nesrečne ljubezni med kraljevim sinom Pedrom in dvorno *gospodično*, ki sta tukaj pokopana.

4. ekspresivno samica domače živali, zlasti psa, mačke; SIN.: ekspresivno dama, ekspresivno gospa
▪ Mačka je leto dni stara že sterilizirana *gospodična*, ki jo odlikujeta prijaznost in mirnost.

5. uporablja se kot vljuden nagovor za mlajšo žensko, dekle
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
draga, spoštovana gospodična
▪ Spoštovana *gospodična*! V pismu me sprašujete za strokoven nasvet.
▪ »Dober večer, mlada *gospodična*,« je zahreščalo v slušalki.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gospodíčna]
IPA: [gɔspɔ'di:ʧna]
ednina
IMENOVALNIK: gospodíčn**a**
RODILNIK: gospodíčn**e**
DAJALNIK: gospodíčn**i**
TOŽILNIK: gospodíčn**o**
MESTNIK: pri gospodíčn**i**
ORODNIK: z gospodíčn**o**

dvojina
IMENOVALNIK: gospodíčn**i**
RODILNIK: gospodíč**e**n
DAJALNIK: gospodíčn**ama**
TOŽILNIK: gospodíčn**i**
MESTNIK: pri gospodíčn**ah**
ORODNIK: z gospodíčn**ama**
množina
IMENOVALNIK: gospodíčn**e**
RODILNIK: gospodíč**e**n
DAJALNIK: gospodíčn**am**
TOŽILNIK: gospodíčn**e**
MESTNIK: pri gospodíčn**ah**
ORODNIK: z gospodíčn**ami**

TONEMSKO
[gospodîčna]
IPA: [gɔspɔdí:ʧnà]
ednina
IMENOVALNIK: gospodîčn**a**
RODILNIK: gospodîčn**e**
DAJALNIK: gospodîčn**i**
TOŽILNIK: gospodîčn**o**
MESTNIK: pri gospodîčn**i**
ORODNIK: z gospodîčn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gospodîčn**i**
RODILNIK: gospodîč**e**n
DAJALNIK: gospodîčn**ama**
TOŽILNIK: gospodîčn**i**
MESTNIK: pri gospodîčn**ah**
ORODNIK: z gospodîčn**ama**
množina
IMENOVALNIK: gospodîčn**e**
RODILNIK: gospodîč**e**n
DAJALNIK: gospodîčn**am**
TOŽILNIK: gospodîčn**e**
MESTNIK: pri gospodîčn**ah**
ORODNIK: z gospodîčn**ami**

IZVOR
↑gospodič

grafikón grafikóna tudi **gráfikon** gráfikona samostalnik moškega spola

[grafikón] tudi [gráfikon]

POMEN
grafični prikaz merljivih podatkov, ki opisujejo stanje in spremembe kakega pojava

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
paličnі, stolpčni, tortni grafikon
▪ Priročnik dopolnjujejo številne ilustracije, fotografije in pregledni *grafikoni*.
▪ Priloženi *grafikon* kaže delež bralcev v starosti od 10 do 75 let, ki preberejo povprečno število posameznega dnevnega časnika.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
element, naslov grafikona | izdelava, oblikovanje, risanje grafikonov | vrsta grafikona
▪ Pomen podatkov se lahko hitro spremeni, če naslov *grafikona* ni pravilen ali je pomanjkljiv.
▪ Če pri izdelavi *grafikonov* ne želite ponavljati vedno istih korakov, lahko pogosto uporabljane predstavitve shranite kot uporabniško določen grafikon.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
grafikon kaže, prikazuje KAJ
▪ *Grafikon* kaže razlike med prvo in drugo meritvijo pri vseh udeležencih.
▪ Zaradi velikih razlik v povečevanju števila prebivalstva se spreminja delež prebivalcev posameznih celin, kot prikazuje *grafikon*.

...

▪ Podatki so prikazani v številnih tabelah in *grafikonih* ter razdeljeni v 32 vsebinsko zaokroženih poglavij.
▪ Računalniški program izdela vse *grafikone* in statistike, ki so potrebni za spremljanje stanja ribjih populacij.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[grafikón]
IPA: [gɾafi'ko:n]
ednina
IMENOVALNIK: grafikón
RODILNIK: grafikón**a**
DAJALNIK: grafikón**u**
TOŽILNIK: grafikón
MESTNIK: pri grafikón**u**
ORODNIK: z grafikón**om**
dvojina
IMENOVALNIK: grafikón**a**
RODILNIK: grafikón**ov**
DAJALNIK: grafikón**oma**
TOŽILNIK: grafikón**a**
MESTNIK: pri grafikón**ih**
ORODNIK: z grafikón**oma**
množina
IMENOVALNIK: grafikón**i**
RODILNIK: grafikón**ov**
DAJALNIK: grafikón**om**
TOŽILNIK: grafikón**e**
MESTNIK: pri grafikón**ih**
ORODNIK: z grafikón**i**

tudi
[gráfikon]
IPA: ['gɾa:fikɔn]

ednina
IMENOVALNIK: gráfikon
RODILNIK: gráfikon**a**
DAJALNIK: gráfikon**u**
TOŽILNIK: gráfikon
MESTNIK: pri gráfikon**u**
ORODNIK: z gráfikon**om**
dvojina
IMENOVALNIK: gráfikon**a**
RODILNIK: gráfikon**ov**
DAJALNIK: gráfikon**oma**

TOŽILNIK: gráfikon**a**
MESTNIK: pri gráfikon**ih**
ORODNIK: z gráfikon**oma**

množina

IMENOVALNIK: gráfikon**i**
RODILNIK: gráfikon**ov**
DAJALNIK: gráfikon**om**
TOŽILNIK: gráfikon**e**
MESTNIK: pri gráfikon**ih**
ORODNIK: z gráfikon**i**

TONEMSKO

[grafikǫ̑n]
IPA: [gɾafikɔ́ːn]

ednina

IMENOVALNIK: grafikǫ̑n
RODILNIK: grafikǫ̑n**a**
DAJALNIK: grafikǫ̑n**u**
TOŽILNIK: grafikǫ̑n
MESTNIK: pri grafikǫ̑n**u**
ORODNIK: z grafikǫ̑n**om**

dvojina

IMENOVALNIK: grafikǫ̑n**a**
RODILNIK: grafikǫ̑n**ov**
DAJALNIK: grafikǫ̑n**oma**
TOŽILNIK: grafikǫ̑n**a**
MESTNIK: pri grafikǫ̑n**ih**
ORODNIK: z grafikǫ̑n**oma**

množina

IMENOVALNIK: grafikǫ̑n**i**
RODILNIK: grafikǫ̑n**ov**
DAJALNIK: grafikǫ̑n**om**
TOŽILNIK: grafikǫ̑n**e**
MESTNIK: pri grafikǫ̑n**ih**
ORODNIK: z grafikǫ̑n**i**

tudi

[grâfikon]
IPA: [gɾáːfikɔn]

ednina

IMENOVALNIK: grâfikon
RODILNIK: grâfikon**a**
DAJALNIK: grâfikon**u**
TOŽILNIK: grâfikon
MESTNIK: pri grâfikon**u**
ORODNIK: z grâfikon**om**

dvojina

IMENOVALNIK: grâfikon**a**
RODILNIK: grâfikon**ov**
DAJALNIK: grâfikon**oma**
TOŽILNIK: grâfikon**a**
MESTNIK: pri grâfikon**ih**
ORODNIK: z grâfikon**oma**

množina

IMENOVALNIK: grâfikon**i**
RODILNIK: grâfikon**ov**
DAJALNIK: grâfikon**om**
TOŽILNIK: grâfikon**e**
MESTNIK: pri grâfikon**ih**
ORODNIK: z grâfikon**i**

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *gràfikon*, iz gr. *graphikós* ʻspadajoč k slikanju ali pisanju', iz *gráphō* v pomenu ʻpišem, slikam'

gúmar gúmarja in **gumár** gumárja samostalnik moškega spola

[gúmar] in [gumár]

POMEN

1. delavec v proizvodnji gume ali izdelkov iz gume

▪ *Gumarji* uporabljajo tudi sintetični kavčuk.
▪ Moral je na funkcionalno usposabljanje v srednješolski center v Zagrebu, saj v Sloveniji ni bilo šolskega programa za poklic *gumar*.
▪ V začetku 30. let preteklega stoletja je bil največji usnjar in *gumar*.

1.1. manj formalno delavec, ki prodaja, namešča, menjava avtomobilske pnevmatike

▪ Nove gume naj vam vgradi izkušen *gumar* ali serviser.
▪ *Gumarji* ugotavljajo, da bi se bilo mogoče izogniti 80 odstotkom predrtja ali poškodbe gume, če bi bil tlak v predpisanih mejah.
▪ Guma je dobra le 5 do 6 let in dobri *gumarji* vam starejše ne bodo namestili na avtomobil.

1.2. manj formalno podjetje, ki proizvaja avtomobilske pnevmatike

▪ *Gumarji* še niso iznašli gume, ki bo odlična pri avtocestnih 220 kilometrih na uro, pri 80 kilometrih na uro v ovinku in na blatnem klancu.
▪ Ni dovolj, da *gumarji* zgolj izdelajo hitro pnevmatiko z dobrim oprijemom; biti mora predvsem dovolj vzdržljiva.
▪ Konkurenčni boj obeh *gumarjev* je imel za posledico izdelavo izjemne dirkaške pnevmatike.

2. manj formalno voz z gumijastimi kolesi

▪ Število konjev se je zmanjšalo, ročna orodja so nadomestili stroji, stare vozove so zamenjali *gumarji*.
▪ Vozove so izpodrinili traktorji in le tu in tam je še kakšen *gumar*.
▪ Prišli so z vprežnimi vozovi: *gumarji*, vozički, furmanskimi sankami, gasilskim vozom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gúmar]
IPA: [ˈguːmaɾ]

ednina

IMENOVALNIK: gúmar
RODILNIK: gúmarj**a**
DAJALNIK: gúmarj**u**
TOŽILNIK: gúmarj**a**
MESTNIK: pri gúmarj**u**
ORODNIK: z gúmarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gúmarj**a**
RODILNIK: gúmarj**ev**

DAJALNIK: gúmarj**ema**
TOŽILNIK: gúmarj**a**
MESTNIK: pri gúmarj**ih**
ORODNIK: z gúmarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gúmarj**i**
RODILNIK: gúmarj**ev**
DAJALNIK: gúmarj**em**
TOŽILNIK: gúmarj**e**
MESTNIK: pri gúmarj**ih**
ORODNIK: z gúmarj**i**

in

[gumár]
IPA: [guˈmaːr]

ednina

IMENOVALNIK: gumár
RODILNIK: gumárj**a**
DAJALNIK: gumárj**u**
TOŽILNIK: gumárj**a**
MESTNIK: pri gumárj**u**
ORODNIK: z gumárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gumárj**a**
RODILNIK: gumárj**ev**
DAJALNIK: gumárj**ema**
TOŽILNIK: gumárj**a**
MESTNIK: pri gumárj**ih**
ORODNIK: z gumárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gumárj**i**
RODILNIK: gumárj**ev**
DAJALNIK: gumárj**em**
TOŽILNIK: gumárj**e**
MESTNIK: pri gumárj**ih**
ORODNIK: z gumárj**i**

TONEMSKO

[gûmar]
IPA: [gúːmȁr]

ednina

IMENOVALNIK: gûmar
RODILNIK: gûmarj**a**
DAJALNIK: gûmarj**u**
TOŽILNIK: gûmarj**a**
MESTNIK: pri gûmarj**u**
ORODNIK: z gûmarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gûmarj**a**
RODILNIK: gûmarj**ev**
DAJALNIK: gûmarj**ema**
TOŽILNIK: gûmarj**a**
MESTNIK: pri gûmarj**ih**
ORODNIK: z gûmarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gûmarj**i**
RODILNIK: gûmarj**ev**
DAJALNIK: gûmarj**em**
TOŽILNIK: gûmarj**e**
MESTNIK: pri gûmarj**ih**
ORODNIK: z gûmarj**i**

in

[gumár]
IPA: [gumàːr]

ednina

IMENOVALNIK: gumár
RODILNIK: gumárj**a**
DAJALNIK: gumárj**u**
TOŽILNIK: gumárj**a**
MESTNIK: pri gumárj**u**
ORODNIK: z gumárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: gumárj**a**
RODILNIK: gumárj**ev** tudi gumârj**ev**
DAJALNIK: gumárj**ema**
TOŽILNIK: gumárj**a**
MESTNIK: pri gumárj**ih** tudi pri gumârj**ih**
ORODNIK: z gumárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gumárj**i**
RODILNIK: gumárj**ev** tudi gumârj**ev**
DAJALNIK: gumárj**em**
TOŽILNIK: gumárj**e**
MESTNIK: pri gumárj**ih** tudi pri gumârj**ih**
ORODNIK: z gumárj**i** tudi z gumârj**i**

IZVOR

↑guma

gúncati gúncam nedovršni glagol

[gúncati]

POMEN

1. neformalno premikati iz mirujočega položaja na eno in drugo stran ali navzgor in navzdol

▪ Hčerko sem kot malčico *guncala* v Tivoliju.
▪ Valovi so *guncali* trajekt tako močno, da se ni dalo normalno hoditi.

1.1. v obliki **guncati se**, neformalno premikati se iz mirujočega položaja na eno in drugo stran ali navzgor in navzdol

▪ Včasih sta *se guncali* na debelih vejah starega grma.
▪ Kot majhna sem *se guncala* po vrbovju, ki je raslo ob Ljubljanici.

2. v obliki **guncati se**, neformalno, ekspresivno premikati se opotekajoče, počasi

▪ Visok okrog dveh metrov *se* je *guncal* kot slon, kadar je hodil.
▪ Ali misliš, da *se* bomo vsak dan s čolnom *guncali* na kopno? Hudiča, da ne!

3. neformalno, ekspresivno povzročati, da kdo spreminja čustva, mnenja, misli

▪ Ker je narava igriva in presenetljiva v svojem nasprotujočem si delovanju, nas neprestano *gunca* med žalostjo in veseljem, med jokom in smehom.

4. neformalno, evfemistično imeti spolne odnose, zlasti zunaj ustaljenega razmerja

▪ Hlapec deklo *gunca*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gúncati]
IPA: ['gu:ntsati]
NEDOLOČNIK: gúncati
NAMENILNIK: gúncat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: gúnca**m**
2. OSEBA: gúnca**š**
3. OSEBA: gúnca
dvojina
1. OSEBA: gúnca**va**
2. OSEBA: gúnca**ta**
3. OSEBA: gúnca**ta**
množina
1. OSEBA: gúnca**mo**
2. OSEBA: gúnca**te**
3. OSEBA: gúnca**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: gúncaj
dvojina
1. OSEBA: gúncaj**va**
2. OSEBA: gúncaj**ta**
množina
1. OSEBA: gúncaj**mo**
2. OSEBA: gúncaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: gúncal
DVOJINA: gúncal**a**
MNOŽINA: gúncal**i**
ženski spol
EDNINA: gúncal**a**
DVOJINA: gúncal**i**
MNOŽINA: gúncal**e**
srednji spol
EDNINA: gúncal**o**
DVOJINA: gúncal**i**
MNOŽINA: gúncal**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: guncajóč
RODILNIK: guncajóč**ega**
DAJALNIK: guncajóč**emu**
TOŽILNIK: guncajóč
živo guncajóč**ega**
MESTNIK: pri guncajóč**em**
ORODNIK: z guncajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: guncajóč**a**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**ima**
TOŽILNIK: guncajóč**a**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: guncajóč**i**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**im**
TOŽILNIK: guncajóč**e**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: guncajóč**a**
RODILNIK: guncajóč**e**
DAJALNIK: guncajóč**i**
TOŽILNIK: guncajóč**o**
MESTNIK: pri guncajóč**i**
ORODNIK: z guncajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: guncajóč**i**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**ima**
TOŽILNIK: guncajóč**i**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: guncajóč**e**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**im**
TOŽILNIK: guncajóč**e**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: guncajóč**e**
RODILNIK: guncajóč**ega**
DAJALNIK: guncajóč**emu**
TOŽILNIK: guncajóč**e**
MESTNIK: pri guncajóč**em**
ORODNIK: z guncajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: guncajóč**i**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**ima**
TOŽILNIK: guncajóč**i**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: guncajóč**a**
RODILNIK: guncajóč**ih**
DAJALNIK: guncajóč**im**
TOŽILNIK: guncajóč**a**
MESTNIK: pri guncajóč**ih**
ORODNIK: z guncajóč**imi**
DELEŽJE NA *-aje*: gunc**áje**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: gúncanj**e**
RODILNIK: gúncanj**a**
DAJALNIK: gúncanj**u**
TOŽILNIK: gúncanj**e**
MESTNIK: pri gúncanj**u**
ORODNIK: z gúncanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: gúncanj**i**
RODILNIK: gúncanj
DAJALNIK: gúncanj**ema**

TOŽILNIK: gúncanj**i**
MESTNIK: pri gúncanj**ih**
ORODNIK: z gúncanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: gúncanj**a**
RODILNIK: gúncanj
DAJALNIK: gúncanj**em**
TOŽILNIK: gúncanj**a**
MESTNIK: pri gúncanj**ih**
ORODNIK: z gúncanj**i**

TONEMSKO

[gûncati]
IPA: [gú:ntsàti]
NEDOLOČNIK: gûncati
NAMENILNIK: gûncat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gûnca**m**
2. OSEBA: gûnca**š**
3. OSEBA: gûnca

dvojina

1. OSEBA: gûnca**va**
2. OSEBA: gûnca**ta**
3. OSEBA: gûnca**ta**

množina

1. OSEBA: gûnca**mo**
2. OSEBA: gûnca**te**
3. OSEBA: gûnca**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: gûncaj

dvojina

1. OSEBA: gûncaj**va**
2. OSEBA: gûncaj**ta**

množina

1. OSEBA: gûncaj**mo**
2. OSEBA: gûncaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: gûncal
DVOJINA: gûncal**a**
MNOŽINA: gûncal**i**

ženski spol

EDNINA: gûncal**a**
DVOJINA: gûncal**i**
MNOŽINA: gûncal**e**

srednji spol

EDNINA: gûncal**o**
DVOJINA: gûncal**i**
MNOŽINA: gûncal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č tudi guncajǫ̑č
RODILNIK: guncajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č tudi guncajǫ̑č
živo guncajǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**em**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**a**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**i**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**a**
RODILNIK: guncajǫ̑č**e**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**i**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**o**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**i**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**i**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**e**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**e**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**em**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**i**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: guncajǫ̑č**a**
RODILNIK: guncajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: guncajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: guncajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri guncajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z guncajǫ̑č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gunc**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gûncanje
RODILNIK: gûncanja
DAJALNIK: gûncanju
TOŽILNIK: gûncanje
MESTNIK: pri gûncanju
ORODNIK: z gûncanjem

dvojina

IMENOVALNIK: gûncanji
RODILNIK: gûncanj
DAJALNIK: gûncanjema
TOŽILNIK: gûncanji
MESTNIK: pri gûncanjih
ORODNIK: z gûncanjema

množina

IMENOVALNIK: gûncanja
RODILNIK: gûncanj
DAJALNIK: gûncanjem
TOŽILNIK: gûncanja
MESTNIK: pri gûncanjih
ORODNIK: z gûncanji

FRAZEOLOGIJA

afne guncati | guncati afne

afne guncati

guncati afne

PRIMERJAJ ŠE: guncanje afen

vesti se, ravnati okoliščinam neprimerno, nedostojno, navadno neresno, norčavo; afnati se; spakovati se; zafrkavati se

▪ Pustili so mu, da *je* hodil po mestu in *afne guncal*.
▪ Kot stara znanca sva se pomenkovala, ko me je vprašal: »Zakaj pa *guncaš afne* takole napravljena?«
▪ Pripravljeni so *afne guncati* in početi vse v zabavo nas pred ekrani.
▪ Ne *guncaj afen*!
▪ Nehajte že *afne guncati* in povejte že enkrat resnico!

IZVOR

iz pslov. **gucati*, ki se ohranja v ukr. *gúcati* ‘poskakovati’, h ↑gugati

gurmán gurmána samostalnik moškega spola

[gurmán]

POMEN

1. kdor ceni, ima rad dobre, izbrane jedi in pijače

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi, velik, zaprisežen gurman | zahteven gurman

▪ Na jedilnem listu vam ponujajo vrsto dobrot, ki zadovoljijo še tako zahtevne *gurmane*.
▪ Priznal je, da je pravi *gurman*, ki se dobri hrani ne odpove za nič na svetu.

…

▪ *Gurmanom* ni več dovolj dober okus, ampak pričakujejo tudi estetski doživljaj.
▪ Gre za veselo in sproščeno druščino *gurmanov*, ki jih druži ljubezen do hrane in pijače.

2. ekspresivno kdor ceni, ima rad dobre, izbrane stvari, vsebine na določenem področju

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

glasbeni, filmski gurman | modni gurman

▪ Pričaral je prekrasno kolekcijo za vse modne *gurmane*.
▪ Nocojšnja predstava bo prava poslastica za košarkarske *gurmane*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gurmán]

IPA: [gurˈmaːn]

ednina

IMENOVALNIK: gurmán
RODILNIK: gurmána
DAJALNIK: gurmánu
TOŽILNIK: gurmána
MESTNIK: pri gurmánu
ORODNIK: z gurmánom

dvojina

IMENOVALNIK: gurmána
RODILNIK: gurmánov
DAJALNIK: gurmánoma
TOŽILNIK: gurmána
MESTNIK: pri gurmánih
ORODNIK: z gurmánoma

množina

IMENOVALNIK: gurmáni
RODILNIK: gurmánov
DAJALNIK: gurmánom
TOŽILNIK: gurmáne
MESTNIK: pri gurmánih
ORODNIK: z gurmáni

TONEMSKO

[gurmân]

IPA: [gurmáːn]

ednina

IMENOVALNIK: gurmân
RODILNIK: gurmâna
DAJALNIK: gurmânu
TOŽILNIK: gurmâna
MESTNIK: pri gurmânu
ORODNIK: z gurmânom

dvojina

IMENOVALNIK: gurmâna
RODILNIK: gurmânov
DAJALNIK: gurmânoma
TOŽILNIK: gurmâna
MESTNIK: pri gurmânih
ORODNIK: z gurmânoma

množina

IMENOVALNIK: gurmâni
RODILNIK: gurmânov
DAJALNIK: gurmânom
TOŽILNIK: gurmâne
MESTNIK: pri gurmânih
ORODNIK: z gurmâni

BESEDOTVORJE
ženski spol: gurmánka

IZVOR
prevzeto (prek nem. *Gourmand*) iz frc. *gourmand*, morda sorodno z *gourmet* ‘poznavalec vin, sladokusec’

gurmánka gurmánke samostalnik ženskega spola
[gurmánka]
POMEN
1. ženska, ki ceni, ima rada dobre, izbrane jedi in pijače
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
prava gurmanka | strastna gurmanka
▪ Obožuje morsko hrano in je prava *gurmanka*.
▪ Nina ni le strastna *gurmanka*, prav rada tudi sama poprime za kuhalnico.
▪ Vse smo velike *gurmanke*, zato se včasih sprostimo ob dobri hrani in pijači.
2. ekspresivno ženska, ki ceni, ima rada dobre, izbrane stvari, vsebine na določenem področju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
modna gurmanka
▪ Igralka in režiserka velja za pravo modno *gurmanko*, ki vselej preseneti s samosvojim, a dodelanim slogom.
▪ Snovalka dišave zatrjuje, da je to dišava za prave »parfumske *gurmanke*«.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[gurmánka]
IPA: [guɾˈmaːŋka]
ednina
IMENOVALNIK: gurmánk**a**
RODILNIK: gurmánk**e**
DAJALNIK: gurmánk**i**
TOŽILNIK: gurmánk**o**
MESTNIK: pri gurmánk**i**
ORODNIK: z gurmánk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gurmánk**i**
RODILNIK: gurmánk
DAJALNIK: gurmánk**ama**
TOŽILNIK: gurmánk**i**
MESTNIK: pri gurmánk**ah**
ORODNIK: z gurmánk**ama**
množina
IMENOVALNIK: gurmánk**e**
RODILNIK: gurmánk
DAJALNIK: gurmánk**am**
TOŽILNIK: gurmánk**e**
MESTNIK: pri gurmánk**ah**
ORODNIK: z gurmánk**ami**
TONEMSKO
[gurmânka]
IPA: [guɾmáːŋkȁ]
ednina
IMENOVALNIK: gurmânk**a**
RODILNIK: gurmânk**e**
DAJALNIK: gurmânk**i**
TOŽILNIK: gurmânk**o**
MESTNIK: pri gurmânk**i**
ORODNIK: z gurmânk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: gurmânk**i**
RODILNIK: gurmânk
DAJALNIK: gurmânk**ama**
TOŽILNIK: gurmânk**i**
MESTNIK: pri gurmânk**ah**
ORODNIK: z gurmânk**ama**
množina
IMENOVALNIK: gurmânk**e**
RODILNIK: gurmânk
DAJALNIK: gurmânk**am**
TOŽILNIK: gurmânk**e**
MESTNIK: pri gurmânk**ah**
ORODNIK: z gurmânk**ami**

IZVOR
↑gurman

H^{1} simbol
POMEN
simbol za enoto *henri*, *henry*
▪ Med kabloma je 5 m dolga zbiralka, katere nadomestna induktivnost je 1 *H*.

IZVOR
prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑henry

H^{2} simbol
POMEN
simbol za kemijski element *vodik*
▪ Atom vodika (*H*) je najmanjši atom, ki ga poznamo.

IZVOR
prevzeto iz nlat. *H*, simbola za element vodik, lat. *hydrogenium* ‘vodik’

hlévar hlévarja in hlevár hlevárja samostalnik moškega spola
[hlévar] in [hlevár]
POMEN
kdor se ukvarja z oskrbovanjem živine v hlevu, zlasti konjev, navadno poklicno
▪ *Hlevar* ali konjušnik vzdržuje konjske ograde.
▪ *Hlevar* skrbi za konje in prašiče.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[hlévar]
IPA: [xˈleːʋaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: hlévar
RODILNIK: hlévarj**a**
DAJALNIK: hlévarj**u**
TOŽILNIK: hlévarj**a**
MESTNIK: pri hlévarj**u**
ORODNIK: s hlévarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: hlévarj**a**
RODILNIK: hlévarj**ev**
DAJALNIK: hlévarj**ema**
TOŽILNIK: hlévarj**a**
MESTNIK: pri hlévarj**ih**
ORODNIK: s hlévarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: hlévarj**i**
RODILNIK: hlévarj**ev**
DAJALNIK: hlévarj**em**
TOŽILNIK: hlévarj**e**
MESTNIK: pri hlévarj**ih**
ORODNIK: s hlévarj**i**

in

[hlevár]
IPA: [xlɛˈʊaːɾ]

ednina
IMENOVALNIK: hlevár
RODILNIK: hlevárj**a**
DAJALNIK: hlevárj**u**
TOŽILNIK: hlevárj**a**
MESTNIK: pri hlevárj**u**
ORODNIK: s hlevárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: hlevárj**a**
RODILNIK: hlevárj**ev**
DAJALNIK: hlevárj**ema**
TOŽILNIK: hlevárj**a**
MESTNIK: pri hlevárj**ih**
ORODNIK: s hlevárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: hlevárj**i**
RODILNIK: hlevárj**ev**
DAJALNIK: hlevárj**em**
TOŽILNIK: hlevárj**e**
MESTNIK: pri hlevárj**ih**
ORODNIK: s hlevárj**i**

TONEMSKO

[hlə̑var]
IPA: [xlé:ʊàɾ]
ednina
IMENOVALNIK: hlə̑var
RODILNIK: hlə̑varj**a**
DAJALNIK: hlə̑varj**u**
TOŽILNIK: hlə̑varj**a**
MESTNIK: pri hlə̑varj**u**
ORODNIK: s hlə̑varj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: hlə̑varj**a**
RODILNIK: hlə̑varj**ev**
DAJALNIK: hlə̑varj**ema**
TOŽILNIK: hlə̑varj**a**
MESTNIK: pri hlə̑varj**ih**
ORODNIK: s hlə̑varj**ema**
množina
IMENOVALNIK: hlə̑varj**i**
RODILNIK: hlə̑varj**ev**
DAJALNIK: hlə̑varj**em**
TOŽILNIK: hlə̑varj**e**
MESTNIK: pri hlə̑varj**ih**
ORODNIK: s hlə̑varj**i**

in

[hlevár]
IPA: [xlɛʊàːɾ]

ednina
IMENOVALNIK: hlevár
RODILNIK: hlevárj**a**
DAJALNIK: hlevárj**u**
TOŽILNIK: hlevárj**a**
MESTNIK: pri hlevárj**u**
ORODNIK: s hlevárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: hlevárj**a**
RODILNIK: hlevárj**ev** tudi hlevârj**ev**
DAJALNIK: hlevárj**ema**
TOŽILNIK: hlevárj**a**
MESTNIK: pri hlevárj**ih** tudi pri hlevârj**ih**
ORODNIK: s hlevárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: hlevárj**i**
RODILNIK: hlevárj**ev** tudi hlevârj**ev**
DAJALNIK: hlevárj**em**
TOŽILNIK: hlevárj**e**
MESTNIK: pri hlevárj**ih** tudi pri hlevârj**ih**
ORODNIK: s hlevárj**i** tudi s hlevârj**i**

BESEDOTVORJE

ženski spol: hlévarka

IZVOR

↑hlev

hlévarka hlévarke in **hlevárka** hlevárke samostalnik ženskega spola

[hlévarka] in [hlevárka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z oskrbovanjem živine v hlevu, zlasti konjev, navadno poklicno

- Delala je kot *hlevarka*.
- Podala se je med konje na Krumperk in za en dan postala *hlevarka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hlévarka]
IPA: [xˈleːʊaɾka]
ednina
IMENOVALNIK: hlévark**a**
RODILNIK: hlévark**e**
DAJALNIK: hlévark**i**

TOŽILNIK: hlévark**o**
MESTNIK: pri hlévark**i**
ORODNIK: s hlévark**o**

dvojina
IMENOVALNIK: hlévark**i**
RODILNIK: hlévark
DAJALNIK: hlévark**ama**
TOŽILNIK: hlévark**i**
MESTNIK: pri hlévark**ah**
ORODNIK: s hlévark**ama**

množina
IMENOVALNIK: hlévark**e**
RODILNIK: hlévark
DAJALNIK: hlévark**am**
TOŽILNIK: hlévark**e**
MESTNIK: pri hlévark**ah**
ORODNIK: s hlévark**ami**

in

[hlevárka]
IPA: [xlɛˈʊaːɾka]

ednina
IMENOVALNIK: hlevárk**a**
RODILNIK: hlevárk**e**
DAJALNIK: hlevárk**i**
TOŽILNIK: hlevárk**o**
MESTNIK: pri hlevárk**i**
ORODNIK: s hlevárk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: hlevárk**i**
RODILNIK: hlevárk
DAJALNIK: hlevárk**ama**
TOŽILNIK: hlevárk**i**
MESTNIK: pri hlevárk**ah**
ORODNIK: s hlevárk**ama**

množina
IMENOVALNIK: hlevárk**e**
RODILNIK: hlevárk
DAJALNIK: hlevárk**am**
TOŽILNIK: hlevárk**e**
MESTNIK: pri hlevárk**ah**
ORODNIK: s hlevárk**ami**

TONEMSKO
[hlȇ̩varka]
IPA: [xlé:ʊàɾka]

ednina
IMENOVALNIK: hlȇ̩vark**a**
RODILNIK: hlȇ̩vark**e**
DAJALNIK: hlȇ̩vark**i**
TOŽILNIK: hlȇ̩vark**o**
MESTNIK: pri hlȇ̩vark**i**
ORODNIK: s hlȇ̩vark**o**

dvojina
IMENOVALNIK: hlȇ̩vark**i**
RODILNIK: hlȇ̩vark
DAJALNIK: hlȇ̩vark**ama**
TOŽILNIK: hlȇ̩vark**i**
MESTNIK: pri hlȇ̩vark**ah**
ORODNIK: s hlȇ̩vark**ama**

množina
IMENOVALNIK: hlȇ̩vark**e**
RODILNIK: hlȇ̩vark
DAJALNIK: hlȇ̩vark**am**
TOŽILNIK: hlȇ̩vark**e**
MESTNIK: pri hlȇ̩vark**ah**
ORODNIK: s hlȇ̩vark**ami**

in

[hlevárka]
IPA: [xlɛʊàːɾká]

ednina
IMENOVALNIK: hlevárk**a**
RODILNIK: hlevárk**e**
DAJALNIK: hlevárk**i**
TOŽILNIK: hlevárk**o**
MESTNIK: pri hlevárk**i**
ORODNIK: s hlevârk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: hlevárk**i**
RODILNIK: hlevârk
DAJALNIK: hlevárk**ama**
TOŽILNIK: hlevárk**i**
MESTNIK: pri hlevárk**ah**
ORODNIK: s hlevárk**ama**

množina
IMENOVALNIK: hlevárk**e**
RODILNIK: hlevârk
DAJALNIK: hlevárk**am**
TOŽILNIK: hlevárk**e**
MESTNIK: pri hlevárk**ah**
ORODNIK: s hlevárk**ami**

IZVOR
↑hlevar

homofoníja homofoníje samostalnik ženskega spola

[họmofonija]
POMEN
iz glasbene umetnosti večglasje, pri katerem je ena melodija vodilna, drugi glasovi pa jo harmonično spremljajo
- Stavek je zasnovan v nekoliko razgibani *homofoniji*, mestoma pa se razvije tudi imitacijska polifonija.
- Značilnosti baročne glasbe sta večglasje in konstanten tempo, klasicistična glasba pa pogosto prevzema *homofonijo*.
- Pri *homofoniji* glasovi tečejo vzporedno, vodilno vlogo ima le en glas, drugi pa spremljevalno.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[họmofonija]
IPA: [xomɔfɔˈniːja]
ednina
IMENOVALNIK: homofoníj**a**
RODILNIK: homofoníj**e**
DAJALNIK: homofoníj**i**
TOŽILNIK: homofoníj**o**

MESTNIK: pri homofoníj**i**
ORODNIK: s homofoníj**o**

dvojina
IMENOVALNIK: homofoníj**i**
RODILNIK: homofoníj
DAJALNIK: homofoníj**ama**
TOŽILNIK: homofoníj**i**
MESTNIK: pri homofoníj**ah**
ORODNIK: s homofoníj**ama**

množina
IMENOVALNIK: homofoníj**e**
RODILNIK: homofoníj
DAJALNIK: homofoníj**am**
TOŽILNIK: homofoníj**e**
MESTNIK: pri homofoníj**ah**
ORODNIK: s homofoníj**ami**

TONEMSKO
[họmofonî̀ja]
IPA: [xɔməfɔní:jà]

ednina
IMENOVALNIK: homofonî̀j**a**
RODILNIK: homofonî̀j**e**
DAJALNIK: homofonî̀j**i**
TOŽILNIK: homofonî̀j**o**
MESTNIK: pri homofonî̀j**i**
ORODNIK: s homofonî̀j**o**

dvojina
IMENOVALNIK: homofonî̀j**i**
RODILNIK: homofonî̀j
DAJALNIK: homofonî̀j**ama**
TOŽILNIK: homofonî̀j**i**
MESTNIK: pri homofonî̀j**ah**
ORODNIK: s homofonî̀j**ama**

množina
IMENOVALNIK: homofonî̀j**e**
RODILNIK: homofonî̀j
DAJALNIK: homofonî̀j**am**
TOŽILNIK: homofonî̀j**e**
MESTNIK: pri homofonî̀j**ah**
ORODNIK: s homofonî̀j**ami**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Homophonie* iz gr. *homophōnía*, iz *homóphōnos* v pomenu ‘enakoglasen, enoglasen’, iz gr. *homós* ‘isti, enak, podoben’ + izpeljanka iz gr. *phōnḗ* ‘glas, zvok’

hválnica hválnice samostalnik ženskega spola

[hválnica]
POMEN

1. pesem, s katero se slavi, hvali koga, kaj
▪ Prišli so svečeniki in plešoči dečki, ki so prepevali ljubezenske *hvalnice* nevesti.
▪ Francoski pesnik Jacques Henri Marie Prévert je pisal predvsem *hvalnice* ljubezni.
▪ Ustoličevalski pogovor med kmetom in knezom je potekal v slovenščini, ljudstvo pa je prepevalo domače *hvalnice*.
▪ Ob prvem sonetu se je Koseski zapisal v zgodovino s številnimi narodnoprebudnimi pesmimi, predvsem pa s *hvalnico* Slovenja presvitlemu, premilostljivemu Gospodu in Cesarju Ferdinandu Pervimu.

2. besedilo, s katerim se slavi, hvali koga, kaj; SIN.: hvalospev, slavospev
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku
▪ Pobirala je pohvale za svoje performanse, gledališke kostume, revije doma in v tujini, kjer *hvalnicam* njenemu delu ni bilo konca.
▪ Pred številnimi obiskovalci je izrekla *hvalnico* vinu in tistim, ki ga pridelujejo in kulturno uživajo.
…
▪ V časopisu je bilo zaslediti *hvalnice* na račun mladega vratarja.
▪ Občani so lahko prebirali same *hvalnice* o razvojnih trendih v hribovitem delu občine.

2.1. ekspresivno kar slavi, hvali koga, kaj; SIN.: ekspresivno hvalospev, ekspresivno slavospev
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku
▪ Muzej na prostem je *hvalnica* ljudskemu stavbarstvu.
▪ Razstava je izzvenela v *hvalnico* vegetarijanstvu.
▪ Oči ima odprte Bogu in vse njegovo življenje je ena sama *hvalnica* Bogu.

3. pesem, molitev, s katero se slavi, hvali boga, svetnika; SIN.: hvalospev, slavospev
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
velikonočna hvalnica
▪ V velikonočni *hvalnici* na veliko soboto slišimo besede: »O zares, Adamov greh je bil potreben, da je bil izbrisan s Kristusovo smrtjo«.
▪ Klinopis je omogočil, da so se zapisale verske *hvalnice*, uroki in vse, čemur lahko rečemo književnost.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
moliti hvalnico | prepevati hvalnico
▪ Pri večernicah vsak dan moli *hvalnico* Bogu Moja duša poveličuje Gospoda.
▪ Ljudje so v cerkvi, na procesijah in romanjih peli in deklamirali *hvalnice* in himne.

3.1. del predpisanih dnevnih molitev, ki se moli zjutraj
▪ Zjutraj so molili *hvalnice*, delali v skupinah, premišljevali in se udeležili svete maše.
▪ Zelo rada molim rožni venec, *hvalnice* in večernice.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[hválnica]
IPA: ['xʋa:lnitsa]

ednina
IMENOVALNIK: hválnic**a**
RODILNIK: hválnic**e**
DAJALNIK: hválnic**i**
TOŽILNIK: hválnic**o**
MESTNIK: pri hválnic**i**

ORODNIK: s hválnic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: hválnic**i**
RODILNIK: hválnic
DAJALNIK: hválnic**ama**
TOŽILNIK: hválnic**i**
MESTNIK: pri hválnic**ah**
ORODNIK: s hválnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: hválnic**e**
RODILNIK: hválnic
DAJALNIK: hválnic**am**
TOŽILNIK: hválnic**e**
MESTNIK: pri hválnic**ah**
ORODNIK: s hválnic**ami**

TONEMSKO

[hvâlnica]
IPA: [xʋáːlnìtsa]

ednina

IMENOVALNIK: hvâlnic**a**
RODILNIK: hvâlnic**e**
DAJALNIK: hvâlnic**i**
TOŽILNIK: hvâlnic**o**
MESTNIK: pri hvâlnic**i**
ORODNIK: s hvâlnic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: hvâlnic**i**
RODILNIK: hvâlnic
DAJALNIK: hvâlnic**ama**
TOŽILNIK: hvâlnic**i**
MESTNIK: pri hvâlnic**ah**
ORODNIK: s hvâlnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: hvâlnic**e**
RODILNIK: hvâlnic
DAJALNIK: hvâlnic**am**
TOŽILNIK: hvâlnic**e**
MESTNIK: pri hvâlnic**ah**
ORODNIK: s hvâlnic**ami**

FRAZEOLOGIJA

peti/zapeti hvalnice/hvalnico/hvalospeve ipd. *komu, čemu*

peti hvalnice *komu, čemu*

peti hvalnico *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti hvalnico *komu, čemu*
peti hvalospeve *komu, čemu*
peti hvalospev *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti hvalospev *komu, čemu*
peti slavospeve *komu, čemu*
peti slavospev *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti slavospev *komu, čemu*
peti ode *komu, čemu*
peti odo *komu, čemu*

zelo hvaliti, pohvaliti koga ali kaj; izražati, izraziti navdušenje nad kom ali čim

▪ Ljubljana ga je navdušila s svojimi urbanimi kvalitetami. Zato ji *poje hvalnice*.

▪ Zrezek je bil tako izvrsten, da smo pozabili celo na govorjenje, le z obrazno mimiko *smo* nemo *peli hvalnico* kuharju.
▪ Na ravninah *zapojem hvalnico* šeststopenjskemu menjalniku in agregatu s prenovljenim vbrizgom goriva, ki se odziva nadvse mehko.
▪ Ironično je, da *pojejo hvalospeve* tržišču ravno v trenutku, ko se ruši.
▪ *Hvalospev* robotom *so* prejšnji mesec *zapeli* tudi v medicinski reviji.
▪ Pred vsemi *je pel ode* lepotam Slovenije.

IZVOR

iz *hvalen* iz ↑hvaliti

hvalospév hvalospéva tudi **hvalospèv** hvalospéva samostalnik moškega spola

[hvalospéu̯ hvalospéva] tudi [hvalospèu̯ hvalospéva]

POMEN

1. zahvalna molitev pri mašnem obredu, ki ji sledi osrednji del evharistije

▪ Slavilni in zahvalni značaj evharistične molitve imajo molitve z uvodnimi *hvalospevi* in spevom Svet.

2. pesem, molitev, s katero se slavi, hvali boga, svetnika; SIN.: hvalnica, slavospev

▪ Namesto psalma beremo iz evangelista Luka Marijin *hvalospev* Magnifikat.

3. besedilo, s katerim se slavi, hvali koga, kaj; SIN.: hvalnica, slavospev

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pisati hvalospeve | poslušati hvalospeve
▪ Ko zmaguješ, te nosijo po rokah, o tebi pišejo *hvalospeve*, ob prvem porazu se spotaknejo ob vsako napako.
▪ Zdaj bomo še dva meseca poslušali in brali *hvalospeve* na račun povprečne ekipe.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku
▪ Če vitalen devetdesetletnik napiše *hvalospev* vsakdanjemu gibanju in telovadbi, je knjiga že dobila pečat prepričljivosti.
▪ Vsi po vrsti so ponavljali *hvalospeve* predlogu ustavnega zakona.

...

▪ Film je požel *hvalospeve* kritikov.

3.1. ekspresivno kar slavi, hvali koga, kaj; SIN.: ekspresivno hvalnica, ekspresivno slavospev

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku
▪ Cel dokumentarni film je *hvalospev* odvetniku.
▪ Film Beležnica je ganljiv *hvalospev* ljubezni, ožarjeni s plemenito patino časa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hvalospéu̯ hvalospéva]
IPA: [xʋalɔˈspeːu̯ xʋalɔˈspeːʋa]

ednina

IMENOVALNIK: hvalospév
RODILNIK: hvalospév**a**
DAJALNIK: hvalospév**u**

TOŽILNIK: hvalospév
MESTNIK: pri hvalospév**u**
ORODNIK: s hvalospév**om**

dvojina
IMENOVALNIK: hvalospév**a**
RODILNIK: hvalospév**ov**
DAJALNIK: hvalospév**oma**
TOŽILNIK: hvalospév**a**
MESTNIK: pri hvalospév**ih**
ORODNIK: s hvalospév**oma**

množina
IMENOVALNIK: hvalospév**i**
RODILNIK: hvalospév**ov**
DAJALNIK: hvalospév**om**
TOŽILNIK: hvalospév**e**
MESTNIK: pri hvalospév**ih**
ORODNIK: s hvalospév**i**

tudi
[hvalospèu̯ hvalospéva]
IPA: [xʋalɔˈspɛu̯ xʋalɔˈspeːʋa]

ednina
IMENOVALNIK: hvalospèv
RODILNIK: hvalospév**a**
DAJALNIK: hvalospév**u**
TOŽILNIK: hvalospèv
MESTNIK: pri hvalospév**u**
ORODNIK: s hvalospév**om**

dvojina
IMENOVALNIK: hvalospév**a**
RODILNIK: hvalospév**ov**
DAJALNIK: hvalospév**oma**
TOŽILNIK: hvalospév**a**
MESTNIK: pri hvalospév**ih**
ORODNIK: s hvalospév**oma**

množina
IMENOVALNIK: hvalospév**i**
RODILNIK: hvalospév**ov**
DAJALNIK: hvalospév**om**
TOŽILNIK: hvalospév**e**
MESTNIK: pri hvalospév**ih**
ORODNIK: s hvalospév**i**

TONEMSKO
[hvalospê̩u̯ hvalospê̩va]
IPA: [xʋalɔspéːu̯ xʋalɔspéːʋà]

ednina
IMENOVALNIK: hvalospê̩v
RODILNIK: hvalospê̩v**a**
DAJALNIK: hvalospê̩v**u**
TOŽILNIK: hvalospê̩v
MESTNIK: pri hvalospê̩v**u**
ORODNIK: s hvalospê̩v**om**

dvojina
IMENOVALNIK: hvalospê̩v**a**
RODILNIK: hvalospê̩v**ov**
DAJALNIK: hvalospê̩v**oma**
TOŽILNIK: hvalospê̩v**a**
MESTNIK: pri hvalospê̩v**ih**
ORODNIK: s hvalospê̩v**oma**

množina
IMENOVALNIK: hvalospê̩v**i**
RODILNIK: hvalospê̩v**ov**
DAJALNIK: hvalospê̩v**om**
TOŽILNIK: hvalospê̩v**e**
MESTNIK: pri hvalospê̩v**ih**
ORODNIK: s hvalospê̩v**i**

tudi
[hvalospè̩u̯ hvalospé̩va]
IPA: [xʋalɔspé̩u̯ xʋalɔspèːʋá]

ednina
IMENOVALNIK: hvalospè̩v
RODILNIK: hvalospé̩v**a**
DAJALNIK: hvalospé̩v**u**
TOŽILNIK: hvalospè̩v
MESTNIK: pri hvalospé̩v**u** tudi pri hvalospê̩v**u**
ORODNIK: s hvalospé̩v**om**

dvojina
IMENOVALNIK: hvalospé̩v**a**
RODILNIK: hvalospé̩v**ov** in hvalospê̩v**ov**
DAJALNIK: hvalospé̩v**oma**
TOŽILNIK: hvalospé̩v**a**
MESTNIK: pri hvalospé̩v**ih** in pri hvalospê̩v**ih**
ORODNIK: s hvalospé̩v**oma**

množina
IMENOVALNIK: hvalospé̩v**i**
RODILNIK: hvalospé̩v**ov** in hvalospê̩v**ov**
DAJALNIK: hvalospé̩v**om**
TOŽILNIK: hvalospé̩v**e**
MESTNIK: pri hvalospé̩v**ih** in pri hvalospê̩v**ih**
ORODNIK: s hvalospé̩v**i** in s hvalospê̩v**i**

FRAZEOLOGIJA

peti/zapeti hvalnice/hvalnico/hvalospeve ipd. *komu, čemu*

peti hvalnice *komu, čemu*
peti hvalnico *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti hvalnico *komu, čemu*
peti hvalospeve *komu, čemu*
peti hvalospev *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti hvalospev *komu, čemu*
peti slavospeve *komu, čemu*
peti slavospev *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti slavospev *komu, čemu*
peti ode *komu, čemu*
peti odo *komu, čemu*

zelo hvaliti, pohvaliti koga ali kaj; izražati, izraziti navdušenje nad kom ali čim

▪ Ljubljana ga je navdušila s svojimi urbanimi kvalitetami. Zato ji *poje hvalnice*.
▪ Zrezek je bil tako izvrsten, da smo pozabili celo na govorjenje, le z obrazno mimiko *smo* nemo *peli hvalnico* kuharju.
▪ Na ravninah *zapojem hvalnico* šeststopenjskemu menjalniku in agregatu s prenovljenim vbrizgom goriva, ki se odziva nadvse mehko.
▪ Ironično je, da *pojejo hvalospeve* tržišču ravno v trenutku, ko se ruši.

▪ *Hvalospev* robotom *so* prejšnji mesec *zapeli* tudi v medicinski reviji.
▪ Pred vsemi *je pel ode* lepotam Slovenije.

IZVOR
↑hvala + ↑spev

í[1] í-ja tudi ǐ samostalnik moškega spola
[í]
POMEN
1. deseta črka slovenske abecede
▪ Programi ne ločijo vedno pravilno velike črke *I*, male črke *i* in številke 1.
▪ Sem Fredi z *i-jem*.

1.1. samoglasnik, ki ga ta črka zaznamuje
▪ V besedah izpušča nenaglašeni končni *i*.
▪ Kadar je v samoglasniškem sklopu prvi samoglasnik *i*, se samoglasniška zveza izgovarja z vmesnim j: dieta, materializem.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[í]
IPA: [ˈiː]
ednina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í-j**a**
DAJALNIK: í-j**u**
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í-j**u**
ORODNIK: z í-j**em**
dvojina
IMENOVALNIK: í-j**a**
RODILNIK: í-j**ev**
DAJALNIK: í-j**ema**
TOŽILNIK: í-j**a**
MESTNIK: pri í-j**ih**
ORODNIK: z í-j**ema**
množina
IMENOVALNIK: í-j**i**
RODILNIK: í-j**ev**
DAJALNIK: í-j**em**
TOŽILNIK: í-j**e**
MESTNIK: pri í-j**ih**
ORODNIK: z í-j**i**

tudi
[í]
IPA: [ˈiː]

ednina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í
dvojina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í
množina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í

TONEMSKO
[î]
IPA: [íː]
ednina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î-j**a**
DAJALNIK: î-j**u**
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î-j**u**
ORODNIK: z î-j**em**
dvojina
IMENOVALNIK: î-j**a**
RODILNIK: î-j**ev**
DAJALNIK: î-j**ema**
TOŽILNIK: î-j**a**
MESTNIK: pri î-j**ih**
ORODNIK: z î-j**ema**
množina
IMENOVALNIK: î-j**i**
RODILNIK: î-j**ev**
DAJALNIK: î-j**em**
TOŽILNIK: î-j**e**
MESTNIK: pri î-j**ih**
ORODNIK: z î-j**i**

tudi
[î]
IPA: [íː]

ednina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î
DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î
dvojina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î
DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î
množina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î
DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î

MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î

FRAZEOLOGIJA

pika/pikica na i
pika na i
pikica na i

vrhunec česa; želen, ugoden zaključek česa; popolnost
▪ Zadnja dirka je bila prava *pika na i* sezone.
▪ Nad obleko sem bila več kot navdušena, čevlji pa so bili še *pika na i*.
▪ Želela sem, da bi postali najboljši prijateljici, a me je vztrajno odrivala. Za *piko na i* pa mi je izrekla besede, za katere si nisem mislila, da jih bom kdaj slišala iz njenih ust.
▪ Lase visoko spnite z majhnimi lasnicami, za *piko na i* pa poskrbite z modnimi dodatki.
▪ Delo z delovnim zvezkom predstavlja samo sklep, *pikico na i* kake širše zasnovane dejavnosti, s katero otroško pozornost usmerimo k ciljem jezikovne vzgoje.
▪ Kljub porazu sem zadovoljna s predstavo. Manjkala je *pikica na i*, da bi dosegla boljši izid.

í[2] í-ja tudi ǐ samostalnik moškega spola
[í]
POMEN
iz matematike število, kvadrat katerega je –1
▪ Na desno stran enačbe najprej prestavimo člen, ki ima *i*.
▪ Najprej *i-ju* spremeni predznak in šele nato kvadriraj dvočlenik.
▪ Vsem *i-jem* odpravi potence.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[í]
IPA: [ˈiː]
ednina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í-j**a**
DAJALNIK: í-j**u**
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í-j**u**
ORODNIK: z í-j**em**
dvojina
IMENOVALNIK: í-j**a**
RODILNIK: í-j**ev**
DAJALNIK: í-j**ema**
TOŽILNIK: í-j**a**
MESTNIK: pri í-j**ih**
ORODNIK: z í-j**ema**
množina
IMENOVALNIK: í-j**i**
RODILNIK: í-j**ev**
DAJALNIK: í-j**em**
TOŽILNIK: í-j**e**
MESTNIK: pri í-j**ih**
ORODNIK: z í-j**i**

tudi
[í]
IPA: [ˈiː]

ednina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í
dvojina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í
množina
IMENOVALNIK: í
RODILNIK: í
DAJALNIK: í
TOŽILNIK: í
MESTNIK: pri í
ORODNIK: z í
TONEMSKO
[î]
IPA: [íː]
ednina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î-j**a**
DAJALNIK: î-j**u**
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î-j**u**
ORODNIK: z î-j**em**
dvojina
IMENOVALNIK: î-j**a**
RODILNIK: î-j**ev**
DAJALNIK: î-j**ema**
TOŽILNIK: î-j**a**
MESTNIK: pri î-j**ih**
ORODNIK: z î-j**ema**
množina
IMENOVALNIK: î-j**i**
RODILNIK: î-j**ev**
DAJALNIK: î-j**em**
TOŽILNIK: î-j**e**
MESTNIK: pri î-j**ih**
ORODNIK: z î-j**i**

tudi
[î]
IPA: [íː]

ednina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î

DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î

dvojina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î
DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î

množina
IMENOVALNIK: î
RODILNIK: î
DAJALNIK: î
TOŽILNIK: î
MESTNIK: pri î
ORODNIK: z î

IZVOR
prevzeto iz zahodnih jezikov, okrajšano iz ↑imaginaren

í[3] medmet

POMEN
tudi z večkrat ponovljeno črko **i**, izgovarja se z višjim tonom izraža, da govorec občuti vzhičenost, veselje
- *I*, to sem jaz.
- *Ii*, kako lep dojenček!
- *Iiii*, mami, poglej, kakšno lepo sliko sem narisala!

IZVOR
imitativna beseda

ì[4] medmet

POMEN
1. starinsko izraža, da se govorcu to, o čemer govori, zdi nenavadno, neugodno
- *I*, ta je bil čuden človek. Sam s seboj je govoril pa okoli brundal.
- *I*, skoraj bi pozabila povedati. Bolna sta, strašno, hudo, hudo bolna.

1.1. starinsko izraža, da je govorec nejevoljno začuden
- *I*, kje si pa bil?
- *I*, kdo je pa ta, ki je s teboj?

1.2. starinsko izraža, da je govorec nejevoljen, vendar sprijaznjen
- *I*, pa naj ima. Jaz ji privoščim!
- *I*, naj govori. Naj ima veselje.

IZVOR
imitativna beseda, primerjaj tudi nem. *i*, medmet, ki izraža, da govorec kaj zavrača, se mu gnusi

imaginára imaginárna imaginárno pridevnik
[imaginárən]

POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **imaginarni** ki nima utemeljitve v resničnosti in obstaja le v domišljiji, predstavah

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
imaginaren konstrukt, pojem | imaginaren/imaginarni lik | imaginaren/imaginarni svet | imaginarna identifikacija | imaginarna pokrajina | imaginarno bitje | imaginarno potovanje
- Za hip se potopijo v *imaginarni* svet, ki jim ga igralci pričaramo, potem pa se vrnejo v varno zavetje svojega življenja.
- Najboljša igra je tista, ki ne uteleša *imaginarnih* in že izpisanih likov.
- »Gre za *imaginarne* pokrajine, ki se seveda vežejo na tiste iz spomina, vendar niso konkretne,« je poudarila.

▸ prisl. + **prid. beseda**
popolnoma, povsem imaginaren
- Jabolka so sicer prikazana tridimenzionalno, a postavljena v povsem *imaginaren* in v svojih razsežnostih nedoločljiv prostor.

1.1. ekspresivno ki si ga je težko predstavljati, zamisliti

▸ prisl. + **prid. beseda**
popolnoma, povsem imaginaren
- Številke, ki se izpisujejo ob imenih najbogatejših, so tako enormne, da so za navadnega državljana popolnoma *imaginarne*.
- Polna pokojninska doba je nekaj, kar je generaciji, ki vstopa na trg dela, še popolnoma *imaginarna* stvar.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[imaginárən]
IPA: [imagiˈnaːrən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: imagináren
določno imaginárni
RODILNIK: imaginárnega
DAJALNIK: imaginárnemu
TOŽILNIK: imagináren
določno imaginárni
živo imaginárnega
MESTNIK: pri imaginárnem
ORODNIK: z imaginárnim

dvojina
IMENOVALNIK: imaginárna
RODILNIK: imaginárnih
DAJALNIK: imaginárnima
TOŽILNIK: imaginárna
MESTNIK: pri imaginárnih
ORODNIK: z imaginárnima

množina
IMENOVALNIK: imaginárn**i**
RODILNIK: imaginárn**ih**
DAJALNIK: imaginárn**im**
TOŽILNIK: imaginárn**e**
MESTNIK: pri imaginárn**ih**
ORODNIK: z imaginárn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: imaginárn**a**
RODILNIK: imaginárn**e**
DAJALNIK: imaginárn**i**
TOŽILNIK: imaginárn**o**
MESTNIK: pri imaginárn**i**
ORODNIK: z imaginárn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: imaginárn**i**
RODILNIK: imaginárn**ih**
DAJALNIK: imaginárn**ima**
TOŽILNIK: imaginárn**i**
MESTNIK: pri imaginárn**ih**
ORODNIK: z imaginárn**ima**
množina
IMENOVALNIK: imaginárn**e**
RODILNIK: imaginárn**ih**
DAJALNIK: imaginárn**im**
TOŽILNIK: imaginárn**e**
MESTNIK: pri imaginárn**ih**
ORODNIK: z imaginárn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: imaginárn**o**
RODILNIK: imaginárn**ega**
DAJALNIK: imaginárn**emu**
TOŽILNIK: imaginárn**o**
MESTNIK: pri imaginárn**em**
ORODNIK: z imaginárn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: imaginárn**i**
RODILNIK: imaginárn**ih**
DAJALNIK: imaginárn**ima**
TOŽILNIK: imaginárn**i**
MESTNIK: pri imaginárn**ih**
ORODNIK: z imaginárn**ima**
množina
IMENOVALNIK: imaginárn**a**
RODILNIK: imaginárn**ih**
DAJALNIK: imaginárn**im**
TOŽILNIK: imaginárn**a**
MESTNIK: pri imaginárn**ih**
ORODNIK: z imaginárn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bòlj imagináren
ženski spol
EDNINA: bòlj imaginárn**a**
srednji spol
EDNINA: bòlj imaginárn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj imagináren
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj imaginárn**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj imaginárn**o**

TONEMSKO
[imaginârən]
IPA: [imaginá:ɾə̀n]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: imaginâren
določno imaginârn**i**
RODILNIK: imaginârn**ega**
DAJALNIK: imaginârn**emu**
TOŽILNIK: imaginâren
določno imaginârn**i**
živo imaginârn**ega**
MESTNIK: pri imaginârn**em**
ORODNIK: z imaginârn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: imaginârn**a**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**ima**
TOŽILNIK: imaginârn**a**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**ima**
množina
IMENOVALNIK: imaginârn**i**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**im**
TOŽILNIK: imaginârn**e**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: imaginârn**a**
RODILNIK: imaginârn**e**
DAJALNIK: imaginârn**i**
TOŽILNIK: imaginârn**o**
MESTNIK: pri imaginârn**i**
ORODNIK: z imaginârn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: imaginârn**i**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**ima**
TOŽILNIK: imaginârn**i**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**ima**
množina
IMENOVALNIK: imaginârn**e**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**im**
TOŽILNIK: imaginârn**e**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: imaginârn**o**
RODILNIK: imaginârn**ega**
DAJALNIK: imaginârn**emu**
TOŽILNIK: imaginârn**o**
MESTNIK: pri imaginârn**em**

ORODNIK: z imaginârn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: imaginârn**i**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**ima**
TOŽILNIK: imaginârn**i**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**ima**

množina

IMENOVALNIK: imaginârn**a**
RODILNIK: imaginârn**ih**
DAJALNIK: imaginârn**im**
TOŽILNIK: imaginârn**a**
MESTNIK: pri imaginârn**ih**
ORODNIK: z imaginârn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol
EDNINA: bȍlj imaginâren

ženski spol
EDNINA: bȍlj imaginârn**a**

srednji spol
EDNINA: bȍlj imaginârn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj imaginâren

ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj imaginârn**a**

srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj imaginârn**o**

STALNE ZVEZE

imaginarno število
iz matematike število, ki je večkratnik enote, katere kvadrat je –1
▪ Primer kompleksnega števila je število z = x + iy, kjer sta x in y realna in imaginarna komponenta, medtem ko je i *imaginarno število*, katerega kvadrat je –1.
▪ Predstavljal si je dvojice, ki so sestavljene iz realnega in *imaginarnega števila*, kot točke v ravnini.

FRAZEOLOGIJA

imaginarno število
nedoločeno veliko število
▪ A vse to je samo izgovor, da nas lahko vsaka dva metra zasuje novo *imaginarno število* cvilečih ščurkov.
▪ Je pa še druga možnost: da smo morda le dosegli *imaginarno število*, določeno po nekih merilih tudi zato, ker se je število kormoranov povečalo.
▪ Ne vem, ali tudi teh trideset tisočakov ne sodi med *imaginarna števila*.

IZVOR
prevzeto prek nem. *imaginär* iz frc. *imaginaire*, iz *imaginer* ‘predstavljati si, domišljati si’, iz *image* ‘podoba, slika’

insulin insulina; glej inzulín samostalnik moškega spola [inzulín]

POMEN

1. iz medicine hormon, ki ga izloča žleza trebušna slinavka in znižuje raven sladkorja v krvi

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
delovanje insulina | izločanje, sproščanje insulina | pomanjkanje insulina
▪ Pomanjkljivo izločanje *insulina* ali neodzivnost tkiv na njegovo delovanje povzročata sladkorno bolezen.
▪ Zaradi pomanjkanja *insulina* celice maščobnega tkiva in mišic ne sprejemajo glukoze.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
izločati insulin | proizvajati insulin
▪ Molekula v cepivu je podobna celicam, ki v človeškem telesu proizvajajo *insulin*.
▪ Beta celice, ki izločajo *insulin*, z leti usihajo.

1.1. snov, ki učinkuje kot ta hormon

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
doza, odmerek insulina | injekcija insulina | količina, raven insulina
▪ Zaradi sladkorne bolezni si mora vsak dan vbrizgavati injekcije *insulina*.
▪ Velike količine *insulina* zavirajo porabljanje maščobe, v katero se spremeni odvečna glukoza, in spodbujajo njeno kopičenje v telesu.
▪ Hranila z nizkim glikemičnim indeksom povzročajo manjše nihanje hormona *insulina*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
vbrizgavati (si) insulin
▪ Pomanjkanje insulina je tako hudo, da si mora bolnik vsakodnevno vbrizgavati *insulin*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[inzulín]
IPA: [inzu'li:n]

ednina

IMENOVALNIK: [inzulín]
RODILNIK: [inzulína]
DAJALNIK: [inzulínu]
TOŽILNIK: [inzulín]
MESTNIK: [pri inzulínu]
ORODNIK: [z inzulínom]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulína]
RODILNIK: [inzulínoṷ]
DAJALNIK: [inzulínoma]
TOŽILNIK: [inzulína]
MESTNIK: [pri inzulínih]
ORODNIK: [z inzulínoma]

množina

IMENOVALNIK: [inzulíni]
RODILNIK: [inzulínoṷ]
DAJALNIK: [inzulínom]
TOŽILNIK: [inzulíne]
MESTNIK: [pri inzulínih]

ORODNIK: [z inzulíni]

TONEMSKO

[inzulîn]

IPA: [inzulí:n]

ednina

IMENOVALNIK: [inzulîn]
RODILNIK: [inzulîna]
DAJALNIK: [inzulînu]
TOŽILNIK: [inzulîn]
MESTNIK: [pri inzulînu]
ORODNIK: [z inzulînom]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulîna]
RODILNIK: [inzulînǫ̑]
DAJALNIK: [inzulînoma]
TOŽILNIK: [inzulîna]
MESTNIK: [pri inzulînih]
ORODNIK: [z inzulînoma]

množina

IMENOVALNIK: [inzulîni]
RODILNIK: [inzulînǫ̑]
DAJALNIK: [inzulînom]
TOŽILNIK: [inzulîne]
MESTNIK: [pri inzulînih]
ORODNIK: [z inzulîni]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Insulin*, angl. *insulin*, frc. *insuline*, iz lat. *insula* ‘otok’, kar se nanaša na langerhansove otočke, tj. skupine celic na trebušni slinavki, ki izločajo ta hormon

insulinski insulinska insulinsko; glej **inzulínski**

pridevnik

[inzulínski]

POMEN

1. ki je v zvezi z insulinom 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

insulinski receptor | insulinska odpornost, rezistenca

▪ Ob hujšanju in telesni aktivaciji se število *insulinskih* receptorjev poveča, z njim tudi občutljivost na insulin, kar razbremeni trebušno slinavko.

▪ Mehanizem nastanka *insulinske odpornosti*, ki se pojavlja zlasti pri debelih, ni povsem pojasnjen.

▪ Povezava med maščobo in *insulinsko rezistenco* je močna in znana.

2. ki je v zvezi z insulinom 1.1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

insulinski peresnik | insulinska črpalka | insulinska injekcija | insulinska terapija

▪ Med prvimi v Evropi smo bili, ko smo privzeli uporabo *insulinske* črpalke pri sladkorni bolezni tipa 1.

▪ Tudi bolniki s sladkorno boleznijo tipa 1, ki morajo dobivati *insulinske* injekcije, imajo lahko koristi od prilagoditve načina življenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[inzulínski]

IPA: [inzu'li:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulínski]
RODILNIK: [inzulínskega]
DAJALNIK: [inzulínskemu]
TOŽILNIK: [inzulínski]
živo [inzulínskega]
MESTNIK: [pri inzulínskem]
ORODNIK: [z inzulínskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulínska]
RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskima]
TOŽILNIK: [inzulínska]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulínski]
RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskim]
TOŽILNIK: [inzulínske]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulínska]
RODILNIK: [inzulínske]
DAJALNIK: [inzulínski]
TOŽILNIK: [inzulínsko]
MESTNIK: [pri inzulínski]
ORODNIK: [z inzulínsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulínski]
RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskima]
TOŽILNIK: [inzulínski]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulínske]
RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskim]
TOŽILNIK: [inzulínske]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulínsko]
RODILNIK: [inzulínskega]
DAJALNIK: [inzulínskemu]
TOŽILNIK: [inzulínsko]
MESTNIK: [pri inzulínskem]
ORODNIK: [z inzulínskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulínski]

RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskima]
TOŽILNIK: [inzulínski]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulínska]
RODILNIK: [inzulínskih]
DAJALNIK: [inzulínskim]
TOŽILNIK: [inzulínska]
MESTNIK: [pri inzulínskih]
ORODNIK: [z inzulínskimi]

TONEMSKO

[inzulînski]

IPA: [inzulì:nskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulînski]
RODILNIK: [inzulînskega]
DAJALNIK: [inzulînskemu]
TOŽILNIK: [inzulînski]
živo [inzulînskega]
MESTNIK: [pri inzulînskem]
ORODNIK: [z inzulînskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulînska]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskima]
TOŽILNIK: [inzulînska]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulînski]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskim]
TOŽILNIK: [inzulînske]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulînska]
RODILNIK: [inzulînske]
DAJALNIK: [inzulînski]
TOŽILNIK: [inzulînsko]
MESTNIK: [pri inzulînski]
ORODNIK: [z inzulînsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulînski]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskima]
TOŽILNIK: [inzulînski]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulînske]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskim]
TOŽILNIK: [inzulînske]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [inzulînsko]
RODILNIK: [inzulînskega]
DAJALNIK: [inzulînskemu]
TOŽILNIK: [inzulînsko]
MESTNIK: [pri inzulînskem]
ORODNIK: [z inzulînskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [inzulînski]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskima]
TOŽILNIK: [inzulînski]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskima]

množina

IMENOVALNIK: [inzulînska]
RODILNIK: [inzulînskih]
DAJALNIK: [inzulînskim]
TOŽILNIK: [inzulînska]
MESTNIK: [pri inzulînskih]
ORODNIK: [z inzulînskimi]

IZVOR

↑insulin

inzulín inzulína; tudi **insulin** samostalnik moškega spola

[inzulín]

POMEN

1. iz medicine hormon, ki ga izloča žleza trebušna slinavka in znižuje raven sladkorja v krvi

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

delovanje, učinek inzulina | izločanje, sproščanje inzulina | količina, koncentracija, raven, vrednost, vsebnost inzulina | nastajanje, proizvodnja inzulina | pomanjkanje, presežek inzulina

▪ Pomanjkanje *inzulina* povzroča sladkorno bolezen.

▪ Večje količine *inzulina* v krvi preprečujejo presnovo nakopičenih zalog maščobe v telesu.

▪ Sladkor v krvi povzroči izločanje *inzulina*, alkohol v krvi pa ta proces še pospeši.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izločati inzulin | proizvajati inzulin

▪ Pri sladkorni bolezni tipa 2 slinavka še vedno proizvaja *inzulin*, a ne v zadostnih količinah.

▪ Bolnikov lasten imunski sistem uničuje celice trebušne slinavke, ki izločajo *inzulin*.

…

▪ Preveč sladkorja lahko izzove odpornost proti *inzulinu* in telesnim celicam naredi trajno škodo.

▪ Če je *inzulina* v krvi preveč, čutimo neobvladljivo slo po ogljikovih hidratih.

▪ Jutranji obrok uravnava raven krvnega sladkorja in *inzulina*.

1.1. snov, ki učinkuje kot ta hormon

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
dodajanje, injiciranje, jemanje, vbrizgavanje inzulina | doza, odmerek inzulina | injekcija inzulina | vrsta inzulina
▪ Pri sladkorni bolezni tipa 1 si pomagamo z injekcijami *inzulina* in zdravo uravnoteženo prehrano.
▪ Na voljo je več vrst *inzulina*, ki se razlikujejo glede na hitrost delovanja in trajanje.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dobivati, jemati, uporabljati inzulin
▪ Ljudje, ki dobivajo *inzulin*, naj bi imeli pri sebi posebno izkaznico, da bi lahko bili v primeru nezgode deležni ustreznega zdravljenja.
▪ Veliko diabetologov meni, da začno bolniki jemati *inzulin* (pre)pozno.
...
▪ Z *inzulinom* se zdravijo vsi bolniki s sladkorno boleznijo tipa 1 in približno dvajset odstotkov bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[inzulín]
IPA: [inzu'li:n]
ednina
IMENOVALNIK: inzulín
RODILNIK: inzulín**a**
DAJALNIK: inzulín**u**
TOŽILNIK: inzulín
MESTNIK: pri inzulín**u**
ORODNIK: z inzulín**om**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulín**a**
RODILNIK: inzulín**ov**
DAJALNIK: inzulín**oma**
TOŽILNIK: inzulín**a**
MESTNIK: pri inzulín**ih**
ORODNIK: z inzulín**oma**
množina
IMENOVALNIK: inzulín**i**
RODILNIK: inzulín**ov**
DAJALNIK: inzulín**om**
TOŽILNIK: inzulín**e**
MESTNIK: pri inzulín**ih**
ORODNIK: z inzulín**i**
TONEMSKO
[inzulîn]
IPA: [inzulí:n]
ednina
IMENOVALNIK: inzulîn
RODILNIK: inzulîn**a**
DAJALNIK: inzulîn**u**
TOŽILNIK: inzulîn
MESTNIK: pri inzulîn**u**
ORODNIK: z inzulîn**om**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulîn**a**
RODILNIK: inzulîn**ov**
DAJALNIK: inzulîn**oma**
TOŽILNIK: inzulîn**a**
MESTNIK: pri inzulîn**ih**
ORODNIK: z inzulîn**oma**
množina
IMENOVALNIK: inzulîn**i**
RODILNIK: inzulîn**ov**
DAJALNIK: inzulîn**om**
TOŽILNIK: inzulîn**e**
MESTNIK: pri inzulîn**ih**
ORODNIK: z inzulîn**i**

IZVOR
↑insulin

inzulínski inzulínska inzulínsko; tudi **insulinski**
pridevnik
[inzulínski]
POMEN
1. ki je v zvezi z inzulinom 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
inzulinska odpornost, rezistenca
▪ Pomanjkanje magnezija lahko poslabša *inzulinsko odpornost* in vpliva na razvoj sladkorne bolezni pri najbolj ogroženih.
▪ Na vseh naših maščobnih celicah se nahajajo *inzulinski* receptorji in več ko imamo maščob v telesu, več inzulina potrebujemo za presnovo sladkorja.
▪ Nekatera živila dvignejo raven krvnega sladkorja hitreje kot druga, pri čemer so bolj obremenila *inzulinski* sistem.
2. ki je v zvezi z inzulinom 1.1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
inzulinski peresnik | inzulinska črpalka | inzulinska injekcija | inzulinska terapija | inzulinsko zdravljenje
▪ *Inzulinsko* zdravljenje je nadomeščanje potreb po inzulinu, ki ga telo ne more proizvesti v zadostni količini.
▪ Sladkorno bolezen tipa 1 po navadi lahko nadzorujemo z *inzulinskimi* injekcijami.
▪ Otrokom je na voljo *inzulinska* črpalka, ki nenehno dovaja telesu take količine inzulina, da se krvni sladkor skoraj približa normalni vrednosti sladkorja v krvi.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[inzulínski]
IPA: [inzu'li:nski]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulínsk**i**
RODILNIK: inzulínsk**ega**
DAJALNIK: inzulínsk**emu**
TOŽILNIK: inzulínsk**i**
živo inzulínsk**ega**
MESTNIK: pri inzulínsk**em**
ORODNIK: z inzulínsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: inzulínsk**a**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**ima**
TOŽILNIK: inzulínsk**a**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: inzulínsk**i**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**im**
TOŽILNIK: inzulínsk**e**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulínsk**a**
RODILNIK: inzulínsk**e**
DAJALNIK: inzulínsk**i**
TOŽILNIK: inzulínsk**o**
MESTNIK: pri inzulínsk**i**
ORODNIK: z inzulínsk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulínsk**i**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**ima**
TOŽILNIK: inzulínsk**i**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: inzulínsk**e**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**im**
TOŽILNIK: inzulínsk**e**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulínsk**o**
RODILNIK: inzulínsk**ega**
DAJALNIK: inzulínsk**emu**
TOŽILNIK: inzulínsk**o**
MESTNIK: pri inzulínsk**em**
ORODNIK: z inzulínsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulínsk**i**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**ima**
TOŽILNIK: inzulínsk**i**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: inzulínsk**a**
RODILNIK: inzulínsk**ih**
DAJALNIK: inzulínsk**im**
TOŽILNIK: inzulínsk**a**
MESTNIK: pri inzulínsk**ih**
ORODNIK: z inzulínsk**imi**

TONEMSKO
[inzulînski]
IPA: [inzulí:nskì]

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulînsk**i**
RODILNIK: inzulînsk**ega**
DAJALNIK: inzulînsk**emu**
TOŽILNIK: inzulînsk**i**
živo inzulînsk**ega**
MESTNIK: pri inzulînsk**em**
ORODNIK: z inzulînsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulînsk**a**
RODILNIK: inzulînsk**ih**
DAJALNIK: inzulînsk**ima**
TOŽILNIK: inzulînsk**a**
MESTNIK: pri inzulînsk**ih**
ORODNIK: z inzulînsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: inzulînsk**i**
RODILNIK: inzulînsk**ih**
DAJALNIK: inzulînsk**im**
TOŽILNIK: inzulînsk**e**
MESTNIK: pri inzulînsk**ih**
ORODNIK: z inzulînsk**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulînsk**a**
RODILNIK: inzulînsk**e**
DAJALNIK: inzulînsk**i**
TOŽILNIK: inzulînsk**o**
MESTNIK: pri inzulînsk**i**
ORODNIK: z inzulînsk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulînsk**i**
RODILNIK: inzulînsk**ih**
DAJALNIK: inzulînsk**ima**
TOŽILNIK: inzulînsk**i**
MESTNIK: pri inzulînsk**ih**
ORODNIK: z inzulînsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: inzulînsk**e**
RODILNIK: inzulînsk**ih**
DAJALNIK: inzulînsk**im**
TOŽILNIK: inzulînsk**e**
MESTNIK: pri inzulînsk**ih**
ORODNIK: z inzulînsk**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: inzulînsk**o**
RODILNIK: inzulînsk**ega**
DAJALNIK: inzulînsk**emu**
TOŽILNIK: inzulînsk**o**
MESTNIK: pri inzulînsk**em**
ORODNIK: z inzulînsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: inzulînsk**i**
RODILNIK: inzulînsk**ih**
DAJALNIK: inzulînsk**ima**
TOŽILNIK: inzulînsk**i**
MESTNIK: pri inzulînsk**ih**
ORODNIK: z inzulînsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: inzulînska
RODILNIK: inzulînskih
DAJALNIK: inzulînskim
TOŽILNIK: inzulînska
MESTNIK: pri inzulînskih
ORODNIK: z inzulînskimi

IZVOR
↑inzulin

izčístiti izčístim dovršni glagol
[isčístiti]
POMEN
1. s čiščenjem odstraniti iz notranjosti česa
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Melono prepolovimo, *izčistimo* semenje in vlakna.
▪ Mesnate paprike operemo, prerežemo na polovice in *izčistimo* semenje ter prekate.

1.1. s čiščenjem povzročiti, da v čem ni več neželenih snovi
▪ Zjutraj na tešče spije mlačen nesladkan čaj ali mlačno vodo, da *izčisti* črevesje.
▪ Vdihavala sva morski zrak, da bi si *izčistila* pljuča.

2. v obliki **izčistiti se** postati prost odvečnih, neželenih snovi
▪ Po nekaj terapijah *se* rane *izčistijo*.
▪ V določeni meri pomagajo maslene ali glicerinske svečke, še najučinkovitejša metoda pa je klistiranje, pri katerem *se* črevo popolnoma *izčisti*.

2.1. v obliki **izčistiti se** zmanjšati svoj obseg, izginiti
▪ Vnetje *se* je počasi *izčistilo* in rana se je zarastla.
▪ Gnojna vsebina *se* prej *izčisti*, če ječmen trikrat dnevno pokrijete s toplim obkladkom.

3. navadno ekspresivno narediti, da kaj postane bolj jasno, izoblikovano z odstranitvijo nepotrebnih elementov
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izčistiti besedilo
▪ Vidi se, da je avtor besedilo zelo *izčistil*, tako da nas je vseskozi držal v določeni napetosti.
▪ Pisanje omogoči učencem, da izrazijo, opazujejo in *izčistijo* ideje, da bi oblikovali svoje razumevanje.
▪ Treba je zelo garati, preden si plesalec *izčisti* gib, kajti v klasičnem baletu ni blefiranja.

3.1. navadno ekspresivno, v obliki **izčistiti se** postati boljši, bolj jasen, izoblikovan z odstranitvijo nepotrebnih elementov
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Njegova umetnost *se* je vidno *izčistila*, toda kljub vse večji preprostosti postaja vedno bolj veličastna.
▪ Spodbuja začetnike, da se lotijo raziskovanja, pri tem pa morajo imeti potrpljenje, da *se* njihove zamisli *izčistijo*.
▪ Stranka *se* je *izčistila* na podlagi spremembe statuta, kjer smo ločili politične in gospodarske funkcije v času, ko je stranka na oblasti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[isčístiti]
IPA: [isˈʧiːstiti]
NEDOLOČNIK: izčístiti
NAMENILNIK: izčístit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: izčístim
2. OSEBA: izčístiš
3. OSEBA: izčísti
dvojina
1. OSEBA: izčístiva
2. OSEBA: izčístita
3. OSEBA: izčístita
množina
1. OSEBA: izčístimo
2. OSEBA: izčístite
3. OSEBA: izčístijo
velelnik
ednina
2. OSEBA: izčísti
dvojina
1. OSEBA: izčístiva
2. OSEBA: izčístita
množina
1. OSEBA: izčístimo
2. OSEBA: izčístite
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: izčístil
DVOJINA: izčístila
MNOŽINA: izčístili
ženski spol
EDNINA: izčístila
DVOJINA: izčístili
MNOŽINA: izčístile
srednji spol
EDNINA: izčístilo
DVOJINA: izčístili
MNOŽINA: izčístila
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: izčíščen
RODILNIK: izčíščenega
DAJALNIK: izčíščenemu
TOŽILNIK: izčíščen
živo izčíščenega
MESTNIK: pri izčíščenem
ORODNIK: z izčíščenim
dvojina
IMENOVALNIK: izčíščena
RODILNIK: izčíščenih
DAJALNIK: izčíščenima
TOŽILNIK: izčíščena
MESTNIK: pri izčíščenih

ORODNIK: z izčíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izčíščen**i**

RODILNIK: izčíščen**ih**

DAJALNIK: izčíščen**im**

TOŽILNIK: izčíščen**e**

MESTNIK: pri izčíščen**ih**

ORODNIK: z izčíščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izčíščen**a**

RODILNIK: izčíščen**e**

DAJALNIK: izčíščen**i**

TOŽILNIK: izčíščen**o**

MESTNIK: pri izčíščen**i**

ORODNIK: z izčíščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izčíščen**i**

RODILNIK: izčíščen**ih**

DAJALNIK: izčíščen**ima**

TOŽILNIK: izčíščen**i**

MESTNIK: pri izčíščen**ih**

ORODNIK: z izčíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izčíščen**e**

RODILNIK: izčíščen**ih**

DAJALNIK: izčíščen**im**

TOŽILNIK: izčíščen**e**

MESTNIK: pri izčíščen**ih**

ORODNIK: z izčíščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izčíščen**o**

RODILNIK: izčíščen**ega**

DAJALNIK: izčíščen**emu**

TOŽILNIK: izčíščen**o**

MESTNIK: pri izčíščen**em**

ORODNIK: z izčíščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izčíščen**i**

RODILNIK: izčíščen**ih**

DAJALNIK: izčíščen**ima**

TOŽILNIK: izčíščen**i**

MESTNIK: pri izčíščen**ih**

ORODNIK: z izčíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izčíščen**a**

RODILNIK: izčíščen**ih**

DAJALNIK: izčíščen**im**

TOŽILNIK: izčíščen**a**

MESTNIK: pri izčíščen**ih**

ORODNIK: z izčíščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izčíščenj**e**

RODILNIK: izčíščenj**a**

DAJALNIK: izčíščenj**u**

TOŽILNIK: izčíščenj**e**

MESTNIK: pri izčíščenj**u**

ORODNIK: z izčíščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izčíščenj**i**

RODILNIK: izčíščenj

DAJALNIK: izčíščenj**ema**

TOŽILNIK: izčíščenj**i**

MESTNIK: pri izčíščenj**ih**

ORODNIK: z izčíščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izčíščenj**a**

RODILNIK: izčíščenj

DAJALNIK: izčíščenj**em**

TOŽILNIK: izčíščenj**a**

MESTNIK: pri izčíščenj**ih**

ORODNIK: z izčíščenj**i**

TONEMSKO

[isčístiti]

IPA: [istʃì:stíti]

NEDOLOČNIK: izčístiti

NAMENILNIK: izčístit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izčîsti**m**
2. OSEBA: izčîsti**š**
3. OSEBA: izčîsti

dvojina

1. OSEBA: izčîsti**va**
2. OSEBA: izčîsti**ta**
3. OSEBA: izčîsti**ta**

množina

1. OSEBA: izčîsti**mo**
2. OSEBA: izčîsti**te**
3. OSEBA: izčîsti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izčísti

dvojina

1. OSEBA: izčísti**va**
2. OSEBA: izčísti**ta**

množina

1. OSEBA: izčísti**mo**
2. OSEBA: izčísti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izčístil

DVOJINA: izčístil**a**

MNOŽINA: izčístil**i**

ženski spol

EDNINA: izčístil**a** in izčîstil**a**

DVOJINA: izčístil**i**

MNOŽINA: izčístil**e**

srednji spol

EDNINA: izčístil**o**

DVOJINA: izčístil**i**

MNOŽINA: izčístil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izčîščen

RODILNIK: izčîščen**ega**

DAJALNIK: izčîščen**emu**

TOŽILNIK: izčîščen

živo izčîščen**ega**
MESTNIK: pri izčîščen**em**
ORODNIK: z izčîščen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izčîščen**a**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**ima**
TOŽILNIK: izčîščen**a**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: izčîščen**i**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**im**
TOŽILNIK: izčîščen**e**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izčîščen**a**
RODILNIK: izčîščen**e**
DAJALNIK: izčîščen**i**
TOŽILNIK: izčîščen**o**
MESTNIK: pri izčîščen**i**
ORODNIK: z izčîščen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izčîščen**i**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**ima**
TOŽILNIK: izčîščen**i**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: izčîščen**e**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**im**
TOŽILNIK: izčîščen**e**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izčîščen**o**
RODILNIK: izčîščen**ega**
DAJALNIK: izčîščen**emu**
TOŽILNIK: izčîščen**o**
MESTNIK: pri izčîščen**em**
ORODNIK: z izčîščen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izčîščen**i**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**ima**
TOŽILNIK: izčîščen**i**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: izčîščen**a**
RODILNIK: izčîščen**ih**
DAJALNIK: izčîščen**im**
TOŽILNIK: izčîščen**a**
MESTNIK: pri izčîščen**ih**
ORODNIK: z izčîščen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izčíščenj**e**
RODILNIK: izčíščenj**a**
DAJALNIK: izčíščenj**u**
TOŽILNIK: izčíščenj**e**
MESTNIK: pri izčíščenj**u**
ORODNIK: z izčíščenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izčíščenj**i** in izčîščenj**i**
RODILNIK: izčîščenj
DAJALNIK: izčíščenj**ema** in izčîščenj**ema**
TOŽILNIK: izčíščenj**i** in izčîščenj**i**
MESTNIK: pri izčîščenj**ih**
ORODNIK: z izčíščenj**ema** in z izčîščenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izčîščenj**a**
RODILNIK: izčîščenj
DAJALNIK: izčîščenj**em**
TOŽILNIK: izčîščenj**a**
MESTNIK: pri izčîščenj**ih**
ORODNIK: z izčîščenj**i**

IZVOR
↑čistiti

izjésti izjém dovršni glagol

[izjésti]

POMEN

1. z grizenjem notranjosti uničiti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Ko gosenica *izje* eno zrno, se preseli v drugo.
- Ličinka lahko obžre že kalček ali pa se zažre v seme in ga *izje*.
- Didžeridu je votla evkaliptova veja, ki so jo *izjedli* termiti.

2. s trajnim, navadno silovitim tokom narediti, izoblikovati

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

reka, voda izje KAJ

- Mogočne gore so ostanek tega, kar sta *izjedla* voda in led.
- Trdnjava Kluže stoji v ozkem kanjonu, ki ga je *izjedla* reka Koritnica.
- Majhno ribiško naselje je bilo obdano s skalami, v katere je voda skozi tisočletja *izjedla* horizontalne žlebove.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[izjésti]

IPA: [iz'je:sti]

NEDOLOČNIK: izjésti

NAMENILNIK: izjést

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izjé**m**
2. OSEBA: izjé**š**
3. OSEBA: izjé

dvojina
1. OSEBA: izjé**va**
2. OSEBA: izjés**ta**
3. OSEBA: izjés**ta**

množina
1. OSEBA: izjé**mo**
2. OSEBA: izjés**te**
3. OSEBA: izje**dó** tudi izjê**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: izjêj in izjèj

dvojina
1. OSEBA: izjêj**va**
2. OSEBA: izjêj**ta**

množina
1. OSEBA: izjêj**mo**
2. OSEBA: izjêj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: izjédel
DVOJINA: izjédl**a**
MNOŽINA: izjédl**i**

ženski spol
EDNINA: izjédl**a**
DVOJINA: izjédl**i**
MNOŽINA: izjédl**e**

srednji spol
EDNINA: izjédl**o**
DVOJINA: izjédl**i**
MNOŽINA: izjédl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: izjéden
RODILNIK: izjéden**ega**
DAJALNIK: izjéden**emu**
TOŽILNIK: izjéden
živo izjéden**ega**
MESTNIK: pri izjéden**em**
ORODNIK: z izjéden**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izjéden**a**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**ima**
TOŽILNIK: izjéden**a**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: izjéden**i**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**im**
TOŽILNIK: izjéden**e**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izjéden**a**
RODILNIK: izjéden**e**
DAJALNIK: izjéden**i**
TOŽILNIK: izjéden**o**
MESTNIK: pri izjéden**i**
ORODNIK: z izjéden**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izjéden**i**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**ima**
TOŽILNIK: izjéden**i**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: izjéden**e**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**im**
TOŽILNIK: izjéden**e**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izjéden**o**
RODILNIK: izjéden**ega**
DAJALNIK: izjéden**emu**
TOŽILNIK: izjéden**o**
MESTNIK: pri izjéden**em**
ORODNIK: z izjéden**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izjéden**i**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**ima**
TOŽILNIK: izjéden**i**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: izjéden**a**
RODILNIK: izjéden**ih**
DAJALNIK: izjéden**im**
TOŽILNIK: izjéden**a**
MESTNIK: pri izjéden**ih**
ORODNIK: z izjéden**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izjédenj**e**
RODILNIK: izjédenj**a**
DAJALNIK: izjédenj**u**
TOŽILNIK: izjédenj**e**
MESTNIK: pri izjédenj**u**
ORODNIK: z izjédenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izjédenj**i**
RODILNIK: izjédenj
DAJALNIK: izjédenj**ema**
TOŽILNIK: izjédenj**i**
MESTNIK: pri izjédenj**ih**
ORODNIK: z izjédenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izjédenj**a**
RODILNIK: izjédenj
DAJALNIK: izjédenj**em**
TOŽILNIK: izjédenj**a**
MESTNIK: pri izjédenj**ih**
ORODNIK: z izjédenj**i**

TONEMSKO

[izjẹ́sti]

IPA: [izjè:stí]

NEDOLOČNIK: izjẹ́sti

NAMENILNIK: izjẹ̑st

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izjẹ́**m**
2. OSEBA: izjẹ́**š**
3. OSEBA: izjẹ́

dvojina

1. OSEBA: izjẹ́**va**
2. OSEBA: izjẹ́s**ta**
3. OSEBA: izjẹ́s**ta**

množina

1. OSEBA: izjẹ́**mo**
2. OSEBA: izjẹ́s**te**
3. OSEBA: izje**dọ́** tudi izjé**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izjêj in izȅj

dvojina

1. OSEBA: izjêj**va**
2. OSEBA: izjêj**ta**

množina

1. OSEBA: izjêj**mo**
2. OSEBA: izjêj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izjẹ́del

DVOJINA: izjẹ́dl**a**

MNOŽINA: izjẹ́dl**i**

ženski spol

EDNINA: izjẹ́dl**a**

DVOJINA: izjẹ́dl**i**

MNOŽINA: izjẹ́dl**e**

srednji spol

EDNINA: izjẹ́dl**o**

DVOJINA: izjẹ́dl**i**

MNOŽINA: izjẹ́dl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izjẹ́den

RODILNIK: izjẹ́den**ega**

DAJALNIK: izjẹ́den**emu**

TOŽILNIK: izjẹ́den
živo izjẹ́den**ega**

MESTNIK: pri izjẹ́den**em**

ORODNIK: z izjẹ́den**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**a**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**ima**

TOŽILNIK: izjẹ́den**a**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**ima**

množina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**i**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**im**

TOŽILNIK: izjẹ́den**e**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**a**

RODILNIK: izjẹ́den**e**

DAJALNIK: izjẹ́den**i**

TOŽILNIK: izjẹ́den**o**

MESTNIK: pri izjẹ́den**i**

ORODNIK: z izjẹ́den**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**i**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**ima**

TOŽILNIK: izjẹ́den**i**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**ima**

množina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**e**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**im**

TOŽILNIK: izjẹ́den**e**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**o**

RODILNIK: izjẹ́den**ega**

DAJALNIK: izjẹ́den**emu**

TOŽILNIK: izjẹ́den**o**

MESTNIK: pri izjẹ́den**em**

ORODNIK: z izjẹ́den**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**i**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**ima**

TOŽILNIK: izjẹ́den**i**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**ima**

množina

IMENOVALNIK: izjẹ́den**a**

RODILNIK: izjẹ́den**ih**

DAJALNIK: izjẹ́den**im**

TOŽILNIK: izjẹ́den**a**

MESTNIK: pri izjẹ́den**ih**

ORODNIK: z izjẹ́den**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izjẹ́denj**e**

RODILNIK: izjẹ́denj**a**

DAJALNIK: izjẹ́denj**u**

TOŽILNIK: izjẹ́denj**e**

MESTNIK: pri izjẹ́denj**u**

ORODNIK: z izjẹ́denj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izjẹ́denj**i**

RODILNIK: izjẹ́denj

DAJALNIK: izjẹ́denj**ema**

TOŽILNIK: izjẹ́denj**i**

MESTNIK: pri izjẹ́denj**ih**

ORODNIK: z izjẹ̑denj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izjẹ̑denj**a**
RODILNIK: izjẹ̑denj
DAJALNIK: izjẹ̑denj**em**
TOŽILNIK: izjẹ̑denj**a**
MESTNIK: pri izjẹ̑denj**ih**
ORODNIK: z izjẹ̑denj**i**

IZVOR
↑jesti

izkoščíčiti izkoščíčim dovršni glagol

[iskoščíčiti]

POMEN

1. odstraniti koščico iz sadeža; SIN.: razkoščičiti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izkoščičiti češnje, marelice, slive | izkoščičiti dateljne | izkoščičiti olive

- Češnje *izkoščičimo* in jih skuhamo v vodi.
- Testo pokrijemo, medtem pa *izkoščičimo* slive.
- Olive *izkoščičite* in narežite na kolobarje.

▸ priredna zveza

izkoščičiti in razpoloviti, izkoščičiti in oprati

- Sadeže razpolovimo in jih *izkoščičimo*.
- Višnje operemo in *izkoščičimo*.
- Avokado prerežemo, *izkoščičimo*, olupimo in narežemo na rezine.

...

- Suhe slive po potrebi *izkoščičimo* in jih skupaj s cimetom in sojinim mlekom gladko zmešamo v mešalniku.

2. odstraniti kosti z ločevanjem od mesa; SIN.: razkoščičiti

- Vešče je *izkoščičil* celega piščanca.
- Očiščenega zajca najprej *izkoščičimo*.
- Meso po zakolu sedem dni počiva na kavljih v hladilnici, nato ga *izkoščičijo* ter obrežejo kožo in mastne dele.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iskoščíčiti]
IPA: [iskɔʃ'ʧi:ʧiti]
NEDOLOČNIK: izkoščíčiti
NAMENILNIK: izkoščíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izkoščíči**m**
2. OSEBA: izkoščíči**š**
3. OSEBA: izkoščíči

dvojina

1. OSEBA: izkoščíči**va**
2. OSEBA: izkoščíči**ta**
3. OSEBA: izkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: izkoščíči**mo**
2. OSEBA: izkoščíči**te**
3. OSEBA: izkoščíči**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izkoščíči

dvojina

1. OSEBA: izkoščíči**va**
2. OSEBA: izkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: izkoščíči**mo**
2. OSEBA: izkoščíči**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izkoščíčil
DVOJINA: izkoščíčil**a**
MNOŽINA: izkoščíčil**i**

ženski spol

EDNINA: izkoščíčil**a**
DVOJINA: izkoščíčil**i**
MNOŽINA: izkoščíčil**e**

srednji spol

EDNINA: izkoščíčil**o**
DVOJINA: izkoščíčil**i**
MNOŽINA: izkoščíčil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izkoščíčen
RODILNIK: izkoščíčen**ega**
DAJALNIK: izkoščíčen**emu**
TOŽILNIK: izkoščíčen
živo izkoščíčen**ega**
MESTNIK: pri izkoščíčen**em**
ORODNIK: z izkoščíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izkoščíčen**a**
RODILNIK: izkoščíčen**ih**
DAJALNIK: izkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: izkoščíčen**a**
MESTNIK: pri izkoščíčen**ih**
ORODNIK: z izkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkoščíčen**i**
RODILNIK: izkoščíčen**ih**
DAJALNIK: izkoščíčen**im**
TOŽILNIK: izkoščíčen**e**
MESTNIK: pri izkoščíčen**ih**
ORODNIK: z izkoščíčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izkoščíčen**a**
RODILNIK: izkoščíčen**e**
DAJALNIK: izkoščíčen**i**
TOŽILNIK: izkoščíčen**o**
MESTNIK: pri izkoščíčen**i**
ORODNIK: z izkoščíčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izkoščíčen**i**
RODILNIK: izkoščíčen**ih**
DAJALNIK: izkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: izkoščíčen**i**
MESTNIK: pri izkoščíčen**ih**
ORODNIK: z izkoščíčen**ima**

množina
IMENOVALNIK: izkoščíčene
RODILNIK: izkoščíčenih
DAJALNIK: izkoščíčenim
TOŽILNIK: izkoščíčene
MESTNIK: pri izkoščíčenih
ORODNIK: z izkoščíčenimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: izkoščíčeno
RODILNIK: izkoščíčenega
DAJALNIK: izkoščíčenemu
TOŽILNIK: izkoščíčeno
MESTNIK: pri izkoščíčenem
ORODNIK: z izkoščíčenim
dvojina
IMENOVALNIK: izkoščíčeni
RODILNIK: izkoščíčenih
DAJALNIK: izkoščíčenima
TOŽILNIK: izkoščíčeni
MESTNIK: pri izkoščíčenih
ORODNIK: z izkoščíčenima
množina
IMENOVALNIK: izkoščíčena
RODILNIK: izkoščíčenih
DAJALNIK: izkoščíčenim
TOŽILNIK: izkoščíčena
MESTNIK: pri izkoščíčenih
ORODNIK: z izkoščíčenimi
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: izkoščíčenje
RODILNIK: izkoščíčenja
DAJALNIK: izkoščíčenju
TOŽILNIK: izkoščíčenje
MESTNIK: pri izkoščíčenju
ORODNIK: z izkoščíčenjem
dvojina
IMENOVALNIK: izkoščíčenji
RODILNIK: izkoščíčenj
DAJALNIK: izkoščíčenjema
TOŽILNIK: izkoščíčenji
MESTNIK: pri izkoščíčenjih
ORODNIK: z izkoščíčenjema
množina
IMENOVALNIK: izkoščíčenja
RODILNIK: izkoščíčenj
DAJALNIK: izkoščíčenjem
TOŽILNIK: izkoščíčenja
MESTNIK: pri izkoščíčenjih
ORODNIK: z izkoščíčenji

TONEMSKO

[iskoščíčiti]
IPA: [iskɔʃʧì:ʧíti]
NEDOLOČNIK: izkoščíčiti
NAMENILNIK: izkoščíčit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: izkoščîčim
2. OSEBA: izkoščîčiš
3. OSEBA: izkoščîči
dvojina
1. OSEBA: izkoščîčiva
2. OSEBA: izkoščîčita
3. OSEBA: izkoščîčita
množina
1. OSEBA: izkoščîčimo
2. OSEBA: izkoščîčite
3. OSEBA: izkoščîčijo
velelnik
ednina
2. OSEBA: izkoščíči
dvojina
1. OSEBA: izkoščíčiva
2. OSEBA: izkoščíčita
množina
1. OSEBA: izkoščíčimo
2. OSEBA: izkoščíčite
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: izkoščíčil
DVOJINA: izkoščíčila
MNOŽINA: izkoščíčili
ženski spol
EDNINA: izkoščíčila in izkoščîčila
DVOJINA: izkoščíčili
MNOŽINA: izkoščíčile
srednji spol
EDNINA: izkoščíčilo
DVOJINA: izkoščíčili
MNOŽINA: izkoščíčila
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: izkoščîčen
RODILNIK: izkoščîčenega
DAJALNIK: izkoščîčenemu
TOŽILNIK: izkoščîčen
živo izkoščîčenega
MESTNIK: pri izkoščîčenem
ORODNIK: z izkoščîčenim
dvojina
IMENOVALNIK: izkoščîčena
RODILNIK: izkoščîčenih
DAJALNIK: izkoščîčenima
TOŽILNIK: izkoščîčena
MESTNIK: pri izkoščîčenih
ORODNIK: z izkoščîčenima
množina
IMENOVALNIK: izkoščîčeni
RODILNIK: izkoščîčenih
DAJALNIK: izkoščîčenim
TOŽILNIK: izkoščîčene
MESTNIK: pri izkoščîčenih
ORODNIK: z izkoščîčenimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: izkoščîčena
RODILNIK: izkoščîčene
DAJALNIK: izkoščîčeni
TOŽILNIK: izkoščîčeno

MESTNIK: pri izkoščîčen**i**
ORODNIK: z izkoščîčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izkoščîčen**i**
RODILNIK: izkoščîčen**ih**
DAJALNIK: izkoščîčen**ima**
TOŽILNIK: izkoščîčen**i**
MESTNIK: pri izkoščîčen**ih**
ORODNIK: z izkoščîčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkoščîčen**e**
RODILNIK: izkoščîčen**ih**
DAJALNIK: izkoščîčen**im**
TOŽILNIK: izkoščîčen**e**
MESTNIK: pri izkoščîčen**ih**
ORODNIK: z izkoščîčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izkoščîčen**o**
RODILNIK: izkoščîčen**ega**
DAJALNIK: izkoščîčen**emu**
TOŽILNIK: izkoščîčen**o**
MESTNIK: pri izkoščîčen**em**
ORODNIK: z izkoščîčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izkoščîčen**i**
RODILNIK: izkoščîčen**ih**
DAJALNIK: izkoščîčen**ima**
TOŽILNIK: izkoščîčen**i**
MESTNIK: pri izkoščîčen**ih**
ORODNIK: z izkoščîčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkoščîčen**a**
RODILNIK: izkoščîčen**ih**
DAJALNIK: izkoščîčen**im**
TOŽILNIK: izkoščîčen**a**
MESTNIK: pri izkoščîčen**ih**
ORODNIK: z izkoščîčen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izkoščíčenj**e**
RODILNIK: izkoščíčenj**a**
DAJALNIK: izkoščíčenj**u**
TOŽILNIK: izkoščíčenj**e**
MESTNIK: pri izkoščíčenj**u**
ORODNIK: z izkoščíčenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izkoščíčenj**i** in izkoščîčenj**i**
RODILNIK: izkoščîčenj
DAJALNIK: izkoščíčenj**ema** in izkoščîčenj**ema**
TOŽILNIK: izkoščíčenj**i** in izkoščîčenj**i**
MESTNIK: pri izkoščîčenj**ih**
ORODNIK: z izkoščíčenj**ema** in z izkoščîčenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izkoščîčenj**a**
RODILNIK: izkoščîčenj
DAJALNIK: izkoščîčenj**em**
TOŽILNIK: izkoščîčenj**a**
MESTNIK: pri izkoščîčenj**ih**
ORODNIK: z izkoščîčenj**i**

IZVOR
iz **koščičiti* iz ↑koščica

izkŕčiti izkŕčim dovršni glagol

[iskə̀rčiti]

POMEN

1. odstraniti grmovje, drevje s koreninami vred

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izkrčiti gozd

▪ Zasaditi vinograd na Krasu pomeni *izkrčiti* gozd, razrahljati kamniti teren in navoziti prst.
▪ Zaradi avtoceste so morali *izkrčiti* dva hektarja nasada.
▪ Zaradi pogostih pozeb bodo črni ribez *izkrčili* in posadili jablane.

2. z odstranjevanjem grmovja, drevja s koreninami vred narediti prostor za kaj

▪ Včasih je uporabil mačeto in *izkrčil* pot.
▪ Majhne državice so imele pravi izvor v pragozdovih Srednje Evrope, iz katerih so prve kmečke kulture mukoma *izkrčile* svoje zaselke.
▪ Njivo je *izkrčil* iz kraške zemlje, kjer je prej raslo le grmovje.

2.1. navadno ekspresivno ustvariti prostor, razmere za kaj

▪ Ljudje so odbili naskoke konjenikov, a policija je bila še vedno odločena *izkrčiti* koridor skozi množico.
▪ Tehnični urednik revije je članek oklestil, da bi na strani *izkrčil* prostor za fotografijo.
▪ Morali bi si *izkrčiti* prostor notranje svobode in se zatopiti v svet čustvenega miru.
▪ Pregledali so premike pri statusu umetnikov, ki si uspejo *izkrčiti* največ pozornosti na trgu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iskə̀rčiti]
IPA: [is'kərʧiti]
NEDOLOČNIK: izkŕčiti
NAMENILNIK: izkŕčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izkŕči**m**
2. OSEBA: izkŕči**š**
3. OSEBA: izkŕči

dvojina

1. OSEBA: izkŕči**va**
2. OSEBA: izkŕči**ta**
3. OSEBA: izkŕči**ta**

množina

1. OSEBA: izkŕči**mo**
2. OSEBA: izkŕči**te**
3. OSEBA: izkŕči**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: izkŕči
dvojina
1. OSEBA: izkŕči**va**
2. OSEBA: izkŕči**ta**
množina
1. OSEBA: izkŕči**mo**
2. OSEBA: izkŕči**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: izkŕči**l**
DVOJINA: izkŕči**la**
MNOŽINA: izkŕči**li**
ženski spol
EDNINA: izkŕči**la**
DVOJINA: izkŕči**li**
MNOŽINA: izkŕči**le**
srednji spol
EDNINA: izkŕči**lo**
DVOJINA: izkŕči**li**
MNOŽINA: izkŕči**la**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: izkŕčen
RODILNIK: izkŕčen**ega**
DAJALNIK: izkŕčen**emu**
TOŽILNIK: izkŕčen
živo izkŕčen**ega**
MESTNIK: pri izkŕčen**em**
ORODNIK: z izkŕčen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: izkŕčen**a**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**ima**
TOŽILNIK: izkŕčen**a**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**ima**
množina
IMENOVALNIK: izkŕčen**i**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**im**
TOŽILNIK: izkŕčen**e**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: izkŕčen**a**
RODILNIK: izkŕčen**e**
DAJALNIK: izkŕčen**i**
TOŽILNIK: izkŕčen**o**
MESTNIK: pri izkŕčen**i**
ORODNIK: z izkŕčen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: izkŕčen**i**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**ima**
TOŽILNIK: izkŕčen**i**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**ima**
množina
IMENOVALNIK: izkŕčen**e**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**im**
TOŽILNIK: izkŕčen**e**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: izkŕčen**o**
RODILNIK: izkŕčen**ega**
DAJALNIK: izkŕčen**emu**
TOŽILNIK: izkŕčen**o**
MESTNIK: pri izkŕčen**em**
ORODNIK: z izkŕčen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: izkŕčen**i**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**ima**
TOŽILNIK: izkŕčen**i**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**ima**
množina
IMENOVALNIK: izkŕčen**a**
RODILNIK: izkŕčen**ih**
DAJALNIK: izkŕčen**im**
TOŽILNIK: izkŕčen**a**
MESTNIK: pri izkŕčen**ih**
ORODNIK: z izkŕčen**imi**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: izkŕčenj**e**
RODILNIK: izkŕčenj**a**
DAJALNIK: izkŕčenj**u**
TOŽILNIK: izkŕčenj**e**
MESTNIK: pri izkŕčenj**u**
ORODNIK: z izkŕčenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: izkŕčenj**i**
RODILNIK: izkŕčenj
DAJALNIK: izkŕčenj**ema**
TOŽILNIK: izkŕčenj**i**
MESTNIK: pri izkŕčenj**ih**
ORODNIK: z izkŕčenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: izkŕčenj**a**
RODILNIK: izkŕčenj
DAJALNIK: izkŕčenj**em**
TOŽILNIK: izkŕčenj**a**
MESTNIK: pri izkŕčenj**ih**
ORODNIK: z izkŕčenj**i**
TONEMSKO
[iskə̀rčiti]
IPA: [iskə̀rʧíti]
NEDOLOČNIK: izkŕčiti
NAMENILNIK: izkŕčit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: izkŕči**m**
2. OSEBA: izkŕči**š**

3. OSEBA: izkŕči

dvojina

1. OSEBA: izkŕči**va**
2. OSEBA: izkŕči**ta**
3. OSEBA: izkŕči**ta**

množina

1. OSEBA: izkŕči**mo**
2. OSEBA: izkŕči**te**
3. OSEBA: izkŕči**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izkŕči

dvojina

1. OSEBA: izkŕči**va**
2. OSEBA: izkŕči**ta**

množina

1. OSEBA: izkŕči**mo**
2. OSEBA: izkŕči**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izkŕčil
DVOJINA: izkŕčil**a**
MNOŽINA: izkŕčil**i**

ženski spol

EDNINA: izkŕčil**a** in izkŕčil**a**
DVOJINA: izkŕčil**i**
MNOŽINA: izkŕčil**e**

srednji spol

EDNINA: izkŕčil**o**
DVOJINA: izkŕčil**i**
MNOŽINA: izkŕčil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izkr̂čen
RODILNIK: izkr̂čen**ega**
DAJALNIK: izkr̂čen**emu**
TOŽILNIK: izkr̂čen
živo izkr̂čen**ega**
MESTNIK: pri izkr̂čen**em**
ORODNIK: z izkr̂čen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**a**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**ima**
TOŽILNIK: izkr̂čen**a**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**i**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**im**
TOŽILNIK: izkr̂čen**e**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**a**
RODILNIK: izkr̂čen**e**
DAJALNIK: izkr̂čen**i**
TOŽILNIK: izkr̂čen**o**
MESTNIK: pri izkr̂čen**i**
ORODNIK: z izkr̂čen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**i**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**ima**
TOŽILNIK: izkr̂čen**i**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**e**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**im**
TOŽILNIK: izkr̂čen**e**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**o**
RODILNIK: izkr̂čen**ega**
DAJALNIK: izkr̂čen**emu**
TOŽILNIK: izkr̂čen**o**
MESTNIK: pri izkr̂čen**em**
ORODNIK: z izkr̂čen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**i**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**ima**
TOŽILNIK: izkr̂čen**i**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izkr̂čen**a**
RODILNIK: izkr̂čen**ih**
DAJALNIK: izkr̂čen**im**
TOŽILNIK: izkr̂čen**a**
MESTNIK: pri izkr̂čen**ih**
ORODNIK: z izkr̂čen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izkŕčenj**e**
RODILNIK: izkŕčenj**a**
DAJALNIK: izkŕčenj**u**
TOŽILNIK: izkŕčenj**e**
MESTNIK: pri izkŕčenj**u**
ORODNIK: z izkŕčenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izkŕčenj**i** in izkr̂čenj**i**
RODILNIK: izkr̂čenj
DAJALNIK: izkŕčenj**ema** in izkr̂čenj**ema**
TOŽILNIK: izkŕčenj**i** in izkr̂čenj**i**
MESTNIK: pri izkr̂čenj**ih**
ORODNIK: z izkŕčenj**ema** in z izkr̂čenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izkr̂čenj**a**
RODILNIK: izkr̂čenj
DAJALNIK: izkr̂čenj**em**
TOŽILNIK: izkr̂čenj**a**
MESTNIK: pri izkr̂čenj**ih**
ORODNIK: z izkr̂čenj**i**

IZVOR
↑krčiti

izmed poudarjeno ízmed predlog

[izmet] poudarjeno [ízmet] z rodilnikom

POMEN

1. izraža, da kdo ali kaj spremeni svoj položaj takó, da ni več med čim

- *Izmed* dreves se je prikazala lisica.
- Prazna skleda mu je zdrsnila *izmed* prstov.
- Včasih se je *izmed* vrhov dreves dvignila vrana.
- Staro prst izbrskamo *izmed* korenin in rastlino na novo posadimo.

2. izraža izbor iz nabora istovrstnih elementov

- Na štirih *izmed* petih slalomov se je uvrstil v finale.
- Ena *izmed* možnosti uporabe ameriškega slamnika je tudi ta, da iz njega pripravite tinkturo.
- *Izmed* tristotih kandidatov sem bil najprej izbran v deseterico najboljših.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[izmet]
IPA: [izmɛt]

poudarjeno

[ízmet]
IPA: [ˈiːzmɛt]

TONEMSKO

[izmet]
IPA: [izmɛt]

poudarjeno

[îzmet]
IPA: [íːzmɛ̀t]

IZVOR

↑iz + ↑med

izmíti izmíjem dovršni glagol

[izmíti]

POMEN

1. s tekočino, zlasti vodo, očistiti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izmiti (si) obraz
- Pod pipo si je *izmil* obraz.
- Poišči v kopalnici alkohol in si *izmij* rano.
- Dobro *izmijemo* kožo in nanesemo hranilno vlažilno kremo.

▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
izmiti KAJ z vodo
- Če rana krvavi, jo *izmijte* z vodo in nanjo položite sterilno krpo.
- Z močnim curkom so *izmili* cesto.
- Rano mu je *izmila* z alkoholno raztopino in mu jo stisnila z obližem.

1.1. s tekočino, zlasti vodo, odstraniti umazanijo, odvečne, neželene snovi; SIN.: izplakniti, odplakniti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izmiti kri
- Peljal ga je v umivalnico in mu *izmil* kri.
- Kljub naporom, da bi si *izmil* prah in umazanijo, se je oboje zajedlo v kožo in obleko.
- Dež *izmije* prah in posevki na terasastih poljih ozelenijo.

▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
izmiti KAJ z vodo
- Masko za obraz *izmijemo* s kamiličnim čajem ali mlačno vodo.

...

- Madeži od sadja ali črnega vina se iz perila *izmijejo*.

2. ekspresivno odstraniti kaj neugodnega, obremenjujočega; SIN.: ekspresivno izplakniti, ekspresivno odplakniti

- Solze so lahko zdravilne: *izmijejo* našo bolečino.
- Zločin brez priznanja in obžalovanja nihče ne more *izmiti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[izmíti]
IPA: [izˈmiːti]
NEDOLOČNIK: izmíti
NAMENILNIK: izmít in izmìt

sedanjik

ednina
1. OSEBA: izmíje**m**
2. OSEBA: izmíje**š**
3. OSEBA: izmíje

dvojina
1. OSEBA: izmíje**va**
2. OSEBA: izmíje**ta**
3. OSEBA: izmíje**ta**

množina
1. OSEBA: izmíje**mo**
2. OSEBA: izmíje**te**
3. OSEBA: izmíje**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: izmíj

dvojina
1. OSEBA: izmíj**va**
2. OSEBA: izmíj**ta**

množina
1. OSEBA: izmíj**mo**
2. OSEBA: izmíj**te**

deležnik na -l

moški spol
EDNINA: izmíl
DVOJINA: izmíl**a**
MNOŽINA: izmíl**i**

ženski spol
EDNINA: izmíl**a**

DVOJINA: izmíl**i**
MNOŽINA: izmíl**e**

srednji spol

EDNINA: izmíl**o**
DVOJINA: izmíl**i**
MNOŽINA: izmíl**a**

deležnik na -č

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: izmít
RODILNIK: izmít**ega**
DAJALNIK: izmít**emu**
TOŽILNIK: izmít
živo izmít**ega**
MESTNIK: pri izmít**em**
ORODNIK: z izmít**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmít**a**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**ima**
TOŽILNIK: izmít**a**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmít**i**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**im**
TOŽILNIK: izmít**e**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izmít**a**
RODILNIK: izmít**e**
DAJALNIK: izmít**i**
TOŽILNIK: izmít**o**
MESTNIK: pri izmít**i**
ORODNIK: z izmít**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izmít**i**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**ima**
TOŽILNIK: izmít**i**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmít**e**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**im**
TOŽILNIK: izmít**e**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izmít**e**
RODILNIK: izmít**ega**
DAJALNIK: izmít**emu**
TOŽILNIK: izmít**e**
MESTNIK: pri izmít**em**
ORODNIK: z izmít**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmít**i**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**ima**
TOŽILNIK: izmít**i**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmít**a**
RODILNIK: izmít**ih**
DAJALNIK: izmít**im**
TOŽILNIK: izmít**a**
MESTNIK: pri izmít**ih**
ORODNIK: z izmít**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izmítj**e**
RODILNIK: izmítj**a**
DAJALNIK: izmítj**u**
TOŽILNIK: izmítj**e**
MESTNIK: pri izmítj**u**
ORODNIK: z izmítj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izmítj**i**
RODILNIK: izmítj
DAJALNIK: izmítj**ema**
TOŽILNIK: izmítj**i**
MESTNIK: pri izmítj**ih**
ORODNIK: z izmítj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izmítj**a**
RODILNIK: izmítj
DAJALNIK: izmítj**em**
TOŽILNIK: izmítj**a**
MESTNIK: pri izmítj**ih**
ORODNIK: z izmítj**i**

TONEMSKO

[izmíti]
IPA: [izmì:tí]
NEDOLOČNIK: izmíti
NAMENILNIK: izmît in izmi̋t

sedanjik

ednina
1. OSEBA: izmîje**m**
2. OSEBA: izmîje**š**
3. OSEBA: izmîje

dvojina
1. OSEBA: izmîje**va**
2. OSEBA: izmîje**ta**
3. OSEBA: izmîje**ta**

množina
1. OSEBA: izmîje**mo**
2. OSEBA: izmîje**te**
3. OSEBA: izmîje**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: izmíj in izmîj

dvojina
1. OSEBA: izmîj**va**
2. OSEBA: izmîj**ta**

množina
1. OSEBA: izmîj**mo**
2. OSEBA: izmîj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: izmı̑l
DVOJINA: izmíl**la**
MNOŽINA: izmíl**li**

ženski spol
EDNINA: izmíl**la**
DVOJINA: izmíl**li**
MNOŽINA: izmíl**le**

srednji spol
EDNINA: izmíl**lo**
DVOJINA: izmíl**li**
MNOŽINA: izmíl**la**

deležnik na *-t*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: izmît
RODILNIK: izmît**ega**
DAJALNIK: izmît**emu**
TOŽILNIK: izmît
živo izmît**ega**
MESTNIK: pri izmît**em**
ORODNIK: z izmît**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmît**a**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**ima**
TOŽILNIK: izmît**a**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmît**i**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**im**
TOŽILNIK: izmît**e**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izmît**a**
RODILNIK: izmît**e**
DAJALNIK: izmît**i**
TOŽILNIK: izmît**o**
MESTNIK: pri izmît**i**
ORODNIK: z izmît**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izmît**i**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**ima**
TOŽILNIK: izmît**i**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmît**e**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**im**
TOŽILNIK: izmît**e**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izmît**e**
RODILNIK: izmît**ega**
DAJALNIK: izmît**emu**
TOŽILNIK: izmît**e**
MESTNIK: pri izmît**em**
ORODNIK: z izmît**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmît**i**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**ima**
TOŽILNIK: izmît**i**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmît**a**
RODILNIK: izmît**ih**
DAJALNIK: izmît**im**
TOŽILNIK: izmît**a**
MESTNIK: pri izmît**ih**
ORODNIK: z izmît**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izmítj**e**
RODILNIK: izmítj**a**
DAJALNIK: izmítj**u**
TOŽILNIK: izmítj**e**
MESTNIK: pri izmítj**u**
ORODNIK: z izmítj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izmítj**i** in izmîtj**i**
RODILNIK: izmítij
DAJALNIK: izmítj**ema** in izmîtj**ema**
TOŽILNIK: izmítj**i** in izmítj**i**
MESTNIK: pri izmîtj**ih**
ORODNIK: z izmítj**ema** in z izmîtj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izmítj**a** tudi izmîtj**a**
RODILNIK: izmît**ij**
DAJALNIK: izmítj**em** tudi izmîtj**em**
TOŽILNIK: izmítj**a** tudi izmîtj**a**
MESTNIK: pri izmítj**ih** tudi pri izmîtj**ih**
ORODNIK: z izmítj**i** tudi z izmîtj**i**

IZVOR
iz *miti*, glej ↑umiti

izmojstríti izmojstrím dovršni glagol

[izmojstríti]

POMEN

1. narediti, da kaj postane zelo dobro, dovršeno

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
- Vaja *izmojstri* kuharjevo roko.
- Umiritev uma lahko *izmojstrite* tudi tako, da vadite osredotočenost na nekaj.

…

▪ Za pisno obliko so slovenski jezik prva *izmojstrila* svetopisemska in bogoslužna besedila.

1.1. narediti, povzročiti, da kdo na kakem področju postane zelo dober, spreten

▪ Desetletje sindikalnega boja ga je *izmojstrilo* v pogajalca, ki bi si ga želel vsak sindikat.

▪ Klekljarske učiteljice so *izmojstrile* stotine klekljaric, katerih izdelke so trgovci s čipkami raznašali širom po svetu.

2. v obliki **izmojstriti se** na kakem področju postati zelo dober, spreten

▸ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

▪ *Izmojstril se* je v izdelovanju posod in izvirnem predstavljanju izumirajoče obrti.

▪ Resnično *se* je *izmojstril* v pisanju in napisal veliko pesmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[izmojstríti]

IPA: [izmɔi̯stˈɾiːti]

NEDOLOČNIK: izmojstríti

NAMENILNIK: izmojstrít in izmojstrìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izmojstrí**m**
2. OSEBA: izmojstríš
3. OSEBA: izmojstrí

dvojina

1. OSEBA: izmojstrí**va**
2. OSEBA: izmojstrí**ta**
3. OSEBA: izmojstrí**ta**

množina

1. OSEBA: izmojstrí**mo**
2. OSEBA: izmojstrí**te**
3. OSEBA: izmojstrí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izmójstri

dvojina

1. OSEBA: izmojstrí**va**
2. OSEBA: izmojstrí**ta**

množina

1. OSEBA: izmojstrí**mo**
2. OSEBA: izmojstrí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izmojstríl in izmójstril

DVOJINA: izmojstríl**a**

MNOŽINA: izmojstríl**i**

ženski spol

EDNINA: izmojstríl**a**

DVOJINA: izmojstríl**i**

MNOŽINA: izmojstríl**e**

srednji spol

EDNINA: izmojstríl**o**

DVOJINA: izmojstríl**i**

MNOŽINA: izmojstríl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izmojstrèn

RODILNIK: izmojstrèn**ega**

DAJALNIK: izmojstrèn**emu**

TOŽILNIK: izmojstrèn

živo izmojstrèn**ega**

MESTNIK: pri izmojstrèn**em**

ORODNIK: z izmojstrèn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**a**

RODILNIK: izmojstrèn**ih**

DAJALNIK: izmojstrèn**ima**

TOŽILNIK: izmojstrèn**a**

MESTNIK: pri izmojstrèn**ih**

ORODNIK: z izmojstrèn**ima**

množina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**i**

RODILNIK: izmojstrèn**ih**

DAJALNIK: izmojstrèn**im**

TOŽILNIK: izmojstrèn**e**

MESTNIK: pri izmojstrèn**ih**

ORODNIK: z izmojstrèn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**a**

RODILNIK: izmojstrèn**e**

DAJALNIK: izmojstrèn**i**

TOŽILNIK: izmojstrèn**o**

MESTNIK: pri izmojstrèn**i**

ORODNIK: z izmojstrèn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**i**

RODILNIK: izmojstrèn**ih**

DAJALNIK: izmojstrèn**ima**

TOŽILNIK: izmojstrèn**i**

MESTNIK: pri izmojstrèn**ih**

ORODNIK: z izmojstrèn**ima**

množina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**e**

RODILNIK: izmojstrèn**ih**

DAJALNIK: izmojstrèn**im**

TOŽILNIK: izmojstrèn**e**

MESTNIK: pri izmojstrèn**ih**

ORODNIK: z izmojstrèn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**o**

RODILNIK: izmojstrèn**ega**

DAJALNIK: izmojstrèn**emu**

TOŽILNIK: izmojstrèn**o**

MESTNIK: pri izmojstrèn**em**

ORODNIK: z izmojstrèn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izmojstrèn**i**

RODILNIK: izmojstrèn**ih**

DAJALNIK: izmojstrèn**ima**

TOŽILNIK: izmojstrèn**i**

MESTNIK: pri izmojstrèn**ih**

ORODNIK: z izmojstrèn**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrêna
RODILNIK: izmojstrêni**h**
DAJALNIK: izmojstrêni**m**
TOŽILNIK: izmojstrêna
MESTNIK: pri izmojstrêni**h**
ORODNIK: z izmojstrêni**mi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izmojstrênj**e**
RODILNIK: izmojstrênj**a**
DAJALNIK: izmojstrênj**u**
TOŽILNIK: izmojstrênj**e**
MESTNIK: pri izmojstrênj**u**
ORODNIK: z izmojstrênj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izmojstrênj**i**
RODILNIK: izmojstrênj
DAJALNIK: izmojstrênj**ema**
TOŽILNIK: izmojstrênj**i**
MESTNIK: pri izmojstrênj**ih**
ORODNIK: z izmojstrênj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrênj**a**
RODILNIK: izmojstrênj
DAJALNIK: izmojstrênj**em**
TOŽILNIK: izmojstrênj**a**
MESTNIK: pri izmojstrênj**ih**
ORODNIK: z izmojstrênj**i**

TONEMSKO

[izmojstríti] tudi [izmojstrîti]
IPA: [izmɔ̩ístrì:tí] tudi [izmɔ̩ístrí:tì]
NEDOLOČNIK: izmojstríti tudi izmojstrîti
NAMENILNIK: izmojstrît in izmojstrı̑t

sedanjik

ednina
1. OSEBA: izmojstrí**m**
2. OSEBA: izmojstrí**š**
3. OSEBA: izmojstrí

dvojina
1. OSEBA: izmojstrí**va**
2. OSEBA: izmojstrí**ta**
3. OSEBA: izmojstrí**ta**

množina
1. OSEBA: izmojstrí**mo**
2. OSEBA: izmojstrí**te**
3. OSEBA: izmojstrí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: izmó̩jstri

dvojina
1. OSEBA: izmojstrî**va**
2. OSEBA: izmojstrî**ta**

množina
1. OSEBA: izmojstrî**mo**
2. OSEBA: izmojstrî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: izmojstrîl in izmó̩jstril
DVOJINA: izmojstrîl**a**
MNOŽINA: izmojstrîl**i**

ženski spol
EDNINA: izmojstríl**a**
DVOJINA: izmojstrîl**i**
MNOŽINA: izmojstrîl**e**

srednji spol
EDNINA: izmojstrîl**o**
DVOJINA: izmojstrîl**i**
MNOŽINA: izmojstrîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: izmojstrȅn
RODILNIK: izmojstrén**ega**
DAJALNIK: izmojstrén**emu**
TOŽILNIK: izmojstrȅn
živo izmojstrén**ega**
MESTNIK: pri izmojstrén**em**
ORODNIK: z izmojstrén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmojstrén**a**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**ima**
TOŽILNIK: izmojstrén**a**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrén**i**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**im**
TOŽILNIK: izmojstrén**e**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izmojstrén**a**
RODILNIK: izmojstrén**e**
DAJALNIK: izmojstrén**i**
TOŽILNIK: izmojstrén**o**
MESTNIK: pri izmojstrén**i**
ORODNIK: z izmojstrén**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izmojstrén**i**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**ima**
TOŽILNIK: izmojstrén**i**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrén**e**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**im**
TOŽILNIK: izmojstrén**e**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izmojstrén**o**
RODILNIK: izmojstrén**ega**
DAJALNIK: izmojstrén**emu**
TOŽILNIK: izmojstrén**o**

MESTNIK: pri izmojstrén**em**
ORODNIK: z izmojstrén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izmojstrén**i**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**ima**
TOŽILNIK: izmojstrén**i**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrén**a**
RODILNIK: izmojstrén**ih**
DAJALNIK: izmojstrén**im**
TOŽILNIK: izmojstrén**a**
MESTNIK: pri izmojstrén**ih**
ORODNIK: z izmojstrén**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izmojstrénj**e**
RODILNIK: izmojstrénj**a**
DAJALNIK: izmojstrénj**u**
TOŽILNIK: izmojstrénj**e**
MESTNIK: pri izmojstrénj**u**
ORODNIK: z izmojstrénj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izmojstrénj**i** in izmojstrênj**i**
RODILNIK: izmojstrênj
DAJALNIK: izmojstrénj**ema** in izmojstrênj**ema**
TOŽILNIK: izmojstrénj**i** in izmojstrênj**i**
MESTNIK: pri izmojstrénj**ih** tudi pri izmojstrênj**ih**
ORODNIK: z izmojstrénj**ema** in z izmojstrênj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izmojstrénj**a** tudi izmojstrênj**a**
RODILNIK: izmojstrênj
DAJALNIK: izmojstrénj**em** tudi izmojstrênj**em**
TOŽILNIK: izmojstrénj**a** tudi izmojstrênj**a**
MESTNIK: pri izmojstrénj**ih** tudi pri izmojstrênj**ih**
ORODNIK: z izmojstrénj**i** tudi z izmojstrênj**i**

IZVOR
↑mojstriti

iznad poudarjeno **íznad** predlog

[iznat] poudarjeno [íznat] z rodilnikom

POMEN

1. izraža, da se kdo ali kaj iz položaja nad čim premakne drugam
- Nevihta se *iznad* Posočja giblje proti severovzhodu.
- Leden veter je *iznad* vlažnega Pacifika vsako popoldne prinesel snežne plohe.
- Frontalni val se *iznad* naših krajev počasi umika proti jugovzhodu.
- Dež se bo *iznad* zahodne Slovenije širil proti vzhodu.

1.1. izraža, da je kaj iz položaja nad čim usmerjeno drugam
- Zagledala je obraze, ki so moleli *iznad* računalniških zaslonov v pisarni.
- Strmi skalnati otočki kot šibice štrlijo *iznad* gladine.
- Napravo dvignemo nad glavo in s stegnjenimi rokami slikamo prizor *iznad* množice pred seboj.

2. izraža, da kaj presega določeno mero, količino
- Če ima monitor svetilnost *iznad* 120 cd/m^2, se lahko pojavijo težave pri nastavitvi beline.
- Čudovita, raznolika in domišljena oddaja je ponudila vpogled v življenje neke države *iznad* običajne površnosti.
- Hvaležen je ne samo svojim prstom, da so ga obdržali v steni, ampak tudi nekomu *iznad* dosega človeškega razuma.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[iznat]
IPA: [iznat]

poudarjeno
[íznat]
IPA: ['i:znat]

TONEMSKO
[iznat]
IPA: [iznat]

poudarjeno
[îznat]
IPA: [í:znàt]

IZVOR
↑iz + ↑nad

izpeljánka izpeljánke samostalnik ženskega spola

[ispeljánka]

POMEN

1. iz jezikoslovja tvorjenka, nastala iz podstave in priponskega obrazila
- prid. beseda + **sam. beseda**
  pridevniška izpeljanka
  - Med članki naj omenim razpravo o naglasu neprevzetih izsamostalniških *izpeljank* s priponskim obrazilom -ar v knjižni slovenščini.
  - Pri definiranju izraza sinergetika in pridevniški *izpeljanki* sinergetični sledim avtoričini opredelitvi.
- **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
  izpeljanka iz KATERE besede | izpeljanka iz glagola | izpeljanka iz imena, priimka
  - V slovenščini *izpeljanke* iz imena Osetija niso docela ustaljene.
  - Beseda osebnost je *izpeljanka* iz besede oseben.
  - Beseda regija izhaja iz latinske besede regio (predel, območje) oziroma *izpeljanke* iz glagola regere (omejiti), v prvotnem pomenu: ravnati, voditi, upravljati.

2. izdelek, ki je nastal na osnovi drugega izdelka iste vrste in se od njega razlikuje po kaki lastnosti

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
karoserijska, limuzinska, petvratna, športna izpeljanka | modna izpeljanka | nova, sodobna, zanimiva izpeljanka | osnovna, posebna izpeljanka
▪ Lahko si izberete limuzino, kombijevsko ali petvratno *izpeljanko*.
▪ Pozornost javnosti bodo poskušali pritegniti tudi z novimi *izpeljankami* že znanih avtomobilov.
▪ Znak mesta je sodobna *izpeljanka* grba, saj je podoba grajskega stolpa zmanjšana v podobi kvadrata.
…
▪ Nemška industrija tirnih vozil izdeluje vrsto *izpeljank* raznih nizkopodnih tramvajev.
▪ Danes so uniforme kabinskega osebja predvsem *izpeljanke* klasičnih kostimov z elegantno silhueto.

3. kar na čem temelji, iz česa izhaja
▪ To je logična *izpeljanka* iz znanega načela, da v odsotnosti nujnih okoliščin nobena stopnja utemeljenega suma ne more opravičiti preiskave ali zasega brez odredbe.
▪ Valvasor nam je priskrbel temo za številne *izpeljanke*, ki so nastale v zgodbah in legendah o roparskem vitezu Erazmu.
▪ Kreditna pogodba je *izpeljanka* posojilne pogodbe.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ispeljánka]
IPA: [ispɛˈljaːŋka]
ednina
IMENOVALNIK: izpeljánk**a**
RODILNIK: izpeljánk**e**
DAJALNIK: izpeljánk**i**
TOŽILNIK: izpeljánk**o**
MESTNIK: pri izpeljánk**i**
ORODNIK: z izpeljánk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: izpeljánk**i**
RODILNIK: izpeljánk
DAJALNIK: izpeljánk**ama**
TOŽILNIK: izpeljánk**i**
MESTNIK: pri izpeljánk**ah**
ORODNIK: z izpeljánk**ama**
množina
IMENOVALNIK: izpeljánk**e**
RODILNIK: izpeljánk
DAJALNIK: izpeljánk**am**
TOŽILNIK: izpeljánk**e**
MESTNIK: pri izpeljánk**ah**
ORODNIK: z izpeljánk**ami**
TONEMSKO
[ispeljánka]
IPA: [ispɛljàːŋká]
ednina
IMENOVALNIK: izpeljánk**a**
RODILNIK: izpeljánk**e**
DAJALNIK: izpeljánk**i**
TOŽILNIK: izpeljánk**o**
MESTNIK: pri izpeljánk**i**
ORODNIK: z izpeljánk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: izpeljánk**i**
RODILNIK: izpeljánk
DAJALNIK: izpeljánk**ama**
TOŽILNIK: izpeljánk**i**
MESTNIK: pri izpeljánk**ah**
ORODNIK: z izpeljánk**ama**
množina
IMENOVALNIK: izpeljánk**e**
RODILNIK: izpeljánk
DAJALNIK: izpeljánk**am**
TOŽILNIK: izpeljánk**e**
MESTNIK: pri izpeljánk**ah**
ORODNIK: z izpeljánk**ami**

IZVOR
↑izpeljati

izplakníti izpláknem dovršni glagol
[isplakníti] in [isplákniti]
POMEN
1. s tekočino, zlasti vodo, dobro očistiti
▸ prisl. + **glag.**
temeljito izplakniti
▪ Če pride olje v stik z očesom, ga takoj temeljito *izplaknite*.
▪ Preden se boste dotaknili leč, si roke umijte z milom in jih temeljito *izplaknite*.
▪ Preden začnete kuhati, filete osliča temeljito *izplaknite* pod mrzlo vodo.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izplakniti usta
▪ Uporabljajte zobno kremo s fluoridom. Nato usta temeljito *izplaknite*.
▪ Notranjost soda ostrgajte s trdo krtačo in čistilom in jo nato temeljito *izplaknite*.
▪ Narezan krompir pred peko *izplaknite* z mrzlo vodo, da odstranite škrob in preprečite, da bi se sprijel.
…
▪ Obleko je namilila, zmencala in *izplaknila* v vroči vodi.

1.1. s tekočino, zlasti vodo na hitro očistiti brez drgnjenja
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izplakniti usta
▪ Z mlačno vodo si *izplaknite* obraz.
▪ Rano *izplaknite* pod vodo ali jo umijte z antiseptičnim robčkom in toplo vodo.
▪ Kuhano peso dajte na stran in *izplaknite* kozico.
…
▪ Stekleno embalažo izpraznimo in *izplaknemo* z vodo.
▪ V kropu blanširajte brokoli, ga odcedite in *izplaknite* z mrzlo vodo.

1.2. s tekočino, zlasti vodo, odstraniti umazanijo, odvečne, neželene snovi; SIN.: izmiti, odplakniti

▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
izplakniti z vodo
▪ Preparat nanesite na lase po šamponiranju, pustite ga učinkovati 10 minut in ga nato *izplaknite* z mlačno vodo.

▸ prisl. + **glag.**
▪ S kože dobro *izplaknemo* milo in roke obrišemo v brisačo.
▪ Pri umivanju glave si dobro *izplaknite* šampon in balzam.

2. ekspresivno odstraniti kaj neugodnega, obremenjujočega; SIN.: ekspresivno izmiti, ekspresivno odplakniti
▪ S čajem *izplaknem* kašasti občutek v svojih ustih.

2.1. ekspresivno odstraniti kaj sploh
▪ Erozija vsako leto *izplakne* za Šmarno goro prsti.
▪ Z zdravo prehrano in postom si iz črevesja *izplakne* strupe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[isplakníti] in [isplákniti]
IPA: [isplak'ni:ti] in [isp'la:kniti]
NEDOLOČNIK: izplakníti in izplákniti
NAMENILNIK: izpláknit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: izpláknem
2. OSEBA: izpláknеš
3. OSEBA: izpláknе

dvojina
1. OSEBA: izpláknеva
2. OSEBA: izpláknеta
3. OSEBA: izpláknеta

množina
1. OSEBA: izpláknemo
2. OSEBA: izpláknete
3. OSEBA: izpláknejo

velelnik

ednina
2. OSEBA: izplákni

dvojina
1. OSEBA: izplákniva in izplakníva
2. OSEBA: izpláknita in izplakníta

množina
1. OSEBA: izplákнimo in izplakнímo
2. OSEBA: izpláknite in izplakníte

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: izpláknil
DVOJINA: izplakníla
MNOŽINA: izplakníli

ženski spol
EDNINA: izplakníla
DVOJINA: izplakníli
MNOŽINA: izplakníle

srednji spol
EDNINA: izplaknílo
DVOJINA: izplakníli
MNOŽINA: izplakníla

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: izpláknjen
RODILNIK: izpláknjenega
DAJALNIK: izpláknjenemu
TOŽILNIK: izpláknjen
živo izpláknjenega
MESTNIK: pri izpláknjenem
ORODNIK: z izpláknjenim

dvojina
IMENOVALNIK: izpláknjena
RODILNIK: izpláknjenih
DAJALNIK: izpláknjenima
TOŽILNIK: izpláknjena
MESTNIK: pri izpláknjenih
ORODNIK: z izpláknjenima

množina
IMENOVALNIK: izpláknjeni
RODILNIK: izpláknjenih
DAJALNIK: izpláknjenim
TOŽILNIK: izpláknjene
MESTNIK: pri izpláknjenih
ORODNIK: z izpláknjenimi

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izpláknjena
RODILNIK: izpláknjene
DAJALNIK: izpláknjeni
TOŽILNIK: izpláknjeno
MESTNIK: pri izpláknjeni
ORODNIK: z izpláknjeno

dvojina
IMENOVALNIK: izpláknjeni
RODILNIK: izpláknjenih
DAJALNIK: izpláknjenima
TOŽILNIK: izpláknjeni
MESTNIK: pri izpláknjenih
ORODNIK: z izpláknjenima

množina
IMENOVALNIK: izpláknjene
RODILNIK: izpláknjenih
DAJALNIK: izpláknjenim
TOŽILNIK: izpláknjene
MESTNIK: pri izpláknjenih
ORODNIK: z izpláknjenimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izpláknjeno
RODILNIK: izpláknjenega
DAJALNIK: izpláknjenemu
TOŽILNIK: izpláknjeno
MESTNIK: pri izpláknjenem
ORODNIK: z izpláknjenim

dvojina
IMENOVALNIK: izpláknjeni
RODILNIK: izpláknjenih
DAJALNIK: izpláknjenima

TOŽILNIK: izpláknjen**i**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpláknjen**a**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**im**
TOŽILNIK: izpláknjen**a**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**imi**

DELEŽJE NA *-vši*: izplakní**vši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izpláknjenj**e**
RODILNIK: izpláknjenj**a**
DAJALNIK: izpláknjenj**u**
TOŽILNIK: izpláknjenj**e**
MESTNIK: pri izpláknjenj**u**
ORODNIK: z izpláknjenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izpláknjenj**i**
RODILNIK: izpláknjenj
DAJALNIK: izpláknjenj**ema**
TOŽILNIK: izpláknjenj**i**
MESTNIK: pri izpláknjenj**ih**
ORODNIK: z izpláknjenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izpláknjenj**a**
RODILNIK: izpláknjenj
DAJALNIK: izpláknjenj**em**
TOŽILNIK: izpláknjenj**a**
MESTNIK: pri izpláknjenj**ih**
ORODNIK: z izpláknjenj**i**

TONEMSKO

[isplakníti] in [isplaknîti] in [isplákniti]
IPA: [isplaknì:tí] in [isplakní:tì] in [isplà:kníti]
NEDOLOČNIK: izplakníti in izplaknîti in izplákniti
NAMENILNIK: izpláknit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izplákne**m**
2. OSEBA: izplákne**š**
3. OSEBA: izplákne

dvojina

1. OSEBA: izplákne**va**
2. OSEBA: izplákne**ta**
3. OSEBA: izplákne**ta**

množina

1. OSEBA: izplákne**mo**
2. OSEBA: izplákne**te**
3. OSEBA: izplákne**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izplákni

dvojina

1. OSEBA: izplákni**va** in izplaknî**va**
2. OSEBA: izplákni**ta** in izplaknî**ta**

množina

1. OSEBA: izplákni**mo** in izplaknî**mo**
2. OSEBA: izplákni**te** in izplaknî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izpláknil
DVOJINA: izplakníl**a**
MNOŽINA: izplakníl**i**

ženski spol

EDNINA: izplaknîl**a**
DVOJINA: izplakníl**i**
MNOŽINA: izplakníl**e**

srednji spol

EDNINA: izplakníl**o**
DVOJINA: izplakníl**i**
MNOŽINA: izplakníl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpláknjen
RODILNIK: izpláknjen**ega**
DAJALNIK: izpláknjen**emu**
TOŽILNIK: izpláknjen
živo izpláknjen**ega**
MESTNIK: pri izpláknjen**em**
ORODNIK: z izpláknjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpláknjen**a**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**ima**
TOŽILNIK: izpláknjen**a**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpláknjen**i**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**im**
TOŽILNIK: izpláknjen**e**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpláknjen**a**
RODILNIK: izpláknjen**e**
DAJALNIK: izpláknjen**i**
TOŽILNIK: izpláknjen**o**
MESTNIK: pri izpláknjen**i**
ORODNIK: z izpláknjen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izpláknjen**i**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**ima**
TOŽILNIK: izpláknjen**i**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpláknjen**e**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**im**
TOŽILNIK: izpláknjen**e**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izpláknjen**o**
RODILNIK: izpláknjen**ega**
DAJALNIK: izpláknjen**emu**
TOŽILNIK: izpláknjen**o**
MESTNIK: pri izpláknjen**em**
ORODNIK: z izpláknjen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: izpláknjen**i**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**ima**
TOŽILNIK: izpláknjen**i**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**ima**
množina
IMENOVALNIK: izpláknjen**a**
RODILNIK: izpláknjen**ih**
DAJALNIK: izpláknjen**im**
TOŽILNIK: izpláknjen**a**
MESTNIK: pri izpláknjen**ih**
ORODNIK: z izpláknjen**imi**

DELEŽJE NA *-vši*: izplaknî**vši**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izpláknjenj**e**
RODILNIK: izpláknjenj**a**
DAJALNIK: izpláknjenj**u**
TOŽILNIK: izpláknjenj**e**
MESTNIK: pri izpláknjenj**u**
ORODNIK: z izpláknjenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: izpláknjenj**i** in izplâknjenj**i**
RODILNIK: izplâknjenj
DAJALNIK: izpláknjenj**ema** in izplâknjenj**ema**
TOŽILNIK: izpláknjenj**i** in izplâknjenj**i**
MESTNIK: pri izplâknjenj**ih**
ORODNIK: z izpláknjenj**ema** in z izplâknjenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: izplâknjenj**a**
RODILNIK: izplâknjenj
DAJALNIK: izplâknjenj**em**
TOŽILNIK: izplâknjenj**a**
MESTNIK: pri izplâknjenj**ih**
ORODNIK: z izplâknjenj**i**

IZVOR

iz *plakniti* = cslov. *plaknǫti* ‘oplakniti, oprati’, hrv., srb. *spláknuti*, sorodno še nar. sloven. *plákati* ‘prati’, polj. *płokać*, star. češ. *plákat* < pslov. **polknǫti* ‘splakniti, oprati’, **polkati* ‘prati’, iz pslov. **polti* ‘plati, pljuskati, vejati’

izpod poudarjeno ízpod predlog

[ispot] poudarjeno [íspot] z rodilnikom

POMEN

1. izraža, da se kdo ali kaj iz položaja pod čim premakne drugam

▪ Reševalci so *izpod* ruševin potegnili štiri trupla.
▪ V Savo se izliva manjši gorski potok, ki priteče *izpod* vrhov Martuljkove skupine.
▪ Spodnji trak varnostnega pasu omogoča, da ob trčenju jahač ne zdrsne *izpod* otroka.

1.1. izraža, da je kaj iz položaja pod čim usmerjeno drugam

▪ Ura je kukala *izpod* rokava jopiča.
▪ *Izpod* pokrova motorja se je začelo kaditi.
▪ Pogledal jo je *izpod* čela.

2. izraža, da dejanje odpravi določeno stanje

▪ Ljudi je osvobodil *izpod* samovoljnega nasilja lokalnih vojaških poveljnikov.
▪ Haraldsson je leta 1015 osvobodil Norveško *izpod* Dancev.
▪ Zdelo se je, da njegov mojstrski načrt uhaja *izpod* nadzora.

3. izraža izvor, avtorstvo izdelka, umetniškega dela

▪ Že dobra tri leta rezbari in *izpod* njegovih rok prihajajo skulpture, ki kažejo, da jih je oblikovala roka umetnika.
▪ Risanka je nastala *izpod* peres dijakov.
▪ Iz ličja so *izpod* spretnih prstov nastajali imenitni in predvsem uporabni predmeti.
▪ Kandidatka je že pojasnila, da zdravstvene reforme *izpod* njenih rok ni pričakovati.

4. izraža, da kaj ne dosega določene mere, količine

▪ Primeren začetni čas krmljenja ptic je ob temperaturah zraka *izpod* 0° C, ko zamrzne vrhnja plast zemlje.
▪ Kot ugotavljajo založniki, se v Sloveniji ne splača izdati nobene pesniške zbirke *izpod* dvesto izvodov.

4.1. izraža, da kaj ne dosega določenih meril

▪ Usmrtitev je bila *izpod* standardov človečnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ispot]
IPA: [ispɔ̀t]

poudarjeno

[íspot]
IPA: [ˈiːspɔ̀t]

TONEMSKO

[ispot]
IPA: [ispɔ̀t]

poudarjeno

[îspot]
IPA: [íːspɔ̀t]

IZVOR

= cslov. *ispodi*, hrv., srb. *ȉspod*, rus. *iz-pod*, češ. *zpod* < **jьzpodъ* iz ↑iz + ↑pod

izpred poudarjeno **ízpred** predlog
[ispret] poudarjeno [íspret] z rodilnikom
POMEN
1. izraža, da se kdo ali kaj iz položaja pred čim premakne drugam
▪ Na smučišče *izpred* hotela vozi smučarski avtobus.
▪ Gasilci so odstranili zemljo *izpred* hiše in delno s ceste.
▪ Opozoril je, da so *izpred* blokov izginile klopi in mladi nimajo kam.
▪ Odhod s posebnim minibusom *izpred* hotela bo ob 5. uri.
▪ Dolgo je gledal za njo, čeprav mu je v temi kmalu izginila *izpred* oči.

1.1. izraža, da je kaj iz položaja pred čim usmerjeno drugam
▪ Pogled *izpred* cerkve okrog devete ure zvečer je bil prav veličasten.
▪ *Izpred* zidanice se razprostira čudovit pogled na Jeruzalemske gorice.
▪ V dvorani so še enkrat zavrteli posnetke varnostnih kamer *izpred* vhoda.

2. izraža določeno oddaljenost preteklih dogodkov, stanj od sedanjosti
▪ Izpolnila je cilj *izpred* začetka olimpijske zime.
▪ Dogajanje spominja na poplave *izpred* dveh let.
▪ Veseli nas, da je vlada povzela našo iniciativo *izpred* meseca dni.
▪ Kljub zniževanju brezposelnosti so številke *izpred* krize še vedno nedosegljive.
▪ Primerjali so kosti žensk *izpred* 6.000 let in sodobnih atletinj.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ispret]
IPA: [ispɾɛt]

poudarjeno
[íspret]
IPA: [ˈiːspɾɛt]
TONEMSKO
[ispret]
IPA: [ispɾɛt]

poudarjeno
[îspret]
IPA: [íːspɾɛ̀t]

IZVOR
= hrv., srb. *ìspred* < **jьzperdъ* iz ↑iz + ↑pred

izsuševáti izsušújem nedovršni glagol
[iːsuševáti]
POMEN
1. delati, povzročati, da kaj izgublja vodo, vlago
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izsuševati kožo, lase | izsuševati močvirje, zemljo
▪ Visoka temperatura oziroma vročina in veter zemljo *izsušujeta*.
▪ Sonce, sol in klor kožo in lase *izsušujejo*.
▪ Ko sekamo gozdove, *izsušujemo* močvirja, gradimo ceste, spreminjamo pokrajino.
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
sonce, veter izsušuje KAJ
▪ Spomladanski veter *izsušuje* ozračje in s tem tudi tla.
▪ Sonce, veter in slana voda *izsušujejo* lase.
2. v obliki **izsuševati se** izgubljati vodo, vlago
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
koža se izsušuje
▪ Koža *se izsušuje* zaradi suhega zraka v zaprtih prostorih v zimskem obdobju.
▪ Peščena in kredna tla *se* bodo počasneje *izsuševala*, če jih boste pokrili z zastirko.
▪ V hudi vročini in ko dolgo ni dežja, *se* zemlja *izsušuje* mnogo bolj kot v hladnih delih leta.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[iːsuševáti]
IPA: [iːsuʃɛˈʋaːti]
NEDOLOČNIK: izsuševáti
NAMENILNIK: izsuševàt
sedanjik
ednina
1. OSEBA: izsušúje**m**
2. OSEBA: izsušúje**š**
3. OSEBA: izsušúje
dvojina
1. OSEBA: izsušúje**va**
2. OSEBA: izsušúje**ta**
3. OSEBA: izsušúje**ta**
množina
1. OSEBA: izsušúje**mo**
2. OSEBA: izsušúje**te**
3. OSEBA: izsušúje**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: izsušúj
dvojina
1. OSEBA: izsušúj**va**
2. OSEBA: izsušúj**ta**
množina
1. OSEBA: izsušúj**mo**
2. OSEBA: izsušúj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: izsuševàl
DVOJINA: izsuševál**a**
MNOŽINA: izsuševál**i**
ženski spol
EDNINA: izsuševál**a**
DVOJINA: izsuševál**i**
MNOŽINA: izsuševál**e**
srednji spol
EDNINA: izsuševál**o**
DVOJINA: izsuševál**i**
MNOŽINA: izsuševál**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušujóč
RODILNIK: izsušujóč**ega**
DAJALNIK: izsušujóč**emu**
TOŽILNIK: izsušujóč
živo izsušujóč**ega**
MESTNIK: pri izsušujóč**em**
ORODNIK: z izsušujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušujóč**a**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**ima**
TOŽILNIK: izsušujóč**a**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušujóč**i**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**im**
TOŽILNIK: izsušujóč**e**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušujóč**a**
RODILNIK: izsušujóč**e**
DAJALNIK: izsušujóč**i**
TOŽILNIK: izsušujóč**o**
MESTNIK: pri izsušujóč**i**
ORODNIK: z izsušujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušujóč**i**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**ima**
TOŽILNIK: izsušujóč**i**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušujóč**e**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**im**
TOŽILNIK: izsušujóč**e**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušujóč**e**
RODILNIK: izsušujóč**ega**
DAJALNIK: izsušujóč**emu**
TOŽILNIK: izsušujóč**e**
MESTNIK: pri izsušujóč**em**
ORODNIK: z izsušujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušujóč**i**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**ima**
TOŽILNIK: izsušujóč**i**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušujóč**a**
RODILNIK: izsušujóč**ih**
DAJALNIK: izsušujóč**im**
TOŽILNIK: izsušujóč**a**
MESTNIK: pri izsušujóč**ih**
ORODNIK: z izsušujóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán
RODILNIK: izsuševán**ega**
DAJALNIK: izsuševán**emu**
TOŽILNIK: izsuševán
živo izsuševán**ega**
MESTNIK: pri izsuševán**em**
ORODNIK: z izsuševán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**ima**
TOŽILNIK: izsuševán**a**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsuševán**i**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**im**
TOŽILNIK: izsuševán**e**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševán**e**
DAJALNIK: izsuševán**i**
TOŽILNIK: izsuševán**o**
MESTNIK: pri izsuševán**i**
ORODNIK: z izsuševán**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševán**i**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**ima**
TOŽILNIK: izsuševán**i**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsuševán**e**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**im**
TOŽILNIK: izsuševán**e**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán**o**
RODILNIK: izsuševán**ega**
DAJALNIK: izsuševán**emu**
TOŽILNIK: izsuševán**o**
MESTNIK: pri izsuševán**em**
ORODNIK: z izsuševán**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izsuševáni
RODILNIK: izsuševáni**ih**
DAJALNIK: izsuševáni**ima**
TOŽILNIK: izsuševáni
MESTNIK: pri izsuševáni**ih**
ORODNIK: z izsuševáni**ima**
množina
IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševáni**ih**
DAJALNIK: izsuševáni**m**
TOŽILNIK: izsuševán**a**
MESTNIK: pri izsuševáni**ih**
ORODNIK: z izsuševáni**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: izsušev**áje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izsuševánj**e**
RODILNIK: izsuševánj**a**
DAJALNIK: izsuševánj**u**
TOŽILNIK: izsuševánj**e**
MESTNIK: pri izsuševánj**u**
ORODNIK: z izsuševánj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: izsuševánj**i**
RODILNIK: izsuševánj
DAJALNIK: izsuševánj**ema**
TOŽILNIK: izsuševánj**i**
MESTNIK: pri izsuševánj**ih**
ORODNIK: z izsuševánj**ema**
množina
IMENOVALNIK: izsuševánj**a**
RODILNIK: izsuševánj
DAJALNIK: izsuševánj**em**
TOŽILNIK: izsuševánj**a**
MESTNIK: pri izsuševánj**ih**
ORODNIK: z izsuševánj**i**

TONEMSKO
[išuševáti]
IPA: [isːuʃɛʋàːtí]
NEDOLOČNIK: izsuševáti
NAMENILNIK: izsusevàt

sedanjik

ednina
1. OSEBA: izsušûj**em**
2. OSEBA: izsušûj**eš**
3. OSEBA: izsušûj**e**
dvojina
1. OSEBA: izsušûj**eva**
2. OSEBA: izsušûj**eta**
3. OSEBA: izsušûj**eta**
množina
1. OSEBA: izsušûj**emo**
2. OSEBA: izsušûj**ete**
3. OSEBA: izsušûj**ejo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: izsušûj
dvojina
1. OSEBA: izsušûj**va**
2. OSEBA: izsušûj**ta**
množina
1. OSEBA: izsušûj**mo**
2. OSEBA: izsušûj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: izsuševȁl
DVOJINA: izsuševál**a**
MNOŽINA: izsuševál**i**
ženski spol
EDNINA: izsuševâl**a**
DVOJINA: izsuševál**i**
MNOŽINA: izsuševál**e**
srednji spol
EDNINA: izsuševál**o**
DVOJINA: izsuševál**i**
MNOŽINA: izsuševál**a**

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č tudi izsušujǫ̑č
RODILNIK: izsušujǫ̑č**ega**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č tudi izsušujǫ̑č živo izsušujǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri izsušujǫ̑č**em**
ORODNIK: z izsušujǫ̑č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č**a**
RODILNIK: izsušujǫ̑č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č**a**
MESTNIK: pri izsušujǫ̑č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č**i**
RODILNIK: izsušujǫ̑č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**im**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č**e**
MESTNIK: pri izsušujǫ̑č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ̑č**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č**a**
RODILNIK: izsušujǫ̑č**e**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**i**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č**o**
MESTNIK: pri izsušujǫ̑č**i**
ORODNIK: z izsušujǫ̑č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č**i**
RODILNIK: izsušujǫ̑č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č**i**
MESTNIK: pri izsušujǫ̑č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: izsušujǫ̑č**e**
RODILNIK: izsušujǫ̑č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ̑č**im**
TOŽILNIK: izsušujǫ̑č**e**

MESTNIK: pri izsušujǫ́č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušujǫ́č**e**
RODILNIK: izsušujǫ́č**ega**
DAJALNIK: izsušujǫ́č**emu**
TOŽILNIK: izsušujǫ́č**e**
MESTNIK: pri izsušujǫ́č**em**
ORODNIK: z izsušujǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušujǫ́č**i**
RODILNIK: izsušujǫ́č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ́č**ima**
TOŽILNIK: izsušujǫ́č**i**
MESTNIK: pri izsušujǫ́č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušujǫ́č**a**
RODILNIK: izsušujǫ́č**ih**
DAJALNIK: izsušujǫ́č**im**
TOŽILNIK: izsušujǫ́č**a**
MESTNIK: pri izsušujǫ́č**ih**
ORODNIK: z izsušujǫ́č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán
RODILNIK: izsuševán**ega**
DAJALNIK: izsuševán**emu**
TOŽILNIK: izsuševán
živo izsuševán**ega**
MESTNIK: pri izsuševán**em**
ORODNIK: z izsuševán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**ima**
TOŽILNIK: izsuševán**a**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsuševán**i**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**im**
TOŽILNIK: izsuševán**e**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševán**e**
DAJALNIK: izsuševán**i**
TOŽILNIK: izsuševán**o**
MESTNIK: pri izsuševán**i**
ORODNIK: z izsuševán**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševán**i**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**ima**
TOŽILNIK: izsuševán**i**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsuševán**e**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**im**
TOŽILNIK: izsuševán**e**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izsuševán**o**
RODILNIK: izsuševán**ega**
DAJALNIK: izsuševán**emu**
TOŽILNIK: izsuševán**o**
MESTNIK: pri izsuševán**em**
ORODNIK: z izsuševán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševán**i**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**ima**
TOŽILNIK: izsuševán**i**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsuševán**a**
RODILNIK: izsuševán**ih**
DAJALNIK: izsuševán**im**
TOŽILNIK: izsuševán**a**
MESTNIK: pri izsuševán**ih**
ORODNIK: z izsuševán**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: izsušev**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izsuševânj**e**
RODILNIK: izsuševânj**a**
DAJALNIK: izsuševânj**u**
TOŽILNIK: izsuševânj**e**
MESTNIK: pri izsuševânj**u**
ORODNIK: z izsuševânj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izsuševânj**i**
RODILNIK: izsuševânj
DAJALNIK: izsuševânj**ema**
TOŽILNIK: izsuševânj**i**
MESTNIK: pri izsuševânj**ih**
ORODNIK: z izsuševânj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izsuševânj**a**
RODILNIK: izsuševânj
DAJALNIK: izsuševânj**em**
TOŽILNIK: izsuševânj**a**
MESTNIK: pri izsuševânj**ih**
ORODNIK: z izsuševânj**i**

IZVOR
↑izsušiti

izsušíti izsuším dovršni glagol

[išušíti]

POMEN

1. narediti, povzročiti, da kaj izgubi vlago, vodo

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izsušiti grlo, usta, ustnice | izsušiti kožo, sluznico | izsušiti lase, lasišče | izsušiti telo | izsušiti zemljo

▪ Centralna kurjava *izsuši* nosno sluznico.

▪ Dolgoobstojne šminke so praktične, vendar pozimi preveč *izsušijo* ustnice.

▪ Zemljišče smo *izsušili* in uredili namakalni sistem.

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

veter, zrak izsuši KAJ

▪ Ljudje so zamočvirjeno območje *izsušili* z melioracijskimi jarki ter ustvarili njive in travnike.

▪ Suh zrak našo kožo *izsuši*.

▪ Delo pred računalnikom *izsuši* oči.

▸ prisl. + **glag.**

dodatno izsušiti | dodobra, močno izsušiti

▪ Uporabljajte sredstva brez umetnih barvil, konzervansov in alkohola, saj ta dodatno *izsušijo* kožo.

▪ Glina bo dodobra *izsušila* mozoljček.

2. v obliki **izsušiti se** izgubiti vlago, vodo

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

korenine se izsušijo | koža, sluznica se izsuši | meso se izsuši | prst, tla, zemlja se izsuši

▪ Rastline zalivamo samo toliko, da *se* prst v lončku ne *izsuši* popolnoma.

▪ Med pečenjem prilijemo malo vroče vode, da *se* meso preveč ne *izsuši*.

▪ Koža na rokah ne vsebuje veliko lojnic, zato *se* hitro *izsuši*.

▸ prisl. + **glag.**

hitro se izsušiti | popolnoma, preveč se izsušiti

▪ Cvetlice redno zalivajte, da *se* zemlja preveč ne *izsuši*.

▪ Možno je, da *se* bo jezero v nekaj desetletjih popolnoma *izsušilo*.

…

▪ V stoletjih *se* je Barje *izsušilo*.

3. ekspresivno povzročiti, da kdo zelo shujša

▪ Stres me je popolnoma *izsušil*.

▪ Rak na želodcu ga je v pol leta povsem *izsušil*.

4. ekspresivno porabiti denar

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izsušiti denarnico

▪ Stroški zaradi snežnih ujm so *izsušili* občinske proračune.

▪ Izdatki bi kaj lahko *izsušili* denarnico.

▪ Stroški prevozov so *izsušili* proračunsko rezervo.

…

▪ Obnovitvena dela bodo proračun *izsušila* za 411 tisoč evrov.

4.1. ekspresivno zmanjšati, odvzeti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ V uvodu k svojim Povestim je zapisal, da mu je jesen življenja s političnimi boji *izsušila* vso pisateljsko domišljijo.

▪ Preštevilne nianse bralcu tako *izsušijo* bralno vnemo, da si oddahne, ko se privleče do zadnje strani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[išušíti]

IPA: [isːuˈʃiːti]

NEDOLOČNIK: izsušíti

NAMENILNIK: izsušít in izsušìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izsuší**m**
2. OSEBA: izsušíš
3. OSEBA: izsuší

dvojina

1. OSEBA: izsušíva
2. OSEBA: izsušíta
3. OSEBA: izsušíta

množina

1. OSEBA: izsušímo
2. OSEBA: izsušíte
3. OSEBA: izsušíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izsúši

dvojina

1. OSEBA: izsušíva
2. OSEBA: izsušíta

množina

1. OSEBA: izsušímo
2. OSEBA: izsušíte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izsúšil in izsušíl

DVOJINA: izsušíla

MNOŽINA: izsušíli

ženski spol

EDNINA: izsušíla

DVOJINA: izsušíli

MNOŽINA: izsušíle

srednji spol

EDNINA: izsušílo

DVOJINA: izsušíli

MNOŽINA: izsušíla

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušèn

RODILNIK: izsušênega

DAJALNIK: izsušênemu

TOŽILNIK: izsušèn
živo izsušênega

MESTNIK: pri izsušênem

ORODNIK: z izsušênim

dvojina

IMENOVALNIK: izsušêna

RODILNIK: izsušênih

DAJALNIK: izsušênima

TOŽILNIK: izsušêna

MESTNIK: pri izsušênih

ORODNIK: z izsušên**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušên**i**

RODILNIK: izsušên**ih**

DAJALNIK: izsušên**im**

TOŽILNIK: izsušên**e**

MESTNIK: pri izsušên**ih**

ORODNIK: z izsušên**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušên**a**

RODILNIK: izsušên**e**

DAJALNIK: izsušên**i**

TOŽILNIK: izsušên**o**

MESTNIK: pri izsušên**i**

ORODNIK: z izsušên**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušên**i**

RODILNIK: izsušên**ih**

DAJALNIK: izsušên**ima**

TOŽILNIK: izsušên**i**

MESTNIK: pri izsušên**ih**

ORODNIK: z izsušên**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušên**e**

RODILNIK: izsušên**ih**

DAJALNIK: izsušên**im**

TOŽILNIK: izsušên**e**

MESTNIK: pri izsušên**ih**

ORODNIK: z izsušên**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušên**o**

RODILNIK: izsušên**ega**

DAJALNIK: izsušên**emu**

TOŽILNIK: izsušên**o**

MESTNIK: pri izsušên**em**

ORODNIK: z izsušên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušên**i**

RODILNIK: izsušên**ih**

DAJALNIK: izsušên**ima**

TOŽILNIK: izsušên**i**

MESTNIK: pri izsušên**ih**

ORODNIK: z izsušên**ima**

množina

IMENOVALNIK: izsušên**a**

RODILNIK: izsušên**ih**

DAJALNIK: izsušên**im**

TOŽILNIK: izsušên**a**

MESTNIK: pri izsušên**ih**

ORODNIK: z izsušên**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izsušênj**e**

RODILNIK: izsušênj**a**

DAJALNIK: izsušênj**u**

TOŽILNIK: izsušênj**e**

MESTNIK: pri izsušênj**u**

ORODNIK: z izsušênj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: izsušênj**i**

RODILNIK: izsušênj

DAJALNIK: izsušênj**ema**

TOŽILNIK: izsušênj**i**

MESTNIK: pri izsušênj**ih**

ORODNIK: z izsušênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izsušênj**a**

RODILNIK: izsušênj

DAJALNIK: izsušênj**em**

TOŽILNIK: izsušênj**a**

MESTNIK: pri izsušênj**ih**

ORODNIK: z izsušênj**i**

TONEMSKO

[išúšíti] tudi [išušîti]

IPA: [is:uʃì:tí] tudi [is:uʃí:tì]

NEDOLOČNIK: izsušíti tudi izsušîti

NAMENILNIK: izsušît in izsušìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izsuší**m**
2. OSEBA: izsušíš
3. OSEBA: izsuší

dvojina

1. OSEBA: izsuší**va**
2. OSEBA: izsuší**ta**
3. OSEBA: izsuší**ta**

množina

1. OSEBA: izsuší**mo**
2. OSEBA: izsuší**te**
3. OSEBA: izsuší**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: izsúši

dvojina

1. OSEBA: izsušî**va**
2. OSEBA: izsušî**ta**

množina

1. OSEBA: izsušî**mo**
2. OSEBA: izsušî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: izsûšil in izsušîl

DVOJINA: izsušîl**a**

MNOŽINA: izsušîl**i**

ženski spol

EDNINA: izsušíl**a**

DVOJINA: izsušîl**i**

MNOŽINA: izsušîl**e**

srednji spol

EDNINA: izsušîl**o**

DVOJINA: izsušîl**i**

MNOŽINA: izsušîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izsušȅn

RODILNIK: izsušén**ega**

DAJALNIK: izsušén**emu**

TOŽILNIK: izsušȅn

živo izsušén**ega**
MESTNIK: pri izsušén**em**
ORODNIK: z izsušén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izsušén**a**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**ima**
TOŽILNIK: izsušén**a**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izsušén**i**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**im**
TOŽILNIK: izsušén**e**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: izsušén**a**
RODILNIK: izsušén**e**
DAJALNIK: izsušén**i**
TOŽILNIK: izsušén**o**
MESTNIK: pri izsušén**i**
ORODNIK: z izsušén**o**

dvojina
IMENOVALNIK: izsušén**i**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**ima**
TOŽILNIK: izsušén**i**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izsušén**e**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**im**
TOŽILNIK: izsušén**e**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: izsušén**o**
RODILNIK: izsušén**ega**
DAJALNIK: izsušén**emu**
TOŽILNIK: izsušén**o**
MESTNIK: pri izsušén**em**
ORODNIK: z izsušén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: izsušén**i**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**ima**
TOŽILNIK: izsušén**i**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**ima**

množina
IMENOVALNIK: izsušén**a**
RODILNIK: izsušén**ih**
DAJALNIK: izsušén**im**
TOŽILNIK: izsušén**a**
MESTNIK: pri izsušén**ih**
ORODNIK: z izsušén**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: izsušénj**e**
RODILNIK: izsušénj**a**
DAJALNIK: izsušénj**u**
TOŽILNIK: izsušénj**e**
MESTNIK: pri izsušénj**u**
ORODNIK: z izsušénj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: izsušénj**i** in izsušênj**i**
RODILNIK: izsušênj
DAJALNIK: izsušénj**ema** in izsušênj**ema**
TOŽILNIK: izsušénj**i** in izsušênj**i**
MESTNIK: pri izsušénj**ih** tudi pri izsušênj**ih**
ORODNIK: z izsušénj**ema** in z izsušênj**ema**

množina
IMENOVALNIK: izsušénj**a** tudi izsušênj**a**
RODILNIK: izsušênj
DAJALNIK: izsušénj**em** tudi izsušênj**em**
TOŽILNIK: izsušénj**a** tudi izsušênj**a**
MESTNIK: pri izsušénj**ih** tudi pri izsušênj**ih**
ORODNIK: z izsušénj**i** tudi z izsušênj**i**

IZVOR
↑sušiti

iztrébek iztrébka samostalnik moškega spola

[istrébək]

POMEN

navadno v množini odpadna snov, ki nastane pri prebavi in se iz telesa izloči skozi črevo; SIN.: evfemistično kakec

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
človeški, živalski iztrebki | golobji, mačji, mišji, pasji, ptičji iztrebki | kamelji, konjski, kravji, medvedji, slonji iztrebki | nevarni, okuženi iztrebki | posušeni iztrebki
▪ V mestni četrti so namestili nekaj zabojev za pasje *iztrebke*.
▪ V hlevskem gnoju so pomešani živalski *iztrebki*, v katerih je veliko snovi, ki vsebujejo dušik.
▪ Pri obisku solin pazite na morebitne ptičje *iztrebke* in se ne približujte pticam.
▪ Bolezen se prenaša z okuženimi mačjimi *iztrebki*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
odstraniti, pobirati, počistiti, pospraviti iztrebke | puščati iztrebke KJE
▪ *Iztrebke* odstranimo iz hleva in jih damo na gnojišče.
▪ Po mestnih parkih pobira *iztrebke* za svojim psom.
▪ Ogromne jate ptic v mestu povsod za seboj puščajo *iztrebke*.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
iztrebki motijo KOGA | iztrebki povzročajo KAJ
▪ Večino motijo pasji *iztrebki*, ki ležijo vsepovsod.

▸ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
koš, zabojnik za pasje iztrebke | vrečka za iztrebke
▪ Na sprehajališčih bodo poskrbeli za posebne koše za pasje *iztrebke*.

…

▪ Prostor je zaudarjal po *iztrebkih* in urinu.
▪ Okužbe se lahko širijo z živalskimi ugrizi, piki, praskami ali prek stika z *iztrebki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[istrébək]

IPA: [isˈtɾeːbək]

ednina

IMENOVALNIK: iztrébek
RODILNIK: iztrébk**a**
DAJALNIK: iztrébk**u**
TOŽILNIK: iztrébek
MESTNIK: pri iztrébk**u**
ORODNIK: z iztrébk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: iztrébk**a**
RODILNIK: iztrébk**ov**
DAJALNIK: iztrébk**oma**
TOŽILNIK: iztrébk**a**
MESTNIK: pri iztrébk**ih**
ORODNIK: z iztrébk**oma**

množina

IMENOVALNIK: iztrébk**i**
RODILNIK: iztrébk**ov**
DAJALNIK: iztrébk**om**
TOŽILNIK: iztrébk**e**
MESTNIK: pri iztrébk**ih**
ORODNIK: z iztrébk**i**

TONEMSKO

[istrȇ̩bək]

IPA: [istɾéːbə̀k]

ednina

IMENOVALNIK: iztrȇ̩bek
RODILNIK: iztrȇ̩bk**a**
DAJALNIK: iztrȇ̩bk**u**
TOŽILNIK: iztrȇ̩bek
MESTNIK: pri iztrȇ̩bk**u**
ORODNIK: z iztrȇ̩bk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: iztrȇ̩bk**a**
RODILNIK: iztrȇ̩bk**ov**
DAJALNIK: iztrȇ̩bk**oma**
TOŽILNIK: iztrȇ̩bk**a**
MESTNIK: pri iztrȇ̩bk**ih**
ORODNIK: z iztrȇ̩bk**oma**

množina

IMENOVALNIK: iztrȇ̩bk**i**
RODILNIK: iztrȇ̩bk**ov**
DAJALNIK: iztrȇ̩bk**om**
TOŽILNIK: iztrȇ̩bk**e**
MESTNIK: pri iztrȇ̩bk**ih**
ORODNIK: z iztrȇ̩bk**i**

IZVOR

↑iztrebiti

izven poudarjeno **ízven** predlog

[izvə̀n] poudarjeno [ízvən] z rodilnikom

POMEN

1. izraža, da kdo ali kaj ni znotraj določenega območja, prostora

▪ Več tisoč Slovencev živi *izven* svoje matične domovine.
▪ Virusi ne preživijo dolgo *izven* telesa gostitelja.
▪ Taborjenje pomeni vsako bivanje *izven* območja poseljenosti, ki traja dlje kot 24 ur.
▪ Smučarji uporabljajo urejena in utrjena smučišča, vedno več pa se jih odloča za smučanje *izven* urejenih smučišč.
▪ Zdravila naj bodo vedno *izven* dosega otrok.

1.1. izraža, da se kdo ali kaj premakne v položaj, ki ni znotraj določenega območja, prostora

▪ Na makadamskem vozišču je zapeljal desno *izven* vozišča.

2. izraža, da kaj ne poteka znotraj določenega časa, obdobja

▪ Alergijski rinitis se lahko pojavi tudi *izven* sezone cvetenja.
▪ Kosila nudijo tudi 4 ure *izven* časa, namenjenega za kosilo študentov.
▪ Veliko dela lahko opravim od doma ali pa *izven* delovnega časa.
▪ Izpusti delcev so *izven* kurilne sezone bistveno manjši.

3. izraža, da kaj ni vključeno v določen pojav, pojem

▪ Tekla sem *izven* svoje forme.
▪ Moja izjava je bila razumljena *izven* konteksta.
▪ Hudo ranjeno žensko so prepeljali v bolnišnico, vendar je *izven* življenjske nevarnosti.
▪ Profesionalni politiki so odvisni od tega, da so v politiki, ker nimajo svoje kariere *izven* tega.
▪ Gostujoče predstave *izven* abonmaja bodo decembra zaživele v znamenju glasbe in kabareja.

4. kot samostalnik, navadno v zvezi z **za** nakup vstopnic, ki ostanejo po vnaprej zakupljenih, ali gledalci s takimi vstopnicami

▪ Predstava je za otroški abonma in *izven*.
▪ Do predstave bo možno kupiti še abonmaje in prav tako vstopnice za *izven*.
▪ Predstavo so tridesetkrat ponovili otrokom iz celjskih vrtcev, zdaj pa bo na ogled tudi za *izven*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[izvə̀n]

IPA: [izʊə̀n]

poudarjeno

[ízvən]

IPA: [ˈiːzʊən]

TONEMSKO
[izvən]
IPA: [izʊən]

poudarjeno
[îzvən]
IPA: [íːzʊə̀n]

IZVOR
(po zgledu hrv. *izvan*) ↑iz + ↑ven

izza poudarjeno **ízza** predlog
[ižа] poudarjeno [íža]
POMEN
1. izraža, da kdo ali kaj spremeni svoj položaj takó, da ni več za čim
▪ Sonce je pokukalo *izza* obzorja.
▪ Občinstvo jima je zaploskalo, ko sta stopila *izza* kulis.
▪ *Izza* hrbta je potegnil rdečo vrtnico in ji jo izročil v dar.
▪ Odprla so se vrata, *izza* katerih je prihajala topla rumena svetloba.
▪ Ko je pripeljal *izza* ovinka in na cesti zagledal kosilnico, je sunkovito zavrl.

1.1. izraža, da dejanje poteka takó, da je iz položaja za čim usmerjeno drugam
▪ Nekdo mu je mahal *izza* mize.
▪ V roke je vzel časopis in *izza* njega pogledoval sem in tja.
▪ Nekateri so morali spremljati prireditev kar *izza* ograj prireditvenega prostora.
▪ Hitro smo se skrili v bližnjo vežo in začeli previdno kukati *izza* vogala.

2. izraža, da kaj spada v določen čas v preteklosti
▪ Poznala sta se še *izza* časa, ko je bil pri prostovoljcih.
▪ Mislil je na meje *izza* časa Beneške republike in Napoleonovega časa.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ižа]
IPA: [izːa]

poudarjeno
[íža]
IPA: [ˈiːzːa]
TONEMSKO
[ižа]
IPA: [izːa]

poudarjeno
[îža]
IPA: [íːzːà]

IZVOR
= hrv. *iza*, rus. *iz-za* iz ↑iz + ↑za

jézus jézusa; glej **Jézus** samostalnik moškega spola
[jézus]
POMEN
1. podoba, ki predstavlja Jezusa Kristusa
▪ Kupimo lesenega *jezusa* na osličku.
▪ Tam je stal križ z *jezusom*.
2. v obliki **jezus**, kot medmet izraža, da je govorec vznemirjen, začuden, pretresen, zaskrbljen
▪ S široko odprtimi očmi sem rekel, *jezus*, kam sem prišel.
▪ *Jezus*, kako gledate, *jezus*, kaj vam je slabo?
▪ V isti sobi nismo bili niti pet minut, pa sem si že mislil, *jezus*, kakšen tepec je ta tip.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[jézus]
IPA: [ˈjeːzus]
ednina
IMENOVALNIK: jézus
RODILNIK: jézus**a**
DAJALNIK: jézus**u**
TOŽILNIK: jézus**a**
MESTNIK: pri jézus**u**
ORODNIK: z jézus**om**
dvojina
IMENOVALNIK: jézus**a**
RODILNIK: jézus**ov**
DAJALNIK: jézus**oma**
TOŽILNIK: jézus**a**
MESTNIK: pri jézus**ih**
ORODNIK: z jézus**oma**
množina
IMENOVALNIK: jézus**i**
RODILNIK: jézus**ov**
DAJALNIK: jézus**om**
TOŽILNIK: jézus**e**
MESTNIK: pri jézus**ih**
ORODNIK: z jézus**i**
TONEMSKO
[jẹ̑zus]
IPA: [jéːzùs]
ednina
IMENOVALNIK: jẹ̑zus
RODILNIK: jẹ̑zus**a**
DAJALNIK: jẹ̑zus**u**
TOŽILNIK: jẹ̑zus**a**
MESTNIK: pri jẹ̑zus**u**
ORODNIK: z jẹ̑zus**om**
dvojina
IMENOVALNIK: jẹ̑zus**a**
RODILNIK: jẹ̑zus**ov**
DAJALNIK: jẹ̑zus**oma**
TOŽILNIK: jẹ̑zus**a**
MESTNIK: pri jẹ̑zus**ih**
ORODNIK: z jẹ̑zus**oma**
množina
IMENOVALNIK: jẹ̑zus**i**
RODILNIK: jẹ̑zus**ov**

DAJALNIK: jẹ̑zus**om**
TOŽILNIK: jẹ̑zus**e**
MESTNIK: pri jẹ̑zus**ih**
ORODNIK: z jẹ̑zus**i**

IZVOR
↑Jezus

Jézus Jézusa; tudi **jézus** samostalnik moškega spola
[jézus]
POMEN
1. podoba, ki predstavlja Jezusa Kristusa
▪ Nekoč sem ji prinesel lesenega *Jezusa*.
▪ Poljubil sem malega *Jezusa* iz štalice in izrazil čestitke za velike jaslice.
▪ Našli smo sijajno podobo lesenega *Jezusa* na razpelu.
2. v obliki **Jezus**, kot medmet izraža, da je govorec vznemirjen, začuden, pretresen, zaskrbljen
▪ Zdrava hočem biti! *Jezus*, ljubi *Jezus*, zdrava!
▪ O ti ljubi *Jezus*, kam, le kam smo prišli?

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[jézus]
IPA: ['je:zus]
ednina
IMENOVALNIK: Jézus
RODILNIK: Jézus**a**
DAJALNIK: Jézus**u**
TOŽILNIK: Jézus**a**
MESTNIK: pri Jézus**u**
ORODNIK: z Jézus**om**
dvojina
IMENOVALNIK: Jézus**a**
RODILNIK: Jézus**ov**
DAJALNIK: Jézus**oma**
TOŽILNIK: Jézus**a**
MESTNIK: pri Jézus**ih**
ORODNIK: z Jézus**oma**
množina
IMENOVALNIK: Jézus**i**
RODILNIK: Jézus**ov**
DAJALNIK: Jézus**om**
TOŽILNIK: Jézus**e**
MESTNIK: pri Jézus**ih**
ORODNIK: z Jézus**i**
TONEMSKO
[jẹ̑zus]
IPA: [jé:zùs]
ednina
IMENOVALNIK: Jẹ̑zus
RODILNIK: Jẹ̑zus**a**
DAJALNIK: Jẹ̑zus**u**
TOŽILNIK: Jẹ̑zus**a**
MESTNIK: pri Jẹ̑zus**u**
ORODNIK: z Jẹ̑zus**om**
dvojina
IMENOVALNIK: Jẹ̑zus**a**
RODILNIK: Jẹ̑zus**ov**
DAJALNIK: Jẹ̑zus**oma**
TOŽILNIK: Jẹ̑zus**a**
MESTNIK: pri Jẹ̑zus**ih**
ORODNIK: z Jẹ̑zus**oma**
množina
IMENOVALNIK: Jẹ̑zus**i**
RODILNIK: Jẹ̑zus**ov**
DAJALNIK: Jẹ̑zus**om**
TOŽILNIK: Jẹ̑zus**e**
MESTNIK: pri Jẹ̑zus**ih**
ORODNIK: z Jẹ̑zus**i**

FRAZEOLOGIJA

Hvaljen bodi Jezus Kristus!
Hvaljen Jezus!
uporablja se kot krščanski pozdrav, navadno duhovniku ob prihodu, srečanju
▪ Ko je vstopil, je grof takoj rekel: »*Hvaljen bodi Jezus Kristus!*«
▪ Ženinov starešina potrka na hišna vrata in pozdravi: *Hvaljen bodi Jezus Kristus!* Dobro jutro, oče!
▪ Župnik ju je čakal pred vrati cerkvice, se smejal in ju pozdravil: »*Hvaljen Jezus!*«

Jezus Kristus!
izraža, da je govorec vznemirjen, začuden, pretresen, zaskrbljen
▪ »*Jezus Kristus*, res streljajo na naju!« je zavpila.
▪ O *Jezus Kristus*, od treninga do treninga sem komaj preživel. Vse me je bolelo.

Jezus Marija!
Ježeš Marija!
izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, zaskrbljen
▪ Tiste četrt ure, ko so zabijali gole, sem prvikrat v življenju mislil, da me bo infarkt. *Jezus Marija!*
▪ *Jezus Marija*, kaj bom počela sama z otroki, če te zaprejo?
▪ *Ježeš Marija!* Fantje, nikar! Orožje je prenevarna igrača za otroke!
▪ »O, *ježeš Marija*,« je bila šokirana starejša gospa, ko me je videla na kolesu vsega krvavega okoli ust.

IZVOR
po drugi krščanski božji osebi *Jezusu Kristusu*

kájža kájže samostalnik ženskega spola
[kájža]
POMEN
1. ekspresivno manjša, preprosta hiša; SIN.: bajta, ekspresivno bajtica
▪ Narejena je iz lesa in vezana z blatom, stene se krušijo, pravi čudež je, da je *kajža* zdržala toliko časa.
▪ V dolino se s svojim mišljenjem o načinu življenja vračajo ljudje, ki so se nekoč izselili. Lesena *kajža* ali

kamnita hiša zanje ni več zanimiva, spremeniti jo je treba v predmestno vilo.

1.1. nekdaj taka hiša kot del kmečkega posestva ali na zemlji v skupni vaški lasti
▪ Gruntar je imel v *kajži* nastanjenega svojega dninarja ali tovornika.
▪ V spodnjem delu parcele je odkopal preraščene razvaline bivalne hiške, morda *kajže* iz druge polovice prejšnjega stoletja.
▪ Hiša, v kateri živi, je bila nekoč *kajža*, v kateri je imel gospodar shranjeno različno orodje.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kájža]
IPA: ['ka:i̯ʒa]
ednina
IMENOVALNIK: kájž**a**
RODILNIK: kájž**e**
DAJALNIK: kájž**i**
TOŽILNIK: kájž**o**
MESTNIK: pri kájž**i**
ORODNIK: s kájž**o**
dvojina
IMENOVALNIK: kájž**i**
RODILNIK: kájž
DAJALNIK: kájž**ama**
TOŽILNIK: kájž**i**
MESTNIK: pri kájž**ah**
ORODNIK: s kájž**ama**
množina
IMENOVALNIK: kájž**e**
RODILNIK: kájž
DAJALNIK: kájž**am**
TOŽILNIK: kájž**e**
MESTNIK: pri kájž**ah**
ORODNIK: s kájž**ami**
TONEMSKO
[kâjža]
IPA: [ká:i̯ʒà]
ednina
IMENOVALNIK: kâjž**a**
RODILNIK: kâjž**e**
DAJALNIK: kâjž**i**
TOŽILNIK: kâjž**o**
MESTNIK: pri kâjž**i**
ORODNIK: s kâjž**o**
dvojina
IMENOVALNIK: kâjž**i**
RODILNIK: kâjž
DAJALNIK: kâjž**ama**
TOŽILNIK: kâjž**i**
MESTNIK: pri kâjž**ah**
ORODNIK: s kâjž**ama**
množina
IMENOVALNIK: kâjž**e**
RODILNIK: kâjž
DAJALNIK: kâjž**am**
TOŽILNIK: kâjž**e**
MESTNIK: pri kâjž**ah**
ORODNIK: s kâjž**ami**

IZVOR
prevzeto iz bav. nem. *Keische* < srvnem. **kīse*, to prevzeto iz sloven. **xyša*, ↑hiša

kálcij kálcija samostalnik moškega spola

[kálcij]
POMEN
1. mehka, na vlažnem zraku neobstojna lahka kovina, kemijski element [Ca]
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
absorbirati, vsebovati kalcij
▪ Pomembno vlogo ima vitamin D, saj lahko le z njegovo pomočjo telo absorbira *kalcij* iz hrane in dodatkov.
▪ Poleg zdravila redno jemljem tudi tablete, ki vsebujejo *kalcij*, magnezij in vitamin D.
▸ količinski prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
dovolj, malo, premalo, veliko kalcija
▪ Posebno v starosti je s hrano težko zaužiti dovolj *kalcija*, zato se lahko dodaja v obliki različnih pripravkov.
▪ Zaradi pomanjkanja vitamina D se v kosteh nalaga premalo *kalcija*.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
kalcij se nalaga KJE | kalcij krepi KAJ
▪ S starostjo se lahko na sklepih začne nalagati *kalcij*.
▪ Veliko ogljikovih hidratov poskrbi za takojšno energijo, *kalcij* pa krepi kosti.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
dodan, zaužit kalcij
▪ V Rušah proizvajajo specialne zlitine z zelo majhnimi količinami dodanega *kalcija*, silicija in magnezija.
▪ Prevelika količina zaužitega *kalcija* se izloči iz telesa z blatom in sečem.

1.1. prehransko dopolnilo, ki vsebuje to kovino
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
jemati kalcij
▪ Športnikom priporočajo, da dodatno jemljejo *kalcij* in ogljikove hidrate.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kálcij]
IPA: ['ka:ltsi̯i̯]
ednina
IMENOVALNIK: kálcij
RODILNIK: kálcij**a**
DAJALNIK: kálcij**u**
TOŽILNIK: kálcij
MESTNIK: pri kálcij**u**
ORODNIK: s kálcij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: kálcij**a**

RODILNIK: kálcij**ev**
DAJALNIK: kálcij**ema**
TOŽILNIK: kálcij**a**
MESTNIK: pri kálcij**ih**
ORODNIK: s kálcij**ema**

množina

IMENOVALNIK: kálcij**i**
RODILNIK: kálcij**ev**
DAJALNIK: kálcij**em**
TOŽILNIK: kálcij**e**
MESTNIK: pri kálcij**ih**
ORODNIK: s kálcij**i**

TONEMSKO

[kálcij]
IPA: [kà:ltsíi̯]

ednina

IMENOVALNIK: kálcij
RODILNIK: kálcij**a**
DAJALNIK: kálcij**u**
TOŽILNIK: kálcij
MESTNIK: pri kálcij**u**
ORODNIK: s kálcij**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kálcij**a**
RODILNIK: kálcij**ev** tudi kâlcij**ev**
DAJALNIK: kálcij**ema**
TOŽILNIK: kálcij**a**
MESTNIK: pri kálcij**ih** tudi pri kâlcij**ih**
ORODNIK: s kálcij**ema**

množina

IMENOVALNIK: kálcij**i**
RODILNIK: kálcij**ev** tudi kâlcij**ev**
DAJALNIK: kálcij**em**
TOŽILNIK: kálcij**e**
MESTNIK: pri kálcij**ih** tudi pri kâlcij**ih**
ORODNIK: s kálcij**i** tudi s kâlcij**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kalzium* iz nlat. *calcium*, iz lat. *calx* ‘kamen, apnenec’, prevzeto iz gr. *kháliks* ‘kamen, pesek, omet, apno’

kalíti[1] kalím nedovršni glagol

[kalíti]

POMEN

1. delati, povzročati, da je kaj neprozorno zaradi plavajočih drobnih delcev, primesi

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kaliti vodo

▪ Delci, ki *kalijo* vodo, so izredno majhni in se zato tudi zelo počasi usedajo.
▪ Največ preglavic povzročajo lastniki skuterjev, ki s svojimi vožnjami po jezeru povzročajo neprijeten hrup, *kalijo* vodo in plašijo ribe.

1.1. biti, postajati neprozoren zaradi plavajočih drobnih delcev, primesi

▸ prisl. + **glag.**

▪ Pri večjih nalivih oba vodna vira močno *kalita* in je zato potrebna predhodna priprava pitne vode.
▪ Oskrba s pitno vodo je bila otežena, saj je zadnja leta močno *kalil* največji obstoječi napajalni vodni vir.

2. navadno ekspresivno delati, povzročati, da česa dobrega, pozitivnega ni več ali se manjša, slabša

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kaliti mir, red | kaliti odnose | kaliti razpoloženje, srečo, veselje

▪ Najpogosteje so *kalili* javni red in mir ob sobotah.
▪ Pogosto sva se videvala, vendar je najine medsebojne odnose *kalilo* stalno nezaupanje.
▪ Veselje ob odprtju novih naložb *kalijo* poslovni rezultati, ki niso takšni, kot bi si želeli.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kalíti]
IPA: [ka'li:ti]
NEDOLOČNIK: kalíti
NAMENILNIK: kalít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kalí**m**
2. OSEBA: kalí**š**
3. OSEBA: kalí

dvojina

1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**
3. OSEBA: kalí**ta**

množina

1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**
3. OSEBA: kalí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: káli

dvojina

1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**

množina

1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: kalíl
DVOJINA: kalíl**a**
MNOŽINA: kalíl**i**

ženski spol

EDNINA: kalíl**a**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**e**

srednji spol

EDNINA: kalíl**o**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kalèč
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kalèč
živo kaléč**ega**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**e**
DAJALNIK: kaléč**i**
TOŽILNIK: kaléč**o**
MESTNIK: pri kaléč**i**
ORODNIK: s kaléč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljèn
RODILNIK: kaljên**ega**
DAJALNIK: kaljên**emu**
TOŽILNIK: kaljèn
živo kaljên**ega**
MESTNIK: pri kaljên**em**
ORODNIK: s kaljên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljên**a**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**ima**
TOŽILNIK: kaljên**a**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljên**i**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**im**
TOŽILNIK: kaljên**e**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljên**a**
RODILNIK: kaljên**e**
DAJALNIK: kaljên**i**
TOŽILNIK: kaljên**o**
MESTNIK: pri kaljên**i**
ORODNIK: s kaljên**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljên**i**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**ima**
TOŽILNIK: kaljên**i**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljên**e**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**im**
TOŽILNIK: kaljên**e**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljên**o**
RODILNIK: kaljên**ega**
DAJALNIK: kaljên**emu**
TOŽILNIK: kaljên**o**
MESTNIK: pri kaljên**em**
ORODNIK: s kaljên**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaljêni
RODILNIK: kaljêních
DAJALNIK: kaljênima
TOŽILNIK: kaljêni
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênima
množina
IMENOVALNIK: kaljêna
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênim
TOŽILNIK: kaljêna
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênimi
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: kaljênje
RODILNIK: kaljênja
DAJALNIK: kaljênju
TOŽILNIK: kaljênje
MESTNIK: pri kaljênju
ORODNIK: s kaljênjem
dvojina
IMENOVALNIK: kaljênji
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênjema
TOŽILNIK: kaljênji
MESTNIK: pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljênjema
množina
IMENOVALNIK: kaljênja
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênjem
TOŽILNIK: kaljênja
MESTNIK: pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljênji

TONEMSKO
[kalíti] tudi [kalîti]
IPA: [kalì:tí] tudi [kalí:tì]
NEDOLOČNIK: kalíti tudi kalîti
NAMENILNIK: kalît
sedanjik
ednina
1. OSEBA: kalím
2. OSEBA: kalíš
3. OSEBA: kalí
dvojina
1. OSEBA: kalíva
2. OSEBA: kalíta
3. OSEBA: kalíta
množina
1. OSEBA: kalímo
2. OSEBA: kalíte
3. OSEBA: kalíjo
velelnik
ednina
2. OSEBA: káli
dvojina
1. OSEBA: kalîva
2. OSEBA: kalîta
množina
1. OSEBA: kalîmo
2. OSEBA: kalîte
deležnik na -l
moški spol
EDNINA: kalîl
DVOJINA: kalîla
MNOŽINA: kalîli
ženski spol
EDNINA: kalíla
DVOJINA: kalîli
MNOŽINA: kalîle
srednji spol
EDNINA: kalîlo
DVOJINA: kalîli
MNOŽINA: kalîla
deležnik na -č
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: kalȅč
RODILNIK: kalȅčega
DAJALNIK: kalȅčemu
TOŽILNIK: kalȅč
živo kalȅčega
MESTNIK: pri kalȅčem
ORODNIK: s kalȅčim
dvojina
IMENOVALNIK: kalȅča
RODILNIK: kalȅčih
DAJALNIK: kalȅčima
TOŽILNIK: kalȅča
MESTNIK: pri kalȅčih
ORODNIK: s kalȅčima
množina
IMENOVALNIK: kalȅči
RODILNIK: kalȅčih
DAJALNIK: kalȅčim
TOŽILNIK: kalȅče
MESTNIK: pri kalȅčih
ORODNIK: s kalȅčimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: kalȅča
RODILNIK: kalȅče
DAJALNIK: kalȅči
TOŽILNIK: kalȅčo
MESTNIK: pri kalȅči
ORODNIK: s kalȅčo
dvojina
IMENOVALNIK: kalȅči
RODILNIK: kalȅčih
DAJALNIK: kalȅčima
TOŽILNIK: kalȅči
MESTNIK: pri kalȅčih
ORODNIK: s kalȅčima
množina
IMENOVALNIK: kalȅče
RODILNIK: kalȅčih
DAJALNIK: kalȅčim
TOŽILNIK: kalȅče
MESTNIK: pri kalȅčih

ORODNIK: s kalę́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kalę́č**e**
RODILNIK: kalę́č**ega**
DAJALNIK: kalę́č**emu**
TOŽILNIK: kalę́č**e**
MESTNIK: pri kalę́č**em**
ORODNIK: s kalę́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kalę́č**i**
RODILNIK: kalę́č**ih**
DAJALNIK: kalę́č**ima**
TOŽILNIK: kalę́č**i**
MESTNIK: pri kalę́č**ih**
ORODNIK: s kalę́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: kalę́č**a**
RODILNIK: kalę́č**ih**
DAJALNIK: kalę́č**im**
TOŽILNIK: kalę́č**a**
MESTNIK: pri kalę́č**ih**
ORODNIK: s kalę́č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljȅn
RODILNIK: kaljén**ega**
DAJALNIK: kaljén**emu**
TOŽILNIK: kaljȅn
živo kaljén**ega**
MESTNIK: pri kaljén**em**
ORODNIK: s kaljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**ma**
TOŽILNIK: kaljéna
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**ma**

množina

IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**m**
TOŽILNIK: kaljéne
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljéne
DAJALNIK: kaljéni
TOŽILNIK: kaljéno
MESTNIK: pri kaljéni
ORODNIK: s kaljéno

dvojina

IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**ma**
TOŽILNIK: kaljéni
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**ma**

množina

IMENOVALNIK: kaljéne
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**m**
TOŽILNIK: kaljéne
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljéno
RODILNIK: kaljéne**ga**
DAJALNIK: kaljéne**mu**
TOŽILNIK: kaljéno
MESTNIK: pri kaljéne**m**
ORODNIK: s kaljéni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**ma**
TOŽILNIK: kaljéni
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**ma**

množina

IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljéni**h**
DAJALNIK: kaljéni**m**
TOŽILNIK: kaljéna
MESTNIK: pri kaljéni**h**
ORODNIK: s kaljéni**mi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kaljénj**e**
RODILNIK: kaljénj**a**
DAJALNIK: kaljénj**u**
TOŽILNIK: kaljénj**e**
MESTNIK: pri kaljénj**u**
ORODNIK: s kaljénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljénj**i** in kaljênj**i**
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljénj**ema** in kaljênj**ema**
TOŽILNIK: kaljénj**i** in kaljênj**i**
MESTNIK: pri kaljénj**ih** tudi pri kaljênj**ih**
ORODNIK: s kaljénj**ema** in s kaljênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kaljénj**a** tudi kaljênj**a**
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljénj**em** tudi kaljênj**em**
TOŽILNIK: kaljénj**a** tudi kaljênj**a**
MESTNIK: pri kaljénj**ih** tudi pri kaljênj**ih**
ORODNIK: s kaljénj**i** tudi s kaljênj**i**

FRAZEOLOGIJA

kaliti/skaliti vodo

kaliti vodo

v dovršni obliki skaliti vodo

povzročati, povzročiti zmedo, nejasnosti; zamegljevati, zamegliti stanje, dejstva

▪ Predsednik vlade bo moral nehati *kaliti vodo* zdaj tem zdaj onim stavkajočim, češ, časi so težki, zdaj je treba delati.
▪ Podatki so prišli v javnost zato, da *bi skalili vodo* in prikrili resnico.

IZVOR
↑kal

kalíti[2] kalím nedovršni glagol
[kalíti]
POMEN
1. utrjevati kovino, zlasti jeklo, z izpostavljanjem zelo visoki temperaturi in hitrim ohlajanjem
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
jeklo se kali
▪ Postopek kaljenja je okolju prijazen, saj se to jeklo ne *kali* v olju, ampak v vodi.
…
▪ Delavec je *kalil* vijake.
▪ Naučil me je *kaliti* jeklo.
2. ekspresivno delati, povzročati, da kdo zaradi preizkušenj postaja boljši, bolj vzdržljiv, izkušen
▪ Ob primernih telesnih naporih se zavedo svojih sposobnosti in pomanjkljivosti in *kalijo* značaj.
2.1. v obliki **kaliti se**, ekspresivno zaradi preizkušenj postajati boljši, bolj vzdržljiv, izkušen
▪ Med vojno so *se kalili* trdni značaji.
3. v obliki **kaliti se**, ekspresivno s pridobivanjem znanja, izkušenj, zlasti v kaki organizaciji, postajati bolj usposobljen, izurjen
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
generacije KOGA se kalijo | glasbenik, igralec se kali | kadri se kalijo | KATERI mojstri, talenti se kalijo
▪ Želel bi si, da bi imeli igralci, ki *se* zdaj *kalijo* v mlajših selekcijah, možnost igrati v močnem domačem klubu.
▪ V polnosti in raznolikosti zvoka, ki ju omogoča simfonični orkester, *se* mladi glasbeni talenti *kalijo* v kasnejše poklicne glasbenike.
▪ Gre za tabor v prestolnici evropskega alpinizma, kjer so *se kalile* vse generacije najboljših slovenskih in tujih alpinistov.
▸ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
kaliti se v KATERI ekipi, KATEREM klubu, KATERI ligi, KATEREM moštvu | kaliti se v gledališču, KATERI skupini | kaliti se v KATERI šoli | kaliti se v KATERIH vrstah
▪ V glasbeni šoli *se* je *kalil* v igranju blokflavte in klarineta.
▪ To so glasbeniki, ki so *se kalili* v številnih slovenskih skupinah.
▪ Potem ko je končala igralsko akademijo, *se* je osem let *kalila* v gledališču.
…
▪ Pevka *se* je dolga leta *kalila* tudi kot plesna koreografinja.
4. v obliki **kaliti se**, ekspresivno počasi, postopoma se oblikovati ali krepiti
▪ Ideja *se* je dolgo *kalila* in se uresničila v obliki prijetne učne poti.
▪ Je rojena Ljubljančanka, a v njej *se* je dolgo *kalila* ljubezen do Notranjske, dokler se ni nekega dne za vedno preselila.
▪ V izgnanstvu *se* je *kalila* narodna zavest.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kalíti]
IPA: [ka'li:ti]
NEDOLOČNIK: kalíti
NAMENILNIK: kalít
sedanjik
ednina
1. OSEBA: kalí**m**
2. OSEBA: kalí**š**
3. OSEBA: kalí
dvojina
1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**
3. OSEBA: kalí**ta**
množina
1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**
3. OSEBA: kalí**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: káli
dvojina
1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**
množina
1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: kalíl
DVOJINA: kalíl**a**
MNOŽINA: kalíl**i**
ženski spol
EDNINA: kalíl**a**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**e**
srednji spol
EDNINA: kalíl**o**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: kalèč
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kalèč
živo kaléč**ega**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**

DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**e**
DAJALNIK: kaléč**i**
TOŽILNIK: kaléč**o**
MESTNIK: pri kaléč**i**
ORODNIK: s kaléč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljèn
RODILNIK: kaljên**ega**
DAJALNIK: kaljên**emu**
TOŽILNIK: kaljèn
živo kaljên**ega**
MESTNIK: pri kaljên**em**
ORODNIK: s kaljên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljên**a**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**ima**
TOŽILNIK: kaljên**a**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljên**i**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**im**
TOŽILNIK: kaljên**e**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljên**a**
RODILNIK: kaljên**e**
DAJALNIK: kaljên**i**
TOŽILNIK: kaljên**o**
MESTNIK: pri kaljên**i**
ORODNIK: s kaljên**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljên**i**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**ima**
TOŽILNIK: kaljên**i**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljên**e**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**im**
TOŽILNIK: kaljên**e**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljên**o**
RODILNIK: kaljên**ega**
DAJALNIK: kaljên**emu**
TOŽILNIK: kaljên**o**
MESTNIK: pri kaljên**em**
ORODNIK: s kaljên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljên**i**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**ima**
TOŽILNIK: kaljên**i**
MESTNIK: pri kaljên**ih**
ORODNIK: s kaljên**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljên**a**
RODILNIK: kaljên**ih**
DAJALNIK: kaljên**im**
TOŽILNIK: kaljên**a**
MESTNIK: pri kaljên**ih**

ORODNIK: s kaljên**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kaljên**je**
RODILNIK: kaljênj**a**
DAJALNIK: kaljênj**u**
TOŽILNIK: kaljênj**e**
MESTNIK: pri kaljênj**u**
ORODNIK: s kaljênj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljênj**i**
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênj**ema**
TOŽILNIK: kaljênj**i**
MESTNIK: pri kaljênj**ih**
ORODNIK: s kaljênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kaljênj**a**
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênj**em**
TOŽILNIK: kaljênj**a**
MESTNIK: pri kaljênj**ih**
ORODNIK: s kaljênj**i**

TONEMSKO

[kalíti] tudi [kalîti]
IPA: [kalì:tí] tudi [kalí:tì]
NEDOLOČNIK: kalíti tudi kalîti
NAMENILNIK: kalît

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kalí**m**
2. OSEBA: kalí**š**
3. OSEBA: kalí

dvojina

1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**
3. OSEBA: kalí**ta**

množina

1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**
3. OSEBA: kalí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: káli

dvojina

1. OSEBA: kalî**va**
2. OSEBA: kalî**ta**

množina

1. OSEBA: kalî**mo**
2. OSEBA: kalî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: kalîl
DVOJINA: kalîl**a**
MNOŽINA: kalîl**i**

ženski spol

EDNINA: kalíl**a**
DVOJINA: kalîl**i**
MNOŽINA: kalîl**e**

srednji spol

EDNINA: kalîl**o**
DVOJINA: kalîl**i**
MNOŽINA: kalîl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kalȅč
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kalȅč
živo kaléč**ega**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**e**
DAJALNIK: kaléč**i**
TOŽILNIK: kaléč**o**
MESTNIK: pri kaléč**i**
ORODNIK: s kaléč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**

MESTNIK: pri kaléčih
ORODNIK: s kaléčima
množina
IMENOVALNIK: kaléča
RODILNIK: kaléčih
DAJALNIK: kaléčim
TOŽILNIK: kaléča
MESTNIK: pri kaléčih
ORODNIK: s kaléčimi

deležnik na *-n*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: kaljèn
RODILNIK: kaljénega
DAJALNIK: kaljénemu
TOŽILNIK: kaljèn
živo kaljénega
MESTNIK: pri kaljénem
ORODNIK: s kaljénim
dvojina
IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénima
TOŽILNIK: kaljéna
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénima
množina
IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénim
TOŽILNIK: kaljéne
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljéne
DAJALNIK: kaljéni
TOŽILNIK: kaljéno
MESTNIK: pri kaljéni
ORODNIK: s kaljéno
dvojina
IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénima
TOŽILNIK: kaljéni
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénima
množina
IMENOVALNIK: kaljéne
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénim
TOŽILNIK: kaljéne
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: kaljéno
RODILNIK: kaljénega
DAJALNIK: kaljénemu
TOŽILNIK: kaljéno
MESTNIK: pri kaljénem
ORODNIK: s kaljénim
dvojina
IMENOVALNIK: kaljéni
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénima
TOŽILNIK: kaljéni
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénima
množina
IMENOVALNIK: kaljéna
RODILNIK: kaljénih
DAJALNIK: kaljénim
TOŽILNIK: kaljéna
MESTNIK: pri kaljénih
ORODNIK: s kaljénimi

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: kaljénje
RODILNIK: kaljénja
DAJALNIK: kaljénju
TOŽILNIK: kaljénje
MESTNIK: pri kaljénju
ORODNIK: s kaljénjem
dvojina
IMENOVALNIK: kaljénji in kaljênji
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljénjema in kaljênjema
TOŽILNIK: kaljénji in kaljênji
MESTNIK: pri kaljénjih tudi pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljénjema in s kaljênjema
množina
IMENOVALNIK: kaljénja tudi kaljênja
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljénjem tudi kaljênjem
TOŽILNIK: kaljénja tudi kaljênja
MESTNIK: pri kaljénjih tudi pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljénji tudi s kaljênji

IZVOR
= hrv., srb. *káliti*, rus. *kalítь*, češ. *kalit* < pslov. **kaliti*, to verjetno iz ↑kal, prvotno torej ‘potopiti (žareče železo) v blato’

kalíti[3] kalím nedovršni glagol

[kalíti]

POMEN

1. razvijati kal, kali

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
rastlina kali | seme kali
▪ Seme ne *kali*, če je prestaro, posušeno na previsoki temperaturi ali če je obdelano s sredstvi proti kaljenju.
▪ Mivka ne sme biti niti premokra niti presuha, sicer rastline ne bodo *kalile*.
▪ Vlažni gomolji zlahka *kalijo*, velika možnost pa je, da začnejo tudi gniti.

▸ prisl. + **glag.**
dobro, hitro kaliti

▪ Seme trajnic najbolje *kali*, če ga čimprej posejemo.
▪ Če želimo, da nam motovilec hitreje *kali*, ga za osem dni pokrijemo z vrtno kopreno.
▪ Pri nizkih temperaturah zelo uspešno *kali* solata, zato je to ena izmed prvih vrtnin, ki jih posejemo na vrtu.

...

▪ Seme rastlin, ki *kalijo* v temi, prekrijemo z zemljo.
▪ Razen semen, ki *kalijo* na svetlobi, vsa druga prekrijte s tanko plastjo zemlje.
▪ Krompir posadimo spomladi, ko začne *kaliti*.

1.1. delati, povzročati, da se razvija kal

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Kvinojo na tanko razprostremo in pokrito *kalimo* največ dva dni.
▪ V kozarcu lahko *kalimo* semena radiča in lucerne.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kalíti]
IPA: [ka'li:ti]
NEDOLOČNIK: kalíti
NAMENILNIK: kalít

sedanjik

ednina
1. OSEBA: kalí**m**
2. OSEBA: kalí**š**
3. OSEBA: kalí

dvojina
1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**
3. OSEBA: kalí**ta**

množina
1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**
3. OSEBA: kalí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: káli

dvojina
1. OSEBA: kalí**va**
2. OSEBA: kalí**ta**

množina
1. OSEBA: kalí**mo**
2. OSEBA: kalí**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: kalíl
DVOJINA: kalíl**a**
MNOŽINA: kalíl**i**

ženski spol
EDNINA: kalíl**a**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**e**

srednji spol
EDNINA: kalíl**o**
DVOJINA: kalíl**i**
MNOŽINA: kalíl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kalèč
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kalèč
živo kaléč**ega**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**e**
DAJALNIK: kaléč**i**
TOŽILNIK: kaléč**o**
MESTNIK: pri kaléč**i**
ORODNIK: s kaléč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléča
RODILNIK: kaléčih
DAJALNIK: kaléčim
TOŽILNIK: kaléča
MESTNIK: pri kaléčih
ORODNIK: s kaléčimi

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kaljèn
RODILNIK: kaljênega
DAJALNIK: kaljênemu
TOŽILNIK: kaljèn
živo kaljênega
MESTNIK: pri kaljênem
ORODNIK: s kaljênim

dvojina
IMENOVALNIK: kaljêna
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênima
TOŽILNIK: kaljêna
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênima

množina
IMENOVALNIK: kaljêni
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênim
TOŽILNIK: kaljêne
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênimi

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kaljêna
RODILNIK: kaljêne
DAJALNIK: kaljêni
TOŽILNIK: kaljêno
MESTNIK: pri kaljêni
ORODNIK: s kaljêno

dvojina
IMENOVALNIK: kaljêni
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênima
TOŽILNIK: kaljêni
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênima

množina
IMENOVALNIK: kaljêne
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênim
TOŽILNIK: kaljêne
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: kaljêno
RODILNIK: kaljênega
DAJALNIK: kaljênemu
TOŽILNIK: kaljêno
MESTNIK: pri kaljênem
ORODNIK: s kaljênim

dvojina
IMENOVALNIK: kaljêni
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênima
TOŽILNIK: kaljêni
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênima

množina
IMENOVALNIK: kaljêna
RODILNIK: kaljênih
DAJALNIK: kaljênim
TOŽILNIK: kaljêna
MESTNIK: pri kaljênih
ORODNIK: s kaljênimi

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: kaljênje
RODILNIK: kaljênja
DAJALNIK: kaljênju
TOŽILNIK: kaljênje
MESTNIK: pri kaljênju
ORODNIK: s kaljênjem

dvojina
IMENOVALNIK: kaljênji
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênjema
TOŽILNIK: kaljênji
MESTNIK: pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljênjema

množina
IMENOVALNIK: kaljênja
RODILNIK: kaljênj
DAJALNIK: kaljênjem
TOŽILNIK: kaljênja
MESTNIK: pri kaljênjih
ORODNIK: s kaljênji

TONEMSKO
[kalíti] tudi [kalîti]
IPA: [kalì:tí] tudi [kalí:tì]
NEDOLOČNIK: kalíti tudi kalîti
NAMENILNIK: kalît

sedanjik

ednina
1. OSEBA: kalím
2. OSEBA: kalíš
3. OSEBA: kalí

dvojina
1. OSEBA: kalíva
2. OSEBA: kalíta
3. OSEBA: kalíta

množina
1. OSEBA: kalímo
2. OSEBA: kalíte
3. OSEBA: kalíjo

velelnik

ednina
2. OSEBA: káli

dvojina
1. OSEBA: kalîva
2. OSEBA: kalîta

množina
1. OSEBA: kalî**mo**
2. OSEBA: kalî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: kalîl
DVOJINA: kalîl**a**
MNOŽINA: kalîl**i**

ženski spol
EDNINA: kalíl**a**
DVOJINA: kalîl**i**
MNOŽINA: kalîl**e**

srednji spol
EDNINA: kalîl**o**
DVOJINA: kalîl**i**
MNOŽINA: kalîl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kalȅč
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kalȅč
živo kaléč**ega**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**e**
DAJALNIK: kaléč**i**
TOŽILNIK: kaléč**o**
MESTNIK: pri kaléč**i**
ORODNIK: s kaléč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: kaléč**e**
RODILNIK: kaléč**ega**
DAJALNIK: kaléč**emu**
TOŽILNIK: kaléč**e**
MESTNIK: pri kaléč**em**
ORODNIK: s kaléč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaléč**i**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**ima**
TOŽILNIK: kaléč**i**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaléč**a**
RODILNIK: kaléč**ih**
DAJALNIK: kaléč**im**
TOŽILNIK: kaléč**a**
MESTNIK: pri kaléč**ih**
ORODNIK: s kaléč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kaljȅn
RODILNIK: kaljén**ega**
DAJALNIK: kaljén**emu**
TOŽILNIK: kaljȅn
živo kaljén**ega**
MESTNIK: pri kaljén**em**
ORODNIK: s kaljén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kaljén**a**
RODILNIK: kaljén**ih**
DAJALNIK: kaljén**ima**
TOŽILNIK: kaljén**a**
MESTNIK: pri kaljén**ih**
ORODNIK: s kaljén**ima**

množina
IMENOVALNIK: kaljén**i**
RODILNIK: kaljén**ih**
DAJALNIK: kaljén**im**
TOŽILNIK: kaljén**e**
MESTNIK: pri kaljén**ih**
ORODNIK: s kaljén**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kaljén**a**
RODILNIK: kaljén**e**
DAJALNIK: kaljén**i**
TOŽILNIK: kaljén**o**
MESTNIK: pri kaljén**i**
ORODNIK: s kaljén**o**

dvojina
IMENOVALNIK: kaljén**i**
RODILNIK: kaljén**ih**
DAJALNIK: kaljén**ima**
TOŽILNIK: kaljén**i**
MESTNIK: pri kaljén**ih**

ORODNIK: s kaljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljén**e**

RODILNIK: kaljén**ih**

DAJALNIK: kaljén**im**

TOŽILNIK: kaljén**e**

MESTNIK: pri kaljén**ih**

ORODNIK: s kaljén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kaljén**o**

RODILNIK: kaljén**ega**

DAJALNIK: kaljén**emu**

TOŽILNIK: kaljén**o**

MESTNIK: pri kaljén**em**

ORODNIK: s kaljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljén**i**

RODILNIK: kaljén**ih**

DAJALNIK: kaljén**ima**

TOŽILNIK: kaljén**i**

MESTNIK: pri kaljén**ih**

ORODNIK: s kaljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: kaljén**a**

RODILNIK: kaljén**ih**

DAJALNIK: kaljén**im**

TOŽILNIK: kaljén**a**

MESTNIK: pri kaljén**ih**

ORODNIK: s kaljén**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kaljénj**e**

RODILNIK: kaljénj**a**

DAJALNIK: kaljénj**u**

TOŽILNIK: kaljénj**e**

MESTNIK: pri kaljénj**u**

ORODNIK: s kaljénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kaljénj**i** in kaljênj**i**

RODILNIK: kaljênj

DAJALNIK: kaljénj**ema** in kaljênj**ema**

TOŽILNIK: kaljénj**i** in kaljênj**i**

MESTNIK: pri kaljénj**ih** tudi pri kaljênj**ih**

ORODNIK: s kaljénj**ema** in s kaljênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kaljénj**a** tudi kaljênj**a**

RODILNIK: kaljênj

DAJALNIK: kaljénj**em** tudi kaljênj**em**

TOŽILNIK: kaljénj**a** tudi kaljênj**a**

MESTNIK: pri kaljénj**ih** tudi pri kaljênj**ih**

ORODNIK: s kaljénj**i** tudi s kaljênj**i**

IZVOR

↑kal

kamílični kamílična kamílično pridevnik

[kamílični]

POMEN

1. ki je v zvezi s kamilico 1.

▪ Če cvetove nabiramo sproti, bodo kamilice cvetele od maja pa vse do septembra, zato se je stari navadi, da *kamilične* grmičke populimo in z njih poberemo socvetja, priporočljivo odreči.

1.1. ki je del kamilice 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

kamílični cvet | kamílično cvetje

▪ Čajno žličko posušenih *kamiličnih* cvetov prelijte s četrt litra vrele vode.

▪ Nekoč, pred uporabo herbicidov v oziminah, je bilo mogoče spomladi na žitnih poljih nabirati *kamilično* cvetje.

1.2. ki je iz kamilice 1.1. ali vsebuje kamilico 1.1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

kamílični čaj, poparek | kamílični izvleček | kamílični obkladek | kamílična kopel | kamílična krema | kamílično olje

▪ Kadar me je bolel trebuh, je babica skuhala *kamílični* čaj.

▪ *Kamílični* obkladki pomirjajo vnetja na koži.

▪ *Kamílične* kopeli pospešujejo celjenje ran.

▸ priredna zveza

kamílični ali metin, kamílični in žajbljev

▪ Po nasvetu zdravnika izpiram usta s *kamiličnim* in žajbljevim čajem.

▪ Pred spanjem pijte *kamílični* ali metin čaj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kamílični]

IPA: [ka'mi:litʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kamílični

RODILNIK: kamíličnega

DAJALNIK: kamíličnemu

TOŽILNIK: kamílični

živo kamíličnega

MESTNIK: pri kamíličnem

ORODNIK: s kamíličnim

dvojina

IMENOVALNIK: kamílična

RODILNIK: kamíličnih

DAJALNIK: kamíličnima

TOŽILNIK: kamílična

MESTNIK: pri kamíličnih

ORODNIK: s kamíličnima

množina

IMENOVALNIK: kamílični

RODILNIK: kamíličnih

DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**e**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kamíličn**a**
RODILNIK: kamíličn**e**
DAJALNIK: kamíličn**i**
TOŽILNIK: kamíličn**o**
MESTNIK: pri kamíličn**i**
ORODNIK: s kamíličn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**ima**
TOŽILNIK: kamíličn**i**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: kamíličn**e**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**e**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kamíličn**o**
RODILNIK: kamíličn**ega**
DAJALNIK: kamíličn**emu**
TOŽILNIK: kamíličn**o**
MESTNIK: pri kamíličn**em**
ORODNIK: s kamíličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**ima**
TOŽILNIK: kamíličn**i**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: kamíličn**a**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**a**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

TONEMSKO

[kamílični]

IPA: [kamì:lít͡ʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ega**
DAJALNIK: kamíličn**emu**
TOŽILNIK: kamíličn**i**
živo kamíličn**ega**
MESTNIK: pri kamíličn**em**
ORODNIK: s kamíličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kamíličn**a**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**ima**
TOŽILNIK: kamíličn**a**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**e**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kamíličn**a**
RODILNIK: kamíličn**e**
DAJALNIK: kamíličn**i**
TOŽILNIK: kamíličn**o**
MESTNIK: pri kamíličn**i**
ORODNIK: s kamíličn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**ima**
TOŽILNIK: kamíličn**i**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: kamíličn**e**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**e**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kamíličn**o**
RODILNIK: kamíličn**ega**
DAJALNIK: kamíličn**emu**
TOŽILNIK: kamíličn**o**
MESTNIK: pri kamíličn**em**
ORODNIK: s kamíličn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kamíličn**i**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**ima**
TOŽILNIK: kamíličn**i**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**ima**

množina

IMENOVALNIK: kamíličn**a**
RODILNIK: kamíličn**ih**
DAJALNIK: kamíličn**im**
TOŽILNIK: kamíličn**a**
MESTNIK: pri kamíličn**ih**
ORODNIK: s kamíličn**imi**

IZVOR
↑kamilica

kanjón kanjóna tudi **kánjon** kánjona samostalnik moškega spola
[kanjón] tudi [kánjon]
POMEN
1. globoka dolina s strmimi, navadno kamnitimi stenami, ki jo je izoblikovala voda
- prid. beseda + **sam. beseda**
  dolg, globok, ozek, strm kanjon | mogočen, veličasten, velik kanjon | rečni kanjon
  ▪ Zion je območje na jugozahodu Utaha v ZDA, znano po globokih *kanjonih* in visokih, barvastih klifih.
  ▪ Za spust v veličasten *kanjon* smo potrebovali sedem ur.
- **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  kanjon Kokre, Kolpe, Save, Tare | kanjon KATERE reke
  ▪ Grad Kostel je priljubljena izletniška točka, od koder je prelep pogled na *kanjon* reke Kolpe.
  ▪ Čakal nas je spust do *kanjona* Tare.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  dno, rob, stena kanjona
  ▪ Stali so na robu *kanjona* in občudovali razgled.
  ▪ S sinom sta se odločila preplezati zahodno steno *kanjona*.
  ▪ Narodni park Grand Canyon je del *kanjona* reke Colorado.

...

▪ V spodnjem toku je reka Fraser izdolbla *kanjon*.
▪ Jangce se vije po globokih *kanjonih* in soteskah.
▪ *Kanjon* je vse leto suh, razen ob hudih nalivih, ko ga poplavi.

1.1. globoka, podolgovata vdolbina na kakem površju
▪ Na površju Marsa je ogromen sistem *kanjonov* z imenom Valles Marineris.
▪ Položni bregovi vulkana so razbrazdani s *kanjoni* in prekriti z lavo.
▪ Morsko dno je bilo prepredeno s *kanjoni*, jarki in razpokami.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kanjón]
IPA: [kanˈjoːn]
ednina
IMENOVALNIK: kanjón
RODILNIK: kanjón**a**
DAJALNIK: kanjón**u**
TOŽILNIK: kanjón
MESTNIK: pri kanjón**u**
ORODNIK: s kanjón**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kanjón**a**
RODILNIK: kanjón**ov**
DAJALNIK: kanjón**oma**
TOŽILNIK: kanjón**a**
MESTNIK: pri kanjón**ih**
ORODNIK: s kanjón**oma**
množina
IMENOVALNIK: kanjón**i**
RODILNIK: kanjón**ov**
DAJALNIK: kanjón**om**
TOŽILNIK: kanjón**e**
MESTNIK: pri kanjón**ih**
ORODNIK: s kanjón**i**

tudi
[kánjon]
IPA: [ˈkaːnjɔn]

ednina
IMENOVALNIK: kánjon
RODILNIK: kánjon**a**
DAJALNIK: kánjon**u**
TOŽILNIK: kánjon
MESTNIK: pri kánjon**u**
ORODNIK: s kánjon**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kánjon**a**
RODILNIK: kánjon**ov**
DAJALNIK: kánjon**oma**
TOŽILNIK: kánjon**a**
MESTNIK: pri kánjon**ih**
ORODNIK: s kánjon**oma**
množina
IMENOVALNIK: kánjon**i**
RODILNIK: kánjon**ov**
DAJALNIK: kánjon**om**
TOŽILNIK: kánjon**e**
MESTNIK: pri kánjon**ih**
ORODNIK: s kánjon**i**

TONEMSKO
[kanjǫ̑n]
IPA: [kanjóːn]
ednina
IMENOVALNIK: kanjǫ̑n
RODILNIK: kanjǫ̑n**a**
DAJALNIK: kanjǫ̑n**u**
TOŽILNIK: kanjǫ̑n
MESTNIK: pri kanjǫ̑n**u**
ORODNIK: s kanjǫ̑n**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kanjǫ̑n**a**
RODILNIK: kanjǫ̑n**ov**
DAJALNIK: kanjǫ̑n**oma**
TOŽILNIK: kanjǫ̑n**a**
MESTNIK: pri kanjǫ̑n**ih**
ORODNIK: s kanjǫ̑n**oma**
množina
IMENOVALNIK: kanjǫ̑n**i**
RODILNIK: kanjǫ̑n**ov**
DAJALNIK: kanjǫ̑n**om**
TOŽILNIK: kanjǫ̑n**e**
MESTNIK: pri kanjǫ̑n**ih**
ORODNIK: s kanjǫ̑n**i**

tudi

[kânjon]

IPA: [ká:njɔ̀n]

ednina

IMENOVALNIK: kânjon
RODILNIK: kânjon**a**
DAJALNIK: kânjon**u**
TOŽILNIK: kânjon
MESTNIK: pri kânjon**u**
ORODNIK: s kânjon**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kânjon**a**
RODILNIK: kânjon**ov**
DAJALNIK: kânjon**oma**
TOŽILNIK: kânjon**a**
MESTNIK: pri kânjon**ih**
ORODNIK: s kânjon**oma**

množina

IMENOVALNIK: kânjon**i**
RODILNIK: kânjon**ov**
DAJALNIK: kânjon**om**
TOŽILNIK: kânjon**e**
MESTNIK: pri kânjon**ih**
ORODNIK: s kânjon**i**

IZVOR

prevzeto prek angl. *canyon* iz špan. *cañón*, prvotno ‘kanal, cev’, iz *caña* ‘trst’

kás kása samostalnik moškega spola

[kás]

POMEN

hiter tek, zlasti pri konju, pri katerem se istočasno premikata diagonalna para nog

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

jahati v kasu | teči v kasu

▪ Na daljinskih progah konji običajno tečejo v *kasu* ali počasnem galopu.

▪ Povedala mu je, da je veliko lažje galopirati kot pa jezditi v *kasu*.

▪ Med ocenjevanjem mora nemški ovčar precej časa teči v *kasu*, pri čemer mora biti povodec vedno napet, pes pa repa in glave ne sme dvigniti nad hrbtno črto.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

nepravilen kas

▪ Prvi je prešel ciljno črto, vendar je bil pozneje diskvalificiran zaradi nepravilnega *kasa*.

...

▪ Tekmovalci nastopajo simultano, jezdijo vzdolž arene in na zahtevo sodnika prikažejo korak, *kas* in galop.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kás]

IPA: [ˈka:s]

ednina

IMENOVALNIK: kás
RODILNIK: kás**a**
DAJALNIK: kás**u**
TOŽILNIK: kás
MESTNIK: pri kás**u**
ORODNIK: s kás**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kás**a**
RODILNIK: kás**ov**
DAJALNIK: kás**oma**
TOŽILNIK: kás**a**
MESTNIK: pri kás**ih**
ORODNIK: s kás**oma**

množina

IMENOVALNIK: kás**i**
RODILNIK: kás**ov**
DAJALNIK: kás**om**
TOŽILNIK: kás**e**
MESTNIK: pri kás**ih**
ORODNIK: s kás**i**

TONEMSKO

[kâs]

IPA: [ká:s]

ednina

IMENOVALNIK: kâs
RODILNIK: kâs**a**
DAJALNIK: kâs**u**
TOŽILNIK: kâs
MESTNIK: pri kâs**u**
ORODNIK: s kâs**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kâs**a**
RODILNIK: kâs**ov**
DAJALNIK: kâs**oma**
TOŽILNIK: kâs**a**
MESTNIK: pri kâs**ih**
ORODNIK: s kâs**oma**

množina

IMENOVALNIK: kâs**i**
RODILNIK: kâs**ov**
DAJALNIK: kâs**om**
TOŽILNIK: kâs**e**
MESTNIK: pri kâs**ih**
ORODNIK: s kâs**i**

IZVOR

iz *kasati*, kot hrv., srb. *kàsati* ‘dirjati’ in morda stcslov. *kasati sę* ‘dotikati se’, rus. *kasátьsja* ‘tikati se, zadevati’, češ. *kasat* ‘spodrecati’ < pslov. **kasati* ‘dotikati se’

katamarán katamarána samostalnik moškega spola

[katamarán]

POMEN

plovilo z dvema vzporednima, nad gladino povezanima enakima trupoma

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

n-čeveljski, *n*-metrski katamaran | KOLIKO dolg katamaran | hitri katamaran

▪ 12-metrski *katamaran* lahko dosega vrtoglave hitrosti.
▪ Sredi poletja vozi hitri *katamaran* na Santorin, Siros in v Iraklion.
▪ Z 38 metrov dolgim *katamaranom* je samo v štirih dneh preplul severni del Atlantika.

▸ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
jadranje, vožnja s katamaranom
▪ Najtežje poglavje jadranja s *katamaranom* je plovba proti vetru.
▪ Lahko se odpravite na vožnjo s *katamaranom* ali kajakom.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Katamaran* reže več metrov visoke valove, kot da bi drsel po tračnicah.
▪ Enotrupni jadrnici zagotavlja stabilnost predvsem teža kobilice, *katamarani* pa težo nadomeščajo s širino postavitve obeh trupov.

...

▪ Posadka je poravnala *katamaran* z vetrom v krmo.
▪ Sodobna večtrupna plovila – *katamarani* in trimarani – so zgrajena iz novejših, lažjih in zmogljivejših materialov, ki zagotavljajo ustrezno trdnost konstrukcije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[katamarán]
IPA: [katama'ra:n]

ednina
IMENOVALNIK: katamarán
RODILNIK: katamarán**a**
DAJALNIK: katamarán**u**
TOŽILNIK: katamarán
MESTNIK: pri katamarán**u**
ORODNIK: s katamarán**om**

dvojina
IMENOVALNIK: katamarán**a**
RODILNIK: katamarán**ov**
DAJALNIK: katamarán**oma**
TOŽILNIK: katamarán**a**
MESTNIK: pri katamarán**ih**
ORODNIK: s katamarán**oma**

množina
IMENOVALNIK: katamarán**i**
RODILNIK: katamarán**ov**
DAJALNIK: katamarán**om**
TOŽILNIK: katamarán**e**
MESTNIK: pri katamarán**ih**
ORODNIK: s katamarán**i**

TONEMSKO

[katamarân]
IPA: [katamaɾá:n]

ednina
IMENOVALNIK: katamarân
RODILNIK: katamarân**a**
DAJALNIK: katamarân**u**
TOŽILNIK: katamarân
MESTNIK: pri katamarân**u**
ORODNIK: s katamarân**om**

dvojina
IMENOVALNIK: katamarân**a**
RODILNIK: katamarân**ov**
DAJALNIK: katamarân**oma**
TOŽILNIK: katamarân**a**
MESTNIK: pri katamarân**ih**
ORODNIK: s katamarân**oma**

množina
IMENOVALNIK: katamarân**i**
RODILNIK: katamarân**ov**
DAJALNIK: katamarân**om**
TOŽILNIK: katamarân**e**
MESTNIK: pri katamarân**ih**
ORODNIK: s katamarân**i**

IZVOR

prevzeto prek angl. *catamaran* iz tamil. *kaṭṭa-maram*, dobesedno ʻzvezano drevo, lesʼ iz *kaṭṭa* ʻzvezati, privezatiʼ in *maram* ʻlesʼ

kídati kídam nedovršni glagol

[kídati]

POMEN

z lopato odstranjevati

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
kidati gnoj | kidati sneg
▪ Naučila sem se molsti krave in *kidati* gnoj.
▪ Kosim travo, *kidam* sneg ali pa na vrtu sejem in lopatam.
▪ Že ob četrti uri zjutraj so začeli *kidati* sneg po tovarniškem dvorišču.

...

▪ Kravam bom polagal in *kidal*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kídati]
IPA: ['ki:dati]
NEDOLOČNIK: kídati
NAMENILNIK: kídat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: kída**m**
2. OSEBA: kída**š**
3. OSEBA: kída

dvojina
1. OSEBA: kída**va**
2. OSEBA: kída**ta**
3. OSEBA: kída**ta**

množina
1. OSEBA: kída**mo**
2. OSEBA: kída**te**
3. OSEBA: kída**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: kídaj

dvojina
1. OSEBA: kídaj**va**
2. OSEBA: kídaj**ta**

množina
1. OSEBA: kídaj**mo**
2. OSEBA: kídaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: kídal
DVOJINA: kídal**a**
MNOŽINA: kídal**i**

ženski spol
EDNINA: kídal**a**
DVOJINA: kídal**i**
MNOŽINA: kídal**e**

srednji spol
EDNINA: kídal**o**
DVOJINA: kídal**i**
MNOŽINA: kídal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajóč
RODILNIK: kidajóč**ega**
DAJALNIK: kidajóč**emu**
TOŽILNIK: kidajóč
živo kidajóč**ega**
MESTNIK: pri kidajóč**em**
ORODNIK: s kidajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajóč**a**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**ima**
TOŽILNIK: kidajóč**a**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajóč**i**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**im**
TOŽILNIK: kidajóč**e**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajóč**a**
RODILNIK: kidajóč**e**
DAJALNIK: kidajóč**i**
TOŽILNIK: kidajóč**o**
MESTNIK: pri kidajóč**i**
ORODNIK: s kidajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajóč**i**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**ima**
TOŽILNIK: kidajóč**i**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajóč**e**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**im**
TOŽILNIK: kidajóč**e**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajóč**e**
RODILNIK: kidajóč**ega**
DAJALNIK: kidajóč**emu**
TOŽILNIK: kidajóč**e**
MESTNIK: pri kidajóč**em**
ORODNIK: s kidajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajóč**i**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**ima**
TOŽILNIK: kidajóč**i**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajóč**a**
RODILNIK: kidajóč**ih**
DAJALNIK: kidajóč**im**
TOŽILNIK: kidajóč**a**
MESTNIK: pri kidajóč**ih**
ORODNIK: s kidajóč**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: kídanj**e**
RODILNIK: kídanj**a**
DAJALNIK: kídanj**u**
TOŽILNIK: kídanj**e**
MESTNIK: pri kídanj**u**
ORODNIK: s kídanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: kídanj**i**
RODILNIK: kídanj
DAJALNIK: kídanj**ema**
TOŽILNIK: kídanj**i**
MESTNIK: pri kídanj**ih**
ORODNIK: s kídanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: kídanj**a**
RODILNIK: kídanj
DAJALNIK: kídanj**em**
TOŽILNIK: kídanj**a**
MESTNIK: pri kídanj**ih**
ORODNIK: s kídanj**i**

TONEMSKO
[kídati]
IPA: [kì:dáti]
NEDOLOČNIK: kídati
NAMENILNIK: kídat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: kîda**m**
2. OSEBA: kîda**š**
3. OSEBA: kîda

dvojina
1. OSEBA: kîda**va**
2. OSEBA: kîda**ta**
3. OSEBA: kîda**ta**

množina
1. OSEBA: kîda**mo**
2. OSEBA: kîda**te**
3. OSEBA: kîda**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: kídaj

dvojina
1. OSEBA: kídaj**va**
2. OSEBA: kídaj**ta**

množina
1. OSEBA: kídaj**mo**
2. OSEBA: kídaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: kídal
DVOJINA: kídal**a**
MNOŽINA: kídal**i**

ženski spol
EDNINA: kídal**a** in kîdal**a**
DVOJINA: kídal**i**
MNOŽINA: kídal**e**

srednji spol
EDNINA: kídal**o**
DVOJINA: kídal**i**
MNOŽINA: kídal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č tudi kidajǫ̑č
RODILNIK: kidajǫ́č**ega**
DAJALNIK: kidajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: kidajǫ́č tudi kidajǫ̑č
živo kidajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**em**
ORODNIK: s kidajǫ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**a**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**a**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**i**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**im**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**e**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**a**
RODILNIK: kidajǫ́č**e**
DAJALNIK: kidajǫ́č**i**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**o**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**i**
ORODNIK: s kidajǫ́č**o**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**i**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**i**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**e**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**im**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**e**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**e**
RODILNIK: kidajǫ́č**ega**
DAJALNIK: kidajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**e**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**em**
ORODNIK: s kidajǫ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**i**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**i**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: kidajǫ́č**a**
RODILNIK: kidajǫ́č**ih**
DAJALNIK: kidajǫ́č**im**
TOŽILNIK: kidajǫ́č**a**
MESTNIK: pri kidajǫ́č**ih**
ORODNIK: s kidajǫ́č**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: kídanj**e**
RODILNIK: kídanj**a**
DAJALNIK: kídanj**u**
TOŽILNIK: kídanj**e**
MESTNIK: pri kídanj**u**
ORODNIK: s kídanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: kídanj**i** in kîdanj**i**
RODILNIK: kîdanj
DAJALNIK: kídanj**ema** in kîdanj**ema**
TOŽILNIK: kídanj**i** in kîdanj**i**
MESTNIK: pri kîdanj**ih**
ORODNIK: s kídanj**ema** in s kîdanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: kîdanj**a**
RODILNIK: kîdanj
DAJALNIK: kîdanj**em**
TOŽILNIK: kîdanj**a**
MESTNIK: pri kîdanj**ih**
ORODNIK: s kîdanj**i**

IZVOR
= cslov. *kydati* ‘metati, kidati’, hrv., srb. *kìdati*, rus. *kidátь*, češ. *kydat* < pslov. **kydati* < ide. **(s)keu̯d-* ‘metati, suvati, ščuvati’

kléstiti kléstim nedovršni glagol
[kléstiti]
POMEN

1. s sekanjem odstranjevati z drevesa, debla
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
klestiti veje
▪ Delavec je *klestil* veje požagane smreke.

2. povzročati poškodbe, škodo s padanjem, udarci ob površino
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
toča klesti
▪ Kot oreh velika toča je *klestila* po kmetijskih pridelkih, da česa takega ne pomnijo niti najstarejši prebivalci.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
klestiti pridelek
▪ Padala je kakor kurja jajca debela toča in *klestila* drevje, trte in poljske pridelke.
▸ prisl. + **glag.**
hudo, močno, neusmiljeno klestiti
▪ Najhuje je *klestilo* po poljih okrog Krškega, Semiča ter naselij Ravni in Raka.

2.1. ekspresivno udarjati, tepsti
▸ prisl. + **glag.**
▪ Neusmiljeno ga je *klestil* po prstih.
▪ Domače je celo tekmo pošteno *klestil* po nogah, vendar jo je odnesel le z enim rumenim kartonom.

3. ekspresivno napadati, uničevati z orožjem, vojsko
▸ prisl. + **glag.**
▪ Brigada je sodelovala pri uničevanju Nemcev ob njihovem vdoru v Belo krajino, na začetku 1945 pa je spet krepko *klestila* sovražnike v Suhi krajini.

4. ekspresivno z ostrimi kritikami zmanjševati ugled, veljavo
▸ prisl. + **glag.**
▪ Imajo svoje strokovno mnenje in merila, s katerimi neusmiljeno *klestijo* in analitično razgrajujejo še tako izdelano predstavo.
▪ Čeprav znajo neusmiljeno *klestiti* po drugih, morajo razmišljati tudi o svojih volivcih, ki so jih prepričali s programom.

5. ekspresivno izrazito zmanjševati
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
klestiti dobiček, prihodek | klestiti odhodke, porabo, stroške | klestiti proračun
▪ Posojilna kriza *klesti* dobičke finančnim ustanovam.
▪ Vlada se je odločila varčevati na vseh področjih, zato ministrstva *klestijo* svoje stroške.
▪ Letos klubi zaradi krize množično *klestijo* proračune.
▸ prisl. + **glag.**
močno klestiti
▪ Opozoril je, da se prihodnost slovenskega kmeta zrcali v predlogu državnega proračuna, ki ga vsako leto močno *klestijo* v njihovo škodo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kléstiti]
IPA: ['kle:stiti]
NEDOLOČNIK: kléstiti
NAMENILNIK: kléstit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: kléstim
2. OSEBA: kléstiš
3. OSEBA: klésti
dvojina
1. OSEBA: kléstiva
2. OSEBA: kléstita
3. OSEBA: kléstita
množina
1. OSEBA: kléstimo
2. OSEBA: kléstite
3. OSEBA: kléstijo

velelnik
ednina
2. OSEBA: klésti
dvojina
1. OSEBA: kléstiva
2. OSEBA: kléstita
množina
1. OSEBA: kléstimo
2. OSEBA: kléstite

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: kléstil
DVOJINA: kléstila
MNOŽINA: kléstili
ženski spol
EDNINA: kléstila
DVOJINA: kléstili
MNOŽINA: kléstile
srednji spol
EDNINA: kléstilo
DVOJINA: kléstili
MNOŽINA: kléstila

deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: klestèč
RODILNIK: klestéčega
DAJALNIK: klestéčemu
TOŽILNIK: klestèč
živo klestéčega
MESTNIK: pri klestéčem
ORODNIK: s klestéčim
dvojina
IMENOVALNIK: klestéča
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčima
TOŽILNIK: klestéča
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčima
množina
IMENOVALNIK: klestéči
RODILNIK: klestéčih

DAJALNIK: klestéč**im**
TOŽILNIK: klestéč**e**
MESTNIK: pri klestéč**ih**
ORODNIK: s klestéč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klestéč**a**
RODILNIK: klestéč**e**
DAJALNIK: klestéč**i**
TOŽILNIK: klestéč**o**
MESTNIK: pri klestéč**i**
ORODNIK: s klestéč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: klestéč**i**
RODILNIK: klestéč**ih**
DAJALNIK: klestéč**ima**
TOŽILNIK: klestéč**i**
MESTNIK: pri klestéč**ih**
ORODNIK: s klestéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klestéč**e**
RODILNIK: klestéč**ih**
DAJALNIK: klestéč**im**
TOŽILNIK: klestéč**e**
MESTNIK: pri klestéč**ih**
ORODNIK: s klestéč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klestéč**e**
RODILNIK: klestéč**ega**
DAJALNIK: klestéč**emu**
TOŽILNIK: klestéč**e**
MESTNIK: pri klestéč**em**
ORODNIK: s klestéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klestéč**i**
RODILNIK: klestéč**ih**
DAJALNIK: klestéč**ima**
TOŽILNIK: klestéč**i**
MESTNIK: pri klestéč**ih**
ORODNIK: s klestéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klestéč**a**
RODILNIK: klestéč**ih**
DAJALNIK: klestéč**im**
TOŽILNIK: klestéč**a**
MESTNIK: pri klestéč**ih**
ORODNIK: s klestéč**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kléščenj**e**
RODILNIK: kléščenj**a**
DAJALNIK: kléščenj**u**
TOŽILNIK: kléščenj**e**
MESTNIK: pri kléščenj**u**
ORODNIK: s kléščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kléščenj**i**
RODILNIK: kléščenj
DAJALNIK: kléščenj**ema**
TOŽILNIK: kléščenj**i**
MESTNIK: pri kléščenj**ih**
ORODNIK: s kléščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kléščenj**a**
RODILNIK: kléščenj
DAJALNIK: kléščenj**em**
TOŽILNIK: kléščenj**a**
MESTNIK: pri kléščenj**ih**
ORODNIK: s kléščenj**i**

TONEMSKO

[klę́stiti]
IPA: [klè:stíti]
NEDOLOČNIK: klę́stiti
NAMENILNIK: klę́stit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klę́sti**m**
2. OSEBA: klę́sti**š**
3. OSEBA: klę́sti

dvojina

1. OSEBA: klę́sti**va**
2. OSEBA: klę́sti**ta**
3. OSEBA: klę́sti**ta**

množina

1. OSEBA: klę́sti**mo**
2. OSEBA: klę́sti**te**
3. OSEBA: klę́sti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: klę́sti

dvojina

1. OSEBA: klę́sti**va**
2. OSEBA: klę́sti**ta**

množina

1. OSEBA: klę́sti**mo**
2. OSEBA: klę́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: klę́stil
DVOJINA: klę́stil**a**
MNOŽINA: klę́stil**i**

ženski spol

EDNINA: klę́stil**a** in klȇstil**a**
DVOJINA: klę́stil**i**
MNOŽINA: klę́stil**e**

srednji spol

EDNINA: klę́stil**o**
DVOJINA: klę́stil**i**
MNOŽINA: klę́stil**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klestȇč
RODILNIK: klestę́č**ega**
DAJALNIK: klestę́č**emu**
TOŽILNIK: klestȇč
živo klestę́č**ega**
MESTNIK: pri klestę́č**em**
ORODNIK: s klestę́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klestę́č**a**

RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčima
TOŽILNIK: klestéča
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčima

množina

IMENOVALNIK: klestéči
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčim
TOŽILNIK: klestéče
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klestéča
RODILNIK: klestéče
DAJALNIK: klestéči
TOŽILNIK: klestéčo
MESTNIK: pri klestéči
ORODNIK: s klestéčo

dvojina

IMENOVALNIK: klestéči
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčima
TOŽILNIK: klestéči
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčima

množina

IMENOVALNIK: klestéče
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčim
TOŽILNIK: klestéče
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klestéče
RODILNIK: klestéčega
DAJALNIK: klestéčemu
TOŽILNIK: klestéče
MESTNIK: pri klestéčem
ORODNIK: s klestéčim

dvojina

IMENOVALNIK: klestéči
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčima
TOŽILNIK: klestéči
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčima

množina

IMENOVALNIK: klestéča
RODILNIK: klestéčih
DAJALNIK: klestéčim
TOŽILNIK: klestéča
MESTNIK: pri klestéčih
ORODNIK: s klestéčimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: klẹ́ščenje
RODILNIK: klẹ́ščenja
DAJALNIK: klẹ́ščenju
TOŽILNIK: klẹ́ščenje
MESTNIK: pri klẹ́ščenju
ORODNIK: s klẹ́ščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: klẹ́ščenji in klẹ́ščenji
RODILNIK: klẹ́ščenj
DAJALNIK: klẹ́ščenjema in klẹ́ščenjema
TOŽILNIK: klẹ́ščenji in klẹ́ščenji
MESTNIK: pri klẹ́ščenjih
ORODNIK: s klẹ́ščenjema in s klẹ́ščenjema

množina

IMENOVALNIK: klẹ́ščenja
RODILNIK: klẹ́ščenj
DAJALNIK: klẹ́ščenjem
TOŽILNIK: klẹ́ščenja
MESTNIK: pri klẹ́ščenjih
ORODNIK: s klẹ́ščenji

in

[klẹ́stiti]
IPA: [klè:stíti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: klẹ́stiti
NAMENILNIK: klẹ́stit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klẹ́stim
2. OSEBA: klẹ́stiš
3. OSEBA: klẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: klẹ́stiva
2. OSEBA: klẹ́stita
3. OSEBA: klẹ́stita

množina

1. OSEBA: klẹ́stimo
2. OSEBA: klẹ́stite
3. OSEBA: klẹ́stijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: klẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: klẹ́stiva
2. OSEBA: klẹ́stita

množina

1. OSEBA: klẹ́stimo
2. OSEBA: klẹ́stite

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: klẹ́stil
DVOJINA: klẹ́stila
MNOŽINA: klẹ́stili

ženski spol

EDNINA: klẹ́stila in klẹ́stila
DVOJINA: klẹ́stili
MNOŽINA: klẹ́stile

srednji spol

EDNINA: klẹ́stilo
DVOJINA: klẹ́stili
MNOŽINA: klẹ́stila

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: klestȅč
RODILNIK: klestȇč**ega**
DAJALNIK: klestȇč**emu**
TOŽILNIK: klestȅč
živo klestȇč**ega**
MESTNIK: pri klestȇč**em**
ORODNIK: s klestȇč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: klestȇč**a**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**ima**
TOŽILNIK: klestȇč**a**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**ima**
množina
IMENOVALNIK: klestȇč**i**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**im**
TOŽILNIK: klestȇč**e**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: klestȇč**a**
RODILNIK: klestȇč**e**
DAJALNIK: klestȇč**i**
TOŽILNIK: klestȇč**o**
MESTNIK: pri klestȇč**i**
ORODNIK: s klestȇč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: klestȇč**i**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**ima**
TOŽILNIK: klestȇč**i**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**ima**
množina
IMENOVALNIK: klestȇč**e**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**im**
TOŽILNIK: klestȇč**e**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: klestȇč**e**
RODILNIK: klestȇč**ega**
DAJALNIK: klestȇč**emu**
TOŽILNIK: klestȇč**e**
MESTNIK: pri klestȇč**em**
ORODNIK: s klestȇč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: klestȇč**i**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**ima**
TOŽILNIK: klestȇč**i**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**ima**
množina
IMENOVALNIK: klestȇč**a**
RODILNIK: klestȇč**ih**
DAJALNIK: klestȇč**im**
TOŽILNIK: klestȇč**a**
MESTNIK: pri klestȇč**ih**
ORODNIK: s klestȇč**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: klẹ̑ščenj**e**
RODILNIK: klẹ̑ščenj**a**
DAJALNIK: klẹ̑ščenj**u**
TOŽILNIK: klẹ̑ščenj**e**
MESTNIK: pri klẹ̑ščenj**u**
ORODNIK: s klẹ̑ščenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: klẹ̑ščenj**i** in klẹ̑ščenj**i**
RODILNIK: klẹ̑ščenj
DAJALNIK: klẹ̑ščenj**ema** in klẹ̑ščenj**ema**
TOŽILNIK: klẹ̑ščenj**i** in klẹ̑ščenj**i**
MESTNIK: pri klẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: s klẹ̑ščenj**ema** in s klẹ̑ščenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: klẹ̑ščenj**a**
RODILNIK: klẹ̑ščenj
DAJALNIK: klẹ̑ščenj**em**
TOŽILNIK: klẹ̑ščenj**a**
MESTNIK: pri klẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: s klẹ̑ščenj**i**

IZVOR
= češ. *klestit*, nar. rus. *klestítь* ‘stiskati, gnesti’ < pslov. **klestiti*, morda sorodno z nar. rus. *kleskátь* ‘tleskati, klofutati’, *klëskatь* ‘klatiti’, gluž. *kleskać* ‘tleskati’, verjetno iz onomatopeje **klesk*, ki posnema ob udarcu (na plosko) nastale zvoke

kloríd klorída samostalnik moškega spola

[klorít klorída]

POMEN

iz kemije spojina kovine, nekovine ali organske snovi s klorom

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
amonijev, kislinski klorid | natrijev, kalcijev, kalijev, magnezijev, srebrov klorid | vodikov klorid
▪ Vodikove vezi so šibkejše kot ionske vezi v kristalih natrijevega *klorida*.
▪ Pri gorenju nekaterih polimerov nastanejo tudi strupeni plini, npr. pri gorenju polivinilklorida nastaja vodikov *klorid*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
vsebovati kloride
▪ Voda iz napeljave lahko vsebuje bakterije, nitrate, *kloride*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[klorít klorída]
IPA: [klɔˈɾiːt]
ednina
IMENOVALNIK: kloríd

RODILNIK: klorída
DAJALNIK: klorídu
TOŽILNIK: kloríd
MESTNIK: pri klorídu
ORODNIK: s klorídom

dvojina
IMENOVALNIK: klorída
RODILNIK: klorídov
DAJALNIK: klorídoma
TOŽILNIK: klorída
MESTNIK: pri klorídih
ORODNIK: s klorídoma

množina
IMENOVALNIK: klorídi
RODILNIK: klorídov
DAJALNIK: klorídom
TOŽILNIK: kloríde
MESTNIK: pri klorídih
ORODNIK: s klorídi

TONEMSKO
[klorît klorîda]
IPA: [klɔrí:t]

ednina
IMENOVALNIK: klorîd
RODILNIK: klorîda
DAJALNIK: klorîdu
TOŽILNIK: klorîd
MESTNIK: pri klorîdu
ORODNIK: s klorîdom

dvojina
IMENOVALNIK: klorîda
RODILNIK: klorîdov
DAJALNIK: klorîdoma
TOŽILNIK: klorîda
MESTNIK: pri klorîdih
ORODNIK: s klorîdoma

množina
IMENOVALNIK: klorîdi
RODILNIK: klorîdov
DAJALNIK: klorîdom
TOŽILNIK: klorîde
MESTNIK: pri klorîdih
ORODNIK: s klorîdi

IZVOR
prevzeto prek nem. *Chlorid* iz angl. *chloride*, iz ↑klor

kóklja kóklje samostalnik ženskega spola

[kóklja]
POMEN
1. kokoš, ki vali jajca, vodi piščance
▪ Ko *koklja* izleže jajce, na njem sedi, da ga greje, in ga medtem obrača.
▪ Ko je dobil sveže zvaljeni jajci, ji je eno vrnil, rekoč, naj ga postavi pod *kokljo*.
▪ Piščanci že od prvega dneva tekajo za *kokljo* in iščejo hrano.

2. podoba, predmet, ki predstavlja kokoš, ki vali jajca, vodi piščance
▪ Velikonočna okrasitev za kozarce, vrče ali okna je *koklja* s piščanci, ki pričara pomladno vzdušje.

3. manj formalno naprava, ki vzdržuje ustrezne pogoje za valjenje jajc; SIN.: valilnik
▪ Oplojena jajca zorijo v predvalilnih komorah, ki jim pravijo kovinske *koklje*. V teh *kokljah* jajca zibljejo in tako posnemajo naravno obračanje.
▪ Večina gojiteljev v zimskih mesecih še nima koklje. Tako nam preostane le umetna *koklja*, inkubator.

4. manj formalno priprava za ogrevanje mladičev, zlasti piščancev
▪ Za piščančke zadošča manjši prostor, ki ga dodatno ogrevamo z umetno *kokljo*.
▪ Manjše jate ogrevamo le s *kokljami*, za večje pa moramo ogrevati tudi prostor.
▪ Včasih moramo slabotne kozliče nahraniti po sondi neposredno v želodček in jih ogrevati pod *kokljo*.

5. ekspresivno ženska, ki prizadevno skrbi za druge, zlasti otroke
▪ Pogosto je težko spustiti malčke iz rok in opustiti vlogo skrbne *koklje*.

6. slabšalno ženska, navadno starejša, ki veliko govori ali se ji to pripisuje
▪ *Koklje* imajo najraje pogovor o tem, kdo bo novi petelin, oprostite, direktor.
▪ Očitala sem si, da sina nisem naučila lepšega vedenja. Ampak vsakokrat, ko sem ga oštela, se je vmešala stara *koklja*.
▪ Včeraj sem slišal sosedo, ki je rekla svoji prijateljici, da sem sin tiste *koklje* Marte!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kóklja]
IPA: ['ko:klja]

ednina
IMENOVALNIK: kóklja
RODILNIK: kóklje
DAJALNIK: kóklji
TOŽILNIK: kókljo
MESTNIK: pri kóklji
ORODNIK: s kóklјo

dvojina
IMENOVALNIK: kóklji
RODILNIK: kókelj
DAJALNIK: kókljama
TOŽILNIK: kóklji
MESTNIK: pri kókljah
ORODNIK: s kókljama

množina
IMENOVALNIK: kóklje
RODILNIK: kókelj
DAJALNIK: kókljam
TOŽILNIK: kóklje
MESTNIK: pri kókljah
ORODNIK: s kókljami

TONEMSKO
[kǫ̑klja]

IPA: [kó:kljà]

ednina

IMENOVALNIK: kȍklj**a**
RODILNIK: kȍklj**e**
DAJALNIK: kȍklj**i**
TOŽILNIK: kȍklj**o**
MESTNIK: pri kȍklj**i**
ORODNIK: s kȍklj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kȍklj**i**
RODILNIK: kȍk**e**lj
DAJALNIK: kȍklj**ama**
TOŽILNIK: kȍklj**i**
MESTNIK: pri kȍklj**ah**
ORODNIK: s kȍklj**ama**

množina

IMENOVALNIK: kȍklj**e**
RODILNIK: kȍk**e**lj
DAJALNIK: kȍklj**am**
TOŽILNIK: kȍklj**e**
MESTNIK: pri kȍklj**ah**
ORODNIK: s kȍklj**ami**

FRAZEOLOGIJA

kot (mama/mati) koklja
kot koklja
kot mama koklja
kot mati koklja

takó, da se koga obravnava z veliko skrbnostjo, pazljivostjo; takó, da je kdo pretirano zaščitniški

▪ Koristno bo, da se karseda hitro otrese varuštva gospodarske zbornice. Ta se do njega obnaša *kot koklja*.
▪ Ko mi kaj uspe, se do svojih zamisli vedem *kot mama koklja*.
▪ Ponosna je bila nanje – *kot mati koklja*. Ko jo je opazoval, je spoznal, kako je zvesta in zaščitniška.

naj koklja brcne *koga* | da bi koklja brcnila *koga*
naj koklja brcne *koga*
da bi koklja brcnila *koga*

izraža, da je kdo nezadovoljen, jezen na koga; izraža, da ima kdo negativen, odklonilen odnos do koga

▪ »Figo ste poskusili, *naj* vas *koklja brcne*!« se je skozi zobe pridušal.
▪ Očka je besno vtipkal številke. »Tega gospoda pa *naj koklja brcne*!«
▪ Kot da nimajo kaj boljšega početi. *Da bi* jih *koklja brcnila*.

Naj me koklja brcne.
izraža, da je govorec trdno prepričan o veljavnosti svoje trditve

▪ *Naj me koklja brcne*, če se med njima nekaj ne plete.
▪ Če obstaja v zgodovini novejše slovenske politike večji povzpetnik in grebator od njega, *naj me koklja brcne!*

IZVOR
iz *kokati* ‘oglašati se z glasom ko’

koncêrt koncêrta samostalnik moškega spola
[koncêrt]
POMEN

1. prireditev, namenjena izvajanju glasbenih del

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
abonmajski, letni, otvoritveni, sklepni, zaključni koncert | božični, novoletni, velikonočni koncert | dobrodelni, humanitarni koncert | dober, nepozaben, odličen, spektakularen, uspešen, vrhunski koncert | jazzovski, rockovski koncert | klasični, komorni, operni, orgelski, simfonični, solistični, zborovski koncert
▪ Jutri bo v dvorani glasbene šole božični orgelski *koncert*.
▪ V novi operi bodo uprizarjali klasično in sodobno glasbo, ples, komorne *koncerte* ter pripravljali izobraževalne seminarje.
▪ V prostem času rad prisluhne dobremu punk ali rockovskemu *koncertu*.

▸ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
igrati, nastopiti, peti, predstaviti (se), sodelovati na koncertu
▪ Na dobrodelnem *koncertu* bodo nastopila mnoga znana imena popularne in narodnozabavne glasbe.
▪ Letos je skupina igrala na sedemdesetih *koncertih*.

▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
hoditi na koncerte | iti, priti na koncert | pripravljati se na koncert | vabiti na koncert
▪ Veliko mi pomeni, ko vidim na tisoče mladih ljudi, ki pridejo na moje *koncerte*.
▪ Zbor se že temeljito pripravlja na celovečerni *koncert*, ki ga bo imel spomladi.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
koncert ansambla, godbe, orkestra, skupine, zasedbe, zbora
▪ V refektoriju minoritskega samostana na Ptuju bo *koncert* ansambla za staro glasbo s historičnimi instrumenti.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti, izvesti, odigrati koncert | obiskati, spremljati koncert | odpovedati koncert | ogledati si, poslušati koncert | organizirati, pripraviti, prirediti koncert
▪ Na Bovškem bodo ta teden organizirali tri *koncerte* stare glasbe.
▪ Pevka je nenadoma zbolela, zaradi česar je morala odpovedati tri *koncerte*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cikel, niz, serija, vrsta koncertov | izvedba koncerta | obisk, ogled koncerta | obiskovalec koncerta | organizacija, organizator koncerta | program koncerta

▪ V letošnjem programu *koncertov* Glasbe sveta ima prav posebno mesto turška glasba.
▪ Glasbeni gost *koncerta* bo Magnifico.
▪ Med obiskovalci in glasbeniki je bilo mogoče čutiti zadovoljstvo nad izvedbo in organizacijo *koncerta*.

2. iz glasbene umetnosti večstavčna instrumentalna skladba zlasti za enega ali več solistov in orkester

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

klavirski, violinski koncert

▪ Odigral je dva priljubljena *koncerta* ruskih mojstrov Petra Iljiča Čajkovskega in Sergeja Rahmaninova.
▪ Napisal je 140 violinskih *koncertov* in 150 sonat za ta instrument, med njimi znamenito sonato Vražji trilček.

…

▪ Bodoči koncertni mojster mora na avdiciji odigrati Mozartov violinski *koncert*, še kakšen velik *koncert* iz romantičnega obdobja in določene zahtevne solistične parte.
▪ Pionir danske glasbe je *koncert* za flavto in orkester ustvaril leta 1926.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[koncêrt]

IPA: [kɔn'tsɛːrt]

ednina

IMENOVALNIK: koncêrt
RODILNIK: koncêrt**a**
DAJALNIK: koncêrt**u**
TOŽILNIK: koncêrt
MESTNIK: pri koncêrt**u**
ORODNIK: s koncêrt**om**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrt**a**
RODILNIK: koncêrt**ov**
DAJALNIK: koncêrt**oma**
TOŽILNIK: koncêrt**a**
MESTNIK: pri koncêrt**ih**
ORODNIK: s koncêrt**oma**

množina

IMENOVALNIK: koncêrt**i**
RODILNIK: koncêrt**ov**
DAJALNIK: koncêrt**om**
TOŽILNIK: koncêrt**e**
MESTNIK: pri koncêrt**ih**
ORODNIK: s koncêrt**i**

TONEMSKO

[koncêrt]

IPA: [kɔntsé:rt]

ednina

IMENOVALNIK: koncêrt
RODILNIK: koncêrt**a**
DAJALNIK: koncêrt**u**
TOŽILNIK: koncêrt
MESTNIK: pri koncêrt**u**
ORODNIK: s koncêrt**om**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrt**a**
RODILNIK: koncêrt**ov**
DAJALNIK: koncêrt**oma**
TOŽILNIK: koncêrt**a**
MESTNIK: pri koncêrt**ih**
ORODNIK: s koncêrt**oma**

množina

IMENOVALNIK: koncêrt**i**
RODILNIK: koncêrt**ov**
DAJALNIK: koncêrt**om**
TOŽILNIK: koncêrt**e**
MESTNIK: pri koncêrt**ih**
ORODNIK: s koncêrt**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Konzert* iz it. *concerto*, prvotno ‘soglasje, sporazum, dogovor’, iz *concertare* ‘uglasiti, uigrati, snovati, skupaj pripravljati, organizirati’ < lat. *concertāre* ‘tekmovati, bojevati se’

koncêrtni koncêrtna koncêrtno pridevnik

[koncêrtni]

POMEN

1. ki je v zvezi s koncertom 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

koncertni abonma, nastop | koncertni bend, glasbenik, orkester, pevec, pianist, zbor | koncertni izbor, program, repertoar, spored | koncertni list | koncertni mojster | koncertni oder, prostor | koncertna dvorana, hala | koncertna glasba, izvedba, plošča, skladba | koncertna pevka, skupina, solistka, zasedba | koncertna sezona, turneja | koncertna vstopnica | koncertno občinstvo | koncertno prizorišče

▪ Lisztova simfonija Faust se le redko znajde na *koncertnih* sporedih.
▪ S premišljeno izbranim *koncertnim* nastopom je zbor potrdil svojo umetniško vrednost in umeščenost med tiste pevske zbore, ki so se izvili iz okvirov povprečnega ljubiteljstva.
▪ Ansambel na tokratnem velikem koncertu predstavlja privlačne novosti svojega *koncertnega* repertoarja.

▸ priredna zveza

koncertni in gledališki, koncertni in operni

▪ Nastopila je na mnogih velikih evropskih opernih in *koncertnih* odrih.
▪ Zelo rada obiščem *koncertne* in gledališke predstave doma in na tujem.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo koncerti 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

koncertni cikel

▪ Glasbena mladina Slovenije je trinajsto leto zapored pripravila odmeven *koncertni* cikel, kjer priložnost dobijo nadarjeni glasbeniki, ki si svojo pot v svet glasbe šele utirajo.

2. ki se uporablja pri izvajanju koncertov 2.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

koncertni klavir | koncertna harmonika

▪ Poznavalci glasbil vedo, da ima Bosendorfer med *koncertnimi* klavirji enak status kot prestižni Rolls Royce med najdražjimi avtomobili.

▪ V zadnjih letih je veliko govora o razvoju *koncertne* harmonike in o bolj zavestnem spoznavanju njene vrednosti in potenciala na koncertnih odrih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[koncêrtni]

IPA: [kɔnˈtsɛːɾtni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ega**
DAJALNIK: koncêrtn**emu**
TOŽILNIK: koncêrtn**i**
živo koncêrtn**ega**
MESTNIK: pri koncêrtn**em**
ORODNIK: s koncêrtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**
TOŽILNIK: koncêrtn**a**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**e**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**e**
DAJALNIK: koncêrtn**i**
TOŽILNIK: koncêrtn**o**
MESTNIK: pri koncêrtn**i**
ORODNIK: s koncêrtn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**
TOŽILNIK: koncêrtn**i**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**e**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**e**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**o**
RODILNIK: koncêrtn**ega**
DAJALNIK: koncêrtn**emu**
TOŽILNIK: koncêrtn**o**
MESTNIK: pri koncêrtn**em**
ORODNIK: s koncêrtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**
TOŽILNIK: koncêrtn**i**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**a**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

TONEMSKO

[koncêrtni]

IPA: [kɔntsɛ́ːɾtnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ega**
DAJALNIK: koncêrtn**emu**
TOŽILNIK: koncêrtn**i**
živo koncêrtn**ega**
MESTNIK: pri koncêrtn**em**
ORODNIK: s koncêrtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**
TOŽILNIK: koncêrtn**a**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**e**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**e**
DAJALNIK: koncêrtn**i**
TOŽILNIK: koncêrtn**o**
MESTNIK: pri koncêrtn**i**
ORODNIK: s koncêrtn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**

TOŽILNIK: koncêrtn**i**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**e**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**e**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koncêrtn**o**
RODILNIK: koncêrtn**ega**
DAJALNIK: koncêrtn**emu**
TOŽILNIK: koncêrtn**o**
MESTNIK: pri koncêrtn**em**
ORODNIK: s koncêrtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koncêrtn**i**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**ima**
TOŽILNIK: koncêrtn**i**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: koncêrtn**a**
RODILNIK: koncêrtn**ih**
DAJALNIK: koncêrtn**im**
TOŽILNIK: koncêrtn**a**
MESTNIK: pri koncêrtn**ih**
ORODNIK: s koncêrtn**imi**

IZVOR
↑koncert

koncêrtno prislov

[koncêrtno]

POMEN

1. takó, da je, poteka v obliki koncerta

▸ **prisl.** + glag.

▪ Orkester je leta 2012 opravil odmevno evropsko turnejo, na kateri so *koncertno* izvajali opero Jolanta Čajkovskega.
▪ S spotom za prvi singel z novega albuma so dvignili precej prahu, zdaj pa bo skupina album še *koncertno* predstavila.

2. glede na koncert

▸ **prisl.** + prid. beseda

▪ Fanta imata pred seboj *koncertno* pestro leto, saj bosta nastopala od Evrope pa vse do Japonske in Singapurja.
▪ Pripravljajo se na snemanje novega videospota in so ob tem ves čas *koncertno* aktivni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[koncêrtno]
IPA: [kɔnˈtsɛːrtnɔ]
OSNOVNIK: koncêrtno

TONEMSKO

[koncêrtno]
IPA: [kɔntsɛ́ːrtnɔ̀]
OSNOVNIK: koncêrtno

IZVOR
↑koncertni

koriánder koriándra samostalnik moškega spola

[korijándər]

POMEN

1. rastlina z nesimetričnimi rdečkasto belimi cvetovi v kobulastih socvetjih ter dvojimi deljenimi listi različne velikosti; primerjaj lat. *Coriandrum sativum*

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

list, seme, vejica koriandra

▪ Začinimo s soljo, poprom in muškatnim oreškom ter vejico *koriandra*.
▪ Jed okrasimo s celimi listi *koriandra*.
▪ Na treh žlicah deviškega oljčnega olja prepražite nasekljano čebulo in semena *koriandra*.

...

▪ *Koriander* sejemo od sredine aprila, ko mine nevarnost zmrzali.
▪ *Koriander* je enoletno zelišče, ki zraste do 60 centimetrov visoko.

1.1. listi ali semena te rastline, zlasti kot začimba

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

mlet, zdrobljen koriander | sesekljan koriander | svež koriander

▪ Solato okrasimo s svežim *koriandrom*.
▪ Vok umaknite z ognja in primešajte sojino omako, limetin sok in sesekljan *koriander*.
▪ Za preliv zmešajte 1–2 žlički jabolčnega kisa, nekaj vode in ščepec mletega *koriandra*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

šopek koriandra | žlica, žlička koriandra

▪ Dodamo cimetove paličice, namočen žafran s tekočino, kumin, šopek *koriandra*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati, primešati koriander

▪ Ko se juha malo ohladi, dodamo *koriander*.
▪ *Koriander* operemo, ga osušimo in liste narežemo na drobne trakove.
▪ Primešamo *koriander* ali peteršilj.

...

▪ Jed preložimo na pogret pladenj, potresemo s *koriandrom* in takoj ponudimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korijándər]
IPA: [kɔɾijˈaːndəɾ]

ednina

IMENOVALNIK: koriánder
RODILNIK: koriándr**a**

DAJALNIK: koriándr**u**
TOŽILNIK: koriánder
MESTNIK: pri koriándr**u**
ORODNIK: s koriándr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándr**a**
RODILNIK: koriándr**ov**
DAJALNIK: koriándr**oma**
TOŽILNIK: koriándr**a**
MESTNIK: pri koriándr**ih**
ORODNIK: s koriándr**oma**

množina
IMENOVALNIK: koriándr**i**
RODILNIK: koriándr**ov**
DAJALNIK: koriándr**om**
TOŽILNIK: koriándr**e**
MESTNIK: pri koriándr**ih**
ORODNIK: s koriándr**i**

TONEMSKO
[korijándər]
IPA: [kɔɾijà:ndɔ́ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: koriánder
RODILNIK: koriándr**a**
DAJALNIK: koriándr**u**
TOŽILNIK: koriánder
MESTNIK: pri koriándr**u**
ORODNIK: s koriándr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándr**a**
RODILNIK: koriándr**ov** tudi koriândr**ov**
DAJALNIK: koriándr**oma**
TOŽILNIK: koriándr**a**
MESTNIK: pri koriándr**ih** tudi pri koriândr**ih**
ORODNIK: s koriándr**oma**

množina
IMENOVALNIK: koriándr**i**
RODILNIK: koriándr**ov** tudi koriândr**ov**
DAJALNIK: koriándr**om**
TOŽILNIK: koriándr**e**
MESTNIK: pri koriándr**ih** tudi pri koriândr**ih**
ORODNIK: s koriándr**i** tudi s koriândr**i**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Koriander* in lat. *coriandrum* iz gr. *koríandron*, *koríannon*, nejasnega izvora

koriándrov koriándrova koriándrovo pridevnik

[korijándroṷ korijándrova korijándrovo]
POMEN
1. ki je del koriandra 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
koriandrovi listi, listki | koriandrova semena, zrna
▪ Segrejemo olje in cvetačo ter *koriandrova* semena na hitro opečemo.
▪ Okrasimo s *koriandrovimi* listki.
▪ Nasekljani *koriandrovi* listi se dobro podajo k solatam, juham in mesnim jedem.

2. ki je iz koriandra 1. ali vsebuje koriander 1.
▪ Kose mesa narežemo na rezine, obložimo s krhlji limone ter ponudimo s humusom in *koriandrovim* oljem.
▪ Za *koriandrovo* omako koriander operemo, popivnamo in sesekljamo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[korijándroṷ korijándrova korijándrovo]
IPA: [kɔɾiˈja:ndɾɔṷ kɔɾiˈja:ndɾɔva kɔɾiˈja:ndɾɔvɔ]
OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: koriándrov
RODILNIK: koriándrov**ega**
DAJALNIK: koriándrov**emu**
TOŽILNIK: koriándrov
živo koriándrov**ega**
MESTNIK: pri koriándrov**em**
ORODNIK: s koriándrov**im**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**a**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**e**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**e**
DAJALNIK: koriándrov**i**
TOŽILNIK: koriándrov**o**
MESTNIK: pri koriándrov**i**
ORODNIK: s koriándrov**o**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**i**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**e**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**e**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: koriándrov**o**
RODILNIK: koriándrov**ega**

DAJALNIK: koriándrov**emu**
TOŽILNIK: koriándrov**o**
MESTNIK: pri koriándrov**em**
ORODNIK: s koriándrov**im**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**i**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**a**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

TONEMSKO
[korijándrọ̑ korijándrova korijándrovo]
IPA: [kɔrijà:ndrɔ́ṷ kɔrijà:ndrɔ́va kɔrijà:ndrɔ́vɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: koriándrov
RODILNIK: koriándrov**ega**
DAJALNIK: koriándrov**emu**
TOŽILNIK: koriándrov
živo koriándrov**ega**
MESTNIK: pri koriándrov**em**
ORODNIK: s koriándrov**im**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**a**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**e**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**e**
DAJALNIK: koriándrov**i**
TOŽILNIK: koriándrov**o**
MESTNIK: pri koriándrov**i**
ORODNIK: s koriándrov**o**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**i**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**e**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**e**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: koriándrov**o**
RODILNIK: koriándrov**ega**
DAJALNIK: koriándrov**emu**
TOŽILNIK: koriándrov**o**
MESTNIK: pri koriándrov**em**
ORODNIK: s koriándrov**im**

dvojina
IMENOVALNIK: koriándrov**i**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**ima**
TOŽILNIK: koriándrov**i**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**ima**

množina
IMENOVALNIK: koriándrov**a**
RODILNIK: koriándrov**ih**
DAJALNIK: koriándrov**im**
TOŽILNIK: koriándrov**a**
MESTNIK: pri koriándrov**ih**
ORODNIK: s koriándrov**imi**

IZVOR
↑koriander

kórtikosteroíd kórtikosteroída samostalnik moškega spola

[kórtikosteroít kórtikosteroída]
POMEN
1. navadno v množini, iz medicine vsak od hormonov, ki ga izloča skorja nadledvične žleze in vpliva na številne fiziološke procese
▪ V stanju stresa adrenalinske žleze izločajo *kortikosteroide*, ki se v krvnem obtoku hitro spreminjajo v kortizol, ta pa pri povišani ravni negativno učinkuje na imunski sistem.
▪ Nadledvični žlezi ležita nad zgornjim delom ledvic in izločata več pomembnih hormonov. Med njimi so tudi *kortikosteroidi*, ki nastajajo v njuni skorji.

1.1. snov, ki učinkuje kot ta hormon, zlasti protivnetno
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
inhalacijski kortikosteroid | lokalni, sistemski kortikosteroid
▪ Dolgotrajna uporaba lokalnih *kortikosteroidov* povzroči izsušitev in stanjšanje povrhnjice, da postanejo vidne žile pod njo.
▪ Dolgo delujoča zdravila za zdravljenje astme so inhalacijski *kortikosteroidi*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
injekcija kortikosteroida | jemanje, uporaba kortikosteroidov | odmerek kortikosteroidov

▪ Če so bolečine zelo močne in je sklep otečen, pride v poštev tudi injekcija *kortikosteroida* v sklep.
▪ Lokalna uporaba *kortikosteroidov* v obliki pršil za nos je najučinkovitejše vzdrževalno zdravljenje alergijskega rinitisa.

▸ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
zdravljenje s kortikosteroidi
▪ Za boleče sklepe lahko predpišemo nesteroidna protivnetna zdravila, po potrebi pa klinični specialist lahko začne zdravljenje s *kortikosteroidi*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kórtikosteroít kórtikosteroída]
IPA: ['ko:rtikɔstɛrɔ'i:t 'ko:rtikɔstɛrɔ'i:da]
ednina
IMENOVALNIK: kórtikosteroíd
RODILNIK: kórtikosteroída
DAJALNIK: kórtikosteroídu
TOŽILNIK: kórtikosteroíd
MESTNIK: pri kórtikosteroídu
ORODNIK: s kórtikosteroídom
dvojina
IMENOVALNIK: kórtikosteroída
RODILNIK: kórtikosteroídov
DAJALNIK: kórtikosteroídoma
TOŽILNIK: kórtikosteroída
MESTNIK: pri kórtikosteroídih
ORODNIK: s kórtikosteroídoma
množina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídi
RODILNIK: kórtikosteroídov
DAJALNIK: kórtikosteroídom
TOŽILNIK: kórtikosteroíde
MESTNIK: pri kórtikosteroídih
ORODNIK: s kórtikosteroídi
TONEMSKO
[kǫ̑rtikosteroît kǫ̑rtikosteroîda]
IPA: [kó:rtìkɔstɛrɔí:t kó:rtìkɔstɛrɔí:dà]
ednina
IMENOVALNIK: kǫ̑rtikosteroîd
RODILNIK: kǫ̑rtikosteroîda
DAJALNIK: kǫ̑rtikosteroîdu
TOŽILNIK: kǫ̑rtikosteroîd
MESTNIK: pri kǫ̑rtikosteroîdu
ORODNIK: s kǫ̑rtikosteroîdom
dvojina
IMENOVALNIK: kǫ̑rtikosteroîda
RODILNIK: kǫ̑rtikosteroîdov
DAJALNIK: kǫ̑rtikosteroîdoma
TOŽILNIK: kǫ̑rtikosteroîda
MESTNIK: pri kǫ̑rtikosteroîdih
ORODNIK: s kǫ̑rtikosteroîdoma
množina
IMENOVALNIK: kǫ̑rtikosteroîdi
RODILNIK: kǫ̑rtikosteroîdov
DAJALNIK: kǫ̑rtikosteroîdom
TOŽILNIK: kǫ̑rtikosteroîde
MESTNIK: pri kǫ̑rtikosteroîdih
ORODNIK: s kǫ̑rtikosteroîdi

IZVOR
prevzeto iz angl. *corticosteroid*, iz ↑korteks + ↑steroid

kórtikosteroídni kórtikosteroídna kórtikosteroídno pridevnik [kórtikosteroídni]

POMEN
1. ki je v zvezi s kortikosteroidom 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
kortikosteroidni hormoni
▪ Obstaja precej zdravil, ki posnemajo učinke naravnih *kortikosteroidnih* hormonov.

2. ki je iz kortikosteroida 1.1. ali vsebuje kortikosteroid 1.1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
kortikosteroidna krema | kortikosteroidno mazilo | kortikosteroidno zdravilo
▪ *Kortikosteroidne* kreme in mazila največ uporabljamo za odpravljanje srbenja in vnetja pri kožnih boleznih, kot sta npr. ekcem in dermatitis.
▪ Priporočljivo je, da ljudje, ki jemljejo *kortikosteroidna* zdravila, cepljenje odložijo na čas po končanem zdravljenju.
▪ Pri pretirani rabi *kortikosteroidnih* mazil se lahko tanjša koža, širijo krvne žilice, koža je manj odporna proti okužbam.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kórtikosteroídni]
IPA: ['ko:rtikɔstɛrɔ'i:dni]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídni
RODILNIK: kórtikosteroídnega
DAJALNIK: kórtikosteroídnemu
TOŽILNIK: kórtikosteroídni
živo kórtikosteroídnega
MESTNIK: pri kórtikosteroídnem
ORODNIK: s kórtikosteroídnim
dvojina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídna
RODILNIK: kórtikosteroídnih
DAJALNIK: kórtikosteroídnima
TOŽILNIK: kórtikosteroídna
MESTNIK: pri kórtikosteroídnih
ORODNIK: s kórtikosteroídnima
množina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídni
RODILNIK: kórtikosteroídnih
DAJALNIK: kórtikosteroídnim
TOŽILNIK: kórtikosteroídne
MESTNIK: pri kórtikosteroídnih
ORODNIK: s kórtikosteroídnimi
ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**a**
RODILNIK: kórtikosteroídn**e**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**i**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**o**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**i**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**i**
RODILNIK: kórtikosteroídn**ih**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**ima**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**i**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**ih**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**ima**
množina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**e**
RODILNIK: kórtikosteroídn**ih**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**im**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**e**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**ih**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**o**
RODILNIK: kórtikosteroídn**ega**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**emu**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**o**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**em**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**i**
RODILNIK: kórtikosteroídn**ih**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**ima**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**i**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**ih**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**ima**
množina
IMENOVALNIK: kórtikosteroídn**a**
RODILNIK: kórtikosteroídn**ih**
DAJALNIK: kórtikosteroídn**im**
TOŽILNIK: kórtikosteroídn**a**
MESTNIK: pri kórtikosteroídn**ih**
ORODNIK: s kórtikosteroídn**imi**

TONEMSKO
[kǫ̀rtikosteroîdni]
IPA: [kóːɾtìkɔsteɾɔíːdnì]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ega**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**emu**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
živo kǫ̀rtikosteroîdn**ega**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**em**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**a**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**a**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
množina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**im**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**e**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**a**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**e**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**o**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**i**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
množina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**e**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**im**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**e**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**o**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ega**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**emu**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**o**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**em**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**i**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**ima**
množina
IMENOVALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**a**
RODILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
DAJALNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**im**
TOŽILNIK: kǫ̀rtikosteroîdn**a**
MESTNIK: pri kǫ̀rtikosteroîdn**ih**
ORODNIK: s kǫ̀rtikosteroîdn**imi**

IZVOR
↑kortikosteroid

kravátar kravátarja samostalnik moškega spola
[kravátar]
POMEN
1. ekspresivno kdor (rad) nosi kravato, se elegantno, svečano oblači
▪ Na koncertu je nosil kavbojke. Da ni želel postati »*kravatar*«, je večkrat poudaril.
▪ Modi danes niso povšeči samo urejeni *kravatarji*.
▪ Možje v trenirkah so kar nekakšna posebnost med »*kravatarji*« v luksuznem hotelu v Madridu.
2. navadno slabšalno kdor opravlja administrativna, vodstvena dela
▪ Protestiral je zaradi nespoštovanja avtorskih pravic glasbenikov in ošabnega odnosa založniških *kravatarjev*.
▪ Odkar imajo posel v rokah *kravatarji* in ne strokovnjaki, je vse skupaj zašlo v slepo ulico.
▪ V mestu je kar mrgolelo takšnih in drugačnih »*kravatarjev*«, ki so razkazovali dosežke in vabili k naložbam.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kravátar]
IPA: [kɾaˈʋaːtaɾ]
ednina
IMENOVALNIK: kravátar
RODILNIK: kravátarja
DAJALNIK: kravátarju
TOŽILNIK: kravátarja
MESTNIK: pri kravátarju
ORODNIK: s kravátarjem
dvojina
IMENOVALNIK: kravátarja
RODILNIK: kravátarjev
DAJALNIK: kravátarjema
TOŽILNIK: kravátarja
MESTNIK: pri kravátarjih
ORODNIK: s kravátarjema
množina
IMENOVALNIK: kravátarji
RODILNIK: kravátarjev
DAJALNIK: kravátarjem
TOŽILNIK: kravátarje
MESTNIK: pri kravátarjih
ORODNIK: s kravátarji
TONEMSKO
[kravâtar]
IPA: [kɾaʋáːtàɾ]
ednina
IMENOVALNIK: kravâtar
RODILNIK: kravâtarja
DAJALNIK: kravâtarju
TOŽILNIK: kravâtarja
MESTNIK: pri kravâtarju
ORODNIK: s kravâtarjem
dvojina
IMENOVALNIK: kravâtarja
RODILNIK: kravâtarjev
DAJALNIK: kravâtarjema
TOŽILNIK: kravâtarja
MESTNIK: pri kravâtarjih
ORODNIK: s kravâtarjema
množina
IMENOVALNIK: kravâtarji
RODILNIK: kravâtarjev
DAJALNIK: kravâtarjem
TOŽILNIK: kravâtarje
MESTNIK: pri kravâtarjih
ORODNIK: s kravâtarji

IZVOR
↑kravata

kretén kreténa samostalnik moškega spola
[kretén]
POMEN
1. slabšalno kdor je neumen, omejen, se neustrezno vede ali se mu to pripisuje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
navaden kreten | popoln, totalen kreten | pravi kreten
▪ Nimam rad, da me nekdo že v prvi minuti določi za popolnega *kretena*.
▪ Do drugih ljudi se obnaša ponižujoče. Sram me je, da je tak samovšečen *kreten*.
▪ Domišljavih *kretenov* iz višjih razredov ne prenesem! Mislijo, da lahko počnejo, kar se jim zljubi, samo zato, ker so starejši.
…
▪ Na žalost povsod naletiš na *kretene*, ki niso dorasli poslu.
▪ Z javnostjo ravnajo tako, kot da je sestavljena iz samih *kretenov*.
▪ Šla sem po njih, vendar so me samo pogledali in rekli, da nimajo časa. Seveda sem izpadla kot *kreten*.
2. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje neumnost, omejenost, neustrezno vedenje
▪ »Prekleti *kreten*!« je vpila in njene oči so bile solzne.
▪ »Pazi, kje hodiš, *kreten*!« so kričali za menoj, a se nisem menil zanje.
▪ Tečem čez prehod za pešce. Nekdo divje zahupa. *Kreten*! Ali ne vidi zelene luči.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kretén]
IPA: [kɾɛˈteːn]
ednina
IMENOVALNIK: kretén
RODILNIK: kreténa
DAJALNIK: kretén**u**
TOŽILNIK: kreténa
MESTNIK: pri kretén**u**
ORODNIK: s kretén**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kreténa
RODILNIK: kretén**ov**

DAJALNIK: kretén**oma**
TOŽILNIK: kretén**a**
MESTNIK: pri kretén**ih**
ORODNIK: s kretén**oma**

množina

IMENOVALNIK: kretén**i**
RODILNIK: kretén**ov**
DAJALNIK: kretén**om**
TOŽILNIK: kretén**e**
MESTNIK: pri kretén**ih**
ORODNIK: s kretén**i**

TONEMSKO

[kretę̑n]
IPA: [krɛté:n]

ednina

IMENOVALNIK: kretę̑n
RODILNIK: kretę̑**n**a
DAJALNIK: kretę̑**n**u
TOŽILNIK: kretę̑**n**a
MESTNIK: pri kretę̑**n**u
ORODNIK: s kretę̑**n**om

dvojina

IMENOVALNIK: kretę̑**n**a
RODILNIK: kretę̑**n**ov
DAJALNIK: kretę̑**n**oma
TOŽILNIK: kretę̑**n**a
MESTNIK: pri kretę̑**n**ih
ORODNIK: s kretę̑**n**oma

množina

IMENOVALNIK: kretę̑**n**i
RODILNIK: kretę̑**n**ov
DAJALNIK: kretę̑**n**om
TOŽILNIK: kretę̑**n**e
MESTNIK: pri kretę̑**n**ih
ORODNIK: s kretę̑**n**i

BESEDOTVORJE

ženski spol: kreténka

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Kretin*) iz frc. *crétin* < stfrc. *crestien* ‘kristjan’ po predstavi, da so duševno nerazviti ljudje nedolžni, brez greha

kreténka kreténke samostalnik ženskega spola

[kreténka]

POMEN

slabšalno ženska, ki je neumna, omejena, se neustrezno vede ali se ji to pripisuje

▪ Izkoristil je mojo šibkost in nemoč in mi nesramno ponudil podporo, jaz, *kretenka*, sem jo sprejela.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kreténka]
IPA: [krɛˈte:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: kreténk**a**
RODILNIK: kreténk**e**
DAJALNIK: kreténk**i**
TOŽILNIK: kreténk**o**
MESTNIK: pri kreténk**i**
ORODNIK: s kreténk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kreténk**i**
RODILNIK: kreténk
DAJALNIK: kreténk**ama**
TOŽILNIK: kreténk**i**
MESTNIK: pri kreténk**ah**
ORODNIK: s kreténk**ama**

množina

IMENOVALNIK: kreténk**e**
RODILNIK: kreténk
DAJALNIK: kreténk**am**
TOŽILNIK: kreténk**e**
MESTNIK: pri kreténk**ah**
ORODNIK: s kreténk**ami**

TONEMSKO

[kretę̑nka]
IPA: [krɛté:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: kretę̑nk**a**
RODILNIK: kretę̑nk**e**
DAJALNIK: kretę̑nk**i**
TOŽILNIK: kretę̑nk**o**
MESTNIK: pri kretę̑nk**i**
ORODNIK: s kretę̑nk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kretę̑nk**i**
RODILNIK: kretę̑nk
DAJALNIK: kretę̑nk**ama**
TOŽILNIK: kretę̑nk**i**
MESTNIK: pri kretę̑nk**ah**
ORODNIK: s kretę̑nk**ama**

množina

IMENOVALNIK: kretę̑nk**e**
RODILNIK: kretę̑nk
DAJALNIK: kretę̑nk**am**
TOŽILNIK: kretę̑nk**e**
MESTNIK: pri kretę̑nk**ah**
ORODNIK: s kretę̑nk**ami**

IZVOR

↑kreten

króm króma tudi **kròm** krôma samostalnik moškega spola

[króm] tudi [kròm]

POMEN

zelo trda kovina srebrno bele barve, kemijski element [Cr]

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

bleščeč (se), črn, matiran krom

▪ Z uvedbo proizvodnje na novi liniji so opustili uporabo strupenega in okolju škodljivega šestvalentnega *kroma*.

▪ Kot okrasje je proizvajalec izbral matiran in ne gladek *krom*.

▸ priredna zveza

krom in aluminij, krom in nikelj, krom in železo
▪ V plošče so vgrajeni grelni kabli – električne žice iz *niklja* in kroma.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[króm]
IPA: [ˈkʀoːm]
ednina
IMENOVALNIK: króm
RODILNIK: króm**a**
DAJALNIK: króm**u**
TOŽILNIK: króm
MESTNIK: pri króm**u**
ORODNIK: s króm**om**

tudi
[kròm]
IPA: [ˈkʀɔːm]

ednina
IMENOVALNIK: kròm
RODILNIK: krôm**a**
DAJALNIK: krôm**u**
TOŽILNIK: kròm
MESTNIK: pri krôm**u**
ORODNIK: s krôm**om**
TONEMSKO
[krǫ̑m]
IPA: [kʀóːm]
ednina
IMENOVALNIK: krǫ̑m
RODILNIK: krǫ̑m**a**
DAJALNIK: krǫ̑m**u**
TOŽILNIK: krǫ̑m
MESTNIK: pri krǫ̑m**u**
ORODNIK: s krǫ̑m**om**

tudi
[krȍm]
IPA: [kʀɔ́m]

ednina
IMENOVALNIK: krȍm
RODILNIK: króm**a**
DAJALNIK: króm**u**
TOŽILNIK: krȍm
MESTNIK: pri króm**u**
ORODNIK: s króm**om**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Chrom* iz frc. *chrome*, iz gr. *khrōma* ‘barva’ po lepih barvah kromovih spojin

kúlen kúlena tudi kúlna samostalnik moškega spola
[kúlen] tudi [kúlən]
POMEN
prekajena salama ali klobasa, začinjena s pekočo papriko, po izvoru iz Slavonije

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
baranjski, slavonski kulen
▪ Slavonski *kulen* je eden izmed najbolj prepoznavnih hrvaških suhomesnih proizvodov.
▪ Pomembna je živinoreja, zlasti vzreja prašičev, iz katerih pripravljajo znameniti baranjski *kulen*.
...
▪ Pikantnost je zaščitni znak tradicionalne slavonske kuhinje, prav tako kot salama *kulen*, ki je navadno narejena iz avtohtonega črnega slavonskega prašiča.
▪ Za pripravo *kulena* uporabljajo svinjino, sol, sladko papriko, pekočo papriko in česen, nato pa ga prekajajo na dimu.
▪ Chorizo lahko nadomestimo z drugo pekočo klobaso, na primer *kulnom*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[kúlen]
IPA: [ˈkuːlɛn]
ednina
IMENOVALNIK: kúlen
RODILNIK: kúlen**a**
DAJALNIK: kúlen**u**
TOŽILNIK: kúlen
MESTNIK: pri kúlen**u**
ORODNIK: s kúlen**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kúlen**a**
RODILNIK: kúlen**ov**
DAJALNIK: kúlen**oma**
TOŽILNIK: kúlen**a**
MESTNIK: pri kúlen**ih**
ORODNIK: s kúlen**oma**
množina
IMENOVALNIK: kúlen**i**
RODILNIK: kúlen**ov**
DAJALNIK: kúlen**om**
TOŽILNIK: kúlen**e**
MESTNIK: pri kúlen**ih**
ORODNIK: s kúlen**i**

tudi
[kúlən]
IPA: [ˈkuːlən]

ednina
IMENOVALNIK: kúlen
RODILNIK: kúln**a**
DAJALNIK: kúln**u**
TOŽILNIK: kúlen
MESTNIK: pri kúln**u**
ORODNIK: s kúln**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kúln**a**
RODILNIK: kúln**ov**
DAJALNIK: kúln**oma**
TOŽILNIK: kúln**a**
MESTNIK: pri kúln**ih**
ORODNIK: s kúln**oma**

množina
IMENOVALNIK: kúln**i**
RODILNIK: kúln**ov**
DAJALNIK: kúln**om**
TOŽILNIK: kúln**e**
MESTNIK: pri kúln**ih**
ORODNIK: s kúln**i**

TONEMSKO
[kȗlen]
IPA: [kú:lə̀n]
ednina
IMENOVALNIK: kȗlen
RODILNIK: kȗlen**a**
DAJALNIK: kȗlen**u**
TOŽILNIK: kȗlen
MESTNIK: pri kȗlen**u**
ORODNIK: s kȗlen**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kȗlen**a**
RODILNIK: kȗlen**ov**
DAJALNIK: kȗlen**oma**
TOŽILNIK: kȗlen**a**
MESTNIK: pri kȗlen**ih**
ORODNIK: s kȗlen**oma**
množina
IMENOVALNIK: kȗlen**i**
RODILNIK: kȗlen**ov**
DAJALNIK: kȗlen**om**
TOŽILNIK: kȗlen**e**
MESTNIK: pri kȗlen**ih**
ORODNIK: s kȗlen**i**

tudi
[kȗlən]
IPA: [kú:lə̀n]

ednina
IMENOVALNIK: kȗlen
RODILNIK: kȗln**a**
DAJALNIK: kȗln**u**
TOŽILNIK: kȗlen
MESTNIK: pri kȗln**u**
ORODNIK: s kȗln**om**
dvojina
IMENOVALNIK: kȗln**a**
RODILNIK: kȗln**ov**
DAJALNIK: kȗln**oma**
TOŽILNIK: kȗln**a**
MESTNIK: pri kȗln**ih**
ORODNIK: s kȗln**oma**
množina
IMENOVALNIK: kȗln**i**
RODILNIK: kȗln**ov**
DAJALNIK: kȗln**om**
TOŽILNIK: kȗln**e**
MESTNIK: pri kȗln**ih**
ORODNIK: s kȗln**i**

IZVOR
prevzeto iz hrv., srb. *kùlen* < **kulьnъ* iz pslov. **kulь* ‘vreča’, prim. polj. *kul*, rus. *kulь*

lá lá in lája samostalnik moškega spola

[lá]
POMEN
solmizacijski zlog, ki označuje šesti ton lestvice
▪ DO predstavlja prvi ton lestvice, RE drugi, MI tretji, FA četrti, SO peti, *LA* šesti, TI sedmi in DO[1] osmi ton.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lá]
IPA: ['la:]
ednina
IMENOVALNIK: lá
RODILNIK: lá
DAJALNIK: lá
TOŽILNIK: lá
MESTNIK: pri lá
ORODNIK: z lá
dvojina
IMENOVALNIK: lá
RODILNIK: lá
DAJALNIK: lá
TOŽILNIK: lá
MESTNIK: pri lá
ORODNIK: z lá
množina
IMENOVALNIK: lá
RODILNIK: lá
DAJALNIK: lá
TOŽILNIK: lá
MESTNIK: pri lá
ORODNIK: z lá

in
[lá]
IPA: ['la:]

ednina
IMENOVALNIK: lá
RODILNIK: láj**a**
DAJALNIK: láj**u**
TOŽILNIK: lá
MESTNIK: pri láj**u**
ORODNIK: z láj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: láj**a**
RODILNIK: láj**ev**
DAJALNIK: láj**ema**
TOŽILNIK: láj**a**
MESTNIK: pri láj**ih**
ORODNIK: z láj**ema**
množina
IMENOVALNIK: láj**i**
RODILNIK: láj**ev**
DAJALNIK: láj**em**
TOŽILNIK: láj**e**
MESTNIK: pri láj**ih**

ORODNIK: z láj**i**

TONEMSKO

[lâ]

IPA: [lá:]

ednina

IMENOVALNIK: lâ

RODILNIK: lâ

DAJALNIK: lâ

TOŽILNIK: lâ

MESTNIK: pri lâ

ORODNIK: z lâ

dvojina

IMENOVALNIK: lâ

RODILNIK: lâ

DAJALNIK: lâ

TOŽILNIK: lâ

MESTNIK: pri lâ

ORODNIK: z lâ

množina

IMENOVALNIK: lâ

RODILNIK: lâ

DAJALNIK: lâ

TOŽILNIK: lâ

MESTNIK: pri lâ

ORODNIK: z lâ

in

[lâ]

IPA: [lá:]

ednina

IMENOVALNIK: lâ

RODILNIK: lâj**a**

DAJALNIK: lâj**u**

TOŽILNIK: lâ

MESTNIK: pri lâj**u**

ORODNIK: z lâj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: lâj**a**

RODILNIK: lâj**ev**

DAJALNIK: lâj**ema**

TOŽILNIK: lâj**a**

MESTNIK: pri lâj**ih**

ORODNIK: z lâj**ema**

množina

IMENOVALNIK: lâj**i**

RODILNIK: lâj**ev**

DAJALNIK: lâj**em**

TOŽILNIK: lâj**e**

MESTNIK: pri lâj**ih**

ORODNIK: z lâj**i**

IZVOR

prevzeto iz it. *la*, skrajšano iz srlat. *labii*, glej ↑re

láks láksa samostalnik moškega spola

[láks]

POMEN

vrvica iz prožnih umetnih vlaken, zlasti ribiška;

SIN.: manj formalno najlon

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

debel, tanek laks | ribiški laks

▪ Če loviš veliko ribo, moraš imeti velik trnek in debel *laks*.

▪ Na labode preži veliko nevarnosti, denimo odvrženi prerezani ribiški *laksi* in trnki.

...

▪ Z ustrezno nastavitvijo višine plovca na *laksu* potopimo vabo na globino, kjer se zadržujejo ribe.

▪ Skozi gornji del lampijona lahko napeljemo *laks* in ga obesimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[láks]

IPA: ['la:ks]

ednina

IMENOVALNIK: láks

RODILNIK: láks**a**

DAJALNIK: láks**u**

TOŽILNIK: láks

MESTNIK: pri láks**u**

ORODNIK: z láks**om**

dvojina

IMENOVALNIK: láks**a**

RODILNIK: láks**ov**

DAJALNIK: láks**oma**

TOŽILNIK: láks**a**

MESTNIK: pri láks**ih**

ORODNIK: z láks**oma**

množina

IMENOVALNIK: láks**i**

RODILNIK: láks**ov**

DAJALNIK: láks**om**

TOŽILNIK: láks**e**

MESTNIK: pri láks**ih**

ORODNIK: z láks**i**

TONEMSKO

[lâks]

IPA: [lá:ks]

ednina

IMENOVALNIK: lâks

RODILNIK: lâks**a**

DAJALNIK: lâks**u**

TOŽILNIK: lâks

MESTNIK: pri lâks**u**

ORODNIK: z lâks**om**

dvojina

IMENOVALNIK: lâks**a**

RODILNIK: lâks**ov**

DAJALNIK: lâks**oma**

TOŽILNIK: lâks**a**

MESTNIK: pri lâks**ih**

ORODNIK: z lâks**oma**

množina

IMENOVALNIK: lâks**i**

RODILNIK: lâks**ov**

DAJALNIK: lâks**om**

TOŽILNIK: lâks**e**

MESTNIK: pri lâks**ih**
ORODNIK: z lâks**i**

IZVOR
prevzeto iz nem. *Flachs* ‘lan, laneno vlakno’, kar je sorodno z niz. *vlas*, angl. *flax*, iz ide. **plek'-* ‘plesti’, glej ↑plesti

latrína latríne samostalnik ženskega spola
[latrína]
POMEN
1. preprosto zunanje stranišče
▪ Za hišo je bila majhna koliba in k njej prizidana *latrina* iz pocinkane pločevine.
▪ Prvi taboriščniki so si morali šotore postaviti sami in izkopati jamo za *latrino*.
▪ Na področjih, kjer ni kanalizacije ali je voda redka, se uporabljajo *latrine*.

1.1. javno stranišče v starem Rimu
▪ Leta 79 so prebivalci Pompejev popravljali vodno napeljavo, *latrine* in zidove, razmajane od številnih potresnih sunkov.
▪ Antično mesto je imelo javna stranišča (*latrine*) in vodnjake.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[latrína]
IPA: [latˈɾiːna]
ednina
IMENOVALNIK: latrín**a**
RODILNIK: latríne
DAJALNIK: latríni
TOŽILNIK: latríno
MESTNIK: pri latríni
ORODNIK: z latríno
dvojina
IMENOVALNIK: latríni
RODILNIK: latrín
DAJALNIK: latrína**ma**
TOŽILNIK: latríni
MESTNIK: pri latrína**h**
ORODNIK: z latrína**ma**
množina
IMENOVALNIK: latríne
RODILNIK: latrín
DAJALNIK: latrína**m**
TOŽILNIK: latríne
MESTNIK: pri latrína**h**
ORODNIK: z latrína**mi**
TONEMSKO
[latrîna]
IPA: [latɾíːnà]
ednina
IMENOVALNIK: latrîn**a**
RODILNIK: latrîne
DAJALNIK: latrîni
TOŽILNIK: latrîno
MESTNIK: pri latrîni
ORODNIK: z latrîno
dvojina
IMENOVALNIK: latrîni
RODILNIK: latrîn
DAJALNIK: latrîna**ma**
TOŽILNIK: latrîni
MESTNIK: pri latrîn**ah**
ORODNIK: z latrîna**ma**
množina
IMENOVALNIK: latrîne
RODILNIK: latrîn
DAJALNIK: latrîn**am**
TOŽILNIK: latrîne
MESTNIK: pri latrîn**ah**
ORODNIK: z latrîna**mi**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Latrine* iz lat. *lātrīna* < *lavātrīna*, iz *lavāre* ‘umivati (se), prati’

lésar lésarja tudi **lesár** lesárja samostalnik moškega spola
[lésar] tudi [lesár]
POMEN
1. kdor dela v gospodarski dejavnosti, ki se ukvarja z nabavo, obdelavo, predelavo lesa
▪ Gozdarji in *lesarji* se zavzemajo, da bi les, preden bi ga uporabili kot energent, izkoristili za različne lesene izdelke.
▪ Treba se je izogibati lakom s topili in uporabljati ekološko ugodne premaze, ki pa so, tako so opozorili *lesarji*, nekajkrat dražji in zahtevajo nove tehnološke procese.
▪ Poleg višje imamo še visoko šolo in tudi univerzitetni program za *lesarje*.
2. iz zoologije hrošč z valjastim telesom, katerega ličinka naredi rove v lesu dreves; primerjaj lat. *Xyleborus*
▪ Ličinke posameznih hroščev (kozlički, *lesarji*) vrtajo rove v les, rovi pa lahko potekajo v različnih smereh.
▪ Gozdarji se bojijo, da delo ne bo opravljeno, preden se zaredi hrošč *lesar*, zaradi katerega les izgublja vrednost.
▪ Rovi žuželk so poškodbe, ki jih naredijo *lesarji* ali ličinke drugih žuželk na predolgo in nepravilno skladiščenih izdelanih sortimentih.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lésar]
IPA: [ˈleːsaɾ]
ednina
IMENOVALNIK: lésar
RODILNIK: lésarj**a**
DAJALNIK: lésarj**u**
TOŽILNIK: lésarj**a**
MESTNIK: pri lésarj**u**
ORODNIK: z lésarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: lésarj**a**

RODILNIK: lésarj**ev**
DAJALNIK: lésarj**ema**
TOŽILNIK: lésarj**a**
MESTNIK: pri lésarj**ih**
ORODNIK: z lésarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: lésarj**i**
RODILNIK: lésarj**ev**
DAJALNIK: lésarj**em**
TOŽILNIK: lésarj**e**
MESTNIK: pri lésarj**ih**
ORODNIK: z lésarj**i**

tudi
[lesár]
IPA: [lɛˈsaːɾ]

ednina
IMENOVALNIK: lesár
RODILNIK: lesárj**a**
DAJALNIK: lesárj**u**
TOŽILNIK: lesárj**a**
MESTNIK: pri lesárj**u**
ORODNIK: z lesárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: lesárj**a**
RODILNIK: lesárj**ev**
DAJALNIK: lesárj**ema**
TOŽILNIK: lesárj**a**
MESTNIK: pri lesárj**ih**
ORODNIK: z lesárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: lesárj**i**
RODILNIK: lesárj**ev**
DAJALNIK: lesárj**em**
TOŽILNIK: lesárj**e**
MESTNIK: pri lesárj**ih**
ORODNIK: z lesárj**i**

TONEMSKO
[lę̑sar]
IPA: [léːsàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: lę̑sar
RODILNIK: lę̑sarj**a**
DAJALNIK: lę̑sarj**u**
TOŽILNIK: lę̑sarj**a**
MESTNIK: pri lę̑sarj**u**
ORODNIK: z lę̑sarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: lę̑sarj**a**
RODILNIK: lę̑sarj**ev**
DAJALNIK: lę̑sarj**ema**
TOŽILNIK: lę̑sarj**a**
MESTNIK: pri lę̑sarj**ih**
ORODNIK: z lę̑sarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: lę̑sarj**i**
RODILNIK: lę̑sarj**ev**
DAJALNIK: lę̑sarj**em**
TOŽILNIK: lę̑sarj**e**
MESTNIK: pri lę̑sarj**ih**
ORODNIK: z lę̑sarj**i**

tudi
[lesár]
IPA: [lɛsàːɾ]

ednina
IMENOVALNIK: lesár
RODILNIK: lesárj**a**
DAJALNIK: lesárj**u**
TOŽILNIK: lesárj**a**
MESTNIK: pri lesárj**u**
ORODNIK: z lesárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: lesárj**a**
RODILNIK: lesárj**ev** tudi lesârj**ev**
DAJALNIK: lesárj**ema**
TOŽILNIK: lesárj**a**
MESTNIK: pri lesárj**ih** tudi pri lesârj**ih**
ORODNIK: z lesárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: lesárj**i**
RODILNIK: lesárj**ev** tudi lesârj**ev**
DAJALNIK: lesárj**em**
TOŽILNIK: lesárj**e**
MESTNIK: pri lesárj**ih** tudi pri lesârj**ih**
ORODNIK: z lesárj**i** tudi z lesârj**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: lésarka

IZVOR
↑les

lésarka lésarke tudi **lesárka** lesárke samostalnik ženskega spola

[lésarka] tudi [lesárka]

POMEN

ženska, ki dela v gospodarski dejavnosti, ki se ukvarja z nabavo, obdelavo, predelavo lesa

▪ Arhitektka in *lesarka* sta leseno gradnjo predstavili vzdolž celotne gozdno-lesne verige, od gozdarstva in lesarstva do gradbeništva in arhitekture.

▪ Na nivoju poklicne izobrazbe sta najpogosteje pridobljena poklica prodajalka in tekstilna konfekcionarka, med drugimi poklicnimi izobrazbami pa so: finomehaničarka, frizerka, kuharica, *lesarka*, šivilja in strojna tehnična risarka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[lésarka]
IPA: [ˈleːsaɾka]

ednina
IMENOVALNIK: lésark**a**
RODILNIK: lésark**e**
DAJALNIK: lésark**i**
TOŽILNIK: lésark**o**
MESTNIK: pri lésark**i**

ORODNIK: z lésark**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lésark**i**
RODILNIK: lésark
DAJALNIK: lésark**ama**
TOŽILNIK: lésark**i**
MESTNIK: pri lésark**ah**
ORODNIK: z lésark**ama**

množina

IMENOVALNIK: lésark**e**
RODILNIK: lésark
DAJALNIK: lésark**am**
TOŽILNIK: lésark**e**
MESTNIK: pri lésark**ah**
ORODNIK: z lésark**ami**

tudi

[lesárka]
IPA: [lɛˈsaːɾka]

ednina

IMENOVALNIK: lesárk**a**
RODILNIK: lesárk**e**
DAJALNIK: lesárk**i**
TOŽILNIK: lesárk**o**
MESTNIK: pri lesárk**i**
ORODNIK: z lesárk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lesárk**i**
RODILNIK: lesárk
DAJALNIK: lesárk**ama**
TOŽILNIK: lesárk**i**
MESTNIK: pri lesárk**ah**
ORODNIK: z lesárk**ama**

množina

IMENOVALNIK: lesárk**e**
RODILNIK: lesárk
DAJALNIK: lesárk**am**
TOŽILNIK: lesárk**e**
MESTNIK: pri lesárk**ah**
ORODNIK: z lesárk**ami**

TONEMSKO

[lę̑sarka]
IPA: [lé:sȁɾka]

ednina

IMENOVALNIK: lę̑sark**a**
RODILNIK: lę̑sark**e**
DAJALNIK: lę̑sark**i**
TOŽILNIK: lę̑sark**o**
MESTNIK: pri lę̑sark**i**
ORODNIK: z lę̑sark**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lę̑sark**i**
RODILNIK: lę̑sark
DAJALNIK: lę̑sark**ama**
TOŽILNIK: lę̑sark**i**
MESTNIK: pri lę̑sark**ah**
ORODNIK: z lę̑sark**ama**

množina

IMENOVALNIK: lę̑sark**e**
RODILNIK: lę̑sark
DAJALNIK: lę̑sark**am**
TOŽILNIK: lę̑sark**e**
MESTNIK: pri lę̑sark**ah**
ORODNIK: z lę̑sark**ami**

tudi

[lesárka]
IPA: [lɛsȁːɾká]

ednina

IMENOVALNIK: lesárk**a**
RODILNIK: lesárk**e**
DAJALNIK: lesárk**i**
TOŽILNIK: lesárk**o**
MESTNIK: pri lesárk**i**
ORODNIK: z lesârk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lesárk**i**
RODILNIK: lesârk
DAJALNIK: lesárk**ama**
TOŽILNIK: lesárk**i**
MESTNIK: pri lesárk**ah**
ORODNIK: z lesárk**ama**

množina

IMENOVALNIK: lesárk**e**
RODILNIK: lesârk
DAJALNIK: lesárk**am**
TOŽILNIK: lesárk**e**
MESTNIK: pri lesárk**ah**
ORODNIK: z lesárk**ami**

IZVOR

↑lesar

LH LH in LH-ja samostalnik moškega spola

[elhá] kratica *luteinizirajoči hormon*

POMEN

iz medicine hormon, ki ga izloča žleza hipofiza in vpliva na delovanje spolnih žlez, sproža ovulacijo

▪ FSH spodbuja dozorevanje jajčnega folikla, *LH* pa sproži ovulacijo in zagotavlja nastajanje progesterona.
▪ Ko raven *LH* doseže vrhunec – to se zgodi okrog 14. dne ciklusa – dozoreli folikel poči in sprosti jajčece v jajcevod.
▪ Verjetno so navali vročine povezani tudi z zvečano ravnjo nekaterih hormonov, npr. *LH*, pred menopavzo in med njo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[elhá]
IPA: [ɛlˈxaː]

ednina

IMENOVALNIK: [elhá]
RODILNIK: [elhá]
DAJALNIK: [elhá]
TOŽILNIK: [elhá]
MESTNIK: [pri elhá]

ORODNIK: [z elhá]

dvojina

IMENOVALNIK: [elhá]
RODILNIK: [elhá]
DAJALNIK: [elhá]
TOŽILNIK: [elhá]
MESTNIK: [pri elhá]
ORODNIK: [z elhá]

množina

IMENOVALNIK: [elhá]
RODILNIK: [elhá]
DAJALNIK: [elhá]
TOŽILNIK: [elhá]
MESTNIK: [pri elhá]
ORODNIK: [z elhá]

in

[elhá]
IPA: [ɛlˈxaː]

ednina

IMENOVALNIK: [elhá]
RODILNIK: [elhája]
DAJALNIK: [elháju]
TOŽILNIK: [elhá]
MESTNIK: [pri elháju]
ORODNIK: [z elhájem]

dvojina

IMENOVALNIK: [elhája]
RODILNIK: [elhájeu̯]
DAJALNIK: [elhájema]
TOŽILNIK: [elhája]
MESTNIK: [pri elhájih]
ORODNIK: [z elhájema]

množina

IMENOVALNIK: [elháji]
RODILNIK: [elhájeu̯]
DAJALNIK: [elhájem]
TOŽILNIK: [elháje]
MESTNIK: [pri elhájih]
ORODNIK: [z elháji]

TONEMSKO

[elhâ]
IPA: [ɛlxáː]

ednina

IMENOVALNIK: [elhâ]
RODILNIK: [elhâ]
DAJALNIK: [elhâ]
TOŽILNIK: [elhâ]
MESTNIK: [pri elhâ]
ORODNIK: [z elhâ]

dvojina

IMENOVALNIK: [elhâ]
RODILNIK: [elhâ]
DAJALNIK: [elhâ]
TOŽILNIK: [elhâ]
MESTNIK: [pri elhâ]
ORODNIK: [z elhâ]

množina

IMENOVALNIK: [elhâ]
RODILNIK: [elhâ]
DAJALNIK: [elhâ]
TOŽILNIK: [elhâ]
MESTNIK: [pri elhâ]
ORODNIK: [z elhâ]

in

[elhâ]
IPA: [ɛlxáː]

ednina

IMENOVALNIK: [elhâ]
RODILNIK: [elhâja]
DAJALNIK: [elhâju]
TOŽILNIK: [elhâ]
MESTNIK: [pri elhâju]
ORODNIK: [z elhâjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [elhâja]
RODILNIK: [elhâjeu̯]
DAJALNIK: [elhâjema]
TOŽILNIK: [elhâja]
MESTNIK: [pri elhâjih]
ORODNIK: [z elhâjema]

množina

IMENOVALNIK: [elhâji]
RODILNIK: [elhâjeu̯]
DAJALNIK: [elhâjem]
TOŽILNIK: [elhâje]
MESTNIK: [pri elhâjih]
ORODNIK: [z elhâji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *LH*, kratica za *l(uteinizing) h(ormone)* ‘luteinizirajoči hormon’

líčkati líčkam nedovršni glagol

[líčkati]

POMEN

ročno odstranjevati liste s koruznega storža

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

ličkati koruzo

▪ Ob večerih so se naši predniki zbirali, *ličkali* koruzo in zraven za zabavo tudi zapeli.

...

▪ Nekaj jih je *ličkalo*, drugi so koruzo luščili.
▪ Po ljudskem izročilu je kmet po vasi vabil ljudi, naj pridejo na kmetijo *ličkat*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[líčkati]
IPA: [ˈliːʧkati]
NEDOLOČNIK: líčkati
NAMENILNIK: líčkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: líčka**m**
2. OSEBA: líčka**š**
3. OSEBA: líčka

dvojina
1. OSEBA: líčka**va**
2. OSEBA: líčka**ta**
3. OSEBA: líčka**ta**

množina
1. OSEBA: líčka**mo**
2. OSEBA: líčka**te**
3. OSEBA: líčka**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: líčkaj

dvojina
1. OSEBA: líčkaj**va**
2. OSEBA: líčkaj**ta**

množina
1. OSEBA: líčkaj**mo**
2. OSEBA: líčkaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: líčkal
DVOJINA: líčkal**a**
MNOŽINA: líčkal**i**

ženski spol
EDNINA: líčkal**a**
DVOJINA: líčkal**i**
MNOŽINA: líčkal**e**

srednji spol
EDNINA: líčkal**o**
DVOJINA: líčkal**i**
MNOŽINA: líčkal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: ličkajóč
RODILNIK: ličkajóč**ega**
DAJALNIK: ličkajóč**emu**
TOŽILNIK: ličkajóč
živo ličkajóč**ega**
MESTNIK: pri ličkajóč**em**
ORODNIK: z ličkajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: ličkajóč**a**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**ima**
TOŽILNIK: ličkajóč**a**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ličkajóč**i**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**im**
TOŽILNIK: ličkajóč**e**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: ličkajóč**a**
RODILNIK: ličkajóč**e**
DAJALNIK: ličkajóč**i**
TOŽILNIK: ličkajóč**o**
MESTNIK: pri ličkajóč**i**
ORODNIK: z ličkajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: ličkajóč**i**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**ima**
TOŽILNIK: ličkajóč**i**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ličkajóč**e**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**im**
TOŽILNIK: ličkajóč**e**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: ličkajóč**e**
RODILNIK: ličkajóč**ega**
DAJALNIK: ličkajóč**emu**
TOŽILNIK: ličkajóč**e**
MESTNIK: pri ličkajóč**em**
ORODNIK: z ličkajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: ličkajóč**i**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**ima**
TOŽILNIK: ličkajóč**i**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ličkajóč**a**
RODILNIK: ličkajóč**ih**
DAJALNIK: ličkajóč**im**
TOŽILNIK: ličkajóč**a**
MESTNIK: pri ličkajóč**ih**
ORODNIK: z ličkajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: lič**káje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: líčkanj**e**
RODILNIK: líčkanj**a**
DAJALNIK: líčkanj**u**
TOŽILNIK: líčkanj**e**
MESTNIK: pri líčkanj**u**
ORODNIK: z líčkanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: líčkanj**i**
RODILNIK: líčkanj
DAJALNIK: líčkanj**ema**
TOŽILNIK: líčkanj**i**
MESTNIK: pri líčkanj**ih**
ORODNIK: z líčkanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: líčkanj**a**
RODILNIK: líčkanj
DAJALNIK: líčkanj**em**
TOŽILNIK: líčkanj**a**
MESTNIK: pri líčkanj**ih**
ORODNIK: z líčkanj**i**

TONEMSKO

[lîčkati]

IPA: [lí:ʧkàti]

NEDOLOČNIK: lîčkati

NAMENILNIK: lîčkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lîčka**m**
2. OSEBA: lîčka**š**
3. OSEBA: lîčka

dvojina

1. OSEBA: lîčka**va**
2. OSEBA: lîčka**ta**
3. OSEBA: lîčka**ta**

množina

1. OSEBA: lîčka**mo**
2. OSEBA: lîčka**te**
3. OSEBA: lîčka**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: lîčkaj

dvojina

1. OSEBA: lîčkaj**va**
2. OSEBA: lîčkaj**ta**

množina

1. OSEBA: lîčkaj**mo**
2. OSEBA: lîčkaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: lîčkal

DVOJINA: lîčkal**a**

MNOŽINA: lîčkal**i**

ženski spol

EDNINA: lîčkal**a**

DVOJINA: lîčkal**i**

MNOŽINA: lîčkal**e**

srednji spol

EDNINA: lîčkal**o**

DVOJINA: lîčkal**i**

MNOŽINA: lîčkal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č tudi ličkajǫ̑č

RODILNIK: ličkajǫ́č**ega**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**emu**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č tudi ličkajǫ̑č

živo ličkajǫ́č**ega**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**em**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**a**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**ima**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**a**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**i**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**im**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**e**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**a**

RODILNIK: ličkajǫ́č**e**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**i**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**o**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**i**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**i**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**ima**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**i**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**e**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**im**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**e**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**e**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ega**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**emu**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**e**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**em**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**i**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**ima**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**i**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ličkajǫ́č**a**

RODILNIK: ličkajǫ́č**ih**

DAJALNIK: ličkajǫ́č**im**

TOŽILNIK: ličkajǫ́č**a**

MESTNIK: pri ličkajǫ́č**ih**

ORODNIK: z ličkajǫ́č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: lička**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lîčkanj**e**

RODILNIK: lîčkanj**a**

DAJALNIK: lîčkanj**u**

TOŽILNIK: lîčkanj**e**

MESTNIK: pri lîčkanj**u**

ORODNIK: z lîčkanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: lîčkanj**i**

RODILNIK: lîčkanj

DAJALNIK: lîčkanj**ema**

TOŽILNIK: lîčkanj**i**

MESTNIK: pri lîčkanj**ih**
ORODNIK: z lîčkanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: lîčkanj**a**
RODILNIK: lîčkanj
DAJALNIK: lîčkanj**em**
TOŽILNIK: lîčkanj**a**
MESTNIK: pri lîčkanj**ih**
ORODNIK: z lîčkanj**i**

IZVOR
iz *liko* ‘ličje’, glej ↑ličje

ljúbček ljúbčka samostalnik moškega spola
[ljúpčək]
POMEN
1. ekspresivno moški, ki ima ljubezensko, spolno razmerje z osebo, ki je s kom drugim v zakonski ali zunajzakonski zvezi; SIN.: ljubimec
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti ljubčka
▪ Ima *ljubčka*. Poročen je in po poklicu policaj.
▪ Prišlo mu je na uho, da ima žena *ljubčka*.
▪ Žena je nekaj let mlajša od mene. Morda ima tudi ona *ljubčka*, tega ne vem.
…
▪ Opisovali so ga kot javnega nečistnika in *ljubčka* grofice.
2. ekspresivno moški v odnosu do osebe, s katero je v ljubezenskem razmerju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
moj ljubček
▪ Neprestano je mislila na svojega *ljubčka* in za drugo ni imela ne časa in ne volje.
▪ Nič jim nisem povedala, ne o svojem dosedanjem življenju, ne o svojem *ljubčku*.
…
▪ Mama si je omislila *ljubčka*, ki se je pred nekaj dnevi za stalno naselil pri nas.
2.1. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do tega moškega
▪ Vsa leta zakona se nista nikdar klicala ljubica in *ljubček*.
▪ Kličeva se z ljubkovalnimi imeni, kot so moj srček, moj *ljubček*, moj pikec ...
3. ekspresivno kdor uživa ljubezen, naklonjenost koga, zlasti družinskega člana; SIN.: ljubljenec
▪ Ne vem, od kod prepričanje, da bi morali naše otroke do čim boljše izobrazbe spraviti po čim lažji poti, na kateri se naši *ljubčki* ne bi prav nič utrudili.
3.1. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do koga
▪ Oskrbovance centra imenuje kar »moji *ljubčki*«.
▪ Zelo prisrčna je znanka, ki vse moške ogovarja z *ljubčki*.
4. ekspresivno čemur kdo zaradi naklonjenosti, veselja posveča veliko pozornosti, časa
▪ Nič ne pretiravam, če rečem, da je računalnik moj *ljubček*, brez katerega res ne morem funkcionirati.
▪ Kolo je naša ljubica oziroma *ljubček* in ob ustrezni vožnji se bo oddolžilo z redkimi popravili.
5. ljubkovalno poljub
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dati ljubčka
▪ Zvečer nikar ne pozabi objeti mojega škratka, in mu dati *ljubčka* v mojem imenu.
▪ Pridi, ljubica. Boš dala *ljubčka* bratrancu?
…
▪ Vprašala me je, kaj hočem. Odgovor je priletel kot iz topa: »*Ljubčka*.«
▪ Začne se z držanjem za rokice in *ljubčkom* na lička.
▪ Hotel je *ljubčka* za slovo.
6. ljubkovalno uporablja se kot nagovor za partnerja, dečka, s katerim je govorec v bližjem, sorodstvenem razmerju, navadno v zasebnem, družinskem krogu
▸ **sam. beseda** + prid. beseda
ljubček moj
▪ »Živijo, *ljubček* moj. Mamica je.«
…
▪ Nič hudega, *ljubček*! Lahko se dobiva jutri.
▪ »*Ljubčka*!« je zaklicala tako glasno, da so se vsi v bližini obrnili. »Babičina *ljubčka*! Moja angelčka!«
▪ Objela ga je in poljubila na vrh glave. »Tudi jaz te imam rada, *ljubček*.«
7. uporablja se kot pretirano prijazen, sproščen nagovor za koga, zlasti znance
▸ **sam. beseda** + prid. beseda
ljubčki moji
▪ »*Ljubčki* moji, šolsko leto se izteka! V sedmem razredu ste že skoraj pri mali maturi.«
▪ »Kaj pa kaj delate, *ljubčki* zlati,« prilizovalsko zažgolim na vratih krajevne skupnosti.
…
▪ »No, kako je, *ljubčki*? Smo se že navadili na nov sistem? Saj ni tako hudo, kot se vam je zdelo, kajne?«
8. ironično uporablja se kot pokroviteljski, posmehljiv nagovor za koga, zlasti pri izražanju nestrinjanja, nasprotovanja
▸ **sam. beseda** + prid. beseda
ljubčki moji
▪ Veste kaj, *ljubčki* moji, mojega potrpljenja je konec.
▪ Za pomoč iščejo ljudi, ki so pametni, odgovorni, pridni, predvsem pa navajeni dela. *Ljubčki* moji, pri njih se pač ne gleda v zrak!
…
▪ Namenila jim je leden nasmeh, potem pa hladno odvrnila: *Ljubčki*, iz tega ne bo nič.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ljúpčək]
IPA: ['lju:pʧək]
ednina
IMENOVALNIK: ljúbček

RODILNIK: ljúbčk**a**
DAJALNIK: ljúbčk**u**
TOŽILNIK: ljúbčk**a**
neživo ljúbček
MESTNIK: pri ljúbčk**u**
ORODNIK: z ljúbčk**om**

dvojina
IMENOVALNIK: ljúbčk**a**
RODILNIK: ljúbčk**ov**
DAJALNIK: ljúbčk**oma**
TOŽILNIK: ljúbčk**a**
MESTNIK: pri ljúbčk**ih**
ORODNIK: z ljúbčk**oma**

množina
IMENOVALNIK: ljúbčk**i**
RODILNIK: ljúbčk**ov**
DAJALNIK: ljúbčk**om**
TOŽILNIK: ljúbčk**e**
MESTNIK: pri ljúbčk**ih**
ORODNIK: z ljúbčk**i**

TONEMSKO
[ljûpčək]
IPA: [ljú:pʧək]

ednina
IMENOVALNIK: ljûbček
RODILNIK: ljûbčk**a**
DAJALNIK: ljûbčk**u**
TOŽILNIK: ljûbčk**a**
neživo ljûbček
MESTNIK: pri ljûbčk**u**
ORODNIK: z ljûbčk**om**

dvojina
IMENOVALNIK: ljûbčk**a**
RODILNIK: ljûbčk**ov**
DAJALNIK: ljûbčk**oma**
TOŽILNIK: ljûbčk**a**
MESTNIK: pri ljûbčk**ih**
ORODNIK: z ljûbčk**oma**

množina
IMENOVALNIK: ljûbčk**i**
RODILNIK: ljûbčk**ov**
DAJALNIK: ljûbčk**om**
TOŽILNIK: ljûbčk**e**
MESTNIK: pri ljûbčk**ih**
ORODNIK: z ljûbčk**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: ljúbica

IZVOR
iz *ljubec* iz ↑ljub

ljúbica ljúbice samostalnik ženskega spola

[ljúbica]
POMEN
1. ekspresivno ženska, ki ima ljubezensko, spolno razmerje z osebo, ki je s kom drugim v zakonski ali zunajzakonski zvezi; SIN.: ljubimka

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bivša, nekdanja, nova ljubica | domnevna ljubica | lepa, mlada ljubica | moževa, očetova ljubica | skrivna ljubica | številne ljubice
▪ Omislil si je mlado *ljubico*, zaradi katere se ločuje od žene.
▪ V hudo zakonsko krizo je padel zaradi domnevnih *ljubic*.
▪ Njun zakon so zaznamovale številne moževe *ljubice*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti ljubico | najti, omisliti si ljubico
▪ Ugotovila sem, da je imel poleg mene dve *ljubici*.
▪ Prepričana je, da si je njen možek našel *ljubico*.
▪ Mož, ki je precej starejši od mene, si je pred devetimi leti omislil *ljubico*.

▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti, postati ljubica
▪ Sodelavka je postala moja *ljubica*, in čeprav je bila ljubezen obojestranska, nisem razmišljal o ločitvi, saj sem se bal, da bi prizadel ženo.

▸ priredna zveza
ljubica ali ljubček, ljubica ali žena
▪ Redki so tako predrzni, da pripeljejo *ljubico* ali ljubčka v zakonsko posteljo.
▪ Moral sem se odločiti, ali žena ali *ljubica*.

...
▪ Mož se je ločil od žene in živel z *ljubico*.
▪ Vse pride na dan, tako tudi razmerje z *ljubico* ni ostalo skrivnost.
▪ Povabil jo je na poskusno snemanje svojega novega filma, v katerem je vloga *ljubice* še nezapolnjena.

2. ekspresivno ženska v odnosu do osebe, s katero je v ljubezenskem razmerju

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bivša, nekdanja, nova ljubica
▪ Zvest je samemu sebi in svoji srčni *ljubici*.

▸ priredna zveza
ljubica in ljubček
▪ Da sta ljubček in *ljubica*, da sta srečna in neločljiva, že vrabci čivkajo.
▪ Vsaka ženska je enkratna, bodisi kot *ljubica* ali prijateljica.

2.1. ekspresivno ženska glede na spretnost v spolnosti; SIN.: ljubimka
▪ Ni bila samo dobra gospodinja, bila je tudi strastna *ljubica*.
▪ Trenutno verjamem, da če v ženi najdeš dobro *ljubico*, ne potrebuješ ničesar več.

2.2. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do te ženske
▪ Ko sva se spoznala, me je klical *ljubica*, pozneje naša, po otroku mami.
▪ Od besed na seznamu moževih ljubkovalnih imen si je izbrala »*ljubica*« in »srček«.
▪ »Nikar me ne imenuj *ljubica*,« je jezno rekla.

3. ekspresivno deklica, ki je deležna ljubezni, naklonjenosti koga, zlasti družinskega člana; SIN.: ljubljenka

▪ Hči Ana se lahko pohvali z desetimi svečkami in dejstvom, da je prava očkova *ljubica*.
▪ Ko je družinica postala žejna, je odšla po pijačo, da njena *ljubica* ne bi zamudila kakšne akcije na igrišču.

3.1. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do deklice
▪ Mama jo je klicala *ljubica* Bernardka.
▪ Moja družina ve, da svojo hčer kličem *ljubica*.

4. ekspresivno čemur kdo zaradi naklonjenosti, veselja posveča veliko pozornosti, časa
▪ Čeprav se je v življenju ukvarjal z različnimi literarnimi zvrstmi, ni nikoli izdal svoje edine in prve *ljubice* – poezije.
▪ Ko bo našel ljubezen svojega življenja, jo bo začutil, zdaj pa se bo posvetil svoji najzvestejši *ljubici*, glasbi.
▪ Že od mladih nog je zaljubljen v konje. Njegova Bistrica ima že 14 let in je njegova *ljubica*.

5. ljubkovalno uporablja se kot nagovor za partnerko, deklico, s katero je govorec v bližjem, sorodstvenem razmerju, navadno v zasebnem, družinskem krogu
▸ **sam. beseda** + prid. beseda
ljubica moja
▪ »Joj, *ljubica* moja, tako te pogrešam,« ji je zašepetal v uho.
…
▪ »Tako je, *ljubica*,« je pritrdil in jo nežno stisnil k sebi.
▪ »Živijo, *ljubica*,« je rekla mama, ne da bi se obrnila. »Ne pozabi pojesti večerjo, v hladilniku jo imaš.«
▪ Babica je skočila k njej. »Kaj je narobe, *ljubica*?« jo je vprašala.

6. uporablja se kot pretirano prijazen, sproščen nagovor za žensko
▪ Kako pa ti je ime, *ljubica*?
▪ Če prav razumem, ste čez dan zelo zaposleni. Kaj pa jutri zvečer ob pol osmih? Bi to šlo? Pa vaše ime, *ljubica*?
▪ Ko me je prodajalka v trgovini v Španiji prvič pozdravila z »Živjo, *ljubica*! Povej, kako ti lahko pomagam?« sem začudeno pogledala, ker nisem bila navajena takšnega pristopa.

7. ironično uporablja se kot pokroviteljski, posmehljiv nagovor za žensko, zlasti pri izražanju nestrinjanja, nasprotovanja
▸ **sam. beseda** + prid. beseda
ljubica moja
▪ Vzpone in padce da doživljaš? Lepo te prosim, *ljubica* moja, to ni še nič.
▪ *Ljubici* moji, »hoditi« pomeni, da hodiš s kom na zmenke in da ga poznaš. Poznanstva z internetne klepetalnice to prav gotovo niso.
…
▪ »Brez izjem, *ljubica*!« jo je ustavil. »Človek vam ponudi prst, ve pa takoj zgrabite celo roko.«

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ljúbica]
IPA: ['lju:bitsa]
ednina
IMENOVALNIK: ljúbic**a**
RODILNIK: ljúbic**e**
DAJALNIK: ljúbic**i**
TOŽILNIK: ljúbic**o**
MESTNIK: pri ljúbic**i**
ORODNIK: z ljúbic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ljúbic**i**
RODILNIK: ljúbic
DAJALNIK: ljúbic**ama**
TOŽILNIK: ljúbic**i**
MESTNIK: pri ljúbic**ah**
ORODNIK: z ljúbic**ama**
množina
IMENOVALNIK: ljúbic**e**
RODILNIK: ljúbic
DAJALNIK: ljúbic**am**
TOŽILNIK: ljúbic**e**
MESTNIK: pri ljúbic**ah**
ORODNIK: z ljúbic**ami**
TONEMSKO
[ljûbica]
IPA: [ljú:bìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: ljûbic**a**
RODILNIK: ljûbic**e**
DAJALNIK: ljûbic**i**
TOŽILNIK: ljûbic**o**
MESTNIK: pri ljûbic**i**
ORODNIK: z ljûbic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ljûbic**i**
RODILNIK: ljûbic
DAJALNIK: ljûbic**ama**
TOŽILNIK: ljûbic**i**
MESTNIK: pri ljûbic**ah**
ORODNIK: z ljûbic**ama**
množina
IMENOVALNIK: ljûbic**e**
RODILNIK: ljûbic
DAJALNIK: ljûbic**am**
TOŽILNIK: ljûbic**e**
MESTNIK: pri ljûbic**ah**
ORODNIK: z ljûbic**ami**

IZVOR
↑ljub

lójevec lójevca samostalnik moškega spola
[lójevəc]
POMEN
iz mineralogije metamorfna kamnina listasti magnezijev silikat s hidroksilno skupino
▪ Sveti hrošček je skrbno izrezljan iz svetlosivo rumenega *lojevca*.

▪ *Lojevec* je v čudovitem koloritu, od črnega, ki ga kopljejo globoko v zemlji, do svetlo turkiznega z obale morja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lójevəc]
IPA: ['lo:jɛʋəts]
ednina
IMENOVALNIK: lójevec
RODILNIK: lójevc**a**
DAJALNIK: lójevc**u**
TOŽILNIK: lójevec
MESTNIK: pri lójevc**u**
ORODNIK: z lójevc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: lójevc**a**
RODILNIK: lójevc**ev**
DAJALNIK: lójevc**ema**
TOŽILNIK: lójevc**a**
MESTNIK: pri lójevc**ih**
ORODNIK: z lójevc**ema**
množina
IMENOVALNIK: lójevc**i**
RODILNIK: lójevc**ev**
DAJALNIK: lójevc**em**
TOŽILNIK: lójevc**e**
MESTNIK: pri lójevc**ih**
ORODNIK: z lójevc**i**
TONEMSKO
[lȏ̩jevəc]
IPA: [ló:jɛ̀ʋəts]
ednina
IMENOVALNIK: lȏ̩jevec
RODILNIK: lȏ̩jevc**a**
DAJALNIK: lȏ̩jevc**u**
TOŽILNIK: lȏ̩jevec
MESTNIK: pri lȏ̩jevc**u**
ORODNIK: z lȏ̩jevc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: lȏ̩jevc**a**
RODILNIK: lȏ̩jevc**ev**
DAJALNIK: lȏ̩jevc**ema**
TOŽILNIK: lȏ̩jevc**a**
MESTNIK: pri lȏ̩jevc**ih**
ORODNIK: z lȏ̩jevc**ema**
množina
IMENOVALNIK: lȏ̩jevc**i**
RODILNIK: lȏ̩jevc**ev**
DAJALNIK: lȏ̩jevc**em**
TOŽILNIK: lȏ̩jevc**e**
MESTNIK: pri lȏ̩jevc**ih**
ORODNIK: z lȏ̩jevc**i**

IZVOR
↑loj

lokalízem lokalízma samostalnik moškega spola

[lokalízəm]
POMEN
1. zavzemanje, prizadevanje za priznavanje pomena, koristi določenega manjšega območja, kraja v okviru širšega zemljepisnega prostora, navadno brez upoštevanja interesov, ciljev širše skupnosti
▪ S problemom okoljskega varovanja se bo treba spoprijeti usklajeno, brez *lokalizmov*, predvsem pa racionalno in trajnostno.
▪ Kozmopolitski globalizem in patriotski *lokalizem* sta dve neločljivi plati trenutne situacije v svetu.
▪ Njegova ocena razvojne strategije turizma ima globoko jedro; je podoba razmer v slovenskem turizmu, politike razdrobljenosti in čvrstega *lokalizma*.
2. iz jezikoslovja jezikovna prvina, značilna za določeno manjše območje, v razmerju do prvin, ki se pojavljajo v jezikovni rabi na širšem jezikovnem prostoru
▪ Značilnost njegovih pravljic so nazoren ljudski jezik in številni gorenjski *lokalizmi*.
▪ Prevajanje je bilo težje zaradi starinskega jezika, ki ima zelo materialen, konkreten besednjak, vezan na podeželsko življenje, ter *lokalizme*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lokalízəm]
IPA: [lɔka'li:zəm]
ednina
IMENOVALNIK: lokalízem
RODILNIK: lokalízm**a**
DAJALNIK: lokalízm**u**
TOŽILNIK: lokalízem
MESTNIK: pri lokalízm**u**
ORODNIK: z lokalízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lokalízm**a**
RODILNIK: lokalízm**ov**
DAJALNIK: lokalízm**oma**
TOŽILNIK: lokalízm**a**
MESTNIK: pri lokalízm**ih**
ORODNIK: z lokalízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: lokalízm**i**
RODILNIK: lokalízm**ov**
DAJALNIK: lokalízm**om**
TOŽILNIK: lokalízm**e**
MESTNIK: pri lokalízm**ih**
ORODNIK: z lokalízm**i**
TONEMSKO
[lokalízəm]
IPA: [lɔkalì:zə́m]
ednina
IMENOVALNIK: lokalízem
RODILNIK: lokalízm**a**
DAJALNIK: lokalízm**u**

TOŽILNIK: lokalízem
MESTNIK: pri lokalízm**u**
ORODNIK: z lokalízm**om**

dvojina
IMENOVALNIK: lokalízm**a**
RODILNIK: lokalízm**ov** tudi lokalîzm**ov**
DAJALNIK: lokalízm**oma**
TOŽILNIK: lokalízm**a**
MESTNIK: pri lokalízm**ih** tudi pri lokalîzm**ih**
ORODNIK: z lokalízm**oma**

množina
IMENOVALNIK: lokalízm**i**
RODILNIK: lokalízm**ov** tudi lokalîzm**ov**
DAJALNIK: lokalízm**om**
TOŽILNIK: lokalízm**e**
MESTNIK: pri lokalízm**ih** tudi pri lokalîzm**ih**
ORODNIK: z lokalízm**i** tudi z lokalîzm**i**

IZVOR
prevzeto prek angl. *localism* iz frc. *localisme*, iz ↑lokalen

lôlek lôleka in **lólek** lóleka samostalnik moškega spola

[lôlək] in [lóləк]

POMEN
navadno slabšalno kdor je neumen, neveden, nespreten ali se mu to pripisuje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
navaden lolek
▪ Ima se za moža, je pa navaden *lolek*.
▪ Obiščite kakšnega strokovnjaka, preden objavite novico. Kar nekaj Vaših bralcev ni totalnih *lolekov* in se takšnim novicam smejejo.
▪ Filme gledam v nemščini in včasih izpadem kot pravi *lolek*, ki ne pozna ne originalnega angleškega, kaj šele slovenskega imena.

...
▪ Vsak me ne more imeti za *loleka*.
▪ Strah me je, da česa ne bi obvladal in bi izpadel »*lolek*«.
▪ Vsak *lolek* ve, da so o dogajanju vedno najbolje poučene tajnice.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lôlək]
IPA: [ˈlɔːləк]
ednina
IMENOVALNIK: lôlek
RODILNIK: lôlek**a**
DAJALNIK: lôlek**u**
TOŽILNIK: lôlek**a**
MESTNIK: pri lôlek**u**
ORODNIK: z lôlek**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lôlek**a**
RODILNIK: lôlek**ov**
DAJALNIK: lôlek**oma**
TOŽILNIK: lôlek**a**
MESTNIK: pri lôlek**ih**
ORODNIK: z lôleko
množina
IMENOVALNIK: lôlek**i**
RODILNIK: lôlek**ov**
DAJALNIK: lôlek**em**
TOŽILNIK: lôlek**e**
MESTNIK: pri lôlek**ih**
ORODNIK: z lôlek**i**

in

[lóləк]
IPA: [ˈloːləк]

ednina
IMENOVALNIK: lólek
RODILNIK: lóleк**a**
DAJALNIK: lóleк**u**
TOŽILNIK: lóleк**a**
MESTNIK: pri lóleк**u**
ORODNIK: z lóleк**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lóleк**a**
RODILNIK: lóleк**ov**
DAJALNIK: lóleк**oma**
TOŽILNIK: lóleк**a**
MESTNIK: pri lóleк**ih**
ORODNIK: z lóleк**oma**
množina
IMENOVALNIK: lóleк**i**
RODILNIK: lóleк**ov**
DAJALNIK: lóleк**om**
TOŽILNIK: lóleк**e**
MESTNIK: pri lóleк**ih**
ORODNIK: z lóleк**i**

TONEMSKO
[lôlək]
IPA: [lɔ́ːləк]
ednina
IMENOVALNIK: lôlek
RODILNIK: lôlek**a**
DAJALNIK: lôlek**u**
TOŽILNIK: lôlek**a**
MESTNIK: pri lôlek**u**
ORODNIK: z lôlek**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lôlek**a**
RODILNIK: lôlek**ov**
DAJALNIK: lôlek**oma**
TOŽILNIK: lôlek**a**
MESTNIK: pri lôlek**ih**
ORODNIK: z lôlek**oma**
množina
IMENOVALNIK: lôlek**i**
RODILNIK: lôlek**ov**
DAJALNIK: lôlek**om**
TOŽILNIK: lôlek**e**
MESTNIK: pri lôlek**ih**
ORODNIK: z lôlek**i**

in

[lo̯ləк]

IPA: [ló:lə̀k]

ednina
IMENOVALNIK: lo̰lek
RODILNIK: lo̰lek**a**
DAJALNIK: lo̰lek**u**
TOŽILNIK: lo̰lek**a**
MESTNIK: pri lo̰lek**u**
ORODNIK: z lo̰lek**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lo̰lek**a**
RODILNIK: lo̰lek**ov**
DAJALNIK: lo̰lek**oma**
TOŽILNIK: lo̰lek**a**
MESTNIK: pri lo̰lek**ih**
ORODNIK: z lo̰lek**oma**
množina
IMENOVALNIK: lo̰lek**i**
RODILNIK: lo̰lek**ov**
DAJALNIK: lo̰lek**om**
TOŽILNIK: lo̰lek**e**
MESTNIK: pri lo̰lek**ih**
ORODNIK: z lo̰lek**i**

IZVOR
iz *lola* ‘debela, omejena, neumna ženska’, prevzeto iz avstr. nem. *Lalle* ‘matast človek’ ali *Lölle* ‘bedak’, onomatopejskega nastanka, sorodno z nem. *lallen* ‘nerazumljivo govoriti, bebljati’

lón lóna samostalnik moškega spola
[lón]

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lón]
IPA: [ˈlo:n]
ednina
IMENOVALNIK: lón
RODILNIK: lón**a**
DAJALNIK: lón**u**
TOŽILNIK: lón
MESTNIK: pri lón**u**
ORODNIK: z lón**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lón**a**
RODILNIK: lón**ov**
DAJALNIK: lón**oma**
TOŽILNIK: lón**a**
MESTNIK: pri lón**ih**
ORODNIK: z lón**oma**
množina
IMENOVALNIK: lón**i**
RODILNIK: lón**ov**
DAJALNIK: lón**om**
TOŽILNIK: lón**e**
MESTNIK: pri lón**ih**
ORODNIK: z lón**i**

TONEMSKO
[lő̰n]
IPA: [ló:n]
ednina
IMENOVALNIK: lő̰n
RODILNIK: lő̰n**a**
DAJALNIK: lő̰n**u**
TOŽILNIK: lő̰n
MESTNIK: pri lő̰n**u**
ORODNIK: z lő̰n**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lő̰n**a**
RODILNIK: lő̰n**ov**
DAJALNIK: lő̰n**oma**
TOŽILNIK: lő̰n**a**
MESTNIK: pri lő̰n**ih**
ORODNIK: z lő̰n**oma**
množina
IMENOVALNIK: lő̰n**i**
RODILNIK: lő̰n**ov**
DAJALNIK: lő̰n**om**
TOŽILNIK: lő̰n**e**
MESTNIK: pri lő̰n**ih**
ORODNIK: z lő̰n**i**

FRAZEOLOGIJA

za božji lon | za boglonaj/bohlonaj
za božji lon
starinsko za boglonaj
starinsko za bohlonaj

starinsko takó, da kdo za svoje delo, trud ne dobi zasluženega plačila
▪ To naredim *za božji lon*. Ne morem molsti neke dobrodelne ustanove, ki živi od dotacij.
▪ Delodajalci od delavcev večkrat zahtevajo, da delajo tudi zunaj rednega delovnega časa, vendar jim tega dela ne plačajo! Torej, nadurno delo *za boglonaj*.
▪ Glasilo je rezultat dela peščice navdušencev, ki že leta delajo *za boglonaj*.
▪ Letošnje poletje je kose poklepal tudi svojim sosedom, kot je med sosedi v navadi, le *za bohlonaj*.

IZVOR
prevzeto iz srvnem. *lōn* (> nem. *Lohn*) = got., stnord. *laun* ‘plačilo’

lúčnik lúčnika samostalnik moškega spola
[lúčnik]
POMEN
1. zdravilna rastlina z rumenimi, belimi ali vijoličastimi cvetovi v pokončnem socvetju in ovalnimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Verbascum*
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cvetovi lučnika
▪ Cvetove *lučnika* uporabljamo tako, da iz treh do štirih gramov suhih cvetov pripravimo poparek.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Lučnik* raste v dobro odcedni, ne preveč rodovitni in najraje alkalni prsti.
▪ *Lučnik* bogato cveti tudi v revnih in suhih tleh, še bolje pa se počuti v dobri vrtni zemlji.
…
▪ Iz *lučnika* pripravljamo zavretke, poparke in tinkture, za zunanjo rabo pa obliže, ki jih polagamo na vneta mesta.
▪ *Lučniki* so dvoletnice, ki zrastejo tudi do dveh metrov visoko.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ Zaradi visoke vsebnosti sluzi in saponinov *lučnik* blaži kašelj in hkrati pospešuje izkašljevanje.
▪ Žlico *lučnika* lahko poparite s četrt litra mleka.
▪ Če *lučniku* dodamo trpotec, bo čaj še bolj zdravilen.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[lúčnik]
IPA: ['lu:ʧnik]
ednina
IMENOVALNIK: lúčnik
RODILNIK: lúčnik**a**
DAJALNIK: lúčnik**u**
TOŽILNIK: lúčnik
MESTNIK: pri lúčnik**u**
ORODNIK: z lúčnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lúčnik**a**
RODILNIK: lúčnik**ov**
DAJALNIK: lúčnik**oma**
TOŽILNIK: lúčnik**a**
MESTNIK: pri lúčnik**ih**
ORODNIK: z lúčnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: lúčnik**i**
RODILNIK: lúčnik**ov**
DAJALNIK: lúčnik**om**
TOŽILNIK: lúčnik**e**
MESTNIK: pri lúčnik**ih**
ORODNIK: z lúčnik**i**
TONEMSKO
[lûčnik]
IPA: [lú:ʧnìk]
ednina
IMENOVALNIK: lûčnik
RODILNIK: lûčnik**a**
DAJALNIK: lûčnik**u**
TOŽILNIK: lûčnik
MESTNIK: pri lûčnik**u**
ORODNIK: z lûčnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: lûčnik**a**
RODILNIK: lûčnik**ov**
DAJALNIK: lûčnik**oma**
TOŽILNIK: lûčnik**a**
MESTNIK: pri lûčnik**ih**
ORODNIK: z lûčnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: lûčnik**i**
RODILNIK: lûčnik**ov**
DAJALNIK: lûčnik**om**
TOŽILNIK: lûčnik**e**
MESTNIK: pri lûčnik**ih**
ORODNIK: z lûčnik**i**

STALNE ZVEZE

drobnocvetni lučnik
iz botanike lučnik z drobnimi rumenimi cvetovi v socvetju ali del te rastline; primerjaj lat. *Verbascum thapsus*
▪ Našli smo rastišča srebrne plahtice in *drobnocvetnega lučnika*.
▪ Pomešamo enake dele lapuhovih cvetov ter listov *drobnocvetnega lučnika*, pljučnika in suličastega trpotca.

velecvetni lučnik
iz botanike lučnik z rumenimi cvetovi in nazobčanimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Verbascum densiflorum*, *Verbascum thapsiforme*; SIN.: velikocvetni lučnik
▪ Pri vnetju pljuč oz. pljučnici večkrat dnevno pijemo poparek iz *velecvetnega lučnika*.
▪ Morda je bolj pogost drobnocvetni lučnik, najlepši in najvišji pa je *velecvetni lučnik*.

velikocvetni lučnik
lučnik z rumenimi cvetovi in nazobčanimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Verbascum densiflorum*, *Verbascum thapsiforme*; SIN.: iz botanike velecvetni lučnik
▪ Cvetove *velikocvetnega lučnika*, šentjanževke, kamilic in ognjiča pobiramo ob poznodopoldanskih urah.
▪ Za podeželski slog tipične trajnice, kot so ostrožnik, plamenka in *velikocvetni lučnik*, zagotavljajo bujno cvetje.
▪ Ognjič, *velikocvetni lučnik*, materina dušica in pelin, ki jih uporabljamo v domači lekarni, se po tradiciji nabirajo okoli dneva, ko goduje Janez (24. junij).

IZVOR
↑luč

lupíti lúpim nedovršni glagol

[lupíti] in [lúpiti]
POMEN
1. odstranjevati lupino, vrhnjo plast
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
lupiti banano, pomarančo, sadje | lupiti krompir, repo | lupiti lubje
▪ Krompir *lupimo* čim bolj na tanko, saj se tik pod lupino skriva največ vitaminov in mineralov.
▪ Ko so *lupili* repo, so skrbno shranjevali olupke.

▪ Srnjad in jelenjad lahko povzročata precejšnje težave, ker se hranita skoraj z vsemi vrstami rastlin, pozimi pa *lupita* drevesno lubje.

…

▪ Trdo kuhana jajca se lepo *lupijo*, če jih ohladimo pod curkom mrzle vode.

▪ Kostanj stresemo v vrelo vodo, ga kuhamo samo nekaj minut, odcedimo in vročega *lupimo*.

2. ekspresivno povzročati poškodbe z odstranjevanjem plasti česa

▪ Tok naraslih rek je bil tako močan, da je asfalt odstopil s cest, narasle vode pa so *lupile* lubje z dreves.

▪ Stroji neusmiljeno *lupijo* pobočja in nasipavajo ravnico.

3. v obliki **lupiti se** izgubljati zgornje, zunanje plasti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

koža se lupi

▪ Koža *se* jim ves čas *lupi*, zato se morajo strogo držati navodil za nego.

▪ Ograja *se lupi* kot od sonca ožgani nos.

…

▪ Stres povzroča izgubo vlage v koži, koža *se* začne zato *lupiti*.

▪ Tekalna površina na zadnji levi gumi *se* je začela *lupiti*.

4. slabšalno izkoriščati s previsokimi cenami ali neupravičenimi materialnimi zahtevami

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Ugotovil je, da pogoltni trgovci nesramno *lupijo* poštene državljane.

▪ Na vse mogoče načine *lupijo* nedolžne turiste.

…

▪ Vsi naju *lupijo*, kjer se le da.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lupíti] in [lúpiti]

IPA: [lu'pi:ti] in ['lu:piti]

NEDOLOČNIK: lupíti in lúpiti

NAMENILNIK: lúpit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lúpi**m**
2. OSEBA: lúpi**š**
3. OSEBA: lúpi

dvojina

1. OSEBA: lúpi**va**
2. OSEBA: lúpi**ta**
3. OSEBA: lúpi**ta**

množina

1. OSEBA: lúpi**mo**
2. OSEBA: lúpi**te**
3. OSEBA: lúpi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: lúpi

dvojina

1. OSEBA: lúpi**va** in lupí**va**
2. OSEBA: lúpi**ta** in lupí**ta**

množina

1. OSEBA: lúpi**mo** in lupí**mo**
2. OSEBA: lúpi**te** in lupí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: lúpil

DVOJINA: lupíl**a**

MNOŽINA: lupíl**i**

ženski spol

EDNINA: lupíl**a**

DVOJINA: lupíl**i**

MNOŽINA: lupíl**e**

srednji spol

EDNINA: lupíl**o**

DVOJINA: lupíl**i**

MNOŽINA: lupíl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lupèč

RODILNIK: lupéč**ega**

DAJALNIK: lupéč**emu**

TOŽILNIK: lupèč

živo lupéč**ega**

MESTNIK: pri lupéč**em**

ORODNIK: z lupéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lupéč**a**

RODILNIK: lupéč**ih**

DAJALNIK: lupéč**ima**

TOŽILNIK: lupéč**a**

MESTNIK: pri lupéč**ih**

ORODNIK: z lupéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupéč**i**

RODILNIK: lupéč**ih**

DAJALNIK: lupéč**im**

TOŽILNIK: lupéč**e**

MESTNIK: pri lupéč**ih**

ORODNIK: z lupéč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lupéč**a**

RODILNIK: lupéč**e**

DAJALNIK: lupéč**i**

TOŽILNIK: lupéč**o**

MESTNIK: pri lupéč**i**

ORODNIK: z lupéč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lupéč**i**

RODILNIK: lupéč**ih**

DAJALNIK: lupéč**ima**

TOŽILNIK: lupéč**i**

MESTNIK: pri lupéč**ih**

ORODNIK: z lupéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupéč**e**

RODILNIK: lupéč**ih**

DAJALNIK: lupéč**im**

TOŽILNIK: lupéč**e**

MESTNIK: pri lupéč**ih**

ORODNIK: z lupéč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lupéč**e**
RODILNIK: lupéč**ega**
DAJALNIK: lupéč**emu**
TOŽILNIK: lupéč**e**
MESTNIK: pri lupéč**em**
ORODNIK: z lupéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lupéč**i**
RODILNIK: lupéč**ih**
DAJALNIK: lupéč**ima**
TOŽILNIK: lupéč**i**
MESTNIK: pri lupéč**ih**
ORODNIK: z lupéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupéč**a**
RODILNIK: lupéč**ih**
DAJALNIK: lupéč**im**
TOŽILNIK: lupéč**a**
MESTNIK: pri lupéč**ih**
ORODNIK: z lupéč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen
RODILNIK: lúpljen**ega**
DAJALNIK: lúpljen**emu**
TOŽILNIK: lúpljen
živo lúpljen**ega**
MESTNIK: pri lúpljen**em**
ORODNIK: z lúpljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**a**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**e**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**e**
DAJALNIK: lúpljen**i**
TOŽILNIK: lúpljen**o**
MESTNIK: pri lúpljen**i**
ORODNIK: z lúpljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**i**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**e**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**e**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen**o**
RODILNIK: lúpljen**ega**
DAJALNIK: lúpljen**emu**
TOŽILNIK: lúpljen**o**
MESTNIK: pri lúpljen**em**
ORODNIK: z lúpljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**i**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**a**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lúpljenj**e**
RODILNIK: lúpljenj**a**
DAJALNIK: lúpljenj**u**
TOŽILNIK: lúpljenj**e**
MESTNIK: pri lúpljenj**u**
ORODNIK: z lúpljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljenj**i**
RODILNIK: lúpljenj
DAJALNIK: lúpljenj**ema**
TOŽILNIK: lúpljenj**i**
MESTNIK: pri lúpljenj**ih**
ORODNIK: z lúpljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: lúpljenj**a**
RODILNIK: lúpljenj
DAJALNIK: lúpljenj**em**
TOŽILNIK: lúpljenj**a**
MESTNIK: pri lúpljenj**ih**
ORODNIK: z lúpljenj**i**

TONEMSKO

[lupíti] tudi [lupîti] in [lúpiti]
IPA: [lupì:tí] tudi [lupí:tì] in [lù:píti]
NEDOLOČNIK: lupíti tudi lupîti in lúpiti
NAMENILNIK: lúpit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lúpi**m**

2. OSEBA: lúpi**š**
3. OSEBA: lúpi

dvojina

1. OSEBA: lúpi**va**
2. OSEBA: lúpi**ta**
3. OSEBA: lúpi**ta**

množina

1. OSEBA: lúpi**mo**
2. OSEBA: lúpi**te**
3. OSEBA: lúpi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: lúpi

dvojina

1. OSEBA: lúpi**va** in lupî**va**
2. OSEBA: lúpi**ta** in lupî**ta**

množina

1. OSEBA: lúpi**mo** in lupî**mo**
2. OSEBA: lúpi**te** in lupî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: lúpil
DVOJINA: lupíl**a**
MNOŽINA: lupíl**i**

ženski spol

EDNINA: lupîl**a**
DVOJINA: lupíl**i**
MNOŽINA: lupíl**e**

srednji spol

EDNINA: lupíl**o**
DVOJINA: lupíl**i**
MNOŽINA: lupíl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lupȅč
RODILNIK: lupȇč**ega**
DAJALNIK: lupȇč**emu**
TOŽILNIK: lupȅč
živo lupȇč**ega**
MESTNIK: pri lupȇč**em**
ORODNIK: z lupȇč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lupȇč**a**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**ima**
TOŽILNIK: lupȇč**a**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupȇč**i**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**im**
TOŽILNIK: lupȇč**e**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lupȇč**a**
RODILNIK: lupȇč**e**
DAJALNIK: lupȇč**i**
TOŽILNIK: lupȇč**o**
MESTNIK: pri lupȇč**i**
ORODNIK: z lupȇč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lupȇč**i**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**ima**
TOŽILNIK: lupȇč**i**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupȇč**e**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**im**
TOŽILNIK: lupȇč**e**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lupȇč**e**
RODILNIK: lupȇč**ega**
DAJALNIK: lupȇč**emu**
TOŽILNIK: lupȇč**e**
MESTNIK: pri lupȇč**em**
ORODNIK: z lupȇč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lupȇč**i**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**ima**
TOŽILNIK: lupȇč**i**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lupȇč**a**
RODILNIK: lupȇč**ih**
DAJALNIK: lupȇč**im**
TOŽILNIK: lupȇč**a**
MESTNIK: pri lupȇč**ih**
ORODNIK: z lupȇč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen
RODILNIK: lúpljen**ega**
DAJALNIK: lúpljen**emu**
TOŽILNIK: lúpljen
živo lúpljen**ega**
MESTNIK: pri lúpljen**em**
ORODNIK: z lúpljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**a**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**e**

MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**e**
DAJALNIK: lúpljen**i**
TOŽILNIK: lúpljen**o**
MESTNIK: pri lúpljen**i**
ORODNIK: z lúpljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**i**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**e**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**e**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lúpljen**o**
RODILNIK: lúpljen**ega**
DAJALNIK: lúpljen**emu**
TOŽILNIK: lúpljen**o**
MESTNIK: pri lúpljen**em**
ORODNIK: z lúpljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljen**i**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**ima**
TOŽILNIK: lúpljen**i**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: lúpljen**a**
RODILNIK: lúpljen**ih**
DAJALNIK: lúpljen**im**
TOŽILNIK: lúpljen**a**
MESTNIK: pri lúpljen**ih**
ORODNIK: z lúpljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lúpljenj**e**
RODILNIK: lúpljenj**a**
DAJALNIK: lúpljenj**u**
TOŽILNIK: lúpljenj**e**
MESTNIK: pri lúpljenj**u**
ORODNIK: z lúpljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: lúpljenj**i** in lûpljenj**i**
RODILNIK: lûpljenj
DAJALNIK: lúpljenj**ema** in lûpljenj**ema**
TOŽILNIK: lúpljenj**i** in lûpljenj**i**
MESTNIK: pri lûpljenj**ih**
ORODNIK: z lúpljenj**ema** in z lûpljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: lûpljenj**a**
RODILNIK: lûpljenj
DAJALNIK: lûpljenj**em**
TOŽILNIK: lûpljenj**a**
MESTNIK: pri lûpljenj**ih**
ORODNIK: z lûpljenj**i**

FRAZEOLOGIJA

lupiti kot čebulo *koga, kaj*
postopno, natančno pri kom odkrivati kaj, kar ni znano, jasno iz površinskega vtisa; razkrivati plasti česa

▪ Ko smo zahtevnejše teme izčrpali, sem goste preprosto začela *lupiti kot čebulo*.
▪ Lahko natančno analiziramo, kaj je v posameznih plasteh barve, in plasti *lupimo kot čebulo*. Lahko rekonstruiramo kronologijo nastajanja slike.

IZVOR

= cslov. *lupiti*, hrv., srb. *lúpiti*, rus. *lupítь* ‘lupiti, skubsti, tepsti’, češ. *loupit* ‘ropati, pleniti’ < pslov. **lupiti* < ide. **leup-* ‘lupiti’, tako kot stind. *lumpáti* ‘razbije, poškoduje, opleni’, litov. *lùpti* ‘olupiti’, latv. *lupt* ‘olupiti, oropati’, *laupît* ‘lupiti, skubsti’

madám madám samostalnik ženskega spola

[madám]

POMEN

1. pred imenom, zlasti v angleškem okolju naziv za žensko; SIN.: madame

▸ **sam. beseda** + sam. beseda
madam *N*
▪ Leta 1820 je bil v Parizu, kjer mu je *madam* de Berny omogočila, da se je smel gibati v umetniških krogih.
▪ Irene in *madam* Curie sta primer matere in hčere, ki sta bili obe sijajni znanstvenici.

…

▪ Srečujemo in pozdravljamo se kot enaki. Ljudi iz višjih slojev ne naslavljamo z »*madam*«, med seboj se vsi naslavljamo z »gospod« ali »gospa«.

1.1. zlasti v angleškem okolju gospa; SIN.: madame
▪ *Madam* me je pred odhodom povabila na božični punč.
▪ Marsikatera znana osebnost se nosi zelo visoko, ona pa je bila daleč od vzvišene *madam*.

2. nekdaj lastnica, upraviteljica bordela; SIN.: madame
▪ *Madam* je odprla vrata bordela in zagledala uglednega, lepo oblečenega moškega poznih štiridesetih let.
▪ V filmu bo upodobila *madam* v prvem legaliziranem bordelu v Nevadi.

3. zlasti v angleškem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za žensko; SIN.: madame
▪ *Madam*, moje iskreno spoštovanje!
▪ »Dober večer, *madam*,« je rekla vljudno.

▪ Nenadoma je obstal, se nasmehnil in dejal: *Madam*, zelo lep nakit imate.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[madám]
IPA: [ma'da:m]
ednina
IMENOVALNIK: madám
RODILNIK: madám
DAJALNIK: madám
TOŽILNIK: madám
MESTNIK: pri madám
ORODNIK: z madám
dvojina
IMENOVALNIK: madám
RODILNIK: madám
DAJALNIK: madám
TOŽILNIK: madám
MESTNIK: pri madám
ORODNIK: z madám
množina
IMENOVALNIK: madám
RODILNIK: madám
DAJALNIK: madám
TOŽILNIK: madám
MESTNIK: pri madám
ORODNIK: z madám
TONEMSKO
[madâm]
IPA: [madá:m]
ednina
IMENOVALNIK: madâm
RODILNIK: madâm
DAJALNIK: madâm
TOŽILNIK: madâm
MESTNIK: pri madâm
ORODNIK: z madâm
dvojina
IMENOVALNIK: madâm
RODILNIK: madâm
DAJALNIK: madâm
TOŽILNIK: madâm
MESTNIK: pri madâm
ORODNIK: z madâm
množina
IMENOVALNIK: madâm
RODILNIK: madâm
DAJALNIK: madâm
TOŽILNIK: madâm
MESTNIK: pri madâm
ORODNIK: z madâm

IZVOR
↑madame

madame madame samostalnik ženskega spola
[madám]
POMEN
1. pred imenom, zlasti v francoskem okolju naziv za žensko; SIN.: madam
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
madame *N*
▪ Mislim, da je vse povezano z mojim obiskom pri stari *madame* Longstaffe, o kateri sem ti govoril v prejšnjem pismu.
▪ Oba, Gauguin in van Gogh, sta naslikala kavarno Café de la Gare in njeno lastnico *madame* Ginoux.

1.1. zlasti v francoskem okolju gospa; SIN.: madam
▪ *Madame* je pustila, da jo čakajo, in gostje so postali nestrpni.
▪ Obleka je bila zelo lepa, a *madame* je bila mnenja, da je preveč bogato okrašena, zato je odparala okraske in jih nadomestila z majhnimi vrtnicami.

2. nekdaj lastnica, upraviteljica bordela; SIN.: madam
▪ Pri *madame* je zapravil več kot 50.000 dolarjev.
▪ *Madame* je v bordelu ugotovila, da ena od njenih prostitutk dobiva porodne popadke.

3. zlasti v francoskem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za žensko; SIN.: madam
▪ *Madame*, je sladko rekel, vam smem naročiti čaj, kavo, pijačo?
▪ *Madame*, v čast mi je, da ste gostja v mojem apartmaju.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[madám]
IPA: [ma'da:m]
ednina
IMENOVALNIK: [madám]
RODILNIK: [madám]
DAJALNIK: [madám]
TOŽILNIK: [madám]
MESTNIK: [pri madám]
ORODNIK: [z madám]
dvojina
IMENOVALNIK: [madám]
RODILNIK: [madám]
DAJALNIK: [madám]
TOŽILNIK: [madám]
MESTNIK: [pri madám]
ORODNIK: [z madám]
množina
IMENOVALNIK: [madám]
RODILNIK: [madám]
DAJALNIK: [madám]
TOŽILNIK: [madám]
MESTNIK: [pri madám]
ORODNIK: [z madám]

TONEMSKO
[madâm]
IPA: [madá:m]
ednina
IMENOVALNIK: [madâm]
RODILNIK: [madâm]
DAJALNIK: [madâm]
TOŽILNIK: [madâm]
MESTNIK: [pri madâm]
ORODNIK: [z madâm]
dvojina
IMENOVALNIK: [madâm]
RODILNIK: [madâm]
DAJALNIK: [madâm]
TOŽILNIK: [madâm]
MESTNIK: [pri madâm]
ORODNIK: [z madâm]
množina
IMENOVALNIK: [madâm]
RODILNIK: [madâm]
DAJALNIK: [madâm]
TOŽILNIK: [madâm]
MESTNIK: [pri madâm]
ORODNIK: [z madâm]

IZVOR
prevzeto iz frc. *madame*, iz *ma* ‘moja’ + ↑dama

mademoiselle mademoiselle samostalnik ženskega spola

[madmu̯azêl]
POMEN
1. pred imenom, zlasti v francoskem okolju naziv za mlajšo odraslo žensko; SIN.: gospodična
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
mademoiselle *N*
▪ Povedala mu je, da *mademoiselle* Valmont živi v zgornjem nadstropju.

1.1. zlasti v francoskem okolju gospodična
▪ *Mademoiselle* je odhajala trdno stiskaje platnice romana.

2. zlasti v francoskem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za mlajšo odraslo žensko, dekle
▪ »Želite, da vas spremljam, *mademoiselle*?« je vprašal.
▪ Ko so jo pospremili v njegovo pisarno, je rekel: »Sprejel sem vas, ker občudujem vaše delo, *mademoiselle*.«

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[madmu̯azêl]
IPA: [madmu̯aˈzɛ:l]
ednina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]
dvojina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]
množina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]
TONEMSKO
[madmu̯azêl]
IPA: [madmu̯azɛ́:l]
ednina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]
dvojina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]
množina
IMENOVALNIK: [madmu̯azêl]
RODILNIK: [madmu̯azêl]
DAJALNIK: [madmu̯azêl]
TOŽILNIK: [madmu̯azêl]
MESTNIK: [pri madmu̯azêl]
ORODNIK: [z madmu̯azêl]

IZVOR
prevzeto iz frc. *mademoiselle*, iz *ma* ‘moja’ + *demoiselle* ‘gospodična’ < stfrc. *damisele* < poznolat. *domnicella*, iz lat. *domina* ‘gospa’, glej ↑dama

mágija mágije in **magíja** magíje samostalnik ženskega spola

[mágija] in [magíja]
POMEN
1. skupek skrivnih znanj in praks, ki naj bi z izvajanjem obredov, čarovnih postopkov omogočali vpliv zlasti nadnaravnih sil na človeka in svet
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bela magija | črna, temna magija
▪ Uporabljamo le belo *magijo*; z njo pomagamo in nikoli nikomur ne škodimo.

▪ Starodavna *magija* je prehajala iz generacije v generacijo.
▪ Privrženci obredne *magije* si delijo prepričanje, da ima človek oblast nad tistim, čigar ime ve.
▪ Bistvo naravne *magije* je bilo v razkrivanju načinov, kako izkoristiti naravne pojave za praktičen namen.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
magija deluje | magija obstaja
▪ *Magija* deluje v harmoniji z naravo in prvinsko močjo.
▪ Zelo so jo zanimali nenavadni obredi, *magija*, običaji in kultura ljudstev, ki jih je spoznavala v teh oddaljenih krajih.

...

▪ Kamne je premikal s pomočjo *magije*, verjetno kot obliko dviganja z močjo misli.
▪ Številne ljudske šege in običaji pripovedujejo o mitologiji predkrščanskih ljudstev, predvsem o njihovem globokem verovanju v moč *magije* in čarovnije.

2. ekspresivno kar zaradi svoje izjemnosti deluje privlačno, skrivnostno, zlasti v umetnosti

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
čista magija | filmska, gledališka, odrska magija | svojevrstna magija
▪ Režiser nas v vsako zgodbo uvede zgolj z najbolj pomembnimi informacijami, preostanek vodijo emocije, čista *magija* neverbalnega komuniciranja.
▪ Ko igralec začuti svoj lik, soigralca in celotno predstavo, začne enostavno živeti na odru. Šele takrat se lahko zgodi gledališka *magija*.
▪ Je pripadnik nove generacije cirkusa, kjer se igralci, plesalci, akrobati in glasbeniki srečajo in skupaj ustvarjajo tisto posebno *magijo*, ki je v samem srcu cirkuške umetnosti.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
magija besed | magija gledališča
▪ Njegovo pisanje je bilo prava *magija* besed.
▪ Pisanje ti omogoči, da lahko prodreš v svetove, ki so gledališču skoraj nedostopni, medtem ko *magija* gledališča vzpostavlja izmenjavo energije in tisti SEDAJ, ki ga pisanje ne pozna.

...

▪ Slika je magično okno. V kiparstvu gre za vprašanje, kako povzročiti, da se zgodi ta *magija*.
▪ Verjamem v svojevrstno *magijo*, ki se vzpostavlja v razmerju avtor-bralec, in ta se prav gotovo ne dogaja s promocijo.

2.1. ekspresivno lastnost česa, da zaradi svoje izjemnosti deluje privlačno, skrivnostno

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Hočem se knjigi prepustiti, ujeti njeno *magijo* tako kot neobremenjen bralec.
▪ Klavir ga je pritegnil s tisto skrivnostno *magijo*, ki je nerazložljiva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mágija]
IPA: ['ma:gija]
ednina
IMENOVALNIK: mágij**a**
RODILNIK: mágij**e**
DAJALNIK: mágij**i**
TOŽILNIK: mágij**o**
MESTNIK: pri mágij**i**
ORODNIK: z mágij**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mágij**i**
RODILNIK: mágij
DAJALNIK: mágij**ama**
TOŽILNIK: mágij**i**
MESTNIK: pri mágij**ah**
ORODNIK: z mágij**ama**
množina
IMENOVALNIK: mágij**e**
RODILNIK: mágij
DAJALNIK: mágij**am**
TOŽILNIK: mágij**e**
MESTNIK: pri mágij**ah**
ORODNIK: z mágij**ami**

in

[magíja]
IPA: [ma'gi:ja]

ednina
IMENOVALNIK: magíj**a**
RODILNIK: magíj**e**
DAJALNIK: magíj**i**
TOŽILNIK: magíj**o**
MESTNIK: pri magíj**i**
ORODNIK: z magíj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: magíj**i**
RODILNIK: magíj
DAJALNIK: magíj**ama**
TOŽILNIK: magíj**i**
MESTNIK: pri magíj**ah**
ORODNIK: z magíj**ama**
množina
IMENOVALNIK: magíj**e**
RODILNIK: magíj
DAJALNIK: magíj**am**
TOŽILNIK: magíj**e**
MESTNIK: pri magíj**ah**
ORODNIK: z magíj**ami**

TONEMSKO

[mágija]
IPA: [mà:gíja]
ednina
IMENOVALNIK: mágij**a**
RODILNIK: mágij**e**
DAJALNIK: mágij**i**
TOŽILNIK: mágij**o**
MESTNIK: pri mágij**i**
ORODNIK: z mâgij**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mágij**i**
RODILNIK: mâgij

DAJALNIK: mágij**ama**
TOŽILNIK: mágij**i**
MESTNIK: pri mágij**ah**
ORODNIK: z mágij**ama**

množina

IMENOVALNIK: mágij**e**
RODILNIK: mâgij
DAJALNIK: mágij**am**
TOŽILNIK: mágij**e**
MESTNIK: pri mágij**ah**
ORODNIK: z mágij**ami**

in

[magîja]
IPA: [magí:jà]

ednina

IMENOVALNIK: magîj**a**
RODILNIK: magîj**e**
DAJALNIK: magîj**i**
TOŽILNIK: magîj**o**
MESTNIK: pri magîj**i**
ORODNIK: z magîj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: magîj**i**
RODILNIK: magîj
DAJALNIK: magîj**ama**
TOŽILNIK: magîj**i**
MESTNIK: pri magîj**ah**
ORODNIK: z magîj**ama**

množina

IMENOVALNIK: magîj**e**
RODILNIK: magîj
DAJALNIK: magîj**am**
TOŽILNIK: magîj**e**
MESTNIK: pri magîj**ah**
ORODNIK: z magîj**ami**

IZVOR

kot nem. *Magie* prevzeto prek poznolat. *magīa*, prvotno ʻumetnost magovʼ, iz gr. *mageía*, iz *mágos* ʻperzijski svečenik, razlagalec sanj, čarovnik, šarlatanʼ, prevzeto iz stperz. *magus* ʻčarovnik, čarodejʼ

máhnjen máhnjena máhnjeno pridevnik

[máhnjen]

POMEN

1. neformalno, navadno slabšalno ki se zelo nenavadno, nerazumno vede, ima neobičajne lastnosti ali se mu to pripisuje

▸ prisl. + **prid. beseda**

malo mahnjen

▪ Vedno je bil posebnež, da ne rečem malo *mahnjen*, tako smo ga ocenjevali.
▪ Tile so vsi čisto *mahnjeni*.
▪ Bil je pesniško nadarjen, po drugi strani malo *mahnjen*.

...

▪ Morda je res malo *mahnjen*, je pa zato trdoživ!

2. neformalno ki mu je kaj zelo pomembno, se zelo navdušuje nad čim

▸ **prid. beseda** + na + sam. beseda v tožilniku

mahnjen na avtomobile | mahnjen na čistočo | mahnjen na denar

▪ Pri nas so mama in njene sestre zelo *mahnjene* na čistočo.
▪ Zelo ji zamerim, da je tako *mahnjena* na denar.
▪ Čeprav nisem *mahnjena* na avtomobile, sem bila vsakič zelo vesela, ko smo dobili novega.

▸ prisl. + **prid. beseda**

▪ V Berlinu sem spoznal afriško in arabsko glasbo in bil nekaj časa čisto *mahnjen* nanju.
▪ Jabolko ne pade daleč od drevesa in sin je prav tako *mahnjen* na pustolovščine, kot je bil njegov oče.

...

▪ Če je res tako *mahnjena* na denar, se mi revica kar smili.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[máhnjen]
IPA: [ˈmaːxnjɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máhnjen
določno máhnjen**i**
RODILNIK: máhnjen**ega**
DAJALNIK: máhnjen**emu**
TOŽILNIK: máhnjen
določno máhnjen**i**
živo máhnjen**ega**
MESTNIK: pri máhnjen**em**
ORODNIK: z máhnjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: máhnjen**a**
RODILNIK: máhnjen**ih**
DAJALNIK: máhnjen**ima**
TOŽILNIK: máhnjen**a**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: máhnjen**i**
RODILNIK: máhnjen**ih**
DAJALNIK: máhnjen**im**
TOŽILNIK: máhnjen**e**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máhnjen**a**
RODILNIK: máhnjen**e**
DAJALNIK: máhnjen**i**
TOŽILNIK: máhnjen**o**
MESTNIK: pri máhnjen**i**
ORODNIK: z máhnjen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: máhnjen**i**
RODILNIK: máhnjen**ih**

DAJALNIK: máhnjen**ima**
TOŽILNIK: máhnjen**i**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: máhnjen**e**
RODILNIK: máhnjen**ih**
DAJALNIK: máhnjen**im**
TOŽILNIK: máhnjen**e**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máhnjen**o**
RODILNIK: máhnjen**ega**
DAJALNIK: máhnjen**emu**
TOŽILNIK: máhnjen**o**
MESTNIK: pri máhnjen**em**
ORODNIK: z máhnjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: máhnjen**i**
RODILNIK: máhnjen**ih**
DAJALNIK: máhnjen**ima**
TOŽILNIK: máhnjen**i**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: máhnjen**a**
RODILNIK: máhnjen**ih**
DAJALNIK: máhnjen**im**
TOŽILNIK: máhnjen**a**
MESTNIK: pri máhnjen**ih**
ORODNIK: z máhnjen**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj máhnjen

ženski spol

EDNINA: bòlj máhnjen**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj máhnjen**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máhnjen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máhnjen**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máhnjen**o**

TONEMSKO

[mâhnjen]

IPA: [máːxnjə̀n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mâhnjen
določno mâhnjen**i**
RODILNIK: mâhnjen**ega**
DAJALNIK: mâhnjen**emu**
TOŽILNIK: mâhnjen
določno mâhnjen**i**
živo mâhnjen**ega**
MESTNIK: pri mâhnjen**em**
ORODNIK: z mâhnjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mâhnjen**a**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**ima**
TOŽILNIK: mâhnjen**a**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: mâhnjen**i**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**im**
TOŽILNIK: mâhnjen**e**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mâhnjen**a**
RODILNIK: mâhnjen**e**
DAJALNIK: mâhnjen**i**
TOŽILNIK: mâhnjen**o**
MESTNIK: pri mâhnjen**i**
ORODNIK: z mâhnjen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mâhnjen**i**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**ima**
TOŽILNIK: mâhnjen**i**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: mâhnjen**e**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**im**
TOŽILNIK: mâhnjen**e**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mâhnjen**o**
RODILNIK: mâhnjen**ega**
DAJALNIK: mâhnjen**emu**
TOŽILNIK: mâhnjen**o**
MESTNIK: pri mâhnjen**em**
ORODNIK: z mâhnjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mâhnjen**i**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**ima**
TOŽILNIK: mâhnjen**i**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: mâhnjen**a**
RODILNIK: mâhnjen**ih**
DAJALNIK: mâhnjen**im**
TOŽILNIK: mâhnjen**a**
MESTNIK: pri mâhnjen**ih**
ORODNIK: z mâhnjen**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj mâhnjen

ženski spol
EDNINA: bȍlj mâhnjen**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj mâhnjen**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mâhnjen
ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mâhnjen**a**
srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mâhnjen**o**

IZVOR
↑mahniti

maksimíranje maksimíranja samostalnik srednjega spola

[maksimíranje]
POMEN
doseganje največje možne mere, učinka
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
maksimiranje cene | maksimiranje dobička, donosa, profita | maksimiranje koristi, vrednosti
▪ Če obstaja več kot en ponudnik, se odločimo za dražbo, ki je najboljši način za *maksimiranje* cene.
▪ Za mnoge je odgovorno ravnanje stranska dejavnost, raje se usmerjajo na zniževanje stroškov in *maksimiranje* dobička.
▪ Nadzorniki so soglašali, da uprava opravi vse potrebno za *maksimiranje* vrednosti naložbe.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ V poročilu piše, da je bila država oškodovana, saj posamezni nakupi niso bili izpeljani gospodarno in s ciljem *maksimiranja* učinkov.
▪ Ekonomski sistem ima vgrajeno načelo *maksimiranja*: čim večja proizvodnja, čim večja potrošnja, čim večja ponudba, čim večja izbira, čim večja dohodek in dobiček, čim večje plače.
...
▪ Lastniki kapitala v želji po *maksimiranju* dobičkov proizvodnjo iz razvitega sveta selijo na trge s poceni delovno silo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[maksimíranje]
IPA: [maksiˈmiːranjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: maksimíranj**e**
RODILNIK: maksimíranj**a**
DAJALNIK: maksimíranj**u**
TOŽILNIK: maksimíranj**e**
MESTNIK: pri maksimíranj**u**
ORODNIK: z maksimíranj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: maksimíranj**i**
RODILNIK: maksimíranj
DAJALNIK: maksimíranj**ema**
TOŽILNIK: maksimíranj**i**
MESTNIK: pri maksimíranj**ih**
ORODNIK: z maksimíranj**ema**
množina
IMENOVALNIK: maksimíranj**a**
RODILNIK: maksimíranj
DAJALNIK: maksimíranj**em**
TOŽILNIK: maksimíranj**a**
MESTNIK: pri maksimíranj**ih**
ORODNIK: z maksimíranj**i**
TONEMSKO
[maksimîranje]
IPA: [maksimíːrànjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: maksimîranj**e**
RODILNIK: maksimîranj**a**
DAJALNIK: maksimîranj**u**
TOŽILNIK: maksimîranj**e**
MESTNIK: pri maksimîranj**u**
ORODNIK: z maksimîranj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: maksimîranj**i** in maksimîranj**i**
RODILNIK: maksimîranj
DAJALNIK: maksimîranj**ema** in maksimîranj**ema**
TOŽILNIK: maksimîranj**i** in maksimîranj**i**
MESTNIK: pri maksimîranj**ih**
ORODNIK: z maksimîranj**ema** in z maksimîranj**ema**
množina
IMENOVALNIK: maksimîranj**a**
RODILNIK: maksimîranj
DAJALNIK: maksimîranj**em**
TOŽILNIK: maksimîranj**a**
MESTNIK: pri maksimîranj**ih**
ORODNIK: z maksimîranj**i**

IZVOR
↑maksimirati

maksimírati maksimíram nedovršni in dovršni glagol

[maksimírati]
POMEN
dosegati največjo možno mero, učinek
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
maksimirati ceno | maksimirati dobiček, prihodek | maksimirati korist, vrednost | maksimirati učinek
▪ Operater, ki ni soočen s konkurenco, *maksimira* dobiček z visokimi cenami in minimalnim vlaganjem v infrastrukturo, kar močno zniža družbene koristi.
▪ Trguje smotrno, pretehtava stroške in dobiček ter poskuša *maksimirati* svojo korist.
▪ Prenove potekajo po načelih, ki želijo *maksimirati* učinke prostorske in ekonomske izrabe.
...
▪ Če podjetje namerava *maksimirati* motivacijo in zavzetost zaposlenih, je pravi recept pogled skozi čustveno in psihološko optiko.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[maksimírati]

IPA: [maksiˈmiːrati]
NEDOLOČNIK: maksimírati
NAMENILNIK: maksimírat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: maksimíra**m**
2. OSEBA: maksimíra**š**
3. OSEBA: maksimíra

dvojina
1. OSEBA: maksimíra**va**
2. OSEBA: maksimíra**ta**
3. OSEBA: maksimíra**ta**

množina
1. OSEBA: maksimíra**mo**
2. OSEBA: maksimíra**te**
3. OSEBA: maksimíra**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: maksimíraj

dvojina
1. OSEBA: maksimíraj**va**
2. OSEBA: maksimíraj**ta**

množina
1. OSEBA: maksimíraj**mo**
2. OSEBA: maksimíraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: maksimíral
DVOJINA: maksimírala
MNOŽINA: maksimírali

ženski spol
EDNINA: maksimírala
DVOJINA: maksimírali
MNOŽINA: maksimírale

srednji spol
EDNINA: maksimíralo
DVOJINA: maksimírali
MNOŽINA: maksimírala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: maksimirajóč
RODILNIK: maksimirajóč**ega**
DAJALNIK: maksimirajóč**emu**
TOŽILNIK: maksimirajóč
živo maksimirajóč**ega**
MESTNIK: pri maksimirajóč**em**
ORODNIK: z maksimirajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**a**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**ima**
TOŽILNIK: maksimirajóč**a**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**i**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**im**
TOŽILNIK: maksimirajóč**e**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**a**
RODILNIK: maksimirajóč**e**
DAJALNIK: maksimirajóč**i**
TOŽILNIK: maksimirajóč**o**
MESTNIK: pri maksimirajóč**i**
ORODNIK: z maksimirajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**i**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**ima**
TOŽILNIK: maksimirajóč**i**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**e**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**im**
TOŽILNIK: maksimirajóč**e**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**e**
RODILNIK: maksimirajóč**ega**
DAJALNIK: maksimirajóč**emu**
TOŽILNIK: maksimirajóč**e**
MESTNIK: pri maksimirajóč**em**
ORODNIK: z maksimirajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**i**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**ima**
TOŽILNIK: maksimirajóč**i**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: maksimirajóč**a**
RODILNIK: maksimirajóč**ih**
DAJALNIK: maksimirajóč**im**
TOŽILNIK: maksimirajóč**a**
MESTNIK: pri maksimirajóč**ih**
ORODNIK: z maksimirajóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: maksimíran
RODILNIK: maksimíran**ega**
DAJALNIK: maksimíran**emu**
TOŽILNIK: maksimíran
živo maksimíran**ega**
MESTNIK: pri maksimíran**em**
ORODNIK: z maksimíran**im**

dvojina
IMENOVALNIK: maksimírana
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**ima**
TOŽILNIK: maksimírana
MESTNIK: pri maksimíran**ih**

ORODNIK: z maksimíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimíran**i**
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**im**
TOŽILNIK: maksimíran**e**
MESTNIK: pri maksimíran**ih**
ORODNIK: z maksimíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimíran**a**
RODILNIK: maksimíran**e**
DAJALNIK: maksimíran**i**
TOŽILNIK: maksimíran**o**
MESTNIK: pri maksimíran**i**
ORODNIK: z maksimíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimíran**i**
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**ima**
TOŽILNIK: maksimíran**i**
MESTNIK: pri maksimíran**ih**
ORODNIK: z maksimíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimíran**e**
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**im**
TOŽILNIK: maksimíran**e**
MESTNIK: pri maksimíran**ih**
ORODNIK: z maksimíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimíran**o**
RODILNIK: maksimíran**ega**
DAJALNIK: maksimíran**emu**
TOŽILNIK: maksimíran**o**
MESTNIK: pri maksimíran**em**
ORODNIK: z maksimíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimíran**i**
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**ima**
TOŽILNIK: maksimíran**i**
MESTNIK: pri maksimíran**ih**
ORODNIK: z maksimíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimíran**a**
RODILNIK: maksimíran**ih**
DAJALNIK: maksimíran**im**
TOŽILNIK: maksimíran**a**
MESTNIK: pri maksimíran**ih**
ORODNIK: z maksimíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: maksimíranj**e**
RODILNIK: maksimíranj**a**
DAJALNIK: maksimíranj**u**
TOŽILNIK: maksimíranj**e**
MESTNIK: pri maksimíranj**u**
ORODNIK: z maksimíranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimíranj**i**
RODILNIK: maksimíranj
DAJALNIK: maksimíranj**ema**
TOŽILNIK: maksimíranj**i**
MESTNIK: pri maksimíranj**ih**
ORODNIK: z maksimíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: maksimíranj**a**
RODILNIK: maksimíranj
DAJALNIK: maksimíranj**em**
TOŽILNIK: maksimíranj**a**
MESTNIK: pri maksimíranj**ih**
ORODNIK: z maksimíranj**i**

TONEMSKO

[maksimîrati]
IPA: [maksimí:ɾàti]
NEDOLOČNIK: maksimîrati
NAMENILNIK: maksimîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: maksimîra**m**
2. OSEBA: maksimîra**š**
3. OSEBA: maksimîra

dvojina

1. OSEBA: maksimîra**va**
2. OSEBA: maksimîra**ta**
3. OSEBA: maksimîra**ta**

množina

1. OSEBA: maksimîra**mo**
2. OSEBA: maksimîra**te**
3. OSEBA: maksimîra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: maksimîraj

dvojina

1. OSEBA: maksimîraj**va**
2. OSEBA: maksimîraj**ta**

množina

1. OSEBA: maksimîraj**mo**
2. OSEBA: maksimîraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: maksimîral
DVOJINA: maksimîral**a**
MNOŽINA: maksimîral**i**

ženski spol

EDNINA: maksimîral**a**
DVOJINA: maksimîral**i**
MNOŽINA: maksimîral**e**

srednji spol

EDNINA: maksimîral**o**
DVOJINA: maksimîral**i**
MNOŽINA: maksimîral**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č tudi maksimirajǫ̑č
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ega**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**emu**

TOŽILNIK: maksimirajǫ́č tudi maksimirajǫ̑č
živo maksimirajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**em**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**a**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**a**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**i**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**a**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**e**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**i**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**o**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**i**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**i**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**i**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**e**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**e**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ega**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**em**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**i**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**i**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimirajǫ́č**a**
RODILNIK: maksimirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: maksimirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: maksimirajǫ́č**a**
MESTNIK: pri maksimirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z maksimirajǫ́č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimîran
RODILNIK: maksimîran**ega**
DAJALNIK: maksimîran**emu**
TOŽILNIK: maksimîran
živo maksimîran**ega**
MESTNIK: pri maksimîran**em**
ORODNIK: z maksimîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimîran**a**
RODILNIK: maksimîran**ih**
DAJALNIK: maksimîran**ima**
TOŽILNIK: maksimîran**a**
MESTNIK: pri maksimîran**ih**
ORODNIK: z maksimîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimîran**i**
RODILNIK: maksimîran**ih**
DAJALNIK: maksimîran**im**
TOŽILNIK: maksimîran**e**
MESTNIK: pri maksimîran**ih**
ORODNIK: z maksimîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimîran**a**
RODILNIK: maksimîran**e**
DAJALNIK: maksimîran**i**
TOŽILNIK: maksimîran**o**
MESTNIK: pri maksimîran**i**
ORODNIK: z maksimîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimîran**i**
RODILNIK: maksimîran**ih**
DAJALNIK: maksimîran**ima**
TOŽILNIK: maksimîran**i**
MESTNIK: pri maksimîran**ih**
ORODNIK: z maksimîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimîran**e**
RODILNIK: maksimîran**ih**
DAJALNIK: maksimîran**im**
TOŽILNIK: maksimîran**e**
MESTNIK: pri maksimîran**ih**
ORODNIK: z maksimîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: maksimîran**o**
RODILNIK: maksimîran**ega**
DAJALNIK: maksimîran**emu**
TOŽILNIK: maksimîran**o**
MESTNIK: pri maksimîran**em**
ORODNIK: z maksimîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimîran**i**
RODILNIK: maksimîran**ih**
DAJALNIK: maksimîran**ima**
TOŽILNIK: maksimîran**i**
MESTNIK: pri maksimîran**ih**

ORODNIK: z maksimîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: maksimîran**a**

RODILNIK: maksimîran**ih**

DAJALNIK: maksimîran**im**

TOŽILNIK: maksimîran**a**

MESTNIK: pri maksimîran**ih**

ORODNIK: z maksimîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: maksimîranj**e**

RODILNIK: maksimîranj**a**

DAJALNIK: maksimîranj**u**

TOŽILNIK: maksimîranj**e**

MESTNIK: pri maksimîranj**u**

ORODNIK: z maksimîranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: maksimîranj**i**

RODILNIK: maksimîranj

DAJALNIK: maksimîranj**ema**

TOŽILNIK: maksimîranj**i**

MESTNIK: pri maksimîranj**ih**

ORODNIK: z maksimîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: maksimîranj**a**

RODILNIK: maksimîranj

DAJALNIK: maksimîranj**em**

TOŽILNIK: maksimîranj**a**

MESTNIK: pri maksimîranj**ih**

ORODNIK: z maksimîranj**i**

IZVOR

prevzeto iz nem. *maximieren*, iz ↑maksimum

maríčka; in **Maríčka** medmet

[maríčka]

POMEN

izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, začuden, zaskrbljen

▪ Na vse pretege je ponavljala ne, *maričkа*, pa menda ja ne, prosim, ne.

▪ O bog, o mama, o sveta *maričkа*, v prtljažniku imam vendar spravljeno truplo!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[maríčka]

IPA: [ma'ɾi:ʧka]

TONEMSKO

[marîčka]

IPA: [marí:ʧkà]

IZVOR

↑Maričkа

Maríčka; in **maríčka** medmet

[maríčka]

POMEN

izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, začuden, zaskrbljen

▪ *Maričkа*, kako si shujšal.

▪ Za trenutek mi je odleglo, da pod nogami spet čutim trdna tla, nato sem se ozrla navzdol. *Maričkа*! Kje neki sem?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[maríčka]

IPA: [ma'ɾi:ʧka]

TONEMSKO

[marîčka]

IPA: [marí:ʧkà]

IZVOR

iz *Marijičkа* iz *Marijica* iz ↑Marija

maríja maríje samostalnik ženskega spola

[marija]

POMEN

1. srednje zgodnja ozimna pšenica

▪ Med ozimnimi pšenicami po površini še vedno vodi sorta *marija*.

▪ Novejše nosilne sorte morajo imeti boljšo kakovost in višji pridelek od *marije* in ane.

2. v obliki **marija**, kot medmet izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, zaskrbljen

▪ O *marija*. Kako stara izgleda v obraz!

▪ O moj bog, o *marija*! Strah me je.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[marija]

IPA: [ma'ɾi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: marí**ja**

RODILNIK: marí**je**

DAJALNIK: marí**ji**

TOŽILNIK: marí**jo**

MESTNIK: pri marí**ji**

ORODNIK: z marí**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: marí**ji**

RODILNIK: marí**j**

DAJALNIK: marí**jama**

TOŽILNIK: marí**ji**

MESTNIK: pri marí**jah**

ORODNIK: z marí**jama**

množina

IMENOVALNIK: marí**je**

RODILNIK: marí**j**

DAJALNIK: marí**jam**

TOŽILNIK: marí**je**

MESTNIK: pri marí**jah**

ORODNIK: z marí**jami**

TONEMSKO

[marîja]

IPA: [marí:jà]
ednina
IMENOVALNIK: marîj**a**
RODILNIK: marîj**e**
DAJALNIK: marîj**i**
TOŽILNIK: marîj**o**
MESTNIK: pri marîj**i**
ORODNIK: z marîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: marîj**i**
RODILNIK: marîj
DAJALNIK: marîj**ama**
TOŽILNIK: marîj**i**
MESTNIK: pri marîj**ah**
ORODNIK: z marîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: marîj**e**
RODILNIK: marîj
DAJALNIK: marîj**am**
TOŽILNIK: marîj**e**
MESTNIK: pri marîj**ah**
ORODNIK: z marîj**ami**

IZVOR
↑Marija

Maríja Maríje samostalnik ženskega spola

[marija]
POMEN
1. podoba, ki predstavlja Jezusovo mater Marijo
▪ Brezjanska *Marija* za slovenske vernike ni katera koli *Marija*.
▪ Glavni kip v oltarju je *Marija* z Jezusom.
▪ Iz žužemberške okolice je muzej pridobil leseno *Marijo* in Jezuščka.
2. v obliki **Marija**, kot medmet izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, zaskrbljen
▪ O *Marija*, kaj je sedaj z menoj, a bom umrla ali kaj?
▪ Sveta *Marija*, kaj naj naredim?
▪ Ko sem ga gledal, kako vozi, sem si dejal: O *Marija*, to se pa ne bo dobro izšlo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[marija]
IPA: [ma'ɾi:ja]
ednina
IMENOVALNIK: Maríj**a**
RODILNIK: Maríj**e**
DAJALNIK: Maríj**i**
TOŽILNIK: Maríj**o**
MESTNIK: pri Maríj**i**
ORODNIK: z Maríj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: Maríj**i**
RODILNIK: Maríj
DAJALNIK: Maríj**ama**
TOŽILNIK: Maríj**i**
MESTNIK: pri Maríj**ah**
ORODNIK: z Maríj**ama**
množina
IMENOVALNIK: Maríj**e**
RODILNIK: Maríj
DAJALNIK: Maríj**am**
TOŽILNIK: Maríj**e**
MESTNIK: pri Maríj**ah**
ORODNIK: z Maríj**ami**
TONEMSKO
[marîja]
IPA: [marí:jà]
ednina
IMENOVALNIK: Marîj**a**
RODILNIK: Marîj**e**
DAJALNIK: Marîj**i**
TOŽILNIK: Marîj**o**
MESTNIK: pri Marîj**i**
ORODNIK: z Marîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: Marîj**i**
RODILNIK: Marîj
DAJALNIK: Marîj**ama**
TOŽILNIK: Marîj**i**
MESTNIK: pri Marîj**ah**
ORODNIK: z Marîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: Marîj**e**
RODILNIK: Marîj
DAJALNIK: Marîj**am**
TOŽILNIK: Marîj**e**
MESTNIK: pri Marîj**ah**
ORODNIK: z Marîj**ami**

FRAZEOLOGIJA

Jezus Marija!
Ježeš Marija!
izraža, da je govorec vznemirjen, pretresen, zaskrbljen
▪ Tiste četrt ure, ko so zabijali gole, sem prvikrat v življenju mislil, da me bo infarkt. *Jezus Marija!*
▪ *Jezus Marija*, kaj bom počela sama z otroki, če te zaprejo?
▪ *Ježeš Marija!* Fantje, nikar! Orožje je prenevarna igrača za otroke!
▪ »O, *ježeš Marija*,« je bila šokirana starejša gospa, ko me je videla na kolesu vsega krvavega okoli ust.

Marija pomagaj!
izraža, da je govorec vznemirjen, začuden, pretresen, zaskrbljen
▪ Pred kratkim sem srečala osebo, ki je bila videti, kot da ima za seboj 20 lepotnih operacij. Ja, *Marija pomagaj*, kaj je pa ta naredila sama iz sebe.
▪ *Marija pomagaj*, saj se mi bo na koncu res zmešalo!

Marija se prikaže *komu*
izraža, da kdo doživi olajšanje, veselje ob nepričakovani, čudežni rešitvi

▪ Bilo je sredi poletja in presneto vroče. Pa pripeljejo poln voz kokakole. Mislili smo, da *se* nam *je prikazala Marija*.
▪ Nekdo od zdravnikov je rekel, da se mu je zdelo, kot da *bi se* mu *prikazala Marija*.
▪ Poraz z 0 : 3 ne bi bil katastrofa, vsak niz bo uspeh, če pa *se* nam »*prikaže Marija*« in morda celo zmagamo, pa še toliko bolje.

Sveta Marija!
izraža, da je govorec vznemirjen, začuden, pretresen, zaskrbljen
▪ Raziskave so pokazale, da je prvenstvo spremljalo kar 19 milijonov ljudi. *Sveta Marija!* To je res impresivna številka.
▪ Nenadoma jo je z velikansko silo po glavi udarilo spoznanje: Danes pride ON! Ojoj, o *sveta Marija*, On pride, On!

IZVOR
po sveti Mariji, materi Jezusa Kristusa

mazúrka mazúrke samostalnik ženskega spola

[mazúrka]
POMEN
1. zmerno hiter ples v tričetrtinskem ali šestosminskem taktu, po izvoru iz Poljske
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
zaplesati mazurko
▪ Odplesali bodo štiri slike četvorke, nato pa se bo maturantom pridružilo še približno 160 osnovnošolcev, s katerimi bodo skupaj zaplesali *mazurko*.
▪ Folklorna skupina je zaplesala *mazurko* in štajeriš.
...
▪ Plesati zna valček, polko in celo *mazurko*.

1.1. skladba, glasba za ta ples
▪ Chopin je svoja dela, ki so vključevala koncerte, sonate, etude, *mazurke* in valčke, ustvarjal večinoma za klavir.
▪ Bil je mojster klavirskih miniatur, kot so poloneze, *mazurke*, etude, nokturni, balade in valčki.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[mazúrka]
IPA: [ma'zuːrka]
ednina
IMENOVALNIK: mazúrk**a**
RODILNIK: mazúrk**e**
DAJALNIK: mazúrk**i**
TOŽILNIK: mazúrk**o**
MESTNIK: pri mazúrk**i**
ORODNIK: z mazúrk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mazúrk**i**
RODILNIK: mazúrk
DAJALNIK: mazúrk**ama**
TOŽILNIK: mazúrk**i**
MESTNIK: pri mazúrk**ah**
ORODNIK: z mazúrk**ama**
množina
IMENOVALNIK: mazúrk**e**
RODILNIK: mazúrk
DAJALNIK: mazúrk**am**
TOŽILNIK: mazúrk**e**
MESTNIK: pri mazúrk**ah**
ORODNIK: z mazúrk**ami**
TONEMSKO
[mazûrka]
IPA: [mazúːrkà]
ednina
IMENOVALNIK: mazûrk**a**
RODILNIK: mazûrk**e**
DAJALNIK: mazûrk**i**
TOŽILNIK: mazûrk**o**
MESTNIK: pri mazûrk**i**
ORODNIK: z mazûrk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mazûrk**i**
RODILNIK: mazûrk
DAJALNIK: mazûrk**ama**
TOŽILNIK: mazûrk**i**
MESTNIK: pri mazûrk**ah**
ORODNIK: z mazûrk**ama**
množina
IMENOVALNIK: mazûrk**e**
RODILNIK: mazûrk
DAJALNIK: mazûrk**am**
TOŽILNIK: mazûrk**e**
MESTNIK: pri mazûrk**ah**
ORODNIK: z mazûrk**ami**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Mazurka*, *Masurka* iz polj. *mazurek*, po poljski pokrajini Mazuriji, od koder izvira

melísa melíse samostalnik ženskega spola

[melísa]
POMEN
1. zdravilna rastlina s srčastimi dlakavimi listi z vonjem po limoni in navadno belimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Melissa officinalis*; SIN.: citronska melisa, limonina melisa, iz botanike navadna melisa
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
list, listič melise | eterično olje melise | vejica melise
▪ Torto okrasimo z jagodami in listi *melise*.
▪ Za dekoracijo lahko uporabite sveže cvetne lističe vrtnice, rezino limone ali vejico *melise*.
▪ Eterično olje *melise* naj bi delovalo kot pomirjevalo in ga lahko dodajamo kopelim.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati meliso | oplakniti meliso
▪ Pomarančni sok pomešamo z lahko skuto, dodamo ovsene kosmiče in sesekljano *meliso*.

▪ *Meliso* oplaknemo, do suhega otresemo in listke ozko narežemo.

▸ priredna zveza

melisa ali meta

▪ Rastlini, kot sta *melisa* in sivka, pogosto ne oddajata vonja, dokler listov ne zmečkamo v roki.

▪ *Meliso* in poprovo meto poberemo in pripravimo za sušenje.

...

▪ Čaj iz *melise* dobro lajša vročinska stanja pri prehladu in gripi.

▪ Pijači prilijemo mineralno vodo in okrasimo z *meliso*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: navadna melisa

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

melisa pomaga pri ČEM, pomirja

▪ *Melisa* spodbuja spanje in pomirja.

▪ *Melisa* pomaga pri prebavnih težavah.

▪ Baldrijan in *melisa* delujeta pomirjujoče.

▸ priredna zveza

melisa in baldrijan, melisa in kamilica

▪ Za čaj pred spanjem je zelo primerna mešanica baldrijana in *melise*.

▪ Kamilica in *melisa* zavirata vnetje in pomirjata.

▪ Posušene borovnice prav tako kot šentjanževka in *melisa* pomagajo ob driskah in drugih prebavnih motnjah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[melísa]

IPA: [mɛˈliːsa]

ednina

IMENOVALNIK: melís**a**
RODILNIK: melís**e**
DAJALNIK: melís**i**
TOŽILNIK: melís**o**
MESTNIK: pri melís**i**
ORODNIK: z melís**o**

dvojina

IMENOVALNIK: melís**i**
RODILNIK: melís
DAJALNIK: melís**ama**
TOŽILNIK: melís**i**
MESTNIK: pri melís**ah**
ORODNIK: z melís**ama**

množina

IMENOVALNIK: melís**e**
RODILNIK: melís
DAJALNIK: melís**am**
TOŽILNIK: melís**e**
MESTNIK: pri melís**ah**
ORODNIK: z melís**ami**

TONEMSKO

[melîsa]

IPA: [mɛlíːsà]

ednina

IMENOVALNIK: melîs**a**
RODILNIK: melîs**e**
DAJALNIK: melîs**i**
TOŽILNIK: melîs**o**
MESTNIK: pri melîs**i**
ORODNIK: z melîs**o**

dvojina

IMENOVALNIK: melîs**i**
RODILNIK: melîs
DAJALNIK: melîs**ama**
TOŽILNIK: melîs**i**
MESTNIK: pri melîs**ah**
ORODNIK: z melîs**ama**

množina

IMENOVALNIK: melîs**e**
RODILNIK: melîs
DAJALNIK: melîs**am**
TOŽILNIK: melîs**e**
MESTNIK: pri melîs**ah**
ORODNIK: z melîs**ami**

STALNE ZVEZE

citronska melisa

zdravilna rastlina s srčastimi dlakavimi listi z vonjem po limoni in navadno belimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Melissa officinalis*; SIN.: limonina melisa, melisa, iz botanike navadna melisa

▪ *Citronska melisa* ima močan vonj po limoni, odlična je za čaj in kompot.

▪ Fileje obložite z listi *citronske melise* in jih zvijte ter spnite.

▪ *Citronsko meliso* sesekljamo in zmešamo z ananasom.

limonina melisa

zdravilna rastlina s srčastimi dlakavimi listi z vonjem po limoni in navadno belimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Melissa officinalis*; SIN.: citronska melisa, melisa, iz botanike navadna melisa

▪ *Limonina melisa* ima rada veliko vlage, majaron in rožmarin pa potrebujeta bolj suho prst.

▪ Krožnike ali skodelice lahko okrasimo z *limonino meliso*.

navadna melisa

1. iz botanike zdravilna rastlina s srčastimi dlakavimi listi z vonjem po limoni in navadno belimi cvetovi ali del te rastline; primerjaj lat. *Melissa officinalis*; SIN.: citronska melisa, limonina melisa, melisa

▪ *Navadna melisa* vsebuje eterično olje z značilnim vonjem.

▪ *Navadno meliso*, ki ima prijeten vonj po limoni, nabiramo do prve slane.

▪ Poparek *navadne melise* deluje proti potrtosti, stresu, pri prebavnih motnjah, blaži krče, krepi srce in ožilje.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: melisa

▪ Za zmanjšanje vročine pomaga gozdni koren, navadni gabez, mačja meta, *navadna melisa*, lipovi cvetovi.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Melisse* iz srlat. *melissa*, okrajšano iz lat. *melissophyllum*, prevzeto iz gr. *melissóphyllon*, dobesedno ‘čebelji list’, iz *mélissa* ‘čebela’ + *phýllon* ‘list’

mešetár mešetárja tudi **mešétar** mešétarja samostalnik moškega spola
[mešetár] tudi [mešétar]
POMEN
1. starinsko kdor posreduje pri sklepanju kupčij, pogodb večje vrednosti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
borzni mešetar | konjski mešetar
▪ Je uspešen borzni *mešetar* na Wall Streetu.
▪ V mesto je na vozu pripotoval konjski *mešetar*.
…
▪ John F. Kennedy se je rodil 29. maja 1917 v bogati družini bankirja in *mešetarja* Josepha Kennedyja.
2. navadno slabšalno kdor deluje preračunljivo, navadno pri kupčevanju, prekupčevanju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Vse skupaj je ena velika kravja kupčija oblastnih *mešetarjev*.
▪ Aretirani tajkun uteleša prelevitev finančnega *mešetarja* v poslovneža v velikem stilu.
▪ Kot spreten *mešetar* je premoženje potrojil.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[mešetár]
IPA: [mɛʃɛˈtaːɾ]
ednina
IMENOVALNIK: mešetár
RODILNIK: mešetárj**a**
DAJALNIK: mešetárj**u**
TOŽILNIK: mešetárj**a**
MESTNIK: pri mešetárj**u**
ORODNIK: z mešetárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: mešetárj**a**
RODILNIK: mešetárj**ev**
DAJALNIK: mešetárj**ema**
TOŽILNIK: mešetárj**a**
MESTNIK: pri mešetárj**ih**
ORODNIK: z mešetárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: mešetárj**i**
RODILNIK: mešetárj**ev**
DAJALNIK: mešetárj**em**
TOŽILNIK: mešetárj**e**
MESTNIK: pri mešetárj**ih**
ORODNIK: z mešetárj**i**

tudi
[mešétar]
IPA: [mɛˈʃeːtaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: mešétar
RODILNIK: mešétarj**a**
DAJALNIK: mešétarj**u**
TOŽILNIK: mešétarj**a**
MESTNIK: pri mešétarj**u**
ORODNIK: z mešétarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: mešétarj**a**
RODILNIK: mešétarj**ev**
DAJALNIK: mešétarj**ema**
TOŽILNIK: mešétarj**a**
MESTNIK: pri mešétarj**ih**
ORODNIK: z mešétarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: mešétarj**i**
RODILNIK: mešétarj**ev**
DAJALNIK: mešétarj**em**
TOŽILNIK: mešétarj**e**
MESTNIK: pri mešétarj**ih**
ORODNIK: z mešétarj**i**
TONEMSKO
[mešetár]
IPA: [mɛʃɛtàːɾ]
ednina
IMENOVALNIK: mešetár
RODILNIK: mešetárj**a**
DAJALNIK: mešetárj**u**
TOŽILNIK: mešetárj**a**
MESTNIK: pri mešetárj**u**
ORODNIK: z mešetárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: mešetárj**a**
RODILNIK: mešetárj**ev** tudi mešetârj**ev**
DAJALNIK: mešetárj**ema**
TOŽILNIK: mešetárj**a**
MESTNIK: pri mešetárj**ih** tudi pri mešetârj**ih**
ORODNIK: z mešetárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: mešetárj**i**
RODILNIK: mešetárj**ev** tudi mešetârj**ev**
DAJALNIK: mešetárj**em**
TOŽILNIK: mešetárj**e**
MESTNIK: pri mešetárj**ih** tudi pri mešetârj**ih**
ORODNIK: z mešetárj**i** tudi z mešetârj**i**

tudi
[mešę̑tar]
IPA: [mɛʃéːtàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: mešę̑tar
RODILNIK: mešę̑tarj**a**
DAJALNIK: mešę̑tarj**u**
TOŽILNIK: mešę̑tarj**a**

MESTNIK: pri mešȇtarj**u**
ORODNIK: z mešȇtarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: mešȇtarj**a**
RODILNIK: mešȇtarj**ev**
DAJALNIK: mešȇtarj**ema**
TOŽILNIK: mešȇtarj**a**
MESTNIK: pri mešȇtarj**ih**
ORODNIK: z mešȇtarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: mešȇtarj**i**
RODILNIK: mešȇtarj**ev**
DAJALNIK: mešȇtarj**em**
TOŽILNIK: mešȇtarj**e**
MESTNIK: pri mešȇtarj**ih**
ORODNIK: z mešȇtarj**i**

FRAZEOLOGIJA

konjski mešetar
slabšalno kdor deluje preračunljivo, navadno pri kupčevanju, prekupčevanju
▪ So lobisti »*konjski mešetarji*« ali strokovno podkovani kader?
▪ Prepričan je, da so se politiki za ceno vključitve Slovenije v EU »šli *konjske mešetarje*«.
▪ Na žalost vladajo v slovenskem prostoru razni direktorji, ki niso presegli miselnosti *konjskih mešetarjev*.

BESEDOTVORJE
ženski spol: mešetárka

IZVOR
prevzeto prek furl. *missètar*, ben. it. *messeto* iz gr. *mesítēs* ‘posrednik’, iz *mésos* ‘srednji, posredniški’

mešetárka mešetárke tudi **mešétarka** mešétarke
samostalnik ženskega spola
[mešetárka] tudi [mešétarka]
POMEN
1. starinsko ženska, ki posreduje pri sklepanju kupčij, pogodb večje vrednosti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
ženitna mešetarka
▪ Odločni pogled jim je dal vedeti, da imajo opravka z nepopustljivo borzno *mešetarko*.
▪ Ni imel časa, da bi si poiskal ženo, zato je za pomoč prosil poklicno zakonsko *mešetarko*.
2. navadno slabšalno ženska, ki deluje preračunljivo, navadno pri kupčevanju, prekupčevanju
▪ Za časa svoje politične kariere se je izkazala kot spretna *mešetarka*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[mešetárka]
IPA: [mɛʃɛˈtaːɾka]

ednina
IMENOVALNIK: mešetárk**a**
RODILNIK: mešetárk**e**
DAJALNIK: mešetárk**i**
TOŽILNIK: mešetárk**o**
MESTNIK: pri mešetárk**i**
ORODNIK: z mešetárk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: mešetárk**i**
RODILNIK: mešetárk
DAJALNIK: mešetárk**ama**
TOŽILNIK: mešetárk**i**
MESTNIK: pri mešetárk**ah**
ORODNIK: z mešetárk**ama**

množina
IMENOVALNIK: mešetárk**e**
RODILNIK: mešetárk
DAJALNIK: mešetárk**am**
TOŽILNIK: mešetárk**e**
MESTNIK: pri mešetárk**ah**
ORODNIK: z mešetárk**ami**

tudi
[mešétarka]
IPA: [mɛˈʃeːtaɾka]

ednina
IMENOVALNIK: mešétark**a**
RODILNIK: mešétark**e**
DAJALNIK: mešétark**i**
TOŽILNIK: mešétark**o**
MESTNIK: pri mešétark**i**
ORODNIK: z mešétark**o**

dvojina
IMENOVALNIK: mešétark**i**
RODILNIK: mešétark
DAJALNIK: mešétark**ama**
TOŽILNIK: mešétark**i**
MESTNIK: pri mešétark**ah**
ORODNIK: z mešétark**ama**

množina
IMENOVALNIK: mešétark**e**
RODILNIK: mešétark
DAJALNIK: mešétark**am**
TOŽILNIK: mešétark**e**
MESTNIK: pri mešétark**ah**
ORODNIK: z mešétark**ami**

TONEMSKO
[mešetárka]
IPA: [mɛʃɛtà:ɾká]

ednina
IMENOVALNIK: mešetárk**a**
RODILNIK: mešetárk**e**
DAJALNIK: mešetárk**i**
TOŽILNIK: mešetárk**o**
MESTNIK: pri mešetárk**i**
ORODNIK: z mešetârk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: mešetárk**i**
RODILNIK: mešetârk

DAJALNIK: mešetárk**ama**
TOŽILNIK: mešetárk**i**
MESTNIK: pri mešetárk**ah**
ORODNIK: z mešetárk**ama**

množina

IMENOVALNIK: mešetárk**e**
RODILNIK: mešetârk
DAJALNIK: mešetárk**am**
TOŽILNIK: mešetárk**e**
MESTNIK: pri mešetárk**ah**
ORODNIK: z mešetárk**ami**

tudi

[mešȇtarka]
IPA: [mɛʃé:tȁrka]

ednina

IMENOVALNIK: mešȇtark**a**
RODILNIK: mešȇtark**e**
DAJALNIK: mešȇtark**i**
TOŽILNIK: mešȇtark**o**
MESTNIK: pri mešȇtark**i**
ORODNIK: z mešȇtark**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mešȇtark**i**
RODILNIK: mešȇtark
DAJALNIK: mešȇtark**ama**
TOŽILNIK: mešȇtark**i**
MESTNIK: pri mešȇtark**ah**
ORODNIK: z mešȇtark**ama**

množina

IMENOVALNIK: mešȇtark**e**
RODILNIK: mešȇtark
DAJALNIK: mešȇtark**am**
TOŽILNIK: mešȇtark**e**
MESTNIK: pri mešȇtark**ah**
ORODNIK: z mešȇtark**ami**

IZVOR

↑mešetar

méta[1] méte samostalnik ženskega spola

[méta]
POMEN

1. zdravilna rastlina s temnozelenimi listi in vijoličastimi, rdečkastimi cvetovi ter intenzivnim vonjem; primerjaj lat. *Mentha*

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

list, listek, listič mete | vejica mete | vršiček mete

▪ Kolač okrasite z lističi *mete* in jabolčnimi rezinami.
▪ V skledi zmešajte sladkor in liste *mete*, ki ste jih zdrobili z leseno žlico.
▪ Sladkor, vodo in vejice *mete* počasi zavrite in ohladite.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Kupila sem nekaj lončkov, v katerih gojim *meto* in timijan.
▪ V lončke posadite *meto*, ki mravlje odvrne, da bi vstopile v hišo.

…

▪ *Meta* se hitro razrašča in kmalu začne dušiti rastline v isti posodi.

1.1. del te rastline

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

narezana, nasekljana, sesekljana meta | suha, sveža meta

▪ Po nadevu potresemo svežo ali posušeno *meto*.
▪ Paradižnik narežemo na kocke in ga zmešamo s sesekljano *meto*.
▪ Dodamo suho *meto*, ki jo zdrobimo med prsti, ter dobro premešamo.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati, primešati meto | oplakniti meto

▪ *Meto* uporabljamo kot začimbo za solate, juhe, prikuhe in ribje jedi.
▪ Dodamo jogurt, smetano, sesekljano *meto* in dobro premešamo.

▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

okrasiti, potresti z meto

▪ Nabodala ponudite z omako in jih okrasite z *meto*.
▪ Vzhajano testo namažemo z nadevom, potresemo z nasekljano *meto* in zvijemo.

…

▪ Eterično olje *mete* hladi in poživlja ter poleg tega deluje še antiseptično in protibakterijsko.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Meta* deluje osvežujoče in hladi stopala.
▪ Vrtna melisa in *meta* razkužujeta in pomirjata.

…

▪ Če imate slab zadah, izberite zobno kremo z dodatkom *mete*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[méta]
IPA: ['me:ta]

ednina

IMENOVALNIK: mét**a**
RODILNIK: mét**e**
DAJALNIK: mét**i**
TOŽILNIK: mét**o**
MESTNIK: pri mét**i**
ORODNIK: z mét**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mét**i**
RODILNIK: mét
DAJALNIK: mét**ama**
TOŽILNIK: mét**i**
MESTNIK: pri mét**ah**
ORODNIK: z mét**ama**

množina

IMENOVALNIK: mét**e**
RODILNIK: mét
DAJALNIK: mét**am**

TOŽILNIK: mét**e**
MESTNIK: pri mét**ah**
ORODNIK: z mét**ami**

TONEMSKO
[mę̑ta]
IPA: [mé:tà]
ednina
IMENOVALNIK: mę̑t**a**
RODILNIK: mę̑t**e**
DAJALNIK: mę̑t**i**
TOŽILNIK: mę̑t**o**
MESTNIK: pri mę̑t**i**
ORODNIK: z mę̑t**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mę̑t**i**
RODILNIK: mę̑t
DAJALNIK: mę̑t**ama**
TOŽILNIK: mę̑t**i**
MESTNIK: pri mę̑t**ah**
ORODNIK: z mę̑t**ama**
množina
IMENOVALNIK: mę̑t**e**
RODILNIK: mę̑t
DAJALNIK: mę̑t**am**
TOŽILNIK: mę̑t**e**
MESTNIK: pri mę̑t**ah**
ORODNIK: z mę̑t**ami**

STALNE ZVEZE

črna meta
1. iz botanike meta z nazobčanimi sivkasto zelenimi listi in belimi cvetovi; primerjaj lat. *Marrubium*
▪ Pri *črni meti* nabiramo liste pred cvetenjem.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ *Črna meta* je zdravilna za prebavila.
▪ Zoper kašelj zelo zaleže poparek iz mešanice 20 gramov *črne mete*.

klasasta meta
iz botanike meta z ozkimi koničastimi listi ter rožnatimi in belimi cvetovi; primerjaj lat. *Mentha spicata*; SIN.: iz botanike zelena meta
▪ Blizu vrat posadimo vinsko rutico ali *klasasto meto*, zaradi katerih žuželk ne bo v hišo.

mačja meta
koprivi podobna rastlina s pecljatimi listi in belimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Nepeta cataria*; SIN.: iz botanike navadna mačja meta
▪ Od trajnic začnejo v zgodnjem poletju cveteti perunike, čepljec, *mačja meta*, kadulja, mačje tačke.
▪ Mačke se na *mačjo meto* odzovejo z vznemirjenjem in evforijo, ljudje, ki srkajo njen čaj, pa se nasprotno povsem pomirijo.

navadna mačja meta
iz botanike koprivi podobna rastlina s pecljatimi listi in belimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Nepeta cataria*; SIN.: mačja meta
▪ Preprečite, da bi vrtnice napadle uši, tako da jih posadite s čebulo in *navadno mačjo meto*.

poprova meta
1. iz botanike meta temnejše barve z močnim vonjem, križanec med klasasto meto in vodno meto; primerjaj lat. *Mentha × piperita*
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Poprova meta* vsebuje največ učinkovin tik pred cvetenjem.
▪ *Poprova meta* sodi v družino ustnatic.
...
▪ Goji *poprovo meto*, ameriški slamnik, ognjič in drobnocvetni vrbovec.
▪ Liste sveže *poprove mete* z močno aromo najprej potremo, da se sprostijo hlapljiva olja, in takoj uporabimo.

1.1. del te rastline
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
posušena, sesekljana poprova meta
▪ Zavremo velik lonec vode, ga odstavimo z ognja in mu dodamo dve žlički posušene *poprove mete*.
...
▪ Čaj iz *poprove mete* lajša slabost in je koristen pri prehladu in gripi, zlasti skupaj z bezgom.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Poprova meta* odpravlja vetrove in lajša črevesne krče.
▪ *Poprova meta* pomirja krče in živce, poživlja in spodbuja delovanje kože in jo čisti.
...
▪ Pri prehladu vdihujte hlape *poprove mete*, ki lajša izkašljevanje in glavobol.

vodna meta
1. iz botanike meta z rožnatimi cvetovi v glavicah in pecljatimi listi, ki uspeva na mokrih rastiščih; primerjaj lat. *Mentha aquatica*
▪ Poprova meta je naravni hibrid med *vodno meto* in klasasto meto.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ Za kopel lahko uporabimo *vodno meto*.

zelena meta
1. iz botanike meta z ozkimi koničastimi listi ter rožnatimi in belimi cvetovi; primerjaj lat. *Mentha spicata*; SIN.: iz botanike klasasta meta
▪ Med metami sta najbolj cenjeni poprova in *zelena meta*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ Uporabljam kopalno olje iz sivke in *zelene mete*.

▪ Izdelki, obogateni z *zeleno meto* in vitaminom E, poskrbijo, da koža sprejme več kisika in vpije manj ogljikovega dioksida.

1.2. barva, ki spominja na to rastlino

▪ *Zelena meta* je mehkejša, a še vedno živa barva, namenjena lesenim elementom in podu.

IZVOR

= stcslov. *męta*, hrv., srb. *mèta* (navadno *mètvica*), rus. *mjata*, češ. *máta* < slovan. **męta*, prevzeto prek lat. *mentha* iz nekega predantičnega sredozemskega jezika

méta[2] méta méta pridevnik

[méta]

POMEN

ki je v zvezi s podatki, ki opisujejo druge podatke

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

meta podatek | meta oznaka

▪ Vsaka podstran naj ima svoje *meta* oznake.

▪ Najprej preučite *meta* lastnosti vprašanj in relacij med njimi.

▪ Dokumenti poleg vsebine, ki jo vidimo, vsebujejo tudi *meta* podatke, kot so podatki o avtorju, času, ki je bil porabljen za izdelavo dokumenta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[méta]

IPA: ['me:ta]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
živo méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

dvojina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

množina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

dvojina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

množina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

dvojina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

množina

IMENOVALNIK: méta
RODILNIK: méta
DAJALNIK: méta
TOŽILNIK: méta
MESTNIK: pri méta
ORODNIK: z méta

TONEMSKO

[mę̑ta]

IPA: [mé:tà]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mę̑ta
RODILNIK: mę̑ta
DAJALNIK: mę̑ta
TOŽILNIK: mę̑ta
živo mę̑ta
MESTNIK: pri mę̑ta
ORODNIK: z mę̑ta

dvojina

IMENOVALNIK: mę̑ta
RODILNIK: mę̑ta
DAJALNIK: mę̑ta
TOŽILNIK: mę̑ta
MESTNIK: pri mę̑ta
ORODNIK: z mę̑ta

množina

IMENOVALNIK: mę̑ta

RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

dvojina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

množina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

dvojina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

množina

IMENOVALNIK: mẹ̑ta
RODILNIK: mẹ̑ta
DAJALNIK: mẹ̑ta
TOŽILNIK: mẹ̑ta
MESTNIK: pri mẹ̑ta
ORODNIK: z mẹ̑ta

IZVOR

prek sodobnih evropskih jezikov prevzeto iz novoklas. *meta.*. ʻprek-, pod-, onstran, namestoʼ iz gr. *metá* ʻvmes, potem, v sredi, v sredo, med, pred, prekʼ

metúlj metúlja samostalnik moškega spola

[metúlʲ metúlja]

POMEN

1. žuželka z ozkim trupom, s tipalkami in dvema paroma velikih prosojnih kril; primerjaj lat. *Rhopalocera*

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

dnevni, nočni metulj | lep, majhen, pisan, velik metulj | odrasel metulj | tropski metulj

▪ Dnevni *metulji* imajo dva enaka para letalnih kril, ki jih zlagajo pokonci, nočni *metulji* imajo sprednja krila večja od zadnjih in jih zlagajo strehasto.

▪ Odrasle *metulje* bomo največkrat opazili na cvetočih travnikih, kjer nabirajo nektar.

▪ Poplavni travniki, čeprav čedalje redkejši, so domovanje pisanih *metuljev*.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

metulj se hrani s ČIM | metulj se izleže, razvije iz ČESA | metulj leta, leti, se spreletava | metulj živi KJE

▪ Po zraku so letali *metulji* in pikapolonice.

▪ *Metulji* živijo na vseh celinah razen Antarktike.

▪ Spomladi se iz gosenic razvijejo *metulji*, ki na novih posevkih odlagajo jajčeca.

▪ Dnevni *metulji* se hranijo s pomočjo dolgega cevastega rilčka, ki je prilagojen za sesanje tekočin.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

gosenica, ličinka metulja | motiv, oblika metulja | roj metuljev | vrsta metuljev | zbirka metuljev

▪ Krila *metuljev* pokrivajo drobne luske, ki bodisi vsebujejo barvila bodisi so postavljena tako, da odbijajo svetlobo določenih valovnih dolžin.

▪ Cvetovi so v obliki *metulja*, žile imajo rožnate ali vijolične.

...

▪ Na vrt posadite medonosne rastline, ki privlačijo čebele in *metulje*.

▪ Najpomembnejši škodljivci sadnega drevja so listne uši, gosenice nekaterih vrst *metuljev* in hrošči rilčkarji.

▪ Dišeči cvetovi privabljajo čebele in *metulje*.

2. podoba, ki predstavlja žuželko z ozkim trupom, s tipalkami in z dvema paroma velikih prosojnih kril

▪ Narišite skico, s konturnimi barvami jo prenesite na svilo; ko so barve suhe, začnite barvati *metulja*.

▪ Izognite se kiču, naj bodo *metulji* na vaših oblačilih delikatni.

▪ Na desni nogi ima vtetoviranega *metulja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[metúlʲ metúlja]

IPA: [mɛˈtuːlʲ mɛˈtuːlja]

ednina

IMENOVALNIK: metúlj
RODILNIK: metúlj**a**
DAJALNIK: metúlj**u**

TOŽILNIK: metúlj**a**
MESTNIK: pri metúlj**u**
ORODNIK: z metúlj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: metúlj**a**
RODILNIK: metúlj**ev**
DAJALNIK: metúlj**ema**
TOŽILNIK: metúlj**a**
MESTNIK: pri metúlj**ih**
ORODNIK: z metúlj**ema**

množina
IMENOVALNIK: metúlj**i**
RODILNIK: metúlj**ev**
DAJALNIK: metúlj**em**
TOŽILNIK: metúlj**e**
MESTNIK: pri metúlj**ih**
ORODNIK: z metúlj**i**

TONEMSKO
[metúlʲ metúlja]
IPA: [mɛtù:lʲ mɛtù:ljá]

ednina
IMENOVALNIK: metúlj
RODILNIK: metúlj**a**
DAJALNIK: metúlj**u**
TOŽILNIK: metúlj**a**
MESTNIK: pri metúlj**u**
ORODNIK: z metúlj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: metúlj**a**
RODILNIK: metúlj**ev** tudi metûlj**ev**
DAJALNIK: metúlj**ema**
TOŽILNIK: metúlj**a**
MESTNIK: pri metúlj**ih** tudi pri metûlj**ih**
ORODNIK: z metúlj**ema**

množina
IMENOVALNIK: metúlj**i**
RODILNIK: metúlj**ev** tudi metûlj**ev**
DAJALNIK: metúlj**em**
TOŽILNIK: metúlj**e**
MESTNIK: pri metúlj**ih** tudi pri metûlj**ih**
ORODNIK: z metúlj**i** tudi z metûlj**i**

STALNE ZVEZE

učinek metulja
pojav, pri katerem lahko majhna sprememba v sistemu v istem sistemu povzroči velike spremembe
▪ Dokumentarna serija me je prepričala že zato, ker se trudi znanstveno odkrivati velike skrivnosti našega planeta po teoriji kaosa ali *učinka metulja*.
▪ Fenomen, ki ga danes poznamo kot *učinek metulja*, je botroval nastanku teorije kosa.
▪ Za ponazoritev pomena nelinearnih pojavov v naravi se pogostokrat uporablja prispodoba *učinek metulja*, ki pravi, da lahko en zamah metulja sproži tornado na drugem koncu sveta.

FRAZEOLOGIJA

metuljčki/metulji v trebuhu
metuljčki v trebuhu
metulji v trebuhu
prijeten občutek vznemirjenja; hrepenenje; zaljubljenost
▪ Misel nate je pričarala *metuljčke v trebuhu*, hrepenenje po tebi je dneve čakanja napravilo mučne.
▪ V meni so se znova prebudili tisti *metuljčki v trebuhu*, ki jih že tako dolgo nisem čutila. Prišel je do mene, me poljubil in jaz sem mu poljub vrnila.
▪ *Metulji v trebuhu*, podivjano srce, ostaneš brez besed … Biti zaljubljen je nekaj čarobnega.
▪ Na igrišču sem imela *metulje v trebuhu*. Ne glede na to, kaj se bo dogajalo v nadaljevanju moje kariere, mi tega dosežka nihče nikoli ne bo mogel odvzeti.

IZVOR
= sthrv. *mètulj*, nar. slovaš. *metul'*, sorodno še rus. *motýlь* ‘komarjeva ličinka’, češ. *motýl*, slovaš. *motýl'* ‘metulj’ < pslov. **metul'ь*, **metyl'ь*, **motyl'ь*, verjetno iz ↑mesti v metaforičnem pomenu ‘ne naravnost leteti, leteti sem ter tja’

mévža mévže samostalnik ženskega spola
[méu̯ža]
POMEN
1. navadno slabšalno kdor je bojazljiv, občutljiv ali se mu to pripisuje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
navadna mevža
▪ Ko sem nekoč nekemu prijatelju spet začel tožiti nad svojimi bolečinami, je odkrito dejal, da sem navadna cmerava *mevža*.
▪ Sandra je res inteligentna, razgledana, vendar hkrati razvajena *mevža*.
▸ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
imeti KOGA za mevžo
▪ Sodelavce je imel za *mevže*, če niso bili dovolj kritični.
▪ Celo med prvo svetovno vojno, ko se je letalstvo že zelo razmahnilo, so bila padala še vedno prava redkost in pilote, ki so jih nosili s seboj v letala, so pogosto imeli za *mevže*.
…
▪ Ko sem videl, da bi lahko izpadel *mevža* pred otrokom, sem se pogumno podal po stopnicah na vrh tobogana.
2. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje bojazljivost, občutljivost
▪ Nič mi ne odgovoriš? *Mevža*!
▪ »Zdaj me pa dobro poslušaj, ti *mevža*!« sem ga nadrla.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[méu̯ža]

IPA: [ˈmeːu̯ʒa]

ednina

IMENOVALNIK: mévž**a**

RODILNIK: mévž**e**

DAJALNIK: mévž**i**

TOŽILNIK: mévž**o**

MESTNIK: pri mévž**i**

ORODNIK: z mévž**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mévž**i**

RODILNIK: mévž

DAJALNIK: mévž**ama**

TOŽILNIK: mévž**i**

MESTNIK: pri mévž**ah**

ORODNIK: z mévž**ama**

množina

IMENOVALNIK: mévž**e**

RODILNIK: mévž

DAJALNIK: mévž**am**

TOŽILNIK: mévž**e**

MESTNIK: pri mévž**ah**

ORODNIK: z mévž**ami**

TONEMSKO

[mȇu̯ža]

IPA: [méːu̯ʒà]

ednina

IMENOVALNIK: mȇvž**a**

RODILNIK: mȇvž**e**

DAJALNIK: mȇvž**i**

TOŽILNIK: mȇvž**o**

MESTNIK: pri mȇvž**i**

ORODNIK: z mȇvž**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mȇvž**i**

RODILNIK: mȇvž

DAJALNIK: mȇvž**ama**

TOŽILNIK: mȇvž**i**

MESTNIK: pri mȇvž**ah**

ORODNIK: z mȇvž**ama**

množina

IMENOVALNIK: mȇvž**e**

RODILNIK: mȇvž

DAJALNIK: mȇvž**am**

TOŽILNIK: mȇvž**e**

MESTNIK: pri mȇvž**ah**

ORODNIK: z mȇvž**ami**

IZVOR

verjetno iz sloven. **melža* < **mělьža*, iz pslov. **mělъ* ‘nekaj drobnega, nekaj zmletega, drobir’, prim. rus. *meljuzgá* ‘otročad, drobne ribe, nepomembni ljudje’

mévžast mévžasta mévžasto pridevnik

[méu̯žast]

POMEN

1. navadno slabšalno ki je bojazljiv, občutljiv ali se mu to pripisuje

▪ Veljal je za nekoliko *mevžastega*, saj je tu in tam znal potočiti solze.

▪ Hčerka je veliko manj *mevžasta* kot jaz.

1.1. navadno slabšalno ki kaže, izraža bojazljivost, občutljivost

▪ »A je doma?« je na stopnicah zaslišal *mevžasti* glas.

▪ Navzoči so ji očitali skrajno »*mevžast*« nastop.

▪ Njegova *mevžasta* zunanja politika je glavni krivec, da smo zdaj tam, kjer smo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[méu̯žast]

IPA: [ˈmeːu̯ʒast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mévžast

določno mévžast**i**

RODILNIK: mévžast**ega**

DAJALNIK: mévžast**emu**

TOŽILNIK: mévžast

določno mévžast**i**

živo mévžast**ega**

MESTNIK: pri mévžast**em**

ORODNIK: z mévžast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mévžast**a**

RODILNIK: mévžast**ih**

DAJALNIK: mévžast**ima**

TOŽILNIK: mévžast**a**

MESTNIK: pri mévžast**ih**

ORODNIK: z mévžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mévžast**i**

RODILNIK: mévžast**ih**

DAJALNIK: mévžast**im**

TOŽILNIK: mévžast**e**

MESTNIK: pri mévžast**ih**

ORODNIK: z mévžast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mévžast**a**

RODILNIK: mévžast**e**

DAJALNIK: mévžast**i**

TOŽILNIK: mévžast**o**

MESTNIK: pri mévžast**i**

ORODNIK: z mévžast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mévžast**i**

RODILNIK: mévžast**ih**

DAJALNIK: mévžast**ima**
TOŽILNIK: mévžast**i**
MESTNIK: pri mévžast**ih**
ORODNIK: z mévžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mévžast**e**
RODILNIK: mévžast**ih**
DAJALNIK: mévžast**im**
TOŽILNIK: mévžast**e**
MESTNIK: pri mévžast**ih**
ORODNIK: z mévžast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mévžast**o**
RODILNIK: mévžast**ega**
DAJALNIK: mévžast**emu**
TOŽILNIK: mévžast**o**
MESTNIK: pri mévžast**em**
ORODNIK: z mévžast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mévžast**i**
RODILNIK: mévžast**ih**
DAJALNIK: mévžast**ima**
TOŽILNIK: mévžast**i**
MESTNIK: pri mévžast**ih**
ORODNIK: z mévžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mévžast**a**
RODILNIK: mévžast**ih**
DAJALNIK: mévžast**im**
TOŽILNIK: mévžast**a**
MESTNIK: pri mévžast**ih**
ORODNIK: z mévžast**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj mévžast

ženski spol

EDNINA: bòlj mévžast**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj mévžast**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj mévžast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj mévžast**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj mévžast**o**

TONEMSKO

[mə̏u̯žast]

IPA: [mé:u̯ʒàst]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mə̏vžast
določno mə̏vžast**i**
RODILNIK: mə̏vžast**ega**
DAJALNIK: mə̏vžast**emu**
TOŽILNIK: mə̏vžast
določno mə̏vžast**i**
živo mə̏vžast**ega**
MESTNIK: pri mə̏vžast**em**
ORODNIK: z mə̏vžast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**a**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**ima**
TOŽILNIK: mə̏vžast**a**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**i**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**im**
TOŽILNIK: mə̏vžast**e**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**a**
RODILNIK: mə̏vžast**e**
DAJALNIK: mə̏vžast**i**
TOŽILNIK: mə̏vžast**o**
MESTNIK: pri mə̏vžast**i**
ORODNIK: z mə̏vžast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**i**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**ima**
TOŽILNIK: mə̏vžast**i**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**e**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**im**
TOŽILNIK: mə̏vžast**e**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**o**
RODILNIK: mə̏vžast**ega**
DAJALNIK: mə̏vžast**emu**
TOŽILNIK: mə̏vžast**o**
MESTNIK: pri mə̏vžast**em**
ORODNIK: z mə̏vžast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**i**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**ima**
TOŽILNIK: mə̏vžast**i**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**ima**

množina

IMENOVALNIK: mə̏vžast**a**
RODILNIK: mə̏vžast**ih**
DAJALNIK: mə̏vžast**im**
TOŽILNIK: mə̏vžast**a**
MESTNIK: pri mə̏vžast**ih**
ORODNIK: z mə̏vžast**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj mə̏vžast

ženski spol
EDNINA: bȍlj mȇvžast**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj mȇvžast**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mȇvžast
ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mȇvžast**a**
srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj mȇvžast**o**

IZVOR
↑mevža

milórd milórda samostalnik moškega spola
[milórt milórda]
POMEN
1. pred imenom, zlasti v angleškem okolju naziv za plemiča
▪ Gospod de Wolmar vabi *milorda* Edwarda Bomstona in Saint-Preuxa, naj prideta bivat v Clarens.

1.1. zlasti v angleškem okolju plemič
▪ Po pismu, ki ga je *milord* pisal gospodu de Wolmarju, se zdi, da se misli nastaniti pri nas.

2. zlasti v angleškem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za plemiča
▪ »Njegovo kraljevo visočanstvo princ Frederik je prispel, *milord*!«
▪ »Lepo vas je videti, *milord*,« je vljudno pozdravil.
▪ »Dobrodošla, *milord* in milady!« ju je svečano pozdravil komornik.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[milórt milórda]
IPA: [miˈloːɾt miˈloːɾda]
ednina
IMENOVALNIK: milórd
RODILNIK: milórd**a**
DAJALNIK: milórd**u**
TOŽILNIK: milórd**a**
MESTNIK: pri milórd**u**
ORODNIK: z milórd**om**
dvojina
IMENOVALNIK: milórd**a**
RODILNIK: milórd**ov**
DAJALNIK: milórd**oma**
TOŽILNIK: milórd**a**
MESTNIK: pri milórd**ih**
ORODNIK: z milórd**oma**
množina
IMENOVALNIK: milórd**i**
RODILNIK: milórd**ov**
DAJALNIK: milórd**om**
TOŽILNIK: milórd**e**
MESTNIK: pri milórd**ih**
ORODNIK: z milórd**i**
TONEMSKO
[milȏrt milȏrda]
IPA: [miló:ɾt miló:ɾdà]
ednina
IMENOVALNIK: milȏrd
RODILNIK: milȏrd**a**
DAJALNIK: milȏrd**u**
TOŽILNIK: milȏrd**a**
MESTNIK: pri milȏrd**u**
ORODNIK: z milȏrd**om**
dvojina
IMENOVALNIK: milȏrd**a**
RODILNIK: milȏrd**ov**
DAJALNIK: milȏrd**oma**
TOŽILNIK: milȏrd**a**
MESTNIK: pri milȏrd**ih**
ORODNIK: z milȏrd**oma**
množina
IMENOVALNIK: milȏrd**i**
RODILNIK: milȏrd**ov**
DAJALNIK: milȏrd**om**
TOŽILNIK: milȏrd**e**
MESTNIK: pri milȏrd**ih**
ORODNIK: z milȏrd**i**

IZVOR
prevzeto prek angl. *milord* in frc. *milord* (< srfrc. *millour*) iz angl. *my lord* ‘moj gospod’

milostljív milostljíva milostljívo pridevnik
[milostljíu̯ milostljíva milostljívo]
POMEN
starinsko usmiljen, prizanesljiv
▸ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**
biti milostljiv
▪ Bom nekoliko bolj *milostljiv* in rekel, da razumem, da ste v težavah.
▪ Dobro premislite o svojem dejanju. Naslednjič ne bomo tako *milostljivi*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[milostljíu̯ milostljíva milostljívo]
IPA: [milɔstˈljiːu̯ milɔstˈljiːva milɔstˈljiːvɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: milostljív
določno milostljív**i**
RODILNIK: milostljív**ega**
DAJALNIK: milostljív**emu**
TOŽILNIK: milostljív
določno milostljív**i**
živo milostljív**ega**
MESTNIK: pri milostljív**em**
ORODNIK: z milostljív**im**
dvojina
IMENOVALNIK: milostljív**a**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**ima**
TOŽILNIK: milostljív**a**
MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**e**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**a**

RODILNIK: milostljív**e**

DAJALNIK: milostljív**i**

TOŽILNIK: milostljív**o**

MESTNIK: pri milostljív**i**

ORODNIK: z milostljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**ima**

TOŽILNIK: milostljív**i**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**e**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**e**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**o**

RODILNIK: milostljív**ega**

DAJALNIK: milostljív**emu**

TOŽILNIK: milostljív**o**

MESTNIK: pri milostljív**em**

ORODNIK: z milostljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**ima**

TOŽILNIK: milostljív**i**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**a**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**a**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**

RODILNIK: milostljívejš**ega**

DAJALNIK: milostljívejš**emu**

TOŽILNIK: milostljívejš**i**

živo milostljívejš**ega**

MESTNIK: pri milostljívejš**em**

ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**ima**

TOŽILNIK: milostljívejš**a**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**im**

TOŽILNIK: milostljívejš**e**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**

RODILNIK: milostljívejš**e**

DAJALNIK: milostljívejš**i**

TOŽILNIK: milostljívejš**o**

MESTNIK: pri milostljívejš**i**

ORODNIK: z milostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**ima**

TOŽILNIK: milostljívejš**i**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**im**

TOŽILNIK: milostljívejš**e**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**

RODILNIK: milostljívejš**ega**

DAJALNIK: milostljívejš**emu**

TOŽILNIK: milostljívejš**e**

MESTNIK: pri milostljívejš**em**

ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**ima**

TOŽILNIK: milostljívejš**i**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**

RODILNIK: milostljívejš**ih**

DAJALNIK: milostljívejš**im**

TOŽILNIK: milostljívejš**a**

MESTNIK: pri milostljívejš**ih**

ORODNIK: z milostljívejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj milostljív

ženski spol

EDNINA: bòlj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj milostljív**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ega** in nájmilostljívejš**ega**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**emu** in nájmilostljívejš**emu**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
živo nàjmilostljívejš**ega** in nájmilostljívejš**ega**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**em** in pri nájmilostljívejš**em**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**im** in z nájmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**a** in nájmilostljívejš**a**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**ima** in nájmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**a** in nájmilostljívejš**a**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**ima** in z nájmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**im** in nájmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**imi** in z nájmilostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**a** in nájmilostljívejš**a**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**o** in nájmilostljívejš**o**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**i** in pri nájmilostljívejš**i**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**o** in z nájmilostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**ima** in nájmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**ima** in z nájmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**im** in nájmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**imi** in z nájmilostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ega** in nájmilostljívejš**ega**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**emu** in nájmilostljívejš**emu**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nájmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**em** in pri nájmilostljívejš**em**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**im** in z nájmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**ima** in nájmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**i** in nájmilostljívejš**i**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**ima** in z nájmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**a** in nájmilostljívejš**a**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nájmilostljívejš**ih**

DAJALNIK: nàjmilostljívejš**im** in nájmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**a** in nájmilostljívejš**a**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nájmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**imi** in z nájmilostljívejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj milostljív

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj milostljív**o**

TONEMSKO

[milostljíu̯ milostljíva milostljívo]

IPA: [miləstljì:u̯ miləstljì:vá miləstljì:vɔ́]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív
določno milostljív**i**
RODILNIK: milostljív**ega**
DAJALNIK: milostljív**emu**
TOŽILNIK: milostljív
določno milostljív**i**
živo milostljív**ega**
MESTNIK: pri milostljív**em**
ORODNIK: z milostljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**a**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**ima**
TOŽILNIK: milostljív**a**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**i**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**im**
TOŽILNIK: milostljív**e**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**a**
RODILNIK: milostljív**e**
DAJALNIK: milostljív**i**
TOŽILNIK: milostljív**o**
MESTNIK: pri milostljív**i**
ORODNIK: z milostljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**ima**
TOŽILNIK: milostljív**i**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**e**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**im**
TOŽILNIK: milostljív**e**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**o**
RODILNIK: milostljív**ega**
DAJALNIK: milostljív**emu**
TOŽILNIK: milostljív**o**
MESTNIK: pri milostljív**em**
ORODNIK: z milostljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**ima**
TOŽILNIK: milostljív**i**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**a**
RODILNIK: milostljív**ih**
DAJALNIK: milostljív**im**
TOŽILNIK: milostljív**a**
MESTNIK: pri milostljív**ih**
ORODNIK: z milostljív**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ega**
DAJALNIK: milostljívejš**emu**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
živo milostljívejš**ega**
MESTNIK: pri milostljívejš**em**
ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**a**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**e**
DAJALNIK: milostljívejš**i**
TOŽILNIK: milostljívejš**o**
MESTNIK: pri milostljívejš**i**
ORODNIK: z milostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**

RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**
RODILNIK: milostljívejš**ega**
DAJALNIK: milostljívejš**emu**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**em**
ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**a**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj milostljív

ženski spol

EDNINA: bȍlj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj milostljív**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**emu** in nâjmilostljívejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
živo nȁjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**em** in pri nâjmilostljívejš**em**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**im** in z nâjmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**o** in nâjmilostljívejš**o**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**i** in pri nâjmilostljívejš**i**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**o** in z nâjmilostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**

ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**

RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**

DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**emu** in nâjmilostljívejš**emu**

TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**

MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**em** in pri nâjmilostljívejš**em**

ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**im** in z nâjmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**

RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**

DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**

TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**

MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**

ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**

RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**

DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**

TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**

MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**

ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj milostljív

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj milostljív**o**

in

[milostljîu̯ milostljíva milostljívo]

IPA: [miləstljí:u̯ miləstljì:vá miləstljì:vɔ́]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljîv

določno milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ega**

DAJALNIK: milostljív**emu**

TOŽILNIK: milostljîv

določno milostljív**i**

živo milostljív**ega**

MESTNIK: pri milostljív**em**

ORODNIK: z milostljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**a**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**ima**

TOŽILNIK: milostljív**a**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**e**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**a**

RODILNIK: milostljív**e**

DAJALNIK: milostljív**i**

TOŽILNIK: milostljív**o**

MESTNIK: pri milostljív**i**

ORODNIK: z milostljív**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**ima**

TOŽILNIK: milostljív**i**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**e**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**e**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljív**o**

RODILNIK: milostljív**ega**

DAJALNIK: milostljív**emu**

TOŽILNIK: milostljív**o**

MESTNIK: pri milostljív**em**

ORODNIK: z milostljív**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljív**i**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**ima**

TOŽILNIK: milostljív**i**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljív**a**

RODILNIK: milostljív**ih**

DAJALNIK: milostljív**im**

TOŽILNIK: milostljív**a**

MESTNIK: pri milostljív**ih**

ORODNIK: z milostljív**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ega**
DAJALNIK: milostljívejš**emu**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
živo milostljívejš**ega**
MESTNIK: pri milostljívejš**em**
ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**a**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**e**
DAJALNIK: milostljívejš**i**
TOŽILNIK: milostljívejš**o**
MESTNIK: pri milostljívejš**i**
ORODNIK: z milostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: milostljívejš**e**
RODILNIK: milostljívejš**ega**
DAJALNIK: milostljívejš**emu**
TOŽILNIK: milostljívejš**e**
MESTNIK: pri milostljívejš**em**
ORODNIK: z milostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: milostljívejš**i**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**ima**
TOŽILNIK: milostljívejš**i**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: milostljívejš**a**
RODILNIK: milostljívejš**ih**
DAJALNIK: milostljívejš**im**
TOŽILNIK: milostljívejš**a**
MESTNIK: pri milostljívejš**ih**
ORODNIK: z milostljívejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj milostljîv

ženski spol

EDNINA: bȍlj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj milostljív**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**emu** in nâjmilostljívejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
živo nȁjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**em** in pri nâjmilostljívejš**em**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**im** in z nâjmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nȁjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nȁjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nȁjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nȁjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nȁjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**

RODILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**o** in nâjmilostljívejš**o**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**i** in pri nâjmilostljívejš**i**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**o** in z nâjmilostljívejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ega** in nâjmilostljívejš**ega**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**emu** in nâjmilostljívejš**emu**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**e** in nâjmilostljívejš**e**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**em** in pri nâjmilostljívejš**em**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**im** in z nâjmilostljívejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**ima** in nâjmilostljívejš**ima**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**i** in nâjmilostljívejš**i**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**ima** in z nâjmilostljívejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
RODILNIK: nàjmilostljívejš**ih** in nâjmilostljívejš**ih**
DAJALNIK: nàjmilostljívejš**im** in nâjmilostljívejš**im**
TOŽILNIK: nàjmilostljívejš**a** in nâjmilostljívejš**a**
MESTNIK: pri nàjmilostljívejš**ih** in pri nâjmilostljívejš**ih**
ORODNIK: z nàjmilostljívejš**imi** in z nâjmilostljívejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj milostljîv

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj milostljív**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj milostljív**o**

STALNE ZVEZE

milostljiva gospa

1. nekdaj naziv za žensko iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinjo

▪ Ker se je poročila, bi morala prevzeti plemiški naslov, vendar je vztrajala pri tem, da jo še naprej kličejo »*milostljiva gospa* grofica«.

1.1. nekdaj ženska iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinja

▪ *Milostljiva gospa* je pregovorila cesarja Franca Jožefa, da je prisostvoval izvedbi operete Kneginja Ninetta.

▪ Med ljudstvom se je pojavila *milostljiva gospa* in zbranim dobrohotno namenila nekaj besed.

milostljivi gospod

1. nekdaj naziv za moškega iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemiča

▪ Žal bolezen *milostljivemu gospodu* Antonu pl. Scheuchenstuelu ne dovoli, da bi vas sprejeli.

1.1. nekdaj moški iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemič

▪ V Ljubljani se je s prihodom *milostljivih gospodov* in njihovih oprod pričel tridnevni turnir dežele Kranjske.

▪ Sodnikova prisega se je glasila: »Prisegam, da bom s sodno pravico, ki sta mi jo izročila moj *milostljivi gospod* salzburški in ptujska občina, zvesto ravnal in sodil enako revnim in bogatim.«

FRAZEOLOGIJA

Milostljiva gospa!

nekdaj uporablja se kot vljuden nagovor za žensko iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemkinjo

▪ Seveda, *milostljiva gospa*, je dejal poslovodja in se priklonil.
▪ Dober dan, *milostljiva gospa*. Veseli me, da sva se spoznala.

Milostljivi gospod!
nekdaj uporablja se kot vljuden nagovor za moškega iz vladajočega, višjega sloja, zlasti plemiča
▪ Prosim vas, da verujete, *milostljivi gospod*, v moje iskreno spoštovanje.

IZVOR
↑milost

mlákarica mlákarice samostalnik ženskega spola
[mlákarica]
POMEN
raca z bleščečo vijoličasto liso na perutih; primerjaj lat. *Anas platyrhynchos*
▪ Izmed rac najbolj poznamo *mlakarico*, v Evropi pa živi še mnogo drugih vrst.
▪ Na jezeru lahko vse leto, razen ko je zamrznjeno, opazujemo čopaste ponirke in *mlakarice*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[mlákarica]
IPA: ['mla:kaɾitsa]
ednina
IMENOVALNIK: mlákaric**a**
RODILNIK: mlákaric**e**
DAJALNIK: mlákaric**i**
TOŽILNIK: mlákaric**o**
MESTNIK: pri mlákaric**i**
ORODNIK: z mlákaric**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mlákaric**i**
RODILNIK: mlákaric
DAJALNIK: mlákaric**ama**
TOŽILNIK: mlákaric**i**
MESTNIK: pri mlákaric**ah**
ORODNIK: z mlákaric**ama**
množina
IMENOVALNIK: mlákaric**e**
RODILNIK: mlákaric
DAJALNIK: mlákaric**am**
TOŽILNIK: mlákaric**e**
MESTNIK: pri mlákaric**ah**
ORODNIK: z mlákaric**ami**
TONEMSKO
[mlâkarica]
IPA: [mlá:kàɾitsa]
ednina
IMENOVALNIK: mlâkaric**a**
RODILNIK: mlâkaric**e**
DAJALNIK: mlâkaric**i**
TOŽILNIK: mlâkaric**o**
MESTNIK: pri mlâkaric**i**
ORODNIK: z mlâkaric**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mlâkaric**i**
RODILNIK: mlâkaric
DAJALNIK: mlâkaric**ama**
TOŽILNIK: mlâkaric**i**
MESTNIK: pri mlâkaric**ah**
ORODNIK: z mlâkaric**ama**
množina
IMENOVALNIK: mlâkaric**e**
RODILNIK: mlâkaric
DAJALNIK: mlâkaric**am**
TOŽILNIK: mlâkaric**e**
MESTNIK: pri mlâkaric**ah**
ORODNIK: z mlâkaric**ami**

IZVOR
↑mlaka

modíst modísta samostalnik moškega spola
[modíst]
POMEN
kdor se ukvarja z izdelovanjem, prodajo ženskih pokrival
▪ Veliko *modistov* je zaprlo svoje butike.
▪ Na kalup se nastavi tulec, ki ga *modisti* obdelujejo s škarjami, oblikujejo pa ga predvsem s pomočjo bombažne krpe, namočene v vodo, s pomočjo katere daljšajo in širijo tulec, ter s pomočjo vročega likalnika, da oblika obstane.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[modíst]
IPA: [mɔ'di:st]
ednina
IMENOVALNIK: modíst
RODILNIK: modíst**a**
DAJALNIK: modíst**u**
TOŽILNIK: modíst**a**
MESTNIK: pri modíst**u**
ORODNIK: z modíst**om**
dvojina
IMENOVALNIK: modíst**a**
RODILNIK: modíst**ov**
DAJALNIK: modíst**oma**
TOŽILNIK: modíst**a**
MESTNIK: pri modíst**ih**
ORODNIK: z modíst**oma**
množina
IMENOVALNIK: modíst**i**
RODILNIK: modíst**ov**
DAJALNIK: modíst**om**
TOŽILNIK: modíst**e**
MESTNIK: pri modíst**ih**
ORODNIK: z modíst**i**
TONEMSKO
[modîst]
IPA: [mɔdí:st]

ednina
IMENOVALNIK: modîst
RODILNIK: modîst**a**
DAJALNIK: modîst**u**
TOŽILNIK: modîst**a**
MESTNIK: pri modîst**u**
ORODNIK: z modîst**om**
dvojina
IMENOVALNIK: modîst**a**
RODILNIK: modîst**ov**
DAJALNIK: modîst**oma**
TOŽILNIK: modîst**a**
MESTNIK: pri modîst**ih**
ORODNIK: z modîst**oma**
množina
IMENOVALNIK: modîst**i**
RODILNIK: modîst**ov**
DAJALNIK: modîst**om**
TOŽILNIK: modîst**e**
MESTNIK: pri modîst**ih**
ORODNIK: z modîst**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: modístka

IZVOR
prevzeto (prek nem. *Modist*) iz frc. *modiste*, iz ↑moda

modístka modístke samostalnik ženskega spola

[modístka]
POMEN
ženska, ki se ukvarja z izdelovanjem, prodajo ženskih pokrival
▪ Coco Chanel je kariero začela kot *modistka*, a je v ponudbo kmalu vključila tudi puloverje, jopiče in nabrana krila.
▪ Zanimanja za poklic *modistke* ni, ne pri mladih ne pri tistih v državi, ki imajo v rokah škarje in platno, da bi poklic ohranili pri življenju.
▪ Salon *modistke* pač sodi v staro mestno jedro in tako je bilo že od nekdaj.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[modístka]
IPA: [mɔˈdi:stka]
ednina
IMENOVALNIK: modístk**a**
RODILNIK: modístk**e**
DAJALNIK: modístk**i**
TOŽILNIK: modístk**o**
MESTNIK: pri modístk**i**
ORODNIK: z modístk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: modístk**i**
RODILNIK: modístk
DAJALNIK: modístk**ama**
TOŽILNIK: modístk**i**
MESTNIK: pri modístk**ah**
ORODNIK: z modístk**ama**
množina
IMENOVALNIK: modístk**e**
RODILNIK: modístk
DAJALNIK: modístk**am**
TOŽILNIK: modístk**e**
MESTNIK: pri modístk**ah**
ORODNIK: z modístk**ami**
TONEMSKO
[modîstka]
IPA: [mɔdí:stkà]
ednina
IMENOVALNIK: modîstk**a**
RODILNIK: modîstk**e**
DAJALNIK: modîstk**i**
TOŽILNIK: modîstk**o**
MESTNIK: pri modîstk**i**
ORODNIK: z modîstk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: modîstk**i**
RODILNIK: modîstk
DAJALNIK: modîstk**ama**
TOŽILNIK: modîstk**i**
MESTNIK: pri modîstk**ah**
ORODNIK: z modîstk**ama**
množina
IMENOVALNIK: modîstk**e**
RODILNIK: modîstk
DAJALNIK: modîstk**am**
TOŽILNIK: modîstk**e**
MESTNIK: pri modîstk**ah**
ORODNIK: z modîstk**ami**

IZVOR
↑modist

monológ monológa samostalnik moškega spola

[monolók monológa]
POMEN
1. daljši govor ene literarne osebe, navadno v dramskem delu
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
dramski monolog | Hamletov monolog
▪ Drama je imela cel kup dolgih *monologov*.
▪ Deklamiral je Hamletov *monolog*.
▪ Redko se zgodi, da v knjižni zbirki za mladostnike izidejo dramski *monologi*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Nagrado je prejel igralec, ki je uprizoril *monolog* izpod peresa francoskega dramatika Koltesa.
▪ Bral je *monologe* o moči in oblasti.
2. daljši govor, odziv ene osebe, ki ne predvideva, omogoča sodelovanja, odziva drugih
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
dolg, neskončen monolog
▪ Med enournim *monologom* je postregel s kopico podatkov.

▪ Pozno v noč so morali molče poslušati njegove neskončne *monologe*.
▪ Imel sem 15-minutni *monolog*. Vse sem mu povedal.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
poslušati monolog
▪ Poslušali smo *monologe* nastopajočih.

3. govor sebi, pogovor osebe same s seboj, navadno v mislih

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
notranji monolog
▪ Odrasli korigiramo svoje vedenje in čustva z notranjim *monologom*, ki se dogaja v naših glavah.
▪ Vzrok negativnega *monologa* človeka s samim seboj je najpogosteje dejstvo, da je negativne stvari o samem sebi poslušal tako pogosto, da je vanje začel verjeti.
▪ Miselni *monologi* me zanašajo v neskončno filozofiranje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[monolók monológa]
IPA: [mɔnɔˈlo:k mɔnɔˈlo:ga]

ednina
IMENOVALNIK: monológ
RODILNIK: monológa
DAJALNIK: monológu
TOŽILNIK: monológ
MESTNIK: pri monológu
ORODNIK: z monológom

dvojina
IMENOVALNIK: monológa
RODILNIK: monológov
DAJALNIK: monológoma
TOŽILNIK: monológa
MESTNIK: pri monológih
ORODNIK: z monológoma

množina
IMENOVALNIK: monológi
RODILNIK: monológov
DAJALNIK: monológom
TOŽILNIK: monológe
MESTNIK: pri monológih
ORODNIK: z monológi

TONEMSKO

[monolǫ̑k monolǫ̑ga]
IPA: [mɔnɔlók mɔnɔló:gà]

ednina
IMENOVALNIK: monolǫ̑g
RODILNIK: monolǫ̑ga
DAJALNIK: monolǫ̑gu
TOŽILNIK: monolǫ̑g
MESTNIK: pri monolǫ̑gu
ORODNIK: z monolǫ̑gom

dvojina
IMENOVALNIK: monolǫ̑ga
RODILNIK: monolǫ̑gov
DAJALNIK: monolǫ̑goma
TOŽILNIK: monolǫ̑ga
MESTNIK: pri monolǫ̑gih
ORODNIK: z monolǫ̑goma

množina
IMENOVALNIK: monolǫ̑gi
RODILNIK: monolǫ̑gov
DAJALNIK: monolǫ̑gom
TOŽILNIK: monolǫ̑ge
MESTNIK: pri monolǫ̑gih
ORODNIK: z monolǫ̑gi

STALNE ZVEZE

notranji monolog
iz literarne vede pripovedna tehnika za neposredno predstavljanje notranjega doživljanja literarne osebe
▪ Knjiga je napisana kot niz *notranjih monologov*, s katerimi se slikata mentaliteta in potlačenost govorcev.
▪ V prvi fazi nastajanja romana naj bi Joyce največ pozornosti posvečal junakom in zgodbi ter tehniki *notranjega monologa*.
▪ Z *notranjim monologom* se zunanje dogajanje kaže tako, kot odseva v človekovi zavesti – v glavnem asociativno, v posameznih drobcih.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Monolog* iz frc. *monologue*, po zgledu ↑dialog iz novoklas. *mono-*. ‘eno-, samo-’ iz gr. *mónos* ‘sam, edini’ + tvor. od gr. *lógos* ‘beseda, govor’

monológški monológška monológško pridevnik

[monológški]

POMEN

1. ki je v zvezi z monologom 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
monološki diskurz, govor | monološki nastop | monološka izpoved, pripoved | monološka struktura | monološko besedilo
▪ Roman je napisan v obliki *monoloških* izpovedi, s katerimi osebe razkrivajo sebe, svoje medsebojne odnose in dogodke.
▪ Junakove dileme, stiske in dvomi so v komedijski literaturi vedno del dramskega, vidnega dogajanja, ne glede na to, ali gre za dialoški ali *monološki* dramski diskurz.
▪ Pogosto oponaša druge ljudi, kar je vir komičnega in sredstvo, ki iz *monološke* strukture naredi živo odrsko dogajanje.
▪ Dialoška besedila so nasprotje *monoloških* besedil.

...

▪ Poezija je izrazito *monološka*.

2. ki je v zvezi z monologom 2.
▪ Njegov govor ni *monološka* govorica, temveč k dialogu odprt odnos.

▪ Biti morajo odprti za kritiko raznih občinstev, ki jim očitajo, da so njihova poročila preveč *monološka*.

3. privzdignjeno ki je sam zase, ne poteka v stiku z drugim

▪ Nastanek človekovega uma ni *monološki*, ampak dialoški.
▪ Človek je lahko tudi *monološko* bitje.
▪ Resnica ni statična in *monološka*, resnica je dinamično dogajanje človekovega razumevanja (govora), vezanega na medosebno razsežnost (pogovor).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[monológški]

IPA: [mɔnɔˈloːʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: monológški
RODILNIK: monológškega
DAJALNIK: monológškemu
TOŽILNIK: monológški
živo monológškega
MESTNIK: pri monológškem
ORODNIK: z monológškim

dvojina

IMENOVALNIK: monológška
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškima
TOŽILNIK: monológška
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškima

množina

IMENOVALNIK: monológški
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškim
TOŽILNIK: monológške
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: monológška
RODILNIK: monológške
DAJALNIK: monológški
TOŽILNIK: monológško
MESTNIK: pri monológški
ORODNIK: z monológško

dvojina

IMENOVALNIK: monológški
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškima
TOŽILNIK: monológški
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškima

množina

IMENOVALNIK: monológške
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškim
TOŽILNIK: monológške
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: monológško
RODILNIK: monológškega
DAJALNIK: monológškemu
TOŽILNIK: monológško
MESTNIK: pri monológškem
ORODNIK: z monológškim

dvojina

IMENOVALNIK: monológški
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškima
TOŽILNIK: monológški
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškima

množina

IMENOVALNIK: monológška
RODILNIK: monológških
DAJALNIK: monológškim
TOŽILNIK: monológška
MESTNIK: pri monológških
ORODNIK: z monológškimi

TONEMSKO

[monológ̏ški]

IPA: [mɔnɔlóːʃkì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: monológ̏ški
RODILNIK: monológ̏škega
DAJALNIK: monológ̏škemu
TOŽILNIK: monológ̏ški
živo monológ̏škega
MESTNIK: pri monológ̏škem
ORODNIK: z monológ̏škim

dvojina

IMENOVALNIK: monológ̏ška
RODILNIK: monológ̏ških
DAJALNIK: monológ̏škima
TOŽILNIK: monológ̏ška
MESTNIK: pri monológ̏ških
ORODNIK: z monológ̏škima

množina

IMENOVALNIK: monológ̏ški
RODILNIK: monológ̏ških
DAJALNIK: monológ̏škim
TOŽILNIK: monológ̏ške
MESTNIK: pri monológ̏ških
ORODNIK: z monológ̏škimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: monológ̏ška
RODILNIK: monológ̏ške
DAJALNIK: monológ̏ški
TOŽILNIK: monológ̏ško
MESTNIK: pri monológ̏ški
ORODNIK: z monológ̏ško

dvojina

IMENOVALNIK: monológ̏ški
RODILNIK: monológ̏ških

DAJALNIK: monolȍšk**ima**
TOŽILNIK: monolȍšk**i**
MESTNIK: pri monolȍšk**ih**
ORODNIK: z monolȍšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: monolȍšk**e**
RODILNIK: monolȍšk**ih**
DAJALNIK: monolȍšk**im**
TOŽILNIK: monolȍšk**e**
MESTNIK: pri monolȍšk**ih**
ORODNIK: z monolȍšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: monolȍšk**o**
RODILNIK: monolȍšk**ega**
DAJALNIK: monolȍšk**emu**
TOŽILNIK: monolȍšk**o**
MESTNIK: pri monolȍšk**em**
ORODNIK: z monolȍšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: monolȍšk**i**
RODILNIK: monolȍšk**ih**
DAJALNIK: monolȍšk**ima**
TOŽILNIK: monolȍšk**i**
MESTNIK: pri monolȍšk**ih**
ORODNIK: z monolȍšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: monolȍšk**a**
RODILNIK: monolȍšk**ih**
DAJALNIK: monolȍšk**im**
TOŽILNIK: monolȍšk**a**
MESTNIK: pri monolȍšk**ih**
ORODNIK: z monolȍšk**imi**

IZVOR

↑monolog

monsieur monsieurja samostalnik moškega spola

[məsjé]

POMEN

1. pred imenom, zlasti v francoskem okolju naziv za odraslega moškega

▪ Čisto tako je, kakor pravi *monsieur* Durand.

▪ »Naš glavni kuhar *monsieur* Broussard bo navdušen, da vam bo lahko razkazal svojo kuhinjo.«

2. zlasti v francoskem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za odraslega moškega

▪ »Hvala, *monsieur*. Sprejela bom vašo prijazno pomoč.«

▪ »Oprostite, *monsieur*,« mu je dejal, »nekdo bi rad govoril z vami.«

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[məsjé]

IPA: [məs'je:]

ednina

IMENOVALNIK: [məsjé]
RODILNIK: [məsjêja]
DAJALNIK: [məsjêju]
TOŽILNIK: [məsjêja]
MESTNIK: [pri məsjêju]
ORODNIK: [z məsjêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [məsjêja]
RODILNIK: [məsjêjeu̯]
DAJALNIK: [məsjêjema]
TOŽILNIK: [məsjêja]
MESTNIK: [pri məsjêjih]
ORODNIK: [z məsjêjema]

množina

IMENOVALNIK: [məsjêji]
RODILNIK: [məsjêjeu̯]
DAJALNIK: [məsjêjem]
TOŽILNIK: [məsjêje]
MESTNIK: [pri məsjêjih]
ORODNIK: [z məsjêji]

TONEMSKO

[məsjȇ]

IPA: [məsjé:]

ednina

IMENOVALNIK: [məsjȇ]
RODILNIK: [məsjêja]
DAJALNIK: [məsjêju]
TOŽILNIK: [məsjêja]
MESTNIK: [pri məsjêju]
ORODNIK: [z məsjêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [məsjêja]
RODILNIK: [məsjêjeu̯]
DAJALNIK: [məsjêjema]
TOŽILNIK: [məsjêja]
MESTNIK: [pri məsjêjih]
ORODNIK: [z məsjêjema]

množina

IMENOVALNIK: [məsjêji]
RODILNIK: [məsjêjeu̯]
DAJALNIK: [məsjêjem]
TOŽILNIK: [məsjêje]
MESTNIK: [pri məsjêjih]
ORODNIK: [z məsjêji]

IZVOR

prevzeto iz frc. *monsieur*, iz *mon* ‘moj’ + *sieur* ‘gospod, gospodar, vladar’ < *seigneur* < srlat. *senior* ‘predstojnik, gospod, gospodar’, prvotneje ‘starejši’, primernik od lat. *senex* ‘star’

monsignor monsignorja; in **monsinjór** samostalnik moškega spola

[monsinjór]

POMEN

1. pred imenom naziv za škofa ali duhovnika s posebnimi zaslugami v Katoliški cerkvi [msgr.]

▪ Reški škof *monsignor* Izidor Sain je na predlog papeža Pija XI. dovolil bogoslužje v madžarskem jeziku.

▪ Plaketo občine je prejel *monsignor* Pietro Fonda, rojen v Piranu, kjer je opravljal duhovniški poklic.
▪ Škofovska konferenca ni bila seznanjena z vsebino prošnje za pomilostitev, je dejal škof iz Linaresa *monsignor* Camus.

1.1. škof ali duhovnik s tem nazivom

▪ Ob vsakem obisku so mi povedali, da je *monsignor* nekje v Bagdadu ali celo na poti po Iraku.
▪ Leta 1976 ga je papež imenoval za svojega častnega kaplana in *monsignorja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[monsinjór]
IPA: [mɔnsin'jo:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: [monsinjór]
RODILNIK: [monsinjórja]
DAJALNIK: [monsinjórju]
TOŽILNIK: [monsinjórja]
MESTNIK: [pri monsinjórju]
ORODNIK: [z monsinjórjem]

dvojina
IMENOVALNIK: [monsinjórja]
RODILNIK: [monsinjórjeu̯]
DAJALNIK: [monsinjórjema]
TOŽILNIK: [monsinjórja]
MESTNIK: [pri monsinjórjih]
ORODNIK: [z monsinjórjema]

množina
IMENOVALNIK: [monsinjórji]
RODILNIK: [monsinjórjeu̯]
DAJALNIK: [monsinjórjem]
TOŽILNIK: [monsinjórje]
MESTNIK: [pri monsinjórjih]
ORODNIK: [z monsinjórji]

TONEMSKO

[monsinjo̍r]
IPA: [mɔnsinjó:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: [monsinjo̍r]
RODILNIK: [monsinjo̍rja]
DAJALNIK: [monsinjo̍rju]
TOŽILNIK: [monsinjo̍rja]
MESTNIK: [pri monsinjo̍rju]
ORODNIK: [z monsinjo̍rjem]

dvojina
IMENOVALNIK: [monsinjo̍rja]
RODILNIK: [monsinjo̍rjeu̯]
DAJALNIK: [monsinjo̍rjema]
TOŽILNIK: [monsinjo̍rja]
MESTNIK: [pri monsinjo̍rjih]
ORODNIK: [z monsinjo̍rjema]

množina
IMENOVALNIK: [monsinjo̍rji]
RODILNIK: [monsinjo̍rjeu̯]
DAJALNIK: [monsinjo̍rjem]
TOŽILNIK: [monsinjo̍rje]
MESTNIK: [pri monsinjo̍rjih]
ORODNIK: [z monsinjo̍rji]

IZVOR

prevzeto prek it. *Monsignor* iz frc. *monseigneur*, glej ↑monsieur

monsinjór monsinjórja; in monsignor samostalnik moškega spola

[monsinjór]

POMEN

1. pred imenom naziv za škofa ali duhovnika s posebnimi zaslugami v Katoliški cerkvi [msgr.]

▪ Zahvalno mašo je ob somaševanju pomurske duhovščine vodil ljubljanski škof *monsinjor* Jožef Kvas.
▪ Leta 1899 ga je birmal *monsinjor* Gregorij Romero.
▪ Stoletnica rojstva *monsinjorja* Paskvala Gujona je bila ponovna priložnost za to, da se združimo Slovenci iz Posočja in nediških dolin.

1.1. škof ali duhovnik s tem nazivom

▪ Z velikim veseljem sem se odzval vabilu *monsinjorja*.
▪ L'Osservatore Romano je bil včasih časopis *monsinjorjev*, danes pa se prostori uredništva skoraj v ničemer ne razlikujejo od prostorov drugih časopisov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[monsinjór]
IPA: [mɔnsin'jo:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: monsinjór
RODILNIK: monsinjór**a**
DAJALNIK: monsinjór**u**
TOŽILNIK: monsinjór**a**
MESTNIK: pri monsinjór**u**
ORODNIK: z monsinjór**em**

dvojina
IMENOVALNIK: monsinjór**a**
RODILNIK: monsinjór**ev**
DAJALNIK: monsinjór**ema**
TOŽILNIK: monsinjór**a**
MESTNIK: pri monsinjór**ih**
ORODNIK: z monsinjór**ema**

množina
IMENOVALNIK: monsinjór**i**
RODILNIK: monsinjór**ev**
DAJALNIK: monsinjór**em**
TOŽILNIK: monsinjór**e**
MESTNIK: pri monsinjór**ih**
ORODNIK: z monsinjór**i**

TONEMSKO

[monsinjo̍r]
IPA: [mɔnsinjò:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: monsinjo̍r
RODILNIK: monsinjo̍r**a**

DAJALNIK: monsinjǫ̑rj**u**
TOŽILNIK: monsinjǫ̑rj**a**
MESTNIK: pri monsinjǫ̑rj**u**
ORODNIK: z monsinjǫ̑rj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: monsinjǫ̑rj**a**
RODILNIK: monsinjǫ̑rj**ev**
DAJALNIK: monsinjǫ̑rj**ema**
TOŽILNIK: monsinjǫ̑rj**a**
MESTNIK: pri monsinjǫ̑rj**ih**
ORODNIK: z monsinjǫ̑rj**ema**

množina

IMENOVALNIK: monsinjǫ̑rj**i**
RODILNIK: monsinjǫ̑rj**ev**
DAJALNIK: monsinjǫ̑rj**em**
TOŽILNIK: monsinjǫ̑rj**e**
MESTNIK: pri monsinjǫ̑rj**ih**
ORODNIK: z monsinjǫ̑rj**i**

IZVOR

↑monsignor

múcek múcka samostalnik moškega spola

[múcək]

POMEN

1. ljubkovalno maček, zlasti mladič

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

bel, črn, oranžen, tigrast mucek | igriv, ljubek mucek | krotek, prijazen mucek | majhen, mlad mucek | zapuščen mucek

▪ Zdrav in živahen *mucek* je star osem mesecev in veterinarsko pregledan.
▪ Na teniškem igrišču sem zagledala majhnega, ljubkega, a zelo prestrašenega *mucka*.
▪ Dobila bo majhnega *mucka*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

oddati mucka

▪ Oddamo trimesečnega *mucka* svetlo oranžne barve.
▪ Če ste kdaj posvojili *mucka*, ki so ga prezgodaj ločili od sorojencev, ste opazili, da premočno ugrizne in do konca iztegne kremplje, kadar se igra.
▪ Ljubeče je pobožal *mucka*, da je ta veselo zapredel.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Izpod ograje je mijavkal premražen mali *mucek*.

…

▪ Rad pripoveduje o kužkih in *muckih*, ki so ga spremljali v življenju in bili zanj zelo pomembni.

2. neformalno, ljubkovalno otrok ali moški

▪ Milo se mi je storilo, ko sta mi moj *mucek* in Kristijan skupaj z drugimi potniki zapela pesem Vse najboljše.

2.1. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do otroka ali moškega

▪ Babica mi je rekla *mucek* in srček, kadar sem bil bolan.

3. ljubkovalno uporablja se kot nagovor za otroka, partnerja, navadno v zasebnem, družinskem krogu; SIN.: ljubkovalno mišek

▪ Tako je prav, *mucek*, nariši ji risbico, ampak najprej bova jedla.
▪ Stisnila me je k sebi in rekla: »Rada te imam, *mucek*.«
▪ »Hej, *mucek*, kam pa si dal denar?« se je naenkrat spomnila mami. Vprašanje je bilo seveda namenjeno očiju.
▪ K plesni obleki ne morem nositi moškega suknjiča, ampak vseeno hvala, *mucek*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[múcək]
IPA: ['mu:tsək]

ednina

IMENOVALNIK: múcek
RODILNIK: múck**a**
DAJALNIK: múck**u**
TOŽILNIK: múck**a**
MESTNIK: pri múck**u**
ORODNIK: z múck**om**

dvojina

IMENOVALNIK: múck**a**
RODILNIK: múck**ov**
DAJALNIK: múck**oma**
TOŽILNIK: múck**a**
MESTNIK: pri múck**ih**
ORODNIK: z múck**oma**

množina

IMENOVALNIK: múck**i**
RODILNIK: múck**ov**
DAJALNIK: múck**om**
TOŽILNIK: múck**e**
MESTNIK: pri múck**ih**
ORODNIK: z múck**i**

TONEMSKO

[mûcək]
IPA: [mú:tsək]

ednina

IMENOVALNIK: mûcek
RODILNIK: mûck**a**
DAJALNIK: mûck**u**
TOŽILNIK: mûck**a**
MESTNIK: pri mûck**u**
ORODNIK: z mûck**om**

dvojina

IMENOVALNIK: mûck**a**
RODILNIK: mûck**ov**
DAJALNIK: mûck**oma**
TOŽILNIK: mûck**a**
MESTNIK: pri mûck**ih**
ORODNIK: z mûck**oma**

množina

IMENOVALNIK: mûck**i**
RODILNIK: mûck**ov**
DAJALNIK: mûck**om**
TOŽILNIK: mûck**e**

MESTNIK: pri mûck**ih**
ORODNIK: z mûck**i**

FRAZEOLOGIJA

nežen/krotek/pohleven ipd. kot mucek/mucka
nežen kot mucek
krotek kot mucek
pohleven kot mucek
prijazen kot mucka

zelo mil, nenevaren; vodljiv, ubogljiv
▪ Sin je *nežen kot mucek* in v svet zre z velikimi radovednimi očmi.
▪ V filmu so si zamislili mutanta med klavcem z motorko in vampirjem, ki je ob dnevni svetlobi *krotek kot mucek*.
▪ Okoli meter veliki grebenski morski psi so *pohlevni kot mucek* in spadajo v skupino tistih morskih psov, ki človeku načeloma niso nevarni.
▪ Ko mi je segla v roko, je bila *prijazna kot mucka* in naivna kot otrok.

IZVOR
↑muc

múcka múcke samostalnik ženskega spola
[múcka]
POMEN
1. ljubkovalno mačka, zlasti mladič; SIN.: ljubkovalno mačica, ljubkovalno mačkica
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bela, črna mucka | ljubka, simpatična mucka | majhna, mlada mucka | zapuščena mucka
▪ V rokah je pestovala belo *mucko*.
▪ Otroka sta bila odločitve staršev neizmerno vesela, simpatična *mucka* pa je dobila nov dom.
▪ Majhna *mucka* zahteva veliko pozornosti in moramo jo privaditi na življenje v hiši.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
najti mucko | oddajati mucke | podariti mucko
▪ Oddamo tri bele *mucke*, navajene na mačji WC.
▪ Podaril ji je *mucko*, ki se mu je nenehno smukala okoli nog.
▪ Sklonil se je in pobožal *mucko* po glavi.
...
▪ V vrhu drevesa je mijavkala *mucka*.
▪ Skrbi za tri *mucke*, ima pa tudi zajčka.
2. podoba, predmet, ki predstavlja mačko
▪ Še vedno se spomnim albuma za nalepke – rožice, samorogi in *mucke*.
▪ Odprem sporočilo. Kibernetična *mucka*, ki mijavka in se praska, ko po njej potuješ z miško.
3. neformalno, ljubkovalno ženska, navadno mlajša, ki je ljubka, mila, ali se ji to pripisuje
▪ Poznam dekle, ki je stara 25 let, zelo lepa, prava *mucka*.
▪ Ko bom dovolj nagrabila, si je govorila, se vrnem domov in bom ves preostanek življenja tiha in pridna, pohlevna *mucka*.
▪ Mala *mucka* se v trenutku lahko preobrazi v divjo mačko.
3.1. vzdevek za izražanje ljubezni, naklonjenosti do ženske
▪ Ko sta bila še fant in dekle, je bila ona večkrat *mucka*, on pa mucek.
4. navadno v množini majhen skupek, svaljek vlaken
▪ Pulover je bil poln drobnih *muck* oziroma vozličkov.
▪ Iz filtra sušilnika vedno odstranite *mucke*, preden ga napolnite.
▪ V tekstilnih tovarnah je v zraku veliko *muck* in prahu, ki lahko pridejo v pljuča.
5. ekspresivno del oblačila, obutve s krznom, zlasti kot okras
▪ Oblečen je bil v temno modro bundo s kapuco z *mucko*.
▪ Želim si jakno z *mucko*.
6. neformalno, ekspresivno žensko spolovilo; SIN.: vulgarno pizda
▪ Kdaj pa kdaj lahko opazuješ svojo *mucko* v zrcalu.
▪ Sedla je na pisalno mizo tako, da je zlahka prikolovratil do njene črne *mucke*.
7. ljubkovalno uporablja se kot nagovor za otroka, partnerko, navadno v zasebnem, družinskem krogu; SIN.: ljubkovalno miška
▪ Hvala, *mucka*. Mama se nagne k meni in me poljubi.
▪ »Boš videla, *mucka*, da bo vse dobro, ko boš v novi službi,« sem ji šepetal na uho.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[múcka]
IPA: ['mu:tska]
ednina
IMENOVALNIK: múck**a**
RODILNIK: múck**e**
DAJALNIK: múck**i**
TOŽILNIK: múck**o**
MESTNIK: pri múck**i**
ORODNIK: z múck**o**
dvojina
IMENOVALNIK: múck**i**
RODILNIK: múck
DAJALNIK: múck**ama**
TOŽILNIK: múck**i**
MESTNIK: pri múck**ah**
ORODNIK: z múck**ama**
množina
IMENOVALNIK: múck**e**
RODILNIK: múck
DAJALNIK: múck**am**
TOŽILNIK: múck**e**
MESTNIK: pri múck**ah**
ORODNIK: z múck**ami**
TONEMSKO
[mûcka]
IPA: [mú:tskà]
ednina
IMENOVALNIK: mûck**a**

RODILNIK: mûck**e**
DAJALNIK: mûck**i**
TOŽILNIK: mûck**o**
MESTNIK: pri mûck**i**
ORODNIK: z mûck**o**

dvojina
IMENOVALNIK: mûck**i**
RODILNIK: mûck
DAJALNIK: mûck**ama**
TOŽILNIK: mûck**i**
MESTNIK: pri mûck**ah**
ORODNIK: z mûck**ama**

množina
IMENOVALNIK: mûck**e**
RODILNIK: mûck
DAJALNIK: mûck**am**
TOŽILNIK: mûck**e**
MESTNIK: pri mûck**ah**
ORODNIK: z mûck**ami**

FRAZEOLOGIJA

nežen/krotek/pohleven ipd. kot mucek/mucka

nežen kot mucek
krotek kot mucek
pohleven kot mucek
prijazen kot mucka

zelo mil, nenevaren; vodljiv, ubogljiv

▪ Sin je *nežen kot mucek* in v svet zre z velikimi radovednimi očmi.
▪ V filmu so si zamislili mutanta med klavcem z motorko in vampirjem, ki je ob dnevni svetlobi *krotek kot mucek*.
▪ Okoli meter veliki grebenski morski psi so *pohlevni kot mucek* in spadajo v skupino tistih morskih psov, ki človeku načeloma niso nevarni.
▪ Ko mi je segla v roko, je bila *prijazna kot mucka* in naivna kot otrok.

IZVOR
↑muc

múla[1] múle samostalnik moškega spola

[múla]

POMEN

duhovnik in višji sodnik v muslimanskem okolju

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
iranski mula
▪ Iranski *mule* so z mešanjem religije in politične oblasti marsikoga odvrnili od vere.
▪ H krajevnemu *muli* je šla po duhovno vodstvo.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Mladini okostenela oblast *mul* vse bolj preseda.
▪ Karizmatični voditelj je s podporo stranke *mul* – šiitskih duhovnikov – postal tudi politični voditelj države.

...

▪ Po prevladujoči logiki Zahoda bi zaostrovanje sankcij *mule* prisililo k popuščanju.
▪ *Mule* so prepovedali žensko prepevanje, saj naj bi ženski glas privabljal greh.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[múla]
IPA: [ˈmu:la]

ednina
IMENOVALNIK: múl**a**
RODILNIK: múl**e**
DAJALNIK: múl**i**
TOŽILNIK: múl**o**
MESTNIK: pri múl**i**
ORODNIK: z múl**o**

dvojina
IMENOVALNIK: múl**i**
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múl**ama**
TOŽILNIK: múl**i**
MESTNIK: pri múl**ah**
ORODNIK: z múl**ama**

množina
IMENOVALNIK: múl**e**
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múl**am**
TOŽILNIK: múl**e**
MESTNIK: pri múl**ah**
ORODNIK: z múl**ami**

TONEMSKO
[mûla]
IPA: [mú:là]

ednina
IMENOVALNIK: mûl**a**
RODILNIK: mûl**e**
DAJALNIK: mûl**i**
TOŽILNIK: mûl**o**
MESTNIK: pri mûl**i**
ORODNIK: z mûl**o**

dvojina
IMENOVALNIK: mûl**i**
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: mûl**ama**
TOŽILNIK: mûl**i**
MESTNIK: pri mûl**ah**
ORODNIK: z mûl**ama**

množina
IMENOVALNIK: mûl**e**
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: mûl**am**
TOŽILNIK: mûl**e**
MESTNIK: pri mûl**ah**
ORODNIK: z mûl**ami**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Mulla*, *Mullah*, angl. *mullah* ali hrv., srb. *mùla* in star. tur. *mülla* iz arab. *mawlā* ‘gospod, gospodar’

múla[2] múle samostalnik ženskega spola

[múla]

POMEN

1. domača žival, neposredna potomka osla in kobile

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Čreda, ki so jo prignali trije gonjači, je štela ducat govedi in dve otovorjeni *muli*.

▪ V spremstvu natovorjenih *mul* sva se napotila v palačo.

▸ priredna zveza

mula in konj, mula in mezeg, mula in osel

▪ *Mule* in osli prinesejo večino blaga, celo gradbeni material.

▪ *Mule* in mezgi so potomci biološko različnih vrst, zato ne morejo imeti mladičev.

...

▪ Hrano in pošto so prenašali na *mulah*.

▪ Začimbe in dišave, ki so jih razložili z ladij, so na vozovih in na hrbtih *mul* potovale prek Alp.

▪ Naša vodnika sta imela *muli*, ki sta tovorili našo prtljago na dva tisoč metrov.

2. neformalno deklica, dekle; SIN.: neformalno, ekspresivno mulka

▸ priredna zveza

mule in mulci

▪ Avtorica je humorno obarvane in lahkotne zgodbe namenila vsem osnovnošolskim mulcem in *mulam*.

...

▪ Kako naj prenaša tole trmasto *mulo* vsako popoldne, vse sobote in nedelje?

▪ Oklical jo je za razvajeno, leno in domišljavo *mulo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[múla]

IPA: [ˈmuːla]

ednina

IMENOVALNIK: múla
RODILNIK: múle
DAJALNIK: múli
TOŽILNIK: múlo
MESTNIK: pri múli
ORODNIK: z múlo

dvojina

IMENOVALNIK: múli
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múlama
TOŽILNIK: múli
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlama

množina

IMENOVALNIK: múle
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múlam
TOŽILNIK: múle
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlami

TONEMSKO

[múla]

IPA: [mùːlá]

ednina

IMENOVALNIK: múla
RODILNIK: múle
DAJALNIK: múli
TOŽILNIK: múlo
MESTNIK: pri múli
ORODNIK: z mûlo

dvojina

IMENOVALNIK: múli
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: múlama
TOŽILNIK: múli
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlama

množina

IMENOVALNIK: múle
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: múlam
TOŽILNIK: múle
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlami

FRAZEOLOGIJA

otovorjen kot mula/osel

otovorjen kot mula

otovorjen kot osel

zelo otovorjen

▪ Srečala sva veliko nosačev, ki so *otovorjeni kot mule* počasi lezli navkreber.

▪ *Otovorjeni* so *kot mule*, tovor pa nosijo vsaj 25 kilometrov daleč naenkrat.

▪ Z nevarnim bremenom sem *otovorjen kot osel* stekel, kolikor so me nesle noge.

tovoriti kot mula ***(kaj)***

prenašati velik tovor

▪ Ko se je selila, *je* s fantovo pomočjo *kot mula tovorila* težke škatle in velike črne plastične vreče.

▪ Če sva se v vseh teh letih česa naučila, potem sva se tega, kako potovati, da ne *tovoriš kot mula*, pa imaš vseeno zmeraj pri sebi vse, kar potrebuješ.

trmast kot osel/mula

trmast kot osel

trmast kot mula

zelo trmast, vztrajen

▪ Hudič, moraš biti pa tudi *trmast kot osel*, da toliko časa protestiraš!

▪ Predstavniki pasme samojed so navihani in pametni, košati kot medved in predvsem *trmasti kot osel*.

▪ Očka je bil *trmast kot mula*.

IZVOR

prevzeto iz it. *mula*, glej ↑mulo

múla[3] múle samostalnik ženskega spola
[múla]
POMEN
ekspresivno kazanje jeze, nejevolje, užaljenosti navadno z mrščenjem in molkom; SIN.: kujanje
▪ Kazalo je, da sta jeza in *mula* pozabljeni. Da mu je odpustila.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[múla]
IPA: [ˈmuːla]
ednina
IMENOVALNIK: múla
RODILNIK: múle
DAJALNIK: múli
TOŽILNIK: múlo
MESTNIK: pri múli
ORODNIK: z múlo
dvojina
IMENOVALNIK: múli
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múlama
TOŽILNIK: múli
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlama
množina
IMENOVALNIK: múle
RODILNIK: múl
DAJALNIK: múlam
TOŽILNIK: múle
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlami
TONEMSKO
[múla]
IPA: [mùːlá]
ednina
IMENOVALNIK: múla
RODILNIK: múle
DAJALNIK: múli
TOŽILNIK: múlo
MESTNIK: pri múli
ORODNIK: z mûlo
dvojina
IMENOVALNIK: múli
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: múlama
TOŽILNIK: múli
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlama
množina
IMENOVALNIK: múle
RODILNIK: mûl
DAJALNIK: múlam
TOŽILNIK: múle
MESTNIK: pri múlah
ORODNIK: z múlami

FRAZEOLOGIJA

kuhanje mule
kazanje jeze, nejevolje, užaljenosti, navadno z mrščenjem in molkom
▪ Zahteval sem, naj mi pove, kaj je pisalo v pismu. Zatekel se je k otročjemu, godrnjavemu *kuhanju mule*.
▪ Trma, jok, izbruhi togote in *kuhanje mule*, kadar ni šlo po moje, so bili moje prvo otroško orožje.

kuhati/pasti mulo
kuhati mulo
pasti mulo
PRIMERJAJ ŠE: kuhanje mule
kazati jezo, nejevoljo, užaljenost, navadno z mrščenjem in molkom
▪ Takoj se skregava, nato pa še cel teden *kuha mulo*.
▪ Sedela *je* s prekrižanimi rokami in *kuhala mulo*.
▪ Namesto dialoga oboji *pasejo mulo*, ko čakajo na poteze nasprotne strani.

IZVOR
prevzeto iz kor. nem. *Mulle* ‘nejevoljno našobljena usta’ ali iz srvnem. *mūle* k nem. *Maul* ‘gobec’

mularíja mularíje samostalnik ženskega spola
[mularíja]
POMEN
1. navadno slabšalno otroci, mladostniki, ki so objestni, neodgovorni ali se jim to pripisuje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
današnja mularija | pijana mularija | razvajena mularija
▪ Današnja *mularija* ima same pravice – o dolžnostih ne ve nihče nič.
▪ To je razvajena, razpuščena, neolikana *mularija*. Ne zna se normalno obnašati, sam ponos in ego jih je.
▪ Ponoči sem lahko prisluhnila morju, čeprav ga je največkrat preglasila pijana *mularija*.
▪ Bil je plašen in samotarski otrok, včasih pa ga je vendarle zamikalo, da bi smuknil med vaško *mularijo* in ušpičil kakšno neumnost.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
mularija počne KAJ
▪ Naše igrišče je ograjeno in zaklenjeno. Nič čudnega, da *mularija* nima kaj početi in da počne neumnosti.
▪ Namesto da bi se *mularija* učila, samo posluša svojo muziko.
…
▪ Postavil se je za neko punco, na katero se spravlja *mularija*.

1.1. ekspresivno otroci, mladostniki sploh
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
današnja mularija

▪ Branje me je v mladosti precej bolj oblikovalo, kot knjige oblikujejo današnjo *mularijo*, razpeto med množične medije in računalnike.
▪ Na festivalu se pojavljajo filmi pretežno evropske filmske produkcije, primerni za osnovnošolsko *mularijo* tja do 14. leta.

...

▪ Otroci pogrešajo sneg, starši pa mir, ko se »*mularija*« igra s snežaki in smuča ter sanka po bližnjih strminah.
▪ Usposobili smo spletno stran, kjer *mularija* dobi vrsto koristnih informacij o knjigah.

2. kot medmet izraža, da govorec zaradi ravnanja, vedenja otrok, mladostnikov občuti nejevoljo, jezo ali presenečenje

▪ »Ah, *mularija*!« je odmahnil sprevodnik z roko in se odpravil proti postajnemu poslopju.
▪ Bile so nekaj trenutkov tiho, potem so bruhnile v smeh. *Mularija*! Česa vsega si ne izmislijo!
▪ Od kdaj se na svečani prireditvi razbija avtomobile in steklenice? *Mularija* pokvarjena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mularíja]

IPA: [mula'ri:ja]

ednina

IMENOVALNIK: mularíj**a**
RODILNIK: mularíj**e**
DAJALNIK: mularíj**i**
TOŽILNIK: mularíj**o**
MESTNIK: pri mularíj**i**
ORODNIK: z mularíj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mularíj**i**
RODILNIK: mularíj
DAJALNIK: mularíj**ama**
TOŽILNIK: mularíj**i**
MESTNIK: pri mularíj**ah**
ORODNIK: z mularíj**ama**

množina

IMENOVALNIK: mularíj**e**
RODILNIK: mularíj
DAJALNIK: mularíj**am**
TOŽILNIK: mularíj**e**
MESTNIK: pri mularíj**ah**
ORODNIK: z mularíj**ami**

TONEMSKO

[mularîja]

IPA: [mularí:jà]

ednina

IMENOVALNIK: mularîj**a**
RODILNIK: mularîj**e**
DAJALNIK: mularîj**i**
TOŽILNIK: mularîj**o**
MESTNIK: pri mularîj**i**
ORODNIK: z mularîj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mularîj**i**
RODILNIK: mularîj
DAJALNIK: mularîj**ama**
TOŽILNIK: mularîj**i**
MESTNIK: pri mularîj**ah**
ORODNIK: z mularîj**ama**

množina

IMENOVALNIK: mularîj**e**
RODILNIK: mularîj
DAJALNIK: mularîj**am**
TOŽILNIK: mularîj**e**
MESTNIK: pri mularîj**ah**
ORODNIK: z mularîj**ami**

FRAZEOLOGIJA

Prekleta mularija!

slabšalno uporablja se kot psovka za otroke, mladino, zlasti zaradi njihovega ravnanja, vedenja; izraža govorčev prezir, negativen, odklonilen odnos do otrok, mladostnikov

▪ *Prekleta mularija*, je ta konec tedna godrnjal sosed, ki je že tretjič v zadnjem letu drgnil kamnito pročelje hiše.
▪ Ivo je zavpil: »*Prekleta mularija*, nehajte metati kamne, drugače bom prišel ven!« Nič ni pomagalo.
▪ *Prekleta mularija!* Vam bom že dal vraga!

IZVOR

prevzeto iz furl. *mularìe*, glej ↑mulo

múlč múlča samostalnik moškega spola

[múlč]

POMEN

plast organskih snovi, zlasti slame, trave, lubja, s katero se pokriva zemlja za zaščito rastlin, izboljšanje tal

▸ sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ *Mulč* pomaga pri regulaciji temperature zemlje in zadržuje vlago.
▪ Čez čas se bo *mulč* začel razgrajati in stapljati z zemljo, pri čemer jo bo zaradi svojih hranilnih snovi še izboljšal.

...

▪ Dodajte približno deset litrov komposta na kvadratni meter in tla prekrijte z *mulčem* iz lubja.
▪ Debel sloj *mulča* iz posušene pokošene trave in drugih ostankov rastlin ohranja tla enakomerno vlažna.
▪ Če naj bi slama ostala kot organsko gnojilo ali prekrivni *mulč* na njivi, mora biti zadostno zdrobljena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[múlč]

IPA: ['mu:lʧ]

ednina

IMENOVALNIK: múlč
RODILNIK: múlč**a**
DAJALNIK: múlč**u**
TOŽILNIK: múlč

MESTNIK: pri múlč**u**
ORODNIK: z múlč**em**

TONEMSKO
[mûlč]
IPA: [mú:ltʃ]
ednina
IMENOVALNIK: mûlč
RODILNIK: mûlč**a**
DAJALNIK: mûlč**u**
TOŽILNIK: mûlč
MESTNIK: pri mûlč**u**
ORODNIK: z mûlč**em**

IZVOR
prevzeto iz angl. *mulch*, nejasnega izvora

múlec múlca samostalnik moškega spola

[múləc]
POMEN
1. navadno slabšalno otrok, zlasti deček, ali mladostnik, ki je objesten, neodgovoren ali se mu to pripisuje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
n-letni mulec | mladi mulci | problematičen, razvajen mulec
▪ Nisem več 18-letni *mulec*, ki počne neumnosti.
▪ Bil je skrajno problematičen *mulec*. Zamenjal je tri gimnazije, preden je maturiral.
▪ Današnjim *mulcem* pridejo prav hudičeve stvari na pamet.
...
▪ Redar je samo čakal, kdaj bo pred njegovim nosom *mulec* razbil šipo.
▪ Zaradi hrupa, ki so ga zganjali neki *mulci*, so v hišo vdrli policaji.

1.1. ekspresivno otrok, zlasti deček, ali mladostnik sploh
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
n-letni mulec | mladi mulci | sosedov mulec
▪ Skupaj s sosedovimi *mulci* smo si po okoliških kucljih poteptali sneg in naredili proge, da smo se potem lahko spuščali po njih.
▪ Problem tekmovalnosti je v tem, da z mladimi *mulci* ne morem več tekmovati.
▪ Ima dva šoloobvezna *mulca*.
...
▪ Kot *mulci* smo brali stripe, potem je pri večini ta ljubezen zamrla.
▪ Zbral je nekaj *mulcev* in začeli smo igrati nogomet.
▪ Med branjem sem opazovala *mulce*, ki so se igrali na gusarski ladji.

2. ekspresivno moški, ki navadno zaradi mladosti še nima dovolj izkušenj, večjih dosežkov
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Opazoval sem dobitnika režijskega oskarja, ki jih ima osemdeset, in si mislil, saj sem še pravi *mulec*. Veliko moram še opraviti.
▪ Glasbena skupina skuša dokazati, da so preostali glasbeniki pop glasbe pravi *mulci*.
▪ Že kot 21-letni *mulec* sem prevzel vodenje mehanične delavnice.
...
▪ Uredniško ekipo, večinoma *mulce* s fakultete, so odstavili.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[múləc]
IPA: ['mu:ləts]
ednina
IMENOVALNIK: múlec
RODILNIK: múlc**a**
DAJALNIK: múlc**u**
TOŽILNIK: múlc**a**
MESTNIK: pri múlc**u**
ORODNIK: z múlc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: múlc**a**
RODILNIK: múlc**ev**
DAJALNIK: múlc**ema**
TOŽILNIK: múlc**a**
MESTNIK: pri múlc**ih**
ORODNIK: z múlc**ema**
množina
IMENOVALNIK: múlc**i**
RODILNIK: múlc**ev**
DAJALNIK: múlc**em**
TOŽILNIK: múlc**e**
MESTNIK: pri múlc**ih**
ORODNIK: z múlc**i**

TONEMSKO
[mûləc]
IPA: [mú:lə̀ts]
ednina
IMENOVALNIK: mûlec
RODILNIK: mûlc**a**
DAJALNIK: mûlc**u**
TOŽILNIK: mûlc**a**
MESTNIK: pri mûlc**u**
ORODNIK: z mûlc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: mûlc**a**
RODILNIK: mûlc**ev**
DAJALNIK: mûlc**ema**
TOŽILNIK: mûlc**a**
MESTNIK: pri mûlc**ih**
ORODNIK: z mûlc**ema**
množina
IMENOVALNIK: mûlc**i**
RODILNIK: mûlc**ev**
DAJALNIK: mûlc**em**
TOŽILNIK: mûlc**e**
MESTNIK: pri mûlc**ih**
ORODNIK: z mûlc**i**

IZVOR
↑mulo

múlka múlke samostalnik ženskega spola
[múlka]
POMEN
neformalno, ekspresivno deklica, dekle; SIN.: privzdignjeno dama, ekspresivno gospodična, neformalno mula
▪ Naloga odraslega je postavljati meje, naloga odraščajočih mulcev in *mulk* pa je, da jih skušajo porušiti in premakniti.
▪ Ker je naša *mulka* zbolela, smo poklicali dežurnega zdravnika.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[múlka]
IPA: [ˈmuːlka]
ednina
IMENOVALNIK: múlk**a**
RODILNIK: múlk**e**
DAJALNIK: múlk**i**
TOŽILNIK: múlk**o**
MESTNIK: pri múlk**i**
ORODNIK: z múlk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: múlk**i**
RODILNIK: múlk
DAJALNIK: múlk**ama**
TOŽILNIK: múlk**i**
MESTNIK: pri múlk**ah**
ORODNIK: z múlk**ama**
množina
IMENOVALNIK: múlk**e**
RODILNIK: múlk
DAJALNIK: múlk**am**
TOŽILNIK: múlk**e**
MESTNIK: pri múlk**ah**
ORODNIK: z múlk**ami**
TONEMSKO
[mûlka]
IPA: [múːlkà]
ednina
IMENOVALNIK: mûlk**a**
RODILNIK: mûlk**e**
DAJALNIK: mûlk**i**
TOŽILNIK: mûlk**o**
MESTNIK: pri mûlk**i**
ORODNIK: z mûlk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: mûlk**i**
RODILNIK: mûlk
DAJALNIK: mûlk**ama**
TOŽILNIK: mûlk**i**
MESTNIK: pri mûlk**ah**
ORODNIK: z mûlk**ama**
množina
IMENOVALNIK: mûlk**e**
RODILNIK: mûlk
DAJALNIK: mûlk**am**
TOŽILNIK: mûlk**e**
MESTNIK: pri mûlk**ah**
ORODNIK: z mûlk**ami**

IZVOR
↑mulec

múlo múlota samostalnik moškega spola
[múlo]
POMEN
neformalno deček, fant
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Bil je prepotenten *mulo*, ki je bil prepričan, da je faca.
...
▪ Kot *mulo* sem se ukvarjal s športom.
▪ Ko sem bil *mulo*, sem pri teti vedno limal čigumi pod mizo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[múlo]
IPA: [ˈmuːlɔ]
ednina
IMENOVALNIK: múlo
RODILNIK: múlot**a**
DAJALNIK: múlot**u**
TOŽILNIK: múlot**a**
MESTNIK: pri múlot**u**
ORODNIK: z múlot**om**
dvojina
IMENOVALNIK: múlot**a**
RODILNIK: múlot**ov**
DAJALNIK: múlot**oma**
TOŽILNIK: múlot**a**
MESTNIK: pri múlot**ih**
ORODNIK: z múlot**oma**
množina
IMENOVALNIK: múlot**i**
RODILNIK: múlot**ov**
DAJALNIK: múlot**om**
TOŽILNIK: múlot**e**
MESTNIK: pri múlot**ih**
ORODNIK: z múlot**i**
TONEMSKO
[mûlo]
IPA: [múːlɔ̀]
ednina
IMENOVALNIK: mûlo
RODILNIK: mûlot**a**
DAJALNIK: mûlot**u**
TOŽILNIK: mûlot**a**
MESTNIK: pri mûlot**u**
ORODNIK: z mûlot**om**
dvojina
IMENOVALNIK: mûlot**a**
RODILNIK: mûlot**ov**
DAJALNIK: mûlot**oma**
TOŽILNIK: mûlot**a**
MESTNIK: pri mûlot**ih**
ORODNIK: z mûlot**oma**
množina
IMENOVALNIK: mûlot**i**

RODILNIK: mûlot**ov**
DAJALNIK: mûlot**om**
TOŽILNIK: mûlot**e**
MESTNIK: pri mûlot**ih**
ORODNIK: z mûlot**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: múla

IZVOR
prevzeto iz ben. it., *mulo*, prvotneje ‘nezakonski otrok’ < ‘križanec’ < ‘mezeg, potomec žrebca in oslice’ < lat. *mūlus*

naréčje naréčja samostalnik srednjega spola

[naréčje]
POMEN
različica kakega jezika, ki se govori na zemljepisno zamejenem območju; SIN.: dialekt

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
dolenjsko, gorenjsko, koroško, prekmursko, primorsko narečje | domače, pristno narečje | lokalno, krajevno narečje | slovensko narečje
▪ Prekmursko *narečje* je zaradi vpetosti med tri narode nekakšna jezikovna posebnost, ki zanima tudi tuje jezikoslovce.
▪ Kranjskogorski govor govorijo še v Srednjem vrhu, malo manj pa v Kranjski Gori, kjer v domačem *narečju* govorijo le še starejši.
▪ Raziskoval je slovenska *narečja* v Beli Krajini, na Koroškem, v Prekmurju in Medžimurju.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
govoriti, pisati v narečju | peti, pripovedovati v narečju | pomeniti KAJ v narečju
▪ Tudi če bi jih poslušala, ne bi razumela, kaj se pogovarjajo, saj so govorili v *narečju*.
▪ Posnete pesmi so pevci peli v domačem slovenskem *narečju* in knjižni različici slovenskega jezika.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
govoriti, uporabljati KATERO narečje
▪ Arhaično porabsko *narečje* danes govori in razume le peščica ljudi.
▪ Libreto opere uporablja ameriško *narečje* črnskih priseljencev Charlestona.

▸ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
besedilo v narečju | pesem v narečju
▪ Na spletnih straneh lahko najdete zbirko razprav o rezijanskem narečju, besedila v *narečju* in slovar.
▪ Pesem v njegovem mehkem milanskem *narečju* zveni povsem drugače kot v slovenščini.
▪ Obiskovalci so imeli priložnost slišati govor v prleškem *narečju*.

…

▪ V šoli so se pogovarjali o pomenu rabe *narečja* v filmu.
▪ Predaval je predvsem o razlikah med *narečji* in knjižnim jezikom in kako so se skozi stoletja razvijale posamezne lokalne govorice.
▪ V slovar niso zajeti izrazi iz posameznih terminoloških slovarjev, izrazi iz *narečij* ali iz vsakdanjega pogovornega jezika.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[naréčje]
IPA: [na'ɾe:ʧjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: naréčj**e**
RODILNIK: naréčj**a**
DAJALNIK: naréčj**u**
TOŽILNIK: naréčj**e**
MESTNIK: pri naréčj**u**
ORODNIK: z naréčj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: naréčj**i**
RODILNIK: naréč**ij**
DAJALNIK: naréčj**ema**
TOŽILNIK: naréčj**i**
MESTNIK: pri naréčj**ih**
ORODNIK: z naréčj**ema**
množina
IMENOVALNIK: naréčj**a**
RODILNIK: naréč**ij**
DAJALNIK: naréčj**em**
TOŽILNIK: naréčj**a**
MESTNIK: pri naréčj**ih**
ORODNIK: z naréčj**i**

TONEMSKO
[narȇ̑čje]
IPA: [naɾé:ʧjɛ̀]
ednina
IMENOVALNIK: narȇ̑čj**e**
RODILNIK: narȇ̑čj**a**
DAJALNIK: narȇ̑čj**u**
TOŽILNIK: narȇ̑čj**e**
MESTNIK: pri narȇ̑čj**u**
ORODNIK: z narȇ̑čj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: narȇ̑čj**i**
RODILNIK: narȇ̑č**ij**
DAJALNIK: narȇ̑čj**ema**
TOŽILNIK: narȇ̑čj**i**
MESTNIK: pri narȇ̑čj**ih**
ORODNIK: z narȇ̑čj**ema**
množina
IMENOVALNIK: narȇ̑čj**a**
RODILNIK: narȇ̑č**ij**
DAJALNIK: narȇ̑čj**em**
TOŽILNIK: narȇ̑čj**a**
MESTNIK: pri narȇ̑čj**ih**
ORODNIK: z narȇ̑čj**i**

IZVOR
prevzeto (prek češ. *nářečí*) iz rus. *naréčie* ‘narečje’ (in ‘prislov’) < strus. *narěčie* ‘obvestilo, napoved (prihodnosti), odgovor’, iz pslov. **rěčь* ‘beseda, govor’, po zgledu gr. *diálektos* ‘pogovor, govor’ in ‘narečje’

naréčni naréčna naréčno pridevnik

[naréčni]

POMEN

1. ki je v zvezi z narečjem, narečji

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

narečni govor | narečni izraz | narečni slovar | narečna različica | narečna skupina | narečne besede | narečno poimenovanje

▪ Na območju Slovenije obstaja 7 *narečnih* skupin in več kot 40 narečij.

▪ Predstavila je pomembno mesto *narečnega* slovaropisja v razvoju slovenske dialektologije.

▪ Prireditev je pomembna za spoznavanje *narečne* pestrosti slovenskega jezika.

▪ Knjiga obsega 78 strani in slovarček *narečnih* izrazov.

2. v katerem so prisotne prvine, značilnosti narečja

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

narečna literatura | narečna posebnost | narečno besedilo

▪ Nastaja vse več *narečne* literature in v narečju pišejo tudi priznani ustvarjalci, obenem tudi mojstri knjižnega jezika.

▪ Nastopal je brez *narečnih* posebnosti in izvrstno obvladal intonacijo.

▪ Za zapisovanje *narečnih* besedil uporabljamo slovensko nacionalno fonetično transkripcijo.

...

▪ Njena izgovarjava je bila *narečna*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[naréčni]

IPA: [naˈɾeːʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: naréčn**i**
RODILNIK: naréčn**ega**
DAJALNIK: naréčn**emu**
TOŽILNIK: naréčn**i**
živo naréčn**i**
MESTNIK: pri naréčn**em**
ORODNIK: z naréčn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: naréčn**a**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**ima**
TOŽILNIK: naréčn**a**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: naréčn**i**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**im**
TOŽILNIK: naréčn**e**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: naréčn**a**
RODILNIK: naréčn**e**
DAJALNIK: naréčn**i**
TOŽILNIK: naréčn**o**
MESTNIK: pri naréčn**i**
ORODNIK: z naréčn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: naréčn**i**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**ima**
TOŽILNIK: naréčn**i**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: naréčn**e**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**im**
TOŽILNIK: naréčn**e**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: naréčn**o**
RODILNIK: naréčn**ega**
DAJALNIK: naréčn**emu**
TOŽILNIK: naréčn**o**
MESTNIK: pri naréčn**em**
ORODNIK: z naréčn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: naréčn**i**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**ima**
TOŽILNIK: naréčn**i**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: naréčn**a**
RODILNIK: naréčn**ih**
DAJALNIK: naréčn**im**
TOŽILNIK: naréčn**a**
MESTNIK: pri naréčn**ih**
ORODNIK: z naréčn**imi**

TONEMSKO

[narȇ̑čni]

IPA: [naréːʧnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: narȇ̑čn**i**
RODILNIK: narȇ̑čn**ega**
DAJALNIK: narȇ̑čn**emu**
TOŽILNIK: narȇ̑čn**i**
živo narȇ̑čn**i**
MESTNIK: pri narȇ̑čn**em**
ORODNIK: z narȇ̑čn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: narȇ̑čn**a**
RODILNIK: narȇ̑čn**ih**
DAJALNIK: narȇ̑čn**ima**
TOŽILNIK: narȇ̑čn**a**

MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnima
množina
IMENOVALNIK: narȩčni
RODILNIK: narȩčnih
DAJALNIK: narȩčnim
TOŽILNIK: narȩčne
MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: narȩčna
RODILNIK: narȩčne
DAJALNIK: narȩčni
TOŽILNIK: narȩčno
MESTNIK: pri narȩčni
ORODNIK: z narȩčno
dvojina
IMENOVALNIK: narȩčni
RODILNIK: narȩčnih
DAJALNIK: narȩčnima
TOŽILNIK: narȩčni
MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnima
množina
IMENOVALNIK: narȩčne
RODILNIK: narȩčnih
DAJALNIK: narȩčnim
TOŽILNIK: narȩčne
MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: narȩčno
RODILNIK: narȩčnega
DAJALNIK: narȩčnemu
TOŽILNIK: narȩčno
MESTNIK: pri narȩčnem
ORODNIK: z narȩčnim
dvojina
IMENOVALNIK: narȩčni
RODILNIK: narȩčnih
DAJALNIK: narȩčnima
TOŽILNIK: narȩčni
MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnima
množina
IMENOVALNIK: narȩčna
RODILNIK: narȩčnih
DAJALNIK: narȩčnim
TOŽILNIK: narȩčna
MESTNIK: pri narȩčnih
ORODNIK: z narȩčnimi

IZVOR
↑narečje

naréčno prislov

[naréčno]

POMEN

1. v narečju

▪ Oljni repici pravijo *narečno* tudi »rips«.
▪ V mestni hiši so postavili panoje s podobami in besedili, ki predstavljajo kaščo (*narečno* »kašta«).

2. glede na prisotnost, obstoj narečij

▸ **prisl.** + prid. beseda
narečno razčlenjen
▪ Slovenski jezik je bil v drugi polovici XVI. stoletja že dokončno *narečno* razčlenjen.
▪ Slovenščina je med slovanskimi jeziki številčno najbolj *narečno* členjena.

3. takó, da so prisotne prvine, značilnosti narečja

▸ **prisl.** + prid. beseda
narečno obarvan
▪ Slikanica prinaša *narečno* obarvane pravljice.
▪ Igralec je navdušil s preigravanjem besedne komike, ujete v *narečno* zaznamovan govor.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[naréčno]
IPA: [naˈrɛːʧnɔ]
OSNOVNIK: naréčno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj naréčno
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj naréčno
TONEMSKO
[narȇčno]
IPA: [narɛ́ːʧnɔ̀]
OSNOVNIK: narȇčno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bȍlj narȇčno
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nȁjbolj in nâjbolj narȇčno

IZVOR
↑narečen

narekováj narekovája samostalnik moškega spola

[narekováj]

POMEN

ločilo, ki označuje dobesedni navedek premega govora, citat, naslov, pomen besede ali posebno pomensko vrednost besede; SIN.: navednica

▸ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
dati, postaviti v narekovaj
▪ Izraz kolaboracija sem dal v *narekovaj*, ker je večpomenski.
▪ Citat od ostalega besedila ločimo tako, da ga postavimo v *narekovaje*.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
pisati, zapisati v narekovajih
▪ Dobesedni navedek vedno zapišemo v *narekovajih*.
▪ Oznake, kot so »zgoraj«, »ugreznjeno« in »spodaj,« so zgolj konvencionalne, zato jih navajamo v *narekovajih*, da ne bi koga zavedle k napačni opredelitvi.

…

▪ Dobesedni navedek navadno stoji med dvojnimi *narekovaji*.

▪ Besedama »Zahod« in »Evropa« smo *narekovaje* dodali zaradi enotne rabe pojmov v vsej študiji – citirano delo jih sicer ne vsebuje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[narekováj]

IPA: [naɾɛkɔˈʊaːi̯]

ednina

IMENOVALNIK: narekováj
RODILNIK: narekováj**a**
DAJALNIK: narekováj**u**
TOŽILNIK: narekováj
MESTNIK: pri narekováj**u**
ORODNIK: z narekováj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: narekováj**a**
RODILNIK: narekováj**ev**
DAJALNIK: narekováj**ema**
TOŽILNIK: narekováj**a**
MESTNIK: pri narekováj**ih**
ORODNIK: z narekováj**ema**

množina

IMENOVALNIK: narekováj**i**
RODILNIK: narekováj**ev**
DAJALNIK: narekováj**em**
TOŽILNIK: narekováj**e**
MESTNIK: pri narekováj**ih**
ORODNIK: z narekováj**i**

TONEMSKO

[narekovâj]

IPA: [naɾɛkɔʊáːi̯]

ednina

IMENOVALNIK: narekovâj
RODILNIK: narekovâj**a**
DAJALNIK: narekovâj**u**
TOŽILNIK: narekovâj
MESTNIK: pri narekovâj**u**
ORODNIK: z narekovâj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: narekovâj**a**
RODILNIK: narekovâj**ev**
DAJALNIK: narekovâj**ema**
TOŽILNIK: narekovâj**a**
MESTNIK: pri narekovâj**ih**
ORODNIK: z narekovâj**ema**

množina

IMENOVALNIK: narekovâj**i**
RODILNIK: narekovâj**ev**
DAJALNIK: narekovâj**em**
TOŽILNIK: narekovâj**e**
MESTNIK: pri narekovâj**ih**
ORODNIK: z narekovâj**i**

FRAZEOLOGIJA

reči/govoriti v narekovajih/navednicah | reči pod narekovaji

reči v narekovajih
reči v navednicah
reči pod narekovaji
v nedovršni obliki govoriti v narekovajih

uporabiti, uporabljati kakšno oznako, izraz le pogojno, z zadržkom, ironično; nakazati, nakazovati, da izraz ni dobeseden, popolnoma resničen, ustrezen

▪ Šel je, naj *rečem v narekovajih*, v izgnanstvo.

▪ Protestiram proti temu, da se osebni boji »velikanov« slovenske politike, če *rečem pod narekovaji*, prenašajo v demokratične organe te države.

▪ Primerov nezakonite prakse je pri nas precej in prejšnja vlada je eden najbolj, da tako *rečem v navednicah*, svetlih primerov, ki je to počela.

▪ V Sloveniji lahko o zvezdnikih *govorimo* le *v narekovajih*.

v narekovajih/narekovaju/navednicah | pod narekovaji/narekovajem

v narekovajih
v narekovaju
v navednicah
pod narekovaji
pod narekovajem

1. kot pridevnik ki je kot oznaka, izraz uporabljen samo pogojno, z zadržkom, ironično; pri katerem je nakazano, da izraz ni dobeseden, popolnoma resničen, ustrezen

▪ Samo to hoče obdržati, ta luksuz *v narekovajih*, ki pomeni vsako leto malo daljše potovanje in dva tedna dopusta na morju.

▪ Ni kaj, to pa je kultura! *V narekovaju*.

▪ Praktično čez vse griče so si naredili ceste, *v navednicah*, se pravi neke makadamske poti.

▪ Vsi managerji *pod narekovaji* so propadli – sami lopovi in prevaranti.

▪ Razen te revizije, *pod narekovajem*, druge niste imeli. To pa, oprostite, ni revizija.

2. kot prislov takó, da je kaj označeno, izraženo samo pogojno, z zadržkom, ironično; takó, da je nakazano, da izraz dejansko ni dobeseden, resničen, ustrezen

▪ Freudova šola je bolj dosledna in analitična ter s tem, *v narekovajih*, lažja.

▪ S strani zahtevne ustvarjalne srenje je mogoče slišati pripombe o barvah. *V narekovajih* lepe in žive barve namreč ne pomenijo hkratne natančnosti.

▪ Purpur so v starem veku »izumili« Feničani. Izumili *v narekovajih*, ker je barva last morskih polžev.

▪ Začel sem dvomiti, da imam še dovolj moči za preostanek poti. Ali dvomiti *v navednicah*. Bili smo nekje na polovici.

▪ To je *pod narekovaji* »moja« firma, v njej sem se izredno dobro počutil.

IZVOR

↑narekovati

navédnica navédnice samostalnik ženskega spola
[navédnica]
POMEN
navadno v množini ločilo, ki označuje dobesedni navedek premega govora, citat, naslov, pomen besede ali posebno pomensko vrednost besede;
SIN.: narekovaj

▸ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
dati v navednice
▪ Ker ste besedo hudomušen dali v *navednice*, ste bralcem sporočili, da ni šlo za nikakršno hudomušnost.
▪ V nadaljevanju bo postalo jasno, zakaj sem besedo »literarni« postavil v *navednice*.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
▪ Odgovore intervjuvancev smo zapisali v *navednicah*.
▪ Izstopajoče izjave sogovornikov v analizi navajam v *navednicah*.

...

▪ Citirane dele sporočil sem postavila med *navednice* in jih opremila s spletnimi vzdevki avtoric ali avtorjev sporočil.
▪ Avtorica uporablja veliko ločil, vzklikov, besed v *navednicah* in velikih tiskanih besed, s katerimi pridejo občutki še bolj do izraza.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[navédnica]
IPA: [naˈʋeːdnitsa]
ednina
IMENOVALNIK: navédnic**a**
RODILNIK: navédnic**e**
DAJALNIK: navédnic**i**
TOŽILNIK: navédnic**o**
MESTNIK: pri navédnic**i**
ORODNIK: z navédnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: navédnic**i**
RODILNIK: navédnic
DAJALNIK: navédnic**ama**
TOŽILNIK: navédnic**i**
MESTNIK: pri navédnic**ah**
ORODNIK: z navédnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: navédnic**e**
RODILNIK: navédnic
DAJALNIK: navédnic**am**
TOŽILNIK: navédnic**e**
MESTNIK: pri navédnic**ah**
ORODNIK: z navédnic**ami**
TONEMSKO
[navȇ̩dnica]
IPA: [naʋéːdnìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: navȇ̩dnic**a**
RODILNIK: navȇ̩dnic**e**
DAJALNIK: navȇ̩dnic**i**
TOŽILNIK: navȇ̩dnic**o**
MESTNIK: pri navȇ̩dnic**i**
ORODNIK: z navȇ̩dnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: navȇ̩dnic**i**
RODILNIK: navȇ̩dnic
DAJALNIK: navȇ̩dnic**ama**
TOŽILNIK: navȇ̩dnic**i**
MESTNIK: pri navȇ̩dnic**ah**
ORODNIK: z navȇ̩dnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: navȇ̩dnic**e**
RODILNIK: navȇ̩dnic
DAJALNIK: navȇ̩dnic**am**
TOŽILNIK: navȇ̩dnic**e**
MESTNIK: pri navȇ̩dnic**ah**
ORODNIK: z navȇ̩dnic**ami**

FRAZEOLOGIJA

reči/govoriti v narekovajih/navednicah | reči pod narekovaji
reči v narekovajih
reči v navednicah
reči pod narekovaji
v nedovršni obliki govoriti v narekovajih

uporabiti, uporabljati kakšno oznako, izraz le pogojno, z zadržkom, ironično; nakazati, nakazovati, da izraz ni dobeseden, popolnoma resničen, ustrezen
▪ Šel je, naj *rečem v narekovajih*, v izgnanstvo.
▪ Protestiram proti temu, da se osebni boji »velikanov« slovenske politike, če *rečem pod narekovaji*, prenašajo v demokratične organe te države.
▪ Primerov nezakonite prakse je pri nas precej in prejšnja vlada je eden najbolj, da tako *rečem v navednicah*, svetlih primerov, ki je to počela.
▪ V Sloveniji lahko o zvezdnikih *govorimo* le *v narekovajih*.

v narekovajih/narekovaju/navednicah | pod narekovaji/narekovajem
v narekovajih
v narekovaju
v navednicah
pod narekovaji
pod narekovajem

1. kot pridevnik ki je kot oznaka, izraz uporabljen samo pogojno, z zadržkom, ironično; pri katerem je nakazano, da izraz ni dobeseden, popolnoma resničen, ustrezen
▪ Samo to hoče obdržati, ta luksuz *v narekovajih*, ki pomeni vsako leto malo daljše potovanje in dva tedna dopusta na morju.
▪ Ni kaj, to pa je kultura! *V narekovaju*.
▪ Praktično čez vse griče so si naredili ceste, *v navednicah*, se pravi neke makadamske poti.
▪ Vsi managerji *pod narekovaji* so propadli – sami lopovi in prevaranti.
▪ Razen te revizije, *pod narekovajem*, druge niste imeli. To pa, oprostite, ni revizija.

2. kot prislov takó, da je kaj označeno, izraženo samo pogojno, z zadržkom, ironično; takó, da je nakazano, da izraz dejansko ni dobeseden, resničen, ustrezen
▪ Freudova šola je bolj dosledna in analitična ter s tem, *v narekovajih*, lažja.
▪ S strani zahtevne ustvarjalne srenje je mogoče slišati pripombe o barvah. *V narekovajih* lepe in žive barve namreč ne pomenijo hkratne natančnosti.
▪ Purpur so v starem veku »izumili« Feničani. Izumili *v narekovajih*, ker je barva last morskih polžev.
▪ Začel sem dvomiti, da imam še dovolj moči za preostanek poti. Ali dvomiti *v navednicah*. Bili smo nekje na polovici.
▪ To je *pod narekovaji* »moja« firma, v njej sem se izredno dobro počutil.

IZVOR
↑navesti

Nb simbol

POMEN
simbol za kemijski element *niobij*
▪ Pri sodobnih jeklih dodajamo elemente (Al, V, *Nb*, Ti), ki vežejo N v stabilno obliko.

IZVOR
prevzeto iz nlat. *Nb*, simbola za element ↑niobij

neandertálčev neandertálčeva neandertálčevo tudi neándertalčev neándertalčeva neándertalčevo pridevnik [neandertálčeu̯ neandertálčeva neandertálčevo] in [neandərtálčeu̯ neandərtálčeva neandərtálčevo] tudi [neándertalčeu̯ neándertalčeva neándertalčevo] in [neándərtalčeu̯ neándərtalčeva neándərtalčevo]

POMEN
ki je v zvezi z neandertalcem 1., neandertalci 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
neandertalčeva piščal, piščalka
▪ V Divjih babah pod Šebreljsko planoto so arheologi našli 45 tisoč let staro *neandertalčevo* piščal.
▪ Leta 1995 so v ostalinah 45 tisoč let starega *neandertalčevega* ognjišča odkrili koščeno piščal.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[neandertálčeu̯ neandertálčeva neandertálčevo] in [neandərtálčeu̯ neandərtálčeva neandərtálčevo]
IPA: [nɛandɛɾ'ta:ltʃɛu̯ nɛandɛɾ'ta:ltʃɛva nɛandɛɾ'ta:ltʃɛvɔ] in [nɛandəɾ'ta:ltʃɛu̯ nɛandəɾ'ta:ltʃɛva nɛandəɾ'ta:ltʃɛvɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálčev
določno neandertálčev**i**
RODILNIK: neandertálčev**ega**
DAJALNIK: neandertálčev**emu**
TOŽILNIK: neandertálčev
določno neandertálčev**i**
živo neandertálčev**ega**
MESTNIK: pri neandertálčev**em**
ORODNIK: z neandertálčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálčev**a**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**ima**
TOŽILNIK: neandertálčev**a**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálčev**i**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**im**
TOŽILNIK: neandertálčev**e**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálčev**a**
RODILNIK: neandertálčev**e**
DAJALNIK: neandertálčev**i**
TOŽILNIK: neandertálčev**o**
MESTNIK: pri neandertálčev**i**
ORODNIK: z neandertálčev**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálčev**i**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**ima**
TOŽILNIK: neandertálčev**i**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálčev**e**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**im**
TOŽILNIK: neandertálčev**e**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálčev**o**
RODILNIK: neandertálčev**ega**
DAJALNIK: neandertálčev**emu**
TOŽILNIK: neandertálčev**o**
MESTNIK: pri neandertálčev**em**
ORODNIK: z neandertálčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálčev**i**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**ima**
TOŽILNIK: neandertálčev**i**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálčev**a**
RODILNIK: neandertálčev**ih**
DAJALNIK: neandertálčev**im**

TOŽILNIK: neandertálčev**a**
MESTNIK: pri neandertálčev**ih**
ORODNIK: z neandertálčev**imi**

tudi
[neándertalčeu̯ neándertalčeva neándertalčevo] in [neándərtalčeu̯ neándərtalčeva neándərtalčevo]
IPA: [nɛˈaːndɛɾtaltʃɛu̯ nɛˈaːndɛɾtaltʃɛva nɛˈaːndɛɾtaltʃɛvɔ] in [nɛˈaːndərtaltʃɛu̯ nɛˈaːndərtaltʃɛva nɛˈaːndərtaltʃɛvɔ]

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev
določno neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ega**
DAJALNIK: neándertalčev**emu**
TOŽILNIK: neándertalčev
določno neándertalčev**i**
živo neándertalčev**ega**
MESTNIK: pri neándertalčev**em**
ORODNIK: z neándertalčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**a**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**e**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**e**
DAJALNIK: neándertalčev**i**
TOŽILNIK: neándertalčev**o**
MESTNIK: pri neándertalčev**i**
ORODNIK: z neándertalčev**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**i**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**e**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**e**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev**o**
RODILNIK: neándertalčev**ega**
DAJALNIK: neándertalčev**emu**
TOŽILNIK: neándertalčev**o**
MESTNIK: pri neándertalčev**em**
ORODNIK: z neándertalčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**i**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**a**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**

TONEMSKO
[neandertâlčeu̯ neandertâlčeva neandertâlčevo] in [neandərtâlčeu̯ neandərtâlčeva neandərtâlčevo]
IPA: [nɛandɛɾtáːlʧɛ̏u̯ nɛandɛɾtáːlʧɛ̀va nɛandɛɾtáːlʧɛ̀vɔ] in [nɛandərtáːlʧɛ̏u̯ nɛandərtáːlʧɛ̀va nɛandərtáːlʧɛ̀vɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertâlčev
določno neandertâlčev**i**
RODILNIK: neandertâlčev**ega**
DAJALNIK: neandertâlčev**emu**
TOŽILNIK: neandertâlčev
določno neandertâlčev**i**
živo neandertâlčev**ega**
MESTNIK: pri neandertâlčev**em**
ORODNIK: z neandertâlčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**a**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**ima**
TOŽILNIK: neandertâlčev**a**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**i**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**im**
TOŽILNIK: neandertâlčev**e**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**a**
RODILNIK: neandertâlčev**e**
DAJALNIK: neandertâlčev**i**
TOŽILNIK: neandertâlčev**o**
MESTNIK: pri neandertâlčev**i**
ORODNIK: z neandertâlčev**o**

dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**i**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**ima**
TOŽILNIK: neandertâlčev**i**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**e**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**im**
TOŽILNIK: neandertâlčev**e**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**o**
RODILNIK: neandertâlčev**ega**
DAJALNIK: neandertâlčev**emu**
TOŽILNIK: neandertâlčev**o**
MESTNIK: pri neandertâlčev**em**
ORODNIK: z neandertâlčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**i**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**ima**
TOŽILNIK: neandertâlčev**i**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertâlčev**a**
RODILNIK: neandertâlčev**ih**
DAJALNIK: neandertâlčev**im**
TOŽILNIK: neandertâlčev**a**
MESTNIK: pri neandertâlčev**ih**
ORODNIK: z neandertâlčev**imi**

tudi
[neándertalčeu̯ neándertalčeva neándertalčevo] in [neándərtalčeu̯ neándərtalčeva neándərtalčevo]
IPA: [nɛà:ndɛ́rtalʧɛu̯ nɛà:ndɛ́rtalʧɛva nɛà:ndɛ́rtalʧɛvɔ] in [nɛà:ndə́rtalʧɛu̯ nɛà:ndə́rtalʧɛva nɛà:ndə́rtalʧɛvɔ]

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev
določno neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ega**
DAJALNIK: neándertalčev**emu**
TOŽILNIK: neándertalčev
določno neándertalčev**i**
živo neándertalčev**ega**
MESTNIK: pri neándertalčev**em**
ORODNIK: z neándertalčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**a**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**e**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**e**
DAJALNIK: neándertalčev**i**
TOŽILNIK: neándertalčev**o**
MESTNIK: pri neándertalčev**i**
ORODNIK: z neándertalčev**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**i**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**e**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**e**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalčev**o**
RODILNIK: neándertalčev**ega**
DAJALNIK: neándertalčev**emu**
TOŽILNIK: neándertalčev**o**
MESTNIK: pri neándertalčev**em**
ORODNIK: z neándertalčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalčev**i**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**ima**
TOŽILNIK: neándertalčev**i**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalčev**a**
RODILNIK: neándertalčev**ih**
DAJALNIK: neándertalčev**im**
TOŽILNIK: neándertalčev**a**
MESTNIK: pri neándertalčev**ih**
ORODNIK: z neándertalčev**imi**

IZVOR
↑neandertalec

neandertálec neandertálca tudi **neándertalec** neándertalca samostalnik moškega spola
[neandertáləc] in [neandərtáləc] tudi [neándertaləc] in [neándərtaləc]
POMEN
1. izumrli človek iz mlajšega pleistocena, ki je živel v Evropi ter zahodni in centralni Aziji; primerjaj lat. *Homo neanderthalensis*
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
neandertalec je izumrl | neandertalec je živel KJE, KDAJ
▪ *Neandertalec* je izumrl pred 35.000 leti.
▪ *Neandertalci* so jedli tudi žita in zelenjavo, ne le meso.
▪ *Neandertalec* je imel nizko čelo in velik nos.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
čas neandertalca | genom neandertalca | izumrtje neandertalcev | kosti, okostje, ostanki neandertalcev
▪ Piščal iz Divjih bab na Cerkljanskem je iz časa *neandertalca*.
▪ Naleteli so na precej starejših najdb, med katerimi so ostanki *neandertalcev*.
...
▪ Homo sapiens in *neandertalec* sta se razvila kasneje kot zgodnji avstralopiteki.
2. slabšalno kdor je neumen, omejen, grob ali se mu to pripisuje
▪ Žal nas imajo tuji pogajalci za neizobražene *neandertalce*.
▪ Spet bo momljal nerazumljive zloge, *neandertalci* pa bodo ploskali.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[neandertáləc] in [neandərtáləc]
IPA: [nɛandɛɾˈtaːləts] in [nɛandəɾˈtaːləts]
ednina
IMENOVALNIK: neandertálec
RODILNIK: neandertálc**a**
DAJALNIK: neandertálc**u**
TOŽILNIK: neandertálc**a**
MESTNIK: pri neandertálc**u**
ORODNIK: z neandertálc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálc**a**
RODILNIK: neandertálc**ev**
DAJALNIK: neandertálc**ema**
TOŽILNIK: neandertálc**a**
MESTNIK: pri neandertálc**ih**
ORODNIK: z neandertálc**ema**
množina
IMENOVALNIK: neandertálc**i**
RODILNIK: neandertálc**ev**
DAJALNIK: neandertálc**em**
TOŽILNIK: neandertálc**e**
MESTNIK: pri neandertálc**ih**
ORODNIK: z neandertálc**i**

tudi
[neándertaləc] in [neándərtaləc]
IPA: [nɛˈaːndɛɾtaləts] in [nɛˈaːndəɾtaləts]

ednina
IMENOVALNIK: neándertalec
RODILNIK: neándertalc**a**
DAJALNIK: neándertalc**u**
TOŽILNIK: neándertalc**a**
MESTNIK: pri neándertalc**u**
ORODNIK: z neándertalc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalc**a**
RODILNIK: neándertalc**ev**
DAJALNIK: neándertalc**ema**
TOŽILNIK: neándertalc**a**
MESTNIK: pri neándertalc**ih**
ORODNIK: z neándertalc**ema**
množina
IMENOVALNIK: neándertalc**i**
RODILNIK: neándertalc**ev**
DAJALNIK: neándertalc**em**
TOŽILNIK: neándertalc**e**
MESTNIK: pri neándertalc**ih**
ORODNIK: z neándertalc**i**
TONEMSKO
[neandertâləc] in [neandərtâləc]
IPA: [nɛandɛɾtáːlə̀ts] in [nɛandəɾtáːlə̀ts]
ednina
IMENOVALNIK: neandertâlec
RODILNIK: neandertâlc**a**
DAJALNIK: neandertâlc**u**
TOŽILNIK: neandertâlc**a**
MESTNIK: pri neandertâlc**u**
ORODNIK: z neandertâlc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlc**a**
RODILNIK: neandertâlc**ev**
DAJALNIK: neandertâlc**ema**
TOŽILNIK: neandertâlc**a**
MESTNIK: pri neandertâlc**ih**
ORODNIK: z neandertâlc**ema**
množina
IMENOVALNIK: neandertâlc**i**
RODILNIK: neandertâlc**ev**
DAJALNIK: neandertâlc**em**
TOŽILNIK: neandertâlc**e**
MESTNIK: pri neandertâlc**ih**
ORODNIK: z neandertâlc**i**

tudi
[neándertaləc] in [neándərtaləc]
IPA: [nɛà:ndɛ́ɾtaləts] in [nɛà:ndəɾtaləts]

ednina
IMENOVALNIK: neándertalec
RODILNIK: neándertalc**a**
DAJALNIK: neándertalc**u**
TOŽILNIK: neándertalc**a**
MESTNIK: pri neándertalc**u**

ORODNIK: z neándertalc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: neándertalc**a**
RODILNIK: neándertalc**ev** tudi neândertalc**ev**
DAJALNIK: neándertalc**ema**
TOŽILNIK: neándertalc**a**
MESTNIK: pri neándertalc**ih** tudi pri neândertalc**ih**
ORODNIK: z neándertalc**ema**

množina

IMENOVALNIK: neándertalc**i**
RODILNIK: neándertalc**ev** tudi neândertalc**ev**
DAJALNIK: neándertalc**em**
TOŽILNIK: neándertalc**e**
MESTNIK: pri neándertalc**ih** tudi pri neândertalc**ih**
ORODNIK: z neándertalc**i** tudi z neândertalc**i**

FRAZEOLOGIJA

kot neandertalec
takó, da kdo daje vtis prostaškega, nevljudnega, grobega vedenja
▪ Rekel sem mu, naj naseklja čebulo, pa je razsekal desko. Tolkel je po njej *kot neandertalec*.
▪ Ko vstopiš v podjetje, je potrebno pozdraviti in se predstaviti. To velja tudi za tiste, ki se jim zdi, da jih vsi poznajo in se zato lahko obnašajo *kot neandertalci*.
▪ Govorijo *kot neandertalci* – kar je dovolj za to, kar hočejo povedati.

BESEDOTVORJE

ženski spol: neandertálka

IZVOR

po zgledu nem. *Neandertaler* po dolini *Neandertal* v Nemčiji, kjer so 1856 odkrili ostanke neandertalca

neandertálka neandertálke tudi **neándertalka**

neándertalke samostalnik ženskega spola
[neandertálka] in [neandərtálka] tudi [neándertalka] in [neándərtalka]

POMEN

1. pripadnica ljudi iz mlajšega pleistocena, ki so živeli v Evropi ter zahodni in centralni Aziji
▪ *Neandertalka* iz jame Denisova je bolj sorodna neandertalcem iz Hrvaške kot centralnoazijskim neandertalcem.

2. slabšalno ženska, ki je neumna, omejena, groba ali se ji to pripisuje
▪ Ob izrazu globinsko čiščenje sem jaz, *neandertalka*, mislila, da mi bodo s čistilnega servisa prišli očistit kavč in posteljne vzmetnice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[neandertálka] in [neandərtálka]
IPA: [nɛandɛɾˈtaːlka] in [nɛandəɾˈtaːlka]

ednina

IMENOVALNIK: neandertálk**a**
RODILNIK: neandertálk**e**
DAJALNIK: neandertálk**i**
TOŽILNIK: neandertálk**o**
MESTNIK: pri neandertálk**i**
ORODNIK: z neandertálk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: neandertálk**i**
RODILNIK: neandertálk
DAJALNIK: neandertálk**ama**
TOŽILNIK: neandertálk**i**
MESTNIK: pri neandertálk**ah**
ORODNIK: z neandertálk**ama**

množina

IMENOVALNIK: neandertálk**e**
RODILNIK: neandertálk
DAJALNIK: neandertálk**am**
TOŽILNIK: neandertálk**e**
MESTNIK: pri neandertálk**ah**
ORODNIK: z neandertálk**ami**

tudi

[neándertalka] in [neándərtalka]
IPA: [nɛˈaːndɛɾtalka] in [nɛˈaːndəɾtalka]

ednina

IMENOVALNIK: neándertalk**a**
RODILNIK: neándertalk**e**
DAJALNIK: neándertalk**i**
TOŽILNIK: neándertalk**o**
MESTNIK: pri neándertalk**i**
ORODNIK: z neándertalk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: neándertalk**i**
RODILNIK: neándertalk
DAJALNIK: neándertalk**ama**
TOŽILNIK: neándertalk**i**
MESTNIK: pri neándertalk**ah**
ORODNIK: z neándertalk**ama**

množina

IMENOVALNIK: neándertalk**e**
RODILNIK: neándertalk
DAJALNIK: neándertalk**am**
TOŽILNIK: neándertalk**e**
MESTNIK: pri neándertalk**ah**
ORODNIK: z neándertalk**ami**

TONEMSKO

[neandertâlka] in [neandərtâlka]
IPA: [nɛandɛɾtáːlkà] in [nɛandəɾtáːlkà]

ednina

IMENOVALNIK: neandertâlk**a**
RODILNIK: neandertâlk**e**
DAJALNIK: neandertâlk**i**
TOŽILNIK: neandertâlk**o**
MESTNIK: pri neandertâlk**i**
ORODNIK: z neandertâlk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: neandertâlk**i**
RODILNIK: neandertâlk
DAJALNIK: neandertâlk**ama**
TOŽILNIK: neandertâlk**i**

MESTNIK: pri neandertâlk**ah**
ORODNIK: z neandertâlk**ama**
množina
IMENOVALNIK: neandertâlk**e**
RODILNIK: neandertâlk
DAJALNIK: neandertâlk**am**
TOŽILNIK: neandertâlk**e**
MESTNIK: pri neandertâlk**ah**
ORODNIK: z neandertâlk**ami**

tudi
[neándertalka] in [neándərtalka]
IPA: [nɛà:ndɛ́ɾtalka] in [nɛà:ndə́ɾtalka]

ednina
IMENOVALNIK: neándertalk**a**
RODILNIK: neándertalk**e**
DAJALNIK: neándertalk**i**
TOŽILNIK: neándertalk**o**
MESTNIK: pri neándertalk**i**
ORODNIK: z neândertalk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalk**i**
RODILNIK: neândertalk
DAJALNIK: neándertalk**ama**
TOŽILNIK: neándertalk**i**
MESTNIK: pri neándertalk**ah**
ORODNIK: z neándertalk**ama**
množina
IMENOVALNIK: neándertalk**e**
RODILNIK: neândertalk
DAJALNIK: neándertalk**am**
TOŽILNIK: neándertalk**e**
MESTNIK: pri neándertalk**ah**
ORODNIK: z neándertalk**ami**

IZVOR
↑neandertalec

neandertálski neandertálska neandertálsko tudi **neándertalski** neándertalska neándertalsko pridevnik [neandertálski] in [neandərtálski] tudi [neándertalski] in [neándərtalski]
POMEN
1. ki je v zvezi z neandertalci 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
neandertalska kultura | neandertalska piščal
▪ Ekipa iz Nemčije bo nadaljevala z rekonstrukcijo *neandertalskega* genoma.
▪ Ekipa znanstvenikov je preiskovala *neandertalska* najdišča v Italiji.
2. slabšalno ki je neumen, omejen, grob ali se mu to pripisuje
▪ Predsednik je poslal svojega veleposlanika v Združene narode kljub protestom *neandertalskih* reakcionarjev.
2.1. slabšalno ki kaže, izraža neumnost, omejenost, grobost
▪ Obstaja pomembna razlika med zabavo na nivoju in *neandertalskim* kruljenjem.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[neandertálski] in [neandərtálski]
IPA: [nɛandɛɾˈta:lski] in [nɛandəɾˈta:lski]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálsk**i**
RODILNIK: neandertálsk**ega**
DAJALNIK: neandertálsk**emu**
TOŽILNIK: neandertálsk**i**
živo neandertálsk**ega**
MESTNIK: pri neandertálsk**em**
ORODNIK: z neandertálsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálsk**a**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**ima**
TOŽILNIK: neandertálsk**a**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálsk**i**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**im**
TOŽILNIK: neandertálsk**e**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálsk**a**
RODILNIK: neandertálsk**e**
DAJALNIK: neandertálsk**i**
TOŽILNIK: neandertálsk**o**
MESTNIK: pri neandertálsk**i**
ORODNIK: z neandertálsk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neandertálsk**i**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**ima**
TOŽILNIK: neandertálsk**i**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálsk**e**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**im**
TOŽILNIK: neandertálsk**e**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertálsk**o**
RODILNIK: neandertálsk**ega**
DAJALNIK: neandertálsk**emu**
TOŽILNIK: neandertálsk**o**
MESTNIK: pri neandertálsk**em**
ORODNIK: z neandertálsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: neandertálsk**i**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**ima**
TOŽILNIK: neandertálsk**i**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neandertálsk**a**
RODILNIK: neandertálsk**ih**
DAJALNIK: neandertálsk**im**
TOŽILNIK: neandertálsk**a**
MESTNIK: pri neandertálsk**ih**
ORODNIK: z neandertálsk**imi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bòlj neandertálsk**i**
ženski spol
EDNINA: bòlj neandertálsk**a**
srednji spol
EDNINA: bòlj neandertálsk**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neandertálsk**i**
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neandertálsk**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neandertálsk**o**

tudi
[neándertalski] in [neándərtalski]
IPA: [nɛˈaːndɛɾtalski] in [nɛˈaːndərtalski]

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ega**
DAJALNIK: neándertalsk**emu**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
živo neándertalsk**ega**
MESTNIK: pri neándertalsk**em**
ORODNIK: z neándertalsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**a**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**e**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**e**
DAJALNIK: neándertalsk**i**
TOŽILNIK: neándertalsk**o**
MESTNIK: pri neándertalsk**i**
ORODNIK: z neándertalsk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalsk**e**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**e**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: neándertalsk**o**
RODILNIK: neándertalsk**ega**
DAJALNIK: neándertalsk**emu**
TOŽILNIK: neándertalsk**o**
MESTNIK: pri neándertalsk**em**
ORODNIK: z neándertalsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**a**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bòlj neándertalsk**i**
ženski spol
EDNINA: bòlj neándertalsk**a**
srednji spol
EDNINA: bòlj neándertalsk**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neándertalsk**i**
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neándertalsk**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj neándertalsk**o**
TONEMSKO
[neandertâlski] in [neandərtâlski]
IPA: [nɛandɛɾtáːlskì] in [nɛandərtáːlskì]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**i**
RODILNIK: neandertâlsk**ega**
DAJALNIK: neandertâlsk**emu**

TOŽILNIK: neandertâlsk**i**
živo neandertâlsk**ega**
MESTNIK: pri neandertâlsk**em**
ORODNIK: z neandertâlsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**a**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**ima**
TOŽILNIK: neandertâlsk**a**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**i**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**im**
TOŽILNIK: neandertâlsk**e**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**a**
RODILNIK: neandertâlsk**e**
DAJALNIK: neandertâlsk**i**
TOŽILNIK: neandertâlsk**o**
MESTNIK: pri neandertâlsk**i**
ORODNIK: z neandertâlsk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**i**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**ima**
TOŽILNIK: neandertâlsk**i**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**e**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**im**
TOŽILNIK: neandertâlsk**e**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**o**
RODILNIK: neandertâlsk**ega**
DAJALNIK: neandertâlsk**emu**
TOŽILNIK: neandertâlsk**o**
MESTNIK: pri neandertâlsk**em**
ORODNIK: z neandertâlsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**i**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**ima**
TOŽILNIK: neandertâlsk**i**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: neandertâlsk**a**
RODILNIK: neandertâlsk**ih**
DAJALNIK: neandertâlsk**im**
TOŽILNIK: neandertâlsk**a**
MESTNIK: pri neandertâlsk**ih**
ORODNIK: z neandertâlsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol
EDNINA: bölj neandertâlsk**i**

ženski spol
EDNINA: bölj neandertâlsk**a**

srednji spol
EDNINA: bölj neandertâlsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj neandertâlsk**i**

ženski spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj neandertâlsk**a**

srednji spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj neandertâlsk**o**

tudi
[neándertalski] in [neándərtalski]
IPA: [nɛà:ndɛ́ɾtalski] in [nɛà:ndə́ɾtalski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ega**
DAJALNIK: neándertalsk**emu**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
živo neándertalsk**ega**
MESTNIK: pri neándertalsk**em**
ORODNIK: z neándertalsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**a**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**e**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**e**
DAJALNIK: neándertalsk**i**
TOŽILNIK: neándertalsk**o**
MESTNIK: pri neándertalsk**i**
ORODNIK: z neándertalsk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: neándertalsk**e**
RODILNIK: neándertalsk**ih**

DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**e**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: neándertalsk**o**
RODILNIK: neándertalsk**ega**
DAJALNIK: neándertalsk**emu**
TOŽILNIK: neándertalsk**o**
MESTNIK: pri neándertalsk**em**
ORODNIK: z neándertalsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: neándertalsk**i**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**ima**
TOŽILNIK: neándertalsk**i**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: neándertalsk**a**
RODILNIK: neándertalsk**ih**
DAJALNIK: neándertalsk**im**
TOŽILNIK: neándertalsk**a**
MESTNIK: pri neándertalsk**ih**
ORODNIK: z neándertalsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj neándertalsk**i**

ženski spol

EDNINA: bȍlj neándertalsk**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj neándertalsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj neándertalsk**i**

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj neándertalsk**a**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj neándertalsk**o**

IZVOR

po dolini *Neandertal* v Nemčiji, kjer so 1856 odkrili ostanke neandertalca

nèdáleč prislov

[nèdáleč]

POMEN

na majhni razdalji od koga ali česa

▸ prisl. + od + **sam. beseda v rodilniku**

nedaleč od hiše | nedaleč od kraja, mesta, vasi | nedaleč od meje | nedaleč od središča

▪ Plaval je *nedaleč* od obale, v urejenem delu kopališča.
▪ *Nedaleč* od vasi stoji kamen iz 2. st. pred našim štetjem.
▪ *Nedaleč* od središča mesta je gradbeno podjetje zgradilo stanovanjski blok.

▸ glag. + **prisl.**

ležati, nahajati se, stati nedaleč

▪ Hotel se nahaja *nedaleč* od središča.
▪ Vas Harije z več kot tristo prebivalci leži *nedaleč* od Ilirske Bistrice.

▸ **prisl.** + prisl.

nedaleč stran

▪ Dva čolna na jadra mirno plujeta *nedaleč* stran.
▪ *Nedaleč* stran med drevjem je bila zaloga drv za zimo.
▪ Pred stoletji je *nedaleč* stran stal manjši samostan.

…

▪ *Nedaleč* od tod se boči nad reko ozek most za pešce.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèdáleč]
IPA: [ˈnɛˈdaːlɛʧ]
OSNOVNIK: nèdáleč

TONEMSKO

[nȅdáleč]
IPA: [nédàːléʧ]
OSNOVNIK: nȅdáleč

IZVOR

↑ne + ↑daleč

nèformálen nèformálna nèformálno pridevnik

[nèformálən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **neformalni** ki ni opredeljen s predpisi, pravili, obliko, kot jih določa pravni in uradovalni sistem; SIN.: neuraden

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

neformalen/neformalni dogovor, pogovor, posvet, razgovor, sestanek | neformalen/neformalni pritisk, vpliv | neformalni vodja | neformalni stiki | neformalna koordinacija, mreža, skupina | neformalna oblika ČESA | neformalno izobraževanje, učenje | neformalno posvetovanje, srečanje, zasedanje | neformalno združenje

▪ V koaliciji so dali pobudo za *neformalne* pogovore, kako naprej v vladi po morebitni zamenjavi mandatarja.
▪ Moč gradijo na *neformalnih* mrežah privržencev v svojih okrajih, ki zaščito in pomoč plačujejo z volilno podporo in drugimi uslugami.
▪ Nekatere metode *neformalnega* izobraževanja odraslih ponujajo nove tehnike, kakor na primer mentorstvo ali spremljanje.

…

▪ Skupina je nastala pred dobrima dvema letoma in je popolnoma *neformalna*, čeprav bi se radi v prihodnosti registrirali kot društvo.

2. v nekaterih zvezah v obliki **neformalni** za katerega se ne predvideva ravnanje, izražanje strogo po določeni družbeni normi, se dopušča bolj oseben odnos; SIN.: neuraden

prid. beseda + sam. beseda

neformalen/neformalni klepet, pogovor, razgovor | neformalni stiki | neformalna večerja | neformalno druženje

▪ Do informacij pridem ob *neformalnem* klepetu z ljudmi.

▪ Po predavanju je sledil krajši *neformalen* razgovor s študenti, v katerem je komentiral nekatera aktualna dogajanja v bančništvu pri nas in v svetu.

▪ Na posvetovanju je veliko priložnosti tako za poslovno sodelovanje kot tudi za *neformalno* druženje.

▪ Včasih formalnim razgovorom sledijo *neformalne* večerje ali srečanja.

...

▪ Lahko se bosta sprostila ob glasbi in se preoblekla v povsem *neformalna* oblačila.

▪ V sproščenem in *neformalnem* ozračju si izmenjavajo mnenja in izkušnje.

2.1. ki je pri ravnanju, izražanju sproščen, bolj oseben

▪ Prireditelji so povedali, da želijo povezovalca programa, ki bo sproščen in *neformalen*.

▪ Generacija Y je na delovnem mestu veliko bolj *neformalna* in sproščena, kot bi to ustrezalo generaciji X.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèformálən]

IPA: [ˈnɛfɔrˈmaːlən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèformálen

določno nèformáln**i**

RODILNIK: nèformáln**ega**

DAJALNIK: nèformáln**emu**

TOŽILNIK: nèformálen

določno nèformáln**i**

živo nèformáln**ega**

MESTNIK: pri nèformáln**em**

ORODNIK: z nèformáln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nèformáln**a**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**ima**

TOŽILNIK: nèformáln**a**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèformáln**i**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**im**

TOŽILNIK: nèformáln**e**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèformáln**a**

RODILNIK: nèformáln**e**

DAJALNIK: nèformáln**i**

TOŽILNIK: nèformáln**o**

MESTNIK: pri nèformáln**i**

ORODNIK: z nèformáln**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nèformáln**i**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**ima**

TOŽILNIK: nèformáln**i**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèformáln**e**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**im**

TOŽILNIK: nèformáln**e**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèformáln**o**

RODILNIK: nèformáln**ega**

DAJALNIK: nèformáln**emu**

TOŽILNIK: nèformáln**o**

MESTNIK: pri nèformáln**em**

ORODNIK: z nèformáln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nèformáln**i**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**ima**

TOŽILNIK: nèformáln**i**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèformáln**a**

RODILNIK: nèformáln**ih**

DAJALNIK: nèformáln**im**

TOŽILNIK: nèformáln**a**

MESTNIK: pri nèformáln**ih**

ORODNIK: z nèformáln**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nèformálen

ženski spol

EDNINA: bòlj nèformáln**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj nèformáln**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèformálen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèformáln**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèformáln**o**

TONEMSKO

[nèformâlən]

IPA: [néfɔrmáːlən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèformâlen

določno nëformâln**i**
RODILNIK: nëformâln**ega**
DAJALNIK: nëformâln**emu**
TOŽILNIK: nëformâlen
določno nëformâln**i**
živo nëformâln**ega**
MESTNIK: pri nëformâln**em**
ORODNIK: z nëformâln**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nëformâln**a**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**ima**
TOŽILNIK: nëformâln**a**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**ima**
množina
IMENOVALNIK: nëformâln**i**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**im**
TOŽILNIK: nëformâln**e**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: nëformâln**a**
RODILNIK: nëformâln**e**
DAJALNIK: nëformâln**i**
TOŽILNIK: nëformâln**o**
MESTNIK: pri nëformâln**i**
ORODNIK: z nëformâln**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nëformâln**i**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**ima**
TOŽILNIK: nëformâln**i**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**ima**
množina
IMENOVALNIK: nëformâln**e**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**im**
TOŽILNIK: nëformâln**e**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: nëformâln**o**
RODILNIK: nëformâln**ega**
DAJALNIK: nëformâln**emu**
TOŽILNIK: nëformâln**o**
MESTNIK: pri nëformâln**em**
ORODNIK: z nëformâln**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nëformâln**i**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**ima**
TOŽILNIK: nëformâln**i**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**ima**
množina
IMENOVALNIK: nëformâln**a**
RODILNIK: nëformâln**ih**
DAJALNIK: nëformâln**im**
TOŽILNIK: nëformâln**a**
MESTNIK: pri nëformâln**ih**
ORODNIK: z nëformâln**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj nëformâlen

ženski spol

EDNINA: bölj nëformâln**a**

srednji spol

EDNINA: bölj nëformâln**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj nëformâlen

ženski spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj nëformâln**a**

srednji spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj nëformâln**o**

IZVOR

↑ne + ↑formalen

neologízem neologízma samostalnik moškega spola

[neologízəm]

POMEN

iz jezikoslovja jezikovna prvina, zlasti beseda, ki se v kakem jeziku pojavi, nastane na novo

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

skovati neologizem

▪ Kolumnist je skoval *neologizem*, s katerim je želel označiti problematično ekonomsko obnašanje držav.

▪ Za koncepte, ki v domačem sistemu ne obstajajo, uporabijo tujko ali ustvarijo *neologizem*.

...

▪ S samosvojo metaforiko in širokim spektrom besedišča, ki niha med knjižnim jezikom, slengom in *neologizmi*, ustvarja prepoznaven slog.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[neologízəm]

IPA: [nɛɔlɔˈgiːzəm]

ednina
IMENOVALNIK: neologízem
RODILNIK: neologízm**a**
DAJALNIK: neologízm**u**
TOŽILNIK: neologízem
MESTNIK: pri neologízm**u**
ORODNIK: z neologízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: neologízm**a**
RODILNIK: neologízm**ov**
DAJALNIK: neologízm**oma**
TOŽILNIK: neologízm**a**
MESTNIK: pri neologízm**ih**
ORODNIK: z neologízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: neologízm**i**

RODILNIK: neologízm**ov**
DAJALNIK: neologízm**om**
TOŽILNIK: neologízm**e**
MESTNIK: pri neologízm**ih**
ORODNIK: z neologízm**i**

TONEMSKO
[neologízəm]
IPA: [nɛɔlɔgì:zə́m]
ednina
IMENOVALNIK: neologízem
RODILNIK: neologízm**a**
DAJALNIK: neologízm**u**
TOŽILNIK: neologízem
MESTNIK: pri neologízm**u**
ORODNIK: z neologízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: neologízm**a**
RODILNIK: neologízm**ov** tudi neologîzm**ov**
DAJALNIK: neologízm**oma**
TOŽILNIK: neologízm**a**
MESTNIK: pri neologízm**ih** tudi pri neologîzm**ih**
ORODNIK: z neologízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: neologízm**i**
RODILNIK: neologízm**ov** tudi neologîzm**ov**
DAJALNIK: neologízm**om**
TOŽILNIK: neologízm**e**
MESTNIK: pri neologízm**ih** tudi pri neologîzm**ih**
ORODNIK: z neologízm**i** tudi z neologîzm**i**

IZVOR
prevzeto iz nem. *Neologismus*, angl. *neologism*, frc. *néologisme*, novoklas. *neo.*. ‘nov’ iz gr. *néos* + tvor. od gr. *lógos* ‘beseda, govor’

néonsko prislov

[néǫnsko]
POMEN
1. z neonskimi svetili
▸ **prisl.** + prid. beseda
neonsko osvetljen
▪ V eni seriji del umetnica slike na platnu sestavi v *neonsko* osvetljen stenski objekt, druga serija del pa so slike na ovojnih papirjih in plakatih.

1.1. takó kot pri svetlobi neonskih svetil
▸ **prisl.** + prid. beseda
neonsko rožnat, rumen, zelen | neonsko žareč
▪ Luči so primerne za delovne prostore ali jedilnice, na voljo pa so v barvi jekla, *neonsko* oranžne in rumene barve.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[néǫnsko]
IPA: [ˈne:onskɔ]
OSNOVNIK: néonsko

TONEMSKO
[nȇǫnsko]
IPA: [né:ònskɔ]
OSNOVNIK: nȇonsko

IZVOR
↑neonski

nêsnica nêsnice samostalnik ženskega spola

[nêsnica]
POMEN
domača ptica, zlasti kokoš, ki se goji zaradi jajc
▸ sam. beseda + **sam. beseda**
kokoš nesnica
▪ Po dvorišču se sprehajajo domače kokoši *nesnice*.
▪ Kokoši *nesnice* v enem letu znesejo več kot 300 jajc.
...
▪ V podjetju, kjer imajo farmo *nesnic* in valilnico, je trenutno zaposlenih sto delavcev.
▪ Račke so bile dobre *nesnice*, saj so znesle okrog 200 jajc v štiridesetih tednih nesnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nêsnica]
IPA: [ˈnɛ:snitsa]
ednina
IMENOVALNIK: nêsnic**a**
RODILNIK: nêsnic**e**
DAJALNIK: nêsnic**i**
TOŽILNIK: nêsnic**o**
MESTNIK: pri nêsnic**i**
ORODNIK: z nêsnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nêsnic**i**
RODILNIK: nêsnic
DAJALNIK: nêsnic**ama**
TOŽILNIK: nêsnic**i**
MESTNIK: pri nêsnic**ah**
ORODNIK: z nêsnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: nêsnic**e**
RODILNIK: nêsnic
DAJALNIK: nêsnic**am**
TOŽILNIK: nêsnic**e**
MESTNIK: pri nêsnic**ah**
ORODNIK: z nêsnic**ami**

TONEMSKO
[nêsnica]
IPA: [né:snìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: nêsnic**a**
RODILNIK: nêsnic**e**
DAJALNIK: nêsnic**i**
TOŽILNIK: nêsnic**o**

MESTNIK: pri nêsnic**i**
ORODNIK: z nêsnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nêsnic**i**
RODILNIK: nêsnic
DAJALNIK: nêsnic**ama**
TOŽILNIK: nêsnic**i**
MESTNIK: pri nêsnic**ah**
ORODNIK: z nêsnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: nêsnic**e**
RODILNIK: nêsnic
DAJALNIK: nêsnic**am**
TOŽILNIK: nêsnic**e**
MESTNIK: pri nêsnic**ah**
ORODNIK: z nêsnic**ami**

IZVOR
iz *nesna kokoš*

nèuráden nèurádna nèurádno pridevnik
[nèurádən]
POMEN
1. ki (še) ni priznan, razglašen od pristojnih organov, organizacije
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
neuraden kandidat | neuraden (svetovni) rekord | neuraden seznam | neuradni izidi, rezultati | neuradni podatki | neuradni viri | neuradna izjava | neuradna razlaga, verzija | neuradne govorice, informacije, navedbe, novice, vesti | neuradne napovedi, ocene
▪ Prvi *neuradni* izidi ne bodo znani pred torkom, končne izide pa bodo objavili šele prihodnji mesec.
▪ Po *neuradni* razlagi naj bi bil pravi razlog za odstop nesoglasje z zunanjim ministrom.
▪ Po *neuradnih* ocenah je požar povzročil za blizu 1,2 milijona evrov škode.
▪ Uradno je poškodovan, *neuradne* vesti pa ponujajo veliko bolj zanimivo ozadje.
▸ prisl. + **prid. beseda**
povsem neuraden | še vedno, zaenkrat (še) neuraden
▪ Podatki o izidu referenduma so zaenkrat še *neuradni*.
▪ Ker policija in tožilstvo vsebinskih podatkov ne dajeta, gre za povsem *neuradne* informacije.
▪ Po prvih popolnih, a še vedno *neuradnih* podatkih, sta na lokalnih volitvah zmagali nacionalni stranki.
▸ priredna zveza
uraden in neuraden
▪ Prvi uradni in *neuradni* podatki iz nekaterih vodilnih slovenskih podjetij so spodbudni.
2. v nekaterih zvezah v obliki **neuradni** ki ni opredeljen s predpisi, pravili, obliko, kot jih določa pravni in uradovalni sistem; SIN.: neformalen
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
neuraden/neuradni dogovor, razgovor, sestanek | neuraden/neuradni obisk | neuradni vodja | neuradni pogovori | neuradna himna | neuradno srečanje
▪ V ozadju je *neuradni* dogovor med dobavitelji in trgovci, ki naj bi pripomogel k manjši rasti cen hrane in nižji inflaciji.
▪ Na *neuradnem* sestanku so se pogovorili o tekočih problemih in razpravljali o možnih povezavah oziroma skupnih aktivnostih.
▪ Prve *neuradne* pogovore s predsedniki strank je predsednik že opravil.
▪ Bolj ali manj *neuradna* srečanja napredka v dogovarjanjih niso prinesla.
▸ priredna zveza
uraden in neuraden
▪ Predsednik vlade ima vrsto uradnih in *neuradnih* aktivnosti.
▪ Grb se je uporabljal za različne uradne in *neuradne* namene.
…
▪ Med strogo *neuradnim* in zasebnim obiskom v Romuniji sta ga sprejela predsednik in premier.
3. v nekaterih zvezah v obliki **neuradni** za katerega se ne predvideva ravnanje, izražanje strogo po določeni družbeni normi, se dopušča bolj oseben odnos; SIN.: neformalen
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Ker se pri njegovem delu prepletata poslovni del z *neuradnim* druženjem, je ločnica med službo in zabavo zelo zabrisana.
▪ Iz *neuradnih* pogovorov z bruci je izvedel, da jih bo letnik izdelala polovica, četrtina se jih namerava prepisati.
…
▪ Njegovi pogovori so bili povsem *neuradni*, za njimi tudi ni stala resna namera.
▪ Povej, ali so spodnji nagovori uradni ali *neuradni*: Draga mami! Ljubi Peter! Spoštovana gospa ravnateljica! Spoštovani gospod Verovšek!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nèurádən]
IPA: ['nɛu'ra:dən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: nèuráden
določno nèurádn**i**
RODILNIK: nèurádn**ega**
DAJALNIK: nèurádn**emu**
TOŽILNIK: nèuráden
določno nèurádn**i**
živo nèurádn**ega**
MESTNIK: pri nèurádn**em**
ORODNIK: z nèurádn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nèurádn**a**
RODILNIK: nèurádn**ih**

DAJALNIK: nèurádn**ima**
TOŽILNIK: nèurádn**a**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèurádn**i**
RODILNIK: nèurádn**ih**
DAJALNIK: nèurádn**im**
TOŽILNIK: nèurádn**e**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèurádn**a**
RODILNIK: nèurádn**e**
DAJALNIK: nèurádn**i**
TOŽILNIK: nèurádn**o**
MESTNIK: pri nèurádn**i**
ORODNIK: z nèurádn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nèurádn**i**
RODILNIK: nèurádn**ih**
DAJALNIK: nèurádn**ima**
TOŽILNIK: nèurádn**i**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèurádn**e**
RODILNIK: nèurádn**ih**
DAJALNIK: nèurádn**im**
TOŽILNIK: nèurádn**e**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèurádn**o**
RODILNIK: nèurádn**ega**
DAJALNIK: nèurádn**emu**
TOŽILNIK: nèurádn**o**
MESTNIK: pri nèurádn**em**
ORODNIK: z nèurádn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nèurádn**i**
RODILNIK: nèurádn**ih**
DAJALNIK: nèurádn**ima**
TOŽILNIK: nèurádn**i**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèurádn**a**
RODILNIK: nèurádn**ih**
DAJALNIK: nèurádn**im**
TOŽILNIK: nèurádn**a**
MESTNIK: pri nèurádn**ih**
ORODNIK: z nèurádn**imi**

TONEMSKO

[nèurâdən]

IPA: [nɛ́ʊɾá:də̀n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèurâden
določno nèurâdn**i**
RODILNIK: nèurâdn**ega**
DAJALNIK: nèurâdn**emu**
TOŽILNIK: nèurâden
določno nèurâdn**i**
živo nèurâdn**ega**
MESTNIK: pri nèurâdn**em**
ORODNIK: z nèurâdn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nèurâdn**a**
RODILNIK: nèurâdn**ih**
DAJALNIK: nèurâdn**ima**
TOŽILNIK: nèurâdn**a**
MESTNIK: pri nèurâdn**ih**
ORODNIK: z nèurâdn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèurâdn**i**
RODILNIK: nèurâdn**ih**
DAJALNIK: nèurâdn**im**
TOŽILNIK: nèurâdn**e**
MESTNIK: pri nèurâdn**ih**
ORODNIK: z nèurâdn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèurâdn**a**
RODILNIK: nèurâdn**e**
DAJALNIK: nèurâdn**i**
TOŽILNIK: nèurâdn**o**
MESTNIK: pri nèurâdn**i**
ORODNIK: z nèurâdn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nèurâdn**i**
RODILNIK: nèurâdn**ih**
DAJALNIK: nèurâdn**ima**
TOŽILNIK: nèurâdn**i**
MESTNIK: pri nèurâdn**ih**
ORODNIK: z nèurâdn**ima**

množina

IMENOVALNIK: nèurâdn**e**
RODILNIK: nèurâdn**ih**
DAJALNIK: nèurâdn**im**
TOŽILNIK: nèurâdn**e**
MESTNIK: pri nèurâdn**ih**
ORODNIK: z nèurâdn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèurâdn**o**
RODILNIK: nèurâdn**ega**
DAJALNIK: nèurâdn**emu**
TOŽILNIK: nèurâdn**o**
MESTNIK: pri nèurâdn**em**
ORODNIK: z nèurâdn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nèurâdn**i**
RODILNIK: nèurâdn**ih**
DAJALNIK: nèurâdn**ima**
TOŽILNIK: nèurâdn**i**
MESTNIK: pri nèurâdn**ih**
ORODNIK: z nèurâdn**ima**

množina
IMENOVALNIK: nȅurâdn**a**
RODILNIK: nȅurâdn**ih**
DAJALNIK: nȅurâdn**im**
TOŽILNIK: nȅurâdn**a**
MESTNIK: pri nȅurâdn**ih**
ORODNIK: z nȅurâdn**imi**

IZVOR
↑ne + ↑uraden

nímfa nímfe samostalnik ženskega spola
[nímfa]
POMEN
1. ženski podobno grško mitološko bitje, ki živi v gorah, gozdu ali vodi
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
morska, vodna nimfa
▪ Kalipso je bila morska *nimfa*, ki se je zaljubila v Odiseja in ga pri sebi obdržala celih sedem let.
▪ Okean je bil bog reke, ki naj bi obkrožala Zemljo, in oče vseh vodnih *nimf*.
▪ V grški mitologiji je Maja gorska *nimfa*, Hermesova mati.
...
▪ Zahvalni kamni iz rimskih časov so posvečeni *nimfam* in boginji zdravja.
▪ Na grajskem dvorišču stoji Neptunov vodnjak iz kamnitih obodnih plošč, s kipi *nimf* na vogalnih stebrih.
2. podoba, ki predstavlja ženski podobno grško mitološko bitje, ki živi v gorah, gozdu ali vodi
▪ Na sredini je kip Neptuna, na ornamentiranih stebrih pa štiri gole *nimfe*.
▪ V plesnih prizorih dolgolase *nimfe* in razmršeni satiri sestopijo z grških slikanih vaz.
3. srednje velika papiga s sivim trupom, belo obrobo na krilih, rumeno glavo in rdečo liso ob očesu
▪ Imam *nimfo*, ki posnema zvonjenje telefona in izgovarja svoje ime.
▪ Kanarčkom, *nimfam* in skobčevkam lahko v kletko postavimo kopalnico za ptice.
▪ Doma imamo labradorko in sivo *nimfo*.
4. iz zoologije ličinka nekaterih žuželk brez razvojne stopnje bube
▪ Po izvalitvi se ličinke ali *nimfe* hitro levijo, preden dozorijo.
▪ Ličinka, *nimfa* in odrasla žival potrebujejo za rast in preobrazbo kri gostitelja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nímfa]
IPA: [ˈniːɱfa]
ednina
IMENOVALNIK: nímf**a**
RODILNIK: nímf**e**
DAJALNIK: nímf**i**
TOŽILNIK: nímf**o**
MESTNIK: pri nímf**i**
ORODNIK: z nímf**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nímf**i**
RODILNIK: nímf
DAJALNIK: nímf**ama**
TOŽILNIK: nímf**i**
MESTNIK: pri nímf**ah**
ORODNIK: z nímf**ama**
množina
IMENOVALNIK: nímf**e**
RODILNIK: nímf
DAJALNIK: nímf**am**
TOŽILNIK: nímf**e**
MESTNIK: pri nímf**ah**
ORODNIK: z nímf**ami**
TONEMSKO
[nîmfa]
IPA: [níːɱfà]
ednina
IMENOVALNIK: nîmf**a**
RODILNIK: nîmf**e**
DAJALNIK: nîmf**i**
TOŽILNIK: nîmf**o**
MESTNIK: pri nîmf**i**
ORODNIK: z nîmf**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nîmf**i**
RODILNIK: nîmf
DAJALNIK: nîmf**ama**
TOŽILNIK: nîmf**i**
MESTNIK: pri nîmf**ah**
ORODNIK: z nîmf**ama**
množina
IMENOVALNIK: nîmf**e**
RODILNIK: nîmf
DAJALNIK: nîmf**am**
TOŽILNIK: nîmf**e**
MESTNIK: pri nîmf**ah**
ORODNIK: z nîmf**ami**

IZVOR
prevzeto po zgledu nem. *Nymphe* iz gr. *nýmphē* ‘nevesta, mlada žena’

nióbij nióbija samostalnik moškega spola
[nijóbij]
POMEN
težko taljiva kovina sive barve, kemijski element [Nb]
▪ Poskuse sta izvajala pri sobni temperaturi, kjer *niobij* ni imel superprevodnih lastnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nijóbij]
IPA: [niˈjoːbiʲ̯]

ednina
IMENOVALNIK: nióbij
RODILNIK: nióbij**a**
DAJALNIK: nióbij**u**
TOŽILNIK: nióbij
MESTNIK: pri nióbij**u**
ORODNIK: z nióbij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: nióbij**a**
RODILNIK: nióbij**ev**
DAJALNIK: nióbij**ema**
TOŽILNIK: nióbij**a**
MESTNIK: pri nióbij**ih**
ORODNIK: z nióbij**ema**
množina
IMENOVALNIK: nióbij**i**
RODILNIK: nióbij**ev**
DAJALNIK: nióbij**em**
TOŽILNIK: nióbij**e**
MESTNIK: pri nióbij**ih**
ORODNIK: z nióbij**i**

TONEMSKO
[nijǫ́bij]
IPA: [nijò:bíi̯]
ednina
IMENOVALNIK: niǫ́bij
RODILNIK: niǫ́bij**a**
DAJALNIK: niǫ́bij**u**
TOŽILNIK: niǫ́bij
MESTNIK: pri niǫ́bij**u**
ORODNIK: z niǫ́bij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: niǫ́bij**a**
RODILNIK: niǫ́bij**ev** tudi niǫ̑bij**ev**
DAJALNIK: niǫ́bij**ema**
TOŽILNIK: niǫ́bij**a**
MESTNIK: pri niǫ́bij**ih** tudi pri niǫ̑bij**ih**
ORODNIK: z niǫ́bij**ema**
množina
IMENOVALNIK: niǫ́bij**i**
RODILNIK: niǫ́bij**ev** tudi niǫ̑bij**ev**
DAJALNIK: niǫ́bij**em**
TOŽILNIK: niǫ́bij**e**
MESTNIK: pri niǫ́bij**ih** tudi pri niǫ̑bij**ih**
ORODNIK: z niǫ́bij**i** tudi z niǫ̑bij**i**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Niobium* iz nlat. *niobium*, po imenu hčere boga Tantala, gr. *Nióbē*, zaradi podobnosti z elementom tantalom

nó[1] nója samostalnik moškega spola
[nó]
POMEN
1. iz gledališke umetnosti japonsko gledališče, ki združuje igro, petje, ples in budistično liturgično glasbo
▸ sam. beseda + **sam. beseda**
gledališče no | igra no
▪ V tokijskem umetnostnem muzeju so na ogled stoletja stari kostumi za igre *no*.
▪ V gledališču *no* se vse dogaja zelo počasi, kot v nekakšnem posebnem počasnem gibanju.
…
▪ *No* in kabuki še vedno redno uprizarjajo.
2. kot pridevnik ki je v zvezi z nojem[1] 1.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
no igra
▪ Ganljivost minljivosti je absolutno katarzična, *no* igre nagovarjajo slehernega – in se v tem razlikujejo od ustaljenih gledaliških iger.
▪ Biti igralec v *no* gledališču je vseživljenjska naloga.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nó]
IPA: ['no:]
ednina
IMENOVALNIK: nó
RODILNIK: nój**a**
DAJALNIK: nój**u**
TOŽILNIK: nó
MESTNIK: pri nój**u**
ORODNIK: z nój**em**
TONEMSKO
[nǫ̑]
IPA: [nó:]
ednina
IMENOVALNIK: nǫ̑
RODILNIK: nǫ̑j**a**
DAJALNIK: nǫ̑j**u**
TOŽILNIK: nǫ̑
MESTNIK: pri nǫ̑j**u**
ORODNIK: z nǫ̑j**em**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Nō* ali it. *nō* iz jap. *nō*, prvotno ‘talent’

nò[2] in **nô** medmet
POMEN
1. tudi s ponovljeno črko **o** uporablja se, ko govorec koga spodbudi, pozove k čemu
▪ *No*, le pojdi!
▪ *No*, boš kaj kmalu izbral?
▪ *No*, reci kaj!
▪ »*Noo*?« je vprašal zategnjeno gospodar.
2. izraža, da je govorec zadovoljen
▪ *No*, to je zdaj urejeno.
▪ *No* vidiš, saj gre.
3. kot členek, tudi podvojeno izraža, da govorec poudarja svojo izjavo, zlasti ob pomisleku, nestrinjanju
▪ Če ne bomo sodelovali, *no*, potem res nimamo kaj pričakovati.
▪ *No no*, ni treba pretiravati.
3.1. kot členek izraža, da govorec poudarja svoj poziv

▪ Bodi *no* malo bolj moder!
▪ Hej, pridi *no*, boš malo spil.

4. kot členek uporablja se, ko govorec s kom z zadržkom soglaša, mu pritrjuje
▪ *No*, pa naj bo po tvojem.
▪ *No* prav, pa vztrajajmo pri svojem.

FRAZEOLOGIJA

Fak no.
vulgarno izraža, da je govorec nad čim neprijetno, negativno ali prijetno, pozitivno presenečen
▪ *Fak no*, tako mlad pa že s tumorjem in s tako hudimi posledicami.
▪ Mislim, *fak no*, ne morem verjeti!
▪ *Fak no*, kako dober album je tole, še posebej v času, ko hip hop uničujejo elektronski debili.

IZVOR
sovpadlo iz pslov. **no* (cslov. *-no*, hrv., srb., rus., češ. *no* ‘toda, vendar’) < ide. **(e)no-* ‘tisti’ in pslov. **nǫ* (cslov. *nǫ*, rus., češ. *nu*) < ide. **nūn* ‘zdaj’

obéšenka obéšenke samostalnik ženskega spola

[obéšenka]
POMEN
1. ženska, usmrčena z obešenjem
▪ Policisti so v gozdu našli truplo *obešenke*.
2. predmet, ki se kam obesi, zlasti za okras; SIN.: obešanka
▪ Njegove slike, *obešenke* in igrače nastajajo iz predmetov vsakdana.
2.1. tak predmet, navadno tabla, za obveščanje, označevanje; SIN.: obešanka
▪ Voznike bodo na pazljivejšo vožnjo opominjali plakati in transparenti ter *obešenke* po drogovih javne razsvetljave.
2.2. lonec za rastline, ki se kam obesi; SIN.: obešanka
▪ Kot posodovko na terasi lahko gojimo cepljen paradižnik, jagode zasadimo v *obešenko* ali okrasna korita.
3. ključavnica s polkrožno ukrivljenim zgornjim delom, ki se pri zaklepanju zatakne v spodnjega; SIN.: obešanka, manj formalno žabica
▪ Pod policami se je nahajal zaboj, ki je bil zaklenjen z *obešenko*.
▪ Klet ima zavarovano s tremi *obešenkami*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[obéšenka]
IPA: [ɔˈbeːʃɛŋka]
ednina
IMENOVALNIK: obéšenk**a**
RODILNIK: obéšenk**e**
DAJALNIK: obéšenk**i**
TOŽILNIK: obéšenk**o**
MESTNIK: pri obéšenk**i**
ORODNIK: z obéšenk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: obéšenk**i**
RODILNIK: obéšenk
DAJALNIK: obéšenk**ama**
TOŽILNIK: obéšenk**i**
MESTNIK: pri obéšenk**ah**
ORODNIK: z obéšenk**ama**
množina
IMENOVALNIK: obéšenk**e**
RODILNIK: obéšenk
DAJALNIK: obéšenk**am**
TOŽILNIK: obéšenk**e**
MESTNIK: pri obéšenk**ah**
ORODNIK: z obéšenk**ami**
TONEMSKO
[obȇ̗šenka]
IPA: [ɔbéːɛ̀ŋka]
ednina
IMENOVALNIK: obȇ̗šenk**a**
RODILNIK: obȇ̗šenk**e**
DAJALNIK: obȇ̗šenk**i**
TOŽILNIK: obȇ̗šenk**o**
MESTNIK: pri obȇ̗šenk**i**
ORODNIK: z obȇ̗šenk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: obȇ̗šenk**i**
RODILNIK: obȇ̗šenk
DAJALNIK: obȇ̗šenk**ama**
TOŽILNIK: obȇ̗šenk**i**
MESTNIK: pri obȇ̗šenk**ah**
ORODNIK: z obȇ̗šenk**ama**
množina
IMENOVALNIK: obȇ̗šenk**e**
RODILNIK: obȇ̗šenk
DAJALNIK: obȇ̗šenk**am**
TOŽILNIK: obȇ̗šenk**e**
MESTNIK: pri obȇ̗šenk**ah**
ORODNIK: z obȇ̗šenk**ami**

IZVOR
↑obesiti

obgláviti obglávim dovršni glagol

[obgláviti]
POMEN
1. usmrtiti z odstranitvijo glave
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
obgla̗viti kralja, kraljico
▪ Leta 1793 so v Parizu *obglavili* francosko kraljico Marijo Antoaneto.
▪ Leta 1794 so v Franciji na giljotini *obglavili* Maximiliena Robespierra.
▸ prisl. + **glag.**
javno obgla̗viti
▪ Po veliki francoski revoluciji so kraljevo družino in aristokracijo javno *obglavili*.

...
▪ Kralj jo je dal *obglaviti* zaradi domnevnega prešuštva.
▪ Ob uporu kmetov je enega od upornikov *obglavil* z mečem.
▪ Voznik ni mogel pravočasno ustaviti in je zapeljal pod priklopnik. Pri tem je taksiju odrezalo streho in potnike v kabini dobesedno *obglavilo*.

1.1. odstraniti glavo z rezilom
glag. + sam. beseda v tožilniku
▪ Mestni svet je leta 1591 sklenil, da je treba njegovo truplo *obglaviti*.
▪ Mesar truplo razkosa in *obglavi*.

2. ekspresivno odstraniti z vodilnega položaja
▪ Nekdanjega poslanca so *obglavili* kot predsednika podjetja.

2.1. ekspresivno z odstranitvijo vodstva oslabiti, onemogočiti
glag. + sam. beseda v tožilniku
▪ Preiskovalni sodniki so *obglavili* njegovo politično stranko.
▪ Vodstvo kluba je s čistko v ožjem strokovnem in organizacijskem vrhu dobesedno *obglavil*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[obgláviti]
IPA: [ɔbˈglaːʊiti]
NEDOLOČNIK: obgláviti
NAMENILNIK: obglávit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: obglávi**m**
2. OSEBA: obgláviš
3. OSEBA: obglávi

dvojina
1. OSEBA: obglávi**va**
2. OSEBA: obglávi**ta**
3. OSEBA: obglávi**ta**

množina
1. OSEBA: obglávi**mo**
2. OSEBA: obglávi**te**
3. OSEBA: obglávi**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: obglávi

dvojina
1. OSEBA: obglávi**va**
2. OSEBA: obglávi**ta**

množina
1. OSEBA: obglávi**mo**
2. OSEBA: obglávi**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: obglávil
DVOJINA: obglávil**a**
MNOŽINA: obglávil**i**

ženski spol
EDNINA: obglávil**a**
DVOJINA: obglávil**i**
MNOŽINA: obglávil**e**

srednji spol
EDNINA: obglávil**o**
DVOJINA: obglávil**i**
MNOŽINA: obglávil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: obglávljen
RODILNIK: obglávljen**ega**
DAJALNIK: obglávljen**emu**
TOŽILNIK: obglávljen
živo obglávljen**ega**
MESTNIK: pri obglávljen**em**
ORODNIK: z obglávljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: obglávljen**a**
RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**ima**
TOŽILNIK: obglávljen**a**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: obglávljen**i**
RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**im**
TOŽILNIK: obglávljen**e**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: obglávljen**a**
RODILNIK: obglávljen**e**
DAJALNIK: obglávljen**i**
TOŽILNIK: obglávljen**o**
MESTNIK: pri obglávljen**i**
ORODNIK: z obglávljen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: obglávljen**i**
RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**ima**
TOŽILNIK: obglávljen**i**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: obglávljen**e**
RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**im**
TOŽILNIK: obglávljen**e**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: obglávljen**o**
RODILNIK: obglávljen**ega**
DAJALNIK: obglávljen**emu**
TOŽILNIK: obglávljen**o**
MESTNIK: pri obglávljen**em**
ORODNIK: z obglávljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: obglávljen**i**

RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**ima**
TOŽILNIK: obglávljen**i**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: obglávljen**a**
RODILNIK: obglávljen**ih**
DAJALNIK: obglávljen**im**
TOŽILNIK: obglávljen**a**
MESTNIK: pri obglávljen**ih**
ORODNIK: z obglávljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: obglávljenj**e**
RODILNIK: obglávljenj**a**
DAJALNIK: obglávljenj**u**
TOŽILNIK: obglávljenj**e**
MESTNIK: pri obglávljenj**u**
ORODNIK: z obglávljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: obglávljenj**i**
RODILNIK: obglávljenj
DAJALNIK: obglávljenj**ema**
TOŽILNIK: obglávljenj**i**
MESTNIK: pri obglávljenj**ih**
ORODNIK: z obglávljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: obglávljenj**a**
RODILNIK: obglávljenj
DAJALNIK: obglávljenj**em**
TOŽILNIK: obglávljenj**a**
MESTNIK: pri obglávljenj**ih**
ORODNIK: z obglávljenj**i**

TONEMSKO

[obgláviti]
IPA: [ɔbglà:ʊíti]
NEDOLOČNIK: obgláviti
NAMENILNIK: obglávit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: obglâvi**m**
2. OSEBA: obglâvi**š**
3. OSEBA: obglâvi

dvojina

1. OSEBA: obglâvi**va**
2. OSEBA: obglâvi**ta**
3. OSEBA: obglâvi**ta**

množina

1. OSEBA: obglâvi**mo**
2. OSEBA: obglâvi**te**
3. OSEBA: obglâvi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: obglávi

dvojina

1. OSEBA: obglávi**va**
2. OSEBA: obglávi**ta**

množina

1. OSEBA: obglávi**mo**
2. OSEBA: obglávi**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: obglávil
DVOJINA: obglávil**a**
MNOŽINA: obglávil**i**

ženski spol

EDNINA: obglávil**a** in obglâvil**a**
DVOJINA: obglávil**i**
MNOŽINA: obglávil**e**

srednji spol

EDNINA: obglávil**o**
DVOJINA: obglávil**i**
MNOŽINA: obglávil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: obglâvljen
RODILNIK: obglâvljen**ega**
DAJALNIK: obglâvljen**emu**
TOŽILNIK: obglâvljen
živo obglâvljen**ega**
MESTNIK: pri obglâvljen**em**
ORODNIK: z obglâvljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: obglâvljen**a**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**ima**
TOŽILNIK: obglâvljen**a**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: obglâvljen**i**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**im**
TOŽILNIK: obglâvljen**e**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: obglâvljen**a**
RODILNIK: obglâvljen**e**
DAJALNIK: obglâvljen**i**
TOŽILNIK: obglâvljen**o**
MESTNIK: pri obglâvljen**i**
ORODNIK: z obglâvljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: obglâvljen**i**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**ima**
TOŽILNIK: obglâvljen**i**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: obglâvljen**e**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**im**
TOŽILNIK: obglâvljen**e**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: obglâvljen**o**
RODILNIK: obglâvljen**ega**
DAJALNIK: obglâvljen**emu**
TOŽILNIK: obglâvljen**o**
MESTNIK: pri obglâvljen**em**
ORODNIK: z obglâvljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: obglâvljen**i**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**ima**
TOŽILNIK: obglâvljen**i**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglâvljen**a**
RODILNIK: obglâvljen**ih**
DAJALNIK: obglâvljen**im**
TOŽILNIK: obglâvljen**a**
MESTNIK: pri obglâvljen**ih**
ORODNIK: z obglâvljen**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: obglávljenj**e**
RODILNIK: obglávljenj**a**
DAJALNIK: obglávljenj**u**
TOŽILNIK: obglávljenj**e**
MESTNIK: pri obglávljenj**u**
ORODNIK: z obglávljenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: obglávljenj**i** in obglâvljenj**i**
RODILNIK: obglâvljenj
DAJALNIK: obglávljenj**ema** in obglâvljenj**ema**
TOŽILNIK: obglávljenj**i** in obglâvljenj**i**
MESTNIK: pri obglâvljenj**ih**
ORODNIK: z obglávljenj**ema** in z obglâvljenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: obglâvljenj**a**
RODILNIK: obglâvljenj
DAJALNIK: obglâvljenj**em**
TOŽILNIK: obglâvljenj**a**
MESTNIK: pri obglâvljenj**ih**
ORODNIK: z obglâvljenj**i**

IZVOR
iz **glaviti* iz ↑glava

obglávljati obglávljam nedovršni glagol

[obgláu̯ljati]
POMEN
1. usmrčevati z odstranitvijo glave
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ V 16. stoletju so obešali in *obglavljali* zločince v Stari Loki, pri »krvavem znamenju«.
▪ Številna starodavna ljudstva so sovražnike v boju *obglavljala*.
2. ekspresivno odstranjevati z vodilnega položaja
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ V burnih dneh demonstracij so politično *obglavljali* predsednika.
2.1. ekspresivno z odstranitvijo vodstva slabiti, onemogočati
▪ Preiskovalci se nikoli ne bodo resnično lotili velikih rib, ker so vse vlade doslej sistematično *obglavljale* policijo oziroma pravosodje.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[obgláu̯ljati]
IPA: [ɔbˈglaːu̯ljati]
NEDOLOČNIK: obglávljati
NAMENILNIK: obglávljat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: obglávlja**m**
2. OSEBA: obglávlja**š**
3. OSEBA: obglávlja
dvojina
1. OSEBA: obglávlja**va**
2. OSEBA: obglávlja**ta**
3. OSEBA: obglávlja**ta**
množina
1. OSEBA: obglávlja**mo**
2. OSEBA: obglávlja**te**
3. OSEBA: obglávlja**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: obglávljaj
dvojina
1. OSEBA: obglávljaj**va**
2. OSEBA: obglávljaj**ta**
množina
1. OSEBA: obglávljaj**mo**
2. OSEBA: obglávljaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: obglávljal
DVOJINA: obglávljal**a**
MNOŽINA: obglávljal**i**
ženski spol
EDNINA: obglávljal**a**
DVOJINA: obglávljal**i**
MNOŽINA: obglávljal**e**
srednji spol
EDNINA: obglávljal**o**
DVOJINA: obglávljal**i**
MNOŽINA: obglávljal**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: obglavljajóč
RODILNIK: obglavljajóč**ega**
DAJALNIK: obglavljajóč**emu**
TOŽILNIK: obglavljajóč
živo obglavljajóč**ega**
MESTNIK: pri obglavljajóč**em**
ORODNIK: z obglavljajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**a**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**ima**
TOŽILNIK: obglavljajóč**a**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**i**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**im**
TOŽILNIK: obglavljajóč**e**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**a**
RODILNIK: obglavljajóč**e**
DAJALNIK: obglavljajóč**i**
TOŽILNIK: obglavljajóč**o**
MESTNIK: pri obglavljajóč**i**
ORODNIK: z obglavljajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**i**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**ima**
TOŽILNIK: obglavljajóč**i**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**e**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**im**
TOŽILNIK: obglavljajóč**e**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**e**
RODILNIK: obglavljajóč**ega**
DAJALNIK: obglavljajóč**emu**
TOŽILNIK: obglavljajóč**e**
MESTNIK: pri obglavljajóč**em**
ORODNIK: z obglavljajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**i**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**ima**
TOŽILNIK: obglavljajóč**i**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajóč**a**
RODILNIK: obglavljajóč**ih**
DAJALNIK: obglavljajóč**im**
TOŽILNIK: obglavljajóč**a**
MESTNIK: pri obglavljajóč**ih**
ORODNIK: z obglavljajóč**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: obglávljanj**e**
RODILNIK: obglávljanj**a**
DAJALNIK: obglávljanj**u**
TOŽILNIK: obglávljanj**e**
MESTNIK: pri obglávljanj**u**
ORODNIK: z obglávljanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: obglávljanj**i**
RODILNIK: obglávljanj
DAJALNIK: obglávljanj**ema**
TOŽILNIK: obglávljanj**i**
MESTNIK: pri obglávljanj**ih**
ORODNIK: z obglávljanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: obglávljanj**a**
RODILNIK: obglávljanj
DAJALNIK: obglávljanj**em**
TOŽILNIK: obglávljanj**a**
MESTNIK: pri obglávljanj**ih**
ORODNIK: z obglávljanj**i**

TONEMSKO
[obgláu̯ljati]
IPA: [ɔbglà:u̯ljáti]
NEDOLOČNIK: obglávljati
NAMENILNIK: obglávljat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: obglávlja**m**
2. OSEBA: obglávlja**š**
3. OSEBA: obglávlja
dvojina
1. OSEBA: obglávlja**va**
2. OSEBA: obglávlja**ta**
3. OSEBA: obglávlja**ta**
množina
1. OSEBA: obglávlja**mo**
2. OSEBA: obglávlja**te**
3. OSEBA: obglávlja**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: obglávljaj
dvojina
1. OSEBA: obglávljaj**va**
2. OSEBA: obglávljaj**ta**
množina
1. OSEBA: obglávljaj**mo**
2. OSEBA: obglávljaj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: obglávljal
DVOJINA: obglávljal**a**
MNOŽINA: obglávljal**i**
ženski spol
EDNINA: obglávljal**a** in obglâvljal**a**
DVOJINA: obglávljal**i**
MNOŽINA: obglávljal**e**
srednji spol
EDNINA: obglávljal**o**
DVOJINA: obglávljal**i**
MNOŽINA: obglávljal**a**

deležnik na *-č*
moški spol

ednina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č tudi obglavljajǫ̑č
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ega**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č tudi obglavljajǫ̑č
živo obglavljajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**em**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**a**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**a**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**i**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**im**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**e**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**a**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**e**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**i**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**o**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**i**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**i**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**i**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**e**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**im**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**e**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**e**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ega**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**e**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**em**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**i**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**i**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: obglavljajǫ́č**a**
RODILNIK: obglavljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: obglavljajǫ́č**im**
TOŽILNIK: obglavljajǫ́č**a**
MESTNIK: pri obglavljajǫ́č**ih**
ORODNIK: z obglavljajǫ́č**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: obglávljanj**e**
RODILNIK: obglávljanj**a**
DAJALNIK: obglávljanj**u**
TOŽILNIK: obglávljanj**e**
MESTNIK: pri obglávljanj**u**
ORODNIK: z obglávljanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: obglávljanj**i** in obglâvljanj**i**
RODILNIK: obglâvljanj
DAJALNIK: obglávljanj**ema** in obglâvljanj**ema**
TOŽILNIK: obglávljanj**i** in obglâvljanj**i**
MESTNIK: pri obglâvljanj**ih**
ORODNIK: z obglávljanj**ema** in z obglâvljanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: obglâvljanj**a**
RODILNIK: obglâvljanj
DAJALNIK: obglâvljanj**em**
TOŽILNIK: obglâvljanj**a**
MESTNIK: pri obglâvljanj**ih**
ORODNIK: z obglâvljanj**i**

IZVOR
↑obglaviti

odgrínjati odgrínjam nedovršni glagol

[odgrínjati]

POMEN

1. (delno) odstranjevati tkanino, ki kaj pokriva, zakriva

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odgrinjati zaveso
▪ Taval je iz sobe v sobo v pritličju in *odgrinjal* zavese na oknih.
▪ Hladen veter je iz rok trgal dežnike ter *odgrinjal* kapuce.

2. ekspresivno delati, povzročati, da kaj postane jasno, razumljivo ali se razkrije

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Zbirka na eni strani *odgrinja* pogled na preteklost, na drugi pa nakazuje pot v prihodnost.
▪ Razumihin s svojim življenjem Raskolnikovu *odgrinja* možnost druge izbire in s tem bistveno pripomore k njegovemu odkritju novega življenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[odgrínjati]
IPA: [ɔd'gɾiːnjati]
NEDOLOČNIK: odgrínjati
NAMENILNIK: odgrínjat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: odgrínja**m**
2. OSEBA: odgrínja**š**
3. OSEBA: odgrínja

dvojina
1. OSEBA: odgrínja**va**
2. OSEBA: odgrínja**ta**
3. OSEBA: odgrínja**ta**

množina
1. OSEBA: odgrínja**mo**
2. OSEBA: odgrínja**te**
3. OSEBA: odgrínja**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: odgrínjaj

dvojina
1. OSEBA: odgrínjaj**va**
2. OSEBA: odgrínjaj**ta**

množina
1. OSEBA: odgrínjaj**mo**
2. OSEBA: odgrínjaj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odgrínjal
DVOJINA: odgrínjal**a**
MNOŽINA: odgrínjal**i**

ženski spol
EDNINA: odgrínjal**a**
DVOJINA: odgrínjal**i**
MNOŽINA: odgrínjal**e**

srednji spol
EDNINA: odgrínjal**o**
DVOJINA: odgrínjal**i**
MNOŽINA: odgrínjal**a**

deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč
RODILNIK: odgrinjajóč**ega**
DAJALNIK: odgrinjajóč**emu**
TOŽILNIK: odgrinjajóč
živo odgrinjajóč**ega**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**em**
ORODNIK: z odgrinjajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**a**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**a**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**i**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**im**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**e**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**a**
RODILNIK: odgrinjajóč**e**
DAJALNIK: odgrinjajóč**i**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**o**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**i**
ORODNIK: z odgrinjajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**i**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**i**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**e**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**im**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**e**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**e**
RODILNIK: odgrinjajóč**ega**
DAJALNIK: odgrinjajóč**emu**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**e**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**em**
ORODNIK: z odgrinjajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**i**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**i**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: odgrinjajóč**a**
RODILNIK: odgrinjajóč**ih**
DAJALNIK: odgrinjajóč**im**
TOŽILNIK: odgrinjajóč**a**
MESTNIK: pri odgrinjajóč**ih**
ORODNIK: z odgrinjajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: odgrinj**áje**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: odgrínjanj**e**
RODILNIK: odgrínjanj**a**
DAJALNIK: odgrínjanj**u**
TOŽILNIK: odgrínjanj**e**
MESTNIK: pri odgrínjanj**u**
ORODNIK: z odgrínjanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: odgrínjanj**i**
RODILNIK: odgrínjanj
DAJALNIK: odgrínjanj**ema**
TOŽILNIK: odgrínjanj**i**
MESTNIK: pri odgrínjanj**ih**
ORODNIK: z odgrínjanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: odgrínjanj**a**
RODILNIK: odgrínjanj
DAJALNIK: odgrínjanj**em**
TOŽILNIK: odgrínjanj**a**
MESTNIK: pri odgrínjanj**ih**
ORODNIK: z odgrínjanj**i**

TONEMSKO
[odgrínjati]
IPA: [ɔdgrì:njáti]
NEDOLOČNIK: odgrínjati
NAMENILNIK: odgrínjat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odgrínja**m**
2. OSEBA: odgrínja**š**
3. OSEBA: odgrínja
dvojina
1. OSEBA: odgrínja**va**
2. OSEBA: odgrínja**ta**
3. OSEBA: odgrínja**ta**
množina
1. OSEBA: odgrínja**mo**
2. OSEBA: odgrínja**te**
3. OSEBA: odgrínja**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: odgrínjaj
dvojina
1. OSEBA: odgrínjaj**va**
2. OSEBA: odgrínjaj**ta**
množina
1. OSEBA: odgrínjaj**mo**
2. OSEBA: odgrínjaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odgrínjal
DVOJINA: odgrínjal**a**
MNOŽINA: odgrínjal**i**
ženski spol
EDNINA: odgrínjal**a** in odgrînjal**a**
DVOJINA: odgrínjal**i**
MNOŽINA: odgrínjal**e**
srednji spol
EDNINA: odgrínjal**o**
DVOJINA: odgrínjal**i**
MNOŽINA: odgrínjal**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č tudi odgrinjajǫ̑č
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ega**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č tudi odgrinjajǫ̑č
živo odgrinjajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**em**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**a**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**a**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**i**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**im**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**e**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**a**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**e**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**i**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**o**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**i**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**i**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**i**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**e**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**im**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**e**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**e**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ega**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**e**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**em**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**i**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**i**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: odgrinjajǫ́č**a**
RODILNIK: odgrinjajǫ́č**ih**
DAJALNIK: odgrinjajǫ́č**im**
TOŽILNIK: odgrinjajǫ́č**a**
MESTNIK: pri odgrinjajǫ́č**ih**
ORODNIK: z odgrinjajǫ́č**imi**
DELEŽJE NA *-aje*: odgrinj**âje**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: odgrínjanj**e**
RODILNIK: odgrínjanj**a**
DAJALNIK: odgrínjanj**u**
TOŽILNIK: odgrínjanj**e**

MESTNIK: pri odgrínjanj**u**
ORODNIK: z odgrínjanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: odgrínjanj**i** in odgrînjanj**i**
RODILNIK: odgrînjanj
DAJALNIK: odgrínjanj**ema** in odgrînjanj**ema**
TOŽILNIK: odgrínjanj**i** in odgrînjanj**i**
MESTNIK: pri odgrînjanj**ih**
ORODNIK: z odgrínjanj**ema** in z odgrînjanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: odgrînjanj**a**
RODILNIK: odgrînjanj
DAJALNIK: odgrînjanj**em**
TOŽILNIK: odgrînjanj**a**
MESTNIK: pri odgrînjanj**ih**
ORODNIK: z odgrînjanj**i**

FRAZEOLOGIJA

odgrniti/odstreti/odstirati ipd. tančico/zastor/zaveso *(česa) (s česa)*
odgrniti tančico *(česa) (s česa)*
odstreti tančico *(česa) (s česa)*
v nedovršni obliki odstirati tančico *(česa) (s česa)*
v nedovršni obliki odgrinjati tančico *(česa) (s česa)*
odgrniti zaveso *(česa) (s česa)*
odgrniti zastor *(česa) (s česa)*
v nedovršni obliki odgrinjati zastor *(česa) (s česa)*
v nedovršni obliki odgrinjati zaveso *(česa) (s česa)*

raziskati, raziskovati, odkriti, odkrivati kaj neznanega; razkriti, razkrivati, predstaviti, predstavljati komu kaj neznanega
▪ Pogumno *je odgrnila tančico* skrivnosti tudi z najbolj pikantnih natolcevanj.
▪ S knjigami že več let *odstirata tančico* zgodovine polhograjske doline.
▪ Le redko *odstrne tančico* s svojega zasebnega življenja.
▪ Preiskava jih popelje v mesto in prične postopno, sloj za slojem, *odgrinjati tančico* z njegove skrivnostne preteklosti.
▪ V uvodniku *je odgrnil zaveso* s trenutno modne polemike o vzponih, ki se ne končajo na vrhu.
▪ *Odgrinjamo zastor* in napovedujemo avtomobilsko prihodnost.

IZVOR
↑odgrniti

odlíti odlíjem dovršni glagol
[odlíti]
POMEN
1. z zlivanjem odstraniti
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odliti maščobo, olje, vodo | odliti tekočino
▪ Čičeriko namakamo čez noč, nato vodo *odlijemo*, nalijemo novo in kuhamo dobro uro.
▪ Pekač z raco vzamemo iz pečice in *odlijemo* maščobo.
▪ Posodo odstavimo z ognja in *odlijemo* dober kozarec tekočine.
▸ **glag.** + iz + sam. beseda v rodilniku
odliti iz ponve, posode
▪ Polpete hrustljavo popečemo, maščobo iz ponve *odlijemo*.

1.1. takó ločiti tekočino od trdne snovi
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odliti krompir | odliti testenine
▪ Krompir *odlijte*, olupite in še vročega narežite na rezine.
▪ Zelenjavo *odlijte* na cedilo in dobro odcedite.

2. povzročiti, da se finančna sredstva preusmerijo kam
▸ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
odliti v tujino
▪ Koliko denarja se je *odlilo* v tujino z nakupi tujih vrednostnih papirjev, ni mogoče oceniti.
▪ Davek naj bi iz žepov državljanov in gospodarstva v proračun *odlil* 60 milijard evrov.
…
▪ Precej delniškega kapitala se je *odlilo* tudi z ameriških trgov.

3. izdelati z vlivanjem snovi v kalup, narejen po modelu
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odliti kip
▪ Na osnovi negativov so na novo *odlili* kipe štirih narodnih herojev.
▪ Keramični prah zmešamo in *odlijemo* lastovko.
▸ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
odliti v bron, mavec
▪ Kip je z leti hudo propadel, zato smo ga dali *odliti* v bron.

3.1. izdelati z vlivanjem snovi, navadno staljene kovine, okrog modela
▪ Pozitiv so obdelali do gladkosti in na njegovi osnovi *odlili* osnovni kalup.
▪ Po modelu bodo *odlili* kalup za palubo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odlíti]
IPA: [ɔdˈli:ti]
NEDOLOČNIK: odlíti
NAMENILNIK: odlít in odlìt
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odlíje**m**
2. OSEBA: odlíje**š**
3. OSEBA: odlíje
dvojina
1. OSEBA: odlíje**va**
2. OSEBA: odlíje**ta**
3. OSEBA: odlíje**ta**
množina
1. OSEBA: odlíje**mo**
2. OSEBA: odlíje**te**
3. OSEBA: odlíje**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: odlíj
dvojina
1. OSEBA: odlíj**va**
2. OSEBA: odlíj**ta**
množina
1. OSEBA: odlíj**mo**
2. OSEBA: odlíj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odlíl
DVOJINA: odlíl**a**
MNOŽINA: odlíl**i**
ženski spol
EDNINA: odlíl**a**
DVOJINA: odlíl**i**
MNOŽINA: odlíl**e**
srednji spol
EDNINA: odlíl**o**
DVOJINA: odlíl**i**
MNOŽINA: odlíl**a**
deležnik na *-t*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odlít
RODILNIK: odlít**ega**
DAJALNIK: odlít**emu**
TOŽILNIK: odlít
živo odlít**ega**
MESTNIK: pri odlít**em**
ORODNIK: z odlít**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odlít**a**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**ima**
TOŽILNIK: odlít**a**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlít**i**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**im**
TOŽILNIK: odlít**e**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odlít**a**
RODILNIK: odlít**e**
DAJALNIK: odlít**i**
TOŽILNIK: odlít**o**
MESTNIK: pri odlít**i**
ORODNIK: z odlít**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odlít**i**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**ima**
TOŽILNIK: odlít**i**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlít**e**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**im**
TOŽILNIK: odlít**e**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: odlít**o**
RODILNIK: odlít**ega**
DAJALNIK: odlít**emu**
TOŽILNIK: odlít**o**
MESTNIK: pri odlít**em**
ORODNIK: z odlít**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odlít**i**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**ima**
TOŽILNIK: odlít**i**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlít**a**
RODILNIK: odlít**ih**
DAJALNIK: odlít**im**
TOŽILNIK: odlít**a**
MESTNIK: pri odlít**ih**
ORODNIK: z odlít**imi**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: odlítj**e**
RODILNIK: odlítj**a**
DAJALNIK: odlítj**u**
TOŽILNIK: odlítj**e**
MESTNIK: pri odlítj**u**
ORODNIK: z odlítj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: odlítj**i**
RODILNIK: odlít**ij**
DAJALNIK: odlítj**ema**
TOŽILNIK: odlítj**i**
MESTNIK: pri odlítj**ih**
ORODNIK: z odlítj**ema**
množina
IMENOVALNIK: odlítj**a**
RODILNIK: odlít**ij**
DAJALNIK: odlítj**em**
TOŽILNIK: odlítj**a**
MESTNIK: pri odlítj**ih**
ORODNIK: z odlítj**i**

TONEMSKO
[odlíti]
IPA: [ɔdlì:tí]
NEDOLOČNIK: odlíti
NAMENILNIK: odlît in odlìt
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odlíje**m**
2. OSEBA: odlíje**š**

3. OSEBA: odlíje

dvojina

1. OSEBA: odlíje**va**
2. OSEBA: odlíje**ta**
3. OSEBA: odlíje**ta**

množina

1. OSEBA: odlíje**mo**
2. OSEBA: odlíje**te**
3. OSEBA: odlíje**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: odlíj in odlîj

dvojina

1. OSEBA: odlîj**va**
2. OSEBA: odlîj**ta**

množina

1. OSEBA: odlîj**mo**
2. OSEBA: odlîj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: odlîl
DVOJINA: odlîl**a**
MNOŽINA: odlîl**i**

ženski spol

EDNINA: odlíl**a**
DVOJINA: odlíl**i**
MNOŽINA: odlíl**e**

srednji spol

EDNINA: odlîl**o**
DVOJINA: odlîl**i**
MNOŽINA: odlîl**a**

deležnik na *-t*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: odlît
RODILNIK: odlît**ega**
DAJALNIK: odlît**emu**
TOŽILNIK: odlît
živo odlît**ega**
MESTNIK: pri odlît**em**
ORODNIK: z odlît**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlît**a**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**ima**
TOŽILNIK: odlît**a**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlît**i**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**im**
TOŽILNIK: odlît**e**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: odlît**a**
RODILNIK: odlît**e**
DAJALNIK: odlît**i**
TOŽILNIK: odlît**o**
MESTNIK: pri odlît**i**
ORODNIK: z odlît**o**

dvojina

IMENOVALNIK: odlît**i**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**ima**
TOŽILNIK: odlît**i**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlît**e**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**im**
TOŽILNIK: odlît**e**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odlît**o**
RODILNIK: odlît**ega**
DAJALNIK: odlît**emu**
TOŽILNIK: odlît**o**
MESTNIK: pri odlît**em**
ORODNIK: z odlît**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlît**i**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**ima**
TOŽILNIK: odlît**i**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlît**a**
RODILNIK: odlît**ih**
DAJALNIK: odlît**im**
TOŽILNIK: odlît**a**
MESTNIK: pri odlît**ih**
ORODNIK: z odlît**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odlítj**e**
RODILNIK: odlítj**a**
DAJALNIK: odlítj**u**
TOŽILNIK: odlítj**e**
MESTNIK: pri odlítj**u**
ORODNIK: z odlítj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: odlítj**i** in odlítj**i**
RODILNIK: odlítij
DAJALNIK: odlítj**ema** in odlítj**ema**
TOŽILNIK: odlítj**i** in odlítj**i**
MESTNIK: pri odlítj**ih**
ORODNIK: z odlítj**ema** in z odlítj**ema**

množina

IMENOVALNIK: odlítj**a**
RODILNIK: odlítj
DAJALNIK: odlítj**em**
TOŽILNIK: odlítj**a**
MESTNIK: pri odlítj**ih**
ORODNIK: z odlítj**i**

IZVOR
↑liti

odlívati odlívam nedovršni glagol
[odlívati]
POMEN
1. z zlivanjem odstranjevati
▪ Nobeden ni imel polnega vedra, saj smo vodo *odlivali*.
▪ V posodo med kuhanjem *odlivamo* odvečno maščobo iz voka.
▪ Sirup *odlivajte* po žličkah.
2. povzročati, da se finančna sredstva preusmerijo kam
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
denar se odliva KAM | dobiček se odliva KAM | kapital se odliva KAM
▪ Dejal je, da se denar *odliva* na vse mogoče konce.
▪ Zaslužek se *odliva* drugam.
▪ Dobički se bodo *odlivali* v tujino.
...
▪ Na trgih umetno dvigujejo in znižujejo cene špekulanti, ki privabljajo ali *odlivajo* velikanske količine denarja.
▪ Lastniki *odlivajo* dobiček iz države.
3. v obliki **odlivati se**, ekspresivno odhajati, umikati se
▪ Vlagateljev ne pritegnemo, kadri pa *se odlivajo*.
▪ Promet *se* bo z avtocest *odlival* na druge ceste.
▪ Zaradi vse večjega povpraševanja po delovni sili so *se* ljudje začeli *odlivati* na območja z razvito industrijsko ali poljedelsko dejavnostjo.
4. izdelovati z vlivanjem v kalup, narejen po modelu
▪ Kip že *odlivajo* in kmalu naj bi bil gotov.
▪ Voske lahko kombiniraš in jih potem *odlivaš* v kovino, na primer srebro.
▪ S pomočjo modelov *odliva* betonske odlitke, ki jih potem obdela in pobarva.
4.1. izdelovati z vlivanjem snovi, navadno staljene kovine, okrog modela
▪ Med našim obiskom so po pred kratkim dokončanem modelu *odlivali* kalup za novo jahto.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odlívati]
IPA: [ɔdˈliːʋati]
NEDOLOČNIK: odlívati
NAMENILNIK: odlívat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odlíva**m**
2. OSEBA: odlíva**š**
3. OSEBA: odlíva
dvojina
1. OSEBA: odlíva**va**
2. OSEBA: odlíva**ta**
3. OSEBA: odlíva**ta**
množina
1. OSEBA: odlíva**mo**
2. OSEBA: odlíva**te**
3. OSEBA: odlíva**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: odlívaj
dvojina
1. OSEBA: odlívaj**va** tudi odlivá**jva**
2. OSEBA: odlívaj**ta** tudi odlivá**jta**
množina
1. OSEBA: odlívaj**mo** tudi odlivá**jmo**
2. OSEBA: odlívaj**te** tudi odlivá**jte**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odlíval
DVOJINA: odlíval**a** tudi odlivál**a**
MNOŽINA: odlíval**i** tudi odlivál**i**
ženski spol
EDNINA: odlíval**a** tudi odlivál**a**
DVOJINA: odlíval**i** tudi odlivál**i**
MNOŽINA: odlíval**e** tudi odlivál**e**
srednji spol
EDNINA: odlíval**o** tudi odlivál**o**
DVOJINA: odlíval**i** tudi odlivál**i**
MNOŽINA: odlíval**a** tudi odlivál**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odlivajóč
RODILNIK: odlivajóč**ega**
DAJALNIK: odlivajóč**emu**
TOŽILNIK: odlivajóč
živo odlivajóč**ega**
MESTNIK: pri odlivajóč**em**
ORODNIK: z odlivajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odlivajóč**a**
RODILNIK: odlivajóč**ih**
DAJALNIK: odlivajóč**ima**
TOŽILNIK: odlivajóč**a**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlivajóč**i**
RODILNIK: odlivajóč**ih**
DAJALNIK: odlivajóč**im**
TOŽILNIK: odlivajóč**e**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odlivajóč**a**
RODILNIK: odlivajóč**e**
DAJALNIK: odlivajóč**i**
TOŽILNIK: odlivajóč**o**
MESTNIK: pri odlivajóč**i**
ORODNIK: z odlivajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odlivajóč**i**
RODILNIK: odlivajóč**ih**

DAJALNIK: odlivajóč**ima**
TOŽILNIK: odlivajóč**i**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlivajóč**e**
RODILNIK: odlivajóč**ih**
DAJALNIK: odlivajóč**im**
TOŽILNIK: odlivajóč**e**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odlivajóč**e**
RODILNIK: odlivajóč**ega**
DAJALNIK: odlivajóč**emu**
TOŽILNIK: odlivajóč**e**
MESTNIK: pri odlivajóč**em**
ORODNIK: z odlivajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlivajóč**i**
RODILNIK: odlivajóč**ih**
DAJALNIK: odlivajóč**ima**
TOŽILNIK: odlivajóč**i**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlivajóč**a**
RODILNIK: odlivajóč**ih**
DAJALNIK: odlivajóč**im**
TOŽILNIK: odlivajóč**a**
MESTNIK: pri odlivajóč**ih**
ORODNIK: z odlivajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: odliv**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odlívanj**e**
RODILNIK: odlívanj**a**
DAJALNIK: odlívanj**u**
TOŽILNIK: odlívanj**e**
MESTNIK: pri odlívanj**u**
ORODNIK: z odlívanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: odlívanj**i**
RODILNIK: odlívanj
DAJALNIK: odlívanj**ema**
TOŽILNIK: odlívanj**i**
MESTNIK: pri odlívanj**ih**
ORODNIK: z odlívanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: odlívanj**a**
RODILNIK: odlívanj
DAJALNIK: odlívanj**em**
TOŽILNIK: odlívanj**a**
MESTNIK: pri odlívanj**ih**
ORODNIK: z odlívanj**i**

TONEMSKO

[odlívati]
IPA: [ɔdlì:ʋáti]
NEDOLOČNIK: odlívati
NAMENILNIK: odlívat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: odlíva**m**
2. OSEBA: odlíva**š**
3. OSEBA: odlíva

dvojina

1. OSEBA: odlíva**va**
2. OSEBA: odlíva**ta**
3. OSEBA: odlíva**ta**

množina

1. OSEBA: odlíva**mo**
2. OSEBA: odlíva**te**
3. OSEBA: odlíva**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: odlívaj

dvojina

1. OSEBA: odlívaj**va** tudi odlivâj**va**
2. OSEBA: odlívaj**ta** tudi odlivâj**ta**

množina

1. OSEBA: odlívaj**mo** tudi odlivâj**mo**
2. OSEBA: odlívaj**te** tudi odlivâj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: odlíval
DVOJINA: odlíval**a** tudi odlivâl**a**
MNOŽINA: odlíval**i** tudi odlivâl**i**

ženski spol

EDNINA: odlíval**a** in odlîval**a** tudi odlivâl**a**
DVOJINA: odlíval**i** tudi odlivâl**i**
MNOŽINA: odlívale tudi odlivâl**e**

srednji spol

EDNINA: odlíval**o** tudi odlivâl**o**
DVOJINA: odlíval**i** tudi odlivâl**i**
MNOŽINA: odlíval**a** tudi odlivâl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: odlivajǫ̑č tudi odlivajǫ̑č
RODILNIK: odlivajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: odlivajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: odlivajǫ̑č tudi odlivajǫ̑č živo odlivajǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri odlivajǫ̑č**em**
ORODNIK: z odlivajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlivajǫ̑č**a**
RODILNIK: odlivajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: odlivajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: odlivajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri odlivajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z odlivajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlivajǫ̑č**i**
RODILNIK: odlivajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: odlivajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: odlivajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri odlivajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z odlivajǫ̑č**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: odlivajóča
RODILNIK: odlivajóče
DAJALNIK: odlivajóči
TOŽILNIK: odlivajóčo
MESTNIK: pri odlivajóči
ORODNIK: z odlivajóčo
dvojina
IMENOVALNIK: odlivajóči
RODILNIK: odlivajóčih
DAJALNIK: odlivajóčima
TOŽILNIK: odlivajóči
MESTNIK: pri odlivajóčih
ORODNIK: z odlivajóčima
množina
IMENOVALNIK: odlivajóče
RODILNIK: odlivajóčih
DAJALNIK: odlivajóčim
TOŽILNIK: odlivajóče
MESTNIK: pri odlivajóčih
ORODNIK: z odlivajóčimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: odlivajóče
RODILNIK: odlivajóčega
DAJALNIK: odlivajóčemu
TOŽILNIK: odlivajóče
MESTNIK: pri odlivajóčem
ORODNIK: z odlivajóčim
dvojina
IMENOVALNIK: odlivajóči
RODILNIK: odlivajóčih
DAJALNIK: odlivajóčima
TOŽILNIK: odlivajóči
MESTNIK: pri odlivajóčih
ORODNIK: z odlivajóčima
množina
IMENOVALNIK: odlivajóča
RODILNIK: odlivajóčih
DAJALNIK: odlivajóčim
TOŽILNIK: odlivajóča
MESTNIK: pri odlivajóčih
ORODNIK: z odlivajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: odlivâje

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: odlívanje
RODILNIK: odlívanja
DAJALNIK: odlívanju
TOŽILNIK: odlívanje
MESTNIK: pri odlívanju
ORODNIK: z odlívanjem
dvojina
IMENOVALNIK: odlívanji in odlîvanji
RODILNIK: odlîvanj
DAJALNIK: odlívanjema in odlîvanjema
TOŽILNIK: odlívanji in odlîvanji
MESTNIK: pri odlîvanjih
ORODNIK: z odlívanjema in z odlîvanjema
množina
IMENOVALNIK: odlîvanja
RODILNIK: odlîvanj
DAJALNIK: odlîvanjem
TOŽILNIK: odlîvanja
MESTNIK: pri odlîvanjih
ORODNIK: z odlîvanji

IZVOR
↑odliti

odločeválec odločeválca samostalnik moškega spola [odločeváləc odločevá̯uca] tudi [odločeváləc odločeválca]

POMEN
kdor o čem odloča, zlasti v političnih, gospodarskih, družbenih zadevah

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
ključni, pomembni odločevalci | politični odločevalci
▪ Dokument smo posredovali vladi in drugim institucijam ter najpomembnejšim *odločevalcem* v državi.
▪ Bil je precej oddaljen od ključnih *odločevalcev* pred krizo, zdaj pa sedi v stečajnem odboru, ki vodi ostanek podjetja.
▪ Od snovalcev zakona in političnih *odločevalcev* bi pričakovali, da skrbno preudarijo, kako oblikovati vodstvene in strokovne organe agencije in načrtovati njeno financiranje.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Na sejah obravnavamo gradiva, ki jih pripravijo posamezni člani sveta, in tako s stroko skušamo vplivati na mnenje *odločevalcev*.
▪ Zelo sem bil presenečen nad nepopustljivostjo in korektnostjo *odločevalcev*.
▪ Temeljna težava je, da vrednostni sistem *odločevalcev* ni naravnan v smeri trajnostnega družbenega in socialnega razvoja.

...

▪ Organizatorji projekta so predstavili več težav, povezanih z zaposlovanjem mladih, in opozorili, da je čas, da jim *odločevalci* bolj prisluhnejo.
▪ Sprejemljivo lobiranje je le tisto, pri katerem se *odločevalca* prepriča z argumenti, odločanje v zameno za kakršno koli korist ali uslugo pa je nesprejemljivo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odločeváləc odločevá̯uca] tudi [odločeváləc odločeválca]
IPA: [ɔdlɔtʃɛˈʊaːləts ɔdlɔtʃɛˈʊaːu̯tsa] tudi [ɔdlɔtʃɛˈʊaːləts ɔdlɔtʃɛˈʊaːltsa]
ednina
IMENOVALNIK: odločeválec
RODILNIK: odločeválca
DAJALNIK: odločeválcu
TOŽILNIK: odločeválca
MESTNIK: pri odločeválcu
ORODNIK: z odločeválcem

dvojina
IMENOVALNIK: odločeválc**a**
RODILNIK: odločeválc**ev**
DAJALNIK: odločeválc**ema**
TOŽILNIK: odločeválc**a**
MESTNIK: pri odločeválc**ih**
ORODNIK: z odločeválc**ema**
množina
IMENOVALNIK: odločeválc**i**
RODILNIK: odločeválc**ev**
DAJALNIK: odločeválc**em**
TOŽILNIK: odločeválc**e**
MESTNIK: pri odločeválc**ih**
ORODNIK: z odločeválc**i**

TONEMSKO
[odločevâlec odločevâu̯ca] tudi [odločevâlec odločevâlca]
IPA: [ɔdlɔʧɛvá:lə̀ts ɔdlɔʧɛvá:u̯tsà] tudi [ɔdlɔʧɛvá:lə̀ts ɔdlɔʧɛvá:ltsà]
ednina
IMENOVALNIK: odločevâlec
RODILNIK: odločevâlc**a**
DAJALNIK: odločevâlc**u**
TOŽILNIK: odločevâlc**a**
MESTNIK: pri odločevâlc**u**
ORODNIK: z odločevâlc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: odločevâlc**a**
RODILNIK: odločevâlc**ev**
DAJALNIK: odločevâlc**ema**
TOŽILNIK: odločevâlc**a**
MESTNIK: pri odločevâlc**ih**
ORODNIK: z odločevâlc**ema**
množina
IMENOVALNIK: odločevâlc**i**
RODILNIK: odločevâlc**ev**
DAJALNIK: odločevâlc**em**
TOŽILNIK: odločevâlc**e**
MESTNIK: pri odločevâlc**ih**
ORODNIK: z odločevâlc**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: odločeválka

IZVOR
↑odločevati

odločeválka odločeválke samostalnik ženskega spola

[odločevá̯u̯ka] tudi [odločeválka]
POMEN
1. ženska, ki o čem odloča, zlasti v političnih, gospodarskih, družbenih zadevah
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Letos so na ministrstvu zaposlili dve dodatni *odločevalki*, tempo odločanja se je povečal.
▪ Pozivajo ključne *odločevalke* in odločevalce na nacionalni in evropski ravni, da aktivno podprejo preventivo in zaščito žrtev nasilja nad ženskami.

1.1. ustanova, institucija, ki o čem odloča, zlasti v političnih, gospodarskih, družbenih zadevah
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Občina nikoli ni bila ključna *odločevalka* in pripravljalka sklepov, pomembnih za izvedbo projekta.
▪ Država je po njegovem mnenju v vzponu in postaja čedalje pomembnejša *odločevalka* v mednarodnih odnosih.
...
▪ Če se država kot *odločevalka* v upravnih organih želi umakniti, je to mogoče narediti s privatizacijo družb ali z umikom iz organov upravljanja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odločevá̯u̯ka] tudi [odločeválka]
IPA: [ɔdlɔʧɛˈʋa:u̯ka] tudi [ɔdlɔʧɛˈʋa:lka]
ednina
IMENOVALNIK: odločeválk**a**
RODILNIK: odločeválk**e**
DAJALNIK: odločeválk**i**
TOŽILNIK: odločeválk**o**
MESTNIK: pri odločeválk**i**
ORODNIK: z odločeválk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odločeválk**i**
RODILNIK: odločeválk
DAJALNIK: odločeválk**ama**
TOŽILNIK: odločeválk**i**
MESTNIK: pri odločeválk**ah**
ORODNIK: z odločeválk**ama**
množina
IMENOVALNIK: odločeválk**e**
RODILNIK: odločeválk
DAJALNIK: odločeválk**am**
TOŽILNIK: odločeválk**e**
MESTNIK: pri odločeválk**ah**
ORODNIK: z odločeválk**ami**

TONEMSKO
[odločevâu̯ka] tudi [odločevâlka]
IPA: [ɔdlɔʧɛvá:u̯kà] tudi [ɔdlɔʧɛvá:lkà]
ednina
IMENOVALNIK: odločevâlk**a**
RODILNIK: odločevâlk**e**
DAJALNIK: odločevâlk**i**
TOŽILNIK: odločevâlk**o**
MESTNIK: pri odločevâlk**i**
ORODNIK: z odločevâlk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odločevâlk**i**
RODILNIK: odločevâlk
DAJALNIK: odločevâlk**ama**
TOŽILNIK: odločevâlk**i**
MESTNIK: pri odločevâlk**ah**
ORODNIK: z odločevâlk**ama**
množina
IMENOVALNIK: odločevâlk**e**
RODILNIK: odločevâlk

DAJALNIK: odločevâlk**am**
TOŽILNIK: odločevâlk**e**
MESTNIK: pri odločevâlk**ah**
ORODNIK: z odločevâlk**ami**

IZVOR
iz *odločevati* iz ↑odločati

odlomíti odlómim dovršni glagol
[odlomíti]
POMEN
1. z lomljenjem odstraniti
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odlomiti ključavnico, obešanko | odlomiti kolo, ogledalo | odlomiti vejo, vejico
▪ Vlomilci so na dvoriščnih kovinskih vratih *odlomili* obešanko.
▪ Ponoči je nekdo namerno *odlomil* stransko ogledalo na osebnem avtomobilu.
▪ Osumljeni naj bi drevesa poškodoval tako, da je na njih *odlomil* veje ali jih prelomil na pol.
2. v obliki **odlomiti se, si** ločiti se od večje celote
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
del, kos, košček, vrh ČESA se odlomi | oprimek, skala se odlomi | veja se odlomi
▪ V Peruju *se* je *odlomil* kos ledenika in padel v vodo.
▪ V bližini stanovanjskega objekta *se* je *odlomila* skala v velikosti približno treh kubičnih metrov.
▪ *Odlomila se* je velika veja in padla na cesto.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odlomiti si zob
▪ Pred nekaj dnevi sem nič hudega sluteč ugriznila v jabolko – in *si odlomila* zob.
3. z lomljenjem ločiti od večje celote
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odlomiti del, kos, košček ČESA
▪ Šparglje operemo, jim *odlomimo* spodnje olesenele dele in jih narežemo na petcentimetrske kose.
▪ *Odlomijo* si kos nekvašenega kruha, ki navdušuje popotnike po arabskem svetu.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odlomíti]
IPA: [ɔdlɔˈmiːti]
NEDOLOČNIK: odlomíti
NAMENILNIK: odlômit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odlómi**m**
2. OSEBA: odlómi**š**
3. OSEBA: odlómi
dvojina
1. OSEBA: odlómi**va**
2. OSEBA: odlómi**ta**
3. OSEBA: odlómi**ta**
množina
1. OSEBA: odlómi**mo**
2. OSEBA: odlómi**te**
3. OSEBA: odlómi**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: odlômi
dvojina
1. OSEBA: odlomí**va**
2. OSEBA: odlomí**ta**
množina
1. OSEBA: odlomí**mo**
2. OSEBA: odlomí**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odlômil
DVOJINA: odlomíl**a**
MNOŽINA: odlomíl**i**
ženski spol
EDNINA: odlomíl**a**
DVOJINA: odlomíl**i**
MNOŽINA: odlomíl**e**
srednji spol
EDNINA: odlomíl**o**
DVOJINA: odlomíl**i**
MNOŽINA: odlomíl**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odlómljen
RODILNIK: odlómljen**ega**
DAJALNIK: odlómljen**emu**
TOŽILNIK: odlómljen
živo odlómljen**ega**
MESTNIK: pri odlómljen**em**
ORODNIK: z odlómljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odlómljen**a**
RODILNIK: odlómljen**ih**
DAJALNIK: odlómljen**ima**
TOŽILNIK: odlómljen**a**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlómljen**i**
RODILNIK: odlómljen**ih**
DAJALNIK: odlómljen**im**
TOŽILNIK: odlómljen**e**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odlómljen**a**
RODILNIK: odlómljen**e**
DAJALNIK: odlómljen**i**
TOŽILNIK: odlómljen**o**
MESTNIK: pri odlómljen**i**
ORODNIK: z odlómljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odlómljen**i**
RODILNIK: odlómljen**ih**

DAJALNIK: odlómljen**ima**
TOŽILNIK: odlómljen**i**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlómljen**e**
RODILNIK: odlómljen**ih**
DAJALNIK: odlómljen**im**
TOŽILNIK: odlómljen**e**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odlómljen**o**
RODILNIK: odlómljen**ega**
DAJALNIK: odlómljen**emu**
TOŽILNIK: odlómljen**o**
MESTNIK: pri odlómljen**em**
ORODNIK: z odlómljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlómljen**i**
RODILNIK: odlómljen**ih**
DAJALNIK: odlómljen**ima**
TOŽILNIK: odlómljen**i**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlómljen**a**
RODILNIK: odlómljen**ih**
DAJALNIK: odlómljen**im**
TOŽILNIK: odlómljen**a**
MESTNIK: pri odlómljen**ih**
ORODNIK: z odlómljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odlómljenj**e**
RODILNIK: odlómljenj**a**
DAJALNIK: odlómljenj**u**
TOŽILNIK: odlómljenj**e**
MESTNIK: pri odlómljenj**u**
ORODNIK: z odlómljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: odlómljenj**i**
RODILNIK: odlómljenj
DAJALNIK: odlómljenj**ema**
TOŽILNIK: odlómljenj**i**
MESTNIK: pri odlómljenj**ih**
ORODNIK: z odlómljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: odlómljenj**a**
RODILNIK: odlómljenj
DAJALNIK: odlómljenj**em**
TOŽILNIK: odlómljenj**a**
MESTNIK: pri odlómljenj**ih**
ORODNIK: z odlómljenj**i**

TONEMSKO

[odlomíti] tudi [odlomîti]
IPA: [ɔdlɔmì:tí] tudi [ɔdlɔmí:tì]
NEDOLOČNIK: odlomíti tudi odlomîti
NAMENILNIK: odlómit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: odlọ́mi**m**
2. OSEBA: odlọ́mi**š**
3. OSEBA: odlọ́mi

dvojina

1. OSEBA: odlọ́mi**va**
2. OSEBA: odlọ́mi**ta**
3. OSEBA: odlọ́mi**ta**

množina

1. OSEBA: odlọ́mi**mo**
2. OSEBA: odlọ́mi**te**
3. OSEBA: odlọ́mi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: odlómi

dvojina

1. OSEBA: odlomî**va**
2. OSEBA: odlomî**ta**

množina

1. OSEBA: odlomî**mo**
2. OSEBA: odlomî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: odlómil
DVOJINA: odlomíl**a**
MNOŽINA: odlomíl**i**

ženski spol

EDNINA: odlomîl**a**
DVOJINA: odlomíl**i**
MNOŽINA: odlomíl**e**

srednji spol

EDNINA: odlomíl**o**
DVOJINA: odlomíl**i**
MNOŽINA: odlomíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: odlọ́mljen
RODILNIK: odlọ́mljen**ega**
DAJALNIK: odlọ́mljen**emu**
TOŽILNIK: odlọ́mljen
živo odlọ́mljen**ega**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**em**
ORODNIK: z odlọ́mljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odlọ́mljen**a**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**ima**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**a**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: odlọ́mljen**i**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**im**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**e**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**a**
RODILNIK: odlọ́mljen**e**
DAJALNIK: odlọ́mljen**i**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**o**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**i**
ORODNIK: z odlọ́mljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**i**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**ima**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**i**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**e**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**im**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**e**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**o**
RODILNIK: odlọ́mljen**ega**
DAJALNIK: odlọ́mljen**emu**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**o**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**em**
ORODNIK: z odlọ́mljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**i**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**ima**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**i**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: odlọ́mljen**a**
RODILNIK: odlọ́mljen**ih**
DAJALNIK: odlọ́mljen**im**
TOŽILNIK: odlọ́mljen**a**
MESTNIK: pri odlọ́mljen**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljen**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: odlọ́mljenj**e**
RODILNIK: odlọ́mljenj**a**
DAJALNIK: odlọ́mljenj**u**
TOŽILNIK: odlọ́mljenj**e**
MESTNIK: pri odlọ́mljenj**u**
ORODNIK: z odlọ́mljenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: odlọ́mljenj**i** in odlộmljenj**i**
RODILNIK: odlộmljenj
DAJALNIK: odlọ́mljenj**ema** in odlộmljenj**ema**
TOŽILNIK: odlọ́mljenj**i** in odlộmljenj**i**
MESTNIK: pri odlộmljenj**ih**
ORODNIK: z odlọ́mljenj**ema** in z odlộmljenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: odlộmljenj**a**
RODILNIK: odlộmljenj
DAJALNIK: odlộmljenj**em**
TOŽILNIK: odlộmljenj**a**
MESTNIK: pri odlộmljenj**ih**
ORODNIK: z odlộmljenj**i**

IZVOR
↑lomiti

odmontírati odmontíram dovršni glagol

[odmontírati]
POMEN
odstraniti predmet, napravo ali del naprave, pritrjen na določeno mesto
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odmontirati pokrov
▪ *Odmontiral* je prednji kolesi, prednje zavorne ploščice in zaščitni zavesi.
▪ Stroški so bili veliki, čeprav so napravo *odmontirali* sami.
▪ Mojster se je na klic hitro odzval, *odmontiral* žaluziji ter jih v dobrih dveh tednih tudi popravil.
...
▪ Zagnali bodo novo linijo za brušenje in rezanje ter *odmontirali* staro.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[odmontírati]
IPA: [ɔdmɔnˈtiːɾati]
NEDOLOČNIK: odmontírati
NAMENILNIK: odmontírat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: odmontíra**m**
2. OSEBA: odmontíra**š**
3. OSEBA: odmontíra
dvojina
1. OSEBA: odmontíra**va**
2. OSEBA: odmontíra**ta**
3. OSEBA: odmontíra**ta**
množina
1. OSEBA: odmontíra**mo**
2. OSEBA: odmontíra**te**
3. OSEBA: odmontíra**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: odmontíraj
dvojina
1. OSEBA: odmontíraj**va**
2. OSEBA: odmontíraj**ta**
množina
1. OSEBA: odmontíraj**mo**
2. OSEBA: odmontíraj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odmontíral

DVOJINA: odmontíral**a**
MNOŽINA: odmontíral**i**

ženski spol

EDNINA: odmontíral**a**
DVOJINA: odmontíral**i**
MNOŽINA: odmontíral**e**

srednji spol

EDNINA: odmontíral**o**
DVOJINA: odmontíral**i**
MNOŽINA: odmontíral**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: odmontíran
RODILNIK: odmontíran**ega**
DAJALNIK: odmontíran**emu**
TOŽILNIK: odmontíran
živo odmontíran**ega**
MESTNIK: pri odmontíran**em**
ORODNIK: z odmontíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odmontíran**a**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**ima**
TOŽILNIK: odmontíran**a**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: odmontíran**i**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**im**
TOŽILNIK: odmontíran**e**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: odmontíran**a**
RODILNIK: odmontíran**e**
DAJALNIK: odmontíran**i**
TOŽILNIK: odmontíran**o**
MESTNIK: pri odmontíran**i**
ORODNIK: z odmontíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: odmontíran**i**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**ima**
TOŽILNIK: odmontíran**i**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: odmontíran**e**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**im**
TOŽILNIK: odmontíran**e**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odmontíran**o**
RODILNIK: odmontíran**ega**
DAJALNIK: odmontíran**emu**
TOŽILNIK: odmontíran**o**
MESTNIK: pri odmontíran**em**
ORODNIK: z odmontíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odmontíran**i**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**ima**
TOŽILNIK: odmontíran**i**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: odmontíran**a**
RODILNIK: odmontíran**ih**
DAJALNIK: odmontíran**im**
TOŽILNIK: odmontíran**a**
MESTNIK: pri odmontíran**ih**
ORODNIK: z odmontíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odmontíranj**e**
RODILNIK: odmontíranj**a**
DAJALNIK: odmontíranj**u**
TOŽILNIK: odmontíranj**e**
MESTNIK: pri odmontíranj**u**
ORODNIK: z odmontíranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: odmontíranj**i**
RODILNIK: odmontíranj
DAJALNIK: odmontíranj**ema**
TOŽILNIK: odmontíranj**i**
MESTNIK: pri odmontíranj**ih**
ORODNIK: z odmontíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: odmontíranj**a**
RODILNIK: odmontíranj
DAJALNIK: odmontíranj**em**
TOŽILNIK: odmontíranj**a**
MESTNIK: pri odmontíranj**ih**
ORODNIK: z odmontíranj**i**

TONEMSKO

[odmontîrati]
IPA: [ɔdmɔntíːɾàti]
NEDOLOČNIK: odmontîrati
NAMENILNIK: odmontîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: odmontîra**m**
2. OSEBA: odmontîra**š**
3. OSEBA: odmontîra

dvojina

1. OSEBA: odmontîra**va**
2. OSEBA: odmontîra**ta**
3. OSEBA: odmontîra**ta**

množina

1. OSEBA: odmontîra**mo**
2. OSEBA: odmontîra**te**
3. OSEBA: odmontîra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: odmontîraj

dvojina
1. OSEBA: odmontîraj**va**
2. OSEBA: odmontîraj**ta**
množina
1. OSEBA: odmontîraj**mo**
2. OSEBA: odmontîraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: odmontîra**l**
DVOJINA: odmontîral**a**
MNOŽINA: odmontîral**i**

ženski spol
EDNINA: odmontîral**a**
DVOJINA: odmontîral**i**
MNOŽINA: odmontîral**e**

srednji spol
EDNINA: odmontîral**o**
DVOJINA: odmontîral**i**
MNOŽINA: odmontîral**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: odmontîra**n**
RODILNIK: odmontîran**ega**
DAJALNIK: odmontîran**emu**
TOŽILNIK: odmontîra**n**
živo odmontîran**ega**
MESTNIK: pri odmontîran**em**
ORODNIK: z odmontîran**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odmontîran**a**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**ima**
TOŽILNIK: odmontîran**a**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**ima**

množina
IMENOVALNIK: odmontîran**i**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**im**
TOŽILNIK: odmontîran**e**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: odmontîran**a**
RODILNIK: odmontîran**e**
DAJALNIK: odmontîran**i**
TOŽILNIK: odmontîran**o**
MESTNIK: pri odmontîran**i**
ORODNIK: z odmontîran**o**

dvojina
IMENOVALNIK: odmontîran**i**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**ima**
TOŽILNIK: odmontîran**i**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**ima**

množina
IMENOVALNIK: odmontîran**e**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**im**
TOŽILNIK: odmontîran**e**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: odmontîran**o**
RODILNIK: odmontîran**ega**
DAJALNIK: odmontîran**emu**
TOŽILNIK: odmontîran**o**
MESTNIK: pri odmontîran**em**
ORODNIK: z odmontîran**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odmontîran**i**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**ima**
TOŽILNIK: odmontîran**i**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**ima**

množina
IMENOVALNIK: odmontîran**a**
RODILNIK: odmontîran**ih**
DAJALNIK: odmontîran**im**
TOŽILNIK: odmontîran**a**
MESTNIK: pri odmontîran**ih**
ORODNIK: z odmontîran**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: odmontîranj**e**
RODILNIK: odmontîranj**a**
DAJALNIK: odmontîranj**u**
TOŽILNIK: odmontîranj**e**
MESTNIK: pri odmontîranj**u**
ORODNIK: z odmontîranj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: odmontîranj**i**
RODILNIK: odmontîranj
DAJALNIK: odmontîranj**ema**
TOŽILNIK: odmontîranj**i**
MESTNIK: pri odmontîranj**ih**
ORODNIK: z odmontîranj**ema**

množina
IMENOVALNIK: odmontîranj**a**
RODILNIK: odmontîranj
DAJALNIK: odmontîranj**em**
TOŽILNIK: odmontîranj**a**
MESTNIK: pri odmontîranj**ih**
ORODNIK: z odmontîranj**i**

IZVOR
↑montirati

odplakníti odpláknem dovršni glagol

[otplakníti] in [otplákniti]

POMEN

1. s tekočino, zlasti vodo, odstraniti umazanijo, odvečne, neželene snovi; SIN.: izmiti, izplakniti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odplakniti umazanijo

▪ Po stenah posode vlijemo nekaj vode, da *odplaknemo* ostanke prsti in zalijemo podlago; rastline v terariju rahlo orosimo.

▸ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
odplakniti KAJ v kanalizacijo
▪ Organske odpadke zmeljejo v mlinčku v pomivalni mizi in jih *odplaknejo* v kanalizacijo.

…

▪ Če najdete tujek na beločnici, ga poskusite iz očesa *odplakniti* z vodo.

1.1. odstraniti odvečne, neželene snovi sploh
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
odplakniti KATERE snovi, strupe
▪ Popijte dva litra vode na dan in tako pomagajte telesu, da bo *odplaknilo* škodljive snovi.
▸ **glag.** + iz + sam. beseda v rodilniku
odplakniti KAJ iz telesa
▪ Voda vam bo pomagala iz telesa *odplakniti* številne nečiste in zastale snovi.

…

▪ Če boste ob uživanju brusničnega soka zaužili tudi dovolj vode, se bodo bakterije preprosto *odplaknile*.

2. s tokom odstraniti kaj drobnega, zlasti zemljo, pesek
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Ob neurjih ceste postajajo potoki, voda pa pesek kar *odplakne*.
▪ Padavine lahko *odplaknejo* škodljive snovi v podtalnico in jo onesnažijo.
▪ Po vsakem neurju narasla voda *odplakne* mulj.

2.1. s tokom odstraniti kaj sploh
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
voda odplakne KAJ
▪ Voda je *odplaknila* hiše, ceste, mostove, vodovodno in električno napeljavo.
▪ Tri metre visok val je gledalce *odplaknil* s pomola.
▪ Ko monsunsko deževje *odplakne* vrhnjo plast rodovitne prsti, gola pobočja brez rastlin ne morejo več vpijati vode.
▸ prisl. + **glag.**
dobesedno odplakniti
▪ Cesto je dobesedno *odplaknilo*, za nasipom pa je nastalo majhno jezero.
▪ Voznik avtomobila je zapeljal čez poplavljeno cestišče, nakar je avtomobil preprosto *odplaknilo* v reko.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Poplave so *odplaknile* večino pridelka fižola.

…

▪ Močan veter je bil in visok val ga je enostavno *odplaknil* v morje.

3. ekspresivno povzročiti, narediti, da kaj ne obstaja več ali da se kaj načrtovanega ne zgodi
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Namesto da bi država pospešila sanacijo nekaterih gospodarskih mastodontov, ki jih še ni *odplaknil* stečaj ali likvidacija, sanja o čarobni palici, ki bi izgube spremenila v dobiček.
▪ Slabo vreme je *odplaknilo* srečanje planincev.

…

▪ Žametna revolucija je *odplaknila* vso navlako totalitarizma.

3.1. ekspresivno odstraniti kaj neugodnega, obremenjujočega; SIN.: ekspresivno izmiti, ekspresivno izplakniti
▪ Končno je naletela na moškega, ki je *odplaknil* iz nje vso grenkobo in obup.
▪ Čas *odplakne* vse slabo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[otplakníti] in [otplákniti]
IPA: [ɔtplakˈni:ti] in [ɔtpˈla:kniti]
NEDOLOČNIK: odplakníti in odplákniti
NAMENILNIK: odpláknit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: odpláknem
2. OSEBA: odpláknеš
3. OSEBA: odplákne
dvojina
1. OSEBA: odplákneva
2. OSEBA: odplákneta
3. OSEBA: odplákneta
množina
1. OSEBA: odplákнemo
2. OSEBA: odplákнete
3. OSEBA: odplákнejo

velelnik
ednina
2. OSEBA: odplákni
dvojina
1. OSEBA: odplákniva in odplakníva
2. OSEBA: odplákнita in odplakníta
množina
1. OSEBA: odplákнimo in odplakнímo
2. OSEBA: odplákнite in odplakníte

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: odpláknil
DVOJINA: odplaknílа
MNOŽINA: odplaknílі
ženski spol
EDNINA: odplaknílа
DVOJINA: odplaknílі
MNOŽINA: odplaknílе
srednji spol
EDNINA: odplaknílo
DVOJINA: odplaknílі
MNOŽINA: odplaknílа

deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odplákнjen
RODILNIK: odplákнjenega
DAJALNIK: odplákнjenemu

TOŽILNIK: odpláknjen
živo odpláknjen**ega**
MESTNIK: pri odpláknjen**em**
ORODNIK: z odpláknjen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odpláknjen**a**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**ima**
TOŽILNIK: odpláknjen**a**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**ima**

množina
IMENOVALNIK: odpláknjen**i**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**im**
TOŽILNIK: odpláknjen**e**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: odpláknjen**a**
RODILNIK: odpláknjen**e**
DAJALNIK: odpláknjen**i**
TOŽILNIK: odpláknjen**o**
MESTNIK: pri odpláknjen**i**
ORODNIK: z odpláknjen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: odpláknjen**i**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**ima**
TOŽILNIK: odpláknjen**i**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**ima**

množina
IMENOVALNIK: odpláknjen**e**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**im**
TOŽILNIK: odpláknjen**e**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: odpláknjen**o**
RODILNIK: odpláknjen**ega**
DAJALNIK: odpláknjen**emu**
TOŽILNIK: odpláknjen**o**
MESTNIK: pri odpláknjen**em**
ORODNIK: z odpláknjen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odpláknjen**i**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**ima**
TOŽILNIK: odpláknjen**i**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**ima**

množina
IMENOVALNIK: odpláknjen**a**
RODILNIK: odpláknjen**ih**
DAJALNIK: odpláknjen**im**
TOŽILNIK: odpláknjen**a**
MESTNIK: pri odpláknjen**ih**
ORODNIK: z odpláknjen**imi**

DELEŽJE NA *-vši*: odplakní**vši**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: odpláknjenj**e**
RODILNIK: odpláknjenj**a**
DAJALNIK: odpláknjenj**u**
TOŽILNIK: odpláknjenj**e**
MESTNIK: pri odpláknjenj**u**
ORODNIK: z odpláknjenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: odpláknjenj**i**
RODILNIK: odpláknjenj
DAJALNIK: odpláknjenj**ema**
TOŽILNIK: odpláknjenj**i**
MESTNIK: pri odpláknjenj**ih**
ORODNIK: z odpláknjenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: odpláknjenj**a**
RODILNIK: odpláknjenj
DAJALNIK: odpláknjenj**em**
TOŽILNIK: odpláknjenj**a**
MESTNIK: pri odpláknjenj**ih**
ORODNIK: z odpláknjenj**i**

TONEMSKO
[otplakníti] in [otplaknîti] in [otplákniti]
IPA: [ɔtplaknì:tí] in [ɔtplakní:tì] in [ɔtplà:kníti]
NEDOLOČNIK: odplakníti in odplaknîti
NAMENILNIK: odpláknit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: odplákne**m**
2. OSEBA: odplákne**š**
3. OSEBA: odplákne

dvojina
1. OSEBA: odplákne**va**
2. OSEBA: odplákne**ta**
3. OSEBA: odplákne**ta**

množina
1. OSEBA: odplákne**mo**
2. OSEBA: odplákne**te**
3. OSEBA: odplákne**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: odplákni

dvojina
1. OSEBA: odplákni**va** in odplaknî**va**
2. OSEBA: odplákni**ta** in odplaknî**ta**

množina
1. OSEBA: odplákni**mo** in odplaknî**mo**
2. OSEBA: odplákni**te** in odplaknî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: odpláknil
DVOJINA: odplakníl**a**
MNOŽINA: odplakníl**i**

ženski spol
EDNINA: odplaknîl**a**
DVOJINA: odplakníl**i**
MNOŽINA: odplakníl**e**

srednji spol

EDNINA: odplaknílo
DVOJINA: odplakníli
MNOŽINA: odplakníla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: odpláknjen
RODILNIK: odpláknjenega
DAJALNIK: odpláknjenemu
TOŽILNIK: odpláknjen
živo odpláknjenega
MESTNIK: pri odpláknjenem
ORODNIK: z odpláknjenim

dvojina

IMENOVALNIK: odpláknjena
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenima
TOŽILNIK: odpláknjena
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenima

množina

IMENOVALNIK: odpláknjeni
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenim
TOŽILNIK: odpláknjene
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: odpláknjena
RODILNIK: odpláknjene
DAJALNIK: odpláknjeni
TOŽILNIK: odpláknjeno
MESTNIK: pri odpláknjeni
ORODNIK: z odpláknjeno

dvojina

IMENOVALNIK: odpláknjeni
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenima
TOŽILNIK: odpláknjeni
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenima

množina

IMENOVALNIK: odpláknjene
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenim
TOŽILNIK: odpláknjene
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odpláknjeno
RODILNIK: odpláknjenega
DAJALNIK: odpláknjenemu
TOŽILNIK: odpláknjeno
MESTNIK: pri odpláknjenem
ORODNIK: z odpláknjenim

dvojina

IMENOVALNIK: odpláknjeni
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenima
TOŽILNIK: odpláknjeni
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenima

množina

IMENOVALNIK: odpláknjena
RODILNIK: odpláknjenih
DAJALNIK: odpláknjenim
TOŽILNIK: odpláknjena
MESTNIK: pri odpláknjenih
ORODNIK: z odpláknjenimi

DELEŽJE NA -vši: odplaknîvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odpláknjenje
RODILNIK: odpláknjenja
DAJALNIK: odpláknjenju
TOŽILNIK: odpláknjenje
MESTNIK: pri odpláknjenju
ORODNIK: z odpláknjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: odpláknjenji in odplâknjenji
RODILNIK: odplâknjenj
DAJALNIK: odpláknjenjema in odplâknjenjema
TOŽILNIK: odpláknjenji in odplâknjenji
MESTNIK: pri odplâknjenjih
ORODNIK: z odpláknjenjema in z odplâknjenjema

množina

IMENOVALNIK: odplâknjenja
RODILNIK: odplâknjenj
DAJALNIK: odplâknjenjem
TOŽILNIK: odplâknjenja
MESTNIK: pri odplâknjenjih
ORODNIK: z odplâknjenji

IZVOR

iz *plakniti*, glej ↑izplakniti

odstrelíti odstrelím dovršni glagol

[otstrelíti]

POMEN

1. s streljanjem odstraniti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Najden je bil odrasel orel belorepec, ki mu je neznani lovec *odstrelil* zgornji del kljuna.
- Potegnil je pištolo in steklenici *odstrelil* vrat.
- S tretjim strelom je *odstrelil* drevesni vrh.

1.1. z razstreljevanjem odstraniti, ločiti od večje celote

- Precejšen del stene so *odstrelili*, ko pa so jo nameravali popolnoma odstraniti, se je premaknila in ukleščila kovinski sveder.

1.2. ustreliti, ubiti divjad zlasti zaradi uravnavanja njenega števila

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

odstreliti medveda

▪ Pogoji, pod katerimi se lahko medveda *odstreli* v okviru rednega letnega odstrela, so jasno določeni.
▪ Lovci lahko *odstrelijo* le mladiče, ki so težji od desetih kilogramov.
▪ Če lovci *odstrelijo* divjad mimo načrta, so kaznovani.

▸ prisl. + **glag.**
lani, letos odstreliti
▪ Letos bodo *odstrelili* 12 volkov.

…

▪ Slabotno in bolno srnjad je bilo treba *odstreliti*.
▪ Samice z mladiči lovci ne smejo *odstreliti*.

2. ekspresivno povzročiti, da kaj zelo hitro, nenadoma spremeni smer
▪ Majhna nepravilnost na vozni površini ali majhna napaka voznika lahko *odstreli* avtomobil iz predvidene smeri.

2.1. ekspresivno zelo hitro, nenadoma odstraniti koga s funkcije, položaja
▪ Po 24 letih vladavine so ga *odstrelili* z oblasti.
▪ Uspeh je trenerju povrnil upanje, da ga ne bodo *odstrelili*.
▪ Igralca so iz nadaljevanke *odstrelili* v stoti epizodi.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[otstrelíti]
IPA: [ɔtstrɛˈliːti]
NEDOLOČNIK: odstrelíti
NAMENILNIK: odstrelít

sedanjik

ednina
1. OSEBA: odstrelí**m**
2. OSEBA: odstrelí**š**
3. OSEBA: odstrelí

dvojina
1. OSEBA: odstrelí**va**
2. OSEBA: odstrelí**ta**
3. OSEBA: odstrelí**ta**

množina
1. OSEBA: odstrelí**mo**
2. OSEBA: odstrelí**te**
3. OSEBA: odstrelí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: odstréli in odstrêli

dvojina
1. OSEBA: odstrelí**va**
2. OSEBA: odstrelí**ta**

množina
1. OSEBA: odstrelí**mo**
2. OSEBA: odstrelí**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: odstrélil in odstrelíl
DVOJINA: odstrelíl**a**
MNOŽINA: odstrelíl**i**

ženski spol
EDNINA: odstrelíl**a**
DVOJINA: odstrelíl**i**
MNOŽINA: odstrelíl**e**

srednji spol
EDNINA: odstrelíl**o**
DVOJINA: odstrelíl**i**
MNOŽINA: odstrelíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: odstreljèn
RODILNIK: odstreljên**ega**
DAJALNIK: odstreljên**emu**
TOŽILNIK: odstreljèn
živo odstreljên**ega**
MESTNIK: pri odstreljên**em**
ORODNIK: z odstreljèn**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odstreljên**a**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**ima**
TOŽILNIK: odstreljên**a**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: odstreljên**i**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**im**
TOŽILNIK: odstreljên**e**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: odstreljên**a**
RODILNIK: odstreljên**e**
DAJALNIK: odstreljên**i**
TOŽILNIK: odstreljên**o**
MESTNIK: pri odstreljên**i**
ORODNIK: z odstreljèn**o**

dvojina
IMENOVALNIK: odstreljên**i**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**ima**
TOŽILNIK: odstreljên**i**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: odstreljên**e**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**im**
TOŽILNIK: odstreljên**e**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: odstreljên**o**
RODILNIK: odstreljên**ega**
DAJALNIK: odstreljên**emu**
TOŽILNIK: odstreljên**o**
MESTNIK: pri odstreljên**em**
ORODNIK: z odstreljên**im**

dvojina
IMENOVALNIK: odstreljên**i**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**ima**
TOŽILNIK: odstreljên**i**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**ima**
množina
IMENOVALNIK: odstreljên**a**
RODILNIK: odstreljên**ih**
DAJALNIK: odstreljên**im**
TOŽILNIK: odstreljên**a**
MESTNIK: pri odstreljên**ih**
ORODNIK: z odstreljên**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: odstreljênj**e**
RODILNIK: odstreljênj**a**
DAJALNIK: odstreljênj**u**
TOŽILNIK: odstreljênj**e**
MESTNIK: pri odstreljênj**u**
ORODNIK: z odstreljênj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: odstreljênj**i**
RODILNIK: odstreljênj
DAJALNIK: odstreljênj**ema**
TOŽILNIK: odstreljênj**i**
MESTNIK: pri odstreljênj**ih**
ORODNIK: z odstreljênj**ema**
množina
IMENOVALNIK: odstreljênj**a**
RODILNIK: odstreljênj
DAJALNIK: odstreljênj**em**
TOŽILNIK: odstreljênj**a**
MESTNIK: pri odstreljênj**ih**
ORODNIK: z odstreljênj**i**

TONEMSKO
[otstrelíti] tudi [otstrelîti]
IPA: [ɔtstrɛlì:tí] tudi [ɔtstrɛlí:tì]
NEDOLOČNIK: odstrelíti tudi odstrelîti
NAMENILNIK: odstrelît

sedanjik

ednina
1. OSEBA: odstrelí**m**
2. OSEBA: odstrelí**š**
3. OSEBA: odstrelí
dvojina
1. OSEBA: odstrelí**va**
2. OSEBA: odstrelí**ta**
3. OSEBA: odstrelí**ta**
množina
1. OSEBA: odstrelí**mo**
2. OSEBA: odstrelí**te**
3. OSEBA: odstrelí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: odstrẹ́li in odstréli
dvojina
1. OSEBA: odstrelî**va**
2. OSEBA: odstrelî**ta**
množina
1. OSEBA: odstrelî**mo**
2. OSEBA: odstrelî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: odstrẹ́lil in odstrelîl
DVOJINA: odstrelîl**a**
MNOŽINA: odstrelîl**i**
ženski spol
EDNINA: odstrelíl**a**
DVOJINA: odstrelîl**i**
MNOŽINA: odstrelîl**e**
srednji spol
EDNINA: odstrelîl**o**
DVOJINA: odstrelîl**i**
MNOŽINA: odstrelîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: odstreljȅn
RODILNIK: odstreljén**ega**
DAJALNIK: odstreljén**emu**
TOŽILNIK: odstreljȅn
živo odstreljén**ega**
MESTNIK: pri odstreljén**em**
ORODNIK: z odstreljén**im**
dvojina
IMENOVALNIK: odstreljéna
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**ima**
TOŽILNIK: odstreljéna
MESTNIK: pri odstreljén**ih**
ORODNIK: z odstreljén**ima**
množina
IMENOVALNIK: odstreljéni
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**im**
TOŽILNIK: odstreljéne
MESTNIK: pri odstreljén**ih**
ORODNIK: z odstreljén**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: odstreljéna
RODILNIK: odstreljéne
DAJALNIK: odstreljéni
TOŽILNIK: odstreljéno
MESTNIK: pri odstreljéni
ORODNIK: z odstreljéno
dvojina
IMENOVALNIK: odstreljéni
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**ima**
TOŽILNIK: odstreljéni
MESTNIK: pri odstreljén**ih**
ORODNIK: z odstreljén**ima**
množina
IMENOVALNIK: odstreljéne
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**im**
TOŽILNIK: odstreljéne
MESTNIK: pri odstreljén**ih**

ORODNIK: z odstreljén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: odstreljén**o**
RODILNIK: odstreljén**ega**
DAJALNIK: odstreljén**emu**
TOŽILNIK: odstreljén**o**
MESTNIK: pri odstreljén**em**
ORODNIK: z odstreljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: odstreljén**i**
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**ima**
TOŽILNIK: odstreljén**i**
MESTNIK: pri odstreljén**ih**
ORODNIK: z odstreljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: odstreljén**a**
RODILNIK: odstreljén**ih**
DAJALNIK: odstreljén**im**
TOŽILNIK: odstreljén**a**
MESTNIK: pri odstreljén**ih**
ORODNIK: z odstreljén**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: odstreljénj**e**
RODILNIK: odstreljénj**a**
DAJALNIK: odstreljénj**u**
TOŽILNIK: odstreljénj**e**
MESTNIK: pri odstreljénj**u**
ORODNIK: z odstreljénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: odstreljénj**i** in odstreljênj**i**
RODILNIK: odstreljênj
DAJALNIK: odstreljénj**ema** in odstreljênj**ema**
TOŽILNIK: odstreljénj**i** in odstreljênj**i**
MESTNIK: pri odstreljénj**ih** tudi pri odstreljênj**ih**
ORODNIK: z odstreljénj**ema** in z odstreljênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: odstreljénj**a** tudi odstreljênj**a**
RODILNIK: odstreljênj
DAJALNIK: odstreljénj**em** tudi odstreljênj**em**
TOŽILNIK: odstreljénj**a** tudi odstreljênj**a**
MESTNIK: pri odstreljénj**ih** tudi pri odstreljênj**ih**
ORODNIK: z odstreljénj**i** tudi z odstreljênj**i**

IZVOR

iz *streliti* < pslov. **strěliti*, iz **strěla* ‘puščica, strelica’

oglár oglárja tudi **óglar** óglarja samostalnik moškega spola [oglár] tudi [óglar]

POMEN

kdor se ukvarja z žganjem oglja

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Oglarji* so skoraj sočasno prižgali devetnajst kop v devetnajstih slovenskih krajih.

▪ Za kopo mora *oglar* ne glede na vreme skrbeti dan in noč.

▪ V Sloveniji oglari okoli 50 *oglarjev*, ki letno skuhajo 500 ton oglja.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

delo oglarja

▪ Delo *oglarja* je zamudno in umazano s precej dima.

▪ V muzeju je prikazano nekdanje življenje *oglarjev* in orodje, ki so ga potrebovali za postavitev kope.

…

▪ Od izkušenega *oglarja* in njegovega naslednika smo izvedeli vse skrivnosti o izdelavi kope in kuhanju oglja.

▪ Pravijo, da so bili prvi prebivalci Trente pastirji in *oglarji*, ki so se v dolini naselili že v srednjem veku.

▪ Pot nas je vodila mimo koče kožarice, kakršno so včasih uporabljali *oglarji* v Bohinju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oglár]

IPA: [ɔgˈlaːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: oglár
RODILNIK: oglárj**a**
DAJALNIK: oglárj**u**
TOŽILNIK: oglárj**a**
MESTNIK: pri oglárj**u**
ORODNIK: z oglárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: oglárj**a**
RODILNIK: oglárj**ev**
DAJALNIK: oglárj**ema**
TOŽILNIK: oglárj**a**
MESTNIK: pri oglárj**ih**
ORODNIK: z oglárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: oglárj**i**
RODILNIK: oglárj**ev**
DAJALNIK: oglárj**em**
TOŽILNIK: oglárj**e**
MESTNIK: pri oglárj**ih**
ORODNIK: z oglárj**i**

tudi

[óglar]

IPA: [ˈoːglaɾ]

ednina

IMENOVALNIK: óglar
RODILNIK: óglarj**a**
DAJALNIK: óglarj**u**
TOŽILNIK: óglarj**a**
MESTNIK: pri óglarj**u**
ORODNIK: z óglarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: óglarj**a**
RODILNIK: óglarj**ev**
DAJALNIK: óglarj**ema**
TOŽILNIK: óglarj**a**

MESTNIK: pri óglarj**ih**
ORODNIK: z óglarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: óglarj**i**
RODILNIK: óglarj**ev**
DAJALNIK: óglarj**em**
TOŽILNIK: óglarj**e**
MESTNIK: pri óglarj**ih**
ORODNIK: z óglarj**i**

TONEMSKO

[oglár]
IPA: [ɔglàːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: oglár
RODILNIK: oglárj**a**
DAJALNIK: oglárj**u**
TOŽILNIK: oglárj**a**
MESTNIK: pri oglárj**u**
ORODNIK: z oglárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: oglárj**a**
RODILNIK: oglárj**ev** tudi oglârj**ev**
DAJALNIK: oglárj**ema**
TOŽILNIK: oglárj**a**
MESTNIK: pri oglárj**ih** tudi pri oglârj**ih**
ORODNIK: z oglárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: oglárj**i**
RODILNIK: oglárj**ev** tudi oglârj**ev**
DAJALNIK: oglárj**em**
TOŽILNIK: oglárj**e**
MESTNIK: pri oglárj**ih** tudi pri oglârj**ih**
ORODNIK: z oglárj**i** tudi z oglârj**i**

tudi

[o̱glar]
IPA: [óːglàɾ]

ednina

IMENOVALNIK: o̱glar
RODILNIK: o̱glarj**a**
DAJALNIK: o̱glarj**u**
TOŽILNIK: o̱glarj**a**
MESTNIK: pri o̱glarj**u**
ORODNIK: z o̱glarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: o̱glarj**a**
RODILNIK: o̱glarj**ev**
DAJALNIK: o̱glarj**ema**
TOŽILNIK: o̱glarj**a**
MESTNIK: pri o̱glarj**ih**
ORODNIK: z o̱glarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: o̱glarj**i**
RODILNIK: o̱glarj**ev**
DAJALNIK: o̱glarj**em**
TOŽILNIK: o̱glarj**e**
MESTNIK: pri o̱glarj**ih**
ORODNIK: z o̱glarj**i**

IZVOR

iz *ogel*, glej ↑oglje

OK; in **okêj** členek

[okêj] in [ôkêj]

POMEN

1. neformalno uporablja se, ko govorec komu ali čemu pritrjuje, s čim soglaša, kaj potrjuje

- »Namazal si bom marmelado.« – »*OK*, samo ne toliko kot zadnjič.«
- Imate sobo? In kopalnico, ima? *OK*, vzameva.
- Radi bi se pogovarjali z njo, pa nas samo ošine s pogledom in reče: »*OK*, samo podpisat se grem še pod sliko, ki sem jo narisala, pa pridem.«
- *OK*, dogovorjeno, pokličite, ko boste kaj izvedeli

1.1. neformalno uporablja se, ko govorec nadaljuje, nadgrajuje misel, s katero soglaša

- Ko povedo, kaj si želijo, jih vprašam: *OK*, kaj pa je tisto, kar si najbolj želite?
- Revija je polna nasvetov in reklam za zdravo hujšanje. *OK*, je že prav, če se najde kak nasvet o tem, če pa je tri četrtine revije polne tega in reklam za to, je pa že preveč.
- Še pred izhodom me je dohitel. »*OK*. Brišiva vse podatke, ki si jih dobila o meni, in ustvariva nove. Velja?«
- »Če se kdo zmoti, je treba iti samo naprej. Če se kregaš, nikamor ne prideš.« *OK*, njihovo skupno igranje torej temelji na načelu: Vsi za enega, eden za vse.

2. neformalno, ekspresivno uvaja stopnjevanje povedanega z drugo, ustreznejšo izjavo

- Kaj bi se zgodilo, če bi nekaj norih – *OK*, zares pijanih – trenutkov grozilo, da vam življenje postavijo na glavo?
- Ta članek je potrdil moje, *OK*, ne sume, ampak predvidevanja, da vsa ta oprema le ni samo to, za kar je bila namenjena.

3. povedkovnik, neformalno izraža, da je, poteka, kot se pričakuje, mora biti

- Če bo vreme *OK*, je moč pričakovati dosežke blizu svetovnega rekorda.
- Če kaj ni *OK*, obiščimo servis.
- Hvala bogu je bilo vse *OK*.

4. kot samostalnik gumb, mesto na elektronski napravi za potrditev ukaza

- Ko boste gotovi, pritisnite *OK*.
- Ko ste izbrali želeno velikost zaslona, to potrdite z gumbom *OK*.
- Dvakrat preverite nastavitve in potrdite z *OK*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[okêj]
IPA: [ɔˈkɛːi̯]

in

[ôkêj]
IPA: [ˈɔːˈkɛːi̯]

TONEMSKO
[okêj]
IPA: [ɔkɛ́:i̯]
in
[ôkêj]
IPA: [ɔ́:kɛ́:i̯]

IZVOR
prevzeto iz amer. angl. *OK*, *o. k.*, kjer je sovpadlo več virov, predvsem indijan. čoktavsko *oke*, *..okii* ‘tako je in nič drugače’ in moda kratic, ki se je širila v začetku 20. stoletja, kjer je *o. k.* v prvi vrsti okrajšava za šaljivi napačni zapis *oll korrect* namesto *all correct* ‘vse prav’

okêj in **ôkêj**; in **OK** členek
[okêj] in [ôkêj]
POMEN
1. tudi podvojeno, neformalno uporablja se, ko govorec komu ali čemu pritrjuje, s čim soglaša, kaj potrjuje
▪ »Pojdi se naspat.« – »*Okej*,« se je strinjal.
▪ »Prideš na kavo?« – »*Okej*,« je rekel.
▪ »Takoj ven!« je vpil. – »*Okej*, *okej*!« je dejal Domen. »Že grem!«
2. neformalno uporablja se, ko se govorec po odlašanju odloči kaj storiti
▪ Z očmi še enkrat sumničavo preleti sobo. »*Okej*. Lepo se imejta.«
▪ Zvonec se spet oglasi in nemočno se spogledava. *Okej*, končno rečem. Grem dol.
▪ Ko sva sedli v avto, ga mami ni takoj vžgala. »*Okej*,« je rekla. »Reci, da mi tega nikoli ne boš odpustila.«
3. neformalno, ekspresivno uvaja stopnjevanje povedanega z drugo, ustreznejšo izjavo
▪ In tam nekje stoji hiša, *okej*, ne ravno hiša, bolj vila, fina, razkošna.
▪ Od samega ogorčenja sem si morala včeraj kupiti novo oblekico – *okej*, dve, priznam.
4. povedkovnik, neformalno izraža, da je, poteka, kot se pričakuje, mora biti
▪ Prisilim se, da se nasmehnem. »Zdaj sem *okej*,« rečem. To je seveda laž. Niti pod razno nisem *okej*.
▪ Pri nas je vendar vse *okej*.
▪ Je vse v redu? – Ne. Ne, nisem *okej*! Ves večer si me tako rekoč ignoriral.
▪ Satenaste rjuhe so *okej*, dokler človek ne zaspi.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[okêj]
IPA: [ɔˈkɛ:i̯]
in
[ôkêj]
IPA: [ˈɔ:ˈkɛ:i̯]

TONEMSKO
[okêj]
IPA: [ɔkɛ́:i̯]
in
[ôkêj]
IPA: [ɔ́:kɛ́:i̯]

IZVOR
↑OK

okléstiti okléstim dovršni glagol
[okléstiti]
POMEN
1. s sekanjem odstraniti z drevesa, debla
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
oklestiti veje
▪ Po podiranju drevesu *oklestijo* veje in ga razžagajo v hlode.
2. povzročiti poškodbe, škodo s padanjem, udarci ob površino; SIN.: sklestiti
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
oklestiti pridelek
▪ Toča je na nekaterih območjih močno ali povsem *oklestila* pridelek.
▪ Ledena zrna v velikosti oreha so v pol ure trajajočem neurju *oklestila* sadovnjake in vinograde.
▸ prisl. + **glag.**
hudo, močno oklestiti
▪ Čeprav je toča poleti hudo *oklestila* vinograde, bodo v soboto martinovali.
▪ Sadno drevje in vrtnine je močno *oklestilo*, voda je odnašala tudi zemljo.
3. ekspresivno izrazito zmanjšati; SIN.: ekspresivno sklestiti
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
oklestiti dobiček, prihodek | oklestiti odhodke, porabo, stroške | oklestiti proračun
▪ Nižji prihodki in višji stroški proizvodnje so *oklestili* dobiček za 18 odstotkov.
▪ Povečati hoče sredstva za izobraževanje in *oklestiti* proračun za več velikih ministrstev.
▪ Koncerna naj bi z združitvijo *oklestila* stroške in tako povečala rast dobička za vsaj 1,5 milijarde evrov letno.
▸ prisl. + **glag.**
dodatno oklestiti | dodobra, krepko, močno, temeljito oklestiti | pošteno, precej oklestiti
▪ Vlada želi z novim ukrepom še dodatno *oklestiti* izdatke za stranke.
▪ Družba je pred velikimi investicijskimi izzivi, vendar jih bodo zaradi zavrnitve projekta državne pomoči morali močno *oklestiti*.
▪ Verze, ki jih najprej napišem na list, sčasoma precej *oklestim*, da ostane le bistvo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oklẹ́stiti]

IPA: [ɔˈkle:stiti]

NEDOLOČNIK: oklẹ́stiti

NAMENILNIK: oklẹ́stit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oklẹ́sti**m**
2. OSEBA: oklẹ́sti**š**
3. OSEBA: oklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**
3. OSEBA: oklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**
3. OSEBA: oklẹ́sti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: oklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: oklẹ́stil

DVOJINA: oklẹ́stil**a**

MNOŽINA: oklẹ́stil**i**

ženski spol

EDNINA: oklẹ́stil**a**

DVOJINA: oklẹ́stil**i**

MNOŽINA: oklẹ́stil**e**

srednji spol

EDNINA: oklẹ́stil**o**

DVOJINA: oklẹ́stil**i**

MNOŽINA: oklẹ́stil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen

RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen

živo oklẹ́ščen**ega**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**a**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**

RODILNIK: oklẹ́ščen**e**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**i**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**i**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**e**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**o**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**

RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**

DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**

TOŽILNIK: oklẹ́ščen**a**

MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**

ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**e**

RODILNIK: oklẹ́ščenj**a**

DAJALNIK: oklẹ́ščenj**u**

TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**e**

MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**u**

ORODNIK: z oklẹ́ščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**i**

RODILNIK: oklẹ́ščenj

DAJALNIK: oklẹ́ščenj**ema**

TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**i**

MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**a**
RODILNIK: oklẹ́ščenj
DAJALNIK: oklẹ́ščenj**em**
TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**a**
MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščenj**i**

TONEMSKO

[oklẹ́stiti]
IPA: [ɔklè:stíti]
NEDOLOČNIK: oklẹ́stiti
NAMENILNIK: oklẹ́stit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: oklẹ́sti**m**
2. OSEBA: oklẹ́sti**š**
3. OSEBA: oklẹ́sti
dvojina
1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**
3. OSEBA: oklẹ́sti**ta**
množina
1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**
3. OSEBA: oklẹ́sti**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: oklẹ́sti
dvojina
1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**
množina
1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: oklẹ́stil
DVOJINA: oklẹ́stil**a**
MNOŽINA: oklẹ́stil**i**
ženski spol
EDNINA: oklẹ́stil**a** in oklẹ̑stil**a**
DVOJINA: oklẹ́stil**i**
MNOŽINA: oklẹ́stil**e**
srednji spol
EDNINA: oklẹ́stil**o**
DVOJINA: oklẹ́stil**i**
MNOŽINA: oklẹ́stil**a**

deležnik na *-n*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen
RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen
živo oklẹ́ščen**ega**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**
množina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**
RODILNIK: oklẹ́ščen**e**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**i**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**i**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**
množina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**e**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**o**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**
množina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**e**
RODILNIK: oklẹ́ščenj**a**
DAJALNIK: oklẹ́ščenj**u**

TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**e**
MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**u**
ORODNIK: z oklẹ́ščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**i** in oklẹ́ščenj**i**
RODILNIK: oklẹ́ščenj
DAJALNIK: oklẹ́ščenj**ema** in oklẹ́ščenj**ema**
TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**i** in oklẹ́ščenj**i**
MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščenj**ema** in z oklẹ́ščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščenj**a**
RODILNIK: oklẹ́ščenj
DAJALNIK: oklẹ́ščenj**em**
TOŽILNIK: oklẹ́ščenj**a**
MESTNIK: pri oklẹ́ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščenj**i**

in

[oklẹ́stiti]
IPA: [ɔklè:stíti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: oklẹ́stiti
NAMENILNIK: oklẹ́stit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oklẹ́sti**m**
2. OSEBA: oklẹ́sti**š**
3. OSEBA: oklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**
3. OSEBA: oklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**
3. OSEBA: oklẹ́sti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: oklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: oklẹ́sti**va**
2. OSEBA: oklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: oklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: oklẹ́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: oklẹ́stil
DVOJINA: oklẹ́stil**a**
MNOŽINA: oklẹ́stil**i**

ženski spol

EDNINA: oklẹ́stil**a** in oklẹ́stil**a**
DVOJINA: oklẹ́stil**i**
MNOŽINA: oklẹ́stil**e**

srednji spol

EDNINA: oklẹ́stil**o**
DVOJINA: oklẹ́stil**i**
MNOŽINA: oklẹ́stil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen
RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen
živo oklẹ́ščen**ega**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**
RODILNIK: oklẹ́ščen**e**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**i**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**i**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**e**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**o**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**em**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**i**
RODILNIK: oklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: oklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri oklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ́ščen**a**

RODILNIK: oklẹ̑ščen**ih**
DAJALNIK: oklẹ̑ščen**im**
TOŽILNIK: oklẹ̑ščen**a**
MESTNIK: pri oklẹ̑ščen**ih**
ORODNIK: z oklẹ̑ščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oklẹ̑ščenj**e**
RODILNIK: oklẹ̑ščenj**a**
DAJALNIK: oklẹ̑ščenj**u**
TOŽILNIK: oklẹ̑ščenj**e**
MESTNIK: pri oklẹ̑ščenj**u**
ORODNIK: z oklẹ̑ščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: oklẹ̑ščenj**i** in oklẹ̑ščenj**i**
RODILNIK: oklẹ̑ščenj
DAJALNIK: oklẹ̑ščenj**ema** in oklẹ̑ščenj**ema**
TOŽILNIK: oklẹ̑ščenj**i** in oklẹ̑ščenj**i**
MESTNIK: pri oklẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ̑ščenj**ema** in z oklẹ̑ščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: oklẹ̑ščenj**a**
RODILNIK: oklẹ̑ščenj
DAJALNIK: oklẹ̑ščenj**em**
TOŽILNIK: oklẹ̑ščenj**a**
MESTNIK: pri oklẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: z oklẹ̑ščenj**i**

IZVOR
↑klestiti

okopávati okopávam nedovršni glagol

[okopávati]

POMEN

rahljati zemljo ob kulturnih, krmnih rastlinah in odstranjevati plevel

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

okopavati koruzo, krompir | okopavati njivo, vinograd, vrt, vrtiček | okopavati zemljo

▪ Odrasla je na otočku na jugu države, pasla krave in *okopavala* krompir.
▪ Pred žetvijo so *okopavali* koruzo in krompir ter opravljali še druga dela na poljih.
▪ Hodila je žet po kmetijah in *okopavat* vinograde.

▸ prisl. + **glag.**

redno okopavati | ročno okopavati

▪ Ročno *okopavamo* le okoli buč, medtem ko med vrstami *okopavamo* strojno.
▪ Jagode plitvo *okopavamo* in zastiramo.
▪ Da bi zatrli rast plevelov, gredo redno *okopavamo*.

...

▪ Rastline, ki rastejo počasneje, dognojimo, *okopavamo* in zalivamo, da bodo nadoknadile zamujeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[okopávati]

IPA: [ɔkɔˈpaːʋati]
NEDOLOČNIK: okopávati
NAMENILNIK: okopávat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: okopáva**m**
2. OSEBA: okopáva**š**
3. OSEBA: okopáva

dvojina

1. OSEBA: okopáva**va**
2. OSEBA: okopáva**ta**
3. OSEBA: okopáva**ta**

množina

1. OSEBA: okopáva**mo**
2. OSEBA: okopáva**te**
3. OSEBA: okopáva**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: okopávaj

dvojina

1. OSEBA: okopávaj**va**
2. OSEBA: okopávaj**ta**

množina

1. OSEBA: okopávaj**mo**
2. OSEBA: okopávaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: okopáva**l**
DVOJINA: okopáva**la**
MNOŽINA: okopáva**li**

ženski spol

EDNINA: okopáva**la**
DVOJINA: okopáva**li**
MNOŽINA: okopáva**le**

srednji spol

EDNINA: okopáva**lo**
DVOJINA: okopáva**li**
MNOŽINA: okopáva**la**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: okopavajóč
RODILNIK: okopavajóč**ega**
DAJALNIK: okopavajóč**emu**
TOŽILNIK: okopavajóč
živo okopavajóč**ega**
MESTNIK: pri okopavajóč**em**
ORODNIK: z okopavajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: okopavajóč**a**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**ima**
TOŽILNIK: okopavajóč**a**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**
ORODNIK: z okopavajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopavajóč**i**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**im**
TOŽILNIK: okopavajóč**e**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**

ORODNIK: z okopavajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: okopavajóč**a**
RODILNIK: okopavajóč**e**
DAJALNIK: okopavajóč**i**
TOŽILNIK: okopavajóč**o**
MESTNIK: pri okopavajóč**i**
ORODNIK: z okopavajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: okopavajóč**i**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**ima**
TOŽILNIK: okopavajóč**i**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**
ORODNIK: z okopavajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopavajóč**e**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**im**
TOŽILNIK: okopavajóč**e**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**
ORODNIK: z okopavajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: okopavajóč**e**
RODILNIK: okopavajóč**ega**
DAJALNIK: okopavajóč**emu**
TOŽILNIK: okopavajóč**e**
MESTNIK: pri okopavajóč**em**
ORODNIK: z okopavajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: okopavajóč**i**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**ima**
TOŽILNIK: okopavajóč**i**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**
ORODNIK: z okopavajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopavajóč**a**
RODILNIK: okopavajóč**ih**
DAJALNIK: okopavajóč**im**
TOŽILNIK: okopavajóč**a**
MESTNIK: pri okopavajóč**ih**
ORODNIK: z okopavajóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: okopávan
RODILNIK: okopávan**ega**
DAJALNIK: okopávan**emu**
TOŽILNIK: okopávan
živo okopávan**ega**
MESTNIK: pri okopávan**em**
ORODNIK: z okopávan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: okopávan**a**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**ima**
TOŽILNIK: okopávan**a**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopávan**i**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**im**
TOŽILNIK: okopávan**e**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: okopávan**a**
RODILNIK: okopávan**e**
DAJALNIK: okopávan**i**
TOŽILNIK: okopávan**o**
MESTNIK: pri okopávan**i**
ORODNIK: z okopávan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: okopávan**i**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**ima**
TOŽILNIK: okopávan**i**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopávan**e**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**im**
TOŽILNIK: okopávan**e**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: okopávan**o**
RODILNIK: okopávan**ega**
DAJALNIK: okopávan**emu**
TOŽILNIK: okopávan**o**
MESTNIK: pri okopávan**em**
ORODNIK: z okopávan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: okopávan**i**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**ima**
TOŽILNIK: okopávan**i**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**ima**

množina

IMENOVALNIK: okopávan**a**
RODILNIK: okopávan**ih**
DAJALNIK: okopávan**im**
TOŽILNIK: okopávan**a**
MESTNIK: pri okopávan**ih**
ORODNIK: z okopávan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: okopav**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: okopávanj**e**
RODILNIK: okopávanj**a**
DAJALNIK: okopávanj**u**
TOŽILNIK: okopávanj**e**
MESTNIK: pri okopávanj**u**
ORODNIK: z okopávanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: okopávanj**i**
RODILNIK: okopávanj
DAJALNIK: okopávanj**ema**
TOŽILNIK: okopávanj**i**
MESTNIK: pri okopávanj**ih**
ORODNIK: z okopávanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: okopávanj**a**
RODILNIK: okopávanj
DAJALNIK: okopávanj**em**
TOŽILNIK: okopávanj**a**
MESTNIK: pri okopávanj**ih**
ORODNIK: z okopávanj**i**

TONEMSKO
[okopâvati]
IPA: [ɔkɔpá:ʋàti]
NEDOLOČNIK: okopâvati
NAMENILNIK: okopâvat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: okopâva**m**
2. OSEBA: okopâva**š**
3. OSEBA: okopâva
dvojina
1. OSEBA: okopâva**va**
2. OSEBA: okopâva**ta**
3. OSEBA: okopâva**ta**
množina
1. OSEBA: okopâva**mo**
2. OSEBA: okopâva**te**
3. OSEBA: okopâva**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: okopâvaj
dvojina
1. OSEBA: okopâvaj**va**
2. OSEBA: okopâvaj**ta**
množina
1. OSEBA: okopâvaj**mo**
2. OSEBA: okopâvaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: okopâval
DVOJINA: okopâval**a**
MNOŽINA: okopâval**i**
ženski spol
EDNINA: okopâval**a**
DVOJINA: okopâval**i**
MNOŽINA: okopâval**e**
srednji spol
EDNINA: okopâval**o**
DVOJINA: okopâval**i**
MNOŽINA: okopâval**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č tudi okopavajǫ̑č
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č tudi okopavajǫ̑č
živo okopavajǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**em**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**a**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**i**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**a**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**e**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**i**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**o**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**i**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**i**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**e**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**e**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**em**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**i**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**ima**
množina
IMENOVALNIK: okopavajǫ̑č**a**
RODILNIK: okopavajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: okopavajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: okopavajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri okopavajǫ̑č**ih**
ORODNIK: z okopavajǫ̑č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
- IMENOVALNIK: okopâvan
- RODILNIK: okopâvan**ega**
- DAJALNIK: okopâvan**emu**
- TOŽILNIK: okopâvan
  - živo okopâvan**ega**
- MESTNIK: pri okopâvan**em**
- ORODNIK: z okopâvan**im**

dvojina
- IMENOVALNIK: okopâvan**a**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**ima**
- TOŽILNIK: okopâvan**a**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**ima**

množina
- IMENOVALNIK: okopâvan**i**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**im**
- TOŽILNIK: okopâvan**e**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**imi**

ženski spol

ednina
- IMENOVALNIK: okopâvan**a**
- RODILNIK: okopâvan**e**
- DAJALNIK: okopâvan**i**
- TOŽILNIK: okopâvan**o**
- MESTNIK: pri okopâvan**i**
- ORODNIK: z okopâvan**o**

dvojina
- IMENOVALNIK: okopâvan**i**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**ima**
- TOŽILNIK: okopâvan**i**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**ima**

množina
- IMENOVALNIK: okopâvan**e**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**im**
- TOŽILNIK: okopâvan**e**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**imi**

srednji spol

ednina
- IMENOVALNIK: okopâvan**o**
- RODILNIK: okopâvan**ega**
- DAJALNIK: okopâvan**emu**
- TOŽILNIK: okopâvan**o**
- MESTNIK: pri okopâvan**em**
- ORODNIK: z okopâvan**im**

dvojina
- IMENOVALNIK: okopâvan**i**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**ima**
- TOŽILNIK: okopâvan**i**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**ima**

množina
- IMENOVALNIK: okopâvan**a**
- RODILNIK: okopâvan**ih**
- DAJALNIK: okopâvan**im**
- TOŽILNIK: okopâvan**a**
- MESTNIK: pri okopâvan**ih**
- ORODNIK: z okopâvan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: okopav**âje**

glagolnik

ednina
- IMENOVALNIK: okopâvanj**e**
- RODILNIK: okopâvanj**a**
- DAJALNIK: okopâvanj**u**
- TOŽILNIK: okopâvanj**e**
- MESTNIK: pri okopâvanj**u**
- ORODNIK: z okopâvanj**em**

dvojina
- IMENOVALNIK: okopâvanj**i**
- RODILNIK: okopâvanj
- DAJALNIK: okopâvanj**ema**
- TOŽILNIK: okopâvanj**i**
- MESTNIK: pri okopâvanj**ih**
- ORODNIK: z okopâvanj**ema**

množina
- IMENOVALNIK: okopâvanj**a**
- RODILNIK: okopâvanj
- DAJALNIK: okopâvanj**em**
- TOŽILNIK: okopâvanj**a**
- MESTNIK: pri okopâvanj**ih**
- ORODNIK: z okopâvanj**i**

FRAZEOLOGIJA

okopavati svoj vrtiček
osredotočati se na samega sebe, omejevati se na svoje zanimanje, zadeve
▪ Okoljsko in kmetijsko ministrstvo pri reševanju posledic krize vztrajno *okopavata* vsak *svoj vrtiček*, čeprav se problematike učinkovito ne da reševati drugače kot celostno in usklajeno.

IZVOR
↑okopati

oksidúl oksidúla samostalnik moškega spola

[oksidúl]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
- [oksidúl]
- IPA: [ɔksi'du:l]

ednina
- IMENOVALNIK: oksidúl
- RODILNIK: oksidúl**a**
- DAJALNIK: oksidúl**u**
- TOŽILNIK: oksidúl
- MESTNIK: pri oksidúl**u**
- ORODNIK: z oksidúl**om**

dvojina
IMENOVALNIK: oksidúl**a**
RODILNIK: oksidúl**ov**
DAJALNIK: oksidúl**oma**
TOŽILNIK: oksidúl**a**
MESTNIK: pri oksidúl**ih**
ORODNIK: z oksidúl**oma**
množina
IMENOVALNIK: oksidúl**i**
RODILNIK: oksidúl**ov**
DAJALNIK: oksidúl**om**
TOŽILNIK: oksidúl**e**
MESTNIK: pri oksidúl**ih**
ORODNIK: z oksidúl**i**

TONEMSKO
[oksidûl]
IPA: [ɔksidú:l]
ednina
IMENOVALNIK: oksidûl
RODILNIK: oksidûl**a**
DAJALNIK: oksidûl**u**
TOŽILNIK: oksidûl
MESTNIK: pri oksidûl**u**
ORODNIK: z oksidûl**om**
dvojina
IMENOVALNIK: oksidûl**a**
RODILNIK: oksidûl**ov**
DAJALNIK: oksidûl**oma**
TOŽILNIK: oksidûl**a**
MESTNIK: pri oksidûl**ih**
ORODNIK: z oksidûl**oma**
množina
IMENOVALNIK: oksidûl**i**
RODILNIK: oksidûl**ov**
DAJALNIK: oksidûl**om**
TOŽILNIK: oksidûl**e**
MESTNIK: pri oksidûl**ih**
ORODNIK: z oksidûl**i**

STALNE ZVEZE

dušikov oksidul
iz kemije didušikov oksid
▪ Pri gorenju se izločajo tudi strupene snovi, iz plastike se denimo izloča *dušikov oksidul*.

IZVOR
prevzeto iz nlat. *oxidulum*, iz ↑oksid

oksimóron oksimórona tudi **oksímoron**
oksímorona samostalnik moškega spola
[oksimóron] tudi [oksímoron]
POMEN
1. iz literarne vede besedna figura, ki jo sestavljata dva pomensko izključujoča se pojma
▪ Za izrazitega pesnika *oksimorona* velja Charles Baudelaire.
▪ V pesmi poiščite *oksimoron* in ga pojasnite.
▪ *Oksimorone* je najti tudi v Sonetih nesreče, ki so nastali v času pesnikove osebne krize.
2. ekspresivno kar je v nasprotju s samim sabo
▪ Z veliko mero gotovosti trdim, da med *oksimorone* spada tudi »skočiti na banko«, seveda ob predpostavki, da glagol »skočiti« razumete kot nekaj, kar se konča zelo hitro.
▪ Vedno se najde kdo, ki rad izpostavi *oksimoron* zvezdnikov, ki pridigajo o odgovornem obnašanju do narave, obenem pa se za njimi vije groteskno globoka ogljikova sled.
▪ Pa smo pri še enem *oksimoronu* – agresivna vožnja z bencinskim štirivaljnikom in nizka poraba.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[oksimóron]
IPA: [ɔksiˈmoːrɔn]
ednina
IMENOVALNIK: oksimóron
RODILNIK: oksimóron**a**
DAJALNIK: oksimóron**u**
TOŽILNIK: oksimóron
MESTNIK: pri oksimóron**u**
ORODNIK: z oksimóron**om**
dvojina
IMENOVALNIK: oksimóron**a**
RODILNIK: oksimóron**ov**
DAJALNIK: oksimóron**oma**
TOŽILNIK: oksimóron**a**
MESTNIK: pri oksimóron**ih**
ORODNIK: z oksimóron**oma**
množina
IMENOVALNIK: oksimóron**i**
RODILNIK: oksimóron**ov**
DAJALNIK: oksimóron**om**
TOŽILNIK: oksimóron**e**
MESTNIK: pri oksimóron**ih**
ORODNIK: z oksimóron**i**

tudi
[oksímoron]
IPA: [ɔkˈsiːmɔrɔn]

ednina
IMENOVALNIK: oksímoron
RODILNIK: oksímoron**a**
DAJALNIK: oksímoron**u**
TOŽILNIK: oksímoron
MESTNIK: pri oksímoron**u**
ORODNIK: z oksímoron**om**
dvojina
IMENOVALNIK: oksímoron**a**
RODILNIK: oksímoron**ov**
DAJALNIK: oksímoron**oma**
TOŽILNIK: oksímoron**a**
MESTNIK: pri oksímoron**ih**
ORODNIK: z oksímoron**oma**
množina
IMENOVALNIK: oksímoron**i**

RODILNIK: oksímoron**ov**
DAJALNIK: oksímoron**om**
TOŽILNIK: oksímoron**e**
MESTNIK: pri oksímoron**ih**
ORODNIK: z oksímoron**i**

TONEMSKO

[oksimo̍ron]
IPA: [ɔksimó:ɾɔ̀n]

ednina
IMENOVALNIK: oksimo̍ron
RODILNIK: oksimo̍ron**a**
DAJALNIK: oksimo̍ron**u**
TOŽILNIK: oksimo̍ron
MESTNIK: pri oksimo̍ron**u**
ORODNIK: z oksimo̍ron**om**

dvojina
IMENOVALNIK: oksimo̍ron**a**
RODILNIK: oksimo̍ron**ov**
DAJALNIK: oksimo̍ron**oma**
TOŽILNIK: oksimo̍ron**a**
MESTNIK: pri oksimo̍ron**ih**
ORODNIK: z oksimo̍ron**oma**

množina
IMENOVALNIK: oksimo̍ron**i**
RODILNIK: oksimo̍ron**ov**
DAJALNIK: oksimo̍ron**om**
TOŽILNIK: oksimo̍ron**e**
MESTNIK: pri oksimo̍ron**ih**
ORODNIK: z oksimo̍ron**i**

tudi

[oksîmoron]
IPA: [ɔksí:mɔ̀ɾɔn]

ednina
IMENOVALNIK: oksîmoron
RODILNIK: oksîmoron**a**
DAJALNIK: oksîmoron**u**
TOŽILNIK: oksîmoron
MESTNIK: pri oksîmoron**u**
ORODNIK: z oksîmoron**om**

dvojina
IMENOVALNIK: oksîmoron**a**
RODILNIK: oksîmoron**ov**
DAJALNIK: oksîmoron**oma**
TOŽILNIK: oksîmoron**a**
MESTNIK: pri oksîmoron**ih**
ORODNIK: z oksîmoron**oma**

množina
IMENOVALNIK: oksîmoron**i**
RODILNIK: oksîmoron**ov**
DAJALNIK: oksîmoron**om**
TOŽILNIK: oksîmoron**e**
MESTNIK: pri oksîmoron**ih**
ORODNIK: z oksîmoron**i**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Oxymoron*, angl., frc. *oxymoron*, iz gr. *oksýs* ‘oster’ + tvorjenka iz *mõros* ‘neumen, bedast’

oljár oljárja tudi **óljar** óljarja samostalnik moškega spola
[oljár] tudi [óljar]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja s pridobivanjem olja

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Zaradi tuje konkurence so se odločili za povezovanje slovenskih *oljarjev*.

...

▪ Iz suhih bučnic *oljarji* stiskajo olje po potrebi.
▪ Mednarodni seminar o kakovosti olǰnega olja je s strokovnega vidika pomemben za oljkarje in *oljarje*, širše gledano pa tudi za promocijo Slovenije v svetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oljár]
IPA: [ɔlˈja:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: oljár
RODILNIK: oljárj**a**
DAJALNIK: oljárj**u**
TOŽILNIK: oljárj**a**
MESTNIK: pri oljárj**u**
ORODNIK: z oljárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: oljárj**a**
RODILNIK: oljárj**ev**
DAJALNIK: oljárj**ema**
TOŽILNIK: oljárj**a**
MESTNIK: pri oljárj**ih**
ORODNIK: z oljárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: oljárj**i**
RODILNIK: oljárj**ev**
DAJALNIK: oljárj**em**
TOŽILNIK: oljárj**e**
MESTNIK: pri oljárj**ih**
ORODNIK: z oljárj**i**

tudi

[óljar]
IPA: [ˈo:ljaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: óljar
RODILNIK: óljarj**a**
DAJALNIK: óljarj**u**
TOŽILNIK: óljarj**a**
MESTNIK: pri óljarj**u**
ORODNIK: z óljarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: óljarj**a**
RODILNIK: óljarj**ev**
DAJALNIK: óljarj**ema**
TOŽILNIK: óljarj**a**
MESTNIK: pri óljarj**ih**
ORODNIK: z óljarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: óljarj**i**
RODILNIK: óljarj**ev**

DAJALNIK: óljarj**em**
TOŽILNIK: óljarj**e**
MESTNIK: pri óljarj**ih**
ORODNIK: z óljarj**i**

TONEMSKO
[oljár]
IPA: [ɔljàːɾ]
ednina
IMENOVALNIK: oljár
RODILNIK: oljárj**a**
DAJALNIK: oljárj**u**
TOŽILNIK: oljárj**a**
MESTNIK: pri oljárj**u**
ORODNIK: z oljárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: oljárj**a**
RODILNIK: oljárj**ev** tudi oljârj**ev**
DAJALNIK: oljárj**ema**
TOŽILNIK: oljárj**a**
MESTNIK: pri oljárj**ih** tudi pri oljârj**ih**
ORODNIK: z oljárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: oljárj**i**
RODILNIK: oljárj**ev** tudi oljârj**ev**
DAJALNIK: oljárj**em**
TOŽILNIK: oljárj**e**
MESTNIK: pri oljárj**ih** tudi pri oljârj**ih**
ORODNIK: z oljárj**i** tudi z oljârj**i**

tudi
[ôljar]
IPA: [óːljàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: ôljar
RODILNIK: ôljarj**a**
DAJALNIK: ôljarj**u**
TOŽILNIK: ôljarj**a**
MESTNIK: pri ôljarj**u**
ORODNIK: z ôljarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: ôljarj**a**
RODILNIK: ôljarj**ev**
DAJALNIK: ôljarj**ema**
TOŽILNIK: ôljarj**a**
MESTNIK: pri ôljarj**ih**
ORODNIK: z ôljarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: ôljarj**i**
RODILNIK: ôljarj**ev**
DAJALNIK: ôljarj**em**
TOŽILNIK: ôljarj**e**
MESTNIK: pri ôljarj**ih**
ORODNIK: z ôljarj**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: oljárka

IZVOR
↑olje

oljárka oljárke tudi **óljarka** óljarke samostalnik ženskega spola
[oljárka] tudi [óljarka]
POMEN
ženska, ki se poklicno ukvarja s pridobivanjem olja
▪ Je ekološka kmetica in *oljarka*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[oljárka]
IPA: [ɔlˈjaːɾka]
ednina
IMENOVALNIK: oljárk**a**
RODILNIK: oljárk**e**
DAJALNIK: oljárk**i**
TOŽILNIK: oljárk**o**
MESTNIK: pri oljárk**i**
ORODNIK: z oljárk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: oljárk**i**
RODILNIK: oljárk
DAJALNIK: oljárk**ama**
TOŽILNIK: oljárk**i**
MESTNIK: pri oljárk**ah**
ORODNIK: z oljárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: oljárk**e**
RODILNIK: oljárk
DAJALNIK: oljárk**am**
TOŽILNIK: oljárk**e**
MESTNIK: pri oljárk**ah**
ORODNIK: z oljárk**ami**

tudi
[óljarka]
IPA: [ˈoːljaɾka]

ednina
IMENOVALNIK: óljark**a**
RODILNIK: óljark**e**
DAJALNIK: óljark**i**
TOŽILNIK: óljark**o**
MESTNIK: pri óljark**i**
ORODNIK: z óljark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: óljark**i**
RODILNIK: óljark
DAJALNIK: óljark**ama**
TOŽILNIK: óljark**i**
MESTNIK: pri óljark**ah**
ORODNIK: z óljark**ama**
množina
IMENOVALNIK: óljark**e**
RODILNIK: óljark
DAJALNIK: óljark**am**
TOŽILNIK: óljark**e**
MESTNIK: pri óljark**ah**
ORODNIK: z óljark**ami**

TONEMSKO
[oljárka]
IPA: [ɔljà:rká]
ednina
IMENOVALNIK: oljárk**a**
RODILNIK: oljárk**e**
DAJALNIK: oljárk**i**
TOŽILNIK: oljárk**o**
MESTNIK: pri oljárk**i**
ORODNIK: z oljârk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: oljárk**i**
RODILNIK: oljârk
DAJALNIK: oljárk**ama**
TOŽILNIK: oljárk**i**
MESTNIK: pri oljárk**ah**
ORODNIK: z oljárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: oljárk**e**
RODILNIK: oljârk
DAJALNIK: oljárk**am**
TOŽILNIK: oljárk**e**
MESTNIK: pri oljárk**ah**
ORODNIK: z oljárk**ami**

tudi
[o̱ljarka]
IPA: [ó:ljȁrka]

ednina
IMENOVALNIK: o̱ljark**a**
RODILNIK: o̱ljark**e**
DAJALNIK: o̱ljark**i**
TOŽILNIK: o̱ljark**o**
MESTNIK: pri o̱ljark**i**
ORODNIK: z o̱ljark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: o̱ljark**i**
RODILNIK: o̱ljark
DAJALNIK: o̱ljark**ama**
TOŽILNIK: o̱ljark**i**
MESTNIK: pri o̱ljark**ah**
ORODNIK: z o̱ljark**ama**
množina
IMENOVALNIK: o̱ljark**e**
RODILNIK: o̱ljark
DAJALNIK: o̱ljark**am**
TOŽILNIK: o̱ljark**e**
MESTNIK: pri o̱ljark**ah**
ORODNIK: z o̱ljark**ami**

IZVOR
↑oljar

olupíti olúpim dovršni glagol

[olupíti] in [olúpiti]
POMEN
1. odstraniti lupino, vrhnjo plast
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
olupiti banano, hruško, jabolko, kivi, pomarančo | olupiti beluš | olupiti bučo, kumaro, paradižnik | olupiti čebulo, česen, šalotko | olupiti ingver | olupiti kolerabo, korenček, korenje, krompir
▪ Feferone očistimo in na drobno narežemo, česen in čebulo *olupimo* in sesekljamo.
▪ Krompir *olupimo*, zrežemo in v slani vodi skuhamo.
▪ Ingver in šalotko *olupimo* in oboje na grobo zrežemo.
▸ prisl. + **glag.**
lahko olupiti | (na) tanko olupiti
▪ Temeljito opran krompir skuhamo, kuhanega prelijemo z mrzlo vodo, da ga laže *olupimo*.
▪ Limone oščetkajte pod vročo tekočo vodo in čisto na tanko *olupite*.
▪ Bele beluše moramo vedno temeljito *olupiti*, ker imajo debelo, olesenelo lupino.
▸ priredna zveza
olupiti in narezati
▪ Papriki spečemo, ju *olupimo* in narežemo.
▪ Kostanj lahko tudi *olupimo* in posušimo, posušenega pa skuhamo.
...
▪ Pečene kostanje za nekaj minut zavijemo v vlažno krpo in še vroče *olupimo*.
2. ekspresivno povzročiti poškodbe z odstranjevanjem plasti česa
▪ Karavanški fen je dobesedno *olupil* velik del strehe.
▪ Eksplozija je bila tako silovita, da je pročelje stavbe popolnoma *olupilo*.
3. v obliki **olupiti se** izgubiti zgornje, zunanje plasti
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Spet *se* mu bo *olupila* ozebla koža.
▪ Govedo je tako občutljivo, da *se* jim sluznica v gobcu dobesedno *olupi*.
4. slabšalno izkoristiti s previsokimi cenami ali neupravičenimi materialnimi zahtevami
▪ Ni jim dovolj, da so nas *olupili* pri avtocestah, zdaj bi nas radi še pri energetiki.
▪ Trgovine niso veliko dražje kot pri nas, a turista potem *olupijo* v gostilnah.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[olupíti] in [olúpiti]
IPA: [olu'pi:ti] in [o'lu:piti]
NEDOLOČNIK: olupíti in olúpiti
NAMENILNIK: olúpit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: olúpi**m**
2. OSEBA: olúpi**š**
3. OSEBA: olúpi
dvojina
1. OSEBA: olúpi**va**
2. OSEBA: olúpi**ta**
3. OSEBA: olúpi**ta**

množina
1. OSEBA: olúpi**mo**
2. OSEBA: olúpi**te**
3. OSEBA: olúpi**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: olúpi

dvojina
1. OSEBA: olúpi**va** in olupí**va**
2. OSEBA: olúpi**ta** in olupí**ta**

množina
1. OSEBA: olúpi**mo** in olupí**mo**
2. OSEBA: olúpi**te** in olupí**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: olúpil
DVOJINA: olupíl**a**
MNOŽINA: olupíl**i**

ženski spol
EDNINA: olupíl**a**
DVOJINA: olupíl**i**
MNOŽINA: olupíl**e**

srednji spol
EDNINA: olupíl**o**
DVOJINA: olupíl**i**
MNOŽINA: olupíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen
RODILNIK: olúpljen**ega**
DAJALNIK: olúpljen**emu**
TOŽILNIK: olúpljen
živo olúpljen**ega**
MESTNIK: pri olúpljen**em**
ORODNIK: z olúpljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**a**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**e**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**e**
DAJALNIK: olúpljen**i**
TOŽILNIK: olúpljen**o**
MESTNIK: pri olúpljen**i**
ORODNIK: z olúpljen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**i**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**e**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**e**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen**o**
RODILNIK: olúpljen**ega**
DAJALNIK: olúpljen**emu**
TOŽILNIK: olúpljen**o**
MESTNIK: pri olúpljen**em**
ORODNIK: z olúpljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**i**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**a**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: olúpljenj**e**
RODILNIK: olúpljenj**a**
DAJALNIK: olúpljenj**u**
TOŽILNIK: olúpljenj**e**
MESTNIK: pri olúpljenj**u**
ORODNIK: z olúpljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljenj**i**
RODILNIK: olúpljenj
DAJALNIK: olúpljenj**ema**
TOŽILNIK: olúpljenj**i**
MESTNIK: pri olúpljenj**ih**
ORODNIK: z olúpljenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: olúpljenj**a**
RODILNIK: olúpljenj
DAJALNIK: olúpljenj**em**
TOŽILNIK: olúpljenj**a**
MESTNIK: pri olúpljenj**ih**
ORODNIK: z olúpljenj**i**

TONEMSKO
[olupíti] tudi [olupîti] in [olúpiti]
IPA: [olupì:tí] tudi [olupí:tì] in [olù:píti]
NEDOLOČNIK: olupíti tudi olupîti in olúpiti
NAMENILNIK: olúpit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: olúpi**m**
2. OSEBA: olúpi**š**
3. OSEBA: olúpi

dvojina
1. OSEBA: olúpi**va**
2. OSEBA: olúpi**ta**
3. OSEBA: olúpi**ta**

množina
1. OSEBA: olúpi**mo**
2. OSEBA: olúpi**te**
3. OSEBA: olúpi**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: olúpi

dvojina
1. OSEBA: olúpi**va** in olupî**va**
2. OSEBA: olúpi**ta** in olupî**ta**

množina
1. OSEBA: olúpi**mo** in olupî**mo**
2. OSEBA: olúpi**te** in olupî**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: olúpil
DVOJINA: olupíl**a**
MNOŽINA: olupíl**i**

ženski spol
EDNINA: olupîl**a**
DVOJINA: olupíl**i**
MNOŽINA: olupíl**e**

srednji spol
EDNINA: olupíl**o**
DVOJINA: olupíl**i**
MNOŽINA: olupíl**a**

deležnik na *-n*
moški spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen
RODILNIK: olúpljen**ega**
DAJALNIK: olúpljen**emu**
TOŽILNIK: olúpljen
živo olúpljen**ega**
MESTNIK: pri olúpljen**em**
ORODNIK: z olúpljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**a**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**e**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**e**
DAJALNIK: olúpljen**i**
TOŽILNIK: olúpljen**o**
MESTNIK: pri olúpljen**i**
ORODNIK: z olúpljen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**i**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**e**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**e**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: olúpljen**o**
RODILNIK: olúpljen**ega**
DAJALNIK: olúpljen**emu**
TOŽILNIK: olúpljen**o**
MESTNIK: pri olúpljen**em**
ORODNIK: z olúpljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljen**i**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**ima**
TOŽILNIK: olúpljen**i**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: olúpljen**a**
RODILNIK: olúpljen**ih**
DAJALNIK: olúpljen**im**
TOŽILNIK: olúpljen**a**
MESTNIK: pri olúpljen**ih**
ORODNIK: z olúpljen**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: olúpljenj**e**
RODILNIK: olúpljenj**a**
DAJALNIK: olúpljenj**u**
TOŽILNIK: olúpljenj**e**
MESTNIK: pri olúpljenj**u**
ORODNIK: z olúpljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: olúpljenj**i** in olûpljenj**i**
RODILNIK: olûpljenj
DAJALNIK: olúpljenj**ema** in olûpljenj**ema**
TOŽILNIK: olúpljenj**i** in olûpljenj**i**
MESTNIK: pri olûpljenj**ih**
ORODNIK: z olúpljenj**ema** in z olûpljenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: olûpljenj**a**

RODILNIK: olûpljenj
DAJALNIK: olûpljenj**em**
TOŽILNIK: olûpljenj**a**
MESTNIK: pri olûpljenj**ih**
ORODNIK: z olûpljenj**i**

FRAZEOLOGIJA

olupiti kot banano ***koga, kaj***
povzročiti poškodbe z odstranjevanjem plasti česa; izkoristiti koga s previsokimi cenami ali neupravičenimi materialnimi zahtevami
▪ Slike počitniških vozil, ki jih srečanje s prenizko oviro *olupi kot banano*, zaledenijo kri vsakega avtodomarja.
▪ Z enim samim vašim klikom vas nekdo, ki mu ne vidite obraza in ne poznate imena, obere do kosti in *olupi kot banano*.

IZVOR
↑lupiti

ometáti[1] oméčem dovršni glagol

[ometáti]
POMEN
nanesti malto na zid
▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
▪ Vso poslikavo bodo očistili in utrdili, da bodo zidarji lahko odstranili neposlikan omet in stene na novo *ometali* z apnenim ometom.
▪ Fasadno steno je na zunanji steni najprimerneje *ometati* s toplotno izolativnim ometom.
...
▪ V kletne prostore bodo položili strope iz polnil, *ometali* zidove in vgradili novo stavbno pohištvo.
▪ Na novo so *ometali* notranjost in zunanjost stanovanjske hiše.
▪ Naslednji dan se prva plast ometa navlaži in znova *omeče* do skupne debeline najmanj 2 cm.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ometáti]
IPA: [ɔmɛˈtaːti]
NEDOLOČNIK: ometáti
NAMENILNIK: omêtat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: oméče**m**
2. OSEBA: oméče**š**
3. OSEBA: oméče
dvojina
1. OSEBA: oméče**va**
2. OSEBA: oméče**ta**
3. OSEBA: oméče**ta**
množina
1. OSEBA: oméče**mo**
2. OSEBA: oméče**te**
3. OSEBA: oméče**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: omêči
dvojina
1. OSEBA: omečí**va**
2. OSEBA: omečí**ta**
množina
1. OSEBA: omečí**mo**
2. OSEBA: omečí**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: omêtal
DVOJINA: ometál**a**
MNOŽINA: ometál**i**
ženski spol
EDNINA: ometál**a**
DVOJINA: ometál**i**
MNOŽINA: ometál**e**
srednji spol
EDNINA: ometál**o**
DVOJINA: ometál**i**
MNOŽINA: ometál**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: ometán
RODILNIK: ometán**ega**
DAJALNIK: ometán**emu**
TOŽILNIK: ometán
živo ometán**ega**
MESTNIK: pri ometán**em**
ORODNIK: z ometán**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**a**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**e**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**e**
DAJALNIK: ometán**i**
TOŽILNIK: ometán**o**
MESTNIK: pri ometán**i**
ORODNIK: z ometán**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**i**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**

množina
IMENOVALNIK: ometán**e**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**e**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: ometán**o**
RODILNIK: ometán**ega**
DAJALNIK: ometán**emu**
TOŽILNIK: ometán**o**
MESTNIK: pri ometán**em**
ORODNIK: z ometán**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**i**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**a**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: ometánj**e**
RODILNIK: ometánj**a**
DAJALNIK: ometánj**u**
TOŽILNIK: ometánj**e**
MESTNIK: pri ometánj**u**
ORODNIK: z ometánj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: ometánj**i**
RODILNIK: ometánj
DAJALNIK: ometánj**ema**
TOŽILNIK: ometánj**i**
MESTNIK: pri ometánj**ih**
ORODNIK: z ometánj**ema**
množina
IMENOVALNIK: ometánj**a**
RODILNIK: ometánj
DAJALNIK: ometánj**em**
TOŽILNIK: ometánj**a**
MESTNIK: pri ometánj**ih**
ORODNIK: z ometánj**i**

TONEMSKO
[ometáti]
IPA: [ɔmɛtà:tí]
NEDOLOČNIK: ometáti
NAMENILNIK: ométat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: omẹ́če**m**
2. OSEBA: omẹ́če**š**
3. OSEBA: omẹ́če
dvojina
1. OSEBA: omẹ́če**va**
2. OSEBA: omẹ́če**ta**
3. OSEBA: omẹ́če**ta**
množina
1. OSEBA: omẹ́če**mo**
2. OSEBA: omẹ́če**te**
3. OSEBA: omẹ́če**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: oméči
dvojina
1. OSEBA: omečî**va**
2. OSEBA: omečî**ta**
množina
1. OSEBA: omečî**mo**
2. OSEBA: omečî**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: ométal
DVOJINA: ometál**a**
MNOŽINA: ometál**i**
ženski spol
EDNINA: ometâl**a**
DVOJINA: ometál**i**
MNOŽINA: ometál**e**
srednji spol
EDNINA: ometál**o**
DVOJINA: ometál**i**
MNOŽINA: ometál**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: ometán
RODILNIK: ometán**ega**
DAJALNIK: ometán**emu**
TOŽILNIK: ometán
živo ometán**ega**
MESTNIK: pri ometán**em**
ORODNIK: z ometán**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**a**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**e**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**e**
DAJALNIK: ometán**i**
TOŽILNIK: ometán**o**

MESTNIK: pri ometán**i**
ORODNIK: z ometán**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**i**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometán**e**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**e**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ometán**o**
RODILNIK: ometán**ega**
DAJALNIK: ometán**emu**
TOŽILNIK: ometán**o**
MESTNIK: pri ometán**em**
ORODNIK: z ometán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometán**i**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**ima**
TOŽILNIK: ometán**i**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometán**a**
RODILNIK: ometán**ih**
DAJALNIK: ometán**im**
TOŽILNIK: ometán**a**
MESTNIK: pri ometán**ih**
ORODNIK: z ometán**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: ometân**je**
RODILNIK: ometânj**a**
DAJALNIK: ometânj**u**
TOŽILNIK: ometânj**e**
MESTNIK: pri ometânj**u**
ORODNIK: z ometânj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: ometânj**i**
RODILNIK: ometânj
DAJALNIK: ometânj**ema**
TOŽILNIK: ometânj**i**
MESTNIK: pri ometânj**ih**
ORODNIK: z ometânj**ema**

množina

IMENOVALNIK: ometânj**a**
RODILNIK: ometânj
DAJALNIK: ometânj**em**
TOŽILNIK: ometânj**a**
MESTNIK: pri ometânj**ih**
ORODNIK: z ometânj**i**

IZVOR

↑metati

ométati[2] ométam nedovršni glagol

[ométati]

POMEN

nanašati malto na zid

▪ Marca naj bi začeli *ometati* fasado, vgrajevati okna, vrata in ogrevanje.
▪ Nikoli mu ni bilo težko zavihati rokavov in začetniku pokazati, kako se zidajo ali *ometajo* zidovi.
▪ Pogosto so opečne zgradbe *ometali* z malto iz rečnega blata.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ométati]
IPA: [ɔˈmeːtati]
NEDOLOČNIK: ométati
NAMENILNIK: ométat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: omét**am**
2. OSEBA: omét**aš**
3. OSEBA: omét**a**

dvojina

1. OSEBA: omét**ava**
2. OSEBA: omét**ata**
3. OSEBA: omét**ata**

množina

1. OSEBA: omét**amo**
2. OSEBA: omét**ate**
3. OSEBA: omét**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: ométaj

dvojina

1. OSEBA: ométaj**va**
2. OSEBA: ométaj**ta**

množina

1. OSEBA: ométaj**mo**
2. OSEBA: ométaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: ométal
DVOJINA: ométal**a**
MNOŽINA: ométal**i**

ženski spol

EDNINA: ométal**a**
DVOJINA: ométal**i**
MNOŽINA: ométal**e**

srednji spol

EDNINA: ométal**o**
DVOJINA: ométal**i**
MNOŽINA: ométal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajóč
RODILNIK: ometajóč**ega**

DAJALNIK: ometajóč**emu**
TOŽILNIK: ometajóč
živo ometajóč**ega**
MESTNIK: pri ometajóč**em**
ORODNIK: z ometajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**a**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**e**
DAJALNIK: ometajóč**i**
TOŽILNIK: ometajóč**o**
MESTNIK: pri ometajóč**i**
ORODNIK: z ometajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**i**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometajóč**e**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: ometajóč**e**
RODILNIK: ometajóč**ega**
DAJALNIK: ometajóč**emu**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**em**
ORODNIK: z ometajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**i**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**a**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: omet**áje**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: ométanj**e**
RODILNIK: ométanj**a**
DAJALNIK: ométanj**u**
TOŽILNIK: ométanj**e**
MESTNIK: pri ométanj**u**
ORODNIK: z ométanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: ométanj**i**
RODILNIK: ométanj
DAJALNIK: ométanj**ema**
TOŽILNIK: ométanj**i**
MESTNIK: pri ométanj**ih**
ORODNIK: z ométanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: ométanj**a**
RODILNIK: ométanj
DAJALNIK: ométanj**em**
TOŽILNIK: ométanj**a**
MESTNIK: pri ométanj**ih**
ORODNIK: z ométanj**i**

TONEMSKO
[omẹ́tati]
IPA: [ɔmè:táti]
NEDOLOČNIK: omẹ́tati
NAMENILNIK: omẹ́tat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: omẹ̑ta**m**
2. OSEBA: omẹ̑ta**š**
3. OSEBA: omẹ̑ta
dvojina
1. OSEBA: omẹ̑ta**va**
2. OSEBA: omẹ̑ta**ta**
3. OSEBA: omẹ̑ta**ta**
množina
1. OSEBA: omẹ̑ta**mo**
2. OSEBA: omẹ̑ta**te**
3. OSEBA: omẹ̑ta**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: omẹ́taj
dvojina
1. OSEBA: omẹ́taj**va**
2. OSEBA: omẹ́taj**ta**
množina
1. OSEBA: omẹ́taj**mo**
2. OSEBA: omẹ́taj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: omẹ́tal
DVOJINA: omẹ́tal**a**
MNOŽINA: omẹ́tal**i**
ženski spol
EDNINA: omẹ́tal**a** in omẹ̑tal**a**
DVOJINA: omẹ́tal**i**

MNOŽINA: omẹ́tal**e**

srednji spol

EDNINA: omẹ́tal**o**

DVOJINA: omẹ́tal**i**

MNOŽINA: omẹ́tal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č tudi ometajọ̑č

RODILNIK: ometajọ́č**ega**

DAJALNIK: ometajọ́č**emu**

TOŽILNIK: ometajọ́č tudi ometajọ̑č

živo ometajọ́č**ega**

MESTNIK: pri ometajọ́č**em**

ORODNIK: z ometajọ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**ima**

TOŽILNIK: ometajọ́č**a**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**im**

TOŽILNIK: ometajọ́č**e**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**

RODILNIK: ometajọ́č**e**

DAJALNIK: ometajọ́č**i**

TOŽILNIK: ometajọ́č**o**

MESTNIK: pri ometajọ́č**i**

ORODNIK: z ometajọ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**ima**

TOŽILNIK: ometajọ́č**i**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**e**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**im**

TOŽILNIK: ometajọ́č**e**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**e**

RODILNIK: ometajọ́č**ega**

DAJALNIK: ometajọ́č**emu**

TOŽILNIK: ometajọ́č**e**

MESTNIK: pri ometajọ́č**em**

ORODNIK: z ometajọ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**ima**

TOŽILNIK: ometajọ́č**i**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**

RODILNIK: ometajọ́č**ih**

DAJALNIK: ometajọ́č**im**

TOŽILNIK: ometajọ́č**a**

MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**

ORODNIK: z ometajọ́č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: omet**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: omẹ́tanj**e**

RODILNIK: omẹ́tanj**a**

DAJALNIK: omẹ́tanj**u**

TOŽILNIK: omẹ́tanj**e**

MESTNIK: pri omẹ́tanj**u**

ORODNIK: z omẹ́tanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: omẹ́tanj**i** in omẹ̑tanj**i**

RODILNIK: omẹ̑tanj

DAJALNIK: omẹ́tanj**ema** in omẹ̑tanj**ema**

TOŽILNIK: omẹ́tanj**i** in omẹ̑tanj**i**

MESTNIK: pri omẹ̑tanj**ih**

ORODNIK: z omẹ́tanj**ema** in z omẹ̑tanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: omẹ̑tanj**a**

RODILNIK: omẹ̑tanj

DAJALNIK: omẹ̑tanj**em**

TOŽILNIK: omẹ̑tanj**a**

MESTNIK: pri omẹ̑tanj**ih**

ORODNIK: z omẹ̑tanj**i**

in

[omẹ̑tati]

IPA: [ɔmé:tàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: omẹ̑tati

NAMENILNIK: omẹ̑tat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: omẹ̑ta**m**
2. OSEBA: omẹ̑ta**š**
3. OSEBA: omẹ̑ta

dvojina

1. OSEBA: omẹ̑ta**va**
2. OSEBA: omẹ̑ta**ta**
3. OSEBA: omẹ̑ta**ta**

množina

1. OSEBA: omẹ̑ta**mo**
2. OSEBA: omẹ̑ta**te**
3. OSEBA: omẹ̑ta**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: omẹ̑taj

dvojina

1. OSEBA: omẹ̑taj**va**
2. OSEBA: omẹ̑taj**ta**

množina
1. OSEBA: omẹ̑tajmo
2. OSEBA: omẹ̑tajte

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: omẹ̑tal
DVOJINA: omẹ̑tala
MNOŽINA: omẹ̑tali

ženski spol
EDNINA: omẹ̑tala
DVOJINA: omẹ̑tali
MNOŽINA: omẹ̑tale

srednji spol
EDNINA: omẹ̑talo
DVOJINA: omẹ̑tali
MNOŽINA: omẹ̑tala

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: ometajǫ́č tudi ometajǫ̑č
RODILNIK: ometajǫ́čega
DAJALNIK: ometajǫ́čemu
TOŽILNIK: ometajǫ́č tudi ometajǫ̑č
živo ometajǫ́čega
MESTNIK: pri ometajǫ́čem
ORODNIK: z ometajǫ́čim
dvojina
IMENOVALNIK: ometajǫ́ča
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čima
TOŽILNIK: ometajǫ́ča
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: ometajǫ́či
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čim
TOŽILNIK: ometajǫ́če
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: ometajǫ́ča
RODILNIK: ometajǫ́če
DAJALNIK: ometajǫ́či
TOŽILNIK: ometajǫ́čo
MESTNIK: pri ometajǫ́či
ORODNIK: z ometajǫ́čo
dvojina
IMENOVALNIK: ometajǫ́či
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čima
TOŽILNIK: ometajǫ́či
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: ometajǫ́če
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čim
TOŽILNIK: ometajǫ́če
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: ometajǫ́če
RODILNIK: ometajǫ́čega
DAJALNIK: ometajǫ́čemu
TOŽILNIK: ometajǫ́če
MESTNIK: pri ometajǫ́čem
ORODNIK: z ometajǫ́čim
dvojina
IMENOVALNIK: ometajǫ́či
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čima
TOŽILNIK: ometajǫ́či
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: ometajǫ́ča
RODILNIK: ometajǫ́čih
DAJALNIK: ometajǫ́čim
TOŽILNIK: ometajǫ́ča
MESTNIK: pri ometajǫ́čih
ORODNIK: z ometajǫ́čimi

DELEŽJE NA *-aje*: ometâje

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanje
RODILNIK: omẹ̑tanja
DAJALNIK: omẹ̑tanju
TOŽILNIK: omẹ̑tanje
MESTNIK: pri omẹ̑tanju
ORODNIK: z omẹ̑tanjem
dvojina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanji
RODILNIK: omẹ̑tanj
DAJALNIK: omẹ̑tanjema
TOŽILNIK: omẹ̑tanji
MESTNIK: pri omẹ̑tanjih
ORODNIK: z omẹ̑tanjema
množina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanja
RODILNIK: omẹ̑tanj
DAJALNIK: omẹ̑tanjem
TOŽILNIK: omẹ̑tanja
MESTNIK: pri omẹ̑tanjih
ORODNIK: z omẹ̑tanji

IZVOR
↑metati

ométati[3] ométam nedovršni glagol

[ométati]

POMEN
čistiti stene, strop z omelom, krtačo

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
- Dimnike *ometajte* redno, da se ne naberejo saje.
- Takoj po prihodu v svojo vikend hišico je začela *ometati* pajčevine, ki so bile vsepovsod.
- Znova je pregledala vse predmete, s katerih je vsak teden *ometala* prah.

…

▪ Dimnikar sploh noče več *ometati* in pravi, da bo prišel šele potem, ko bo dimnik popravljen.
▪ Slikar je narisal pajčevino tako prepričljivo, da jo je snažilka pol ure *ometala*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ométati]
IPA: [ɔˈmeːtati]
NEDOLOČNIK: ométati
NAMENILNIK: ométat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: omét**am**
2. OSEBA: omét**aš**
3. OSEBA: omét**a**

dvojina
1. OSEBA: omét**ava**
2. OSEBA: omét**ata**
3. OSEBA: omét**ata**

množina
1. OSEBA: omét**amo**
2. OSEBA: omét**ate**
3. OSEBA: omét**ajo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: ométaj

dvojina
1. OSEBA: ométaj**va**
2. OSEBA: ométaj**ta**

množina
1. OSEBA: ométaj**mo**
2. OSEBA: ométaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: ométal
DVOJINA: ométal**a**
MNOŽINA: ométal**i**

ženski spol
EDNINA: ométal**a**
DVOJINA: ométal**i**
MNOŽINA: ométal**e**

srednji spol
EDNINA: ométal**o**
DVOJINA: ométal**i**
MNOŽINA: ométal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: ometajóč
RODILNIK: ometajóč**ega**
DAJALNIK: ometajóč**emu**
TOŽILNIK: ometajóč
živo ometajóč**ega**
MESTNIK: pri ometajóč**em**
ORODNIK: z ometajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**a**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**e**
DAJALNIK: ometajóč**i**
TOŽILNIK: ometajóč**o**
MESTNIK: pri ometajóč**i**
ORODNIK: z ometajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**i**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ometajóč**e**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: ometajóč**e**
RODILNIK: ometajóč**ega**
DAJALNIK: ometajóč**emu**
TOŽILNIK: ometajóč**e**
MESTNIK: pri ometajóč**em**
ORODNIK: z ometajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: ometajóč**i**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**ima**
TOŽILNIK: ometajóč**i**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: ometajóč**a**
RODILNIK: ometajóč**ih**
DAJALNIK: ometajóč**im**
TOŽILNIK: ometajóč**a**
MESTNIK: pri ometajóč**ih**
ORODNIK: z ometajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: omet**áje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: ométanj**e**
RODILNIK: ométanj**a**
DAJALNIK: ométanj**u**
TOŽILNIK: ométanj**e**

MESTNIK: pri ométanj**u**
ORODNIK: z ométanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: ométanj**i**
RODILNIK: ométanj
DAJALNIK: ométanj**ema**
TOŽILNIK: ométanj**i**
MESTNIK: pri ométanj**ih**
ORODNIK: z ométanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: ométanj**a**
RODILNIK: ométanj
DAJALNIK: ométanj**em**
TOŽILNIK: ométanj**a**
MESTNIK: pri ométanj**ih**
ORODNIK: z ométanj**i**

TONEMSKO

[omẹ́tati]
IPA: [ɔmè:táti]
NEDOLOČNIK: omẹ́tati
NAMENILNIK: omẹ́tat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: omẹ̑ta**m**
2. OSEBA: omẹ̑ta**š**
3. OSEBA: omẹ̑ta

dvojina

1. OSEBA: omẹ̑ta**va**
2. OSEBA: omẹ̑ta**ta**
3. OSEBA: omẹ̑ta**ta**

množina

1. OSEBA: omẹ̑ta**mo**
2. OSEBA: omẹ̑ta**te**
3. OSEBA: omẹ̑ta**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: omẹ́taj

dvojina

1. OSEBA: omẹ́taj**va**
2. OSEBA: omẹ́taj**ta**

množina

1. OSEBA: omẹ́taj**mo**
2. OSEBA: omẹ́taj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: omẹ́tal
DVOJINA: omẹ́tal**a**
MNOŽINA: omẹ́tal**i**

ženski spol

EDNINA: omẹ́tal**a** in omẹ̑tal**a**
DVOJINA: omẹ́tal**i**
MNOŽINA: omẹ́tal**e**

srednji spol

EDNINA: omẹ́tal**o**
DVOJINA: omẹ́tal**i**
MNOŽINA: omẹ́tal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č tudi ometajọ̑č
RODILNIK: ometajọ́č**ega**
DAJALNIK: ometajọ́č**emu**
TOŽILNIK: ometajọ́č tudi ometajọ̑č živo ometajọ́č**ega**
MESTNIK: pri ometajọ́č**em**
ORODNIK: z ometajọ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajọ́č**a**
MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**
ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**im**
TOŽILNIK: ometajọ́č**e**
MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**
ORODNIK: z ometajọ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**
RODILNIK: ometajọ́č**e**
DAJALNIK: ometajọ́č**i**
TOŽILNIK: ometajọ́č**o**
MESTNIK: pri ometajọ́č**i**
ORODNIK: z ometajọ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajọ́č**i**
MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**
ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**e**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**im**
TOŽILNIK: ometajọ́č**e**
MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**
ORODNIK: z ometajọ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**e**
RODILNIK: ometajọ́č**ega**
DAJALNIK: ometajọ́č**emu**
TOŽILNIK: ometajọ́č**e**
MESTNIK: pri ometajọ́č**em**
ORODNIK: z ometajọ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**i**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajọ́č**i**
MESTNIK: pri ometajọ́č**ih**
ORODNIK: z ometajọ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajọ́č**a**
RODILNIK: ometajọ́č**ih**
DAJALNIK: ometajọ́č**im**
TOŽILNIK: ometajọ́č**a**

MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: omet**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: omę́tanj**e**
RODILNIK: omę́tanj**a**
DAJALNIK: omę́tanj**u**
TOŽILNIK: omę́tanj**e**
MESTNIK: pri omę́tanj**u**
ORODNIK: z omę́tanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: omę́tanj**i** in omę̂tanj**i**
RODILNIK: omę̂tanj
DAJALNIK: omę́tanj**ema** in omę̂tanj**ema**
TOŽILNIK: omę́tanj**i** in omę̂tanj**i**
MESTNIK: pri omę̂tanj**ih**
ORODNIK: z omę́tanj**ema** in z omę̂tanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: omę̂tanj**a**
RODILNIK: omę̂tanj
DAJALNIK: omę̂tanj**em**
TOŽILNIK: omę̂tanj**a**
MESTNIK: pri omę̂tanj**ih**
ORODNIK: z omę̂tanj**i**

in

[omę̂tati]
IPA: [ɔmé:tàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: omę̂tati
NAMENILNIK: omę̂tat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: omę̂ta**m**
2. OSEBA: omę̂ta**š**
3. OSEBA: omę̂ta

dvojina

1. OSEBA: omę̂ta**va**
2. OSEBA: omę̂ta**ta**
3. OSEBA: omę̂ta**ta**

množina

1. OSEBA: omę̂ta**mo**
2. OSEBA: omę̂ta**te**
3. OSEBA: omę̂ta**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: omę̂taj

dvojina

1. OSEBA: omę̂taj**va**
2. OSEBA: omę̂taj**ta**

množina

1. OSEBA: omę̂taj**mo**
2. OSEBA: omę̂taj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: omę̂tal
DVOJINA: omę̂tal**a**
MNOŽINA: omę̂tal**i**

ženski spol

EDNINA: omę̂tal**a**
DVOJINA: omę̂tal**i**
MNOŽINA: omę̂tal**e**

srednji spol

EDNINA: omę̂tal**o**
DVOJINA: omę̂tal**i**
MNOŽINA: omę̂tal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č tudi ometajǫ̑č
RODILNIK: ometajǫ́č**ega**
DAJALNIK: ometajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: ometajǫ́č tudi ometajǫ̑č
živo ometajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**em**
ORODNIK: z ometajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**a**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**a**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**i**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**im**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**e**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**a**
RODILNIK: ometajǫ́č**e**
DAJALNIK: ometajǫ́č**i**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**o**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**i**
ORODNIK: z ometajǫ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**i**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**i**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**e**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**im**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**e**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ometajǫ́č**e**
RODILNIK: ometajǫ́č**ega**
DAJALNIK: ometajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**e**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**em**
ORODNIK: z ometajǫ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: ometajǫ́č**i**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**i**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: ometajǫ́č**a**
RODILNIK: ometajǫ́č**ih**
DAJALNIK: ometajǫ́č**im**
TOŽILNIK: ometajǫ́č**a**
MESTNIK: pri ometajǫ́č**ih**
ORODNIK: z ometajǫ́č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: omet**âje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanj**e**
RODILNIK: omẹ̑tanj**a**
DAJALNIK: omẹ̑tanj**u**
TOŽILNIK: omẹ̑tanj**e**
MESTNIK: pri omẹ̑tanj**u**
ORODNIK: z omẹ̑tanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanj**i**
RODILNIK: omẹ̑tanj
DAJALNIK: omẹ̑tanj**ema**
TOŽILNIK: omẹ̑tanj**i**
MESTNIK: pri omẹ̑tanj**ih**
ORODNIK: z omẹ̑tanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: omẹ̑tanj**a**
RODILNIK: omẹ̑tanj
DAJALNIK: omẹ̑tanj**em**
TOŽILNIK: omẹ̑tanj**a**
MESTNIK: pri omẹ̑tanj**ih**
ORODNIK: z omẹ̑tanj**i**

IZVOR
↑omesti

orígano orígana tudi **origáno** origána samostalnik srednjega spola

[orígano] tudi [origáno]

POMEN

1. zdravilna ali začimbna rastlina z manjšimi suličastimi listi in vijoličastimi ali belkastimi cvetovi; primerjaj lat. *Origanum vulgare*

▪ Ob poteh rastejo tavžentrože, *origano*, timijan, šentjanževke in smilj.

▪ *Origana* nikoli ne nabiramo sredi dneva v vročem soncu.

1.1. listi te rastline, zlasti kot začimba

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
posušen, suh origano | sesekljan, zdrobljen origano | svež origano

▪ Solimo, popramo in potresemo z žličko suhega *origana*.

▪ Paradižnik zrežemo na kocke, solimo in potresemo s sesekljanim svežim *origanom*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
listič origana | ščepec, žlica, žlička origana | vejica origana

▪ Sir narežemo, ga položimo na radič in posujemo s ščepcem *origana*.

▪ Na paradižnikovo polovico damo košček mozzarelle, nekaj lističev *origana* in rezino pršuta.

▸ priredna zveza
origano in bazilika, origano in majaron, origano in timijan

▪ V segreto olje položite rezine bučk, posujte jih z baziliko in *origanom* in opecite z obeh strani.

▪ Testo obložimo z rezinami paradižnika ter začinimo s soljo, poprom in *origanom*.

▪ Krače obrnemo ter dodamo olive, timijan in *origano*.

...

▪ Dodamo nastrgan krompir, premešamo, solimo in začinimo z *origanom*.

▪ Dodajte *origano* in lističe bazilike in vse skupaj dobro premešajte.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[orígano]
IPA: [ɔˈɾiːganɔ]

ednina
IMENOVALNIK: orígan**o**
RODILNIK: orígan**a**
DAJALNIK: orígan**u**
TOŽILNIK: orígan**o**
MESTNIK: pri orígan**u**
ORODNIK: z orígan**om**

tudi

[origáno]
IPA: [ɔriˈgaːnɔ]

ednina
IMENOVALNIK: origán**o**
RODILNIK: origán**a**
DAJALNIK: origán**u**
TOŽILNIK: origán**o**
MESTNIK: pri origán**u**
ORODNIK: z origán**om**

TONEMSKO

[orîgano]
IPA: [ɔrí:gànɔ]

ednina
IMENOVALNIK: orîgan**o**
RODILNIK: orîgan**a**
DAJALNIK: orîgan**u**
TOŽILNIK: orîgan**o**
MESTNIK: pri orîgan**u**
ORODNIK: z orîgan**om**

tudi

[origâno]

IPA: [ɔrigá:nɔ̀]

ednina
IMENOVALNIK: origân**o**
RODILNIK: origân**a**
DAJALNIK: origân**u**
TOŽILNIK: origân**o**
MESTNIK: pri origân**u**
ORODNIK: z origân**om**

IZVOR
prevzeto iz it. *origano* < lat. *orīganum*, to prevzeto prek gr. *orígganon* iz nekega (pred)antičnega sredozemskega jezika

ôsa ôse redko osé samostalnik ženskega spola
[ôsa]
POMEN
čebeli podobna žuželka s tankim telesom rumenkaste barve s črnimi progami; primerjaj lat. *Vespula*

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
pik ose
▪ Zelo nevaren je lahko pik *ose* ali čebele v sluznico jezika ali žrela.
▪ Ose se prehranjujejo na zelo različne načine, prav tako vse vrste *os* ne delajo osirjev.
▪ Gasilci so odstranili veliko gnezd *os* in sršenov.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
osa piči
▪ Če otroka piči čebela, *osa* ali sršen, ga skrbno opazujemo zaradi znakov preobčutljivostne reakcije, kot so huda bolečina, oteklina, oteženo dihanje.
▪ Ker čebele in *ose* napadajo samo, ko so ogrožene, na prostem ne mahajmo z rokami.
▪ *Ose* gradijo gnezda sive barve nad tlemi in v tleh, vendar vedno izbirajo senčne lege.
▪ *Osa* ali sršen žela ne pustita v koži in lahko pičita večkrat.

▸ priredna zveza
osa ali čebela, osa in sršen
▪ Na predelu, kjer nas piči čebela ali *osa*, koža oteče, pordeči in navadno precej boli.
▪ Pri *osah* in sršenih prezimijo samo kraljice, ki spomladi ustvarijo novo družino.

...

▪ Odrasle *ose* se hranijo z medičino oziroma s sladkorji.
▪ Vonj po hrani privlači mrčes, posebno *ose*, zato bodite previdni, kadar kuhate ali jeste na prostem.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[ôsa]
IPA: ['ɔ:sa]
ednina
IMENOVALNIK: ôs**a**
RODILNIK: ôs**e**
DAJALNIK: ôs**i**
TOŽILNIK: ôs**o**
MESTNIK: pri ôs**i**
ORODNIK: z ôs**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ôs**i**
RODILNIK: ôs
DAJALNIK: ôs**ama**
TOŽILNIK: ôs**i**
MESTNIK: pri ôs**ah**
ORODNIK: z ôs**ama**
množina
IMENOVALNIK: ôs**e**
RODILNIK: ôs
DAJALNIK: ôs**am**
TOŽILNIK: ôs**e**
MESTNIK: pri ôs**ah**
ORODNIK: z ôs**ami**

redko
[ôsa]
IPA: ['ɔ:sa]

ednina
IMENOVALNIK: ôs**a**
RODILNIK: os**é**
DAJALNIK: ôs**i**
TOŽILNIK: os**ó**
MESTNIK: pri ôs**i**
ORODNIK: z os**ó**
dvojina
IMENOVALNIK: ôs**i** redko os**é**
RODILNIK: ôs redko os**á**
DAJALNIK: os**áma**
TOŽILNIK: ôs**i** redko os**é**
MESTNIK: pri os**àh**
ORODNIK: z os**áma**
množina
IMENOVALNIK: os**é**
RODILNIK: ôs redko os**á**
DAJALNIK: os**àm**
TOŽILNIK: os**é**
MESTNIK: pri os**àh**
ORODNIK: z os**ámi**

TONEMSKO
[ósa]
IPA: [ɔ̀:sá]
ednina
IMENOVALNIK: ós**a**
RODILNIK: ós**e**
DAJALNIK: ós**i**
TOŽILNIK: ós**o**
MESTNIK: pri ós**i**
ORODNIK: z ôs**o** tudi z ós**o**
dvojina
IMENOVALNIK: ós**i**
RODILNIK: ôs
DAJALNIK: ós**ama**
TOŽILNIK: ós**i**
MESTNIK: pri ós**ah**

ORODNIK: z ósama

množina

IMENOVALNIK: óse

RODILNIK: ôs

DAJALNIK: ósam

TOŽILNIK: óse

MESTNIK: pri ósah

ORODNIK: z ósami

redko

[ósa]

IPA: [ɔ̀ːsá]

ednina

IMENOVALNIK: ósa

RODILNIK: osé̩ in osê̩

DAJALNIK: ósi

TOŽILNIK: osô̩

MESTNIK: pri ósi

ORODNIK: z osó̩

dvojina

IMENOVALNIK: ósi redko osê̩

RODILNIK: ós redko osá in osâ

DAJALNIK: osâma

TOŽILNIK: ósi redko osê̩

MESTNIK: pri osàh

ORODNIK: z osâma

množina

IMENOVALNIK: osê̩

RODILNIK: ós redko osá in osâ

DAJALNIK: osàm

TOŽILNIK: osê̩

MESTNIK: pri osàh

ORODNIK: z osâmi

FRAZEOLOGIJA

kot bi *koga* pičila kača/osa/čebela

kot bi *koga* pičila kača

kot bi *koga* pičila osa

kot bi *koga* pičila čebela

zelo hitro, naglo; nepričakovano, nenadoma

▪ Odskočil je, *kot bi* ga *pičila kača*.

▪ Nenadoma je, *kot bi* ga *pičila osa*, skočil pokonci in se zagledal v nenavaden predmet.

▪ Kmet je vstal izza mize, *kot bi* ga *pičila čebela*.

nadležen/tečen kot osa

nadležen kot *osa*

tečen kot osa

zelo vsiljiv; ki je zaradi svojega vedenja, lastnosti komu neprijeten, zoprn, odvečen

▪ Za tekmece smo vedeli, da bodo hitri in *nadležni kot ose*, od začetka smo narekovali ritem in zasluženo zmagali.

▪ Novinarji so bili *nadležni kot ose*.

▪ Po 19 minutah se je tekma zdela že odločena. A igralci se niso vdali, bili so vztrajni in *tečni kot ose*.

napadati kot ose *(koga)*

zelo intenzivno, množično napadati koga

▪ Gostitelji *so* v nadaljevanju *napadali kot ose*, a je bil vselej na mestu izjemni vratar, ki je v zadnji tretjini zaustavil 15 strelov.

▪ V drugem polčasu jim ni ostalo nič drugega kot silovit pritisk. Ves čas *so napadali kot ose*, a je bila disciplinirana in čvrsta obramba nepremagljiva.

▪ Poslanci opozicije *so kot ose napadali* prometnega ministra in ga uspeli kar dobro zmesti.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: ôsica

IZVOR

= cslov. *osa*, hrv., srb. *òsa*, rus. *osá*, češ. *vosa* < pslov. **(v)osa* < ide. **u̯obʰsah₂*, enako kot lat. *vespa*, angl. *wasp*, nem. *Wespe*, litov. *vapsvà*

otrebíti otrébim in otrébiti otrébim dovršni glagol

[otrebíti] in [otrébiti]

POMEN

1. odstraniti odvečne dele česa, zlasti rastline

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

otrebiti endivijo, solato

▪ Solato *otrebimo* in operemo.

▪ Bob *otrebimo* kot stročji fižol.

▪ Ko čilije *otrebimo* semenja, roke zmeraj temeljito umijemo, predvsem pa se z njimi ne dotikamo oči.

▪ Ribe oluskamo in *otrebimo* drobovino.

1.1. odstraniti kaj neželenega, zlasti rastlinje, delce snovi, z določenega mesta

▪ Prostor je *otrebil* visoke trave in grmovja.

▪ Pobiralnik hroščev *otrebi* hektar krompirjevega nasada prej kot v eni uri.

▪ Z nohtom si je *otrebil* zataknjeno meseno vlakno izmed zob.

2. ekspresivno odstraniti kaj odvečnega, neželenega sploh

▪ Program je treba *otrebiti* naslanjanja na določeno jezikovno in kulturno okolje.

▪ Razmišljajo, kako državljane in gospodarstvo *otrebiti* nepotrebnih birokratskih opravil, nepotrebnih inštitucij, nepotrebnih soglasij.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[otrebíti]

IPA: [ɔtrɛˈbiːti]

NEDOLOČNIK: otrebíti

NAMENILNIK: otrêbit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otrébim

2. OSEBA: otrébiš

3. OSEBA: otrébi

dvojina

1. OSEBA: otrébiva

2. OSEBA: otrébita

3. OSEBA: otrébi**ta**

množina

1. OSEBA: otrébi**mo**
2. OSEBA: otrébi**te**
3. OSEBA: otrébi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: otrébi

dvojina

1. OSEBA: otrébi**va** in otrebí**va**
2. OSEBA: otrébi**ta** in otrebí**ta**

množina

1. OSEBA: otrébi**mo** in otrebí**mo**
2. OSEBA: otrébi**te** in otrebí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: otrébil
DVOJINA: otrebíl**a**
MNOŽINA: otrebíl**i**

ženski spol

EDNINA: otrebíl**a**
DVOJINA: otrebíl**i**
MNOŽINA: otrebíl**e**

srednji spol

EDNINA: otrebíl**o**
DVOJINA: otrebíl**i**
MNOŽINA: otrebíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: otrébljen
RODILNIK: otrébljen**ega**
DAJALNIK: otrébljen**emu**
TOŽILNIK: otrébljen
živo otrébljen**ega**
MESTNIK: pri otrébljen**em**
ORODNIK: z otrébljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**a**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**e**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**e**
DAJALNIK: otrébljen**i**
TOŽILNIK: otrébljen**o**
MESTNIK: pri otrébljen**i**
ORODNIK: z otrébljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**i**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: otrébljen**e**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**e**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otrébljen**o**
RODILNIK: otrébljen**ega**
DAJALNIK: otrébljen**emu**
TOŽILNIK: otrébljen**o**
MESTNIK: pri otrébljen**em**
ORODNIK: z otrébljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**i**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**a**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: otrébljenj**e**
RODILNIK: otrébljenj**a**
DAJALNIK: otrébljenj**u**
TOŽILNIK: otrébljenj**e**
MESTNIK: pri otrébljenj**u**
ORODNIK: z otrébljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: otrébljenj**i**
RODILNIK: otrébljenj
DAJALNIK: otrébljenj**ema**
TOŽILNIK: otrébljenj**i**
MESTNIK: pri otrébljenj**ih**
ORODNIK: z otrébljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: otrébljenj**a**
RODILNIK: otrébljenj
DAJALNIK: otrébljenj**em**
TOŽILNIK: otrébljenj**a**
MESTNIK: pri otrébljenj**ih**
ORODNIK: z otrébljenj**i**

in

[otrébiti]
IPA: [ɔ'tre:biti]

NEDOLOČNIK: otrébiti
NAMENILNIK: otrébit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: otrébi**m**
2. OSEBA: otrébi**š**
3. OSEBA: otrébi

dvojina
1. OSEBA: otrébi**va**
2. OSEBA: otrébi**ta**
3. OSEBA: otrébi**ta**

množina
1. OSEBA: otrébi**mo**
2. OSEBA: otrébi**te**
3. OSEBA: otrébi**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: otrébi

dvojina
1. OSEBA: otrébi**va**
2. OSEBA: otrébi**ta**

množina
1. OSEBA: otrébi**mo**
2. OSEBA: otrébi**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: otrébil
DVOJINA: otrébil**a**
MNOŽINA: otrébil**i**

ženski spol
EDNINA: otrébil**a**
DVOJINA: otrébil**i**
MNOŽINA: otrébil**e**

srednji spol
EDNINA: otrébil**o**
DVOJINA: otrébil**i**
MNOŽINA: otrébil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: otrébljen
RODILNIK: otrébljen**ega**
DAJALNIK: otrébljen**emu**
TOŽILNIK: otrébljen
živo otrébljen**ega**
MESTNIK: pri otrébljen**em**
ORODNIK: z otrébljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**a**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**e**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**e**
DAJALNIK: otrébljen**i**
TOŽILNIK: otrébljen**o**
MESTNIK: pri otrébljen**i**
ORODNIK: z otrébljen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**i**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrébljen**e**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**e**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: otrébljen**o**
RODILNIK: otrébljen**ega**
DAJALNIK: otrébljen**emu**
TOŽILNIK: otrébljen**o**
MESTNIK: pri otrébljen**em**
ORODNIK: z otrébljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: otrébljen**i**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**ima**
TOŽILNIK: otrébljen**i**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrébljen**a**
RODILNIK: otrébljen**ih**
DAJALNIK: otrébljen**im**
TOŽILNIK: otrébljen**a**
MESTNIK: pri otrébljen**ih**
ORODNIK: z otrébljen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: otrébljenj**e**
RODILNIK: otrébljenj**a**
DAJALNIK: otrébljenj**u**
TOŽILNIK: otrébljenj**e**
MESTNIK: pri otrébljenj**u**
ORODNIK: z otrébljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: otrébljenj**i**
RODILNIK: otrébljenj
DAJALNIK: otrébljenj**ema**
TOŽILNIK: otrébljenj**i**
MESTNIK: pri otrébljenj**ih**
ORODNIK: z otrébljenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: otrébljenj**a**

RODILNIK: otrébljenj
DAJALNIK: otrébljen**em**
TOŽILNIK: otrébljen**a**
MESTNIK: pri otrébljenj**ih**
ORODNIK: z otrébljenj**i**

TONEMSKO

[otrebíti] tudi [otrebîti]
IPA: [ɔtrɛbì:tí] tudi [ɔtrɛbí:tì]
NEDOLOČNIK: otrebíti tudi otrebîti
NAMENILNIK: otrẹ́bit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: otrẹ́bi**m**
2. OSEBA: otrẹ́bi**š**
3. OSEBA: otrẹ́bi

dvojina
1. OSEBA: otrẹ́bi**va**
2. OSEBA: otrẹ́bi**ta**
3. OSEBA: otrẹ́bi**ta**

množina
1. OSEBA: otrẹ́bi**mo**
2. OSEBA: otrẹ́bi**te**
3. OSEBA: otrẹ́bi**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: otrẹ́bi

dvojina
1. OSEBA: otrẹ́bi**va** in otrebî**va**
2. OSEBA: otrẹ́bi**ta** in otrebî**ta**

množina
1. OSEBA: otrẹ́bi**mo** in otrebî**mo**
2. OSEBA: otrẹ́bi**te** in otrebî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: otrẹ́bil
DVOJINA: otrebíl**a**
MNOŽINA: otrebíl**i**

ženski spol
EDNINA: otrebîl**a**
DVOJINA: otrebíl**i**
MNOŽINA: otrebíl**e**

srednji spol
EDNINA: otrebíl**o**
DVOJINA: otrebíl**i**
MNOŽINA: otrebíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen
RODILNIK: otrẹ́bljen**ega**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**emu**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen
živo otrẹ́bljen**ega**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**em**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**a**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**ima**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**a**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**i**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**im**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**e**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**a**
RODILNIK: otrẹ́bljen**e**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**i**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**o**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**i**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**i**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**ima**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**i**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**e**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**im**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**e**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**o**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ega**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**emu**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**o**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**em**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**i**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**ima**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**i**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**ima**

množina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljen**a**
RODILNIK: otrẹ́bljen**ih**
DAJALNIK: otrẹ́bljen**im**
TOŽILNIK: otrẹ́bljen**a**
MESTNIK: pri otrẹ́bljen**ih**
ORODNIK: z otrẹ́bljen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: otrẹ́bljenj**e**
RODILNIK: otrẹ́bljenj**a**
DAJALNIK: otrẹ́bljenj**u**
TOŽILNIK: otrẹ́bljenj**e**
MESTNIK: pri otrẹ́bljenj**u**
ORODNIK: z otrẹ́bljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: otŕębljenj**i** in otŕębljenj**i**
RODILNIK: otŕębljenj
DAJALNIK: otŕębljenj**ema** in otŕębljenj**ema**
TOŽILNIK: otŕębljenj**i** in otŕębljenj**i**
MESTNIK: pri otŕębljenj**ih**
ORODNIK: z otŕębljenj**ema** in z otŕębljenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: otŕębljenj**a**
RODILNIK: otŕębljenj
DAJALNIK: otŕębljenj**em**
TOŽILNIK: otŕębljenj**a**
MESTNIK: pri otŕębljenj**ih**
ORODNIK: z otŕębljenj**i**

in

[otŕębiti]
IPA: [ɔtrə̀:bíti]

NEDOLOČNIK: otŕębiti
NAMENILNIK: otŕębit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: otŕębi**m**
2. OSEBA: otŕębi**š**
3. OSEBA: otŕębi
dvojina
1. OSEBA: otŕębi**va**
2. OSEBA: otŕębi**ta**
3. OSEBA: otŕębi**ta**
množina
1. OSEBA: otŕębi**mo**
2. OSEBA: otŕębi**te**
3. OSEBA: otŕębi**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: otŕębi
dvojina
1. OSEBA: otŕębi**va**
2. OSEBA: otŕębi**ta**
množina
1. OSEBA: otŕębi**mo**
2. OSEBA: otŕębi**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: otŕębil
DVOJINA: otŕębil**a**
MNOŽINA: otŕębil**i**
ženski spol
EDNINA: otŕębil**a** in otŕębil**a**
DVOJINA: otŕębil**i**
MNOŽINA: otŕębil**e**
srednji spol
EDNINA: otŕębil**o**
DVOJINA: otŕębil**i**
MNOŽINA: otŕębil**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: otŕębljen
RODILNIK: otŕębljen**ega**
DAJALNIK: otŕębljen**emu**
TOŽILNIK: otŕębljen
živo otŕębljen**ega**
MESTNIK: pri otŕębljen**em**
ORODNIK: z otŕębljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: otŕębljen**a**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**ima**
TOŽILNIK: otŕębljen**a**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**
ORODNIK: z otŕębljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: otŕębljen**i**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**im**
TOŽILNIK: otŕębljen**e**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**
ORODNIK: z otŕębljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: otŕębljen**a**
RODILNIK: otŕębljen**e**
DAJALNIK: otŕębljen**i**
TOŽILNIK: otŕębljen**o**
MESTNIK: pri otŕębljen**i**
ORODNIK: z otŕębljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: otŕębljen**i**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**ima**
TOŽILNIK: otŕębljen**i**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**
ORODNIK: z otŕębljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: otŕębljen**e**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**im**
TOŽILNIK: otŕębljen**e**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**
ORODNIK: z otŕębljen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: otŕębljen**o**
RODILNIK: otŕębljen**ega**
DAJALNIK: otŕębljen**emu**
TOŽILNIK: otŕębljen**o**
MESTNIK: pri otŕębljen**em**
ORODNIK: z otŕębljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: otŕębljen**i**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**ima**
TOŽILNIK: otŕębljen**i**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**
ORODNIK: z otŕębljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: otŕębljen**a**
RODILNIK: otŕębljen**ih**
DAJALNIK: otŕębljen**im**
TOŽILNIK: otŕębljen**a**
MESTNIK: pri otŕębljen**ih**

ORODNIK: z otŕębljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: otŕębljenj**e**
RODILNIK: otŕębljenj**a**
DAJALNIK: otŕębljenj**u**
TOŽILNIK: otŕębljenj**e**
MESTNIK: pri otŕębljenj**u**
ORODNIK: z otŕębljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: otŕębljenj**i** in otŕębljenj**i**
RODILNIK: otŕębljenj
DAJALNIK: otŕębljenj**ema** in otŕębljenj**ema**
TOŽILNIK: otŕębljenj**i** in otŕębljenj**i**
MESTNIK: pri otŕębljenj**ih**
ORODNIK: z otŕębljenj**ema** in z otŕębljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: otŕębljenj**a**
RODILNIK: otŕębljenj
DAJALNIK: otŕębljenj**em**
TOŽILNIK: otŕębljenj**a**
MESTNIK: pri otŕębljenj**ih**
ORODNIK: z otŕębljenj**i**

IZVOR

↑trebiti

papagáj papagája samostalnik moškega spola

[papagáj]

POMEN

pisana tropska ptica z močnim ukrivljenim kljunom in sposobnostjo posnemanja glasov; primerjaj lat. *Psittaciformes*; SIN.: papiga

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

pisan, zelen papagaj

▪ Dneve jima krajša zelen *papagaj* Koki, za katerega rada skrbita.

▪ Družbo ji je delal udomačen pisan *papagaj*.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

papagaj govori

▪ *Papagaj* ponavlja, ker je navajen v džungli posnemati vse zvoke svojega drevesa, kjer ima dom.

▪ *Papagaji* potrebujejo od deset do dvanajst ur spanca vsak dan.

...

▪ Za deseti rojstni dan sem si zaželela *papagaja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[papagáj]

IPA: [papa'ga:i̯]

ednina

IMENOVALNIK: papagáj
RODILNIK: papagáj**a**
DAJALNIK: papagáj**u**
TOŽILNIK: papagáj**a**
MESTNIK: pri papagáj**u**
ORODNIK: s papagáj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: papagáj**a**
RODILNIK: papagáj**ev**
DAJALNIK: papagáj**ema**
TOŽILNIK: papagáj**a**
MESTNIK: pri papagáj**ih**
ORODNIK: s papagáj**ema**

množina

IMENOVALNIK: papagáj**i**
RODILNIK: papagáj**ev**
DAJALNIK: papagáj**em**
TOŽILNIK: papagáj**e**
MESTNIK: pri papagáj**ih**
ORODNIK: s papagáj**i**

TONEMSKO

[papagâj]

IPA: [papagá:i̯]

ednina

IMENOVALNIK: papagâj
RODILNIK: papagâj**a**
DAJALNIK: papagâj**u**
TOŽILNIK: papagâj**a**
MESTNIK: pri papagâj**u**
ORODNIK: s papagâj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: papagâj**a**
RODILNIK: papagâj**ev**
DAJALNIK: papagâj**ema**
TOŽILNIK: papagâj**a**
MESTNIK: pri papagâj**ih**
ORODNIK: s papagâj**ema**

množina

IMENOVALNIK: papagâj**i**
RODILNIK: papagâj**ev**
DAJALNIK: papagâj**em**
TOŽILNIK: papagâj**e**
MESTNIK: pri papagâj**ih**
ORODNIK: s papagâj**i**

STALNE ZVEZE

sivi papagaj

srednje velik papagaj s trupom in perutmi sive barve, rdečim repom in črnim kljunom; primerjaj lat. *Psittacus erithacus*; SIN.: siva papiga

▪ Afriški *sivi papagaj* meri od glave do repa okrog 40 centimetrov.

▪ *Sivi papagaji* so med velikimi papagaji najbolj priljubljeni.

FRAZEOLOGIJA

ponavljati/ponoviti kot papiga/papagaj *kaj*

ponavljati kot papiga *kaj*

ponavljati kot papagaj *kaj*

v dovršni obliki ponoviti kot papiga *kaj*

zelo pogosto, brez razmisleka, neizvirno ponavljati, ponoviti izjavo, trditev, misel

▪ Ko otrok sliši kletvice, jih *kot papiga ponavlja*, ne da bi vedel, kaj pomenijo.

▪ Ustvarimo si vrsto mnenj, povezanih s politiko, religijo in delom. *Kot papige* jih *ponavljamo* drug drugemu.
▪ Igrala *sem* otroške gledališke vloge in *kot papagaj ponavljala* kretnje in besedila tako, kot so me naučili.
▪ Zdi se, da *so* številni novinarji in medijske hiše *kot papagaji ponavljali* nepreverjene trditve.
▪ Ni treba, da *bi kot papiga* vse dobesedno *ponovili* za sogovornikom.

BESEDOTVORJE
manjšalnica: papagájček

IZVOR
prevzeto prek nem. *Papagei* in stfrc. *papegai* iz arab. *babbagā*[c]

papagájček papagájčka samostalnik moškega spola
[papagájčək]
POMEN
navadno ekspresivno papagaj, zlasti manjši
▪ Na rami ji je ves čas sedel *papagajček*.
▪ V sobi ima dva zelena *papagajčka*, ki sta zjutraj kar glasna.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[papagájčək]
IPA: [papaˈgaːi̯ʧək]
ednina
IMENOVALNIK: papagájček
RODILNIK: papagájčk**a**
DAJALNIK: papagájčk**u**
TOŽILNIK: papagájčk**a**
MESTNIK: pri papagájčk**u**
ORODNIK: s papagájčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: papagájčk**a**
RODILNIK: papagájčk**ov**
DAJALNIK: papagájčk**oma**
TOŽILNIK: papagájčk**a**
MESTNIK: pri papagájčk**ih**
ORODNIK: s papagájčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: papagájčk**i**
RODILNIK: papagájčk**ov**
DAJALNIK: papagájčk**om**
TOŽILNIK: papagájčk**e**
MESTNIK: pri papagájčk**ih**
ORODNIK: s papagájčk**i**
TONEMSKO
[papagâjčək]
IPA: [papagáːi̯ʧək]
ednina
IMENOVALNIK: papagâjček
RODILNIK: papagâjčk**a**
DAJALNIK: papagâjčk**u**
TOŽILNIK: papagâjčk**a**
MESTNIK: pri papagâjčk**u**
ORODNIK: s papagâjčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: papagâjčk**a**
RODILNIK: papagâjčk**ov**
DAJALNIK: papagâjčk**oma**
TOŽILNIK: papagâjčk**a**
MESTNIK: pri papagâjčk**ih**
ORODNIK: s papagâjčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: papagâjčk**i**
RODILNIK: papagâjčk**ov**
DAJALNIK: papagâjčk**om**
TOŽILNIK: papagâjčk**e**
MESTNIK: pri papagâjčk**ih**
ORODNIK: s papagâjčk**i**

IZVOR
↑papagaj

papagájski papagájska papagájsko pridevnik
[papagájski]
POMEN
1. ki spominja na papagaja ali je tak kot pri papagaju
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Ligenj bo ujeto ribo zmlel s svojim *papagajskim* kljunom.
▪ Luščil je semenke z bliskovitimi, *papagajskimi* ugrizi.
2. slabšalno ki temelji na nekritičnem, vztrajnem ponavljanju izjav, mnenj drugih
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
papagajsko ponavljanje
▪ *Papagajsko* ponavljanje neutemeljenih obtožb postaja dolgočasno in vse manj prepričljivo.
▪ Bolj ali manj *papagajskega* govorjenja o »predragi državi« smo se veliko naposlušali tudi v času volilne kampanje.
...
▪ Učenje je preveč *papagajsko* in premalo izvirno.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[papagájski]
IPA: [papaˈgaːi̯ski]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: papagájsk**i**
RODILNIK: papagájsk**ega**
DAJALNIK: papagájsk**emu**
TOŽILNIK: papagájsk**i**
živo papagájsk**ega**
MESTNIK: pri papagájsk**em**
ORODNIK: s papagájsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: papagájsk**a**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**ima**

TOŽILNIK: papagájsk**a**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: papagájsk**i**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**im**
TOŽILNIK: papagájsk**e**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: papagájsk**a**
RODILNIK: papagájsk**e**
DAJALNIK: papagájsk**i**
TOŽILNIK: papagájsk**o**
MESTNIK: pri papagájsk**i**
ORODNIK: s papagájsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: papagájsk**i**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**ima**
TOŽILNIK: papagájsk**i**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: papagájsk**e**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**im**
TOŽILNIK: papagájsk**e**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: papagájsk**o**
RODILNIK: papagájsk**ega**
DAJALNIK: papagájsk**emu**
TOŽILNIK: papagájsk**o**
MESTNIK: pri papagájsk**em**
ORODNIK: s papagájsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: papagájsk**i**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**ima**
TOŽILNIK: papagájsk**i**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: papagájsk**a**
RODILNIK: papagájsk**ih**
DAJALNIK: papagájsk**im**
TOŽILNIK: papagájsk**a**
MESTNIK: pri papagájsk**ih**
ORODNIK: s papagájsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj papagájsk**i**

ženski spol

EDNINA: bòlj papagájsk**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj papagájsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj papagájsk**i**

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj papagájsk**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj papagájsk**o**

TONEMSKO

[papagâjski]

IPA: [papagáːi̯skì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: papagâjsk**i**
RODILNIK: papagâjsk**ega**
DAJALNIK: papagâjsk**emu**
TOŽILNIK: papagâjsk**i**
živo papagâjsk**ega**
MESTNIK: pri papagâjsk**em**
ORODNIK: s papagâjsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: papagâjsk**a**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**ima**
TOŽILNIK: papagâjsk**a**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: papagâjsk**i**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**im**
TOŽILNIK: papagâjsk**e**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: papagâjsk**a**
RODILNIK: papagâjsk**e**
DAJALNIK: papagâjsk**i**
TOŽILNIK: papagâjsk**o**
MESTNIK: pri papagâjsk**i**
ORODNIK: s papagâjsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: papagâjsk**i**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**ima**
TOŽILNIK: papagâjsk**i**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: papagâjsk**e**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**im**
TOŽILNIK: papagâjsk**e**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: papagâjsk**o**
RODILNIK: papagâjsk**ega**
DAJALNIK: papagâjsk**emu**

TOŽILNIK: papagâjsk**o**
MESTNIK: pri papagâjsk**em**
ORODNIK: s papagâjsk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: papagâjsk**i**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**ima**
TOŽILNIK: papagâjsk**i**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**ima**
množina
IMENOVALNIK: papagâjsk**a**
RODILNIK: papagâjsk**ih**
DAJALNIK: papagâjsk**im**
TOŽILNIK: papagâjsk**a**
MESTNIK: pri papagâjsk**ih**
ORODNIK: s papagâjsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bȍlj papagâjsk**i**
ženski spol
EDNINA: bȍlj papagâjsk**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj papagâjsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj papagâjsk**i**
ženski spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj papagâjsk**a**
srednji spol
EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj papagâjsk**o**

IZVOR
↑papagaj

pápati pápam nedovršni glagol

[pápati]

POMEN

1. neformalno, ljubkovalno jesti

▸ prisl. + **glag.**

▪ Radi dobro *papajo*, pijejo in se zabavajo.
▪ Pridno so *papali* pleskavice, čevapčiče in makarone.

...

▪ Ni lepšega kot videti dojenčka, kako *papa*.
▪ Mama nam z milim glasom ukazuje, da moramo *papati* in podirati kupčke.

2. neformalno, ekspresivno porabljati

▪ Lepo *papajo* davkoplačevalski denar!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[pápati]
IPA: ['pa:pati]
NEDOLOČNIK: pápati
NAMENILNIK: pápat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: pápa**m**
2. OSEBA: pápa**š**
3. OSEBA: pápa
dvojina
1. OSEBA: pápa**va**
2. OSEBA: pápa**ta**
3. OSEBA: pápa**ta**
množina
1. OSEBA: pápa**mo**
2. OSEBA: pápa**te**
3. OSEBA: pápa**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: pápaj
dvojina
1. OSEBA: pápaj**va**
2. OSEBA: pápaj**ta**
množina
1. OSEBA: pápaj**mo**
2. OSEBA: pápaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: pápal
DVOJINA: pápal**a**
MNOŽINA: pápal**i**
ženski spol
EDNINA: pápal**a**
DVOJINA: pápal**i**
MNOŽINA: pápal**e**
srednji spol
EDNINA: pápal**o**
DVOJINA: pápal**i**
MNOŽINA: pápal**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: papajóč
RODILNIK: papajóč**ega**
DAJALNIK: papajóč**emu**
TOŽILNIK: papajóč
živo papajóč**ega**
MESTNIK: pri papajóč**em**
ORODNIK: s papajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: papajóč**a**
RODILNIK: papajóč**ih**
DAJALNIK: papajóč**ima**
TOŽILNIK: papajóč**a**
MESTNIK: pri papajóč**ih**
ORODNIK: s papajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: papajóč**i**
RODILNIK: papajóč**ih**
DAJALNIK: papajóč**im**
TOŽILNIK: papajóč**e**
MESTNIK: pri papajóč**ih**
ORODNIK: s papajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: papajóč**a**
RODILNIK: papajóč**e**
DAJALNIK: papajóč**i**
TOŽILNIK: papajóč**o**

MESTNIK: pri papajóči
ORODNIK: s papajóčo
dvojina
IMENOVALNIK: papajóči
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčima
TOŽILNIK: papajóči
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčima
množina
IMENOVALNIK: papajóče
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčim
TOŽILNIK: papajóče
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: papajóče
RODILNIK: papajóčega
DAJALNIK: papajóčemu
TOŽILNIK: papajóče
MESTNIK: pri papajóčem
ORODNIK: s papajóčim
dvojina
IMENOVALNIK: papajóči
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčima
TOŽILNIK: papajóči
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčima
množina
IMENOVALNIK: papajóča
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčim
TOŽILNIK: papajóča
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčimi

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: pápanje
RODILNIK: pápanja
DAJALNIK: pápanju
TOŽILNIK: pápanje
MESTNIK: pri pápanju
ORODNIK: s pápanjem
dvojina
IMENOVALNIK: pápanji
RODILNIK: pápanj
DAJALNIK: pápanjema
TOŽILNIK: pápanji
MESTNIK: pri pápanjih
ORODNIK: s pápanjema
množina
IMENOVALNIK: pápanja
RODILNIK: pápanj
DAJALNIK: pápanjem
TOŽILNIK: pápanja
MESTNIK: pri pápanjih
ORODNIK: s pápanji

TONEMSKO
[pápati]
IPA: [pà:páti]
NEDOLOČNIK: pápati
NAMENILNIK: pápat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: pápam
2. OSEBA: pápaš
3. OSEBA: pápa
dvojina
1. OSEBA: pápava
2. OSEBA: pápata
3. OSEBA: pápata
množina
1. OSEBA: pápamo
2. OSEBA: pápate
3. OSEBA: pápajo

velelnik

ednina
2. OSEBA: pápaj
dvojina
1. OSEBA: pápajva
2. OSEBA: pápajta
množina
1. OSEBA: pápajmo
2. OSEBA: pápajte

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: pápal
DVOJINA: pápala
MNOŽINA: pápali
ženski spol
EDNINA: pápala in pâpala
DVOJINA: pápali
MNOŽINA: pápale
srednji spol
EDNINA: pápalo
DVOJINA: pápali
MNOŽINA: pápala

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: papajǫ́č tudi papajǫ̑č
RODILNIK: papajǫ́čega
DAJALNIK: papajǫ́čemu
TOŽILNIK: papajǫ́č tudi papajǫ̑č
živo papajǫ́čega
MESTNIK: pri papajǫ́čem
ORODNIK: s papajǫ́čim
dvojina
IMENOVALNIK: papajǫ́ča
RODILNIK: papajǫ́čih
DAJALNIK: papajǫ́čima
TOŽILNIK: papajǫ́ča
MESTNIK: pri papajǫ́čih
ORODNIK: s papajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: papajǫ́či
RODILNIK: papajǫ́čih
DAJALNIK: papajǫ́čim

TOŽILNIK: papajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**a**
RODILNIK: papajǫ́č**e**
DAJALNIK: papajǫ́č**i**
TOŽILNIK: papajǫ́č**o**
MESTNIK: pri papajǫ́č**i**
ORODNIK: s papajǫ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**i**
RODILNIK: papajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: papajǫ́č**i**
MESTNIK: pri papajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**e**
RODILNIK: papajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papajǫ́č**im**
TOŽILNIK: papajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**e**
RODILNIK: papajǫ́č**ega**
DAJALNIK: papajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: papajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papajǫ́č**em**
ORODNIK: s papajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**i**
RODILNIK: papajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: papajǫ́č**i**
MESTNIK: pri papajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: papajǫ́č**a**
RODILNIK: papajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papajǫ́č**im**
TOŽILNIK: papajǫ́č**a**
MESTNIK: pri papajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papajǫ́č**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pápanj**e**
RODILNIK: pápanj**a**
DAJALNIK: pápanj**u**
TOŽILNIK: pápanj**e**
MESTNIK: pri pápanj**u**
ORODNIK: s pápanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pápanj**i** in pâpanj**i**
RODILNIK: pâpanj
DAJALNIK: pápanj**ema** in pâpanj**ema**
TOŽILNIK: pápanj**i** in pâpanj**i**
MESTNIK: pri pâpanj**ih**
ORODNIK: s pápanj**ema** in s pâpanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pâpanj**a**
RODILNIK: pâpanj
DAJALNIK: pâpanj**em**
TOŽILNIK: pâpanj**a**
MESTNIK: pri pâpanj**ih**
ORODNIK: s pâpanj**i**

in

[pâpati]
IPA: [pá:pàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: pâpati
NAMENILNIK: pâpat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pâpa**m**
2. OSEBA: pâpa**š**
3. OSEBA: pâpa

dvojina

1. OSEBA: pâpa**va**
2. OSEBA: pâpa**ta**
3. OSEBA: pâpa**ta**

množina

1. OSEBA: pâpa**mo**
2. OSEBA: pâpa**te**
3. OSEBA: pâpa**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: pâpaj

dvojina

1. OSEBA: pâpaj**va**
2. OSEBA: pâpaj**ta**

množina

1. OSEBA: pâpaj**mo**
2. OSEBA: pâpaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: pâpal
DVOJINA: pâpal**a**
MNOŽINA: pâpal**i**

ženski spol

EDNINA: pâpal**a**
DVOJINA: pâpal**i**
MNOŽINA: pâpal**e**

srednji spol

EDNINA: pâpal**o**
DVOJINA: pâpal**i**
MNOŽINA: pâpal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: papajǫ́č tudi papajǫ̑č
RODILNIK: papajǫ́č**ega**
DAJALNIK: papajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: papajǫ́č tudi papajǫ̑č
živo papajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri papajǫ́č**em**
ORODNIK: s papajǫ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: papajóča
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčima
TOŽILNIK: papajóča
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčima
množina
IMENOVALNIK: papajóči
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčim
TOŽILNIK: papajóče
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: papajóča
RODILNIK: papajóče
DAJALNIK: papajóči
TOŽILNIK: papajóčo
MESTNIK: pri papajóči
ORODNIK: s papajóčo
dvojina
IMENOVALNIK: papajóči
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčima
TOŽILNIK: papajóči
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčima
množina
IMENOVALNIK: papajóče
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčim
TOŽILNIK: papajóče
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: papajóče
RODILNIK: papajóčega
DAJALNIK: papajóčemu
TOŽILNIK: papajóče
MESTNIK: pri papajóčem
ORODNIK: s papajóčim
dvojina
IMENOVALNIK: papajóči
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčima
TOŽILNIK: papajóči
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčima
množina
IMENOVALNIK: papajóča
RODILNIK: papajóčih
DAJALNIK: papajóčim
TOŽILNIK: papajóča
MESTNIK: pri papajóčih
ORODNIK: s papajóčimi

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: pâpanje
RODILNIK: pâpanja
DAJALNIK: pâpanju
TOŽILNIK: pâpanje
MESTNIK: pri pâpanju
ORODNIK: s pâpanjem
dvojina
IMENOVALNIK: pâpanji
RODILNIK: pâpanj
DAJALNIK: pâpanjema
TOŽILNIK: pâpanji
MESTNIK: pri pâpanjih
ORODNIK: s pâpanjema
množina
IMENOVALNIK: pâpanja
RODILNIK: pâpanj
DAJALNIK: pâpanjem
TOŽILNIK: pâpanja
MESTNIK: pri pâpanjih
ORODNIK: s pâpanji

FRAZEOLOGIJA

muca popapa/papa *kaj*
muca popapa *kaj*
v nedovršni obliki, neformalno muca papa *kaj*

neformalno izraža, da kaj izgine, izgineva, se porabi, porablja, zlasti skrivnostno, nepričakovano
▪ Sprašujemo se, kje je denar od trgovine z orožjem? Najbrž ga *je muca popapala*.
▪ A *je* denar *muca papala*?
▪ Takrat je bila pokojninska blagajna polna. Sedaj *je* pa to *muca papala*.

IZVOR
= hrv., srb. *pàpati*, češ. *papat*, lat. *pappāre*, iz medmeta *pa pa*, ki ponazarja hranjenje

pápcati pápcam nedovršni glagol
[pápcati]
POMEN
1. neformalno, ljubkovalno jesti
▸ rad + **glag.**
rad papcati
▪ Rada dobro *papca* in tudi kuha temu primerno.
▪ Vsi radi *papcamo*, toda vsebina naših krožnikov je zelo različna.
▸ prisl. + **glag.**
▪ Obiščite zdravnika in redno *papcajte* zdravila.
▪ Meščani radi kupujejo zelenjavo na tržnicah in jo doma *papcajo*.
...
▪ Pila je kavico in *papcala* rogljičke.
2. neformalno, ekspresivno porabljati
▪ Vas nič ne zanima, kako *papcajo* naš davkoplačevalski denar in ga tlačijo v svoje težke žepe?
▪ Hrošč sicer ne bo povzročil sesutja programa, bo pa pridno *papcal* računalnikov pomnilnik.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pápcati]
IPA: ['pa:ptsati]
NEDOLOČNIK: pápcati
NAMENILNIK: pápcat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: pápca**m**
2. OSEBA: pápca**š**
3. OSEBA: pápca
dvojina
1. OSEBA: pápca**va**
2. OSEBA: pápca**ta**
3. OSEBA: pápca**ta**
množina
1. OSEBA: pápca**mo**
2. OSEBA: pápca**te**
3. OSEBA: pápca**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: pápcaj
dvojina
1. OSEBA: pápcaj**va**
2. OSEBA: pápcaj**ta**
množina
1. OSEBA: pápcaj**mo**
2. OSEBA: pápcaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: pápcal
DVOJINA: pápcal**a**
MNOŽINA: pápcal**i**
ženski spol
EDNINA: pápcal**a**
DVOJINA: pápcal**i**
MNOŽINA: pápcal**e**
srednji spol
EDNINA: pápcal**o**
DVOJINA: pápcal**i**
MNOŽINA: pápcal**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: papcajóč
RODILNIK: papcajóč**ega**
DAJALNIK: papcajóč**emu**
TOŽILNIK: papcajóč
živo papcajóč**ega**
MESTNIK: pri papcajóč**em**
ORODNIK: s papcajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: papcajóč**a**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**ima**
TOŽILNIK: papcajóč**a**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: papcajóč**i**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**im**
TOŽILNIK: papcajóč**e**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: papcajóč**a**
RODILNIK: papcajóč**e**
DAJALNIK: papcajóč**i**
TOŽILNIK: papcajóč**o**
MESTNIK: pri papcajóč**i**
ORODNIK: s papcajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: papcajóč**i**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**ima**
TOŽILNIK: papcajóč**i**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: papcajóč**e**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**im**
TOŽILNIK: papcajóč**e**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: papcajóč**e**
RODILNIK: papcajóč**ega**
DAJALNIK: papcajóč**emu**
TOŽILNIK: papcajóč**e**
MESTNIK: pri papcajóč**em**
ORODNIK: s papcajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: papcajóč**i**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**ima**
TOŽILNIK: papcajóč**i**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: papcajóč**a**
RODILNIK: papcajóč**ih**
DAJALNIK: papcajóč**im**
TOŽILNIK: papcajóč**a**
MESTNIK: pri papcajóč**ih**
ORODNIK: s papcajóč**imi**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: pápcan
RODILNIK: pápcan**ega**
DAJALNIK: pápcan**emu**
TOŽILNIK: pápcan
živo pápcan**ega**
MESTNIK: pri pápcan**em**
ORODNIK: s pápcan**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pápcan**a**
RODILNIK: pápcan**ih**

DAJALNIK: pápcan**ima**
TOŽILNIK: pápcan**a**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**ima**
množina
IMENOVALNIK: pápcan**i**
RODILNIK: pápcan**ih**
DAJALNIK: pápcan**im**
TOŽILNIK: pápcan**e**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: pápcan**a**
RODILNIK: pápcan**e**
DAJALNIK: pápcan**i**
TOŽILNIK: pápcan**o**
MESTNIK: pri pápcan**i**
ORODNIK: s pápcan**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pápcan**i**
RODILNIK: pápcan**ih**
DAJALNIK: pápcan**ima**
TOŽILNIK: pápcan**i**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**ima**
množina
IMENOVALNIK: pápcan**e**
RODILNIK: pápcan**ih**
DAJALNIK: pápcan**im**
TOŽILNIK: pápcan**e**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: pápcan**o**
RODILNIK: pápcan**ega**
DAJALNIK: pápcan**emu**
TOŽILNIK: pápcan**o**
MESTNIK: pri pápcan**em**
ORODNIK: s pápcan**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pápcan**i**
RODILNIK: pápcan**ih**
DAJALNIK: pápcan**ima**
TOŽILNIK: pápcan**i**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**ima**
množina
IMENOVALNIK: pápcan**a**
RODILNIK: pápcan**ih**
DAJALNIK: pápcan**im**
TOŽILNIK: pápcan**a**
MESTNIK: pri pápcan**ih**
ORODNIK: s pápcan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: papc**áje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: pápcanj**e**
RODILNIK: pápcanj**a**
DAJALNIK: pápcanj**u**
TOŽILNIK: pápcanj**e**
MESTNIK: pri pápcanj**u**
ORODNIK: s pápcanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: pápcanj**i**
RODILNIK: pápcanj
DAJALNIK: pápcanj**ema**
TOŽILNIK: pápcanj**i**
MESTNIK: pri pápcanj**ih**
ORODNIK: s pápcanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: pápcanj**a**
RODILNIK: pápcanj
DAJALNIK: pápcanj**em**
TOŽILNIK: pápcanj**a**
MESTNIK: pri pápcanj**ih**
ORODNIK: s pápcanj**i**

TONEMSKO
[pâpcati]
IPA: [pá:ptsàti]
NEDOLOČNIK: pâpcati
NAMENILNIK: pâpcat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: pâpca**m**
2. OSEBA: pâpca**š**
3. OSEBA: pâpca
dvojina
1. OSEBA: pâpca**va**
2. OSEBA: pâpca**ta**
3. OSEBA: pâpca**ta**
množina
1. OSEBA: pâpca**mo**
2. OSEBA: pâpca**te**
3. OSEBA: pâpca**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: pâpcaj
dvojina
1. OSEBA: pâpcaj**va**
2. OSEBA: pâpcaj**ta**
množina
1. OSEBA: pâpcaj**mo**
2. OSEBA: pâpcaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: pâpcal
DVOJINA: pâpcal**a**
MNOŽINA: pâpcal**i**
ženski spol
EDNINA: pâpcal**a**
DVOJINA: pâpcal**i**
MNOŽINA: pâpcal**e**
srednji spol
EDNINA: pâpcal**o**
DVOJINA: pâpcal**i**
MNOŽINA: pâpcal**a**

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: papcajǫ̑č tudi papcajǫ̑č

RODILNIK: papcajǫ́č**ega**
DAJALNIK: papcajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: papcajǫ́č tudi papcajǫ̑č
živo papcajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**em**
ORODNIK: s papcajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**a**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**a**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**i**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**im**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**a**
RODILNIK: papcajǫ́č**e**
DAJALNIK: papcajǫ́č**i**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**o**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**i**
ORODNIK: s papcajǫ́č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**i**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**i**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**e**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**im**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**e**
RODILNIK: papcajǫ́č**ega**
DAJALNIK: papcajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**e**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**em**
ORODNIK: s papcajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**i**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**i**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: papcajǫ́č**a**
RODILNIK: papcajǫ́č**ih**
DAJALNIK: papcajǫ́č**im**
TOŽILNIK: papcajǫ́č**a**
MESTNIK: pri papcajǫ́č**ih**
ORODNIK: s papcajǫ́č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pâpcan
RODILNIK: pâpcan**ega**
DAJALNIK: pâpcan**emu**
TOŽILNIK: pâpcan
živo pâpcan**ega**
MESTNIK: pri pâpcan**em**
ORODNIK: s pâpcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pâpcan**a**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**ima**
TOŽILNIK: pâpcan**a**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: pâpcan**i**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**im**
TOŽILNIK: pâpcan**e**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pâpcan**a**
RODILNIK: pâpcan**e**
DAJALNIK: pâpcan**i**
TOŽILNIK: pâpcan**o**
MESTNIK: pri pâpcan**i**
ORODNIK: s pâpcan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pâpcan**i**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**ima**
TOŽILNIK: pâpcan**i**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: pâpcan**e**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**im**
TOŽILNIK: pâpcan**e**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pâpcan**o**
RODILNIK: pâpcan**ega**
DAJALNIK: pâpcan**emu**
TOŽILNIK: pâpcan**o**
MESTNIK: pri pâpcan**em**
ORODNIK: s pâpcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pâpcan**i**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**ima**

TOŽILNIK: pâpcan**i**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**ima**
množina
IMENOVALNIK: pâpcan**a**
RODILNIK: pâpcan**ih**
DAJALNIK: pâpcan**im**
TOŽILNIK: pâpcan**a**
MESTNIK: pri pâpcan**ih**
ORODNIK: s pâpcan**imi**
DELEŽJE NA *-aje*: papc**âje**
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: pâpcanj**e**
RODILNIK: pâpcanj**a**
DAJALNIK: pâpcanj**u**
TOŽILNIK: pâpcanj**e**
MESTNIK: pri pâpcanj**u**
ORODNIK: s pâpcanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: pâpcanj**i**
RODILNIK: pâpcanj
DAJALNIK: pâpcanj**ema**
TOŽILNIK: pâpcanj**i**
MESTNIK: pri pâpcanj**ih**
ORODNIK: s pâpcanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: pâpcanj**a**
RODILNIK: pâpcanj
DAJALNIK: pâpcanj**em**
TOŽILNIK: pâpcanj**a**
MESTNIK: pri pâpcanj**ih**
ORODNIK: s pâpcanj**i**

IZVOR
↑papati

pápica pápice samostalnik ženskega spola

[pápica]
POMEN
neformalno, ljubkovalno hrana, jed
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Škampovi repki so odlična poletna *papica*.
▪ Pred časom smo se dobile v prijetni gostilnici, ob dobri *papici* in litru rujnega.
▪ Po tako fini *papici* bi verjetno najraje poiskali hladno senco na bližnji plaži.
...
▪ Sezamovo olje dobro prenaša visoke temperature, hkrati pa oplemeniti *papico* s svojo aromo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pápica]
IPA: ['pa:pitsa]
ednina
IMENOVALNIK: pápic**a**
RODILNIK: pápic**e**
DAJALNIK: pápic**i**
TOŽILNIK: pápic**o**
MESTNIK: pri pápic**i**
ORODNIK: s pápic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pápic**i**
RODILNIK: pápic
DAJALNIK: pápic**ama**
TOŽILNIK: pápic**i**
MESTNIK: pri pápic**ah**
ORODNIK: s pápic**ama**
množina
IMENOVALNIK: pápic**e**
RODILNIK: pápic
DAJALNIK: pápic**am**
TOŽILNIK: pápic**e**
MESTNIK: pri pápic**ah**
ORODNIK: s pápic**ami**
TONEMSKO
[pápica]
IPA: [pà:pítsa]
ednina
IMENOVALNIK: pápic**a**
RODILNIK: pápic**e**
DAJALNIK: pápic**i**
TOŽILNIK: pápic**o**
MESTNIK: pri pápic**i**
ORODNIK: s pâpic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pápic**i**
RODILNIK: pâpic
DAJALNIK: pápic**ama**
TOŽILNIK: pápic**i**
MESTNIK: pri pápic**ah**
ORODNIK: s pápic**ama**
množina
IMENOVALNIK: pápic**e**
RODILNIK: pâpic
DAJALNIK: pápic**am**
TOŽILNIK: pápic**e**
MESTNIK: pri pápic**ah**
ORODNIK: s pápic**ami**

IZVOR
↑papati

pápiga pápige samostalnik ženskega spola

[pápiga]
POMEN
pisana tropska ptica z močnim ukrivljenim kljunom in sposobnostjo posnemanja glasov;
primerjaj lat. *Psittaciformes*; SIN.: papagaj
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
govoreča, pojoča papiga | pisana papiga | tropska papiga
▪ Siva papiga je cenjena tudi zato, ker jo štejejo za najboljšo govorečo *papigo*.
▪ Z veseljem pogledajo pisano tropsko *papigo* ali veličastnega pitona.
▪ Imamo nekaj let staro rumeno *papigo* nimfo.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
papiga živi KJE
▪ *Papige* vrste mali aleksander v naravi živijo v Afriki, Pakistanu, Indiji, Burmi, Šri Lanki.
▪ Nekateri kupci najprej vprašajo, ali *papiga* zna govoriti ali jo je tega treba šele naučiti.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
gojitelj papig | vrsta papig
▪ Vsaj četrtina vseh vrst *papig* je ogrožena.
▪ Nekaj naših gojiteljev *papig* goji tudi pojoče papige.
...
▪ Ima dva psa in *papigo*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pápiga]
IPA: ['pa:piga]
ednina
IMENOVALNIK: pápig**a**
RODILNIK: pápig**e**
DAJALNIK: pápig**i**
TOŽILNIK: pápig**o**
MESTNIK: pri pápig**i**
ORODNIK: s pápig**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pápig**i**
RODILNIK: pápig
DAJALNIK: pápig**ama**
TOŽILNIK: pápig**i**
MESTNIK: pri pápig**ah**
ORODNIK: s pápig**ama**
množina
IMENOVALNIK: pápig**e**
RODILNIK: pápig
DAJALNIK: pápig**am**
TOŽILNIK: pápig**e**
MESTNIK: pri pápig**ah**
ORODNIK: s pápig**ami**
TONEMSKO
[pâpiga]
IPA: [pá:pìga]
ednina
IMENOVALNIK: pâpig**a**
RODILNIK: pâpig**e**
DAJALNIK: pâpig**i**
TOŽILNIK: pâpig**o**
MESTNIK: pri pâpig**i**
ORODNIK: s pâpig**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pâpig**i**
RODILNIK: pâpig
DAJALNIK: pâpig**ama**
TOŽILNIK: pâpig**i**
MESTNIK: pri pâpig**ah**
ORODNIK: s pâpig**ama**
množina
IMENOVALNIK: pâpig**e**
RODILNIK: pâpig
DAJALNIK: pâpig**am**
TOŽILNIK: pâpig**e**
MESTNIK: pri pâpig**ah**
ORODNIK: s pâpig**ami**

STALNE ZVEZE

mormonska papiga
pingvinu podobna vodna ptica z močnim pisanim kljunom, ki živi na obalah severnega Atlantika; primerjaj lat. *Fratercula arctica*; SIN.: morska papiga
▪ *Mormonske papige* so monogamne, torej samec in samica ostaneta skupaj vse življenje.
▪ *Mormonske papige* velik del leta plavajo po arktičnih morjih.

morska papiga
1. pingvinu podobna vodna ptica z močnim pisanim kljunom, ki živi na obalah severnega Atlantskega oceana; primerjaj lat. *Fratercula arctica*; SIN.: mormonska papiga
▪ Mormon ali *morska papiga* gnezdi na severnih atlantskih in arktičnih obalah.
▪ Simbol Ferskih otokov pa tudi Islandije je *morska papiga*.
2. iz zoologije morska riba rdeče barve z rumeno in sivo liso za očmi, ki živi zlasti v toplejših območjih Sredozemlja; primerjaj lat. *Sparisoma cretense*
▪ Ribicama sem se previdno približal in čeprav sem ju videl prvič v življenju, sem ju zaradi značilne oblike takoj prepoznal: bili sta *morski papigi*.

senegalska papiga
papiga z zelenim trupom, sivo glavo in rumenim ali oranžnim trebuhom; primerjaj lat. *Poicephalus senegalus*
▪ Kupila sem *senegalsko papigo*, samčka, starega eno leto.
▪ Doma imam *senegalsko papigo* in malega aleksandra, ki sta v ločenih kletkah.

siva papiga
srednje velika papiga s trupom in perutmi sive barve, rdečim repom in črnim kljunom; primerjaj lat. *Psittacus erithacus*; SIN.: sivi papagaj
▪ *Siva papiga* je zelo cenjena zaradi sposobnosti učenja besed in celo celih stavkov.
▪ Za *sivo papigo* morate pred nakupom pripraviti prostor in kletko.

FRAZEOLOGIJA

ponavljati/ponoviti kot papiga/papagaj *kaj*
ponavljati kot papiga *kaj*
ponavljati kot papagaj *kaj*
v dovršni obliki ponoviti kot papiga *kaj*

zelo pogosto, brez razmisleka, neizvirno ponavljati, ponoviti izjavo, trditev, misel
▪ Ko otrok sliši kletvice, jih *kot papiga ponavlja*, ne da bi vedel, kaj pomenijo.

▪ Ustvarimo si vrsto mnenj, povezanih s politiko, religijo in delom. *Kot papige* jih *ponavljamo* drug drugemu.
▪ Igrala *sem* otroške gledališke vloge in *kot papagaj ponavljala* kretnje in besedila tako, kot so me naučili.
▪ Zdi se, da *so* številni novinarji in medijske hiše *kot papagaji ponavljali* nepreverjene trditve.
▪ Ni treba, da *bi kot papiga* vse dobesedno *ponovili* za sogovornikom.

IZVOR
prevzeto iz hrv. *pàpiga*, iz arab. *babbagā*[c]

partizán partizána samostalnik moškega spola

[partizán]

POMEN

1. udeleženec partizanskega boja, zlasti v Jugoslaviji med drugo svetovno vojno

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bivši, nekdanji partizan | mlad, star partizan | mrtev, ranjen partizan | neznan, znan partizan | padli, pobiti, ubiti partizani | ujet, zajet partizan | zaveden partizan
▪ Pred poveljnika so pripeljali ujetega *partizana*.
▪ Pohodniki se na vrhu gore vsakič spomnijo padlih *partizanov*.
▪ Skromno večerjo so večkrat delili s premraženimi in ranjenimi *partizani*.
▪ Italijanski *partizan* je zbrane nagovoril s tovariši.
…
▪ Kam nas vodi vse to prepiranje o preteklosti, kdo je bil kdo, domobranec ali *partizan*?
▪ Vsi napadi na *partizane* in komuniste so v bistvu nadaljevanje vojne z drugimi sredstvi.
▪ Pred koncem vojne je kot *partizan* sodeloval v bojih za osvoboditev Ljubljane.

1.1. v množini partizanska vojska

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
belokranjski, gorenjski, koroški, primorski partizani | hrvaški, italijanski, jugoslovanski, slovenski partizani | komunistični partizani | Titovi partizani
▪ Na območju Solčave je bilo pomembno oporišče koroških *partizanov*.
▪ Sprva so bili italijanski *partizani* organizirani v odrede od 40 do 50 mož.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
boriti se v partizanih | pasti v partizanih | preživeti KAJ v partizanih
▪ Bila sta predvojna komunista, ki sta del vojne preživela v *partizanih*.
▪ Še mladoleten se je boril v *partizanih*.

▸ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
boj, spopad s partizani | sodelovanje, stik, zveze s partizani
▪ Kot član vaških straž je leta 1943 padel v spopadu s *partizani*.
▪ Neki starejši prijatelj, ki je imel zveze s *partizani*, je raznašal Poročevalca.

▸ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
pomagati partizanom | pridružiti, priključiti se partizanom
▪ Med vojno je ostala na kmetiji, kjer je pomagala *partizanom*.
▪ V vojnem času se je pridružil *partizanom* in svoje pesmi objavljal v partizanskih glasilih.
…
▪ Splošno veljavni vojaški čini pri *partizanih* sprva niso bili predvideni.
▪ Med drugo svetovno vojno je eno leto preživel med *partizani*.
▪ Udeleževal se je bojev proti *partizanom*, imel stike z belogardisti in užival podporo okupatorja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[partizán]
IPA: [parti'za:n]
ednina
IMENOVALNIK: partizán
RODILNIK: partizán**a**
DAJALNIK: partizán**u**
TOŽILNIK: partizán**a**
MESTNIK: pri partizán**u**
ORODNIK: s partizán**om**
dvojina
IMENOVALNIK: partizán**a**
RODILNIK: partizán**ov**
DAJALNIK: partizán**oma**
TOŽILNIK: partizán**a**
MESTNIK: pri partizán**ih**
ORODNIK: s partizán**oma**
množina
IMENOVALNIK: partizán**i**
RODILNIK: partizán**ov**
DAJALNIK: partizán**om**
TOŽILNIK: partizán**e**
MESTNIK: pri partizán**ih**
ORODNIK: s partizán**i**

TONEMSKO
[partizân]
IPA: [partizá:n]
ednina
IMENOVALNIK: partizân
RODILNIK: partizân**a**
DAJALNIK: partizân**u**
TOŽILNIK: partizân**a**
MESTNIK: pri partizân**u**
ORODNIK: s partizân**om**
dvojina
IMENOVALNIK: partizân**a**
RODILNIK: partizân**ov**
DAJALNIK: partizân**oma**
TOŽILNIK: partizân**a**
MESTNIK: pri partizân**ih**
ORODNIK: s partizân**oma**
množina
IMENOVALNIK: partizân**i**
RODILNIK: partizân**ov**

DAJALNIK: partizân**om**
TOŽILNIK: partizâ**ne**
MESTNIK: pri partizân**ih**
ORODNIK: s partizân**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: partizánka

IZVOR
prevzeto prek hrv., srb. *partìzān*, rus. *partizán* in frc. *partisan*, prvotno ‘strankarski privrženec’, iz nar. it. *partisano*, prvotno ‘strankarski’, iz *partito* ‘stranka’, *parte* ‘stran’ < lat. *pars* ‘del, oddelek, kos’

partizánski partizánska partizánsko pridevnik

[partizánski]

POMEN

1. ki je v zvezi z bojevanjem v manjših skupinah na ozemlju, ki ga zaseda nasprotna vojska, ali v državljanski vojni

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
partizanski boj | partizanska taktika | partizanska bojevanje
▪ V nasprotju s *partizansko* taktiko se odločil za frontalni boj.
▪ Napadali so železnice in motorizirane japonske kolone ter pri tem uporabili taktiko *partizanskega* bojevanja.
▪ Zapisi, ki so jih našli nad Mrtvim morjem, govorijo o *partizanskem* boju Izraelcev zoper rimsko okupacijo.

2. ki je v zvezi s partizani 1., 1.1. ali partizanstvom 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
partizanski boj | partizanski borec, kurir, zdravnik | partizanski film, tisk | partizanski general, komandant, poveljnik | partizanski grob, spomenik | partizanski odpor, upor | partizanski pesnik | partizanska oblast | partizanska pesem, umetnost | partizanska spomenica | partizanska šola | partizanske sile | partizansko gibanje | partizansko grobišče | partizansko ime | partizansko ozemlje | partizansko vodstvo
▪ Med vojno se je vključil v *partizanski* boj proti okupatorjem.
▪ Na tisti čas spominjajo številni *partizanski* spomeniki po vaseh, ki jih domačini skrbno ohranjajo.
▪ Zbor poje ljudske, ponarodele in *partizanske* pesmi.
▪ Pod *partizanskim* imenom Brina je delovala do konca vojne.

2.1. ki je namenjen za partizane 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
partizanski miting, tabor | partizanska bolnica, bolnišnica | partizanska uniforma
▪ V *partizanskih* bolnišnicah so zdravili tudi ranjene in bolne nasprotnikove vojake.
▪ *Partizanska* bolnica Franja je primer izjemnega sočutja in človeške plemenitosti.
▪ V želji, da bi odkrili partizane in *partizansko* tiskarno, so trpinčili vaščane, ki se niso uklonili terorju in so molčali.

2.2. ki ga sestavljajo, tvorijo partizani 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
partizanski bataljon, odred | partizanska brigada, četa, enota | partizanska patrulja | partizanska skupina, vojska
▪ V bojih so zavezniška letala podpirala *partizanske* enote.
▪ Slovenska *partizanska* vojska je v zgodnjih jutranjih urah vkorakala v Ljubljano.
▪ Zaradi izdaje je *partizanski* odred padel v zasedo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[partizánski]
IPA: [parti'za:nski]
OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: partizánsk**i**
RODILNIK: partizánsk**ega**
DAJALNIK: partizánsk**emu**
TOŽILNIK: partizánsk**i**
živo partizánsk**ega**
MESTNIK: pri partizánsk**em**
ORODNIK: s partizánsk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: partizánsk**a**
RODILNIK: partizánsk**ih**
DAJALNIK: partizánsk**ima**
TOŽILNIK: partizánsk**a**
MESTNIK: pri partizánsk**ih**
ORODNIK: s partizánsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: partizánsk**i**
RODILNIK: partizánsk**ih**
DAJALNIK: partizánsk**im**
TOŽILNIK: partizánsk**e**
MESTNIK: pri partizánsk**ih**
ORODNIK: s partizánsk**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: partizánsk**a**
RODILNIK: partizánsk**e**
DAJALNIK: partizánsk**i**
TOŽILNIK: partizánsk**o**
MESTNIK: pri partizánsk**i**
ORODNIK: s partizánsk**o**

dvojina
IMENOVALNIK: partizánsk**i**
RODILNIK: partizánsk**ih**
DAJALNIK: partizánsk**ima**
TOŽILNIK: partizánsk**i**
MESTNIK: pri partizánsk**ih**
ORODNIK: s partizánsk**ima**

množina
IMENOVALNIK: partizánske
RODILNIK: partizánskih
DAJALNIK: partizánskim
TOŽILNIK: partizánske
MESTNIK: pri partizánskih
ORODNIK: s partizánskimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: partizánsko
RODILNIK: partizánskega
DAJALNIK: partizánskemu
TOŽILNIK: partizánsko
MESTNIK: pri partizánskem
ORODNIK: s partizánskim
dvojina
IMENOVALNIK: partizánski
RODILNIK: partizánskih
DAJALNIK: partizánskima
TOŽILNIK: partizánski
MESTNIK: pri partizánskih
ORODNIK: s partizánskima
množina
IMENOVALNIK: partizánska
RODILNIK: partizánskih
DAJALNIK: partizánskim
TOŽILNIK: partizánska
MESTNIK: pri partizánskih
ORODNIK: s partizánskimi

TONEMSKO
[partizânski]
IPA: [paɾtizá:nskì]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: partizânski
RODILNIK: partizânskega
DAJALNIK: partizânskemu
TOŽILNIK: partizânski
živo partizânskega
MESTNIK: pri partizânskem
ORODNIK: s partizânskim
dvojina
IMENOVALNIK: partizânska
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskima
TOŽILNIK: partizânska
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskima
množina
IMENOVALNIK: partizânski
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskim
TOŽILNIK: partizânske
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: partizânska
RODILNIK: partizânske
DAJALNIK: partizânski
TOŽILNIK: partizânsko
MESTNIK: pri partizânski
ORODNIK: s partizânsko
dvojina
IMENOVALNIK: partizânski
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskima
TOŽILNIK: partizânski
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskima
množina
IMENOVALNIK: partizânske
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskim
TOŽILNIK: partizânske
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: partizânsko
RODILNIK: partizânskega
DAJALNIK: partizânskemu
TOŽILNIK: partizânsko
MESTNIK: pri partizânskem
ORODNIK: s partizânskim
dvojina
IMENOVALNIK: partizânski
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskima
TOŽILNIK: partizânski
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskima
množina
IMENOVALNIK: partizânska
RODILNIK: partizânskih
DAJALNIK: partizânskim
TOŽILNIK: partizânska
MESTNIK: pri partizânskih
ORODNIK: s partizânskimi

IZVOR
↑partizan

partizánstvo partizánstva samostalnik srednjega spola

[partizánstvo]
POMEN
1. partizansko gibanje
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
nasprotnik, privrženec, zagovornik partizanstva | zibelka partizanstva
▪ Vas, ki je bila zibelka *partizanstva*, je med NOV štela okoli 600 prebivalcev.
▪ Sodelavce je imel v vrstah slovenskega domobranstva, bil pa je tudi velik nasprotnik *partizanstva*.
...
▪ Zgodovinske posebnosti, ki segajo daleč v čas pred drugo svetovno vojno, so *partizanstvu* in osvobodilnemu boju na Kočevskem vtisnile svoj pečat.

▪ Dejstvo je, da bosta slovensko *partizanstvo* in slovenska komunistična partija v dobrem in v slabem ostala tesno povezana pojma.

2. življenje med partizani, bojevanje pri partizanih

▪ Vsak je po svoje izkusil svet in življenje, od *partizanstva*, izgnanstva do povojne obnove in obračunavanj na eni in drugi strani.
▪ Narodni heroj Andrej Cetinski Lev je napisal 48 strani spominov na prvo leto *partizanstva*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[partizánstvo]
IPA: [paɾtiˈzaːnstʊɔ]

ednina

IMENOVALNIK: partizánstv**o**
RODILNIK: partizánstv**a**
DAJALNIK: partizánstv**u**
TOŽILNIK: partizánstv**o**
MESTNIK: pri partizánstv**u**
ORODNIK: s partizánstv**om**

TONEMSKO

[partizânstvo]
IPA: [paɾtizáːnstʊɔ̀]

ednina

IMENOVALNIK: partizânstv**o**
RODILNIK: partizânstv**a**
DAJALNIK: partizânstv**u**
TOŽILNIK: partizânstv**o**
MESTNIK: pri partizânstv**u**
ORODNIK: s partizânstv**om**

IZVOR

↑partizan

pávijan pávijana tudi **paviján** pavijána samostalnik moškega spola

[pávijan] tudi [paviján]

POMEN

1. opica s podolgovatim gobcem in ostrimi podočniki, ki živi v Afriki; primerjaj lat. *Papio*

▪ *Pavijani* živijo v tropih, ki štejejo 20 do 150 osebkov.
▪ Afriški leopard ponoči v savani lovi *pavijane*, antilope in različne manjše živali.
▪ *Pavijani* se vsak dan igrajo in negujejo drug drugega.

2. slabšalno kdor je omejen, neinteligenten ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno opica

▪ Poskrbi, da bo ta divja horda *pavijanov* zapustila mojo pisarno!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pávijan]
IPA: [ˈpaːʊijan]

ednina

IMENOVALNIK: pávijan
RODILNIK: pávijan**a**
DAJALNIK: pávijan**u**
TOŽILNIK: pávijan**a**
MESTNIK: pri pávijan**u**
ORODNIK: s pávijan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pávijan**a**
RODILNIK: pávijan**ov**
DAJALNIK: pávijan**oma**
TOŽILNIK: pávijan**a**
MESTNIK: pri pávijan**ih**
ORODNIK: s pávijan**oma**

množina

IMENOVALNIK: pávijan**i**
RODILNIK: pávijan**ov**
DAJALNIK: pávijan**om**
TOŽILNIK: pávijan**e**
MESTNIK: pri pávijan**ih**
ORODNIK: s pávijan**i**

tudi

[paviján]
IPA: [paʊiˈjaːn]

ednina

IMENOVALNIK: paviján
RODILNIK: pavijána
DAJALNIK: pavijánu
TOŽILNIK: pavijána
MESTNIK: pri pavijánu
ORODNIK: s pavijánom

dvojina

IMENOVALNIK: pavijána
RODILNIK: pavijánov
DAJALNIK: pavijánoma
TOŽILNIK: pavijána
MESTNIK: pri pavijánih
ORODNIK: s pavijánoma

množina

IMENOVALNIK: pavijáni
RODILNIK: pavijánov
DAJALNIK: pavijánom
TOŽILNIK: pavijáne
MESTNIK: pri pavijánih
ORODNIK: s pavijáni

TONEMSKO

[pâvijan]
IPA: [páːʊ̀ijan]

ednina

IMENOVALNIK: pâvijan
RODILNIK: pâvijana
DAJALNIK: pâvijanu
TOŽILNIK: pâvijana
MESTNIK: pri pâvijanu
ORODNIK: s pâvijanom

dvojina

IMENOVALNIK: pâvijana
RODILNIK: pâvijanov
DAJALNIK: pâvijanoma
TOŽILNIK: pâvijana
MESTNIK: pri pâvijanih

ORODNIK: s pâvijan**oma**

množina

IMENOVALNIK: pâvijan**i**
RODILNIK: pâvijan**ov**
DAJALNIK: pâvijan**om**
TOŽILNIK: pâvijan**e**
MESTNIK: pri pâvijan**ih**
ORODNIK: s pâvijan**i**

tudi

[pavijân]
IPA: [paʊijá:n]

ednina

IMENOVALNIK: pavijân
RODILNIK: pavijân**a**
DAJALNIK: pavijân**u**
TOŽILNIK: pavijân**a**
MESTNIK: pri pavijân**u**
ORODNIK: s pavijân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pavijân**a**
RODILNIK: pavijân**ov**
DAJALNIK: pavijân**oma**
TOŽILNIK: pavijân**a**
MESTNIK: pri pavijân**ih**
ORODNIK: s pavijân**oma**

množina

IMENOVALNIK: pavijân**i**
RODILNIK: pavijân**ov**
DAJALNIK: pavijân**om**
TOŽILNIK: pavijân**e**
MESTNIK: pri pavijân**ih**
ORODNIK: s pavijân**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pavian* in niz. *baviaan* iz frc. *babouin*, prvotno ‘neumnež’

Pb simbol

POMEN

simbol za kemijski element *svinec*

▪ Posledica onesnaženja okolja s *Pb* je, da narašča tudi njegova vsebnost v živih organizmih.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Pb*, simbola za element ↑svinec, lat. *plumbum*

pélikan pélikana tudi **pelikán** pelikána samostalnik moškega spola

[pélikan] tudi [pelikán]

POMEN

velika vodna ptica z dolgim kljunom in večjo kožnato vrečo pod njim; primerjaj lat. *Pelecanus*

▪ *Pelikani* živijo v kolonijah in so učinkoviti ribiči, ki v vrsti prečešejo plitvine.
▪ *Pelikani* gnezdijo na otokih, hranijo se v bližini obale.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pélikan]
IPA: ['pe:likan]

ednina

IMENOVALNIK: pélikan
RODILNIK: pélikan**a**
DAJALNIK: pélikan**u**
TOŽILNIK: pélikan**a**
MESTNIK: pri pélikan**u**
ORODNIK: s pélikan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pélikan**a**
RODILNIK: pélikan**ov**
DAJALNIK: pélikan**oma**
TOŽILNIK: pélikan**a**
MESTNIK: pri pélikan**ih**
ORODNIK: s pélikan**oma**

množina

IMENOVALNIK: pélikan**i**
RODILNIK: pélikan**ov**
DAJALNIK: pélikan**om**
TOŽILNIK: pélikan**e**
MESTNIK: pri pélikan**ih**
ORODNIK: s pélikan**i**

tudi

[pelikán]
IPA: [pɛli'ka:n]

ednina

IMENOVALNIK: pelikán
RODILNIK: pelikán**a**
DAJALNIK: pelikán**u**
TOŽILNIK: pelikán**a**
MESTNIK: pri pelikán**u**
ORODNIK: s pelikán**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pelikán**a**
RODILNIK: pelikán**ov**
DAJALNIK: pelikán**oma**
TOŽILNIK: pelikán**a**
MESTNIK: pri pelikán**ih**
ORODNIK: s pelikán**oma**

množina

IMENOVALNIK: pelikán**i**
RODILNIK: pelikán**ov**
DAJALNIK: pelikán**om**
TOŽILNIK: pelikán**e**
MESTNIK: pri pelikán**ih**
ORODNIK: s pelikán**i**

TONEMSKO

[pȇlikan]
IPA: [pé:lìkan]

ednina

IMENOVALNIK: pȇlikan
RODILNIK: pȇlikan**a**
DAJALNIK: pȇlikan**u**
TOŽILNIK: pȇlikan**a**
MESTNIK: pri pȇlikan**u**

ORODNIK: s pȇlikan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pȇlikan**a**
RODILNIK: pȇlikan**ov**
DAJALNIK: pȇlikan**oma**
TOŽILNIK: pȇlikan**a**
MESTNIK: pri pȇlikan**ih**
ORODNIK: s pȇlikan**oma**

množina

IMENOVALNIK: pȇlikan**i**
RODILNIK: pȇlikan**ov**
DAJALNIK: pȇlikan**om**
TOŽILNIK: pȇlikan**e**
MESTNIK: pri pȇlikan**ih**
ORODNIK: s pȇlikan**i**

tudi

[pelikân]
IPA: [pɛliká:n]

ednina

IMENOVALNIK: pelikân
RODILNIK: pelikân**a**
DAJALNIK: pelikân**u**
TOŽILNIK: pelikân**a**
MESTNIK: pri pelikân**u**
ORODNIK: s pelikân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: pelikân**a**
RODILNIK: pelikân**ov**
DAJALNIK: pelikân**oma**
TOŽILNIK: pelikân**a**
MESTNIK: pri pelikân**ih**
ORODNIK: s pelikân**oma**

množina

IMENOVALNIK: pelikân**i**
RODILNIK: pelikân**ov**
DAJALNIK: pelikân**om**
TOŽILNIK: pelikân**e**
MESTNIK: pri pelikân**ih**
ORODNIK: s pelikân**i**

STALNE ZVEZE

kodrasti pelikan
iz zoologije večji pelikan z daljšim perjem na glavi in oranžnim spodnjim delom kljuna, ki živi zlasti v jugovzhodni Evropi ter južni in jugovzhodni Aziji; primerjaj lat. *Pelecanus crispus*
▪ Na brežinah tega z ribami bogatega jezera vsako leto gnezdi kakih sto parov redkih *kodrastih pelikanov*.
▪ Edinstven ekosistem je gostišče pisane palete flore in favne, tudi ogroženih vrst, denimo pritlikavih kormoranov, rdečevratih gosi, *kodrastih pelikanov*.
▪ *Kodrasti pelikan* je na seznamu ogroženih vrst.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pelikan* in srlat. *pelicanus* iz gr. *pelekán*, iz *pélekys* ‘dvorezna sekira’ po obliki pelikanovega kljuna

piščál piščáli samostalnik ženskega spola

[piščáu̯]

POMEN

1. preprosto glasbilo v obliki ravne cevi, v katero se piha

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bambusova, glinena, lesena, trstena piščal | koščena, neandertalčeva, paleolitska, prazgodovinska piščal
▪ Se še spominjate, kako vam je dedek izdelal leskovo *piščal*?
▪ Starost plasti, v kateri so našli neandertalčevo *piščal*, so datirali še v Kanadi in ZDA.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
najti piščal
▪ Marsikdo se je v otroštvu naučil izdelovati *piščal* iz vrbove vejice.
▪ V jami so med okostji jamskih medvedov in številnih sledov pračloveka našli znamenito *piščal*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
glas, zvok piščali
▪ Zvok *piščali* in tolkal je kar vabil k plesu.
▪ Šolarji se preizkušajo v izdelavi *piščali*, zapestnic in pisanic.

…

▪ Iz sosednje ulice so se začeli razlegati zvoki bobnov in *piščali*.
▪ Igra na *piščali*, ki jih je sam izdelal.

1.1. temu glasbilu podobna priprava za signaliziranje; SIN.: piščalka
▪ Začetek požarne vaje je bil naznanjen s piskom *piščali*.
▪ Če bi policist kaj posumil, bi takoj zapiskal na *piščal* in stekel za njim.

2. vsak od cevastih delov orgel, v katerem nastaja ton

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
orgelska piščal
▪ Obnovili so sapnice in klaviaturi, najobsežnejše delo pa je bila rekonstrukcija kovinskih orgelskih *piščali*.
▪ Kovinske *piščali* smo očistili, poravnali in pritrdili, kjer so bile poškodovane.
▪ Lesene *piščali* se oglašajo mehkeje, bolj polno, kovinske bolj rezko, odločno.

3. kost na notranjem delu goleni, ki sega od kolena do gležnja; SIN.: golen, golenica
▪ Zadnje zdravniške preiskave so pokazale, da ima počeno desno *piščal*.
▪ Zlomil si je stegnenico, *piščal* in gleženj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[piščáu̯]

IPA: [piʃˈʧa:u̯]
ednina
IMENOVALNIK: piščál
RODILNIK: piščáli
DAJALNIK: piščáli
TOŽILNIK: piščál
MESTNIK: pri piščáli
ORODNIK: s piščáljo
dvojina
IMENOVALNIK: piščáli
RODILNIK: piščáli
DAJALNIK: piščálma tudi piščálima
TOŽILNIK: piščáli
MESTNIK: pri piščálih
ORODNIK: s piščálma tudi s piščálima
množina
IMENOVALNIK: piščáli
RODILNIK: piščáli
DAJALNIK: piščálim
TOŽILNIK: piščáli
MESTNIK: pri piščálih
ORODNIK: s piščálmi

TONEMSKO
[piščâu̯]
IPA: [piʃʧá:u̯]
ednina
IMENOVALNIK: piščâl
RODILNIK: piščâli
DAJALNIK: piščâli
TOŽILNIK: piščâl
MESTNIK: pri piščâli
ORODNIK: s piščâljo
dvojina
IMENOVALNIK: piščâli
RODILNIK: piščâli
DAJALNIK: piščâlma tudi piščâlima
TOŽILNIK: piščâli
MESTNIK: pri piščâlih
ORODNIK: s piščâlma tudi s piščâlima
množina
IMENOVALNIK: piščâli
RODILNIK: piščâli
DAJALNIK: piščâlim
TOŽILNIK: piščâli
MESTNIK: pri piščâlih
ORODNIK: s piščâlmi

STALNE ZVEZE

panova piščal in **Panova piščal**
glasbilo iz več povezanih piščali, razporejenih po dolžini
▪ Najstarejši predhodnik orgel je *panova piščal*, ki je bila sestavni del antične mitologije.
▪ Uživali smo ob zvoku diatonične harmonike, klavirja, dveh violin in *panove piščali*.

Panova piščal in **panova piščal**
glasbilo iz več povezanih piščali, razporejenih po dolžini
▪ V delavnici bomo izdelali *Panovo piščal* in nanjo tudi zapiskali.

BESEDOTVORJE
manjšalnica: piščálka

IZVOR
= stcslov. *pištalь*, star. hrv. *pišćal*, rus. *piščál* ‘top, težko orožje’ < pslov. **piščalь*, iz ↑piskati; pomen ‘golenica’ se je razvil pod vplivom lat. *tibia* ‘golenica’, prvotno ‘piskalo, piščal’, ker je iz te votle kosti mogoče izdelati piščal

piščálka piščálke samostalnik ženskega spola
[piščáu̯ka]
POMEN
1. preprosto glasbilo v obliki ravne cevi, zlasti manjše, v katero se piha
▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
igrati na piščalko
▪ Zaigrali so na *piščalke*, ki so si jih naredili iz vrbovih palic.
▪ Kadar je pasel kravico, je vedno igral na *piščalko*.
…
▪ Najljubša igrača mojega očeta je bil nožek, s katerim si je med pašo izdeloval *piščalke*.

1.1. temu glasbilu podobna priprava za signaliziranje; SIN.: piščal
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
sodnikova, sodniška piščalka
▪ Nočno tišino je prekinil predirljiv zvok policijske *piščalke*.
▪ Ko se je še zadnjič oglasila sodnikova *piščalka*, je na stadionu zavladal molk.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
pisk, zvok, žvižg piščalke
▪ Vsak vrhunski športnik se zaveda, da je ob žvižgu *piščalke* treba dati vse od sebe.
▪ Zvok *piščalke* je natanko opolnoči naznanil začetek pohoda.
…
▪ *Piščalka* je predirljivo zapiskala, vlak se je začel premikati.
▪ Taborovodja je s *piščalko* v ustih dajal navodila za odhod.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[piščáu̯ka]
IPA: [piʃˈʧa:u̯ka]
ednina
IMENOVALNIK: piščálka
RODILNIK: piščálke
DAJALNIK: piščálki
TOŽILNIK: piščálko
MESTNIK: pri piščálki
ORODNIK: s piščálko
dvojina
IMENOVALNIK: piščálki

RODILNIK: piščálk
DAJALNIK: piščálk**ama**
TOŽILNIK: piščálk**i**
MESTNIK: pri piščálk**ah**
ORODNIK: s piščálk**ama**

množina

IMENOVALNIK: piščálk**e**
RODILNIK: piščálk
DAJALNIK: piščálk**am**
TOŽILNIK: piščálk**e**
MESTNIK: pri piščálk**ah**
ORODNIK: s piščálk**ami**

TONEMSKO

[piščâu̯ka]
IPA: [piʃʧáːu̯kà]

ednina

IMENOVALNIK: piščâlk**a**
RODILNIK: piščâlk**e**
DAJALNIK: piščâlk**i**
TOŽILNIK: piščâlk**o**
MESTNIK: pri piščâlk**i**
ORODNIK: s piščâlk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: piščâlk**i**
RODILNIK: piščâlk
DAJALNIK: piščâlk**ama**
TOŽILNIK: piščâlk**i**
MESTNIK: pri piščâlk**ah**
ORODNIK: s piščâlk**ama**

množina

IMENOVALNIK: piščâlk**e**
RODILNIK: piščâlk
DAJALNIK: piščâlk**am**
TOŽILNIK: piščâlk**e**
MESTNIK: pri piščâlk**ah**
ORODNIK: s piščâlk**ami**

FRAZEOLOGIJA

mož s piščalko
športni sodnik
▪ Če je *mož s piščalko* neopazen in če po tekmi nihče ne govori o njem, pomeni, da je bil dober.
▪ Kako pa je z nagradami za naše košarkarske sodnike? Pripada jim precej manjši del kolača, kot si ga delijo *možje s piščalko* v drugih evropskih državah.

IZVOR
↑piščal

plátinast plátinasta plátinasto pridevnik

[plátinast]
POMEN

1. ki je iz platine ali vsebuje platino
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
platinast prstan | platinasto ohišje
▪ Izmenjala sta si *platinasta* prstana, nevestinega so dodatno krasili še briljanti.
▪ Poleg 40-milimetrskega *platinastega* ohišja je iz te kovine narejena tudi številčnica.

1.1. ki spominja na platino ali je tak kot pri platini
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
platinasti lasje | platinasta barva
▪ *Platinasti* lasje se lepo podajo k tokratnem izboru obleke.
▪ Kovinsko ohišje *platinaste* barve je kockasto.

1.2. ki ima svetle lase
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
platinasta blondinka, lepotica
▪ Po daljšem premoru se *platinasta* lepotica vrača na glasbeno prizorišče z novim albumom.

2. v obliki **platinasti** ki je v zvezi z glasbeno nagrado
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
platinasti album | platinasta nagrada | platinasta naklada | platinasto priznanje
▪ Njeni prvi dve plošči sta bili prodani v *platinasti* nakladi.
▪ Na koncertu bodo obiskovalci prisluhnili uspešnicam s *platinastih* albumov.
▪ Do konca leta 2000 je dosegel *platinasto* nagrado za milijon prodanih primerkov.
▸ prisl. + **prid. beseda**
dvakrat, večkrat platinast
▪ Njena plošča je bila prodana v dvakrat *platinasti* nakladi.

3. ekspresivno ki je v zvezi s sedemdeseto obletnico česa
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
platinasta poroka
▪ *Platinasto* poroko so proslavili v družinskem krogu.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO

[plátinast]
IPA: [ˈplaːtinast]
OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plátinast
določno plátinast**i**
RODILNIK: plátinast**ega**
DAJALNIK: plátinast**emu**
TOŽILNIK: plátinast
določno plátinast**i**
živo plátinast**ega**
MESTNIK: pri plátinast**em**
ORODNIK: s plátinast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: plátinast**a**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**ima**
TOŽILNIK: plátinast**a**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**ima**

množina
IMENOVALNIK: plátinast**i**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**im**
TOŽILNIK: plátinast**e**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: plátinast**a**
RODILNIK: plátinast**e**
DAJALNIK: plátinast**i**
TOŽILNIK: plátinast**o**
MESTNIK: pri plátinast**i**
ORODNIK: s plátinast**o**
dvojina
IMENOVALNIK: plátinast**i**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**ima**
TOŽILNIK: plátinast**i**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**ima**
množina
IMENOVALNIK: plátinast**e**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**im**
TOŽILNIK: plátinast**e**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: plátinast**o**
RODILNIK: plátinast**ega**
DAJALNIK: plátinast**emu**
TOŽILNIK: plátinast**o**
MESTNIK: pri plátinast**em**
ORODNIK: s plátinast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plátinast**i**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**ima**
TOŽILNIK: plátinast**i**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**ima**
množina
IMENOVALNIK: plátinast**a**
RODILNIK: plátinast**ih**
DAJALNIK: plátinast**im**
TOŽILNIK: plátinast**a**
MESTNIK: pri plátinast**ih**
ORODNIK: s plátinast**imi**

TONEMSKO
[plâtinast]
IPA: [plá:tìnast]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: plâtinast
določno plâtinast**i**
RODILNIK: plâtinast**ega**
DAJALNIK: plâtinast**emu**
TOŽILNIK: plâtinast
določno plâtinast**i**
živo plâtinast**ega**
MESTNIK: pri plâtinast**em**
ORODNIK: s plâtinast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plâtinast**a**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**ima**
TOŽILNIK: plâtinast**a**
MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**ima**
množina
IMENOVALNIK: plâtinast**i**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**im**
TOŽILNIK: plâtinast**e**
MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: plâtinast**a**
RODILNIK: plâtinast**e**
DAJALNIK: plâtinast**i**
TOŽILNIK: plâtinast**o**
MESTNIK: pri plâtinast**i**
ORODNIK: s plâtinast**o**
dvojina
IMENOVALNIK: plâtinast**i**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**ima**
TOŽILNIK: plâtinast**i**
MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**ima**
množina
IMENOVALNIK: plâtinast**e**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**im**
TOŽILNIK: plâtinast**e**
MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: plâtinast**o**
RODILNIK: plâtinast**ega**
DAJALNIK: plâtinast**emu**
TOŽILNIK: plâtinast**o**
MESTNIK: pri plâtinast**em**
ORODNIK: s plâtinast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plâtinast**i**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**ima**
TOŽILNIK: plâtinast**i**
MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**ima**
množina
IMENOVALNIK: plâtinast**a**
RODILNIK: plâtinast**ih**
DAJALNIK: plâtinast**im**
TOŽILNIK: plâtinast**a**

MESTNIK: pri plâtinast**ih**
ORODNIK: s plâtinast**imi**

IZVOR
↑platina

plêhek plêhka plêhko pridevnik
[plêhək]
POMEN
1. ki nima izrazite lastnosti, zlasti okusa, zvoka
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
plehek okus | plehki zvoki
▪ Lahke jedi ne smejo biti enolične, *plehkega* okusa in na videz neprivlačne.
▪ Glasbeniki so pripravili večer skladb za manj običajno zasedbo flavte, violine in viole, večer v lahkotnih, a ne *plehkih* zvokih.
2. ekspresivno ki ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati ali se mu to pripisuje; SIN.: ekspresivno plitek, ekspresivno plitev
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Zelo *plehke* in površinske osebe si mojega spoštovanja ne zaslužijo.
▪ V medijih me je vedno prikazoval kot *plehko* dekle, vendar bom njemu in drugim dokazala, da nisem taka.
...
▪ Tehnika nam omogoča, da smo informirani kot še nikoli, a postajamo v povprečju vedno bolj *plehki*.
2.1. ekspresivno ki je zaradi nepoglobljenosti, neprepričljivosti nezadovoljiv
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
plehki argumenti, izgovori | plehka komedija, zgodba | plehka vsebina | plehka zabava | plehke besede | plehka besedila
▪ Ne smete se skrivati za *plehkimi* izgovori, ampak se morate zazreti vase in se izprašati.
▪ Predstava bo požela velik odmev tako pri občinstvu kot pri strokovni javnosti, saj ne gre za *plehko* komedijo, ampak za izjemno umetniško delo.
▪ Mnogi opozarjajo, da poplava *plehkih* besedil že povzroča posledice, da poslušalci in gledalci pogosto sploh nimajo več izbire.
▸ prisl. + **prid. beseda**
dokaj, precej plehek | preveč plehek
▪ Za nekatere je film imel sicer dokaj *plehko* vsebino, a mnogi so v njem odkrili polno skritih sporočil.
▪ Če bo prispevek preveč *plehek*, ne bo objavljen.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[plêhək]
IPA: [ˈplɛːxək]
OSNOVNIK

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: plêhek tudi plehák
določno plêhk**i**
RODILNIK: plêhk**ega**
DAJALNIK: plêhk**emu**
TOŽILNIK: plêhek tudi plehák
določno plêhk**i**
živo plêhk**ega**
MESTNIK: pri plêhk**em**
ORODNIK: s plêhk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plêhk**a**
RODILNIK: plêhk**ih**
DAJALNIK: plêhk**ima**
TOŽILNIK: plêhk**a**
MESTNIK: pri plêhk**ih**
ORODNIK: s plêhk**ima**
množina
IMENOVALNIK: plêhk**i**
RODILNIK: plêhk**ih**
DAJALNIK: plêhk**im**
TOŽILNIK: plêhk**e**
MESTNIK: pri plêhk**ih**
ORODNIK: s plêhk**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: plêhk**a**
RODILNIK: plêhk**e**
DAJALNIK: plêhk**i**
TOŽILNIK: plêhk**o**
MESTNIK: pri plêhk**i**
ORODNIK: s plêhk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: plêhk**i**
RODILNIK: plêhk**ih**
DAJALNIK: plêhk**ima**
TOŽILNIK: plêhk**i**
MESTNIK: pri plêhk**ih**
ORODNIK: s plêhk**ima**
množina
IMENOVALNIK: plêhk**e**
RODILNIK: plêhk**ih**
DAJALNIK: plêhk**im**
TOŽILNIK: plêhk**e**
MESTNIK: pri plêhk**ih**
ORODNIK: s plêhk**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: plêhk**o**
RODILNIK: plêhk**ega**
DAJALNIK: plêhk**emu**
TOŽILNIK: plêhk**o**
MESTNIK: pri plêhk**em**
ORODNIK: s plêhk**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plêhk**i**
RODILNIK: plêhk**ih**
DAJALNIK: plêhk**ima**
TOŽILNIK: plêhk**i**
MESTNIK: pri plêhk**ih**

ORODNIK: s plêhk**ima**

množina

IMENOVALNIK: plêhk**a**

RODILNIK: plêhk**ih**

DAJALNIK: plêhk**im**

TOŽILNIK: plêhk**a**

MESTNIK: pri plêhk**ih**

ORODNIK: s plêhk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj plêhek tudi bòlj plehák

ženski spol

EDNINA: bòlj plêhk**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj plêhk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj plêhek tudi nàjbolj in nájbolj plehák

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj plêhk**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj plêhk**o**

TONEMSKO

[pléhək]

IPA: [plè:xə́k]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pléhek tudi plehâk

določno pléhk**i**

RODILNIK: pléhk**ega**

DAJALNIK: pléhk**emu**

TOŽILNIK: pléhek tudi plehâk

določno pléhk**i**

živo pléhk**ega**

MESTNIK: pri pléhk**em**

ORODNIK: s pléhk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pléhk**a**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**ima**

TOŽILNIK: pléhk**a**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**ima**

množina

IMENOVALNIK: pléhk**i**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**im**

TOŽILNIK: pléhk**e**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pléhk**a**

RODILNIK: pléhk**e**

DAJALNIK: pléhk**i**

TOŽILNIK: pléhk**o**

MESTNIK: pri pléhk**i**

ORODNIK: s pléhk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pléhk**i**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**ima**

TOŽILNIK: pléhk**i**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**ima**

množina

IMENOVALNIK: pléhk**e**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**im**

TOŽILNIK: pléhk**e**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pléhk**o**

RODILNIK: pléhk**ega**

DAJALNIK: pléhk**emu**

TOŽILNIK: pléhk**o**

MESTNIK: pri pléhk**em**

ORODNIK: s pléhk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pléhk**i**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**ima**

TOŽILNIK: pléhk**i**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**ima**

množina

IMENOVALNIK: pléhk**a**

RODILNIK: pléhk**ih**

DAJALNIK: pléhk**im**

TOŽILNIK: pléhk**a**

MESTNIK: pri pléhk**ih**

ORODNIK: s pléhk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pléhek tudi bòlj plehâk

ženski spol

EDNINA: bòlj pléhk**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj pléhk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pléhek tudi nàjbolj in nâjbolj plehâk

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pléhk**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pléhk**o**

IZVOR

iz **plaxati* ‘liti, brizgati’ = rus. *plexátь* < pslov. **plexati* < ide. **plek-* ‘tolči, tanjšati, plosk’

plêhko prislov

[plêhko] tudi [plehkó]

POMEN

1. takó, da nima izrazite lastnosti, zlasti okusa, zvoka

▸ **prisl.** + glag.

▪ V treh letih se eterična olja v steklenički razdišijo in ob stiku s kožo dišava diši bolj *plehko*, kot bi sicer.

▪ Na trenutke zveni dokaj *plehko*, a ga nekaj prijemov rešuje iz monotonosti.

...

▪ Vino je izgubilo alkohol, njegov okus pa je *plehko* prazen.

2. ekspresivno takó, da je zaradi nepoglobljenosti, neprepričljivosti nezadovoljivo

▸ **prisl.** + glag.

plehko zveneti

▪ Treba je obdržati vsebinsko kakovost, da pesmi ne zvenijo *plehko* in niso zgolj prazno sporočilo.

▪ Vsega ni mogoče preliti na papir in zapisati tako, da besede ne bi izzvenele preveč *plehko*.

...

▪ Napisano je tako primitivno in *plehko*, da me je kar vrglo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plêhko] tudi [plehkó]

IPA: ['plɛːxkɔ] tudi [plɛx'kɔː]

OSNOVNIK: plêhko tudi plehkó

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj plêhko tudi bòlj plehkó

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj plêhko tudi nàjbolj in nájbolj plehkó

TONEMSKO

[pléhko] tudi [plehkọ̑]

IPA: [plè:xkó] tudi [plɛxkó:]

OSNOVNIK: pléhko in plehkọ̑

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bȍlj pléhko in bȍlj plehkọ̑

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nȁjbolj in nâjbolj pléhko tudi nȁjbolj in nâjbolj plehkọ̑

IZVOR

↑plehek

plêhkost plêhkosti samostalnik ženskega spola

[plêhkost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da nima izrazite lastnosti, zlasti okusa, zvoka

▪ Lanska predstavnica ni imela nikakršnih možnosti že zaradi *plehkosti* glasbe.

▪ Vino se redči, dobiva zoprn vonj, ki spominja na *plehkost*.

▪ *Plehkost* in ponovljivost naj bi nadomestile nove jedi, za katere sta značilni umnost in domišljija.

2. ekspresivno lastnost koga, da ni sposoben, ne želi poglobljeno razmišljati, čustvovati ali se mu to pripisuje; SIN.: ekspresivno plitkost, ekspresivno plitvost

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Lik z ironijo in cinizmom pooseblja moralno *plehkost* meščanske elite.

▪ Vse skupaj se je vrtelo okoli vprašanja, zakaj za vraga ljudje zijajo v to *plehkost* značajev in podob na ekranih.

...

▪ Vse več je revij in tabloidov, v katerih prevladujejo *plehkost*, cenenost, opravljivost.

2.1. ekspresivno lastnost česa, da je zaradi nepoglobljenosti, neprepričljivosti nezadovoljivo

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Ob neznosni *plehkosti* pogovorov je malodane začutila prezir do teh ljudi.

▪ Manj naseljena območja se pri tem prazniku uspešneje upirajo vedno večji *plehkosti* praznovanja.

▪ Največ studa nad *plehkostjo* potrošništva srečamo pri intelektualcih.

...

▪ Politiko, ki deluje na osnovi grobih napadov in osebnega obračunavanja, je treba v vsej njeni *plehkosti* razgaliti.

3. ekspresivno govorjenje, ravnanje, ki je zaradi nepoglobljenosti, neprepričljivosti nezadovoljivo

▪ Njun pogovor je bil poln vsakdanjih *plehkosti*.

▪ Na poti domov sem se odločila, da težke misli prekrijem s *plehkostmi*.

▪ Ne bi bilo treba poslušati *plehkosti* in gledati trapaste scene.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plêhkost]

IPA: ['plɛːxkɔst]

ednina

IMENOVALNIK: plêhkost

RODILNIK: plêhkost**i**

DAJALNIK: plêhkost**i**

TOŽILNIK: plêhkost

MESTNIK: pri plêhkost**i**

ORODNIK: s plêhkost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: plêhkost**i**

RODILNIK: plêhkost**i**

DAJALNIK: plêhkost**ma** tudi plêhkost**ima**

TOŽILNIK: plêhkost**i**

MESTNIK: pri plêhkost**ih**

ORODNIK: s plêhkost**ma** tudi s plêhkost**ima**

množina

IMENOVALNIK: plêhkost**i**

RODILNIK: plêhkost**i**

DAJALNIK: plêhkost**im**

TOŽILNIK: plêhkost**i**

MESTNIK: pri plêhkost**ih**

ORODNIK: s plêhkost**mi**

TONEMSKO

[pléhkost]

IPA: [plè:xkɔ́st]

ednina

IMENOVALNIK: pléhkost

RODILNIK: pléhkost**i**

DAJALNIK: pléhkost**i**
TOŽILNIK: pléhkost
MESTNIK: pri pléhkost**i**
ORODNIK: s pléhkost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: pléhkost**i**
RODILNIK: pléhkost**i**
DAJALNIK: pléhkost**ma** tudi pléhkost**ima**
TOŽILNIK: pléhkost**i**
MESTNIK: pri pléhkost**ih**
ORODNIK: s pléhkost**ma** tudi s pléhkost**ima**

množina

IMENOVALNIK: pléhkost**i**
RODILNIK: pléhkost**i**
DAJALNIK: pléhkost**im**
TOŽILNIK: pléhkost**i**
MESTNIK: pri pléhkost**ih**
ORODNIK: s pléhkost**mi**

IZVOR
↑plehek

plúžiti plúžim nedovršni glagol
[plúžiti]
POMEN
1. s snežnim plugom odstranjevati sneg
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
plužiti cesto | plužiti sneg
▪ Cestno podjetje je državne ceste *plužilo* vso noč.
▪ Bočno parkirana vozila povzročajo preglavice vozilom, ki *plužijo* sneg.
▸ prisl. + **glag.**
pozimi plužiti | redno plužiti
▪ Krajani smo urejali makadamske ceste in jih pozimi sami *plužili*.
▪ Gozdna cesta do koče se redno *pluži*, tako da je vedno prevozna z verigami.
...
▪ Zimske službe začnejo *plužiti*, ko je na cestišču tri do pet centimetrov snega.
▪ Cesta se *pluži* in posipa, dokler višina novozapadlega snega ne preseže 15 centimetrov.
2. iz športa smučati tako, da sta sprednja konca smuči skupaj, zadnja pa precej narazen
▪ Že prvo popoldne smo stopili na smuči, učili smo se *plužiti* in zavijati.
▪ Tisti, ki veliko *plužijo* in oddrsavajo, bodo srečnejši na zmerno ali manj usločenih smučeh.
3. ekspresivno počasi, s težavo se premikati naprej
▪ Bila je sama v belem svetu snega in tišine, *plužila* je skozi snežne zamete, ki so ji segali do stegen.
▪ Stroji za pobiranje grozdja *plužijo* skozi vinograde.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[plúžiti]
IPA: [ˈpluːʒiti]
NEDOLOČNIK: plúžiti
NAMENILNIK: plúžit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: plúži**m**
2. OSEBA: plúži**š**
3. OSEBA: plúži
dvojina
1. OSEBA: plúži**va**
2. OSEBA: plúži**ta**
3. OSEBA: plúži**ta**
množina
1. OSEBA: plúži**mo**
2. OSEBA: plúži**te**
3. OSEBA: plúži**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: plúži
dvojina
1. OSEBA: plúži**va**
2. OSEBA: plúži**ta**
množina
1. OSEBA: plúži**mo**
2. OSEBA: plúži**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: plúžil
DVOJINA: plúžil**a**
MNOŽINA: plúžil**i**
ženski spol
EDNINA: plúžil**a**
DVOJINA: plúžil**i**
MNOŽINA: plúžil**e**
srednji spol
EDNINA: plúžil**o**
DVOJINA: plúžil**i**
MNOŽINA: plúžil**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: plužèč
RODILNIK: plužéč**ega**
DAJALNIK: plužéč**emu**
TOŽILNIK: plužèč
živo plužéč**ega**
MESTNIK: pri plužéč**em**
ORODNIK: s plužéč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plužéč**a**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**ima**
TOŽILNIK: plužéč**a**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**ima**
množina
IMENOVALNIK: plužéč**i**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**im**
TOŽILNIK: plužéč**e**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**imi**
ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: plužéč**a**
RODILNIK: plužéč**e**
DAJALNIK: plužéč**i**
TOŽILNIK: plužéč**o**
MESTNIK: pri plužéč**i**
ORODNIK: s plužéč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: plužéč**i**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**ima**
TOŽILNIK: plužéč**i**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**ima**
množina
IMENOVALNIK: plužéč**e**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**im**
TOŽILNIK: plužéč**e**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: plužéč**e**
RODILNIK: plužéč**ega**
DAJALNIK: plužéč**emu**
TOŽILNIK: plužéč**e**
MESTNIK: pri plužéč**em**
ORODNIK: s plužéč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plužéč**i**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**ima**
TOŽILNIK: plužéč**i**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**ima**
množina
IMENOVALNIK: plužéč**a**
RODILNIK: plužéč**ih**
DAJALNIK: plužéč**im**
TOŽILNIK: plužéč**a**
MESTNIK: pri plužéč**ih**
ORODNIK: s plužéč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: plúžen
RODILNIK: plúžen**ega**
DAJALNIK: plúžen**emu**
TOŽILNIK: plúžen
živo plúžen**ega**
MESTNIK: pri plúžen**em**
ORODNIK: s plúžen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plúžen**a**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**ima**
TOŽILNIK: plúžen**a**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**ima**
množina
IMENOVALNIK: plúžen**i**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**im**
TOŽILNIK: plúžen**e**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: plúžen**a**
RODILNIK: plúžen**e**
DAJALNIK: plúžen**i**
TOŽILNIK: plúžen**o**
MESTNIK: pri plúžen**i**
ORODNIK: s plúžen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: plúžen**i**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**ima**
TOŽILNIK: plúžen**i**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**ima**
množina
IMENOVALNIK: plúžen**e**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**im**
TOŽILNIK: plúžen**e**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: plúžen**o**
RODILNIK: plúžen**ega**
DAJALNIK: plúžen**emu**
TOŽILNIK: plúžen**o**
MESTNIK: pri plúžen**em**
ORODNIK: s plúžen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: plúžen**i**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**ima**
TOŽILNIK: plúžen**i**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**ima**
množina
IMENOVALNIK: plúžen**a**
RODILNIK: plúžen**ih**
DAJALNIK: plúžen**im**
TOŽILNIK: plúžen**a**
MESTNIK: pri plúžen**ih**
ORODNIK: s plúžen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: plúženj**e**
RODILNIK: plúženj**a**
DAJALNIK: plúženj**u**
TOŽILNIK: plúženj**e**
MESTNIK: pri plúženj**u**
ORODNIK: s plúženj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: plúženj**i**

RODILNIK: plúženj
DAJALNIK: plúženj**ema**
TOŽILNIK: plúženj**i**
MESTNIK: pri plúženj**ih**
ORODNIK: s plúženj**ema**

množina

IMENOVALNIK: plúženj**a**
RODILNIK: plúženj
DAJALNIK: plúženj**em**
TOŽILNIK: plúženj**a**
MESTNIK: pri plúženj**ih**
ORODNIK: s plúženj**i**

TONEMSKO

[plúžiti]

IPA: [plùːʒíti]

NEDOLOČNIK: plúžiti

NAMENILNIK: plúžit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: plûži**m**
2. OSEBA: plûži**š**
3. OSEBA: plûži

dvojina

1. OSEBA: plûži**va**
2. OSEBA: plûži**ta**
3. OSEBA: plûži**ta**

množina

1. OSEBA: plûži**mo**
2. OSEBA: plûži**te**
3. OSEBA: plûži**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: plúži

dvojina

1. OSEBA: plúži**va**
2. OSEBA: plúži**ta**

množina

1. OSEBA: plúži**mo**
2. OSEBA: plúži**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: plúžil
DVOJINA: plúžil**a**
MNOŽINA: plúžil**i**

ženski spol

EDNINA: plúžil**a** in plûžil**a**
DVOJINA: plúžil**i**
MNOŽINA: plúžil**e**

srednji spol

EDNINA: plúžil**o**
DVOJINA: plúžil**i**
MNOŽINA: plúžil**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plužȅč
RODILNIK: plužȇč**ega**
DAJALNIK: plužȇč**emu**
TOŽILNIK: plužȅč
živo plužȇč**ega**
MESTNIK: pri plužȇč**em**
ORODNIK: s plužȇč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: plužȇč**a**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**ima**
TOŽILNIK: plužȇč**a**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: plužȇč**i**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**im**
TOŽILNIK: plužȇč**e**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plužȇč**a**
RODILNIK: plužȇč**e**
DAJALNIK: plužȇč**i**
TOŽILNIK: plužȇč**o**
MESTNIK: pri plužȇč**i**
ORODNIK: s plužȇč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: plužȇč**i**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**ima**
TOŽILNIK: plužȇč**i**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: plužȇč**e**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**im**
TOŽILNIK: plužȇč**e**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plužȇč**e**
RODILNIK: plužȇč**ega**
DAJALNIK: plužȇč**emu**
TOŽILNIK: plužȇč**e**
MESTNIK: pri plužȇč**em**
ORODNIK: s plužȇč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: plužȇč**i**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**ima**
TOŽILNIK: plužȇč**i**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**ima**

množina

IMENOVALNIK: plužȇč**a**
RODILNIK: plužȇč**ih**
DAJALNIK: plužȇč**im**
TOŽILNIK: plužȇč**a**
MESTNIK: pri plužȇč**ih**
ORODNIK: s plužȇč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
- IMENOVALNIK: plûžen
- RODILNIK: plûžen**ega**
- DAJALNIK: plûžen**emu**
- TOŽILNIK: plûžen
  - živo plûžen**ega**
- MESTNIK: pri plûžen**em**
- ORODNIK: s plûžen**im**

dvojina
- IMENOVALNIK: plûžen**a**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**ima**
- TOŽILNIK: plûžen**a**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**ima**

množina
- IMENOVALNIK: plûžen**i**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**im**
- TOŽILNIK: plûžen**e**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**imi**

ženski spol

ednina
- IMENOVALNIK: plûžen**a**
- RODILNIK: plûžen**e**
- DAJALNIK: plûžen**i**
- TOŽILNIK: plûžen**o**
- MESTNIK: pri plûžen**i**
- ORODNIK: s plûžen**o**

dvojina
- IMENOVALNIK: plûžen**i**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**ima**
- TOŽILNIK: plûžen**i**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**ima**

množina
- IMENOVALNIK: plûžen**e**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**im**
- TOŽILNIK: plûžen**e**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**imi**

srednji spol

ednina
- IMENOVALNIK: plûžen**o**
- RODILNIK: plûžen**ega**
- DAJALNIK: plûžen**emu**
- TOŽILNIK: plûžen**o**
- MESTNIK: pri plûžen**em**
- ORODNIK: s plûžen**im**

dvojina
- IMENOVALNIK: plûžen**i**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**ima**
- TOŽILNIK: plûžen**i**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**ima**

množina
- IMENOVALNIK: plûžen**a**
- RODILNIK: plûžen**ih**
- DAJALNIK: plûžen**im**
- TOŽILNIK: plûžen**a**
- MESTNIK: pri plûžen**ih**
- ORODNIK: s plûžen**imi**

glagolnik

ednina
- IMENOVALNIK: plúženj**e**
- RODILNIK: plúženj**a**
- DAJALNIK: plúženj**u**
- TOŽILNIK: plúženj**e**
- MESTNIK: pri plúženj**u**
- ORODNIK: s plúženj**em**

dvojina
- IMENOVALNIK: plúženj**i** in plûženj**i**
- RODILNIK: plûženj
- DAJALNIK: plúženj**ema** in plûženj**ema**
- TOŽILNIK: plúženj**i** in plûženj**i**
- MESTNIK: pri plûženj**ih**
- ORODNIK: s plúženj**ema** in s plûženj**ema**

množina
- IMENOVALNIK: plûženj**a**
- RODILNIK: plûženj
- DAJALNIK: plûženj**em**
- TOŽILNIK: plûženj**a**
- MESTNIK: pri plûženj**ih**
- ORODNIK: s plûženj**i**

IZVOR

↑plug

poétika poétike samostalnik ženskega spola

[poétika]

POMEN

1. iz literarne vede nauk o bistvu literature in njenih zvrsteh, oblikah

▪ Aristotel je razlagal metaforo in sorodne jezikovne tvorbe kot slogovno prvino *poetike* in retorike.

▪ V reviji sta glavni temi odnos med etiko in *poetiko* ter hermenevtika.

1.1. umetniški nazor, elementi, strukture, značilni za posameznega avtorja, obdobje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

avtorska, prepoznavna, samosvoja poetika | odrska, režijska, režiserska poetika | slikarska poetika

▪ Gre za avtorje s samosvojo izpovedno *poetiko*.

▪ Zrelo in domišljeno avtorsko *poetiko* razkriva na področju igranega filma.

▪ Njuna arhitekturna *poetika* izkazuje vrhunsko kompozicijsko znanje.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

graditi, izoblikovati, razvijati KAKŠNO poetiko

▪ Sredi petdesetih let je začela graditi svojo izrazito *poetiko*, nabito s prav posebnim vitalizmom.
▪ Na področju krajše proze razvija jezikovno inovativno modernistično *poetiko*.
▪ Izoblikoval je samosvojo avtorsko *poetiko*, ki je imela številne občudovalce.
...
▪ Film je s svojo specifično *poetiko* in drugačnostjo navdušil tako slovensko kot tuje občinstvo.
▪ Za *poetiko* skupine so značilni sofisticirana estetizacija, natančno oblikovanje vizualnega, raziskujoča domiselnost v iskanju novih odrskih izrazov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[poétika]
IPA: [pɔˈeːtika]
ednina
IMENOVALNIK: poétik**a**
RODILNIK: poétik**e**
DAJALNIK: poétik**i**
TOŽILNIK: poétik**o**
MESTNIK: pri poétik**i**
ORODNIK: s poétik**o**
dvojina
IMENOVALNIK: poétik**i**
RODILNIK: poétik
DAJALNIK: poétik**ama**
TOŽILNIK: poétik**i**
MESTNIK: pri poétik**ah**
ORODNIK: s poétik**ama**
množina
IMENOVALNIK: poétik**e**
RODILNIK: poétik
DAJALNIK: poétik**am**
TOŽILNIK: poétik**e**
MESTNIK: pri poétik**ah**
ORODNIK: s poétik**ami**
TONEMSKO
[poẹ́tika]
IPA: [pɔè:tíka]
ednina
IMENOVALNIK: poẹ́tik**a**
RODILNIK: poẹ́tik**e**
DAJALNIK: poẹ́tik**i**
TOŽILNIK: poẹ́tik**o**
MESTNIK: pri poẹ́tik**i**
ORODNIK: s poẹ̑tik**o**
dvojina
IMENOVALNIK: poẹ́tik**i**
RODILNIK: poẹ̑tik
DAJALNIK: poẹ́tik**ama**
TOŽILNIK: poẹ́tik**i**
MESTNIK: pri poẹ́tik**ah**
ORODNIK: s poẹ́tik**ama**
množina
IMENOVALNIK: poẹ́tik**e**
RODILNIK: poẹ̑tik
DAJALNIK: poẹ́tik**am**
TOŽILNIK: poẹ́tik**e**
MESTNIK: pri poẹ́tik**ah**
ORODNIK: s poẹ́tik**ami**

IZVOR
kot it. *poetica*, nem. *Poetik* prevzeto iz lat. *poētica*, iz gr. *poiētikḗ (téhnē)* ‘pesniška umetnost’

poezíja poezíje samostalnik ženskega spola

[poezíja]
POMEN
1. literarno ustvarjanje, katerega rezultat je pesem; SIN.: pesništvo
▸ sam. beseda + do + **sam. beseda v rodilniku**
ljubezen, odnos do poezije
▪ Vse življenje je gojil poseben odnos do *poezije* in proze.
▪ Glasbeno žilico, ki jo dopolnjuje ljubezen do *poezije*, je prenesel tudi na svoje naslednike.
▸ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
▪ Posvetil se je *poeziji* in izdal več zbirk.
▪ V bodoče bo svoje talente raje namenil *poeziji*.
...
▪ Navdušuje se nad *poezijo* in že vrsto let skoraj vsako jutro ob kavici zapisuje svoje misli in občutja.
▪ Z Žalostinkami je vnesel v rusko *poezijo* nov slog, za katerega so bile značilne jedrnate metafore, opuščanje logičnih povezav in obilje kulturnih referenc.
▪ Svoje izpolnjevanje je iskala in našla v *poeziji*.

1.1. celota pesmi kot rezultat tega ustvarjanja; SIN.: pesništvo
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
angažirana poezija | angleška, francoska, slovenska poezija | epska, lirska poezija | erotična, ljubezenska poezija | klasična, ljudska, moderna, sodobna poezija | Kosovelova, Prešernova poezija | mladinska, otroška poezija | uglasbena poezija
▪ S Prešernovo *poezijo* se ukvarjam, odkar sem igralec.
▪ Pri ljubezenski *poeziji* je treba biti pazljiv, da pesnik ne zaide v pretirano sentimentalnost, patetičnost.
▪ Najprej je pisal vojaške pesmi, nato ljubezenske, šele v srednjih letih je začel ustvarjati otroško *poezijo*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
branje, pisanje, prevajanje poezije | festival poezije | knjiga, zbirka poezije | ljubitelj poezije | recital poezije
▪ Rada prisluhnem avtorskemu branju *poezije*.
▪ Ciril Zlobec ni samo pesnik, posvečal se je predvsem prevajanju *poezije*.
▪ Objavil je več kot 20 knjig *poezije* in velja za vodilnega sodobnega argentinskega pesnika.
DAJALNIK: poẹ́tik**am**
TOŽILNIK: poẹ́tik**e**
MESTNIK: pri poẹ́tik**ah**
ORODNIK: s poẹ́tik**ami**

IZVOR
kot it. *poetica*, nem. *Poetik* prevzeto iz lat. *poētica*, iz gr. *poiētikḗ (téhnē)* ‘pesniška umetnost’

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
brati, pisati, prebirati poezijo | objavljati, predstaviti poezijo | recitirati poezijo
▪ Cervantes je pisal *poezijo* in dramatiko, najbolj pa je zaslovel s svojo prozo.
▪ Preostanek dneva je po dolgem času spet bral *poezijo*.
▸ priredna zveza
poezija in glasba, poezija in proza
▪ Že zelo zgodaj je začela objavljati *poezijo* in prozo.
▪ Za prevode latinske, grške in francoske *poezije* in dramatike je prejel več nagrad.
▪ V predstavi se prepletajo slovenska zgodnja glasba ter slovenska *poezija* in glasba 20. stoletja.
...
▪ Javnosti se je predstavil z izborom iz svoje *poezije*.
▪ Pesnica je v svoji *poeziji* absorbirala impulze prišlekov, ki so prihajali v argentinsko prestolnico v 40. letih prejšnjega stoletja.

2. ekspresivno kar je izjemno, harmonično, popolno
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
čista, prava poezija
▪ Barve hrasta, smreke, mahagonija, bresta in javorja se prelivajo med seboj in tvorijo pravo *poezijo* lesa.
▪ Na Golteh je v teh dneh prava smučarska *poezija* s 60 centimetri snega z urejenimi progami.
▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti poezija
▪ Kar je ekipa prikazala v prvem polčasu, je *poezija*.
▪ Rim je atmosfera, je *poezija* zelenih parkov v središču kamnitih labirintov, so balkoni, terase in pročelja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[poezíja]
IPA: [pɔɛˈziːja]
ednina
IMENOVALNIK: poezíj**a**
RODILNIK: poezíj**e**
DAJALNIK: poezíj**i**
TOŽILNIK: poezíj**o**
MESTNIK: pri poezíj**i**
ORODNIK: s poezíj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: poezíj**i**
RODILNIK: poezíj
DAJALNIK: poezíj**ama**
TOŽILNIK: poezíj**i**
MESTNIK: pri poezíj**ah**
ORODNIK: s poezíj**ama**
množina
IMENOVALNIK: poezíj**e**
RODILNIK: poezíj
DAJALNIK: poezíj**am**
TOŽILNIK: poezíj**e**
MESTNIK: pri poezíj**ah**
ORODNIK: s poezíj**ami**
TONEMSKO
[poezîja]
IPA: [pɔɛzíːjà]
ednina
IMENOVALNIK: poezîj**a**
RODILNIK: poezîj**e**
DAJALNIK: poezîj**i**
TOŽILNIK: poezîj**o**
MESTNIK: pri poezîj**i**
ORODNIK: s poezîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: poezîj**i**
RODILNIK: poezîj
DAJALNIK: poezîj**ama**
TOŽILNIK: poezîj**i**
MESTNIK: pri poezîj**ah**
ORODNIK: s poezîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: poezîj**e**
RODILNIK: poezîj
DAJALNIK: poezîj**am**
TOŽILNIK: poezîj**e**
MESTNIK: pri poezîj**ah**
ORODNIK: s poezîj**ami**

STALNE ZVEZE

konkretna poezija
iz literarne vede eksperimentalna poezija, v kateri sta pomen in estetski učinek ustvarjena z vizualnimi in zvočnimi sredstvi
▪ Vpliv eksistencializma na književnost se je odražal predvsem v romanih, značilni pojavi v razvoju literature pa so bili *konkretna poezija*, novi roman in absurdna drama.
▪ Je avantgardni poet, ki piše pesmi kot jezikovno igro in prisega na *konkretno poezijo*.

vizualna poezija
iz literarne vede eksperimentalna poezija, v kateri sta pomen in estetski učinek ustvarjena z vizualnimi sredstvi
▪ *Vizualna poezija* ima svoje začetke v slikah poezije iz antike, v baročni figuralni poeziji in optofonetski glasovni poeziji futurizma.
▪ Kot avtor *vizualne poezije* je sodeloval na razstavah konkretne in *vizualne poezije* v ljubljanski galeriji.

FRAZEOLOGIJA

biti kot pesem/poezija
biti kot pesem
biti kot poezija
biti idilično, ubrano, zelo lepo
▪ Leta življenja z vrtnarjem na velikem posestvu *so bila kot pesem*.
▪ Morda sva trčila ob jezikovno prepreko, a kar se nama je zgodilo, *je bilo kot poezija*.

straniščna poezija
slabšalno prostaška, nespodobna pesem, poezija; prostaško, nespodobno izražanje
▪ Starejši so se zgražali, da je to, kar pišejo mladi, navadna *straniščna poezija*.
▪ V skečih in pogovorih mrgoli vulgarizmov in klenih vrivkov, medmetov in oznak. A *straniščna poezija* ima vendarle svoje meje.
▪ Njegova poezija se včasih sprevrže v *straniščno poezijo*.

IZVOR
prevzeto prek frc. *poésie* in lat. *poēsis* iz gr. *poíēsis*, prvotno ‘dejanje, delo, stvaritev’, iz *poiéō* ‘zlagam pesmi, pesnikujem’, prvotno ‘delam, ustvarjam’

pohábiti pohábim dovršni glagol
[pohábiti]
POMEN
1. povzročiti hudo, trajno telesno poškodbo
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
pohabiti človeka | pohabiti telo
▪ *Pohabili* so ljudi, jim sekali noge.
▪ Nadvojvoda ni bil eden izmed neštetih, ki jih je vojna *pohabila*.
▪ Artritis jo je tako *pohabil*, da lahko s palico premaga samo krajše razdalje.
▸ prisl. + **glag.**
trajno pohabiti
▪ V nogo ga je zadela granitna kocka in ga trajno *pohabila*.
▪ Granata s pretečenim rokom uporabe je na vojaški vaji ubila vojaka, podoficirja pa težko *pohabila*.
...
▪ *Pohabili* in iznakazili so jih, odrezali so jim roke.

1.1. ekspresivno z določenim dejanjem, ravnanjem povzročiti, da kdo ali kaj ne more normalno delovati
▸ prisl. + **glag.**
▪ Starši si zaradi skrbi, da ne bi otroka prikrajšali in duševno *pohabili*, ne upajo več postaviti meje.
▪ Nekaj rodov kasneje je lahko pozabiti, kako strahotno je vojna *pohabila* duha ljudi.
...
▪ Deklici so ukradli otroštvo, ji *pohabili* dušo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pohábiti]
IPA: [pɔˈxa:biti]
NEDOLOČNIK: pohábiti
NAMENILNIK: pohábit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: pohábi**m**
2. OSEBA: pohábi**š**
3. OSEBA: pohábi
dvojina
1. OSEBA: pohábi**va**
2. OSEBA: pohábi**ta**
3. OSEBA: pohábi**ta**
množina
1. OSEBA: pohábi**mo**
2. OSEBA: pohábi**te**
3. OSEBA: pohábi**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: pohábi
dvojina
1. OSEBA: pohábi**va**
2. OSEBA: pohábi**ta**
množina
1. OSEBA: pohábi**mo**
2. OSEBA: pohábi**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: pohábil
DVOJINA: pohábil**a**
MNOŽINA: pohábil**i**
ženski spol
EDNINA: pohábil**a**
DVOJINA: pohábil**i**
MNOŽINA: pohábil**e**
srednji spol
EDNINA: pohábil**o**
DVOJINA: pohábil**i**
MNOŽINA: pohábil**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: pohábljen
RODILNIK: pohábljen**ega**
DAJALNIK: pohábljen**emu**
TOŽILNIK: pohábljen
živo pohábljen**ega**
MESTNIK: pri pohábljen**em**
ORODNIK: s pohábljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pohábljen**a**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**ima**
TOŽILNIK: pohábljen**a**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohábljen**i**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**im**
TOŽILNIK: pohábljen**e**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: pohábljen**a**
RODILNIK: pohábljen**e**
DAJALNIK: pohábljen**i**
TOŽILNIK: pohábljen**o**

MESTNIK: pri pohábljen**i**
ORODNIK: s pohábljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljen**i**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**ima**
TOŽILNIK: pohábljen**i**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljen**e**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**im**
TOŽILNIK: pohábljen**e**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljen**o**
RODILNIK: pohábljen**ega**
DAJALNIK: pohábljen**emu**
TOŽILNIK: pohábljen**o**
MESTNIK: pri pohábljen**em**
ORODNIK: s pohábljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljen**i**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**ima**
TOŽILNIK: pohábljen**i**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljen**a**
RODILNIK: pohábljen**ih**
DAJALNIK: pohábljen**im**
TOŽILNIK: pohábljen**a**
MESTNIK: pri pohábljen**ih**
ORODNIK: s pohábljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pohábljenj**e**
RODILNIK: pohábljenj**a**
DAJALNIK: pohábljenj**u**
TOŽILNIK: pohábljenj**e**
MESTNIK: pri pohábljenj**u**
ORODNIK: s pohábljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljenj**i**
RODILNIK: pohábljenj
DAJALNIK: pohábljenj**ema**
TOŽILNIK: pohábljenj**i**
MESTNIK: pri pohábljenj**ih**
ORODNIK: s pohábljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pohábljenj**a**
RODILNIK: pohábljenj
DAJALNIK: pohábljenj**em**
TOŽILNIK: pohábljenj**a**
MESTNIK: pri pohábljenj**ih**
ORODNIK: s pohábljenj**i**

TONEMSKO

[pohábiti]
IPA: [pɔxà:bíti]
NEDOLOČNIK: pohábiti
NAMENILNIK: pohábit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pohâbi**m**
2. OSEBA: pohâbi**š**
3. OSEBA: pohâbi

dvojina

1. OSEBA: pohâbi**va**
2. OSEBA: pohâbi**ta**
3. OSEBA: pohâbi**ta**

množina

1. OSEBA: pohâbi**mo**
2. OSEBA: pohâbi**te**
3. OSEBA: pohâbi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: pohábi

dvojina

1. OSEBA: pohábi**va**
2. OSEBA: pohábi**ta**

množina

1. OSEBA: pohábi**mo**
2. OSEBA: pohábi**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: pohábil
DVOJINA: pohábil**a**
MNOŽINA: pohábil**i**

ženski spol

EDNINA: pohábil**a** in pohâbil**a**
DVOJINA: pohábil**i**
MNOŽINA: pohábil**e**

srednji spol

EDNINA: pohábil**o**
DVOJINA: pohábil**i**
MNOŽINA: pohábil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljen
RODILNIK: pohâbljen**ega**
DAJALNIK: pohâbljen**emu**
TOŽILNIK: pohâbljen
živo pohâbljen**ega**
MESTNIK: pri pohâbljen**em**
ORODNIK: s pohâbljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**a**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**

TOŽILNIK: pohâbljen**e**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**e**
DAJALNIK: pohâbljen**i**
TOŽILNIK: pohâbljen**o**
MESTNIK: pri pohâbljen**i**
ORODNIK: s pohâbljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**i**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohâbljen**e**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**
TOŽILNIK: pohâbljen**e**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljen**o**
RODILNIK: pohâbljen**ega**
DAJALNIK: pohâbljen**emu**
TOŽILNIK: pohâbljen**o**
MESTNIK: pri pohâbljen**em**
ORODNIK: s pohâbljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**i**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**
TOŽILNIK: pohâbljen**a**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljenj**e**
RODILNIK: pohâbljenj**a**
DAJALNIK: pohâbljenj**u**
TOŽILNIK: pohâbljenj**e**
MESTNIK: pri pohâbljenj**u**
ORODNIK: s pohâbljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljenj**i**
RODILNIK: pohâbljenj
DAJALNIK: pohâbljenj**ema**
TOŽILNIK: pohâbljenj**i**
MESTNIK: pri pohâbljenj**ih**
ORODNIK: s pohâbljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pohâbljenj**a**
RODILNIK: pohâbljenj
DAJALNIK: pohâbljenj**em**
TOŽILNIK: pohâbljenj**a**
MESTNIK: pri pohâbljenj**ih**
ORODNIK: s pohâbljenj**i**

IZVOR
↑habiti

pohábljanje pohábljanja samostalnik srednjega spola

[pohábljanje]

POMEN

1. povzročanje hude, trajne telesne poškodbe

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

pohabljanje telesa

▪ Zavzemali so se za srednjeveške metode kaznovanja, za javno obešanje, *pohabljanje* teles z rezanjem udov.
▪ Menijo, da je obrezovanje *pohabljanje* genitalij.
▪ V vojni je bilo ubitih okoli dvesto tisoč ljudi, lokalna posebnost je bilo namerno *pohabljanje* žensk in otrok.

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Nekateri sprejemni obredi obsegajo načrtna *pohabljanja* kandidatov.
▪ Skrajševanje uhljev je povsem nepotrebno *pohabljanje* psov.

…

▪ Odgovorni so za množične umore, posilstva in *pohabljanja*.
▪ Ne smemo tolerirati *pohabljanja* ženskih spolnih organov v nekaterih koncih sveta samo zato, ker so del tradicije.

1.1. ekspresivno dejanje, ravnanje, ki povzroča, da kdo ali kaj ne more normalno delovati

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

umsko pohabljanje

▪ Bilo je ogromno fizičnega nasilja, še hujše pa je bilo umsko *pohabljanje* ljudi.
▪ Vprašajte se, kateri mehanizmi kolektivnega *pohabljanja* morajo biti na delu, da se v ljudi zaleze tak strah.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ *Pohabljanje* spomina je bistven element onesveščanja javnosti o svetu, v katerem živi.
▪ Želi, da se državi dopusti večji proračunski primanjkljaj, kot je bilo dogovorjeno, da bi se izognili *pohabljanju* gospodarstva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pohábljanje]
IPA: [pɔˈxaːbljanjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: pohábljanj**e**
RODILNIK: pohábljanj**a**

DAJALNIK: pohábljanj**u**
TOŽILNIK: pohábljanj**e**
MESTNIK: pri pohábljanj**u**
ORODNIK: s pohábljanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: pohábljanj**i**
RODILNIK: pohábljanj
DAJALNIK: pohábljanj**ema**
TOŽILNIK: pohábljanj**i**
MESTNIK: pri pohábljanj**ih**
ORODNIK: s pohábljanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: pohábljanj**a**
RODILNIK: pohábljanj
DAJALNIK: pohábljanj**em**
TOŽILNIK: pohábljanj**a**
MESTNIK: pri pohábljanj**ih**
ORODNIK: s pohábljanj**i**

TONEMSKO
[pohábljanje]
IPA: [pɔxà:bljánjɛ]

ednina
IMENOVALNIK: pohábljanj**e**
RODILNIK: pohábljanj**a**
DAJALNIK: pohábljanj**u**
TOŽILNIK: pohábljanj**e**
MESTNIK: pri pohábljanj**u**
ORODNIK: s pohábljanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: pohábljanj**i** in pohâbljanj**i**
RODILNIK: pohâbljanj
DAJALNIK: pohábljanj**ema** in pohâbljanj**ema**
TOŽILNIK: pohábljanj**i** in pohâbljanj**i**
MESTNIK: pri pohâbljanj**ih**
ORODNIK: s pohábljanj**ema** in s pohâbljanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: pohâbljanj**a**
RODILNIK: pohâbljanj
DAJALNIK: pohâbljanj**em**
TOŽILNIK: pohâbljanj**a**
MESTNIK: pri pohâbljanj**ih**
ORODNIK: s pohâbljanj**i**

IZVOR
↑pohabljati

pohábljati pohábljam nedovršni glagol

[pohábljati]

POMEN

1. povzročati hude, trajne telesne poškodbe

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
pohabljati ljudi | pohabljati telo
▪ Mine pobijajo in *pohabljajo* ljudi še dolga leta po koncu vojne.
▪ Kot del svojih religioznih ritualov so bojevniki plemena Siuksov *pohabljali* svoja telesa.
...
▪ Po svetu je posejanih več kot sto milijonov protipehotnih min, ki dan za dnem *pohabljajo* in ubijajo otroke.

1.1. ekspresivno z določenim dejanjem, ravnanjem povzročati, da kdo ali kaj ne more normalno delovati

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
pohabljati dušo
▪ Ljudje so se na vse mogoče načine skrivali in si v tem svojem skrivaštvu in prilagajanju *pohabljali* duše.
...
▪ Ljudje, ki so jih kot otroke duševno *pohabljali*, so se umaknili globoko v notranjost.
▪ Resnično škodijo in *pohabljajo* prihodnost te družbe in države. Ob takšnem ravnanju nihče ne bi smel biti ravnodušen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[pohábljati]
IPA: [pɔˈxa:bljati]
NEDOLOČNIK: pohábljati
NAMENILNIK: pohábljat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: pohábljam
2. OSEBA: pohábljaš
3. OSEBA: poháblja

dvojina
1. OSEBA: pohábljava
2. OSEBA: pohábljata
3. OSEBA: pohábljata

množina
1. OSEBA: pohábljamo
2. OSEBA: pohábljate
3. OSEBA: pohábljajo

velelnik

ednina
2. OSEBA: pohábljaj

dvojina
1. OSEBA: pohábljajva
2. OSEBA: pohábljajta

množina
1. OSEBA: pohábljajmo
2. OSEBA: pohábljajte

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: pohábljal
DVOJINA: pohábljala
MNOŽINA: pohábljali

ženski spol
EDNINA: pohábljala
DVOJINA: pohábljali
MNOŽINA: pohábljale

srednji spol
EDNINA: pohábljalo
DVOJINA: pohábljali
MNOŽINA: pohábljala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pohabljajóč
RODILNIK: pohabljajóč**ega**
DAJALNIK: pohabljajóč**emu**
TOŽILNIK: pohabljajóč
živo pohabljajóč**ega**
MESTNIK: pri pohabljajóč**em**
ORODNIK: s pohabljajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**a**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**ima**
TOŽILNIK: pohabljajóč**a**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**i**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**im**
TOŽILNIK: pohabljaóč**e**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**a**
RODILNIK: pohabljajóč**e**
DAJALNIK: pohabljajóč**i**
TOŽILNIK: pohabljajóč**o**
MESTNIK: pri pohabljajóč**i**
ORODNIK: s pohabljajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**i**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**ima**
TOŽILNIK: pohabljajóč**i**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**e**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**im**
TOŽILNIK: pohabljajóč**e**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**e**
RODILNIK: pohabljajóč**ega**
DAJALNIK: pohabljajóč**emu**
TOŽILNIK: pohabljajóč**e**
MESTNIK: pri pohabljajóč**em**
ORODNIK: s pohabljajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**i**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**ima**
TOŽILNIK: pohabljajóč**i**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohabljajóč**a**
RODILNIK: pohabljajóč**ih**
DAJALNIK: pohabljajóč**im**
TOŽILNIK: pohabljajóč**a**
MESTNIK: pri pohabljajóč**ih**
ORODNIK: s pohabljajóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljan
RODILNIK: pohábljan**ega**
DAJALNIK: pohábljan**emu**
TOŽILNIK: pohábljan
živo pohábljan**ega**
MESTNIK: pri pohábljan**em**
ORODNIK: s pohábljan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljan**a**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**ima**
TOŽILNIK: pohábljan**a**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljan**i**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**im**
TOŽILNIK: pohábljan**e**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljan**a**
RODILNIK: pohábljan**e**
DAJALNIK: pohábljan**i**
TOŽILNIK: pohábljan**o**
MESTNIK: pri pohábljan**i**
ORODNIK: s pohábljan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljan**i**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**ima**
TOŽILNIK: pohábljan**i**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljan**e**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**im**
TOŽILNIK: pohábljan**e**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljan**o**
RODILNIK: pohábljan**ega**
DAJALNIK: pohábljan**emu**
TOŽILNIK: pohábljan**o**
MESTNIK: pri pohábljan**em**
ORODNIK: s pohábljan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: pohábljan**i**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**ima**
TOŽILNIK: pohábljan**i**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohábljan**a**
RODILNIK: pohábljan**ih**
DAJALNIK: pohábljan**im**
TOŽILNIK: pohábljan**a**
MESTNIK: pri pohábljan**ih**
ORODNIK: s pohábljan**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: pohábljanj**e**
RODILNIK: pohábljanj**a**
DAJALNIK: pohábljanj**u**
TOŽILNIK: pohábljanj**e**
MESTNIK: pri pohábljanj**u**
ORODNIK: s pohábljanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: pohábljanj**i**
RODILNIK: pohábljanj
DAJALNIK: pohábljanj**ema**
TOŽILNIK: pohábljanj**i**
MESTNIK: pri pohábljanj**ih**
ORODNIK: s pohábljanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: pohábljanj**a**
RODILNIK: pohábljanj
DAJALNIK: pohábljanj**em**
TOŽILNIK: pohábljanj**a**
MESTNIK: pri pohábljanj**ih**
ORODNIK: s pohábljanj**i**

TONEMSKO
[pohábljati]
IPA: [pɔxà:bljáti]
NEDOLOČNIK: pohábljati
NAMENILNIK: pohábljat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: poháblja**m**
2. OSEBA: poháblja**š**
3. OSEBA: poháblja
dvojina
1. OSEBA: poháblja**va**
2. OSEBA: poháblja**ta**
3. OSEBA: poháblja**ta**
množina
1. OSEBA: poháblja**mo**
2. OSEBA: poháblja**te**
3. OSEBA: poháblja**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: pohábljaj
dvojina
1. OSEBA: pohábljaj**va**
2. OSEBA: pohábljaj**ta**
množina
1. OSEBA: pohábljaj**mo**
2. OSEBA: pohábljaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: pohábljal
DVOJINA: pohábljal**a**
MNOŽINA: pohábljal**i**
ženski spol
EDNINA: pohábljal**a** in pohâbljal**a**
DVOJINA: pohábljal**i**
MNOŽINA: pohábljal**e**
srednji spol
EDNINA: pohábljal**o**
DVOJINA: pohábljal**i**
MNOŽINA: pohábljal**a**

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č tudi pohabljajǫ̑č
RODILNIK: pohabljajǫ́č**ega**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: pohabljajǫ́č tudi pohabljajǫ̑č živo pohabljajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**em**
ORODNIK: s pohabljajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č**a**
RODILNIK: pohabljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: pohabljajǫ́č**a**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**ih**
ORODNIK: s pohabljajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č**i**
RODILNIK: pohabljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**im**
TOŽILNIK: pohabljaǫ́č**e**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**ih**
ORODNIK: s pohabljajǫ́č**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č**a**
RODILNIK: pohabljajǫ́č**e**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**e**
TOŽILNIK: pohabljajǫ́č**o**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**i**
ORODNIK: s pohabljajǫ́č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č**i**
RODILNIK: pohabljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: pohabljajǫ́č**i**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**ih**
ORODNIK: s pohabljajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohabljajǫ́č**e**
RODILNIK: pohabljajǫ́č**ih**
DAJALNIK: pohabljajǫ́č**im**
TOŽILNIK: pohabljajǫ́č**e**
MESTNIK: pri pohabljajǫ́č**ih**

ORODNIK: s pohabljajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohabljajóče
RODILNIK: pohabljajóčega
DAJALNIK: pohabljajóčemu
TOŽILNIK: pohabljajóče
MESTNIK: pri pohabljajóčem
ORODNIK: s pohabljajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: pohabljajóči
RODILNIK: pohabljajóčih
DAJALNIK: pohabljajóčima
TOŽILNIK: pohabljajóči
MESTNIK: pri pohabljajóčih
ORODNIK: s pohabljajóčima

množina

IMENOVALNIK: pohabljajóča
RODILNIK: pohabljajóčih
DAJALNIK: pohabljajóčim
TOŽILNIK: pohabljajóča
MESTNIK: pri pohabljajóčih
ORODNIK: s pohabljajóčimi

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljan
RODILNIK: pohábljanega
DAJALNIK: pohábljanemu
TOŽILNIK: pohábljan
živo pohábljanega
MESTNIK: pri pohábljanem
ORODNIK: s pohábljanim

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljana
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanima
TOŽILNIK: pohábljana
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanima

množina

IMENOVALNIK: pohábljani
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanim
TOŽILNIK: pohábljane
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljana
RODILNIK: pohábljane
DAJALNIK: pohábljani
TOŽILNIK: pohábljano
MESTNIK: pri pohábljani
ORODNIK: s pohábljano

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljani
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanima
TOŽILNIK: pohábljani
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanima

množina

IMENOVALNIK: pohábljane
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanim
TOŽILNIK: pohábljane
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljano
RODILNIK: pohábljanega
DAJALNIK: pohábljanemu
TOŽILNIK: pohábljano
MESTNIK: pri pohábljanem
ORODNIK: s pohábljanim

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljani
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanima
TOŽILNIK: pohábljani
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanima

množina

IMENOVALNIK: pohábljana
RODILNIK: pohábljanih
DAJALNIK: pohábljanim
TOŽILNIK: pohábljana
MESTNIK: pri pohábljanih
ORODNIK: s pohábljanimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljanje
RODILNIK: pohâbljanja
DAJALNIK: pohâbljanju
TOŽILNIK: pohâbljanje
MESTNIK: pri pohâbljanju
ORODNIK: s pohâbljanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljanji
RODILNIK: pohâbljanj
DAJALNIK: pohâbljanjema
TOŽILNIK: pohâbljanji
MESTNIK: pri pohâbljanjih
ORODNIK: s pohâbljanjema

množina

IMENOVALNIK: pohâbljanja
RODILNIK: pohâbljanj
DAJALNIK: pohâbljanjem
TOŽILNIK: pohâbljanja
MESTNIK: pri pohâbljanjih
ORODNIK: s pohâbljanji

IZVOR

↑pohabiti

pohábljen pohábljena pohábljeno pridevnik

[pohábljen]

POMEN

1. ki ima hudo, trajno telesno poškodbo

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

pohabljen vojak | pohabljena noga | pohabljena žival | pohabljeno telo, truplo

▪ Cela generacija *pohabljenih* vojakov se je morala s pičlimi sredstvi prebijati skozi življenje.

▪ Kot nekdanji ostrostrelec je iz vojne prišel s *pohabljeno* nogo in borno odškodnino.

▪ Našli so *pohabljene* živali, najverjetneje poškodovane pri lovu, ki so se jim kosti zacelile, kar je pomenilo, da so živele še vsaj nekaj časa.

▸ prisl. + **prid. beseda**

telesno pohabljen | hudo, trajno, vidno pohabljen

▪ Že kot najstnik si je zlomil obe nogi, zato je ostal trajno *pohabljen*.

▪ Za bizantinskega cesarja so proglasili samo tistega, ki ni bil kakorkoli telesno *pohabljen*.

…

▪ Desna noga, ki je bila *pohabljena* zaradi otroške paralize, je bila zlomljena na več mestih.

▪ Za vsakega drugega je eksplozija usodna, drugi so hudo poškodovani in največkrat *pohabljeni* za vse življenje.

1.1. ekspresivno ki mu je z določenim dejanjem, ravnanjem onemogočeno normalno delovanje

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Danes vemo, da je *pohabljena* duša vzrok večine kriminalnih dejanj.

▪ Družbeno-ekonomske zgradbe moči ustvarjajo krivične danosti in ustvarjajo *pohabljene* posameznike.

▪ V bodoče rodove se zavestno vceplja *pohabljen* zgodovinski spomin, kar je lahko humus za zelo nevarne stvari.

▸ prisl. + **prid. beseda**

▪ Film prikazuje odnos med ostarelo, posesivno, nadzorujočo materjo in njeno skorajda štiridesetletno, čustveno *pohabljeno* hčerko.

▪ Določen del ljudi je vedno bil duševno *pohabljen*, enostavno nezmožen začutiti trpljenje drugega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pohábljen]

IPA: [pɔˈxaːbljɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljen

določno pohábljen**i**

RODILNIK: pohábljen**ega**

DAJALNIK: pohábljen**emu**

TOŽILNIK: pohábljen

določno pohábljen**i**

živo pohábljen**ega**

MESTNIK: pri pohábljen**em**

ORODNIK: s pohábljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljen**a**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**ima**

TOŽILNIK: pohábljen**a**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljen**i**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**im**

TOŽILNIK: pohábljen**e**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljen**a**

RODILNIK: pohábljen**e**

DAJALNIK: pohábljen**i**

TOŽILNIK: pohábljen**o**

MESTNIK: pri pohábljen**i**

ORODNIK: s pohábljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljen**i**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**ima**

TOŽILNIK: pohábljen**i**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljen**e**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**im**

TOŽILNIK: pohábljen**e**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pohábljen**o**

RODILNIK: pohábljen**ega**

DAJALNIK: pohábljen**emu**

TOŽILNIK: pohábljen**o**

MESTNIK: pri pohábljen**em**

ORODNIK: s pohábljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljen**i**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**ima**

TOŽILNIK: pohábljen**i**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pohábljen**a**

RODILNIK: pohábljen**ih**

DAJALNIK: pohábljen**im**

TOŽILNIK: pohábljen**a**

MESTNIK: pri pohábljen**ih**

ORODNIK: s pohábljen**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pohábljen

ženski spol
EDNINA: bòlj pohábljen**a**
srednji spol
EDNINA: bòlj pohábljen**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj pohábljen
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj pohábljen**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj pohábljen**o**

TONEMSKO
[pohâbljen]
IPA: [pɔxá:bljə̀n]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: pohâbljen
določno pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ega**
DAJALNIK: pohâbljen**emu**
TOŽILNIK: pohâbljen
določno pohâbljen**i**
živo pohâbljen**ega**
MESTNIK: pri pohâbljen**em**
ORODNIK: s pohâbljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**a**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**
TOŽILNIK: pohâbljen**e**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**e**
DAJALNIK: pohâbljen**i**
TOŽILNIK: pohâbljen**o**
MESTNIK: pri pohâbljen**i**
ORODNIK: s pohâbljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**i**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohâbljen**e**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**
TOŽILNIK: pohâbljen**e**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: pohâbljen**o**
RODILNIK: pohâbljen**ega**
DAJALNIK: pohâbljen**emu**
TOŽILNIK: pohâbljen**o**
MESTNIK: pri pohâbljen**em**
ORODNIK: s pohâbljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: pohâbljen**i**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**ima**
TOŽILNIK: pohâbljen**i**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: pohâbljen**a**
RODILNIK: pohâbljen**ih**
DAJALNIK: pohâbljen**im**
TOŽILNIK: pohâbljen**a**
MESTNIK: pri pohâbljen**ih**
ORODNIK: s pohâbljen**imi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bòlj pohâbljen
ženski spol
EDNINA: bòlj pohâbljen**a**
srednji spol
EDNINA: bòlj pohâbljen**o**
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pohâbljen
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pohâbljen**a**
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nâjbolj pohâbljen**o**

IZVOR
↑pohabiti

pohábljenec pohábljenca samostalnik moškega spola

[pohábljenəc]
POMEN
1. manj formalno kdor ima hudo, trajno telesno poškodbo
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Mimo tavajočih slepih *pohabljencev* jo vleče proti temačnemu gradu v ozadju.
▪ Poznal je vsa skrivališča, zato je ubogega *pohabljenca* kmalu odkril.
...
▪ Na poljih so ležali monolitni kipi, podobni *pohabljencem* brez nog.
▪ Primanjkuje pitne vode in hrane, oskrba z elektriko je neredna, bolnišnice so prepolne ranjencev in *pohabljencev*.
▪ Za poškodovance so skrbeli sorodniki in jim omogočali preživetje, saj sami kot *pohabljenci* niso več bili aktivni udeleženci lova.
2. ekspresivno komur je z določenim dejanjem, ravnanjem onemogočeno normalno delovanje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

čustveni, duševni pohabljenci

▪ Otrokom ne smejo onemogočati stikov z očeti in jih s takšnim nasilniškim obnašanjem vzgajati v duševne *pohabljence* za vse življenje.

▪ Žalostno je, da moralni *pohabljenci* z enostranskim brskanjem po zgodovini odvračajo pozornost od današnjih problemov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pohábljenəc]

IPA: [pɔˈxaːbljɛnəts]

ednina

IMENOVALNIK: pohábljenec
RODILNIK: pohábljenc**a**
DAJALNIK: pohábljenc**u**
TOŽILNIK: pohábljenc**a**
MESTNIK: pri pohábljenc**u**
ORODNIK: s pohábljenc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljenc**a**
RODILNIK: pohábljenc**ev**
DAJALNIK: pohábljenc**ema**
TOŽILNIK: pohábljenc**a**
MESTNIK: pri pohábljenc**ih**
ORODNIK: s pohábljenc**ema**

množina

IMENOVALNIK: pohábljenc**i**
RODILNIK: pohábljenc**ev**
DAJALNIK: pohábljenc**em**
TOŽILNIK: pohábljenc**e**
MESTNIK: pri pohábljenc**ih**
ORODNIK: s pohábljenc**i**

TONEMSKO

[pohâbljenəc]

IPA: [pɔxáːbljȅnəts]

ednina

IMENOVALNIK: pohâbljenec
RODILNIK: pohâbljenc**a**
DAJALNIK: pohâbljenc**u**
TOŽILNIK: pohâbljenc**a**
MESTNIK: pri pohâbljenc**u**
ORODNIK: s pohâbljenc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pohâbljenc**a**
RODILNIK: pohâbljenc**ev**
DAJALNIK: pohâbljenc**ema**
TOŽILNIK: pohâbljenc**a**
MESTNIK: pri pohâbljenc**ih**
ORODNIK: s pohâbljenc**ema**

množina

IMENOVALNIK: pohâbljenc**i**
RODILNIK: pohâbljenc**ev**
DAJALNIK: pohâbljenc**em**
TOŽILNIK: pohâbljenc**e**
MESTNIK: pri pohâbljenc**ih**
ORODNIK: s pohâbljenc**i**

IZVOR

↑pohabljen

pohábljenje pohábljenja samostalnik srednjega spola

[pohábljenje]

POMEN

1. povzročitev hude, trajne telesne poškodbe

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Nekatere oblike kaznovanja, kot sta amputacija in žigosanje, so oblikovane za dosmrtno *pohabljenje* človeškega telesa.

▪ V primeru vrnitve mu je grozila denarna kazen, ne pa telesno *pohabljenje*.

...

▪ Preživele čakata *pohabljenje* in izgon.

▪ Zaradi sramote, ki naj bi jo povzročila družini svojega soproga, so jo obsodili na *pohabljenje* obraza.

1.1. ekspresivno dejanje, ravnanje, ki povzroči, da kdo ali kaj ne more normalno delovati

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Strašno *pohabljenje* premagane države je predpostavljalo, da bo za vselej ostala tako nemočna.

▪ O posledicah razpada moralnih standardov v stroki se boji razmišljati, toda čimprej bo treba razumeti, da bo cena moralnega *pohabljenja* zelo visoka.

...

▪ Dovolil je delovanje hidroelektrarne, ki je poglavitni vzrok *pohabljenja* tamkajšnje narave.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pohábljenje]

IPA: [pɔˈxaːbljɛnjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: pohábljenj**e**
RODILNIK: pohábljenj**a**
DAJALNIK: pohábljenj**u**
TOŽILNIK: pohábljenj**e**
MESTNIK: pri pohábljenj**u**
ORODNIK: s pohábljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pohábljenj**i**
RODILNIK: pohábljenj
DAJALNIK: pohábljenj**ema**
TOŽILNIK: pohábljenj**i**
MESTNIK: pri pohábljenj**ih**
ORODNIK: s pohábljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pohábljenj**a**
RODILNIK: pohábljenj
DAJALNIK: pohábljenj**em**
TOŽILNIK: pohábljenj**a**
MESTNIK: pri pohábljenj**ih**
ORODNIK: s pohábljenj**i**

TONEMSKO

[pohâbljenje]

IPA: [pɔxáːbljɛ̀njɛ]
ednina
IMENOVALNIK: pohâbljenje
RODILNIK: pohâbljenja
DAJALNIK: pohâbljenju
TOŽILNIK: pohâbljenje
MESTNIK: pri pohâbljenju
ORODNIK: s pohâbljenjem
dvojina
IMENOVALNIK: pohâbljenji
RODILNIK: pohâbljenj
DAJALNIK: pohâbljenjema
TOŽILNIK: pohâbljenji
MESTNIK: pri pohâbljenjih
ORODNIK: s pohâbljenjema
množina
IMENOVALNIK: pohâbljenja
RODILNIK: pohâbljenj
DAJALNIK: pohâbljenjem
TOŽILNIK: pohâbljenja
MESTNIK: pri pohâbljenjih
ORODNIK: s pohâbljenji

IZVOR
↑pohabiti

polaritéta polaritéte samostalnik ženskega spola

[polaritéta]
POMEN
1. iz elektrotehnike razporeditev dveh električnih ali magnetnih polov; SIN.: iz elektrotehnike polarnost
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Ko vstavite baterijo, pazite na pravilno *polariteto*.
▪ Pri priključevanju upoštevamo označeno *polariteto*.
▪ Stikala za enosmerni tok so zavarovana pred zamenjavo polov ali pa jih lahko priklopimo v poljubni *polariteti*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Polnilec ima zaščito proti prenapetosti in inverziji *polaritete*.
▪ Naštetim priključkom je priloženo še plastično ohišje za izolacijo, ki preprečuje možnost zamenjave *polaritete*.
▪ Molekule vode se v električnem polju vedno gibljejo od pozitivnega pola k negativnemu, analizirani sistem pa s spremembo *polaritete* povzroči gibanje v nasprotno smer.
2. lastnost česa, da tvori dopolnjujoče se nasprotje; SIN.: polarnost
▪ V kompoziciji plesnih sekvenc se izraža dejstvo, da plesalec pozna vlogo *polaritete* svetlobe in teme.
2.1. kar tvori dopolnjujoče se nasprotje; SIN.: polarnost
▪ Gre za stranki, ki sta zasnovani na (ideološko) nasprotnih ekstremih iste politične *polaritete*.
▪ Specifične motnje govora in pisanja pripisujejo spremenjeni funkciji obeh možganskih polobel ter zamenjavi *polaritet* v telesu.
3. prisotnost dveh nasprotnih pojavov, vrednosti, ki tvorita celoto; SIN.: polarnost
▪ Medijsko se manipulira, da bi bilo umetno videti, kot da obstajajo neke nepremostljive razlike in *polaritete* med Slovenci.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[polaritéta]
IPA: [pɔlaɾiˈteːta]
ednina
IMENOVALNIK: polaritéta
RODILNIK: polaritéte
DAJALNIK: polaritéti
TOŽILNIK: polaritéto
MESTNIK: pri polaritéti
ORODNIK: s polaritéto
dvojina
IMENOVALNIK: polaritéti
RODILNIK: polaritét
DAJALNIK: polaritétama
TOŽILNIK: polaritéti
MESTNIK: pri polaritétah
ORODNIK: s polaritétama
množina
IMENOVALNIK: polaritéte
RODILNIK: polaritét
DAJALNIK: polaritétam
TOŽILNIK: polaritéte
MESTNIK: pri polaritétah
ORODNIK: s polaritétami
TONEMSKO
[polaritȇta]
IPA: [pɔlaɾitéːtà]
ednina
IMENOVALNIK: polaritȇta
RODILNIK: polaritȇte
DAJALNIK: polaritȇti
TOŽILNIK: polaritȇto
MESTNIK: pri polaritȇti
ORODNIK: s polaritȇto
dvojina
IMENOVALNIK: polaritȇti
RODILNIK: polaritȇt
DAJALNIK: polaritȇtama
TOŽILNIK: polaritȇti
MESTNIK: pri polaritȇtah
ORODNIK: s polaritȇtama
množina
IMENOVALNIK: polaritȇte
RODILNIK: polaritȇt
DAJALNIK: polaritȇtam
TOŽILNIK: polaritȇte
MESTNIK: pri polaritȇtah
ORODNIK: s polaritȇtami

IZVOR
prevzeto iz nem. *Polarität*, glej ↑polaren

polárnost polárnosti samostalnik ženskega spola
[polárnost]
POMEN
1. iz elektrotehnike razporeditev dveh električnih ali magnetnih polov; SIN.: iz elektrotehnike polariteta
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
magnetna polarnost
▪ Zgradil je vakuum z obrnjeno *polarnostjo*, ki potegne pozitrone antimaterije iz pospeševalnika, preden razpadejo.
▪ Zemeljsko magnetno polje (magnetna *polarnost*) se je v geološki zgodovini večkrat obrnilo.

1.1. iz kemije ta razporeditev v molekuli
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
▪ *Polarnost* molekule je odvisna od razlike v elektronegativnosti atoma halogena in atoma ogljika v vezi, od števila prisotnih vezi C–X in geometrije molekule.
▪ Zaradi *polarnosti* vezi CO, C=O ali OH v teh molekulah nastopajo medmolekulski privlaki, ki so lahko vodikove vezi ali privlaki dipol-dipol.
…
▪ Topilne lastnosti vode temeljijo na *polarnosti* molekul H_2O.
▪ Molekule vodotopnih barvil navadno vsebujejo ionske skupine, ki povečajo *polarnost* molekule in topnost v vodi.

2. lastnost česa, da tvori dopolnjujoče se nasprotje; SIN.: polariteta
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
▪ Debata priča, da gre za *polarnost* stališč, ki jo označujemo s pojmoma liberalno in konservativno.
▪ Lirično premleva dvojnost in razglablja o *polarnosti* noči in dneva, dobrega in zla, kaosa in reda.

2.1. kar tvori dopolnjujoče se nasprotje; SIN.: polariteta
▪ Moški in ženska predstavljata ravnovesje, dve *polarnosti* univerzuma, pravijo taoisti.
▪ Upodobila je sanjski lik, poln *polarnosti* – žensko : moško, strah : pogum, razvoj : statičnost.

3. prisotnost dveh nasprotnih pojavov, vrednosti, ki tvorita celoto; SIN.: polariteta
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Znotraj urbane fikcije se je moralna *polarnost*, ki je dediščina klasične tragedije, ohranila vse do realizma (v kriminalkah pa do danes).
▪ Kitajske medicinske prakse temeljijo na zakonu dinamične *polarnosti* – tako se na primer preveč vročine v telesu (jang) uravna z ohladitvijo (jin).
▪ Vadba je usmerjena predvsem na harmonizacijo različnih *polarnosti*, med katere sodi tudi delitev na športno (fizično) in duhovno.
…
▪ Svetišče je kot simbol *polarnosti*, ki sestavlja vse. Nasproti si stojita nebo in zemlja, opredmetena v okroglem svetišču in kvadratnem dvorišču.
▪ Pravljica se prilagaja otrokovi duševnosti, v kateri prevladuje *polarnost*, zato pravljični liki predstavljajo bolj tipe kot posebne, samosvoje značaje.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[polárnost]
IPA: [pɔˈlaːrnɔst]
ednina
IMENOVALNIK: polárnost
RODILNIK: polárnost**i**
DAJALNIK: polárnost**i**
TOŽILNIK: polárnost
MESTNIK: pri polárnost**i**
ORODNIK: s polárnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: polárnost**i**
RODILNIK: polárnost**i**
DAJALNIK: polárnost**ma** tudi polárnost**ima**
TOŽILNIK: polárnost**i**
MESTNIK: pri polárnost**ih**
ORODNIK: s polárnost**ma** tudi s polárnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: polárnost**i**
RODILNIK: polárnost**i**
DAJALNIK: polárnost**im**
TOŽILNIK: polárnost**i**
MESTNIK: pri polárnost**ih**
ORODNIK: s polárnost**mi**
TONEMSKO
[polârnost]
IPA: [pɔlá:rnɔ̀st]
ednina
IMENOVALNIK: polârnost
RODILNIK: polârnost**i**
DAJALNIK: polârnost**i**
TOŽILNIK: polârnost
MESTNIK: pri polârnost**i**
ORODNIK: s polârnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: polârnost**i**
RODILNIK: polârnost**i**
DAJALNIK: polârnost**ma** tudi polârnost**ima**
TOŽILNIK: polârnost**i**
MESTNIK: pri polârnost**ih**
ORODNIK: s polârnost**ma** tudi s polârnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: polârnost**i**
RODILNIK: polârnost**i**
DAJALNIK: polârnost**im**
TOŽILNIK: polârnost**i**
MESTNIK: pri polârnost**ih**
ORODNIK: s polârnost**mi**

IZVOR
↑polaren

polifóni polifóna polifóno pridevnik
[polifóni]
POMEN
1. ki je v zvezi s polifonijo 1.; SIN.: polifonični
▪ V komorni glasbi je inovativno povezal *polifoni* in homofoni način komponiranja.
▪ Odrekel se je skrajnemu modernizmu in se zatekel k oživljanju starih *polifonih* glasbenih oblik.
▪ Poseben pečat daje njegovi glasbi izrazito *polifono* vodenje linij in zvočnih plasti.
2. v obliki **polifon**, privzdignjeno ki kaže, izraža sočasno prisotnost, interakcijo raznolikih idej, usmeritev ali različnih vrst, oblik česa; SIN.: privzdignjeno polifonični
▪ Plasti pripovedovanja in pisanja se nalagajo druga na drugo ter sestavljajo večplasten, *polifon* in bogat pripovedni tekst.
▪ Roman s svojo izvirno *polifono* strukturo in s skrbno premišljeno, kompleksno pripovedno strategijo izrisuje subtilno fresko begunskega življenja Slovencev v desetletjih po končani drugi svetovni vojni.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[polifóni]
IPA: [pɔli'fo:ni]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: polifóni
RODILNIK: polifóne**ga**
DAJALNIK: polifóne**mu**
TOŽILNIK: polifóni
živo polifóne**ga**
MESTNIK: pri polifóne**m**
ORODNIK: s polifóni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: polifóna
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**ma**
TOŽILNIK: polifóna
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**ma**
množina
IMENOVALNIK: polifóni
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**m**
TOŽILNIK: polifóne
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**mi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: polifóna
RODILNIK: polifóne
DAJALNIK: polifóni
TOŽILNIK: polifóno
MESTNIK: pri polifóni
ORODNIK: s polifóno
dvojina
IMENOVALNIK: polifóni
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**ma**
TOŽILNIK: polifóni
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**ma**
množina
IMENOVALNIK: polifóne
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**m**
TOŽILNIK: polifóne
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**mi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: polifóno
RODILNIK: polifóne**ga**
DAJALNIK: polifóne**mu**
TOŽILNIK: polifóno
MESTNIK: pri polifóne**m**
ORODNIK: s polifóni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: polifóni
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**ma**
TOŽILNIK: polifóni
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**ma**
množina
IMENOVALNIK: polifóna
RODILNIK: polifóni**h**
DAJALNIK: polifóni**m**
TOŽILNIK: polifóna
MESTNIK: pri polifóni**h**
ORODNIK: s polifóni**mi**
TONEMSKO
[polifǫ̏ni]
IPA: [pɔlifó:nì]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: polifǫ̏ni
RODILNIK: polifǫ̏ne**ga**
DAJALNIK: polifǫ̏ne**mu**
TOŽILNIK: polifǫ̏ni
živo polifǫ̏ne**ga**
MESTNIK: pri polifǫ̏ne**m**
ORODNIK: s polifǫ̏ni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: polifǫ̏na
RODILNIK: polifǫ̏ni**h**
DAJALNIK: polifǫ̏ni**ma**
TOŽILNIK: polifǫ̏na
MESTNIK: pri polifǫ̏ni**h**
ORODNIK: s polifǫ̏ni**ma**
množina
IMENOVALNIK: polifǫ̏ni
RODILNIK: polifǫ̏ni**h**
DAJALNIK: polifǫ̏ni**m**
TOŽILNIK: polifǫ̏ne

MESTNIK: pri polifǫ**nih**
ORODNIK: s polifǫ**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polifǫ**na**
RODILNIK: polifǫ**ne**
DAJALNIK: polifǫ**ni**
TOŽILNIK: polifǫ**no**
MESTNIK: pri polifǫ**ni**
ORODNIK: s polifǫ**no**

dvojina

IMENOVALNIK: polifǫ**ni**
RODILNIK: polifǫ**nih**
DAJALNIK: polifǫ**nima**
TOŽILNIK: polifǫ**ni**
MESTNIK: pri polifǫ**nih**
ORODNIK: s polifǫ**nima**

množina

IMENOVALNIK: polifǫ**ne**
RODILNIK: polifǫ**nih**
DAJALNIK: polifǫ**nim**
TOŽILNIK: polifǫ**ne**
MESTNIK: pri polifǫ**nih**
ORODNIK: s polifǫ**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: polifǫ**no**
RODILNIK: polifǫ**nega**
DAJALNIK: polifǫ**nemu**
TOŽILNIK: polifǫ**no**
MESTNIK: pri polifǫ**nem**
ORODNIK: s polifǫ**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: polifǫ**ni**
RODILNIK: polifǫ**nih**
DAJALNIK: polifǫ**nima**
TOŽILNIK: polifǫ**ni**
MESTNIK: pri polifǫ**nih**
ORODNIK: s polifǫ**nima**

množina

IMENOVALNIK: polifǫ**na**
RODILNIK: polifǫ**nih**
DAJALNIK: polifǫ**nim**
TOŽILNIK: polifǫ**na**
MESTNIK: pri polifǫ**nih**
ORODNIK: s polifǫ**nimi**

IZVOR

prevzeto prek nem. *polyphon* iz gr. *polýphōnos* ‘večglasen’, iz gr. *polý.*. ‘več’ + izpeljanka iz gr. *phōnḗ* ‘glas, zvok’

polifónični polifónična polifónično pridevnik

[polifónični]

POMEN

1. ki je v zvezi s polifonijo 1.; SIN.: polifoni

▪ V repertoarju imajo tako *polifonične* skladbe iz 13. stoletja kot najnovejše pop skladbe.

▪ Njihov repertoar se razteza od ustnega izročila sefardskih romanc prek razkošne in raznovrstne *polifonične* glasbe 16. stoletja do solistične baročne glasbe poznega 17. in zgodnjega 18. stoletja.

2. v obliki **polifoničen**, privzdignjeno ki kaže, izraža sočasno prisotnost, interakcijo raznolikih idej, usmeritev ali različnih vrst, oblik česa; SIN.: privzdignjeno polifoni

▪ Evropa se mu še zdaleč ne zdi uniformirana, kljub integraciji ostaja *polifonična* in multikulturna.

▪ Ustvaril je bogato, *polifonično* študijo nasilja, politike in glasbene dediščine svojega rojstnega kraja Kingston v 70. letih 20. stoletja.

▪ Duhovito napisan avtorjev prvenec je bil precejšen prevajalski podvig, saj je tako narativno kot jezikovno izjemno *polifoničen* roman.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[polifónični]

IPA: [pɔliˈfoːnitʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polifónični
RODILNIK: polifónične**ga**
DAJALNIK: polifónične**mu**
TOŽILNIK: polifónični
živo polifónične**ga**
MESTNIK: pri polifónične**m**
ORODNIK: s polifónični**m**

dvojina

IMENOVALNIK: polifónična
RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**ma**
TOŽILNIK: polifónična
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifónični
RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**m**
TOŽILNIK: polifónične
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polifónična
RODILNIK: polifónične
DAJALNIK: polifónični
TOŽILNIK: polifónično
MESTNIK: pri polifónični
ORODNIK: s polifónično

dvojina

IMENOVALNIK: polifónični
RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**ma**
TOŽILNIK: polifónični
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifónične

RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**m**
TOŽILNIK: polifónične
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: polifónično
RODILNIK: polifónične**ga**
DAJALNIK: polifónične**mu**
TOŽILNIK: polifónično
MESTNIK: pri polifónične**m**
ORODNIK: s polifónični**m**

dvojina

IMENOVALNIK: polifónični
RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**ma**
TOŽILNIK: polifónični
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifónična
RODILNIK: polifónični**h**
DAJALNIK: polifónični**m**
TOŽILNIK: polifónična
MESTNIK: pri polifónični**h**
ORODNIK: s polifónični**mi**

TONEMSKO

[polifǫ́nični]

IPA: [pɔlifɔ̋ːníʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: polifǫ́nični
RODILNIK: polifǫ́nične**ga**
DAJALNIK: polifǫ́nične**mu**
TOŽILNIK: polifǫ́nični
živo polifǫ́nične**ga**
MESTNIK: pri polifǫ́nične**m**
ORODNIK: s polifǫ́nični**m**

dvojina

IMENOVALNIK: polifǫ́nična
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**ma**
TOŽILNIK: polifǫ́nična
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifǫ́nični
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**m**
TOŽILNIK: polifǫ́nične
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: polifǫ́nična
RODILNIK: polifǫ́nične
DAJALNIK: polifǫ́nični
TOŽILNIK: polifǫ́nično
MESTNIK: pri polifǫ́nični
ORODNIK: s polifǫ́nično

dvojina

IMENOVALNIK: polifǫ́nični
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**ma**
TOŽILNIK: polifǫ́nični
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifǫ́nične
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**m**
TOŽILNIK: polifǫ́nične
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: polifǫ́nično
RODILNIK: polifǫ́nične**ga**
DAJALNIK: polifǫ́nične**mu**
TOŽILNIK: polifǫ́nično
MESTNIK: pri polifǫ́nične**m**
ORODNIK: s polifǫ́nični**m**

dvojina

IMENOVALNIK: polifǫ́nični
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**ma**
TOŽILNIK: polifǫ́nični
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**ma**

množina

IMENOVALNIK: polifǫ́nična
RODILNIK: polifǫ́nični**h**
DAJALNIK: polifǫ́nični**m**
TOŽILNIK: polifǫ́nična
MESTNIK: pri polifǫ́nični**h**
ORODNIK: s polifǫ́nični**mi**

IZVOR

prevzeto prek nem. *polyphonisch* iz gr. *polýphōnos* ‘večglasen’, glej ↑polifoni

polifoníja polifoníje samostalnik ženskega spola

[polifonija]

POMEN

1. iz glasbene umetnosti večglasje, pri katerem so vsi glasovi ritmično in melodično razmeroma samostojni

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

baročna, renesančna polifonija | vokalna polifonija

▪ Njegova dela odlikujejo kompozicijska dovršenost in nagnjenost k neoklasicizmu, baročni *polifoniji* ter odkritemu humorju.

▪ Predstavili bodo pester izbor vokalnega in instrumentalnega repertoarja od srednjega veka prek francoske renesančne *polifonije* do monodij italijanskih mojstrov zgodnjega in visokega baroka.

...

▪ *Polifonija* je zaznamovala večino evropske glasbe vse do 20. stoletja.

▪ Homofonija in *polifonija* sta dve temeljni usmeritvi glasbenega stila, ki imata različne oblikovne vzorce.

2. privzdignjeno sočasna prisotnost, interakcija raznolikih idej, usmeritev ali različnih vrst, oblik česa

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Pri branju ga je fascinirala predvsem *polifonija* čustev, ki se prepletajo v zgodbi.

▪ Uprizoritev ima silovit naboj, ki eksplodira v *polifoniji* igralskih stvaritev.

▪ Predavatelj bo nakazal izzive, s katerimi se bo morala spopasti slovenska kultura, če bo hotela postati prepoznaven akord v *polifoniji* sodobnega dogajanja v Evropi in svetu.

...

▪ Kar koli že si kdo misli o njem, na vrhovih slovenske politike je ohranjal nekaj *polifonije*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[polifonija]

IPA: [pɔlifɔˈniːja]

ednina

IMENOVALNIK: polifonij**a**
RODILNIK: polifonij**e**
DAJALNIK: polifoniji**i**
TOŽILNIK: polifonijo**o**
MESTNIK: pri polifoniji**i**
ORODNIK: s polifonijo**o**

dvojina

IMENOVALNIK: polifoniji**i**
RODILNIK: polifonij
DAJALNIK: polifonij**ama**
TOŽILNIK: polifoniji**i**
MESTNIK: pri polifonij**ah**
ORODNIK: s polifonij**ama**

množina

IMENOVALNIK: polifonij**e**
RODILNIK: polifonij
DAJALNIK: polifonij**am**
TOŽILNIK: polifonij**e**
MESTNIK: pri polifonij**ah**
ORODNIK: s polifonij**ami**

TONEMSKO

[polifonîja]

IPA: [pɔlifɔníːjà]

ednina

IMENOVALNIK: polifonîj**a**
RODILNIK: polifonîj**e**
DAJALNIK: polifonîj**i**
TOŽILNIK: polifonîj**o**
MESTNIK: pri polifonîj**i**
ORODNIK: s polifonîj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: polifonîj**i**
RODILNIK: polifonîj
DAJALNIK: polifonîj**ama**
TOŽILNIK: polifonîj**i**
MESTNIK: pri polifonîj**ah**
ORODNIK: s polifonîj**ama**

množina

IMENOVALNIK: polifonîj**e**
RODILNIK: polifonîj
DAJALNIK: polifonîj**am**
TOŽILNIK: polifonîj**e**
MESTNIK: pri polifonîj**ah**
ORODNIK: s polifonîj**ami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Polyphonie* iz gr. *polyphōnía*, glej ↑polifoni

pólka pólke samostalnik ženskega spola

[pólka]

POMEN

1. hitrejši ples v dvočetrtinskem taktu, po izvoru iz Češke

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

plesanje polke

▪ Na tekmovanje v plesanju *polke* se je prijavilo petnajst plesnih parov.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

plesati polko

▪ Pari so najprej morali pokazati, ali znajo plesati *polko* in valček.

▸ priredna zveza

polka in valček

▪ V Sloveniji sem se naučil plesati tako *polko* in valček kot kolo.

1.1. skladba, glasba za ta ples

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

Avsenikova, slovenska polka | dobra, lepa polka | hitra, poskočna polka | zmagovalna polka

▪ Je mojster na diatonični harmoniki in avtor mnogih uspešnih poskočnih *polk* ter nežno zasanjanih valčkov.

▪ Po podelitvi nagrad so vsi udeleženci tekmovanja skupaj zaigrali Avsenikovo *polko*.

▪ Znamenita *polka* Na Golici je neuradna slovenska himna in brez nje ne mine nobena veselica.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

kralj polke | ljubitelj polke | ritem polke

▪ Skladbe temeljijo na melodijah in besedilih, ki so podobna ljudskim, ter na ritmu *polke* in valčka.

▪ Prišlo je devetsto ljubiteljev *polke*, ki so osem ur uživali v njenih ritmih.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izbrati polko | zaigrati polko

▪ Na ramena si je oprtal harmoniko in sredi svojega vinograda zaigral poskočno *polko*.

▪ Komisija je izbrala najboljšo *polko* in najboljši valček.

▸ priredna zveza

polka in valček

▪ Godci so v senci pod šotorom igrali *polke* in valčke skoraj brez odmora.
▪ Ostajajo zvesti stari navadi, da *polkam* in valčkom obvezno dodajo še kakšno ljudsko, ki jo zapojejo a cappella.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pólka]
IPA: [ˈpo:lka]
ednina
IMENOVALNIK: pólk**a**
RODILNIK: pólk**e**
DAJALNIK: pólk**i**
TOŽILNIK: pólk**o**
MESTNIK: pri pólk**i**
ORODNIK: s pólk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pólk**i**
RODILNIK: pólk
DAJALNIK: pólk**ama**
TOŽILNIK: pólk**i**
MESTNIK: pri pólk**ah**
ORODNIK: s pólk**ama**
množina
IMENOVALNIK: pólk**e**
RODILNIK: pólk
DAJALNIK: pólk**am**
TOŽILNIK: pólk**e**
MESTNIK: pri pólk**ah**
ORODNIK: s pólk**ami**
TONEMSKO
[pǫ́lka]
IPA: [pó:lkà]
ednina
IMENOVALNIK: pǫ́lk**a**
RODILNIK: pǫ́lk**e**
DAJALNIK: pǫ́lk**i**
TOŽILNIK: pǫ́lk**o**
MESTNIK: pri pǫ́lk**i**
ORODNIK: s pǫ́lk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: pǫ́lk**i**
RODILNIK: pǫ́lk
DAJALNIK: pǫ́lk**ama**
TOŽILNIK: pǫ́lk**i**
MESTNIK: pri pǫ́lk**ah**
ORODNIK: s pǫ́lk**ama**
množina
IMENOVALNIK: pǫ́lk**e**
RODILNIK: pǫ́lk
DAJALNIK: pǫ́lk**am**
TOŽILNIK: pǫ́lk**e**
MESTNIK: pri pǫ́lk**ah**
ORODNIK: s pǫ́lk**ami**

IZVOR
prevzeto prek nem. *Polka* iz češ. *polka*, prvotno ‘Poljakinja’, kot so okrog leta 1831 v Pragi v čast takrat zatiranim Poljakom poimenovali to vrsto plesa

poníkanje poníkanja samostalnik srednjega spola
[poníkanje]
POMEN
1. izginjanje tekočin pod površje, zlasti na apnenčastih tleh
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
ponikanje vode
▪ Posebnosti kraškega reliefa so nastale s *ponikanjem* vode skozi razpoke, raztapljanjem apnenca in širjenjem razpok.
▪ Gasilci so preprečili *ponikanje* nevarne snovi v podtalnico.

1.1. proces, pri katerem tekočina izgine pod površje
▪ *Ponikanje* padavinskih vod moramo izvesti strokovno, po potrebi padavinske vode tudi očistimo.
▪ Za strešne vode, za talno in zaledno vodo je treba urediti *ponikanje* v tla.

2. ekspresivno dogajanje, pri katerem kaj izginja ali ni več opazno, na voljo
▪ Izšla je duhovita, prepričljiva polemika o *ponikanju* razuma na pragu 21. stoletja.
▪ Vlada si ne upa na glas priznati, da je na bojni fronti vseobsegajočih reform in *ponikanja* socialne države.

3. ekspresivno izginjanje, navadno zaradi nelegalne, sumljive dejavnosti
▪ Odkrivanje *ponikanja* in izgubljanja vplačanega denarja za nepremičnine bo naloga za kriminaliste.
▪ Obtožnica, ki jo je s finančnimi izvedenci, sposobnimi razvozlati skrivnost *ponikanja* milijonov, pisal tri leta, ugotavlja, da si je z denarjem, namenjenim raziskavam, kupil razkošno stanovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[poníkanje]
IPA: [pɔˈni:kanjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: poníkanj**e**
RODILNIK: poníkanj**a**
DAJALNIK: poníkanj**u**
TOŽILNIK: poníkanj**e**
MESTNIK: pri poníkanj**u**
ORODNIK: s poníkanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: poníkanj**i**
RODILNIK: poníkanj
DAJALNIK: poníkanj**ema**
TOŽILNIK: poníkanj**i**
MESTNIK: pri poníkanj**ih**
ORODNIK: s poníkanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: poníkanj**a**
RODILNIK: poníkanj
DAJALNIK: poníkanj**em**

TOŽILNIK: poníkanj**a**
MESTNIK: pri poníkanj**ih**
ORODNIK: s poníkanj**i**

TONEMSKO
[ponîkanje]
IPA: [pɔníːkànjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: ponîkanj**e**
RODILNIK: ponîkanj**a**
DAJALNIK: ponîkanj**u**
TOŽILNIK: ponîkanj**e**
MESTNIK: pri ponîkanj**u**
ORODNIK: s ponîkanj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: ponîkanj**i**
RODILNIK: ponîkanj
DAJALNIK: ponîkanj**ema**
TOŽILNIK: ponîkanj**i**
MESTNIK: pri ponîkanj**ih**
ORODNIK: s ponîkanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: ponîkanj**a**
RODILNIK: ponîkanj
DAJALNIK: ponîkanj**em**
TOŽILNIK: ponîkanj**a**
MESTNIK: pri ponîkanj**ih**
ORODNIK: s ponîkanj**i**

IZVOR
↑ponikati

popápati popápam dovršni glagol

[popápati]
POMEN
1. neformalno, ljubkovalno pojesti
▪ Pomfri boš kar lepo zunaj *popapala*.
▪ *Popapali* ste preveč rumovih kroglic!
▪ Hitro *popapajta*, potem pa gresta z mano ajat.
2. neformalno, ekspresivno porabiti
▪ Naj najprej sestopijo na realna tla in dosežejo storilnost, saj so *popapali* več, kot pa ustvarili.
▪ A ne bi bilo pametno napisati še, koliko elektrike vozilo *popapa* in koliko zdržijo baterije?
3. neformalno, ekspresivno odvzeti nadzor, popolnoma nadvladati
▪ Na začetku so namenoma igrali le ob vikendih in pazili, da jih ne bi glasbena industrija prehitro »*popapala*«.
▪ Ljubčki moji, promet je džungla in za džunglo moraš biti pripravljen, sicer te *popapajo*.

3.1. neformalno, ekspresivno z lahkoto premagati; SIN.: neformalno, ekspresivno popapcati
▪ Z 20 leti je prvo sezono *popapal* aktualnega prvaka.
▪ Specialci amaterje *popapajo*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[popápati]
IPA: [pɔˈpaːpati]
NEDOLOČNIK: popápati
NAMENILNIK: popápat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: popáp**am**
2. OSEBA: popáp**aš**
3. OSEBA: popáp**a**
dvojina
1. OSEBA: popáp**ava**
2. OSEBA: popáp**ata**
3. OSEBA: popáp**ata**
množina
1. OSEBA: popáp**amo**
2. OSEBA: popáp**ate**
3. OSEBA: popáp**ajo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: popápaj
dvojina
1. OSEBA: popápaj**va**
2. OSEBA: popápaj**ta**
množina
1. OSEBA: popápaj**mo**
2. OSEBA: popápaj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: popápal
DVOJINA: popápal**a**
MNOŽINA: popápal**i**
ženski spol
EDNINA: popápal**a**
DVOJINA: popápal**i**
MNOŽINA: popápal**e**
srednji spol
EDNINA: popápal**o**
DVOJINA: popápal**i**
MNOŽINA: popápal**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: popápan
RODILNIK: popápan**ega**
DAJALNIK: popápan**emu**
TOŽILNIK: popápan
živo popápan**ega**
MESTNIK: pri popápan**em**
ORODNIK: s popápan**im**
dvojina
IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**
TOŽILNIK: popápan**a**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**
množina
IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**e**
MESTNIK: pri popápan**ih**

ORODNIK: s popápan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**e**
DAJALNIK: popápan**i**
TOŽILNIK: popápan**o**
MESTNIK: pri popápan**i**
ORODNIK: s popápan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**
TOŽILNIK: popápan**i**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápan**e**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**e**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popápan**o**
RODILNIK: popápan**ega**
DAJALNIK: popápan**emu**
TOŽILNIK: popápan**o**
MESTNIK: pri popápan**em**
ORODNIK: s popápan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**
TOŽILNIK: popápan**i**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**a**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: popápanj**e**
RODILNIK: popápanj**a**
DAJALNIK: popápanj**u**
TOŽILNIK: popápanj**e**
MESTNIK: pri popápanj**u**
ORODNIK: s popápanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: popápanj**i**
RODILNIK: popápanj
DAJALNIK: popápanj**ema**
TOŽILNIK: popápanj**i**
MESTNIK: pri popápanj**ih**
ORODNIK: s popápanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: popápanj**a**
RODILNIK: popápanj
DAJALNIK: popápanj**em**
TOŽILNIK: popápanj**a**
MESTNIK: pri popápanj**ih**
ORODNIK: s popápanj**i**

TONEMSKO

[popápati]
IPA: [pɔpà:páti]
NEDOLOČNIK: popápati
NAMENILNIK: popápat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popáp**am**
2. OSEBA: popáp**aš**
3. OSEBA: popáp**a**

dvojina

1. OSEBA: popáp**ava**
2. OSEBA: popáp**ata**
3. OSEBA: popáp**ata**

množina

1. OSEBA: popáp**amo**
2. OSEBA: popáp**ate**
3. OSEBA: popáp**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popápaj

dvojina

1. OSEBA: popápaj**va**
2. OSEBA: popápaj**ta**

množina

1. OSEBA: popápaj**mo**
2. OSEBA: popápaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: popápal
DVOJINA: popápal**a**
MNOŽINA: popápal**i**

ženski spol

EDNINA: popápal**a** in popâpal**a**
DVOJINA: popápal**i**
MNOŽINA: popápal**e**

srednji spol

EDNINA: popápal**o**
DVOJINA: popápal**i**
MNOŽINA: popápal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popápan
RODILNIK: popápan**ega**
DAJALNIK: popápan**emu**
TOŽILNIK: popápan
živo popápan**ega**
MESTNIK: pri popápan**em**
ORODNIK: s popápan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**

TOŽILNIK: popápan**a**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**e**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**e**
DAJALNIK: popápan**i**
TOŽILNIK: popápan**o**
MESTNIK: pri popápan**i**
ORODNIK: s popápan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**
TOŽILNIK: popápan**i**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápan**e**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**e**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popápan**o**
RODILNIK: popápan**ega**
DAJALNIK: popápan**emu**
TOŽILNIK: popápan**o**
MESTNIK: pri popápan**em**
ORODNIK: s popápan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popápan**i**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**ima**
TOŽILNIK: popápan**i**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápan**a**
RODILNIK: popápan**ih**
DAJALNIK: popápan**im**
TOŽILNIK: popápan**a**
MESTNIK: pri popápan**ih**
ORODNIK: s popápan**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: popápanj**e**
RODILNIK: popápanj**a**
DAJALNIK: popápanj**u**
TOŽILNIK: popápanj**e**
MESTNIK: pri popápanj**u**
ORODNIK: s popápanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: popápanj**i** in popâpanj**i**
RODILNIK: popâpanj
DAJALNIK: popápanj**ema** in popâpanj**ema**
TOŽILNIK: popápanj**i** in popâpanj**i**
MESTNIK: pri popâpanj**ih**
ORODNIK: s popápanj**ema** in s popâpanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: popâpanj**a**
RODILNIK: popâpanj
DAJALNIK: popâpanj**em**
TOŽILNIK: popâpanj**a**
MESTNIK: pri popâpanj**ih**
ORODNIK: s popâpanj**i**

in

[popâpati]
IPA: [pɔpá:pàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: popâpati
NAMENILNIK: popâpat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popâpa**m**
2. OSEBA: popâpa**š**
3. OSEBA: popâpa

dvojina

1. OSEBA: popâpa**va**
2. OSEBA: popâpa**ta**
3. OSEBA: popâpa**ta**

množina

1. OSEBA: popâpa**mo**
2. OSEBA: popâpa**te**
3. OSEBA: popâpa**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popâpaj

dvojina

1. OSEBA: popâpaj**va**
2. OSEBA: popâpaj**ta**

množina

1. OSEBA: popâpaj**mo**
2. OSEBA: popâpaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: popâpal
DVOJINA: popâpal**a**
MNOŽINA: popâpal**i**

ženski spol

EDNINA: popâpal**a**
DVOJINA: popâpal**i**
MNOŽINA: popâpal**e**

srednji spol

EDNINA: popâpal**o**
DVOJINA: popâpal**i**
MNOŽINA: popâpal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popâpan

RODILNIK: popâpan**ega**
DAJALNIK: popâpan**emu**
TOŽILNIK: popâpan
živo popâpan**ega**
MESTNIK: pri popâpan**em**
ORODNIK: s popâpan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: popâpan**a**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**ima**
TOŽILNIK: popâpan**a**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popâpan**i**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**im**
TOŽILNIK: popâpan**e**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: popâpan**a**
RODILNIK: popâpan**e**
DAJALNIK: popâpan**i**
TOŽILNIK: popâpan**o**
MESTNIK: pri popâpan**i**
ORODNIK: s popâpan**o**

dvojina
IMENOVALNIK: popâpan**i**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**ima**
TOŽILNIK: popâpan**i**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popâpan**e**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**im**
TOŽILNIK: popâpan**e**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: popâpan**o**
RODILNIK: popâpan**ega**
DAJALNIK: popâpan**emu**
TOŽILNIK: popâpan**o**
MESTNIK: pri popâpan**em**
ORODNIK: s popâpan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: popâpan**i**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**ima**
TOŽILNIK: popâpan**i**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popâpan**a**
RODILNIK: popâpan**ih**
DAJALNIK: popâpan**im**
TOŽILNIK: popâpan**a**
MESTNIK: pri popâpan**ih**
ORODNIK: s popâpan**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: popâpanj**e**
RODILNIK: popâpanj**a**
DAJALNIK: popâpanj**u**
TOŽILNIK: popâpanj**e**
MESTNIK: pri popâpanj**u**
ORODNIK: s popâpanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: popâpanj**i**
RODILNIK: popâpanj
DAJALNIK: popâpanj**ema**
TOŽILNIK: popâpanj**i**
MESTNIK: pri popâpanj**ih**
ORODNIK: s popâpanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: popâpanj**a**
RODILNIK: popâpanj
DAJALNIK: popâpanj**em**
TOŽILNIK: popâpanj**a**
MESTNIK: pri popâpanj**ih**
ORODNIK: s popâpanj**i**

FRAZEOLOGIJA

muca popapa/papa *kaj*
muca popapa *kaj*
v nedovršni obliki, neformalno muca papa *kaj*

neformalno izraža, da kaj izgine, izgineva, se porabi, porablja, zlasti skrivnostno, nepričakovano
▪ Sprašujemo se, kje je denar od trgovine z orožjem? Najbrž ga *je muca popapala*.
▪ A *je* denar *muca papala*?
▪ Takrat je bila pokojninska blagajna polna. Sedaj *je* pa to *muca papala*.

IZVOR
↑papati

popápcati popápcam dovršni glagol
[popápcati]
POMEN
1. neformalno, ljubkovalno pojesti
▪ Lepo *popapcaj*, potem pa pridno spančkat.
▪ Juhico bom *popapcal* do konca.
2. neformalno, ekspresivno porabiti
▪ Mi plačujemo, varčujemo, vendar na koncu nič ne dobimo, vse *popapca* lakomna država.
▪ Je manjkajoča dva milijončka *popapcala* ekspertna skupina?
3. neformalno, ekspresivno pripojiti, priključiti
▪ Spremenite način poslovanja, drugače lahko kar zaprete, vas bodo tuje banke *popapcale*.
▪ Obstaja strah, da bo Italija »*popapcala*« Primorsko (ali pa jo bodo naši veleumni oblastniki razprodali).

3.1. neformalno, ekspresivno z lahkoto premagati; SIN.: neformalno, ekspresivno popapati

▪ Na jutrišnji dirki bomo videli, kako bo dirkač vse *popapcal*.

▪ Če bi nam komandirali ljudje njegovega kova, nas *popapca* mala četica pijančkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[popápcati]

IPA: [pɔˈpa:ptsati]

NEDOLOČNIK: popápcati

NAMENILNIK: popápcat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popápca**m**
2. OSEBA: popápca**š**
3. OSEBA: popápca

dvojina

1. OSEBA: popápca**va**
2. OSEBA: popápca**ta**
3. OSEBA: popápca**ta**

množina

1. OSEBA: popápca**mo**
2. OSEBA: popápca**te**
3. OSEBA: popápca**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popápcaj

dvojina

1. OSEBA: popápcaj**va**
2. OSEBA: popápcaj**ta**

množina

1. OSEBA: popápcaj**mo**
2. OSEBA: popápcaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: popápcal

DVOJINA: popápcal**a**

MNOŽINA: popápcal**i**

ženski spol

EDNINA: popápcal**a**

DVOJINA: popápcal**i**

MNOŽINA: popápcal**e**

srednji spol

EDNINA: popápcal**o**

DVOJINA: popápcal**i**

MNOŽINA: popápcal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popápcan

RODILNIK: popápcan**ega**

DAJALNIK: popápcan**emu**

TOŽILNIK: popápcan

živo popápcan**ega**

MESTNIK: pri popápcan**em**

ORODNIK: s popápcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popápcan**a**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**ima**

TOŽILNIK: popápcan**a**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápcan**i**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**im**

TOŽILNIK: popápcan**e**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popápcan**a**

RODILNIK: popápcan**e**

DAJALNIK: popápcan**i**

TOŽILNIK: popápcan**o**

MESTNIK: pri popápcan**i**

ORODNIK: s popápcan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: popápcan**i**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**ima**

TOŽILNIK: popápcan**i**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápcan**e**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**im**

TOŽILNIK: popápcan**e**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popápcan**o**

RODILNIK: popápcan**ega**

DAJALNIK: popápcan**emu**

TOŽILNIK: popápcan**o**

MESTNIK: pri popápcan**em**

ORODNIK: s popápcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popápcan**i**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**ima**

TOŽILNIK: popápcan**i**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popápcan**a**

RODILNIK: popápcan**ih**

DAJALNIK: popápcan**im**

TOŽILNIK: popápcan**a**

MESTNIK: pri popápcan**ih**

ORODNIK: s popápcan**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: popápcanj**e**

RODILNIK: popápcanj**a**

DAJALNIK: popápcanj**u**

TOŽILNIK: popápcanj**e**

MESTNIK: pri popápcanj**u**
ORODNIK: s popápcanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: popápcanj**i**
RODILNIK: popápcanj
DAJALNIK: popápcanj**ema**
TOŽILNIK: popápcanj**i**
MESTNIK: pri popápcanj**ih**
ORODNIK: s popápcanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: popápcanj**a**
RODILNIK: popápcanj
DAJALNIK: popápcanj**em**
TOŽILNIK: popápcanj**a**
MESTNIK: pri popápcanj**ih**
ORODNIK: s popápcanj**i**

TONEMSKO

[popâpcati]
IPA: [pɔpá:ptsàti]
NEDOLOČNIK: popâpcati
NAMENILNIK: popâpcat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popâpca**m**
2. OSEBA: popâpca**š**
3. OSEBA: popâpca

dvojina

1. OSEBA: popâpca**va**
2. OSEBA: popâpca**ta**
3. OSEBA: popâpca**ta**

množina

1. OSEBA: popâpca**mo**
2. OSEBA: popâpca**te**
3. OSEBA: popâpca**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popâpcaj

dvojina

1. OSEBA: popâpcaj**va**
2. OSEBA: popâpcaj**ta**

množina

1. OSEBA: popâpcaj**mo**
2. OSEBA: popâpcaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: popâpcal
DVOJINA: popâpcal**a**
MNOŽINA: popâpcal**i**

ženski spol

EDNINA: popâpcal**a**
DVOJINA: popâpcal**i**
MNOŽINA: popâpcal**e**

srednji spol

EDNINA: popâpcal**o**
DVOJINA: popâpcal**i**
MNOŽINA: popâpcal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popâpcan
RODILNIK: popâpcan**ega**
DAJALNIK: popâpcan**emu**
TOŽILNIK: popâpcan
živo popâpcan**ega**
MESTNIK: pri popâpcan**em**
ORODNIK: s popâpcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popâpcan**a**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**ima**
TOŽILNIK: popâpcan**a**
MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popâpcan**i**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**im**
TOŽILNIK: popâpcan**e**
MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popâpcan**a**
RODILNIK: popâpcan**e**
DAJALNIK: popâpcan**i**
TOŽILNIK: popâpcan**o**
MESTNIK: pri popâpcan**i**
ORODNIK: s popâpcan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: popâpcan**i**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**ima**
TOŽILNIK: popâpcan**i**
MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popâpcan**e**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**im**
TOŽILNIK: popâpcan**e**
MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popâpcan**o**
RODILNIK: popâpcan**ega**
DAJALNIK: popâpcan**emu**
TOŽILNIK: popâpcan**o**
MESTNIK: pri popâpcan**em**
ORODNIK: s popâpcan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popâpcan**i**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**ima**
TOŽILNIK: popâpcan**i**
MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popâpcan**a**
RODILNIK: popâpcan**ih**
DAJALNIK: popâpcan**im**
TOŽILNIK: popâpcan**a**

MESTNIK: pri popâpcan**ih**
ORODNIK: s popâpcan**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: popâpcanj**e**
RODILNIK: popâpcanj**a**
DAJALNIK: popâpcanj**u**
TOŽILNIK: popâpcanj**e**
MESTNIK: pri popâpcanj**u**
ORODNIK: s popâpcanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: popâpcanj**i**
RODILNIK: popâpcanj
DAJALNIK: popâpcanj**ema**
TOŽILNIK: popâpcanj**i**
MESTNIK: pri popâpcanj**ih**
ORODNIK: s popâpcanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: popâpcanj**a**
RODILNIK: popâpcanj
DAJALNIK: popâpcanj**em**
TOŽILNIK: popâpcanj**a**
MESTNIK: pri popâpcanj**ih**
ORODNIK: s popâpcanj**i**

IZVOR
↑papcati

popívnati popívnam dovršni glagol

[popíu̯nati]

POMEN

1. odstraniti odvečno tekočino s čim, kar vpija vlago

▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
popivnati z brisačko, brisačo, krpo | popivnati s papirjem, prtičkom, robčkom
▪ Piščančje fileje oplaknemo in *popivnamo* s papirnato brisačo do suhega.
▪ Madeže najprej *popivnajte* z mehko krpo, potem sperite s toplo vodo.

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
popivnati maščobo, vodo
▪ Ko ste z las sprali šampon, jih ovijte z brisačo, da z njih *popivnate* vodo.
▪ S sterilno blazinico iz gaze *popivnate* kri z manjših ran.

▸ priredna zveza
popivnati in narezati
▪ Lososov file umijte in *popivnajte* do suhega.
▪ Meso do suhega *popivnamo* in narežemo na tanke rezine.

...

▪ Vneto piše s svojim nalivnim peresom. Ko konča, skrbno *popivna* izdelek in ga vloži v posebno mapo.

2. ekspresivno sprejeti, vsrkati
▪ Evropa vsako leto *popivna* okoli dva milijona priseljencev.
▪ Otrok raste, se razvija in v najobčutljivejšem obdobju svojega življenja kot pivnik *popivna* vse, kar doživi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[popíu̯nati]
IPA: [pɔˈpiːu̯nati]
NEDOLOČNIK: popívnati
NAMENILNIK: popívnat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: popívna**m**
2. OSEBA: popívna**š**
3. OSEBA: popívna

dvojina
1. OSEBA: popívna**va**
2. OSEBA: popívna**ta**
3. OSEBA: popívna**ta**

množina
1. OSEBA: popívna**mo**
2. OSEBA: popívna**te**
3. OSEBA: popívna**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: popívnaj

dvojina
1. OSEBA: popívnaj**va**
2. OSEBA: popívnaj**ta**

množina
1. OSEBA: popívnaj**mo**
2. OSEBA: popívnaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: popívnal
DVOJINA: popívnal**a**
MNOŽINA: popívnal**i**

ženski spol
EDNINA: popívnal**a**
DVOJINA: popívnal**i**
MNOŽINA: popívnal**e**

srednji spol
EDNINA: popívnal**o**
DVOJINA: popívnal**i**
MNOŽINA: popívnal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: popívnan
RODILNIK: popívnan**ega**
DAJALNIK: popívnan**emu**
TOŽILNIK: popívnan
živo popívnan**ega**
MESTNIK: pri popívnan**em**
ORODNIK: s popívnan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: popívnan**a**
RODILNIK: popívnan**ih**
DAJALNIK: popívnan**ima**
TOŽILNIK: popívnan**a**
MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popívnan**i**

RODILNIK: popívnan**ih**

DAJALNIK: popívnan**im**

TOŽILNIK: popívnan**e**

MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popívnan**a**

RODILNIK: popívnan**e**

DAJALNIK: popívnan**i**

TOŽILNIK: popívnan**o**

MESTNIK: pri popívnan**i**

ORODNIK: s popívnan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: popívnan**i**

RODILNIK: popívnan**ih**

DAJALNIK: popívnan**ima**

TOŽILNIK: popívnan**i**

MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popívnan**e**

RODILNIK: popívnan**ih**

DAJALNIK: popívnan**im**

TOŽILNIK: popívnan**e**

MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popívnan**o**

RODILNIK: popívnan**ega**

DAJALNIK: popívnan**emu**

TOŽILNIK: popívnan**o**

MESTNIK: pri popívnan**em**

ORODNIK: s popívnan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popívnan**i**

RODILNIK: popívnan**ih**

DAJALNIK: popívnan**ima**

TOŽILNIK: popívnan**i**

MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**ima**

množina

IMENOVALNIK: popívnan**a**

RODILNIK: popívnan**ih**

DAJALNIK: popívnan**im**

TOŽILNIK: popívnan**a**

MESTNIK: pri popívnan**ih**

ORODNIK: s popívnan**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: popívnanj**e**

RODILNIK: popívnanj**a**

DAJALNIK: popívnanj**u**

TOŽILNIK: popívnanj**e**

MESTNIK: pri popívnanj**u**

ORODNIK: s popívnanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: popívnanj**i**

RODILNIK: popívnanj

DAJALNIK: popívnanj**ema**

TOŽILNIK: popívnanj**i**

MESTNIK: pri popívnanj**ih**

ORODNIK: s popívnanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: popívnanj**a**

RODILNIK: popívnanj

DAJALNIK: popívnanj**em**

TOŽILNIK: popívnanj**a**

MESTNIK: pri popívnanj**ih**

ORODNIK: s popívnanj**i**

TONEMSKO

[popîu̯nati]

IPA: [pɔpí:u̯nàti]

NEDOLOČNIK: popîvnati

NAMENILNIK: popîvnat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popîvna**m**
2. OSEBA: popîvna**š**
3. OSEBA: popîvna

dvojina

1. OSEBA: popîvna**va**
2. OSEBA: popîvna**ta**
3. OSEBA: popîvna**ta**

množina

1. OSEBA: popîvna**mo**
2. OSEBA: popîvna**te**
3. OSEBA: popîvna**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popîvnaj

dvojina

1. OSEBA: popîvnaj**va**
2. OSEBA: popîvnaj**ta**

množina

1. OSEBA: popîvnaj**mo**
2. OSEBA: popîvnaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: popîvnal

DVOJINA: popîvnal**a**

MNOŽINA: popîvnal**i**

ženski spol

EDNINA: popîvnal**a**

DVOJINA: popîvnal**i**

MNOŽINA: popîvnal**e**

srednji spol

EDNINA: popîvnal**o**

DVOJINA: popîvnal**i**

MNOŽINA: popîvnal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popîvnan

RODILNIK: popîvnan**ega**

DAJALNIK: popîvnan**emu**

TOŽILNIK: popîvnan

živo popîvnan**ega**
MESTNIK: pri popîvnan**em**
ORODNIK: s popîvnan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: popîvnan**a**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**ima**
TOŽILNIK: popîvnan**a**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popîvnan**i**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**im**
TOŽILNIK: popîvnan**e**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: popîvnan**a**
RODILNIK: popîvnan**e**
DAJALNIK: popîvnan**i**
TOŽILNIK: popîvnan**o**
MESTNIK: pri popîvnan**i**
ORODNIK: s popîvnan**o**

dvojina
IMENOVALNIK: popîvnan**i**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**ima**
TOŽILNIK: popîvnan**i**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popîvnan**e**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**im**
TOŽILNIK: popîvnan**e**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: popîvnan**o**
RODILNIK: popîvnan**ega**
DAJALNIK: popîvnan**emu**
TOŽILNIK: popîvnan**o**
MESTNIK: pri popîvnan**em**
ORODNIK: s popîvnan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: popîvnan**i**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**ima**
TOŽILNIK: popîvnan**i**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**ima**

množina
IMENOVALNIK: popîvnan**a**
RODILNIK: popîvnan**ih**
DAJALNIK: popîvnan**im**
TOŽILNIK: popîvnan**a**
MESTNIK: pri popîvnan**ih**
ORODNIK: s popîvnan**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: popîvnanj**e**
RODILNIK: popîvnanj**a**
DAJALNIK: popîvnanj**u**
TOŽILNIK: popîvnanj**e**
MESTNIK: pri popîvnanj**u**
ORODNIK: s popîvnanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: popîvnanj**i**
RODILNIK: popîvnanj
DAJALNIK: popîvnanj**ema**
TOŽILNIK: popîvnanj**i**
MESTNIK: pri popîvnanj**ih**
ORODNIK: s popîvnanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: popîvnanj**a**
RODILNIK: popîvnanj
DAJALNIK: popîvnanj**em**
TOŽILNIK: popîvnanj**a**
MESTNIK: pri popîvnanj**ih**
ORODNIK: s popîvnanj**i**

IZVOR
↑pivnati

posránec posránca samostalnik moškega spola

[posránəc]

POMEN

1. vulgarno kdor je pretirano strahopeten, neodločen ali se mu to pripisuje

▪ Kdo je bil tak *posranec*, da je bežal?
▪ Iz nas so se norčevali in govorili, da smo bili neodločni in *posranci*.

2. vulgarno kdor ima negativne, moralno nesprejemljive lastnosti ali se mu to pripisuje;
SIN.: vulgarno drekač, slabšalno gnida

▪ Je najbolj dolgočasen in lažniv *posranec*, kar jih je.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[posránəc]
IPA: [pɔsˈraːnəts]

ednina
IMENOVALNIK: posránec
RODILNIK: posránc**a**
DAJALNIK: posránc**u**
TOŽILNIK: posránc**a**
MESTNIK: pri posránc**u**
ORODNIK: s posránc**em**

dvojina
IMENOVALNIK: posránc**a**
RODILNIK: posránc**ev**
DAJALNIK: posránc**ema**
TOŽILNIK: posránc**a**
MESTNIK: pri posránc**ih**
ORODNIK: s posránc**ema**

množina
IMENOVALNIK: posránc**i**

RODILNIK: posránc**ev**
DAJALNIK: posránc**em**
TOŽILNIK: posránc**e**
MESTNIK: pri posránc**ih**
ORODNIK: s posránc**i**

TONEMSKO
[posránəc]
IPA: [pɔsɾà:nə́ts]
ednina
IMENOVALNIK: posránec
RODILNIK: posránc**a**
DAJALNIK: posránc**u**
TOŽILNIK: posránc**a**
MESTNIK: pri posránc**u**
ORODNIK: s posránc**em**
dvojina
IMENOVALNIK: posránc**a**
RODILNIK: posránc**ev** tudi posrânc**ev**
DAJALNIK: posránc**ema**
TOŽILNIK: posránc**a**
MESTNIK: pri posránc**ih** tudi pri posrânc**ih**
ORODNIK: s posránc**ema**
množina
IMENOVALNIK: posránc**i**
RODILNIK: posránc**ev** tudi posrânc**ev**
DAJALNIK: posránc**em**
TOŽILNIK: posránc**e**
MESTNIK: pri posránc**ih** tudi pri posrânc**ih**
ORODNIK: s posránc**i** tudi s posrânc**i**

IZVOR
↑posran

práôče práočéta samostalnik moškega spola

[práôče]
POMEN
1. babičin ali dedkov oče; SIN.: praded, pradedek
▪ Veliko je takih in podobnih anekdot o mojem *praočetu*, ki je v življenju uspel in tudi dočakal visoko starost.
▪ Njegov *praoče* je bil škotskega aristokratskega porekla.

1.1. ekspresivno, navadno v množini davni prednik; SIN.: ekspresivno praded
▪ Ministrski predsednik in predsednik države imata skupnega *praočeta*, ki se je rodil l. 1645.

1.2. ekspresivno začetnik rodu
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
▪ Najstarejši Noetov sin velja za *praočeta* Semitov.
▪ Bil je pomočnik slavnega arheologa pri izkopavanjih prazgodovinskega mesta Ur, rojstnega kraja Abrahama, *praočeta* Izraelcev.

2. ekspresivno idejni utemeljitelj, pobudnik
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Muslimani bodo danes obeležili začetek kurbanskega bajrama, tridnevnega praznika, ki je povezan z duhovnim *praočetom* islama, krščanstva in judaizma.
▪ Bil je eden od glavnih nosilcev programa Zedinjene Slovenije in zaradi tega nesporno eden od duhovnih *praočetov* slovenske države.
...
▪ The Sonics so se uveljavili kot *praočetje* punka in so imeli velik vpliv na razcvet tega žanra v 70-tih letih minulega stoletja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[práôče]
IPA: [ˈpɾaːˈɔːʧe]
ednina
IMENOVALNIK: práôče
RODILNIK: práočét**a**
DAJALNIK: práočét**u**
TOŽILNIK: práočét**a**
MESTNIK: pri práočét**u**
ORODNIK: s práočét**om**
dvojina
IMENOVALNIK: práočét**a**
RODILNIK: práočét**ov**
DAJALNIK: práočét**oma**
TOŽILNIK: práočét**a**
MESTNIK: pri práočét**ih**
ORODNIK: s práočét**oma**
množina
IMENOVALNIK: práočét**je** redko práočét**i**
RODILNIK: práočét**ov**
DAJALNIK: práočét**om**
TOŽILNIK: práočét**e**
MESTNIK: pri práočét**ih**
ORODNIK: s práočét**i**
TONEMSKO
[prâóče]
IPA: [pɾáːɔ̀ːʧé]
ednina
IMENOVALNIK: prâóče
RODILNIK: prâočéṭ**a**
DAJALNIK: prâočéṭ**u**
TOŽILNIK: prâočéṭ**a**
MESTNIK: pri prâočéṭ**u** tudi pri prâočêṭ**u**
ORODNIK: s prâočéṭ**om**
dvojina
IMENOVALNIK: prâočéṭ**a**
RODILNIK: prâočéṭ**ov** in prâočêṭ**ov**
DAJALNIK: prâočéṭ**oma**
TOŽILNIK: prâočéṭ**a**
MESTNIK: pri prâočéṭ**ih** in pri prâočêṭ**ih**
ORODNIK: s prâočéṭ**oma**
množina
IMENOVALNIK: prâočéṭ**je** redko prâočéṭ**i**
RODILNIK: prâočéṭ**ov** in prâočêṭ**ov**
DAJALNIK: prâočéṭ**om**
TOŽILNIK: prâočéṭ**e**
MESTNIK: pri prâočéṭ**ih** in pri prâočêṭ**ih**
ORODNIK: s prâočéṭ**i** in s prâočêṭ**i**

BESEDOTVORJE

pomenski par za ženski spol: pramati

IZVOR

↑oče

práprádéd práprádéda tudi **práprádèd** práprádéda

samostalnik moškega spola

[práprádét práprádéda] tudi [práprádèt práprádéda]

POMEN

1. mamin ali očetov praded

▪ *Prapraded* Valentin se je rodil, ko je bil njegov oče star 54 let.

▪ Njegov *prapraded* se je nad hokejem navdušil leta 1888, ko je prišel za guvernerja v Kanado.

2. ekspresivno zelo davni prednik

▪ Danes ga ni več človeka, ki ne bi imel mobitela, in ta peklenska naprava je nekaj najhujšega, kar si je človek izmislil, vse odkar je tisti paleolitski *prapraded* iznašel ogenj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[práprádét práprádéda]

IPA: ['pra:'pra:'de:t 'pra:'pra:'de:da]

ednina

IMENOVALNIK: práprádéd
RODILNIK: práprádéd**a**
DAJALNIK: práprádéd**u**
TOŽILNIK: práprádéd**a**
MESTNIK: pri práprádéd**u**
ORODNIK: s práprádéd**om**

dvojina

IMENOVALNIK: práprádéd**a**
RODILNIK: práprádéd**ov**
DAJALNIK: práprádéd**oma**
TOŽILNIK: práprádéd**a**
MESTNIK: pri práprádéd**ih**
ORODNIK: s práprádéd**oma**

množina

IMENOVALNIK: práprádéd**je** in práprádéd**i**
RODILNIK: práprádéd**ov**
DAJALNIK: práprádéd**om**
TOŽILNIK: práprádéd**e**
MESTNIK: pri práprádéd**ih**
ORODNIK: s práprádéd**i**

tudi

[práprádèt práprádéda]

IPA: ['pra:'pra:'dɛt 'pra:'pra:'de:da]

ednina

IMENOVALNIK: práprádèd
RODILNIK: práprádéd**a**
DAJALNIK: práprádéd**u**
TOŽILNIK: práprádéd**a**
MESTNIK: pri práprádéd**u**
ORODNIK: s práprádéd**om**

dvojina

IMENOVALNIK: práprádéd**a**
RODILNIK: práprádéd**ov**
DAJALNIK: práprádéd**oma**
TOŽILNIK: práprádéd**a**
MESTNIK: pri práprádéd**ih**
ORODNIK: s práprádéd**oma**

množina

IMENOVALNIK: práprádéd**je** in práprádéd**i**
RODILNIK: práprádéd**ov**
DAJALNIK: práprádéd**om**
TOŽILNIK: práprádéd**e**
MESTNIK: pri práprádéd**ih**
ORODNIK: s práprádéd**i**

TONEMSKO

[prâprâdêt prâprâdȇda]

IPA: [pra:prá:dé:t pra:pra:dé:dà]

ednina

IMENOVALNIK: prâprâdȇd
RODILNIK: prâprâdȇd**a**
DAJALNIK: prâprâdȇd**u**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**a**
MESTNIK: pri prâprâdȇd**u**
ORODNIK: s prâprâdȇd**om**

dvojina

IMENOVALNIK: prâprâdȇd**a**
RODILNIK: prâprâdȇd**ov**
DAJALNIK: prâprâdȇd**oma**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**a**
MESTNIK: pri prâprâdȇd**ih**
ORODNIK: s prâprâdȇd**oma**

množina

IMENOVALNIK: prâprâdȇd**je** in prâprâdȇd**i**
RODILNIK: prâprâdȇd**ov**
DAJALNIK: prâprâdȇd**om**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**e**
MESTNIK: pri prâprâdȇd**ih**
ORODNIK: s prâprâdȇd**i**

tudi

[prâprâdèt prâprâdȇda]

IPA: [pra:prá:dét pra:prá:dè:dá]

ednina

IMENOVALNIK: prâprâdèd
RODILNIK: prâprâdȇd**a**
DAJALNIK: prâprâdȇd**u**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**a**
MESTNIK: pri prâprâdȇd**u** tudi pri prâprâdȇd**u**
ORODNIK: s prâprâdȇd**om**

dvojina

IMENOVALNIK: prâprâdȇd**a**
RODILNIK: prâprâdȇd**ov** in prâprâdȇd**ov**
DAJALNIK: prâprâdȇd**oma**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**a**
MESTNIK: pri prâprâdȇd**ih** in pri prâprâdȇd**ih**
ORODNIK: s prâprâdȇd**oma**

množina

IMENOVALNIK: prâprâdȇd**je** in prâprâdȇd**i**
RODILNIK: prâprâdȇd**ov** in prâprâdȇd**ov**
DAJALNIK: prâprâdȇd**om**
TOŽILNIK: prâprâdȇd**e**

MESTNIK: pri prâprâdẹ́d**ih** in pri prâprâdẹ̑d**ih**
ORODNIK: s prâprâdẹ́d**i** in s prâprâdẹ̑d**i**

IZVOR
↑praded

prečístiti prečístim dovršni glagol
[prečístiti]
POMEN
1. odstraniti primesi, neželene, odpadne snovi
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
prečistiti odplake, (odpadne) vode | prečistiti organizem, pljuča, telo | prečistiti zrak
▪ Sistem prezračevanja zrak *prečisti* skozi filtrirni sistem in doda nekaj svežega zraka.
▪ Po posodobitvi čistilne naprave, ki zdaj odplake *prečisti* le mehansko, bodo v morje nekaj kilometrov od obale iztakali občutno čistejše odpadne vode.
▪ S pitjem večjih količin vode lahko *prečistimo* organizem.
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
(čistilna) naprava prečisti KAJ | voda prečisti KAJ
▪ Čistilna naprava *prečisti* odpadne vode iz naših obratov in pa delno prečiščeno odpadno vodo.
▪ Voda zrak *prečisti*, ko se prašni delci, ostanki dima in druge nečistoče ujamejo na molekule vode.
▸ prisl. + **glag.**
dodobra, temeljito prečistiti
▪ Večina proizvajalcev priporoča, da pred montažo armature dodobra *prečistimo* dovodni cevovod.
▪ Nepredušno tesnjenje zagotavlja, da gre ves zrak, ki ga sesalnik posesa, skozi filtrirni sistem in se temeljito *prečisti*.
▪ Dieta s surovo hrano učinkovito *prečisti* prebavni trakt vseh odpadnih snovi.
…
▪ Zelišča so priporočljiva za zdravljenje infekcij sečil, ker tekočina pomaga *prečistiti* mehur.
2. v obliki **prečistiti se** postati prost primesi, neželenih, odpadnih snovi
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Dokler ni v vodi preveč kopalcev, se skozi filtre voda dovolj hitro obrača in *se prečisti*.
▪ Voda se v kraškem vodonosniku hitro pretaka in *se* zato zelo malo *prečisti*.
▪ Brez uporabe kemikalij moramo dati temu vinu čas in *se* bo samo *prečistilo*.
3. navadno ekspresivno narediti, da kaj postane bolj jasno, izoblikovano z odstranitvijo nepotrebnih, neželenih elementov
▸ prisl. + **glag.**
temeljito prečistiti
▪ Svojih del ni samo bistveno pomanjšala, ampak jih je tudi likovno temeljito *prečistila*.
▪ Kodo so temeljito *prečistili* in izboljšali.
▪ Preteklih petnajst let je dodobra *prečistilo* slovenski politični prostor.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Zapise za svoje avtorje so *prečistili* vzporedno s tem, ko so zanje delali bibliografijo.
▪ Kadrovanje za člane sveta fundacije bo potekalo v vladnem strokovnem svetu za šport, ki so ga temeljito *prečistili*.
…
▪ Zakon je treba še *prečistiti*, čaka ga parlamentarna procedura.
3.1. v obliki **prečistiti se**, navadno ekspresivno postati boljši, bolj jasen, izoblikovan z odstranitvijo nepotrebnih, neželenih elementov
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Stranka *se* je z nekaterimi odstopi tudi notranje *prečistila*.
▪ Trg *se* je deloma *prečistil* in se še čisti, preživela podjetja pa so v povprečju stabilnejša.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prečístiti]
IPA: [prɛ'ʧi:stiti]
NEDOLOČNIK: prečístiti
NAMENILNIK: prečístit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: prečísti**m**
2. OSEBA: prečísti**š**
3. OSEBA: prečísti
dvojina
1. OSEBA: prečísti**va**
2. OSEBA: prečísti**ta**
3. OSEBA: prečísti**ta**
množina
1. OSEBA: prečísti**mo**
2. OSEBA: prečísti**te**
3. OSEBA: prečísti**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: prečísti
dvojina
1. OSEBA: prečísti**va**
2. OSEBA: prečísti**ta**
množina
1. OSEBA: prečísti**mo**
2. OSEBA: prečísti**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: prečístil
DVOJINA: prečístil**a**
MNOŽINA: prečístil**i**
ženski spol
EDNINA: prečístil**a**
DVOJINA: prečístil**i**
MNOŽINA: prečístil**e**
srednji spol
EDNINA: prečístil**o**
DVOJINA: prečístil**i**
MNOŽINA: prečístil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prečíščen
RODILNIK: prečíščen**ega**
DAJALNIK: prečíščen**emu**
TOŽILNIK: prečíščen
živo prečíščen**ega**
MESTNIK: pri prečíščen**em**
ORODNIK: s prečíščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečíščen**a**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**ima**
TOŽILNIK: prečíščen**a**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečíščen**i**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**im**
TOŽILNIK: prečíščen**e**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prečíščen**a**
RODILNIK: prečíščen**e**
DAJALNIK: prečíščen**i**
TOŽILNIK: prečíščen**o**
MESTNIK: pri prečíščen**i**
ORODNIK: s prečíščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: prečíščen**i**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**ima**
TOŽILNIK: prečíščen**i**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečíščen**e**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**im**
TOŽILNIK: prečíščen**e**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prečíščen**o**
RODILNIK: prečíščen**ega**
DAJALNIK: prečíščen**emu**
TOŽILNIK: prečíščen**o**
MESTNIK: pri prečíščen**em**
ORODNIK: s prečíščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečíščen**i**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**ima**
TOŽILNIK: prečíščen**i**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečíščen**a**
RODILNIK: prečíščen**ih**
DAJALNIK: prečíščen**im**
TOŽILNIK: prečíščen**a**
MESTNIK: pri prečíščen**ih**
ORODNIK: s prečíščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prečíščenj**e**
RODILNIK: prečíščenj**a**
DAJALNIK: prečíščenj**u**
TOŽILNIK: prečíščenj**e**
MESTNIK: pri prečíščenj**u**
ORODNIK: s prečíščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: prečíščenj**i**
RODILNIK: prečíščenj
DAJALNIK: prečíščenj**ema**
TOŽILNIK: prečíščenj**i**
MESTNIK: pri prečíščenj**ih**
ORODNIK: s prečíščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: prečíščenj**a**
RODILNIK: prečíščenj
DAJALNIK: prečíščenj**em**
TOŽILNIK: prečíščenj**a**
MESTNIK: pri prečíščenj**ih**
ORODNIK: s prečíščenj**i**

TONEMSKO

[prečístiti]
IPA: [prɛʧíːstíti]
NEDOLOČNIK: prečístiti
NAMENILNIK: prečístit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prečîsti**m**
2. OSEBA: prečîsti**š**
3. OSEBA: prečîsti

dvojina

1. OSEBA: prečîsti**va**
2. OSEBA: prečîsti**ta**
3. OSEBA: prečîsti**ta**

množina

1. OSEBA: prečîsti**mo**
2. OSEBA: prečîsti**te**
3. OSEBA: prečîsti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: prečísti

dvojina

1. OSEBA: prečísti**va**
2. OSEBA: prečísti**ta**

množina

1. OSEBA: prečísti**mo**
2. OSEBA: prečísti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: prečístil
DVOJINA: prečístil**a**

MNOŽINA: prečístil**i**

ženski spol

EDNINA: prečístil**a** in prečîstil**a**

DVOJINA: prečístil**i**

MNOŽINA: prečístil**e**

srednji spol

EDNINA: prečístil**o**

DVOJINA: prečístil**i**

MNOŽINA: prečístil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prečîščen

RODILNIK: prečîščen**ega**

DAJALNIK: prečîščen**emu**

TOŽILNIK: prečîščen

živo prečîščen**ega**

MESTNIK: pri prečîščen**em**

ORODNIK: s prečîščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečîščen**a**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**ima**

TOŽILNIK: prečîščen**a**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečîščen**i**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**im**

TOŽILNIK: prečîščen**e**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prečîščen**a**

RODILNIK: prečîščen**e**

DAJALNIK: prečîščen**i**

TOŽILNIK: prečîščen**o**

MESTNIK: pri prečîščen**i**

ORODNIK: s prečîščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: prečîščen**i**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**ima**

TOŽILNIK: prečîščen**i**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečîščen**e**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**im**

TOŽILNIK: prečîščen**e**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prečîščen**o**

RODILNIK: prečîščen**ega**

DAJALNIK: prečîščen**emu**

TOŽILNIK: prečîščen**o**

MESTNIK: pri prečîščen**em**

ORODNIK: s prečîščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečîščen**i**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**ima**

TOŽILNIK: prečîščen**i**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečîščen**a**

RODILNIK: prečîščen**ih**

DAJALNIK: prečîščen**im**

TOŽILNIK: prečîščen**a**

MESTNIK: pri prečîščen**ih**

ORODNIK: s prečîščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prečíščenj**e**

RODILNIK: prečíščenj**a**

DAJALNIK: prečíščenj**u**

TOŽILNIK: prečíščenj**e**

MESTNIK: pri prečíščenj**u**

ORODNIK: s prečíščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: prečíščenj**i** in prečîščenj**i**

RODILNIK: prečîščenj

DAJALNIK: prečíščenj**ema** in prečîščenj**ema**

TOŽILNIK: prečíščenj**i** in prečîščenj**i**

MESTNIK: pri prečîščenj**ih**

ORODNIK: s prečíščenj**ema** in s prečîščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: prečîščenj**a**

RODILNIK: prečîščenj

DAJALNIK: prečîščenj**em**

TOŽILNIK: prečîščenj**a**

MESTNIK: pri prečîščenj**ih**

ORODNIK: s prečîščenj**i**

FRAZEOLOGIJA

prečistiti glavo/dušo/misli *komu*

prečistiti glavo *komu*

prečistiti dušo *komu*

prečistiti misli *komu*

sprostiti, pomiriti koga

▪ Šport ji pomaga, da si *prečisti glavo* in da se ne obremenjuje preveč zaradi stvari, na katere ne more vplivati.

▪ Če sprejmemo Kristusove besede s pozornim srcem, nam te lahko *prečistijo dušo*.

▪ Silno uživam, ker mi oster in ustvarjalen dialog pomaga *prečistiti misli*.

IZVOR

↑čistiti

prečiščeváti prečiščújem nedovršni glagol
[prečiščeváti]
POMEN
1. odstranjevati primesi, neželene, odpadne snovi
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
prečiščevati odplake, (odpadne) vode
▪ Čistilna naprava *prečiščuje* le odpadne vode iz proizvodnje papirja, vendar jo bodo še nadgradili.
▪ Filtrirne naprave *prečiščujejo* s prahom in hlapi onesnažen zrak iz proizvodnje in ga znova vračajo v proizvodno dvorano.
▪ Ledvice *prečiščujejo* kri in pomagajo uravnavati količino vode v telesu.
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Mehanska biološka čistilna naprava *prečiščuje* vode iz gospodinjstev in industrije.
▪ Enostaven filter je hitro sestavljen in zadovoljivo *prečiščuje* vodo v akvariju.
...
▪ Če se onesnaženje podtalnice ne bo zmanjšalo, bo treba začeti vodo *prečiščevati*.
▪ Školjke v akvariju dodatno *prečiščujejo* vodo in preprečujejo razvoj enoceličnih alg.
▪ V kamnitih vodnjakih so zbirali kapnico in jo *prečiščevali* skozi pesek.
2. navadno ekspresivno delati, da kaj postane bolj jasno, izoblikovano z odstranitvijo nepotrebnih, neželenih elementov
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Osnutek novega zakona je napisan in ga še *prečiščujemo*, čaka nas še okoli 50 členov.
▪ Kateheza otrokom in mladostnikom pomaga, da v sebi razvijajo in *prečiščujejo* podobo Boga, ki jo prinašajo iz družine.
▪ Trpljenje je učitelj, ki nas *prečiščuje* banalnosti, površinskosti in navlake sive vsakdanjosti.
...
▪ Na spremenjene razmere se odzivajo z intenzivnim iskanjem rezerv – pozornost posvečajo zmanjševanju vseh stroškov, intenzivno *prečiščujejo* nabor ter aktivnosti usmerjajo v najperspektivnejše programe.

2.1. navadno ekspresivno, v obliki **prečiščevati se** postajati boljši, bolj jasen, izoblikovan z odstranitvijo nepotrebnih, neželenih elementov
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Z uporabo akrila je postopno razvil misel, ki *se* je iz platna v platno formalno ter tonalno vedno bolj *prečiščevala*.
▪ Politični prostor *se* v zadnjem obdobju *prečiščuje*, tako da so politična opredeljevanja in izbire posameznikov vse bolj usklajena s stališči strank, ki jih volijo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prečiščeváti]
IPA: [prɛʧiʃʧɛˈva:ti]
NEDOLOČNIK: prečiščeváti
NAMENILNIK: prečiščevàt

sedanjik
ednina
1. OSEBA: prečiščúje**m**
2. OSEBA: prečiščúje**š**
3. OSEBA: prečiščúje
dvojina
1. OSEBA: prečiščúje**va**
2. OSEBA: prečiščúje**ta**
3. OSEBA: prečiščúje**ta**
množina
1. OSEBA: prečiščúje**mo**
2. OSEBA: prečiščúje**te**
3. OSEBA: prečiščúje**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: prečiščúj
dvojina
1. OSEBA: prečiščúj**va**
2. OSEBA: prečiščúj**ta**
množina
1. OSEBA: prečiščúj**mo**
2. OSEBA: prečiščúj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: prečiščevàl
DVOJINA: prečiščevál**a**
MNOŽINA: prečiščeváli
ženski spol
EDNINA: prečiščevál**a**
DVOJINA: prečiščeváli
MNOŽINA: prečiščevále
srednji spol
EDNINA: prečiščevál**o**
DVOJINA: prečiščeváli
MNOŽINA: prečiščevál**a**

deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: prečiščujóč
RODILNIK: prečiščujóč**ega**
DAJALNIK: prečiščujóč**emu**
TOŽILNIK: prečiščujóč
živo prečiščujóč**ega**
MESTNIK: pri prečiščujóč**em**
ORODNIK: s prečiščujóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: prečiščujóč**a**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**ima**
TOŽILNIK: prečiščujóč**a**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**
ORODNIK: s prečiščujóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: prečiščujóč**i**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**im**
TOŽILNIK: prečiščujóč**e**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**

ORODNIK: s prečiščujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**a**
RODILNIK: prečiščujóč**e**
DAJALNIK: prečiščujóč**i**
TOŽILNIK: prečiščujóč**o**
MESTNIK: pri prečiščujóč**i**
ORODNIK: s prečiščujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**i**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**ima**
TOŽILNIK: prečiščujóč**i**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**
ORODNIK: s prečiščujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**e**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**im**
TOŽILNIK: prečiščujóč**e**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**
ORODNIK: s prečiščujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**e**
RODILNIK: prečiščujóč**ega**
DAJALNIK: prečiščujóč**emu**
TOŽILNIK: prečiščujóč**e**
MESTNIK: pri prečiščujóč**em**
ORODNIK: s prečiščujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**i**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**ima**
TOŽILNIK: prečiščujóč**i**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**
ORODNIK: s prečiščujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečiščujóč**a**
RODILNIK: prečiščujóč**ih**
DAJALNIK: prečiščujóč**im**
TOŽILNIK: prečiščujóč**a**
MESTNIK: pri prečiščujóč**ih**
ORODNIK: s prečiščujóč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prečiščeván
RODILNIK: prečiščeván**ega**
DAJALNIK: prečiščeván**emu**
TOŽILNIK: prečiščeván
živo prečiščeván**ega**
MESTNIK: pri prečiščeván**em**
ORODNIK: s prečiščeván**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečiščeván**a**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**ima**
TOŽILNIK: prečiščeván**a**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečiščeván**i**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**im**
TOŽILNIK: prečiščeván**e**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prečiščeván**a**
RODILNIK: prečiščeván**e**
DAJALNIK: prečiščeván**i**
TOŽILNIK: prečiščeván**o**
MESTNIK: pri prečiščeván**i**
ORODNIK: s prečiščeván**o**

dvojina

IMENOVALNIK: prečiščeván**i**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**ima**
TOŽILNIK: prečiščeván**i**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečiščeván**e**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**im**
TOŽILNIK: prečiščeván**e**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prečiščeván**o**
RODILNIK: prečiščeván**ega**
DAJALNIK: prečiščeván**emu**
TOŽILNIK: prečiščeván**o**
MESTNIK: pri prečiščeván**em**
ORODNIK: s prečiščeván**im**

dvojina

IMENOVALNIK: prečiščeván**i**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**ima**
TOŽILNIK: prečiščeván**i**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**ima**

množina

IMENOVALNIK: prečiščeván**a**
RODILNIK: prečiščeván**ih**
DAJALNIK: prečiščeván**im**
TOŽILNIK: prečiščeván**a**
MESTNIK: pri prečiščeván**ih**
ORODNIK: s prečiščeván**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: prečiščev**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prečiščevánj**e**
RODILNIK: prečiščevánj**a**
DAJALNIK: prečiščevánj**u**
TOŽILNIK: prečiščevánj**e**
MESTNIK: pri prečiščevánj**u**
ORODNIK: s prečiščevánj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: prečiščevánj**i**
RODILNIK: prečiščevánj
DAJALNIK: prečiščevánj**ema**
TOŽILNIK: prečiščevánj**i**
MESTNIK: pri prečiščevánj**ih**
ORODNIK: s prečiščevánj**ema**
množina
IMENOVALNIK: prečiščevánj**a**
RODILNIK: prečiščevánj
DAJALNIK: prečiščevánj**em**
TOŽILNIK: prečiščevánj**a**
MESTNIK: pri prečiščevánj**ih**
ORODNIK: s prečiščevánj**i**

TONEMSKO

[prečíščeváti]
IPA: [pɾɛʧíʃʧɛvà:tí]
NEDOLOČNIK: prečíščeváti
NAMENILNIK: prečíščevȁt

sedanjik

ednina
1. OSEBA: prečíščûje**m**
2. OSEBA: prečíščûje**š**
3. OSEBA: prečíščûje
dvojina
1. OSEBA: prečíščûje**va**
2. OSEBA: prečíščûje**ta**
3. OSEBA: prečíščûje**ta**
množina
1. OSEBA: prečíščûje**mo**
2. OSEBA: prečíščûje**te**
3. OSEBA: prečíščûje**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: prečíščûj
dvojina
1. OSEBA: prečíščûj**va**
2. OSEBA: prečíščûj**ta**
množina
1. OSEBA: prečíščûj**mo**
2. OSEBA: prečíščûj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: prečíščevȁl
DVOJINA: prečíščevál**a**
MNOŽINA: prečíščevál**i**
ženski spol
EDNINA: prečíščevâl**a**
DVOJINA: prečíščevál**i**
MNOŽINA: prečíščevál**e**
srednji spol
EDNINA: prečíščevál**o**
DVOJINA: prečíščevál**i**
MNOŽINA: prečíščevál**a**

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č tudi prečíščujǫ̑č
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ega**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**emu**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č tudi prečíščujǫ̑č
živo prečíščujǫ́č**ega**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**em**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**a**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**ima**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**a**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**i**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**im**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**e**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**a**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**e**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**i**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**o**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**i**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**i**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**ima**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**i**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**e**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**im**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**e**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**e**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ega**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**emu**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**e**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**em**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**i**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**ima**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**i**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: prečíščujǫ́č**a**
RODILNIK: prečíščujǫ́č**ih**
DAJALNIK: prečíščujǫ́č**im**
TOŽILNIK: prečíščujǫ́č**a**
MESTNIK: pri prečíščujǫ́č**ih**
ORODNIK: s prečíščujǫ́č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**n**
- RODILNIK: prečiščéva**ega**
- DAJALNIK: prečiščéva**emu**
- TOŽILNIK: prečiščéva**n**
  - živo prečiščéva**ega**
- MESTNIK: pri prečiščéva**em**
- ORODNIK: s prečiščéva**nim**

dvojina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**na**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nima**
- TOŽILNIK: prečiščéva**na**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nima**

množina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**ni**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nim**
- TOŽILNIK: prečiščéva**ne**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nimi**

ženski spol

ednina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**na**
- RODILNIK: prečiščéva**ne**
- DAJALNIK: prečiščéva**ni**
- TOŽILNIK: prečiščéva**no**
- MESTNIK: pri prečiščéva**ni**
- ORODNIK: s prečiščéva**no**

dvojina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**ni**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nima**
- TOŽILNIK: prečiščéva**ni**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nima**

množina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**ne**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nim**
- TOŽILNIK: prečiščéva**ne**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nimi**

srednji spol

ednina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**no**
- RODILNIK: prečiščéva**nega**
- DAJALNIK: prečiščéva**nemu**
- TOŽILNIK: prečiščéva**no**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nem**
- ORODNIK: s prečiščéva**nim**

dvojina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**ni**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nima**
- TOŽILNIK: prečiščéva**ni**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nima**

množina
- IMENOVALNIK: prečiščéva**na**
- RODILNIK: prečiščéva**nih**
- DAJALNIK: prečiščéva**nim**
- TOŽILNIK: prečiščéva**na**
- MESTNIK: pri prečiščéva**nih**
- ORODNIK: s prečiščéva**nimi**

DELEŽJE NA *-aje*: prečiščev**âje**

glagolnik

ednina
- IMENOVALNIK: prečiščevânj**e**
- RODILNIK: prečiščevânj**a**
- DAJALNIK: prečiščevânj**u**
- TOŽILNIK: prečiščevânj**e**
- MESTNIK: pri prečiščevânj**u**
- ORODNIK: s prečiščevânj**em**

dvojina
- IMENOVALNIK: prečiščevânj**i**
- RODILNIK: prečiščevânj
- DAJALNIK: prečiščevânj**ema**
- TOŽILNIK: prečiščevânj**i**
- MESTNIK: pri prečiščevânj**ih**
- ORODNIK: s prečiščevânj**ema**

množina
- IMENOVALNIK: prečiščevânj**a**
- RODILNIK: prečiščevânj
- DAJALNIK: prečiščevânj**em**
- TOŽILNIK: prečiščevânj**a**
- MESTNIK: pri prečiščevânj**ih**
- ORODNIK: s prečiščevânj**i**

IZVOR

↑prečistiti

prekalíti prekalím dovršni glagol

[prekalíti]

POMEN

1. utrditi kovino, zlasti jeklo, po celotnem preseku z izpostavljanjem zelo visoki temperaturi in hitrim ohlajanjem

▪ Rezilo je treba še utrditi, torej *prekaliti*.

▪ Pri volumskem kaljenju jeklo *prekalimo* po celotnem preseku, medtem ko pri površinskem kaljenju jeklo zakalimo samo na površini.

▪ Po podatkih iz literature naj bi se jeklo *prekalilo* do debeline od pribl. 80 do 100 mm.

2. ekspresivno narediti, povzročiti, da kdo zaradi preizkušenj postane boljši, bolj vzdržljiv, izkušen

▪ Vse hude preizkušnje so ga *prekalile*, da je podkrepil svojo odločitev in pohodil občutke manjvrednosti.

▪ Doletelo ga je trpljenje zaradi nevračane ljubezni in to ga je *prekalilo*, da bo lahko v prihodnje prenesel vse slabo.

2.1. v obliki **prekaliti se**, ekspresivno zaradi preizkušenj postati boljši, bolj vzdržljiv, izkušen

▸ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
▪ Človek *se* v hudih življenjskih preizkušnjah *prekali* in se dvigne na višjo duhovno raven.
▪ Mladi kralj Oton *se* je *prekalil* v očetovih vojnah s Slovani.

3. ekspresivno narediti, povzročiti, da kdo s pridobivanjem znanja, izkušenj, zlasti v kaki organizaciji, postane bolj usposobljen, izurjen
▸ prisl. + **glag.**
dodobra prekaliti
▪ 122 dogodkov ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji je dodobra *prekalilo* ekipo sodelavcev na Brdu.
▪ Že v mali šoli se je učila plesa, akrobatike in gimnastike ter sprva lahkih nastopov na odru. To jo je dodobra *prekalilo*, da se je znebila večje treme na odru.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Izkušnja v naravnem okolju *prekali* začetnika v potapljača in mu da znanja, ki jih ne more pridobiti iz nobene knjige.

3.1. v obliki **prekaliti se**, ekspresivno postati bolj usposobljen, izurjen s pridobivanjem znanja, izkušenj, zlasti v kaki organizaciji
▸ prisl. + **glag.**
dodobra se prekaliti
▪ Avtor filma *se* je dodobra *prekalil* na televiziji, preden je posnel svoj prvi celovečerec.
▪ Kot kitarist in vsestranski glasbenik *se* je že dodobra *prekalil* na slovenskih in tujih odrih.

4. ekspresivno spremeniti, preoblikovati v kaj drugega, bolj želenega, navadno ob ugodnih okoliščinah
▸ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
▪ Leta 1991 so tektonski premiki v nacionalnem bistvu slovensko samopomilovanje *prekalili* v samozavest.
▪ Tobačna industrija se je od nekdaj dobro zavedala, da je mlade najlažje zavesti in jih *prekaliti* v zveste potrošnike.
▪ Sanje in pričakovanja znanstvenikov za naslednje desetletje poskušajo *prekaliti* v realne načrte.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prekalíti]
IPA: [prɛkaˈliːti]
NEDOLOČNIK: prekalíti
NAMENILNIK: prekalít in prekalìt
sedanjik
ednina
1. OSEBA: prekalí**m**
2. OSEBA: prekalí**š**
3. OSEBA: prekalí
dvojina
1. OSEBA: prekalí**va**
2. OSEBA: prekalí**ta**
3. OSEBA: prekalí**ta**
množina
1. OSEBA: prekalí**mo**
2. OSEBA: prekalí**te**
3. OSEBA: prekalí**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: prekáli
dvojina
1. OSEBA: prekalí**va**
2. OSEBA: prekalí**ta**
množina
1. OSEBA: prekalí**mo**
2. OSEBA: prekalí**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: prekálil in prekalíl
DVOJINA: prekalíl**a**
MNOŽINA: prekalíl**i**
ženski spol
EDNINA: prekalíl**a**
DVOJINA: prekalíl**i**
MNOŽINA: prekalíl**e**
srednji spol
EDNINA: prekalíl**o**
DVOJINA: prekalíl**i**
MNOŽINA: prekalíl**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: prekaljèn
RODILNIK: prekaljèn**ega**
DAJALNIK: prekaljèn**emu**
TOŽILNIK: prekaljèn
živo prekaljèn**ega**
MESTNIK: pri prekaljèn**em**
ORODNIK: s prekaljèn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: prekaljèn**a**
RODILNIK: prekaljèn**ih**
DAJALNIK: prekaljèn**ima**
TOŽILNIK: prekaljèn**a**
MESTNIK: pri prekaljèn**ih**
ORODNIK: s prekaljèn**ima**
množina
IMENOVALNIK: prekaljèn**i**
RODILNIK: prekaljèn**ih**
DAJALNIK: prekaljèn**im**
TOŽILNIK: prekaljèn**e**
MESTNIK: pri prekaljèn**ih**
ORODNIK: s prekaljèn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: prekaljèn**a**
RODILNIK: prekaljèn**e**
DAJALNIK: prekaljèn**i**
TOŽILNIK: prekaljèn**o**
MESTNIK: pri prekaljèn**i**
ORODNIK: s prekaljèn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: prekaljèn**i**
RODILNIK: prekaljèn**ih**

DAJALNIK: prekaljên**ima**
TOŽILNIK: prekaljên**i**
MESTNIK: pri prekaljên**ih**
ORODNIK: s prekaljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: prekaljên**e**
RODILNIK: prekaljên**ih**
DAJALNIK: prekaljên**im**
TOŽILNIK: prekaljên**e**
MESTNIK: pri prekaljên**ih**
ORODNIK: s prekaljên**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: prekaljên**o**
RODILNIK: prekaljên**ega**
DAJALNIK: prekaljên**emu**
TOŽILNIK: prekaljên**o**
MESTNIK: pri prekaljên**em**
ORODNIK: s prekaljên**im**

dvojina
IMENOVALNIK: prekaljên**i**
RODILNIK: prekaljên**ih**
DAJALNIK: prekaljên**ima**
TOŽILNIK: prekaljên**i**
MESTNIK: pri prekaljên**ih**
ORODNIK: s prekaljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: prekaljên**a**
RODILNIK: prekaljên**ih**
DAJALNIK: prekaljên**im**
TOŽILNIK: prekaljên**a**
MESTNIK: pri prekaljên**ih**
ORODNIK: s prekaljên**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: prekaljên**je**
RODILNIK: prekaljên**ja**
DAJALNIK: prekaljên**ju**
TOŽILNIK: prekaljên**je**
MESTNIK: pri prekaljên**ju**
ORODNIK: s prekaljên**jem**

dvojina
IMENOVALNIK: prekaljên**ji**
RODILNIK: prekaljênj
DAJALNIK: prekaljên**jema**
TOŽILNIK: prekaljên**ji**
MESTNIK: pri prekaljên**jih**
ORODNIK: s prekaljên**jema**

množina
IMENOVALNIK: prekaljên**ja**
RODILNIK: prekaljênj
DAJALNIK: prekaljên**jem**
TOŽILNIK: prekaljên**ja**
MESTNIK: pri prekaljên**jih**
ORODNIK: s prekaljên**ji**

TONEMSKO
[prekalíti] tudi [prekalîti]
IPA: [prɛkalì:tí] tudi [prɛkalí:tì]
NEDOLOČNIK: prekalíti tudi prekalîti
NAMENILNIK: prekalît in prekalït

sedanjik

ednina
1. OSEBA: prekalí**m**
2. OSEBA: prekalí**š**
3. OSEBA: prekalí

dvojina
1. OSEBA: prekalí**va**
2. OSEBA: prekalí**ta**
3. OSEBA: prekalí**ta**

množina
1. OSEBA: prekalí**mo**
2. OSEBA: prekalí**te**
3. OSEBA: prekalí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: prekáli

dvojina
1. OSEBA: prekalî**va**
2. OSEBA: prekalî**ta**

množina
1. OSEBA: prekalî**mo**
2. OSEBA: prekalî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: prekâlil in prekalîl
DVOJINA: prekalîl**a**
MNOŽINA: prekalîl**i**

ženski spol
EDNINA: prekalíl**a**
DVOJINA: prekalîl**i**
MNOŽINA: prekalîl**e**

srednji spol
EDNINA: prekalîl**o**
DVOJINA: prekalîl**i**
MNOŽINA: prekalîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: prekaljèn
RODILNIK: prekaljén**ega**
DAJALNIK: prekaljén**emu**
TOŽILNIK: prekaljèn
živo prekaljén**ega**
MESTNIK: pri prekaljén**em**
ORODNIK: s prekaljén**im**

dvojina
IMENOVALNIK: prekaljéna
RODILNIK: prekaljén**ih**
DAJALNIK: prekaljén**ima**
TOŽILNIK: prekaljéna
MESTNIK: pri prekaljén**ih**
ORODNIK: s prekaljén**ima**

množina
IMENOVALNIK: prekaljén**i**
RODILNIK: prekaljén**ih**
DAJALNIK: prekaljén**im**
TOŽILNIK: prekaljéne
MESTNIK: pri prekaljén**ih**
ORODNIK: s prekaljén**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: prekaljéna
RODILNIK: prekaljéne
DAJALNIK: prekaljéni
TOŽILNIK: prekaljéno
MESTNIK: pri prekaljéni
ORODNIK: s prekaljéno
dvojina
IMENOVALNIK: prekaljéni
RODILNIK: prekaljénih
DAJALNIK: prekaljénima
TOŽILNIK: prekaljéni
MESTNIK: pri prekaljénih
ORODNIK: s prekaljénima
množina
IMENOVALNIK: prekaljéne
RODILNIK: prekaljénih
DAJALNIK: prekaljénim
TOŽILNIK: prekaljéne
MESTNIK: pri prekaljénih
ORODNIK: s prekaljénimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: prekaljéno
RODILNIK: prekaljénega
DAJALNIK: prekaljénemu
TOŽILNIK: prekaljéno
MESTNIK: pri prekaljénem
ORODNIK: s prekaljénim
dvojina
IMENOVALNIK: prekaljéni
RODILNIK: prekaljénih
DAJALNIK: prekaljénima
TOŽILNIK: prekaljéni
MESTNIK: pri prekaljénih
ORODNIK: s prekaljénima
množina
IMENOVALNIK: prekaljéna
RODILNIK: prekaljénih
DAJALNIK: prekaljénim
TOŽILNIK: prekaljéna
MESTNIK: pri prekaljénih
ORODNIK: s prekaljénimi

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: prekaljénje
RODILNIK: prekaljénja
DAJALNIK: prekaljénju
TOŽILNIK: prekaljénje
MESTNIK: pri prekaljénju
ORODNIK: s prekaljénjem
dvojina
IMENOVALNIK: prekaljénji in prekaljênji
RODILNIK: prekaljênj
DAJALNIK: prekaljénjema in prekaljênjema
TOŽILNIK: prekaljénji in prekaljênji
MESTNIK: pri prekaljénjih tudi pri prekaljênjih
ORODNIK: s prekaljénjema in s prekaljênjema
množina
IMENOVALNIK: prekaljénja tudi prekaljênja
RODILNIK: prekaljênj
DAJALNIK: prekaljénjem tudi prekaljênjem
TOŽILNIK: prekaljénja tudi prekaljênja
MESTNIK: pri prekaljénjih tudi pri prekaljênjih
ORODNIK: s prekaljénji tudi s prekaljênji

IZVOR
↑kaliti

prekléto prislov

[prekléto]

POMEN

1. ekspresivno izraža zelo visoko stopnjo, mero

▸ **prisl.** + glag.

prekleto garati | prekleto se motiti | prekleto se zavedati

▪ Jaz sem v javnem sektorju, pa *prekleto* garam za svoj plačo.

▪ Tisti, ki se zavzemajo, da mora biti cesta čim bližje naselju, se *prekleto* motijo!

▸ **prisl.** + prid. beseda

prekleto neumen | prekleto pameten | prekleto resen

▪ Fant je enostavno tako *prekleto* neumen, da ga ne moreš imeti rad.

▪ Delati komedijo je *prekleto* resen poklic.

▪ Vsi znamo biti *prekleto* pametni, kadar govorimo o situacijah, v kakršnih se sami še nismo znašli.

▸ **prisl.** + prisl.

prekleto dobro | prekleto slabo

▪ Svoje moči se je *prekleto* dobro zavedal.

▪ Če bi odšel v času, ko se je začela vojna, bi se zdaj *prekleto* slabo počutil.

▪ Kdor je kdajkoli v življenju delal fizično vsaj nekaj let, se *prekleto* dobro zaveda, kako se zasluži beli kruh.

2. kot medmet izraža, da je govorec zelo nezadovoljen, jezen, prestrašen

▪ »*Prekleto*, ali ne moreš malo bolj paziti?« je zakričal.

▪ »Če bi se rada pretepala, se dajta zunaj, *prekleto*,« je revsknil.

▪ Dobro pogledam in ... *prekleto*, beštija! Kakih pet metrov dolg morski pes lepo plava v senci jadra.

2.1. kot medmet, navadno ponovljeno izraža, da je govorec močno razočaran

▪ »*Prekleto*, *prekleto*,« si je nenehno ponavljala, dokler ni naposled zaspala vsa rdeča od joka.

▪ Lastni rojaki so me izdali – *prekleto*, *prekleto*!

▪ *Prekleto*, *prekleto*, *prekleto* ... sem razočarano šepetala.

2.2. kot medmet izraža čustveno podkrepitev izjave

▪ »*Prekleto*,« si je dejal, »čas je, da se poročim, da bom imel mir!«

▪ »*Prekleto*,« se je pridušal oče. »Poslej bomo živeli med štirimi stenami.«

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prekléto]
IPA: [prɛkˈleːtɔ]
OSNOVNIK: prekléto
TONEMSKO
[preklȇto]
IPA: [prɛkléːtɔ̀]
OSNOVNIK: preklȇto

IZVOR
↑preklet

prestólnica prestólnice samostalnik ženskega spola
[prestólnica]
POMEN
1. mesto, v katerem je sedež najvišjih državnih organov
- sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
  bivanje, življenje v prestolnici | dogajanje, dogodek, koncert, nastop, prireditev, tekma, turnir v prestolnici | gostovanje, konferenca, srečanje, vrh v prestolnici | letališče, sodišče, šola, stadion, trg, veleposlaništvo v prestolnici | nepremičnina, objekt, stanovanje, stavba v prestolnici
  ▪ Razbremenili bi ceste in trge ter dosegli, da bi bilo življenje v *prestolnici* boljše.
  ▪ Mlademu paru se je ponudila priložnost za nakup stanovanja v *prestolnici*.
  ▪ Taksisti so protestno blokirali ceste proti letališču v *prestolnici*.
- prid. beseda + **sam. beseda**
  avstrijska, francoska, hrvaška, slovenska, španska prestolnica | državna prestolnica | evropske, svetovne, zahodne, zahodnoevropske prestolnice | lepa, bogata, sodobna, moderna, zgodovinska, živahna prestolnica | nekdanja, nova, mlada, stara, starodavna prestolnica
  ▪ Vedno si vzame čas za obisk svetovnih *prestolnic*.
  ▪ Kjoto, stara japonska *prestolnica*, je še danes versko središče dežele.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  bližina, obrobje, okolica, predmestje prestolnice | center, KATERI del, središče prestolnice | obisk, ogled prestolnice | prebivalci, župan prestolnice | razvoj prestolnice | ulice prestolnice
  ▪ Ogled predstave in vožnja z ladjico bosta kot darilo najmlajšim prebivalcem *prestolnice* brezplačna.
  ▪ V okolici *prestolnice* so se podražila le enosobna stanovanja.
  ▪ V zgodovino se je zapisal kot velik župan, ki je spremenil podobo *prestolnice*.
- **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  prestolnica cesarstva, kraljestva | prestolnica KATERE članice, države | prestolnica EU, Republike Slovenije, Srbije, ZDA
  ▪ Dunaj je bil več stoletij *prestolnica* cesarstva.
  ▪ Ljubljana je *prestolnica* Slovenije, v kateri imajo sedež tako rekoč vse državne institucije.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  napasti, prizadeti prestolnico | obiskati, ogledati si prestolnico | osvojiti, zajeti, zasesti, zavzeti prestolnico | zapustiti prestolnico
  ▪ Pred dvema mesecema je obiskala italijansko *prestolnico* Rim.
  ▪ Širi se strah, da bo vojska zavzela *prestolnico*.
  ▪ Povodenj je prizadela *prestolnico*.
- **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  prestolnica gosti KAJ | prestolnica leži KJE | prestolnica ponuja, premore KAJ | prestolnica potrebuje KAJ
  ▪ Slovenska *prestolnica* leži na stičišču najbolj živahnih prometnih smeri v Evropi.
  ▪ Na svetovnem prvenstvu v gimnastiki, ki ga je gostila britanska *prestolnica*, je slovenska odprava telovadcev in telovadk ostala brez odličja.

…

▪ Zmanjšana sredstva bi ogrozila več programov, ki uspešno potekajo v *prestolnici*.
▪ Odločitev, da se pri šestnajstih iz *prestolnice* preseli na deželo, se je zdela marsikomu neverjetna.
▪ Prihodnji teden se bo podal na tradicionalno turnejo po *prestolnicah* Unije.

1.1. mesto, ki je upravno, gospodarsko središče pokrajine, dežele
- prid. beseda + **sam. beseda**
  bavarska, lombardijska prestolnica | dolenjska, gorenjska, prekmurska, štajerska prestolnica
  ▪ Novomeški atlet je na mitingu v dolenjski *prestolnici* izboljšal svoj državni rekord v metu diska.
  ▪ Štajerska *prestolnica* bo vsak dan gostila najboljše slovenske gledališke predstave.
- **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  prestolnica KATERE dežele, pokrajine, province | prestolnica Dolenjske, Gorenjske
  ▪ Kranj je sorazmerno blizu Ljubljane in velja za *prestolnico* Gorenjske.
  ▪ V rimskih časih je mesto postalo *prestolnica* province Trakija.
  ▪ Južno od *prestolnice* dežele Saška so se reševalci v boju s poplavami že vdali.

…

▪ Po težki tekmi v štajerski *prestolnici* nas čaka še gostovanje v Ljubljani.

2. navadno ekspresivno mesto, kraj, ki je središče kake dejavnosti
- prid. beseda + **sam. beseda**
  filmska, glasbena, kulturna prestolnica | finančna, turistična prestolnica | modna prestolnica | letošnja prestolnica ČESA | svetovna prestolnica ČESA
  ▪ München je bil pred nemško združitvijo kulturna *prestolnica* Nemčije.
  ▪ Rim je ena od svetovnih *prestolnic* mode.
  ▪ Šanghaj je finančna *prestolnica* Kitajske, v kateri je nakopičena večina tujih in domačih naložb.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
KATERA prestolnica Evrope, Slovenije, sveta | prestolnica kulture, umetnosti | prestolnica mode | prestolnica zabave
▪ Mestu so podelili status kulturne *prestolnice* Evrope.
▪ Čeprav je prišla v Francijo rosno mlada, se je v *prestolnici* mode odlično znašla.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prestólnica]
IPA: [pɾɛsˈtoːlnitsa]
ednina
IMENOVALNIK: prestólnic**a**
RODILNIK: prestólnic**e**
DAJALNIK: prestólnic**i**
TOŽILNIK: prestólnic**o**
MESTNIK: pri prestólnic**i**
ORODNIK: s prestólnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: prestólnic**i**
RODILNIK: prestólnic
DAJALNIK: prestólnic**ama**
TOŽILNIK: prestólnic**i**
MESTNIK: pri prestólnic**ah**
ORODNIK: s prestólnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: prestólnic**e**
RODILNIK: prestólnic
DAJALNIK: prestólnic**am**
TOŽILNIK: prestólnic**e**
MESTNIK: pri prestólnic**ah**
ORODNIK: s prestólnic**ami**
TONEMSKO
[prestȏlnica]
IPA: [pɾɛstóːlnìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: prestȏlnic**a**
RODILNIK: prestȏlnic**e**
DAJALNIK: prestȏlnic**i**
TOŽILNIK: prestȏlnic**o**
MESTNIK: pri prestȏlnic**i**
ORODNIK: s prestȏlnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: prestȏlnic**i**
RODILNIK: prestȏlnic
DAJALNIK: prestȏlnic**ama**
TOŽILNIK: prestȏlnic**i**
MESTNIK: pri prestȏlnic**ah**
ORODNIK: s prestȏlnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: prestȏlnic**e**
RODILNIK: prestȏlnic
DAJALNIK: prestȏlnic**am**
TOŽILNIK: prestȏlnic**e**
MESTNIK: pri prestȏlnic**ah**
ORODNIK: s prestȏlnic**ami**

FRAZEOLOGIJA

bela prestolnica
Ljubljana
▪ Dopusta nismo mogli več podaljševati in smo krenili nazaj v *belo prestolnico*.
▪ Leto dni nazaj sem se selila iz rodne Goriške v *belo prestolnico*.

IZVOR
↑prestol

prmèjdúš in prmejdúš medmet

[pərmèjdúš] in [pərmejdúš]
POMEN
1. neformalno izraža močno čustveno podkrepitev izjave
▪ *Prmejduš*, vojna je bila in jaz sem komaj odnesel celo kožo.
▪ Če bi o meni pisali take neresnice, bi jih tožil, *prmejduš*.

1.1. neformalno uporablja se, ko govorec čustveno podkrepi resničnost svoje izjave
▪ Globoko je zajela sapo in si rekla: »*Prmejduš*, raje nobenega kot takega zavaljenca.«
▪ Ne vem. *Prmejduš*, da ne vem.
▪ Te kolena pri počepih kaj dajejo? *Prmejduš*, da ne!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[pərmèjdúš]
IPA: [pəɾˈmɛi̯ˈduːʃ]
in
[pərmejdúš]
IPA: [pəɾmɛi̯ˈduːʃ]
TONEMSKO
[pərmȅjdúš]
IPA: [pəɾmɛ́i̯dùːʃ]
in
[pərmȅjdûš]
IPA: [pəɾmɛ́i̯dúːʃ]
(tonemska dvojnica)
in
[pərmejdúš]
IPA: [pəɾmɛi̯dùːʃ]

[pərmejdûš]
IPA: [pəɾmɛi̯dúːʃ]
(tonemska dvojnica)

FRAZEOLOGIJA

za prmejduš/prmej
za prmejduš
neformalno za prmej

neformalno zagotovo
▪ Uredniki so trdili, da so posnetki *za prmejduš* pristni.

▪ Otroci smo še kako dobro vedeli, da jabolka, ki padejo na tla, lahko poberemo in pojemo, hrušk, ki visijo na vejah, pa ne smemo. In smo se tega držali *za prmej*.

IZVOR
iz *pri mojeji duši*

prodájnik prodájnika samostalnik moškega spola

[prodájnik]
POMEN
kdor v podjetju skrbi za pridobivanje strank in prodajo
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Prodajnik*, ki v enem dnevu pridobi dve novi stranki z letnim prometom več kot pet milijonov evrov, je zelo cenjen.
▪ *Prodajnik* mora poslušati kupca, spoznati njegove potrebe in mu ponuditi rešitev.
...
▪ Podjetja z najbolj usposobljenimi *prodajniki* so vselej podjetja, ki znajo na vsakem trgu ustvariti največjo prodajo.
▪ Poleg uspešnih *prodajnikov* je eden glavnih adutov podjetja tudi razvojni oddelek.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prodájnik]
IPA: [prɔˈdaːi̯nik]
ednina
IMENOVALNIK: prodájnik
RODILNIK: prodájnik**a**
DAJALNIK: prodájnik**u**
TOŽILNIK: prodájnik**a**
MESTNIK: pri prodájnik**u**
ORODNIK: s prodájnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: prodájnik**a**
RODILNIK: prodájnik**ov**
DAJALNIK: prodájnik**oma**
TOŽILNIK: prodájnik**a**
MESTNIK: pri prodájnik**ih**
ORODNIK: s prodájnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: prodájnik**i**
RODILNIK: prodájnik**ov**
DAJALNIK: prodájnik**om**
TOŽILNIK: prodájnik**e**
MESTNIK: pri prodájnik**ih**
ORODNIK: s prodájnik**i**
TONEMSKO
[prodâjnik]
IPA: [prɔdáːi̯nìk]
ednina
IMENOVALNIK: prodâjnik
RODILNIK: prodâjnik**a**
DAJALNIK: prodâjnik**u**
TOŽILNIK: prodâjnik**a**
MESTNIK: pri prodâjnik**u**
ORODNIK: s prodâjnik**om**
dvojina
IMENOVALNIK: prodâjnik**a**
RODILNIK: prodâjnik**ov**
DAJALNIK: prodâjnik**oma**
TOŽILNIK: prodâjnik**a**
MESTNIK: pri prodâjnik**ih**
ORODNIK: s prodâjnik**oma**
množina
IMENOVALNIK: prodâjnik**i**
RODILNIK: prodâjnik**ov**
DAJALNIK: prodâjnik**om**
TOŽILNIK: prodâjnik**e**
MESTNIK: pri prodâjnik**ih**
ORODNIK: s prodâjnik**i**

IZVOR
↑prodajen

progesterón progesteróna samostalnik moškega spola

[progesterón]
POMEN
1. iz medicine hormon, ki ga izločajo jajčniki, posteljica, nadledvična žleza in vpliva na menstrualni cikel, hormonsko ravnovesje, spanje
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izločanje progesterona | količina, raven progesterona | koncentracija progesterona
▪ V dneh pred menstruacijo ženskam pade koncentracija *progesterona*.
▪ Če je izločanje *progesterona* premajhno, lahko zgodnja nosečnost propade.
▪ Spolni organi in dojke so med nosečnostjo bolje prekrvljeni, raven *progesterona* v krvi pa se zviša.
▸ priredna zveza
progesteron in estrogen
▪ Kadar estrogen in *progesteron* nista v medsebojnem ravnovesju, lahko estrogeni zavrejo delovanje ščitničnih hormonov.
...
▪ Med 35. in 40. letom se raven hormona *progesterona* zniža.

1.1. snov, ki učinkuje kot ta hormon
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
naravni, umetni progesteron
▪ Naravni *progesteron* je najučinkovitejši v obliki kreme.
▪ Pri maternični vložku je umetni *progesteron* ves čas navzoč.
...
▪ Neredno menstruacijo se lahko uravnava z dodajanjem hormona *progesterona*.
▪ Maternični vložek s *progesteronom* je preprosto in zanesljivo kontracepcijsko sredstvo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[progesterón]

IPA: [prɔgɛsteˈroːn]
ednina
IMENOVALNIK: progesterón
RODILNIK: progesteróna
DAJALNIK: progesterónu
TOŽILNIK: progesterón
MESTNIK: pri progesterónu
ORODNIK: s progesterónom
dvojina
IMENOVALNIK: progesteróna
RODILNIK: progesterónov
DAJALNIK: progesterónoma
TOŽILNIK: progesteróna
MESTNIK: pri progesterónih
ORODNIK: s progesterónoma
množina
IMENOVALNIK: progesteróni
RODILNIK: progesterónov
DAJALNIK: progesterónom
TOŽILNIK: progesteróne
MESTNIK: pri progesterónih
ORODNIK: s progesteróni
TONEMSKO
[progesterǫ̑n]
IPA: [prɔgɛsteɾóːn]
ednina
IMENOVALNIK: progesterǫ̑n
RODILNIK: progesterǫ̑na
DAJALNIK: progesterǫ̑nu
TOŽILNIK: progesterǫ̑n
MESTNIK: pri progesterǫ̑nu
ORODNIK: s progesterǫ̑nom
dvojina
IMENOVALNIK: progesterǫ̑na
RODILNIK: progesterǫ̑nov
DAJALNIK: progesterǫ̑noma
TOŽILNIK: progesterǫ̑na
MESTNIK: pri progesterǫ̑nih
ORODNIK: s progesterǫ̑noma
množina
IMENOVALNIK: progesterǫ̑ni
RODILNIK: progesterǫ̑nov
DAJALNIK: progesterǫ̑nom
TOŽILNIK: progesterǫ̑ne
MESTNIK: pri progesterǫ̑nih
ORODNIK: s progesterǫ̑ni

IZVOR
prevzeto iz angl. *progesterone*, iz *proge(stational) ster(oidal ket)one* ‘progestacijski steroidni keton’

prozórno prislov

[prozórno]
POMEN
1. takó, da prepušča svetlobo
▸ **prisl.** + prid. beseda
▪ Cvetovi sprva poženejo kot nežni, *prozorno* beli laski na vrhu stebla in močnejših vej.
▪ Izloček iz nosu je lahko *prozorno* voden ali pa rumenkasto gnojen.
…
▪ Temne omake se morajo *prozorno* lesketati, da dajo mesu določen lesk.
2. ekspresivno takó, da se zdi brezbarven
▪ Njen obraz je bil *prozorno* bled in nenavadno upadel.
▪ Koža učinkuje *prozorno* in porcelanasto.
3. ekspresivno takó, da se ga da z lahkoto odkriti, spregledati
▸ **prisl.** + glag.
▪ *Prozorno* se sprenevedajo, da še niso prejeli uradne prijave.
▪ Ne bi rad svojih stališč do sveta preveč *prozorno* tlačil v pesmi.
▪ Dovolj *prozorno* je dokazal, da zna svoja stališča zelo hitro, času primerno in sebi v korist prikrojevati ter spreminjati.
▸ **prisl.** + prid. beseda
▪ Stvar je že kar *prozorno* sprenevedava in norčavo plehka.
▪ Ne morem požreti obtožbe, ki je tako krivična in tako *prozorno* lažniva!

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[prozórno]
IPA: [prɔˈzoːrnɔ]
OSNOVNIK: prozórno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj prozórno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: prozórneje in prozórnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj prozórno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjprozórneje in nájprozórneje in nàjprozórnejše in nájprozórnejše
TONEMSKO
[prozǫ́rno]
IPA: [prɔzɔ̀ːrnɔ́]
OSNOVNIK: prozǫ́rno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj prozǫ́rno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: prozǫ́rneje in prozǫ́rnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nȁjbolj in nâjbolj prozǫ́rno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nȁjprozǫ́rneje in nâjprozǫ́rneje in nȁjprozǫ́rnejše in nâjprozǫ́rnejše

IZVOR
↑prozoren

prozórnost prozórnosti samostalnik ženskega spola

[prozórnost]
POMEN
1. lastnost česa, da prepušča svetlobo
▪ Jantar razvrščajo po barvi in stopnji *prozornosti*.
▪ Osnovni material za izdelavo akvarija je steklo, ki zaradi *prozornosti* omogoča pogled vanj.

▪ Pri okrasnih in dragih kamnih je najbolj zaželena kombinacija *prozornosti* in intenzivne barve.

1.1. lastnost česa, da je tkano takó redko, da se skozenj vidi

▪ Material se zaradi svoje *prozornosti* in lahkosti pogosto uporablja za poročne obleke.

1.2. lastnost česa, da ni skaljeno ali motno;

SIN.: čistost

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

prozornost vode

▪ *Prozornost* morja je odvisna od tokov, ki nosijo fitoplankton.

▪ *Prozornost* vode v morskem akvariju vzdržujemo s filtriranjem.

...

▪ Namen filtriranja vode je predvsem odvzemanje lebdečih delcev iz nje za ohranjanje bistrosti in *prozornosti*.

2. dejstvo, da je kaj javno razvidno

▪ Odgovorni so se strogo držali načela *prozornosti* in poštenosti.

▪ Zakonska določila o revizijah zadružnega poslovanja želijo doseči večjo angažiranost članov in *prozornost* v notranjem življenju zadruge.

3. ekspresivno lastnost česa, da se ga da z lahkoto odkriti, spregledati

▪ Ljubko sprenevedanje zaradi svoje nerodnosti in *prozornosti* sploh ne more biti goljufija.

▪ Priporočam vam, da besedilo preberete, saj ga je nemogoče na kratko povzeti v vsej njegovi preprostosti in *prozornosti*.

▪ Po njegovem mnenju primer izogibanja izplačevanju plač kaže *prozornost* izgovarjanja na novi zakon o sistemu plač v javnem sektorju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prozórnost]

IPA: [pɾɔˈzoːɾnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: prozórnost

RODILNIK: prozórnost**i**

DAJALNIK: prozórnost**i**

TOŽILNIK: prozórnost

MESTNIK: pri prozórnost**i**

ORODNIK: s prozórnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: prozórnost**i**

RODILNIK: prozórnost**i**

DAJALNIK: prozórnost**ma** tudi prozórnost**ima**

TOŽILNIK: prozórnost**i**

MESTNIK: pri prozórnost**ih**

ORODNIK: s prozórnost**ma** tudi s prozórnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: prozórnost**i**

RODILNIK: prozórnost**i**

DAJALNIK: prozórnost**im**

TOŽILNIK: prozórnost**i**

MESTNIK: pri prozórnost**ih**

ORODNIK: s prozórnost**mi**

TONEMSKO

[prozórnost]

IPA: [pɾɔzòːɾnɔ́st]

ednina

IMENOVALNIK: prozọ́rnost

RODILNIK: prozọ́rnost**i**

DAJALNIK: prozọ́rnost**i**

TOŽILNIK: prozọ́rnost

MESTNIK: pri prozọ́rnost**i**

ORODNIK: s prozọ́rnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: prozọ́rnost**i**

RODILNIK: prozọ́rnost**i**

DAJALNIK: prozọ́rnost**ma** tudi prozọ́rnost**ima**

TOŽILNIK: prozọ́rnost**i**

MESTNIK: pri prozọ́rnost**ih**

ORODNIK: s prozọ́rnost**ma** tudi s prozọ́rnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: prozọ́rnost**i**

RODILNIK: prozọ́rnost**i**

DAJALNIK: prozọ́rnost**im**

TOŽILNIK: prozọ́rnost**i**

MESTNIK: pri prozọ́rnost**ih**

ORODNIK: s prozọ́rnost**mi**

IZVOR

↑prozoren

púšica púšice samostalnik ženskega spola

[púšica]

POMEN

1. manjša škatlica, posodica za shranjevanje

▪ Male *pušice* so vsebovale razne pomade.

▪ Nekoč sem mu podaril majhno *pušico* z dišavami in uhane iz srebra.

2. vrečica, skrinjica za zbiranje denarja v cerkvi

▪ Spustila je nekaj drobiža v *pušico* za nabirke.

▪ Ob nedeljah ima nekaj bankovcev za v *pušico*.

2.1. denar, ki se zbere v tej vrečici, skrinjici

▪ *Pušica* gre za materialne stroške.

▪ Glavni vir dohodkov so bile »*pušice*« oziroma darovanje pri cerkvenih obredih.

3. iz botanike zgornji del sporofita nekaterih mahov, v katerem nastajajo trosi

▪ V *pušici* pride do mejotske delitve, pri čemer nastanejo haploidne spore. Ko se pokrovček na *pušici* odpre, se spore iztresejo.

▪ Na listnatem mahu so vidne *pušice* na nitastih nosilcih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[púšica]

IPA: [ˈpuːʃitsa]

ednina

IMENOVALNIK: púšic**a**

RODILNIK: púšic**e**

DAJALNIK: púšic**i**

TOŽILNIK: púšic**o**
MESTNIK: pri púšic**i**
ORODNIK: s púšic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: púšic**i**
RODILNIK: púšic
DAJALNIK: púšic**ama**
TOŽILNIK: púšic**i**
MESTNIK: pri púšic**ah**
ORODNIK: s púšic**ama**

množina

IMENOVALNIK: púšic**e**
RODILNIK: púšic
DAJALNIK: púšic**am**
TOŽILNIK: púšic**e**
MESTNIK: pri púšic**ah**
ORODNIK: s púšic**ami**

TONEMSKO

[púšica]
IPA: [pù:ʃítsa]

ednina

IMENOVALNIK: púšic**a**
RODILNIK: púšic**e**
DAJALNIK: púšic**i**
TOŽILNIK: púšic**o**
MESTNIK: pri púšic**i**
ORODNIK: s pûšic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: púšic**i**
RODILNIK: pûšic
DAJALNIK: púšic**ama**
TOŽILNIK: púšic**i**
MESTNIK: pri púšic**ah**
ORODNIK: s púšic**ama**

množina

IMENOVALNIK: púšic**e**
RODILNIK: pûšic
DAJALNIK: púšic**am**
TOŽILNIK: púšic**e**
MESTNIK: pri púšic**ah**
ORODNIK: s púšic**ami**

in

[pûšica]
IPA: [pú:ʃìtsa]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: pûšic**a**
RODILNIK: pûšic**e**
DAJALNIK: pûšic**i**
TOŽILNIK: pûšic**o**
MESTNIK: pri pûšic**i**
ORODNIK: s pûšic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: pûšic**i**
RODILNIK: pûšic
DAJALNIK: pûšic**ama**
TOŽILNIK: pûšic**i**
MESTNIK: pri pûšic**ah**
ORODNIK: s pûšic**ama**

množina

IMENOVALNIK: pûšic**e**
RODILNIK: pûšic
DAJALNIK: pûšic**am**
TOŽILNIK: pûšic**e**
MESTNIK: pri pûšic**ah**
ORODNIK: s pûšic**ami**

IZVOR

iz *puša* ‘škatla’, prevzeto prek bav. stvnem. *puhsa*, srvnem. *bühse* in lat. *buxis*, prvotno ‘škatlica iz pušpanovega lesa’, to iz gr. *pyksís*, iz *pýksos* ‘pušpan’

púškar púškarja in **puškár** puškárja samostalnik moškega spola

[púškar] in [puškár]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem in popravljanjem pušk

▪ V tovarni je delal kot orodjar, sicer pa je po poklicu *puškar*.
▪ Če orožje ne deluje dobro, ga lastnik odnese v popravilo *puškarju*.
▪ Izrekel se je proti zaslišanju izvedenca puškarstva, ker je menil, da *puškar* ne more nastopati kot izvedenec balistične stroke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[púškar]
IPA: [ˈpu:ʃkaɾ]

ednina

IMENOVALNIK: púškar
RODILNIK: púškarj**a**
DAJALNIK: púškarj**u**
TOŽILNIK: púškarj**a**
MESTNIK: pri púškarj**u**
ORODNIK: s púškarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: púškarj**a**
RODILNIK: púškarj**ev**
DAJALNIK: púškarj**ema**
TOŽILNIK: púškarj**a**
MESTNIK: pri púškarj**ih**
ORODNIK: s púškarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: púškarj**i**
RODILNIK: púškarj**ev**
DAJALNIK: púškarj**em**
TOŽILNIK: púškarj**e**
MESTNIK: pri púškarj**ih**
ORODNIK: s púškarj**i**

in

[puškár]
IPA: [puʃˈkaːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: puškár
RODILNIK: puškárj**a**

DAJALNIK: puškárj**u**
TOŽILNIK: puškárj**a**
MESTNIK: pri puškárj**u**
ORODNIK: s puškárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: puškárj**a**
RODILNIK: puškárj**ev**
DAJALNIK: puškárj**ema**
TOŽILNIK: puškárj**a**
MESTNIK: pri puškárj**ih**
ORODNIK: s puškárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: puškárj**i**
RODILNIK: puškárj**ev**
DAJALNIK: puškárj**em**
TOŽILNIK: puškárj**e**
MESTNIK: pri puškárj**ih**
ORODNIK: s puškárj**i**

TONEMSKO

[pûškar]
IPA: [púːʃkȁr]

ednina

IMENOVALNIK: pûškar
RODILNIK: pûškarj**a**
DAJALNIK: pûškarj**u**
TOŽILNIK: pûškarj**a**
MESTNIK: pri pûškarj**u**
ORODNIK: s pûškarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pûškarj**a**
RODILNIK: pûškarj**ev**
DAJALNIK: pûškarj**ema**
TOŽILNIK: pûškarj**a**
MESTNIK: pri pûškarj**ih**
ORODNIK: s pûškarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pûškarj**i**
RODILNIK: pûškarj**ev**
DAJALNIK: pûškarj**em**
TOŽILNIK: pûškarj**e**
MESTNIK: pri pûškarj**ih**
ORODNIK: s pûškarj**i**

in

[puškár]
IPA: [puʃkàːr]

ednina

IMENOVALNIK: puškár
RODILNIK: puškárj**a**
DAJALNIK: puškárj**u**
TOŽILNIK: puškárj**a**
MESTNIK: pri puškárj**u**
ORODNIK: s puškárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: puškárj**a**
RODILNIK: puškárj**ev** tudi puškârj**ev**
DAJALNIK: puškárj**ema**
TOŽILNIK: puškárj**a**
MESTNIK: pri puškárj**ih** tudi pri puškârj**ih**
ORODNIK: s puškárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: puškárj**i**
RODILNIK: puškárj**ev** tudi puškârj**ev**
DAJALNIK: puškárj**em**
TOŽILNIK: puškárj**e**
MESTNIK: pri puškárj**ih** tudi pri puškârj**ih**
ORODNIK: s puškárj**i** tudi s puškârj**i**

IZVOR

↑puška

Ra simbol

POMEN

simbol za kemijski element *radij*

▪ *Ra* je eden najredkejših elementov in se nahaja v uranovih mineralih kot razcepni produkt urana.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ra*, simbola za element ↑radij

rádij[1] rádija samostalnik moškega spola

[rádij]

POMEN

v naravi redko prisotna radioaktivna kovina srebrno bele barve, ki se v temi sveti, kemijski element [Ra]

▪ Razpolovna doba radioaktivnih snovi je lahko manj kot leto dni, lahko pa je tudi célo stoletje ali še več (cezij ima razpolovno dobo 30 let, americij nekaj sto let, *radij* 1600 let).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rádij]
IPA: [ˈɾaːdiȷ̯]

ednina

IMENOVALNIK: rádij
RODILNIK: rádij**a**
DAJALNIK: rádij**u**
TOŽILNIK: rádij
MESTNIK: pri rádij**u**
ORODNIK: z rádij**em**

TONEMSKO

[rádij]
IPA: [ɾàːdíȷ̯]

ednina

IMENOVALNIK: rádij
RODILNIK: rádij**a**
DAJALNIK: rádij**u**
TOŽILNIK: rádij
MESTNIK: pri rádij**u**
ORODNIK: z rádij**em**

in

[râdij]
IPA: [ɾáːdȉȷ̯]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: râdij

RODILNIK: râdij**a**
DAJALNIK: râdij**u**
TOŽILNIK: râdij
MESTNIK: pri râdij**u**
ORODNIK: z râdij**em**

IZVOR
prevzeto iz nlat. *radium*, iz lat. *radiāre* ‘sevati’

rádij[2] rádija samostalnik moškega spola
[rádij]
POMEN
1. iz matematike razdalja med točko na krožnici ali na površju krogle in njenim središčem; SIN.: polmer
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
radij kroga | radij kroženja, obračanja, zavoja
▪ Razdaljo smo izračunali s pomočjo središčnega kota in *radija* kroga.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
majhen, minimalen, velik radij
▪ Druga kupola ima veliko manjši *radij* kot prva.
2. območje do določene oddaljenosti
▸ sam. beseda + številnik + količinski **sam.**
v radiju *n* kilometrov, metrov
▪ V *radiju* pet kilometrov od načrtovane lokacije živi približno 240 družin.
▪ Eksplozija je poškodovala stavbe v *radiju* 400 metrov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[rádij]
IPA: [ˈra:dii̯]
ednina
IMENOVALNIK: rádij
RODILNIK: rádij**a**
DAJALNIK: rádij**u**
TOŽILNIK: rádij
MESTNIK: pri rádij**u**
ORODNIK: z rádij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: rádij**a**
RODILNIK: rádij**ev**
DAJALNIK: rádij**ema**
TOŽILNIK: rádij**a**
MESTNIK: pri rádij**ih**
ORODNIK: z rádij**ema**
množina
IMENOVALNIK: rádij**i**
RODILNIK: rádij**ev**
DAJALNIK: rádij**em**
TOŽILNIK: rádij**e**
MESTNIK: pri rádij**ih**
ORODNIK: z rádij**i**
TONEMSKO
[rádij]
IPA: [ra:dii̯]
ednina
IMENOVALNIK: rádij
RODILNIK: rádij**a**
DAJALNIK: rádij**u**
TOŽILNIK: rádij
MESTNIK: pri rádij**u**
ORODNIK: z rádij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: rádij**a**
RODILNIK: rádij**ev** tudi râdij**ev**
DAJALNIK: rádij**ema**
TOŽILNIK: rádij**a**
MESTNIK: pri rádij**ih** tudi pri râdij**ih**
ORODNIK: z rádij**ema**
množina
IMENOVALNIK: rádij**i**
RODILNIK: rádij**ev** tudi râdij**ev**
DAJALNIK: rádij**em**
TOŽILNIK: rádij**e**
MESTNIK: pri rádij**ih** tudi pri râdij**ih**
ORODNIK: z rádij**i** tudi z râdij**i**
in
[râdij]
IPA: [ra:dii̯]

(tonemska dvojnica)
ednina
IMENOVALNIK: râdij
RODILNIK: râdij**a**
DAJALNIK: râdij**u**
TOŽILNIK: râdij
MESTNIK: pri râdij**u**
ORODNIK: z râdij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: râdij**a**
RODILNIK: râdij**ev**
DAJALNIK: râdij**ema**
TOŽILNIK: râdij**a**
MESTNIK: pri râdij**ih**
ORODNIK: z râdij**ema**
množina
IMENOVALNIK: râdij**i**
RODILNIK: râdij**ev**
DAJALNIK: râdij**em**
TOŽILNIK: râdij**e**
MESTNIK: pri râdij**ih**
ORODNIK: z râdij**i**

STALNE ZVEZE

akcijski radij
iz tehnike in tehnologije razdalja, ki jo lahko v obe smeri prevozi vozilo, ne da bi se vmes oskrbelo z gorivom
▪ Izvidniška letala z velikim *akcijskim radijem* so nadzorovala območje nad Atlantikom.
▪ Počasna oklepna križarka z velikim *akcijskim radijem* sodeluje v trgovski vojni.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Radius* iz lat. *radius*, prvotno ‘(merilna) palica, napera na kolesu’

razjéda razjéde samostalnik ženskega spola
[razjéda]
POMEN
1. vdolbina, nastala zlasti zaradi kemijskega, biološkega delovanja
▪ Za železne cevi je značilno, da jih zelo pogosto razjeda rja, posledica tega pa so *razjede* in luknje.
▪ Odtenki mahu, rje in šote tvorijo drobne vzorce, ki spominjajo na *razjede* v kamnih.
▪ Ledenik je dolbel kamninsko podlago in za njim je v pokrajini ostala *razjeda* v obliki črke U.
2. rana na koži ali sluznici, nastala zaradi razpadanja tkiva
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
boleča, kronična, neboleča razjeda | gnojna, krvaveča razjeda | golenska, venska razjeda | kožna, stopalna razjeda | peptična, ustna, želodčna razjeda
▪ Venska *razjeda* je najpogostejša rana, ki nastane na goleni.
▪ Stres je pomemben dejavnik pri nastanku peptičnih *razjed*.
▪ Znaki želodčne *razjede* niso očitni in jih lahko doženemo samo s pomočjo endoskopije.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
blažiti, pozdraviti, zdraviti razjedo | imeti razjedo | povzročati, povzročiti razjedo
▪ HP je edina bakterija, ki lahko preživi v kislem okolju želodca, povzroča pa gastritis in *razjedo* želodca.
▪ V zadnjih letih zdravijo *razjede* z različnimi sodobnimi oblogami za rane.
▪ Številni bolniki imajo drobne *razjede* na črevesni sluznici, ki pa navadno ne povzročajo težav.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
razjeda boli | razjeda se celi | razjeda nastane, se pojavi
▪ *Razjede* lahko nastanejo iz različnih razlogov, kar pomeni, da je različno tudi njihovo zdravljenje.
▪ *Razjeda* se lahko pojavi kjerkoli v zgornjih prebavilih, najpogosteje pa nastane v dvanajstniku, želodcu ali pa v požiralniku.
…
▪ *Razjede* na želodcu in dvanajstniku imajo kadilci dvakrat pogosteje kot nekadilci.
3. ekspresivno kar nastane zaradi močnega, navadno vse izrazitejšega občutja
▪ *Razjedo* mu povzroča predvsem prepad med podedovanimi vrednotami in željo, da bi jih zavrgel, vendar ne dokončno zrušil.
▪ V pesmi sta v nasprotju nebesno in zemeljsko, toda obe prvini povzročata *razjedo* strasti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[razjéda]
IPA: [raz'je:da]
ednina
IMENOVALNIK: razjéd**a**
RODILNIK: razjéd**e**
DAJALNIK: razjéd**i**
TOŽILNIK: razjéd**o**
MESTNIK: pri razjéd**i**
ORODNIK: z razjéd**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razjéd**i**
RODILNIK: razjéd
DAJALNIK: razjéd**ama**
TOŽILNIK: razjéd**i**
MESTNIK: pri razjéd**ah**
ORODNIK: z razjéd**ama**
množina
IMENOVALNIK: razjéd**e**
RODILNIK: razjéd
DAJALNIK: razjéd**am**
TOŽILNIK: razjéd**e**
MESTNIK: pri razjéd**ah**
ORODNIK: z razjéd**ami**
TONEMSKO
[razjȇda]
IPA: [razjé:dà]
ednina
IMENOVALNIK: razjȇd**a**
RODILNIK: razjȇd**e**
DAJALNIK: razjȇd**i**
TOŽILNIK: razjȇd**o**
MESTNIK: pri razjȇd**i**
ORODNIK: z razjȇd**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razjȇd**i**
RODILNIK: razjȇd
DAJALNIK: razjȇd**ama**
TOŽILNIK: razjȇd**i**
MESTNIK: pri razjȇd**ah**
ORODNIK: z razjȇd**ama**
množina
IMENOVALNIK: razjȇd**e**
RODILNIK: razjȇd
DAJALNIK: razjȇd**am**
TOŽILNIK: razjȇd**e**
MESTNIK: pri razjȇd**ah**
ORODNIK: z razjȇd**ami**

IZVOR
↑razjesti

razjéden razjédena razjédeno pridevnik
[razjéden]
POMEN
1. ki ima vdolbine, nastale zlasti s kemijskim, biološkim delovanjem; SIN.: razžrt
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Malteško otočje ima *razjedene* in strme, kamnite obale.
▪ *Razjedena* pobočja ponujajo neverjetno lepe razglede.
…
▪ Koža med prsti rok in dlani je pordela, zmehčana, *razjedena* in se lušči.

▪ Pri endoskopiji lahko najdemo normalno (zdravo) sluznico, lahko pa je sluznica *razjedena* od kisline.

2. ekspresivno ki je oslabljen zaradi zunanjih negativnih vplivov

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Nizko vrednotenje občutka pripadnosti je lahko posledica *razjedenih* odnosov med zaposlenimi in delodajalci.

▪ Od zagona petdesetih je ostala le še ohlapna in od nacionalizmov *razjedena* institucija.

2.1. ekspresivno ki mu je povzročena duševna bolečina, trpljenje; SIN.: ekspresivno razžrt

▪ *Razjedena* od kesanja je proste ure preživljala v svoji sobi in obračala strani albuma, s katerih se ji je smejal obraz zavrnjenega zaročenca.

▪ Nagrade so balzam na rani *razjedene* samozavesti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[razjéden]

IPA: [ɾazˈjeːdɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razjéden
določno razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ega**
DAJALNIK: razjéden**emu**
TOŽILNIK: razjéden
določno razjéden**i**
živo razjéden**ega**
MESTNIK: pri razjéden**em**
ORODNIK: z razjéden**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**a**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**e**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**e**
DAJALNIK: razjéden**i**
TOŽILNIK: razjéden**o**
MESTNIK: pri razjéden**i**
ORODNIK: z razjéden**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**i**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjéden**e**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**e**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razjéden**o**
RODILNIK: razjéden**ega**
DAJALNIK: razjéden**emu**
TOŽILNIK: razjéden**o**
MESTNIK: pri razjéden**em**
ORODNIK: z razjéden**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**i**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**a**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj razjéden

ženski spol

EDNINA: bòlj razjéden**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj razjéden**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razjéden

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razjéden**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razjéden**o**

TONEMSKO

[razjȇden]

IPA: [ɾazjéːdɛ̀n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razjȇden
določno razjȇden**i**
RODILNIK: razjȇden**ega**
DAJALNIK: razjȇden**emu**
TOŽILNIK: razjȇden
določno razjȇden**i**
živo razjȇden**ega**
MESTNIK: pri razjȇden**em**
ORODNIK: z razjȇden**im**

dvojina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**a**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**ima**
TOŽILNIK: razjẹ́den**a**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**ima**
množina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**i**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**im**
TOŽILNIK: razjẹ́den**e**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**a**
RODILNIK: razjẹ́den**e**
DAJALNIK: razjẹ́den**i**
TOŽILNIK: razjẹ́den**o**
MESTNIK: pri razjẹ́den**i**
ORODNIK: z razjẹ́den**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**i**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**ima**
TOŽILNIK: razjẹ́den**i**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**ima**
množina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**e**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**im**
TOŽILNIK: razjẹ́den**e**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**o**
RODILNIK: razjẹ́den**ega**
DAJALNIK: razjẹ́den**emu**
TOŽILNIK: razjẹ́den**o**
MESTNIK: pri razjẹ́den**em**
ORODNIK: z razjẹ́den**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**i**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**ima**
TOŽILNIK: razjẹ́den**i**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**ima**
množina
IMENOVALNIK: razjẹ́den**a**
RODILNIK: razjẹ́den**ih**
DAJALNIK: razjẹ́den**im**
TOŽILNIK: razjẹ́den**a**
MESTNIK: pri razjẹ́den**ih**
ORODNIK: z razjẹ́den**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bȍlj razjẹ́den
ženski spol
EDNINA: bȍlj razjẹ́den**a**
srednji spol
EDNINA: bȍlj razjẹ́den**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: nä̋jbolj in nâjbolj razjẹ́den
ženski spol
EDNINA: nä̋jbolj in nâjbolj razjẹ́den**a**
srednji spol
EDNINA: nä̋jbolj in nâjbolj razjẹ́den**o**

IZVOR
↑razjesti

razjésti razjém dovršni glagol

[razjésti]

POMEN

1. povzročiti, da v čem nastanejo poškodbe, razpoke, zlasti s kemijskim, biološkim delovanjem; SIN.: razžréti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
kislina, voda razje KAJ
▪ Kislina je tako agresivna, da *razje* celo stekleno ali porcelanasto posodo.
▪ V skoraj dvesto let stari hiši, ki jo je *razjedla* vlaga, ne bodo več mogli dolgo vztrajati.
▪ Rak ji je *razjedel* usta in žrelo.

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Potrebujemo zaščito za roke in oči, saj apno lahko *razje* kožo in sluznico.
▪ Peptične razjede se najpogosteje pojavijo na steni želodca ali dvanajstnika, kadar želodčna kislina zaradi poškodbe sluznice *razje* globlje ležeče tkivo.

2. z grizenjem uničiti
▪ Ličinke rilčkarja *razjejo* srce palmovega debla, nakar se listi posušijo, porumenijo, se povesijo in odpadejo.

3. ekspresivno s svojim delovanjem povzročiti slabše delovanje, postopen propad; SIN.: ekspresivno razžréti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Prevara *razje* zaupanje, zakon pa temelji na zaupanju.
▪ Katastrofalni poraz na volitvah je stranko *razjedel* do obisti.
▪ Temeljna razhajanja so vlado *razjedla* od znotraj do te mere, da ni bila več operativna, čemur je sledil njen razpad.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[razjésti]
IPA: [raz'je:sti]
NEDOLOČNIK: razjésti
NAMENILNIK: razjést
sedanjik
ednina
1. OSEBA: razjé**m**
2. OSEBA: razjé**š**
3. OSEBA: razjé

dvojina
1. OSEBA: razjé**va**
2. OSEBA: razjés**ta**
3. OSEBA: razjés**ta**

množina
1. OSEBA: razjé**mo**
2. OSEBA: razjés**te**
3. OSEBA: razje**dó** tudi razjê**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: razjêj in razjèj

dvojina
1. OSEBA: razjêj**va**
2. OSEBA: razjêj**ta**

množina
1. OSEBA: razjêj**mo**
2. OSEBA: razjêj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: razjédel
DVOJINA: razjédl**a**
MNOŽINA: razjédl**i**

ženski spol
EDNINA: razjédl**a**
DVOJINA: razjédl**i**
MNOŽINA: razjédl**e**

srednji spol
EDNINA: razjédl**o**
DVOJINA: razjédl**i**
MNOŽINA: razjédl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: razjéden
RODILNIK: razjéden**ega**
DAJALNIK: razjéden**emu**
TOŽILNIK: razjéden
živo razjéden**ega**
MESTNIK: pri razjéden**em**
ORODNIK: z razjéden**im**

dvojina
IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**a**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**e**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**e**
DAJALNIK: razjéden**i**
TOŽILNIK: razjéden**o**
MESTNIK: pri razjéden**i**
ORODNIK: z razjéden**o**

dvojina
IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**i**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: razjéden**e**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**e**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: razjéden**o**
RODILNIK: razjéden**ega**
DAJALNIK: razjéden**emu**
TOŽILNIK: razjéden**o**
MESTNIK: pri razjéden**em**
ORODNIK: z razjéden**im**

dvojina
IMENOVALNIK: razjéden**i**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**ima**
TOŽILNIK: razjéden**i**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**ima**

množina
IMENOVALNIK: razjéden**a**
RODILNIK: razjéden**ih**
DAJALNIK: razjéden**im**
TOŽILNIK: razjéden**a**
MESTNIK: pri razjéden**ih**
ORODNIK: z razjéden**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: razjédenj**e**
RODILNIK: razjédenj**a**
DAJALNIK: razjédenj**u**
TOŽILNIK: razjédenj**e**
MESTNIK: pri razjédenj**u**
ORODNIK: z razjédenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: razjédenj**i**
RODILNIK: razjédenj
DAJALNIK: razjédenj**ema**
TOŽILNIK: razjédenj**i**
MESTNIK: pri razjédenj**ih**
ORODNIK: z razjédenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: razjédenj**a**
RODILNIK: razjédenj
DAJALNIK: razjédenj**em**
TOŽILNIK: razjédenj**a**
MESTNIK: pri razjédenj**ih**
ORODNIK: z razjédenj**i**

TONEMSKO

[razjẹ́sti]

IPA: [razjè:stí]

NEDOLOČNIK: razjẹ́sti

NAMENILNIK: razjẹ̑st

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razjẹ́**m**
2. OSEBA: razjẹ́**š**
3. OSEBA: razjẹ́

dvojina

1. OSEBA: razjẹ́**va**
2. OSEBA: razjẹ́s**ta**
3. OSEBA: razjẹ́s**ta**

množina

1. OSEBA: razjẹ́**mo**
2. OSEBA: razjẹ́s**te**
3. OSEBA: razje**dọ́** tudi razjé**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razjêj in razèj

dvojina

1. OSEBA: razjêj**va**
2. OSEBA: razjêj**ta**

množina

1. OSEBA: razjêj**mo**
2. OSEBA: razjêj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razjẹ́del

DVOJINA: razjẹ́dl**a**

MNOŽINA: razjẹ́dl**i**

ženski spol

EDNINA: razjẹ́dl**a**

DVOJINA: razjẹ́dl**i**

MNOŽINA: razjẹ́dl**e**

srednji spol

EDNINA: razjẹ́dl**o**

DVOJINA: razjẹ́dl**i**

MNOŽINA: razjẹ́dl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: irazjẹ̑den

RODILNIK: razjẹ̑den**ega**

DAJALNIK: razjẹ̑den**emu**

TOŽILNIK: razjẹ̑den

živo razjẹ̑den**ega**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**em**

ORODNIK: z razjẹ̑den**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**a**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**ima**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**a**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**i**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**im**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**e**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**a**

RODILNIK: razjẹ̑den**e**

DAJALNIK: razjẹ̑den**i**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**o**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**i**

ORODNIK: z razjẹ̑den**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**i**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**ima**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**i**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**e**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**im**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**e**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**o**

RODILNIK: razjẹ̑den**ega**

DAJALNIK: razjẹ̑den**emu**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**o**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**em**

ORODNIK: z razjẹ̑den**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**i**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**ima**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**i**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**ima**

množina

IMENOVALNIK: razjẹ̑den**a**

RODILNIK: razjẹ̑den**ih**

DAJALNIK: razjẹ̑den**im**

TOŽILNIK: razjẹ̑den**a**

MESTNIK: pri razjẹ̑den**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑den**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razjẹ̑denj**e**

RODILNIK: razjẹ̑denj**a**

DAJALNIK: razjẹ̑denj**u**

TOŽILNIK: razjẹ̑denj**e**

MESTNIK: pri razjẹ̑denj**u**

ORODNIK: z razjẹ̑denj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razjẹ̑denj**i**

RODILNIK: razjẹ̑denj

DAJALNIK: razjẹ̑denj**ema**

TOŽILNIK: razjẹ̑denj**i**

MESTNIK: pri razjẹ̑denj**ih**

ORODNIK: z razjẹ̑denj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razjẹ̑denj**a**
RODILNIK: razjẹ̑denj
DAJALNIK: razjẹ̑denj**em**
TOŽILNIK: razjẹ̑denj**a**
MESTNIK: pri razjẹ̑denj**ih**
ORODNIK: z razjẹ̑denj**i**

IZVOR
↑jesti

razkoščíčiti razkoščíčim dovršni glagol

[raskoščíčiti]

POMEN

1. odstraniti koščico iz sadeža; SIN.: izkoščičiti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

razkoščičiti češnje, slive | razkoščičiti olive

▪ Operite in *razkoščičite* češnje, pri tem pa pazite, da ostanejo cele.

▪ Olive *razkoščičimo* in narežemo na manjše koščke.

▸ priredna zveza

oprati in razkoščičiti, razkoščičiti in razpoloviti

▪ Nektarine operemo in *razkoščičimo*.

▪ Avokado na tanko olupimo, razpolovimo in *razkoščičimo*.

2. odstraniti kosti z ločevanjem od mesa; SIN.: izkoščičiti

▪ Gostu pomagamo *razkoščičiti* ribo.

▪ Fazanove prsi *razkoščičimo* in jih pokrijemo s prozorno folijo ter nekoliko potolčemo in začinimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[raskoščíčiti]

IPA: [raskɔʃ̑ʧi:ʧiti]

NEDOLOČNIK: razkoščíčiti

NAMENILNIK: razkoščíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razkoščíči**m**
2. OSEBA: razkoščíči**š**
3. OSEBA: razkoščíči

dvojina

1. OSEBA: razkoščíči**va**
2. OSEBA: razkoščíči**ta**
3. OSEBA: razkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: razkoščíči**mo**
2. OSEBA: razkoščíči**te**
3. OSEBA: razkoščíči**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razkoščíči

dvojina

1. OSEBA: razkoščíči**va**
2. OSEBA: razkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: razkoščíči**mo**
2. OSEBA: razkoščíči**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razkoščíčil
DVOJINA: razkoščíčil**a**
MNOŽINA: razkoščíčil**i**

ženski spol

EDNINA: razkoščíčil**a**
DVOJINA: razkoščíčil**i**
MNOŽINA: razkoščíčil**e**

srednji spol

EDNINA: razkoščíčil**o**
DVOJINA: razkoščíčil**i**
MNOŽINA: razkoščíčil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen
RODILNIK: razkoščíčen**ega**
DAJALNIK: razkoščíčen**emu**
TOŽILNIK: razkoščíčen
živo razkoščíčen**ega**
MESTNIK: pri razkoščíčen**em**
ORODNIK: z razkoščíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**a**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**e**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**e**
DAJALNIK: razkoščíčen**i**
TOŽILNIK: razkoščíčen**o**
MESTNIK: pri razkoščíčen**i**
ORODNIK: z razkoščíčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**i**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**e**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**e**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**

ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**o**
RODILNIK: razkoščíčen**ega**
DAJALNIK: razkoščíčen**emu**
TOŽILNIK: razkoščíčen**o**
MESTNIK: pri razkoščíčen**em**
ORODNIK: z razkoščíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**i**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**a**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčenj**e**
RODILNIK: razkoščíčenj**a**
DAJALNIK: razkoščíčenj**u**
TOŽILNIK: razkoščíčenj**e**
MESTNIK: pri razkoščíčenj**u**
ORODNIK: z razkoščíčenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčenj**i**
RODILNIK: razkoščíčenj
DAJALNIK: razkoščíčenj**ema**
TOŽILNIK: razkoščíčenj**i**
MESTNIK: pri razkoščíčenj**ih**
ORODNIK: z razkoščíčenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčenj**a**
RODILNIK: razkoščíčenj
DAJALNIK: razkoščíčenj**em**
TOŽILNIK: razkoščíčenj**a**
MESTNIK: pri razkoščíčenj**ih**
ORODNIK: z razkoščíčenj**i**

TONEMSKO

[raskoščíčiti]
IPA: [ɾaskɔʃʧì:ʧíti]
NEDOLOČNIK: razkoščíčiti
NAMENILNIK: razkoščíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razkoščíči**m**
2. OSEBA: razkoščíči**š**
3. OSEBA: razkoščíči

dvojina

1. OSEBA: razkoščíči**va**
2. OSEBA: razkoščíči**ta**
3. OSEBA: razkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: razkoščíči**mo**
2. OSEBA: razkoščíči**te**
3. OSEBA: razkoščíči**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razkoščíči

dvojina

1. OSEBA: razkoščíči**va**
2. OSEBA: razkoščíči**ta**

množina

1. OSEBA: razkoščíči**mo**
2. OSEBA: razkoščíči**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razkoščíči**l**
DVOJINA: razkoščíči**la**
MNOŽINA: razkoščíči**li**

ženski spol

EDNINA: razkoščíči**la** in razkoščîči**la**
DVOJINA: razkoščíči**li**
MNOŽINA: razkoščíči**le**

srednji spol

EDNINA: razkoščíči**lo**
DVOJINA: razkoščíči**li**
MNOŽINA: razkoščíči**la**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen
RODILNIK: razkoščíčen**ega**
DAJALNIK: razkoščíčen**emu**
TOŽILNIK: razkoščíčen
živo razkoščíčen**ega**
MESTNIK: pri razkoščíčen**em**
ORODNIK: z razkoščíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**a**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**e**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**e**
DAJALNIK: razkoščíčen**i**
TOŽILNIK: razkoščíčen**o**
MESTNIK: pri razkoščíčen**i**
ORODNIK: z razkoščíčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**

DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**i**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**e**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**e**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**o**
RODILNIK: razkoščíčen**ega**
DAJALNIK: razkoščíčen**emu**
TOŽILNIK: razkoščíčen**o**
MESTNIK: pri razkoščíčen**em**
ORODNIK: z razkoščíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**i**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**ima**
TOŽILNIK: razkoščíčen**i**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: razkoščíčen**a**
RODILNIK: razkoščíčen**ih**
DAJALNIK: razkoščíčen**im**
TOŽILNIK: razkoščíčen**a**
MESTNIK: pri razkoščíčen**ih**
ORODNIK: z razkoščíčen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razkoščíčenj**e**
RODILNIK: razkoščíčenj**a**
DAJALNIK: razkoščíčenj**u**
TOŽILNIK: razkoščíčenj**e**
MESTNIK: pri razkoščíčenj**u**
ORODNIK: z razkoščíčenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razkoščíčenj**i** in razkoščîčenj**i**
RODILNIK: razkoščîčenj
DAJALNIK: razkoščíčenj**ema** in razkoščîčenj**ema**
TOŽILNIK: razkoščíčenj**i** in razkoščîčenj**i**
MESTNIK: pri razkoščîčenj**ih**
ORODNIK: z razkoščíčenj**ema** in z razkoščîčenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razkoščîčenj**a**
RODILNIK: razkoščîčenj
DAJALNIK: razkoščîčenj**em**
TOŽILNIK: razkoščîčenj**a**
MESTNIK: pri razkoščîčenj**ih**
ORODNIK: z razkoščîčenj**i**

IZVOR

iz **koščičiti* iz ↑koščica

razmastíti razmastím dovršni glagol

[razmastíti]

POMEN

1. odstraniti mast, maščobo

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Naprave smo s posebnim postopkom *razmastili*.
- Volno lahko čudovito obarvamo. Štrene moramo najprej oprati in volno *razmastiti*.

…

- Pred sestavljanjem vsa mesta lepljenja temeljito *razmastimo* in očistimo.

1.1. zmanjšati količino masti, maščobe

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

razmastiti kožo

- Osvežilna čistilna pena *razmasti* kožo in globinsko očisti pore.
- Juho *razmastite* tako, da z nje z zajemalko posnamete zgornjo plast.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[razmastíti]

IPA: [razmas'ti:ti]

NEDOLOČNIK: razmastíti

NAMENILNIK: razmastít in razmastìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razmastí**m**
2. OSEBA: razmastí**š**
3. OSEBA: razmastí

dvojina

1. OSEBA: razmastí**va**
2. OSEBA: razmastí**ta**
3. OSEBA: razmastí**ta**

množina

1. OSEBA: razmastí**mo**
2. OSEBA: razmastí**te**
3. OSEBA: razmastí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razmásti

dvojina

1. OSEBA: razmastí**va**
2. OSEBA: razmastí**ta**

množina

1. OSEBA: razmastí**mo**
2. OSEBA: razmastí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razmástil in razmastíl
DVOJINA: razmastíl**a**
MNOŽINA: razmastíl**i**

ženski spol

EDNINA: razmastíl**a**
DVOJINA: razmastíl**i**
MNOŽINA: razmastíl**e**

srednji spol

EDNINA: razmastíl**o**
DVOJINA: razmastíl**i**
MNOŽINA: razmastíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščèn
RODILNIK: razmaščên**ega**
DAJALNIK: razmaščên**emu**
TOŽILNIK: razmaščèn
živo razmaščên**ega**
MESTNIK: pri razmaščên**em**
ORODNIK: z razmaščên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščên**a**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**ima**
TOŽILNIK: razmaščên**a**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščên**i**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**im**
TOŽILNIK: razmaščên**e**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščên**a**
RODILNIK: razmaščên**e**
DAJALNIK: razmaščên**i**
TOŽILNIK: razmaščên**o**
MESTNIK: pri razmaščên**i**
ORODNIK: z razmaščên**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščên**i**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**ima**
TOŽILNIK: razmaščên**i**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščên**e**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**im**
TOŽILNIK: razmaščên**e**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščên**o**
RODILNIK: razmaščên**ega**
DAJALNIK: razmaščên**emu**
TOŽILNIK: razmaščên**o**
MESTNIK: pri razmaščên**em**
ORODNIK: z razmaščên**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščên**i**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**ima**
TOŽILNIK: razmaščên**i**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščên**a**
RODILNIK: razmaščên**ih**
DAJALNIK: razmaščên**im**
TOŽILNIK: razmaščên**a**
MESTNIK: pri razmaščên**ih**
ORODNIK: z razmaščên**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razmaščênj**e**
RODILNIK: razmaščênj**a**
DAJALNIK: razmaščênj**u**
TOŽILNIK: razmaščênj**e**
MESTNIK: pri razmaščênj**u**
ORODNIK: z razmaščênj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščênj**i**
RODILNIK: razmaščênj
DAJALNIK: razmaščênj**ema**
TOŽILNIK: razmaščênj**i**
MESTNIK: pri razmaščênj**ih**
ORODNIK: z razmaščênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razmaščênj**a**
RODILNIK: razmaščênj
DAJALNIK: razmaščênj**em**
TOŽILNIK: razmaščênj**a**
MESTNIK: pri razmaščênj**ih**
ORODNIK: z razmaščênj**i**

TONEMSKO

[razmastíti] tudi [razmastîti]
IPA: [ɾazmastì:tí] tudi [ɾazmastí:tì]
NEDOLOČNIK: razmastíti tudi razmastîti
NAMENILNIK: razmastît in razmastìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razmastí**m**
2. OSEBA: razmastí**š**
3. OSEBA: razmastí

dvojina

1. OSEBA: razmastí**va**
2. OSEBA: razmastí**ta**
3. OSEBA: razmastí**ta**

množina

1. OSEBA: razmastí**mo**
2. OSEBA: razmastí**te**
3. OSEBA: razmastí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razmásti

dvojina

1. OSEBA: razmastî**va**
2. OSEBA: razmastî**ta**

množina

1. OSEBA: razmastî**mo**
2. OSEBA: razmastî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razmâstil in razmastîl
DVOJINA: razmastîl**a**

MNOŽINA: razmastîl**i**

ženski spol

EDNINA: razmastíl**a**

DVOJINA: razmastîl**i**

MNOŽINA: razmastîl**e**

srednji spol

EDNINA: razmastîl**o**

DVOJINA: razmastîl**i**

MNOŽINA: razmastîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščȅn

RODILNIK: razmaščén**ega**

DAJALNIK: razmaščén**emu**

TOŽILNIK: razmaščȅn

živo razmaščén**ega**

MESTNIK: pri razmaščén**em**

ORODNIK: z razmaščén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščéna

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**ima**

TOŽILNIK: razmaščéna

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščéni

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**im**

TOŽILNIK: razmaščéne

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščéna

RODILNIK: razmaščéne

DAJALNIK: razmaščéni

TOŽILNIK: razmaščéno

MESTNIK: pri razmaščéni

ORODNIK: z razmaščéno

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščéni

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**ima**

TOŽILNIK: razmaščéni

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščéne

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**im**

TOŽILNIK: razmaščéne

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razmaščéno

RODILNIK: razmaščén**ega**

DAJALNIK: razmaščén**emu**

TOŽILNIK: razmaščéno

MESTNIK: pri razmaščén**em**

ORODNIK: z razmaščén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščéni

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**ima**

TOŽILNIK: razmaščéni

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**ima**

množina

IMENOVALNIK: razmaščéna

RODILNIK: razmaščén**ih**

DAJALNIK: razmaščén**im**

TOŽILNIK: razmaščéna

MESTNIK: pri razmaščén**ih**

ORODNIK: z razmaščén**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razmaščénj**e**

RODILNIK: razmaščénj**a**

DAJALNIK: razmaščénj**u**

TOŽILNIK: razmaščénj**e**

MESTNIK: pri razmaščénj**u**

ORODNIK: z razmaščénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razmaščénj**i** in razmaščênj**i**

RODILNIK: razmaščênj

DAJALNIK: razmaščénj**ema** in razmaščênj**ema**

TOŽILNIK: razmaščénj**i** in razmaščênj**i**

MESTNIK: pri razmaščénj**ih** tudi pri razmaščênj**ih**

ORODNIK: z razmaščénj**ema** in z razmaščênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razmaščénj**a** tudi razmaščênj**a**

RODILNIK: razmaščênj

DAJALNIK: razmaščénj**em** tudi razmaščênj**em**

TOŽILNIK: razmaščénj**a** tudi razmaščênj**a**

MESTNIK: pri razmaščénj**ih** tudi pri razmaščênj**ih**

ORODNIK: z razmaščénj**i** tudi z razmaščênj**i**

IZVOR

↑mastiti

razžírati razžíram nedovršni glagol

[razžírati]

POMEN

1. povzročati, da v čem nastanejo poškodbe, razpoke, zlasti s kemijskim, biološkim delovanjem

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

razžirati kožo

▪ Po vnetju slepiča ga je napadla huda okužba, ki mu je *razžírala* tkivo.

▪ Ostanke ladje v globini štirih kilometrov *razžírajo* mikroorganizmi.

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

kislina razžira KAJ

▪ Kisli sadni sokovi so škodljivi, saj kislina *razžira* zobno sklenino.
▪ Sol *razžira* betonske konstrukcije in pospešuje rjavenje kovin.

2. z grizenjem uničevati
▪ Živalske glave je nastavljal v naravi in opazoval, kako jih žuželke *razžirajo*.

3. ekspresivno s svojim delovanjem povzročati slabše delovanje, postopen propad
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Razred brezobzirnih poslovnežev vodi mestno politiko, ki jo hkrati *razžira* še razpasla korupcija.
▪ Vojna *razžira* človeška bitja in iz nas izvablja stvari, za katere nismo niti slutili, da jih premoremo.
▪ Bolezen *razžira* človekov iluzorni svet in človeka spravlja na tla.
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Z leti se izkaže, da ima skrivnosti, ki *razžirajo* njun zakon.
▪ Državo so *razžirale* resne notranjepolitične razprtije.

3.1. ekspresivno povzročati močno, vedno bolj neprijetno občutje
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
▪ Negotovost, kako bo, me *razžira*.
▪ Gloda in *razžira* me večno vprašanje, kaj pa, če bo spet kaj narobe.
▪ *Razžira* ga slaba vest in ves čas dobesedno vije roke od obupa.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[razžírati]
IPA: [ɾazˈʒiːɾati]
NEDOLOČNIK: razžírati
NAMENILNIK: razžírat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: razžíra**m**
2. OSEBA: razžíra**š**
3. OSEBA: razžíra
dvojina
1. OSEBA: razžíra**va**
2. OSEBA: razžíra**ta**
3. OSEBA: razžíra**ta**
množina
1. OSEBA: razžíra**mo**
2. OSEBA: razžíra**te**
3. OSEBA: razžíra**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: razžíraj
dvojina
1. OSEBA: razžíraj**va**
2. OSEBA: razžíraj**ta**
množina
1. OSEBA: razžíraj**mo**
2. OSEBA: razžíraj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: razžíra**l**
DVOJINA: razžíra**la**
MNOŽINA: razžíra**li**
ženski spol
EDNINA: razžíra**la**
DVOJINA: razžíra**li**
MNOŽINA: razžíra**le**
srednji spol
EDNINA: razžíra**lo**
DVOJINA: razžíra**li**
MNOŽINA: razžíra**la**

deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: razžirajóč
RODILNIK: razžirajóč**ega**
DAJALNIK: razžirajóč**emu**
TOŽILNIK: razžirajóč
živo razžirajóč**ega**
MESTNIK: pri razžirajóč**em**
ORODNIK: z razžirajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razžirajóč**a**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**ima**
TOŽILNIK: razžirajóč**a**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžirajóč**i**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**im**
TOŽILNIK: razžirajóč**e**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: razžirajóč**a**
RODILNIK: razžirajóč**e**
DAJALNIK: razžirajóč**i**
TOŽILNIK: razžirajóč**o**
MESTNIK: pri razžirajóč**i**
ORODNIK: z razžirajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razžirajóč**i**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**ima**
TOŽILNIK: razžirajóč**i**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžirajóč**e**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**im**
TOŽILNIK: razžirajóč**e**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: razžirajóč**e**
RODILNIK: razžirajóč**ega**
DAJALNIK: razžirajóč**emu**
TOŽILNIK: razžirajóč**e**
MESTNIK: pri razžirajóč**em**
ORODNIK: z razžirajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razžirajóč**i**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**ima**
TOŽILNIK: razžirajóč**i**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžirajóč**a**
RODILNIK: razžirajóč**ih**
DAJALNIK: razžirajóč**im**
TOŽILNIK: razžirajóč**a**
MESTNIK: pri razžirajóč**ih**
ORODNIK: z razžirajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: razžir**áje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: razžíranj**e**
RODILNIK: razžíranj**a**
DAJALNIK: razžíranj**u**
TOŽILNIK: razžíranj**e**
MESTNIK: pri razžíranj**u**
ORODNIK: z razžíranj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: razžíranj**i**
RODILNIK: razžíranj
DAJALNIK: razžíranj**ema**
TOŽILNIK: razžíranj**i**
MESTNIK: pri razžíranj**ih**
ORODNIK: z razžíranj**ema**
množina
IMENOVALNIK: razžíranj**a**
RODILNIK: razžíranj
DAJALNIK: razžíranj**em**
TOŽILNIK: razžíranj**a**
MESTNIK: pri razžíranj**ih**
ORODNIK: z razžíranj**i**

TONEMSKO

[razžírati]
IPA: [ɾazʒìːɾáti]
NEDOLOČNIK: razžírati
NAMENILNIK: razžírat

sedanjik

ednina
1. OSEBA: razžîra**m**
2. OSEBA: razžîra**š**
3. OSEBA: razžîra
dvojina
1. OSEBA: razžîra**va**
2. OSEBA: razžîra**ta**
3. OSEBA: razžîra**ta**
množina
1. OSEBA: razžîra**mo**
2. OSEBA: razžîra**te**
3. OSEBA: razžîra**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: razžíraj
dvojina
1. OSEBA: razžíraj**va**
2. OSEBA: razžíraj**ta**
množina
1. OSEBA: razžíraj**mo**
2. OSEBA: razžíraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: razžíral
DVOJINA: razžíral**a**
MNOŽINA: razžíral**i**
ženski spol
EDNINA: razžíral**a** in razžîral**a**
DVOJINA: razžíral**i**
MNOŽINA: razžíral**e**
srednji spol
EDNINA: razžíral**o**
DVOJINA: razžíral**i**
MNOŽINA: razžíral**a**

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: razžirajǫ́č tudi razžirajǫ̑č
RODILNIK: razžirajǫ́č**ega**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č tudi razžirajǫ̑č
živo razžirajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**em**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**a**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**a**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**i**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**a**
RODILNIK: razžirajǫ́č**e**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**i**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**o**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**i**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**i**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**

DAJALNIK: razžirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**i**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**e**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**e**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ega**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**em**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**i**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**i**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**a**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**a**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: razžir**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razžíranj**e**
RODILNIK: razžíranj**a**
DAJALNIK: razžíranj**u**
TOŽILNIK: razžíranj**e**
MESTNIK: pri razžíranj**u**
ORODNIK: z razžíranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razžíranj**i** in razžîranj**i**
RODILNIK: razžîranj
DAJALNIK: razžíranj**ema** in razžîranj**ema**
TOŽILNIK: razžíranj**i** in razžîranj**i**
MESTNIK: pri razžîranj**ih**
ORODNIK: z razžíranj**ema** in z razžîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razžîranj**a**
RODILNIK: razžîranj
DAJALNIK: razžîranj**em**
TOŽILNIK: razžîranj**a**
MESTNIK: pri razžîranj**ih**
ORODNIK: z razžîranj**i**

in

[razžîrati]
IPA: [ɾazʒíːɾàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: razžîrati
NAMENILNIK: razžîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razžîra**m**
2. OSEBA: razžîra**š**
3. OSEBA: razžîra

dvojina

1. OSEBA: razžîra**va**
2. OSEBA: razžîra**ta**
3. OSEBA: razžîra**ta**

množina

1. OSEBA: razžîra**mo**
2. OSEBA: razžîra**te**
3. OSEBA: razžîra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razžîraj

dvojina

1. OSEBA: razžîraj**va**
2. OSEBA: razžîraj**ta**

množina

1. OSEBA: razžîraj**mo**
2. OSEBA: razžîraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razžîral
DVOJINA: razžîral**a**
MNOŽINA: razžîral**i**

ženski spol

EDNINA: razžîral**a**
DVOJINA: razžîral**i**
MNOŽINA: razžîral**e**

srednji spol

EDNINA: razžîral**o**
DVOJINA: razžîral**i**
MNOŽINA: razžîral**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č tudi razžirajǫ̑č
RODILNIK: razžirajǫ́č**ega**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č tudi razžirajǫ̑č
živo razžirajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**em**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**a**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**a**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**
ORODNIK: z razžirajǫ́č**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžirajǫ́č**i**
RODILNIK: razžirajǫ́č**ih**
DAJALNIK: razžirajǫ́č**im**
TOŽILNIK: razžirajǫ́č**e**
MESTNIK: pri razžirajǫ́č**ih**

ORODNIK: z razžirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razžirajóča

RODILNIK: razžirajóče

DAJALNIK: razžirajóči

TOŽILNIK: razžirajóčo

MESTNIK: pri razžirajóči

ORODNIK: z razžirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: razžirajóči

RODILNIK: razžirajóčih

DAJALNIK: razžirajóčima

TOŽILNIK: razžirajóči

MESTNIK: pri razžirajóčih

ORODNIK: z razžirajóčima

množina

IMENOVALNIK: razžirajóče

RODILNIK: razžirajóčih

DAJALNIK: razžirajóčim

TOŽILNIK: razžirajóče

MESTNIK: pri razžirajóčih

ORODNIK: z razžirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razžirajóče

RODILNIK: razžirajóčega

DAJALNIK: razžirajóčemu

TOŽILNIK: razžirajóče

MESTNIK: pri razžirajóčem

ORODNIK: z razžirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: razžirajóči

RODILNIK: razžirajóčih

DAJALNIK: razžirajóčima

TOŽILNIK: razžirajóči

MESTNIK: pri razžirajóčih

ORODNIK: z razžirajóčima

množina

IMENOVALNIK: razžirajóča

RODILNIK: razžirajóčih

DAJALNIK: razžirajóčim

TOŽILNIK: razžirajóča

MESTNIK: pri razžirajóčih

ORODNIK: z razžirajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: razžirâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razžîranje

RODILNIK: razžîranja

DAJALNIK: razžîranju

TOŽILNIK: razžîranje

MESTNIK: pri razžîranju

ORODNIK: z razžîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: razžîranji

RODILNIK: razžîranj

DAJALNIK: razžîranjema

TOŽILNIK: razžîranji

MESTNIK: pri razžîranjih

ORODNIK: z razžîranjema

množina

IMENOVALNIK: razžîranja

RODILNIK: razžîranj

DAJALNIK: razžîranjem

TOŽILNIK: razžîranja

MESTNIK: pri razžîranjih

ORODNIK: z razžîranji

IZVOR

↑razžreti

razžréti razžrèm dovršni glagol

[razžréti]

POMEN

1. povzročiti, da v čem nastanejo poškodbe, razpoke, zlasti s kemijskim, biološkim delovanjem; SIN.: razjesti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

kislina razžre KAJ

▪ Ogljikovodikova kislina je *razžrla* cisterno, cevi in pokrov.

▪ Plin mu je *razžrl* pljuča in oči.

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ V oči mu je brizgnila nevarna kemikalija in mu *razžrla* roženico.

▪ Imela je cistično fibrozo, ki ji je *razžrla* pljuča.

2. ekspresivno s svojim delovanjem povzročiti slabše delovanje, postopen propad; SIN.: ekspresivno razjesti

▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

▪ Laž sčasoma *razžre* vsak odnos.

▪ Mnogo držav je že propadlo, ker jih je od znotraj *razžrl* lastni birokratski aparat s pogoltnostjo, korupcijo, političnimi spletkami.

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Inflacija je *razžrla* že tako krhke temelje gospodarstva.

▪ Najprej *razžrejo* državo od znotraj, nato pa jo napadejo, ko je oslabljena.

2.1. ekspresivno povzročiti močno, vedno bolj neprijetno občutje

▪ Gledala je odsev v steklu, dokler je ni negotovost povsem *razžrla*.

▪ Ne *razžri* se zaradi kljubovanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[razžréti]

IPA: [raz'ʒɾe:ti]

NEDOLOČNIK: razžréti

NAMENILNIK: razžrét in razžrèt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razžrèm

2. OSEBA: razžrèš

3. OSEBA: razžrè

dvojina

1. OSEBA: razžrêva

2. OSEBA: razžrêta

3. OSEBA: razžrê**ta**

množina

1. OSEBA: razžrê**mo**
2. OSEBA: razžrê**te**
3. OSEBA: razžrê**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: razžrì

dvojina

1. OSEBA: razžrí**va**
2. OSEBA: razžrí**ta**

množina

1. OSEBA: razžrí**mo**
2. OSEBA: razžrí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: razžŕl
DVOJINA: razžŕl**a**
MNOŽINA: razžŕl**i**

ženski spol

EDNINA: razžŕl**a**
DVOJINA: razžŕl**i**
MNOŽINA: razžŕl**e**

srednji spol

EDNINA: razžŕl**o**
DVOJINA: razžŕl**i**
MNOŽINA: razžŕl**a**

deležnik na *-t*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕt
RODILNIK: razžŕt**ega**
DAJALNIK: razžŕt**emu**
TOŽILNIK: razžŕt
živo razžŕt**ega**
MESTNIK: pri razžŕt**em**
ORODNIK: z razžŕt**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕt**a**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**ima**
TOŽILNIK: razžŕt**a**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕt**i**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**im**
TOŽILNIK: razžŕt**e**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕt**a**
RODILNIK: razžŕt**e**
DAJALNIK: razžŕt**i**
TOŽILNIK: razžŕt**o**
MESTNIK: pri razžŕt**i**
ORODNIK: z razžŕt**o**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕt**i**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**ima**
TOŽILNIK: razžŕt**i**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕt**e**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**im**
TOŽILNIK: razžŕt**e**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕt**o**
RODILNIK: razžŕt**ega**
DAJALNIK: razžŕt**emu**
TOŽILNIK: razžŕt**o**
MESTNIK: pri razžŕt**em**
ORODNIK: z razžŕt**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕt**i**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**ima**
TOŽILNIK: razžŕt**i**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕt**a**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**im**
TOŽILNIK: razžŕt**a**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razžrétj**e**
RODILNIK: razžrétj**a**
DAJALNIK: razžrétj**u**
TOŽILNIK: razžrétj**e**
MESTNIK: pri razžrétj**u**
ORODNIK: z razžrétj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: razžrétj**i**
RODILNIK: razžrét**ij**
DAJALNIK: razžrétj**ema**
TOŽILNIK: razžrétj**i**
MESTNIK: pri razžrétj**ih**
ORODNIK: z razžrétj**ema**

množina

IMENOVALNIK: razžrétj**a**
RODILNIK: razžrét**ij**
DAJALNIK: razžrétj**em**
TOŽILNIK: razžrétj**a**
MESTNIK: pri razžrétj**ih**
ORODNIK: z razžrétj**i**

ednina

IMENOVALNIK: razžŕtj**e**
RODILNIK: razžŕtj**a**
DAJALNIK: razžŕtj**u**

TOŽILNIK: razžŕtj**e**
MESTNIK: pri razžŕtj**u**
ORODNIK: z razžŕtj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: razžŕtj**i**
RODILNIK: razžŕt**ij**
DAJALNIK: razžŕtj**ema**
TOŽILNIK: razžŕtj**i**
MESTNIK: pri razžŕtj**ih**
ORODNIK: z razžŕtj**ema**
množina
IMENOVALNIK: razžŕtj**a**
RODILNIK: razžŕt**ij**
DAJALNIK: razžŕtj**em**
TOŽILNIK: razžŕtj**a**
MESTNIK: pri razžŕtj**ih**
ORODNIK: z razžŕtj**i**

TONEMSKO

[razžŕẹ́ti]
IPA: [ɾazʒɾè:tí]
NEDOLOČNIK: razžŕẹ́ti
NAMENILNIK: razžŕẹ̑t in razžŕèt

sedanjik

ednina
1. OSEBA: razžŕè**m**
2. OSEBA: razžŕè**š**
3. OSEBA: razžŕè
dvojina
1. OSEBA: razžŕé**va**
2. OSEBA: razžŕé**ta**
3. OSEBA: razžŕé**ta**
množina
1. OSEBA: razžŕé**mo**
2. OSEBA: razžŕé**te**
3. OSEBA: razžŕé**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: razžŕì
dvojina
1. OSEBA: razžŕî**va**
2. OSEBA: razžŕî**ta**
množina
1. OSEBA: razžŕî**mo**
2. OSEBA: razžŕî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: razžîl
DVOJINA: razžîl**a**
MNOŽINA: razžîl**i**
ženski spol
EDNINA: razžíl**a** in razžîl**a**
DVOJINA: razžîl**i**
MNOŽINA: razžîl**e**
srednji spol
EDNINA: razžîl**o**
DVOJINA: razžîl**i**
MNOŽINA: razžîl**a**

deležnik na *-t*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: razžît
RODILNIK: razžît**ega**
DAJALNIK: razžît**emu**
TOŽILNIK: razžît
živo razžît**ega**
MESTNIK: pri razžît**em**
ORODNIK: z razžît**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razžît**a**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**ima**
TOŽILNIK: razžît**a**
MESTNIK: pri razžît**ih**
ORODNIK: z razžît**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžît**i**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**im**
TOŽILNIK: razžît**e**
MESTNIK: pri razžît**ih**
ORODNIK: z razžît**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: razžît**a**
RODILNIK: razžît**e**
DAJALNIK: razžît**i**
TOŽILNIK: razžît**o**
MESTNIK: pri razžît**i**
ORODNIK: z razžît**o**
dvojina
IMENOVALNIK: razžît**i**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**ima**
TOŽILNIK: razžît**i**
MESTNIK: pri razžît**ih**
ORODNIK: z razžît**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžît**e**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**im**
TOŽILNIK: razžît**e**
MESTNIK: pri razžît**ih**
ORODNIK: z razžît**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: razžît**o**
RODILNIK: razžît**ega**
DAJALNIK: razžît**emu**
TOŽILNIK: razžît**o**
MESTNIK: pri razžît**em**
ORODNIK: z razžît**im**
dvojina
IMENOVALNIK: razžît**i**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**ima**
TOŽILNIK: razžît**i**
MESTNIK: pri razžît**ih**
ORODNIK: z razžît**ima**
množina
IMENOVALNIK: razžît**a**
RODILNIK: razžît**ih**
DAJALNIK: razžît**im**

TOŽILNIK: razžȓ**ta**
MESTNIK: pri razžȓ**tih**
ORODNIK: z razžȓ**timi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razžŕȩ**tje**
RODILNIK: razžŕȩ**tja**
DAJALNIK: razžŕȩ**tju**
TOŽILNIK: razžŕȩ**tje**
MESTNIK: pri razžŕȩ**tju**
ORODNIK: z razžŕȩ**tjem**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕȩ**tji** in razžŕȩ**tji**
RODILNIK: razžŕȩ**tij**
DAJALNIK: razžŕȩ**tjema** in razžŕȩ**tjema**
TOŽILNIK: razžŕȩ**tji** in razžŕȩ**tji**
MESTNIK: pri razžŕȩ**tjih**
ORODNIK: z razžŕȩ**tjema** in z razžŕȩ**tjema**

množina

IMENOVALNIK: razžŕȩ**tja**
RODILNIK: razžŕȩ**tij**
DAJALNIK: razžŕȩ**tjem**
TOŽILNIK: razžŕȩ**tja**
MESTNIK: pri razžŕȩ**tjih**
ORODNIK: z razžŕȩ**tji**

ednina

IMENOVALNIK: razžȓ**tje**
RODILNIK: razžȓ**tja**
DAJALNIK: razžȓ**tju**
TOŽILNIK: razžȓ**tje**
MESTNIK: pri razžȓ**tju**
ORODNIK: z razžȓ**tjem**

dvojina

IMENOVALNIK: razžȓ**tji** in razžȓ**tji**
RODILNIK: razžȓ**tij**
DAJALNIK: razžȓ**tjema** in razžȓ**tjema**
TOŽILNIK: razžȓ**tji** in razžȓ**tji**
MESTNIK: pri razžȓ**tjih**
ORODNIK: z razžȓ**tjema** in z razžȓ**tjema**

množina

IMENOVALNIK: razžȓ**tja**
RODILNIK: razžȓ**tij**
DAJALNIK: razžȓ**tjem**
TOŽILNIK: razžȓ**tja**
MESTNIK: pri razžȓ**tjih**
ORODNIK: z razžȓ**tji**

IZVOR
↑žreti

razžŕt razžŕta razžŕto pridevnik
[razžə̀rt]
POMEN
1. ki ima vdolbine, nastale zlasti s kemijskim, biološkim delovanjem; SIN.: razjeden
▪ Naše obleke so bile na nekaterih delih popolnoma *razžŕte*.
▪ Zdravniki so po odprtju želodca ugotovili, da je popolnoma vse *razžŕto*.

2. ekspresivno ki mu je povzročena duševna bolečina, trpljenje; SIN.: ekspresivno razjeden
▪ Najbolj prepričljiva je v vlogi vzvišene dive, ko se *razžŕta* od zavisti zlomi v joku.
▪ *Razžŕt* je od razočaranj zaradi človeške hudobije.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[razžə̀rt]
IPA: [ɾazˈʒəɾt]
OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕt
določno razžŕ**ti**
RODILNIK: razžŕ**tega**
DAJALNIK: razžŕ**temu**
TOŽILNIK: razžŕt
določno razžŕ**ti**
živo razžŕ**tega**
MESTNIK: pri razžŕ**tem**
ORODNIK: z razžŕ**tim**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕ**ta**
RODILNIK: razžŕ**tih**
DAJALNIK: razžŕ**tima**
TOŽILNIK: razžŕ**ta**
MESTNIK: pri razžŕ**tih**
ORODNIK: z razžŕ**tima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕ**ti**
RODILNIK: razžŕ**tih**
DAJALNIK: razžŕ**tim**
TOŽILNIK: razžŕ**te**
MESTNIK: pri razžŕ**tih**
ORODNIK: z razžŕ**timi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕ**ta**
RODILNIK: razžŕ**te**
DAJALNIK: razžŕ**ti**
TOŽILNIK: razžŕ**to**
MESTNIK: pri razžŕ**ti**
ORODNIK: z razžŕ**to**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕ**ti**
RODILNIK: razžŕ**tih**
DAJALNIK: razžŕ**tima**
TOŽILNIK: razžŕ**ti**
MESTNIK: pri razžŕ**tih**
ORODNIK: z razžŕ**tima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕ**te**
RODILNIK: razžŕ**tih**
DAJALNIK: razžŕ**tim**
TOŽILNIK: razžŕ**te**
MESTNIK: pri razžŕ**tih**
ORODNIK: z razžŕ**timi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razžŕ**to**

RODILNIK: razžŕt**ega**
DAJALNIK: razžŕt**emu**
TOŽILNIK: razžŕt**o**
MESTNIK: pri razžŕt**em**
ORODNIK: z razžŕt**im**

dvojina

IMENOVALNIK: razžŕt**i**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**ima**
TOŽILNIK: razžŕt**i**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**ima**

množina

IMENOVALNIK: razžŕt**a**
RODILNIK: razžŕt**ih**
DAJALNIK: razžŕt**im**
TOŽILNIK: razžŕt**a**
MESTNIK: pri razžŕt**ih**
ORODNIK: z razžŕt**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj razžŕt

ženski spol

EDNINA: bòlj razžŕt**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj razžŕt**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razžŕt

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razžŕt**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj razžŕt**o**

TONEMSKO

[razžȅrt]

IPA: [ɾazˈʒɛ́ɾt]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razžî̋rt
določno razžî̋r**ti**
RODILNIK: razžî̋r**tega**
DAJALNIK: razžî̋r**temu**
TOŽILNIK: razžî̋rt
določno razžî̋r**ti**
živo razžî̋r**tega**
MESTNIK: pri razžî̋r**tem**
ORODNIK: z razžî̋r**tim**

dvojina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ta**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tima**
TOŽILNIK: razžî̋r**ta**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**tima**

množina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ti**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tim**
TOŽILNIK: razžî̋r**te**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**timi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ta**
RODILNIK: razžî̋r**te**
DAJALNIK: razžî̋r**ti**
TOŽILNIK: razžî̋r**to**
MESTNIK: pri razžî̋r**ti**
ORODNIK: z razžî̋r**to**

dvojina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ti**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tima**
TOŽILNIK: razžî̋r**ti**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**tima**

množina

IMENOVALNIK: razžî̋r**te**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tim**
TOŽILNIK: razžî̋r**te**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**timi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razžî̋r**to**
RODILNIK: razžî̋r**tega**
DAJALNIK: razžî̋r**temu**
TOŽILNIK: razžî̋r**to**
MESTNIK: pri razžî̋r**tem**
ORODNIK: z razžî̋r**tim**

dvojina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ti**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tima**
TOŽILNIK: razžî̋r**ti**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**tima**

množina

IMENOVALNIK: razžî̋r**ta**
RODILNIK: razžî̋r**tih**
DAJALNIK: razžî̋r**tim**
TOŽILNIK: razžî̋r**ta**
MESTNIK: pri razžî̋r**tih**
ORODNIK: z razžî̋r**timi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj razžî̋rt

ženski spol

EDNINA: bȍlj razžî̋r**ta**

srednji spol

EDNINA: bȍlj razžî̋r**to**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj razžî̋rt

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj razžî̋r**ta**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj razžî̋r**to**

IZVOR

↑razžreti

regionalízem regionalízma samostalnik moškega spola
[regijonalízəm]
POMEN
1. zavzemanje, prizadevanje za priznavanje pomena, koristi določenega območja, pokrajine v okviru širšega zemljepisnega prostora
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
področje regionalizma | razvoj regionalizma | vprašanje regionalizma
▪ Smo v prehodnem obdobju, ko zaradi razvoja *regionalizma* občine začenjajo bolj samostojno gospodariti.
▪ Tabor so začeli s podpisom listine o dobri nameri za sodelovanje županov občin Pomurja na področju *regionalizma*.
▪ V multikulturnih regijah bi veljalo povezati koncept *regionalizma* in multikulturnosti.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Istrski *regionalizem* se je silovito vzpel v času, ko je v Italiji prišlo do močnih regionalističnih gibanj na severu.
...
▪ Vprašanje lokalne samouprave in *regionalizma* je tesno povezano z iskanjem načinov za nadaljnje dopolnjevanje in razvijanje strukture Slovenije kot sodobne države.
▪ V Španiji se poleg etnične in kulturne pluralnosti (Baski, Katalonci, Andaluzijci itd.) uveljavlja tudi *regionalizem*, ki se teritorialno ne prekriva vedno popolnoma z etničnim in kulturnim pluralizmom.
2. poudarjanje značilnosti določenega območja, pokrajine v umetnosti
▪ Med obema vojnama se je v literaturi vzdignil val tako imenovanih regionalcev, ki so gojili jezikovni in tematski *regionalizem*.
▪ Njegova arhitektura je nihala med skrajnostmi: od kozmopolitskega internacionalnega stila pri gradnji stolpnic do liričnega *regionalizma* počitniških hišic ob morju.
▪ V njegovih delih lahko začutimo povezanost in vraslost v svet ogolelega Krasa, v Brda, Istro in Primorje, čeprav v njih ni niti trohice sledu o negovanju likovnih *regionalizmov*.
3. iz jezikoslovja jezikovna prvina, značilna za določeno območje, v razmerju do prvin, ki se pojavljajo v jezikovni rabi na širšem jezikovnem prostoru
▪ Črtice so pretkane s koroškimi jezikovnimi *regionalizmi* in arhaizmi.
▪ V slovarju so besede iz pogovornega jezika, *regionalizmi* v širši uporabi, splošno znani žargonizmi.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[regijonalízəm]
IPA: [ɾɛgijɔna'li:zəm]
ednina
IMENOVALNIK: regionalízem
RODILNIK: regionalízm**a**
DAJALNIK: regionalízm**u**
TOŽILNIK: regionalízem
MESTNIK: pri regionalízm**u**
ORODNIK: z regionalízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: regionalízm**a**
RODILNIK: regionalízm**ov**
DAJALNIK: regionalízm**oma**
TOŽILNIK: regionalízm**a**
MESTNIK: pri regionalízm**ih**
ORODNIK: z regionalízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: regionalízm**i**
RODILNIK: regionalízm**ov**
DAJALNIK: regionalízm**om**
TOŽILNIK: regionalízm**e**
MESTNIK: pri regionalízm**ih**
ORODNIK: z regionalízm**i**
TONEMSKO
[regijonalízəm]
IPA: [ɾɛgijɔnalí:zə̀m]
ednina
IMENOVALNIK: regionalízem
RODILNIK: regionalízm**a**
DAJALNIK: regionalízm**u**
TOŽILNIK: regionalízem
MESTNIK: pri regionalízm**u**
ORODNIK: z regionalízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: regionalízm**a**
RODILNIK: regionalízm**ov** tudi regionalîzm**ov**
DAJALNIK: regionalízm**oma**
TOŽILNIK: regionalízm**a**
MESTNIK: pri regionalízm**ih** tudi pri regionalîzm**ih**
ORODNIK: z regionalízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: regionalízm**i**
RODILNIK: regionalízm**ov** tudi regionalîzm**ov**
DAJALNIK: regionalízm**om**
TOŽILNIK: regionalízm**e**
MESTNIK: pri regionalízm**ih** tudi pri regionalîzm**ih**
ORODNIK: z regionalízm**i** tudi z regionalîzm**i**

IZVOR
prevzeto iz angl. *regionalism*, iz *regional* ‘regionalen’

ríba ríbe samostalnik ženskega spola
[ríba]
POMEN
1. vodna žival, ki diha s škrgami, se premika s plavutmi in ima navadno luske; primerjaj lat. *Pisces*
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
akvarijska, morska, sladkovodna riba | avtohtona, gojena riba | jadranska, tropska riba | majhna, *n* kilogramov težka, ogromna, velika riba | mrtva, poginula, ujeta, ulovljena, živa riba | pisana riba | plenilska, roparska, strupena riba | ploščata riba
▪ Ulov morskih *rib* se je v zadnjem desetletju zmanjšal.

▪ Večina sladkovodnih akvarijskih rib izvira iz tropskih dežel, zato jim rečemo tropske *ribe*.
▪ Hlastač je živo pisana *riba* z zelenim, rdečkastim ali rožnatim telesom in nekaj modrimi pegami.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
drstenje, razmnoževanje, selitev rib | gojenje, gojitev, hranjenje, vzreja rib | izlov, lov, lovljenje, odlov, ulov, vlaganje rib | jata rib | pogin, pomor rib | populacija rib | skupina, vrsta rib
▪ Koralni grebeni in jate *rib* navdušijo vsakega potapljača.
▪ Prehrana človeštva ne bi bila ogrožena, če bi se odrekli intenzivnemu gojenju *rib*, ki uničuje okolje.
▪ Vse leto topla voda in obilica *rib* največ prispevata k razvoju potapljaškega turizma.
▪ Precej sredstev in dela so vložili v vlaganje *rib* v vode, zato so ogorčeni nad vse večjim priseljevanjem ribojedih ptic.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
gojiti, hraniti ribe | loviti ribe | naseliti, vlagati ribe | opazovati, videti ribe | potegniti ribo KAM
▪ S čolni hodijo na morje in lovijo *ribe*.
▪ Rad sem se ustavil pri potoku in opazoval *ribe*.
▪ V reke se ne vlagajo več neavtohtone *ribe*, ki ogrožajo avtohtone vrste.
▪ Z občudovanjem spremljajo spretne ribiče, ki mimogrede iz vode potegnejo kakšno *ribo*.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
riba se drsti, se hrani | riba plava | ribe poginejo | ribe prijemljejo | riba se zadržuje, živi KJE
▪ *Riba* je plavala vzdolžno po vodi gor in dol.
▪ Izvedeli smo, katere *ribe* živijo v reki Krki.
▪ Lov je težji, *ribe* prijemljejo le na določenih točkah in so previdnejše.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda
riba hrustančnica, riba kostnica | riba napihovalka | riba roparica
▪ Ločimo *ribe* hrustančnice in *ribe* kostnice.
▪ Na dno zahajajo *ribe* roparice, saj je tu zanje na razpolago obilica hrane.
▪ Kuharski mojstri na Japonskem ponujajo meso *rib* napihovalk, ki je zelo strupeno, če ga ne pripravimo izjemno previdno.

▸ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
hrana za ribe | vaba za ribe
▪ Hrana za *ribe* je običajno mešanica različnih vrst žit, pogosto tudi zdrobljena koruza in briketi.
▪ Sredica belega kruha je odlična vaba za *ribe*.

...

▪ Včasih so bile reke kristalno čiste, polne *rib* in drugih živali.
▪ *Ribe* iz družine nitkaric živijo v toplih morjih, kjer plavajo ob koralnih grebenih.
▪ Ribogojci morajo pri ravnanju z *ribami* paziti, da ne poškodujejo plasti sluzi.

1.1. ta žival kot hrana, jed

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
dimljena, konzervirana, prekajena, surova, zamrznjena riba | kuhana, ocvrta, pečena riba | mastna riba | morska riba | očiščena riba | okusna, sveža riba
▪ Na žaru sem pekel veliko *ribo*.
▪ Školjke in morske *ribe* so specialiteta obalnih regij.
▪ Za solate uporabljamo tudi sardine in druge konzervirane *ribe*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
čiščenje rib | konzerva, porcija rib | konzerviranje, pečenje, peka, predelava, priprava rib | kos, košček ribe | ljubitelj, prodajalec rib | meso rib | okus ribe | ponudba, prodaja rib | poraba, uživanje rib
▪ Česen, olivno olje, veliko sadja, zelenjave in uživanje *rib* so del sredozemskega načina prehranjevanja.
▪ Tukaj živeči prebivalci se ukvarjajo s turizmom, ribištvom in predelavo *rib*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati ribo | jesti, privoščiti si, uživati ribe | kupiti, naročiti, ponujati, prodajati ribe | očistiti, peči, pripraviti, soliti ribo | položiti ribo KAM
▪ Dno pekača obložimo s polovico na kolobarje narezane čebule in paradižnika, na to položimo *ribo*.
▪ V omako dodajte zelenjavo, *ribe*, rakce, peteršilj in koper.
▪ *Ribo* očistimo, dobro operemo, solimo in pokapljamo z limoninim sokom.
▪ *Ribo* postrežemo s pirejem, ki smo ga potresli s koščki paradižnika in z zelišči.

▸ priredna zveza
ribe in meso, ribe in perutnina, ribe in morski sadeži, ribe in školjke
▪ Meso in *ribe* spadajo v najhladnejši del hladilnika.
▪ *Ribe* in perutnina vsebujejo manj maščob kot govedina, svinina ali predelano meso.

...

▪ V priznani ribji restavraciji postrežejo s svežimi *ribami* in morskimi specialitetami.
▪ *Ribe* vsebujejo dobre (nenasičene) maščobe.
▪ Najraje si privošči *ribo* na žaru s kuhano zelenjavo.

2. vaba v obliki ribe za lovljenje rib
▪ Soma sem ulovil na silikonsko *ribo*.
▪ Umetno *ribo* vlečemo s počasnim navijanjem kolesca.

3. v dvojini znamenje horoskopa med vodnarjem in ovnom

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
doba rib | znamenje rib
▪ Rojena je v znamenju *rib*, je trmasta in vztrajna.
▪ Dobe zodiakalnih znamenj si sledijo v nasprotni smeri, pred dobo *rib* je bila doba ovna.
▪ Človeštvo je prestopilo iz obdobja *rib*, ki simbolizirajo trpljenje, v obdobje vodnarja, ki predstavlja duhovnost.

...

▪ Živalski zodiak se začne z ovnom in konča z *ribama*.

3.1. kdor je rojen v tem znamenju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Samske *ribe* bodo težko postavile mejo med prijateljskim in ljubezenskim odnosom.
▪ Občutljivim in črnogledim *ribam* lahko pomaga le odkrit pogovor s partnerjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ríba]

IPA: ['ɾi:ba]

ednina

IMENOVALNIK: ríb**a**
RODILNIK: ríb**e**
DAJALNIK: ríb**i**
TOŽILNIK: ríb**o**
MESTNIK: pri ríb**i**
ORODNIK: z ríb**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ríb**i**
RODILNIK: ríb
DAJALNIK: ríb**ama**
TOŽILNIK: ríb**i**
MESTNIK: pri ríb**ah**
ORODNIK: z ríb**ama**

množina

IMENOVALNIK: ríb**e**
RODILNIK: ríb
DAJALNIK: ríb**am**
TOŽILNIK: ríb**e**
MESTNIK: pri ríb**ah**
ORODNIK: z ríb**ami**

TONEMSKO

[ríba]

IPA: [ɾì:bá]

ednina

IMENOVALNIK: ríb**a**
RODILNIK: ríb**e**
DAJALNIK: ríb**i**
TOŽILNIK: ríb**o**
MESTNIK: pri ríb**i**
ORODNIK: z rîb**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ríb**i**
RODILNIK: rîb
DAJALNIK: ríb**ama**
TOŽILNIK: ríb**i**
MESTNIK: pri ríb**ah**
ORODNIK: z ríb**ama**

množina

IMENOVALNIK: ríb**e**
RODILNIK: rîb
DAJALNIK: ríb**am**
TOŽILNIK: ríb**e**
MESTNIK: pri ríb**ah**
ORODNIK: z ríb**ami**

STALNE ZVEZE

bela riba
riba z mesom svetlejše barve
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Za kosilo si pripravimo pečeno *belo ribo* ali lignje.
▪ V Piranskem zalivu so gojišča brancinov in orad, kakovostnih morskih *belih rib*.
▪ Z ohlajanjem morske vode se bo v ribolovnem rezervatu začela zbirati velika jata cipljev, okusnih *belih rib*.
...
▪ Ko bodo ribiči začeli loviti še *bele ribe*, bodo na jedilniku tudi te.

leteča riba
iz zoologije riba z zelo velikimi prsnimi plavutmi, ki med skokom iz vode lahko jadra po zraku; primerjaj lat. *Exocoetidae*
▪ Z malo sreče lahko pri izletu z ladjo vidite *leteče ribe*, ki se poganjajo iz vode.
▪ Grozeči nevihtni oblaki se držijo vsak na svoji strani, medtem ko s premcem plašimo *leteče ribe*.

modra riba
riba z mesom temnejše barve; SIN.: plava riba
▪ Skuša spada med *modre ribe* in je izrazit plenilec.
▪ *Modre ribe* delimo v drobne in velike. Najpogostejše so naslednje drobne *modre ribe*: sardele, sardoni, sardelice ali papaline, skuše, lokarde, inčuni, šnjuri in slaniki.

plava riba
riba z mesom temnejše barve; SIN.: modra riba
▪ *Plave ribe*, predvsem sardele, lovijo s povlečnimi lebdečimi mrežami.
▪ Ribiški ladji v paru lovita *plave ribe*, v glavnem sardele.

riba faronika
bajeslovno bitje z ribjim telesom, ki s premikanjem povzroča tresenje Zemlje, povodnji, konec sveta
▪ Bajeslovna *riba faronika*, na kateri sloni naš planet, je pri nas še živa v ljudskem izročilu na Primorskem.
▪ *Riba faronika* je pogubno zamahnila s smrtonosnim repom in povzročila potres.

svinjska riba
kos mesa s svinjskega hrbta z odstranjenimi kostmi
▪ Prekajeni *svinjski ribi* odrežemo masten rob in jo narežemo na ozke rezance.
▪ Zelo primerna za peko v testu je prekajena *svinjska riba*, ker je nekoliko manjša in je čas pečenja krajši.
▪ Zarebrnica, kos, ki zajema *svinjsko ribo* in rebra, je zelo cenjena.

zlata riba
sladkovodna riba zlato oranžne barve z navadno daljšo hrbtno in repno plavutjo; primerjaj lat. *Carassius auratus*; SIN.: iz zoologije zlati koreselj
▪ Ali se *zlate ribe* v akvariju tudi drstijo in kakšne razmere morajo imeti za to?
▪ Če *zlate ribe* ne dobijo rastlinske hrane, lahko zbolijo ali celo poginejo.
▪ V akvariju imam poleg gupijev nekaj *zlatih rib*.

FRAZEOLOGIJA

mala/majhna riba
mala riba
majhna riba

kdor nima velike moči, vpliva na kakem področju, zlasti kriminalnem; manj pomemben član, manj pomembna članica kake skupine, skupnosti, dejavnosti, zlasti negativne
▪ Med svojim raziskovanjem dilerske scene sem naletel na bolj ali manj '*male ribe*'. Velike poznajo le redki in tisti molčijo.
▪ Obtožbe so opustili. *Majhna riba* je. Prestrašen fant s težavami, ki išče svojo mesto v tolpi.
▪ Preiskava je stekla že pred pol leta. Najprej so polovili *majhne ribe*, plenilce grobov in tatove, ki so praznili celo muzejska skladišča z umetninami.

molčati kot riba
vztrajno molčati
▪ Ali znate *molčati kot riba*?
▪ Dogajale so se ji krivice, a ona *je molčala kot riba*.

plavati *(kje)* kot riba v vodi
zelo dobro, sproščeno, suvereno delovati v določenem okolju, dejavnosti
▪ Postala je samostojna podjetnica in še zdaj dela tam, kjer *je* od nekdaj *plavala kot riba v vodi*.
▪ Čisto spodaj so brezposelni, čisto zgoraj pa milijonarji, ki *plavajo* v sistemu *kot riba v vodi* in ga tudi izkoriščajo.

počutiti se/biti kot riba na suhem
počutiti se kot riba na suhem
biti kot riba na suhem

zelo neprijetno, ranljivo, nemočno se počutiti v določenem okolju, določenih pogojih
▪ Brez denarja *se boš* v velikem mestu *počutila kot riba na suhem*.
▪ Ko bo poletna sezona, *se boste počutili kot riba na suhem*, saj vam šef ne bo dal dopusta.
▪ Potovanja so bila njegova velika strast. Brez njih *bi bil kot riba na suhem*, življenje pa ena sama sivina.

počutiti se/biti kot riba v vodi
počutiti se kot riba v vodi
biti kot riba v vodi

zelo dobro, sproščeno, suvereno se počutiti v določenem okolju, določenih pogojih
▪ *Počutili se boste kot riba v vodi*, še posebej ker boste dobili zelo lepo darilo.
▪ V vlogi voditeljice *se počuti kot riba v vodi*, njeno vedno brezhibno televizijsko podobo pa občudujemo vsaj tako močno kot njeno znanje italijanščine.
▪ V družbi *boste kot riba v vodi*, predvsem pa boste navdušeni nad partnerjem.

velika riba
kdor je močan, vpliven na kakem področju, zlasti kriminalnem; zelo pomemben član, zelo pomembna članica kake skupine, skupnosti, dejavnosti, zlasti negativne
▪ Od začetka preiskave do morebitne obsodbe za kaznivo dejanje je dolga pot, na koncu katere se le malokatera *velika riba* znajde za zapahi.
▪ Kriminalistom je obljubil, da jih bo pripeljal do *velike ribe*.

zdrav kot/ko riba
zdrav kot riba
zdrav ko riba

popolnoma zdrav
▪ Možakar je zaenkrat sicer *zdrav kot riba*, vendar je za vsak primer že sedaj poskrbel za oporoko.
▪ Če ne boste pretiravali s prenapornimi športnimi aktivnostmi, pri katerih se lahko hitro poškodujete, boste *zdravi kot riba*.
▪ Sam hodim pri 5–10 stopinjah samo v tanki majici brez kakršnihkoli bund in šalov ter kap in sem *zdrav ko riba*.

znajti se *kje* kot riba v vodi
zelo dobro se znajti v določenem okolju, določenih pogojih
▪ V svetu mode *se znajde kot riba v vodi*, saj je pri komaj 16 letih že krasila naslovnico modne revije.

Riba smrdi pri glavi.
Riba pri glavi smrdi.

izraža, da se kaj negativnega v skupini ljudi odraža v lastnostih, načinu delovanja oseb na vodilnem položaju, izvira iz njihove pokvarjenosti
▪ Skladno z rekom, da *riba pri glavi smrdi*, menim, da se je korupcija verjetno najbolj prijela in udomačila prav v vrhovih.

Velike ribe žrejo male.
opisuje situacijo, ko močnejši, vplivnejši ogroža šibkejšega, manj vplivnega
▪ Če pomislim na trenutna gospodarska gibanja, kjer *velike ribe* zelo hitro *žrejo male*, lahko predvidevam, da bo celotno evropsko gospodarstvo obvladovalo nekaj multinacionalk.

IZVOR
= stcslov. *ryba*, hrv., srb. *rȉba*, rus., češ. *rýba* < pslov. **ryba*, nejasnega izvora, morda iz ide. **ūrbah₂* ali **i̯ūrbah₂*, prvotno nekako **'v vodi*

živeča', sorodno s stind. *vā́r* 'voda', toh. A *wär*, lat. *ūrīna* 'seč', stnord. *úr* 'droben dež', litov. *jū́ra* 'morje'

ríbji ríbja ríbjo pridevnik

[ríbji]

POMEN

1. ki je v zvezi z ribami 1. ali gojenjem rib 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribji stalež, živelj | ribja ikra, mladica | ribja vrsta | ribje bogastvo | ribje jajčece

▪ Reka ni več dinamična kot nekoč, izgubljajo se drstišča in naravna bivališča avtohtonih *ribjih* vrst.

▪ Želijo si, da bi bile vse vode čiste in polne zdravega *ribjega* življa.

▪ Kaviar iz *ribjih* jajčec (iker) velja za specialiteto.

1.1. ki je namenjen za ribe 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribja hrana

▪ Lokvanji nudijo ribam naravno senco, na dnu pa je veliko črvov in druge *ribje* hrane.

▪ Da bi živali spodbudili k živahnejšemu gibanju, je potapljač na več mestih akvarija razdeljeval *ribjo* krmo.

1.2. ki je del telesa rib 1. ali se pridobiva s telesa rib 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribja glava | ribja kost, koščica, koža, luska | ribje meso

▪ *Ribje* meso narežemo na kocke in jih povaljamo v moki.

▪ Iz *ribjih* glav in plavuti kuhamo ribje juhe in fonde.

▪ *Ribja* kost se mi je zataknila v grlu.

1.3. ki je iz mesa rib 1., vsebuje meso rib 1. kot hrano, jed

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribji brodet, fond | ribji file, filet, zrezek | ribji izdelek, namaz | ribja jed, plošča, predjed, specialiteta | ribja juha, omaka, osnova | ribja pašteta, solata

▪ Za kosilo je pečen *ribji* file in paradižnikova solata.

▪ Prilijte *ribji* fond in 250 ml vode, dodajte jušno zelenjavo in zavrite.

▪ S klapavicami pogosto bogatimo *ribje* juhe.

▪ Popražimo šalotko ter dodamo gorčična semena, *ribjo* osnovo in žafran.

1.4. ki ga sestavljajo, tvorijo ribe 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribji fond, zarod | ribja jata | ribja populacija

▪ Evropska komisija je predstavila sveženj konkretnih ukrepov za zaščito *ribjih* jat v Sredozemlju.

▪ Ribiška družina skrbi za čisto okolje in vodotoke, ki se ponašajo z bogatim *ribjim* fondom.

▪ Ribiška družina rib ni vzrejala za trg, ampak za vzdrževanje *ribje* populacije v Idrijci s pritoki.

1.5. ki spominja na ribo 1. ali je tak kot pri ribi 1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribji rep

▪ Kozorog je v zvezdnih kartah narisan kot nenavadno bitje s kozjo glavo in *ribjim* repom.

▪ Gospa srednjih let z izbuljenimi, *ribjimi* očmi naju nahruli, naj malo lepše govoriva.

2. ki je v zvezi z ribami 1.1.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

ribji piknik | ribji trg | ribja borza, tržnica | ribja industrija, tovarna | ribja konzerva | ribja pojedina, večerja | ribja restavracija

▪ Morali bomo urediti razmere v našem ribogojstvu in na našem *ribjem* trgu.

▪ Ponte Vecchio je bil najprej zelenjavni in *ribji* trg.

▪ Prišel je prosit za hrano in dali smo mu riž, makarone, paštete in *ribje* konzerve.

▪ Ob večerji v *ribji* restavraciji bosta nazdravila in proslavila sedem let svoje ljubezni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ríbji]

IPA: ['ɾi:bji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ríbj**i**
RODILNIK: ríbj**ega**
DAJALNIK: ríbj**emu**
TOŽILNIK: ríbj**i**
živo ríbj**ega**
MESTNIK: pri ríbj**em**
ORODNIK: z ríbj**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ríbj**a**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**ima**
TOŽILNIK: ríbj**a**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**ima**

množina

IMENOVALNIK: ríbj**i**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**im**
TOŽILNIK: ríbj**e**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ríbj**a**
RODILNIK: ríbj**e**
DAJALNIK: ríbj**i**
TOŽILNIK: ríbj**o**
MESTNIK: pri ríbj**i**
ORODNIK: z ríbj**o**

dvojina
IMENOVALNIK: ríbj**i**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**ima**
TOŽILNIK: ríbj**i**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**ima**
množina
IMENOVALNIK: ríbj**e**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**im**
TOŽILNIK: ríbj**e**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: ríbj**o**
RODILNIK: ríbj**ega**
DAJALNIK: ríbj**emu**
TOŽILNIK: ríbj**o**
MESTNIK: pri ríbj**em**
ORODNIK: z ríbj**im**
dvojina
IMENOVALNIK: ríbj**i**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**ima**
TOŽILNIK: ríbj**i**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**ima**
množina
IMENOVALNIK: ríbj**a**
RODILNIK: ríbj**ih**
DAJALNIK: ríbj**im**
TOŽILNIK: ríbj**a**
MESTNIK: pri ríbj**ih**
ORODNIK: z ríbj**imi**

TONEMSKO
[rîbji]
IPA: [ɾíːbjì]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: rîbj**i**
RODILNIK: rîbj**ega**
DAJALNIK: rîbj**emu**
TOŽILNIK: rîbj**i**
živo rîbj**ega**
MESTNIK: pri rîbj**em**
ORODNIK: z rîbj**im**
dvojina
IMENOVALNIK: rîbj**a**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**ima**
TOŽILNIK: rîbj**a**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**ima**
množina
IMENOVALNIK: rîbj**i**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**im**
TOŽILNIK: rîbj**e**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: rîbj**a**
RODILNIK: rîbj**e**
DAJALNIK: rîbj**i**
TOŽILNIK: rîbj**o**
MESTNIK: pri rîbj**i**
ORODNIK: z rîbj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: rîbj**i**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**ima**
TOŽILNIK: rîbj**i**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**ima**
množina
IMENOVALNIK: rîbj**e**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**im**
TOŽILNIK: rîbj**e**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: rîbj**o**
RODILNIK: rîbj**ega**
DAJALNIK: rîbj**emu**
TOŽILNIK: rîbj**o**
MESTNIK: pri rîbj**em**
ORODNIK: z rîbj**im**
dvojina
IMENOVALNIK: rîbj**i**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**ima**
TOŽILNIK: rîbj**i**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**ima**
množina
IMENOVALNIK: rîbj**a**
RODILNIK: rîbj**ih**
DAJALNIK: rîbj**im**
TOŽILNIK: rîbj**a**
MESTNIK: pri rîbj**ih**
ORODNIK: z rîbj**imi**

STALNE ZVEZE

ribja kost
1. oblika, vzorec, pri katerem se linije stikajo pod ostrim kotom
▪ Na tleh je širok star hrastov parket, položen v *ribjo kost*.
▪ Na sebi ima moški suknjič v vzorcu *ribje kosti*.
▪ Najbolj smo bili navdušeni nad kito, spleteno v obliki *ribje kosti*.
▪ Smuči so spodaj gladke ali narezane v obliki *ribje kosti*.

2. iz agronomije oblikovanost rastline, pri kateri se mladike vežejo vodoravno na eno ali na obe strani žične opore
▪ Kivi vzgajamo podobno kot vinsko trto, v obliki brajde, latnika ali *ribje kosti*.
▪ Na lanskoletnih poganjkih skrbimo za lepo obraščanje z vodoravnimi poganjki v obliki *ribje kosti*.

ribja moka
krmilo ali gnojilo iz termično obdelanih in posušenih zmletih rib in ribjih odpadkov
▪ Ribe v ribogojnicah hranijo z *ribjo moko*, ki je izdelana iz morskih rib.
▪ Vaba je videti kot velik briket iz *ribje moke*, v katerem je skrita ampula s cepivom.
▪ Pred setvijo prst prekopljite in pognojite s krvno, *ribjo* in kostno *moko* ali drugim splošnim gnojilom.

ribja perspektiva
prikaz, pri katerem so predmeti, pojavi na sliki videti ukrivljeni navzven
▪ S slikovno obdelavo nastane iz slike v *ribji perspektivi* rektoregularna panoramska slika.
▪ Z računalniško slikovno obdelavo se krožna slika iz *ribje perspektive* pretvori v panoramsko sliko, na kateri je prikazanih vseh 360° okolice.

ribja steza
umetno narejen prehod za ribe čez visoke vodne pregrade
▪ Prve hidroelektrarne so imele zgrajene *ribje steze*, ki naj bi po pripovedovanju ribičev tudi delovale.
▪ To bo prva zgrajena *ribja steza* v verigi spodnjesavskih hidroelektrarn in bo imela velik pomen predvsem v ekološkem smislu, saj bo ribam omogočen širši življenjski prostor.
▪ Obnavljajo *ribjo stezo* za prehajanje rib iz zgornjega toka reke v spodnjega oziroma obratno.

ribje oko
objektiv fotoaparata, ki zajema slikovni kot 180°
▪ Ta objektiv je prvo *ribje oko* s spremenljivo goriščnico.
▪ Pod vodo sem začel uporabljati objektiv *ribje oko*, ki omogoča prav neverjetne posnetke.
▪ Ima široko paleto objektivov, od *ribjega očesa* do teleobjektivov, primernih za ljubitelje narave.

ribje olje
olje iz tkiv mastnih rib, zlasti kot prehransko dopolnilo
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
uživati ribje olje
▪ Če ne marate rib, je smiselno uživati *ribje olje* ali več lanenega in oljčnega olja.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
ribje olje vsebuje KAJ
▪ *Ribje olje* vsebuje veliko provitamina D, ki je potreben za pravilen razvoj kosti.
▪ *Ribje olje* zmanjšuje nevarnost nastanka revmatoidnega artritisa.
…
▪ Nekateri ljudje se težje pripravijo do tega, da zaužijejo žlico lanenega ali *ribjega olja*.
▪ Vitamin D najdemo v *ribjem olju*, rumenjaku, pivskem kvasu in nekaterih rastlinah.
▪ *Ribje olje* v kapsulah je priporočljivo prehransko dopolnilo.

ribji drobiž
majhne vrste rib, ki so gospodarsko manj pomembne
▪ Dovoljen je ulov dveh kilogramov *ribjega drobiža*.
▪ V Dravo so vložili 1150 kilogramov *ribjega drobiža*, 480 kilogramov krapov, 600 ščuk in 300 smučev.

ribji mehur
1. iz biologije s plinom napolnjena struktura, s katero ribe kostnice uravnavajo svojo lego
▪ S pomočjo *ribjega mehurja* lahko ribe spreminjajo specifično težo in se tako dvigajo ali spuščajo.
▪ Plin se v *ribji mehur* izloča s posebno žlezo.
▪ Večina rib kostnic ima *ribji mehur*.
2. iz umetnostne zgodovine okras kroglaste oblike, zlasti pri gotskih oknih
▪ Posebej razgibana je zunanjščina prezbiterija, ki ga poleg talnega zidca členi še horizontalni venec, nad katerim se v sklepnih stranicah odpirajo tri dvodelna okna z *ribjim mehurjem* podobnim krogovičjem.
▪ Na skednju je zanimiva lina v obliki gotskih *ribjih mehurjev*.

ribji orel
iz zoologije orel s temno rjavimi perutmi ter belkasto glavo in trupom, ki se hrani z ribami; primerjaj lat. *Pandion haliaetus*
▪ Na skalnih pečinah ob morju gnezdijo beloglavi *ribji orli*.
▪ Občudovala sem velikega *ribjega orla*, ki je krožil nad zalivom.
▪ *Ribji orel* lahko dvigne iz vode tudi do dva kilograma težko ribo.

FRAZEOLOGIJA

čist kot ribje oko
ki je jasen, brez oblakov, megle
▪ Nebo je bilo *čisto kot ribje oko*.
▪ Po prespani noči naju prebudi *kot ribje oko čisto* jutro.

ribje oči
brezizrazne, brezčutne oči
▪ Imel je izbuljene *ribje oči*, čisto tanke brke in debele, vlažne ustnice.
▪ Odločila se je, da bo utihnila. Kljub temu je imela zaradi izraza v njegovih *ribjih očeh* občutek, da bi morala utihniti že prej.

IZVOR
↑riba

rís[1] rísa samostalnik moškega spola
[rís]
POMEN
1. črta
▪ Stoji sredi izbe in po zraku okrog sebe riše očem nevidni *ris*.

1.1. površinska poškodba v obliki črte
▪ Čez celotno levo stran avtomobila je potegnil *ris*, globok nekaj milimetrov.

2. na tla narisano znamenje v obliki kroga, ki ščiti pred napadom, vplivom zlih sil
▪ Poleg pentagramov uporabljajo čarovniki tudi čarovni *ris*, v katerem stojijo med zaklinjanjem.
▪ Stopi v ta *ris* in v njem boš varen, je bila ljudska vera, s katero se je dalo preganjati uroke.

3. ekspresivno omejen prostor, ki zaradi določenega dogajanja, stanja deluje skrivnostno in privlačno
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
čarni, magijski ris
▪ Moč umetniške imaginacije zmore zvabiti posameznika v čarni *ris*, da ne ve več, kje se konča stvarnost in kje pričnejo sanje, kdaj fikcija postane resničnost.
▪ Plesalka ob obrednih zvokih bobnov in vznesenih glasov v prostoru zarisuje čarni *ris*, v katerem je mogoč prehod čez meje vsakdanjega bivanja.

4. privzdignjeno celota pojavov, stvari na kakem področju človekovega obstajanja, delovanja
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
▪ Pesmi prvoosebnega lirskega subjekta so lahko, če ostajajo v *risu* ustaljenih misli in občutij, tudi prozaične.
▪ Ocenjujem, da novejša poezija trenutno ne premore toliko svežine kot mlada proza in da ostaja v *risu* nečesa, kar že poznamo.

…
▪ Njegov drugi celovečerni film je stopil v *ris* t. i. lažnega dokumentarca.

5. spiralast žleb v puškini ali topovski cevi za večjo natančnost strela
▪ Puške z *risi*, imenovane risanice, so bile precej dražje, vendar veliko natančnejše.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[rís]
IPA: [ˈɾiːs]
ednina
IMENOVALNIK: rís
RODILNIK: rís**a**
DAJALNIK: rís**u**
TOŽILNIK: rís
MESTNIK: pri rís**u**
ORODNIK: z rís**om**
dvojina
IMENOVALNIK: rís**a**
RODILNIK: rís**ov**
DAJALNIK: rís**oma**
TOŽILNIK: rís**a**
MESTNIK: pri rís**ih**
ORODNIK: z rís**oma**
množina
IMENOVALNIK: rís**i**
RODILNIK: rís**ov**
DAJALNIK: rís**om**
TOŽILNIK: rís**e**
MESTNIK: pri rís**ih**
ORODNIK: z rís**i**
TONEMSKO
[rîs]
IPA: [ɾíːs]
ednina
IMENOVALNIK: rîs
RODILNIK: rîs**a**
DAJALNIK: rîs**u**
TOŽILNIK: rîs
MESTNIK: pri rîs**u**
ORODNIK: z rîs**om**
dvojina
IMENOVALNIK: rîs**a**
RODILNIK: rîs**ov**
DAJALNIK: rîs**oma**
TOŽILNIK: rîs**a**
MESTNIK: pri rîs**ih**
ORODNIK: z rîs**oma**
množina
IMENOVALNIK: rîs**i**
RODILNIK: rîs**ov**
DAJALNIK: rîs**om**
TOŽILNIK: rîs**e**
MESTNIK: pri rîs**ih**
ORODNIK: z rîs**i**

STALNE ZVEZE

idrijski ris
tehnika klekljanja s petimi ali šestimi pari klekljev ali čipka, narejena v tej tehniki
▪ Klekljarice so izdelovale čipke z *idrijskim* in širokim *risom*, in sicer po predpisanih vzorcih.
▪ Največ prodamo širokega risa oziroma čipke z narodnim motivom in *idrijskega risa*, ki ga lahko oblikujemo na primer za zavese.
▪ Otroci so izdelovali klovnovski čevelj v tehniki *idrijski ris*.

ozki ris
tehnika klekljanja s petimi pari klekljev ali čipka, narejena v tej tehniki
▪ Široki ris določa idrijsko čipko do l. 1920, ko ga pod vplivom Italije in tamkajšnjega čipkarstva začne nadomeščati *ozki ris*.
▪ Začetnice se bodo naučile klekljati *ozki ris* in še nekatere druge tehnike.
▪ Devet učenk je končalo prvi razred klekljanja in samostojno klekljajo *ozki* in sukani *ris*.

stranski ris
iz matematike pravokotna projekcija tvorbe na pomožno projekcijsko ravnino, pravokotno na risalni ravnini
▪ Pri trirazsežnih modelih je velikokrat treba prikazati prereze in standardno risbo, tloris, naris in *stranski ris*.
▪ Pri izdelavi se vselej ravnajte po tlorisu, *stranskem risu* in po prerezu pokrova kabine iz načrta.
▪ Načrt, ki je narisan v merilu 1 : 1, je dovolj pregleden, vsebuje pa tudi tloris in *stranski ris* modela.

široki ris
tehnika klekljanja s sedmimi ali več pari klekljev ali čipka, narejena v tej tehniki
▪ Klekljarice so izdelovale čipke z idrijskim in *širokim risom*, in sicer po predpisanih vzorcih.

IZVOR
↑risati

rís[2] rísa samostalnik moškega spola
[rís]
POMEN
zver s šopom daljših dlak na konicah uhljev in kratkim repom; primerjaj lat. *Lynx lynx*; SIN.: iz zoologije evrazijski ris
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
naselitev risa | populacija risa | število risov
▪ V alpskem prostoru sta se razvili dve manjši in med seboj prostorsko izolirani populaciji *risov*.
▪ Ena od pomembnejših nalog je bila pomoč pri ponovni naselitvi *risa* na Gorenjskem.
▪ Pred doselitvijo se je število *risov* močno zmanjšalo.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ *Ris* lovi sam in najpogosteje iz zasede.
▪ Velikost območja, kjer živi *ris*, se v zadnjih petih letih v primerjavi z leti poprej ni zmanjšala.
▪ *Ris* lahko poje približno dva kilograma mesa na dan.
...
▪ Posamezni odrasli *risi* si prisvojijo del primernega prebivališča, ga branijo pred drugimi *risi* in tudi vidno označujejo območje svoje navzočnosti.
▪ V Sloveniji živijo tri vrste velikih zveri: rjavi medved, volk in *ris*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[rís]
IPA: ['ɾi:s]
ednina
IMENOVALNIK: rís
RODILNIK: rís**a**
DAJALNIK: rís**u**
TOŽILNIK: rís**a**
MESTNIK: pri rís**u**
ORODNIK: z rís**om**
dvojina
IMENOVALNIK: rís**a**
RODILNIK: rís**ov**
DAJALNIK: rís**oma**
TOŽILNIK: rís**a**
MESTNIK: pri rís**ih**
ORODNIK: z rís**oma**
množina
IMENOVALNIK: rís**i**
RODILNIK: rís**ov**
DAJALNIK: rís**om**
TOŽILNIK: rís**e**
MESTNIK: pri rís**ih**
ORODNIK: z rís**i**
TONEMSKO
[rîs]
IPA: [ɾí:s]
ednina
IMENOVALNIK: rîs
RODILNIK: rîs**a**
DAJALNIK: rîs**u**
TOŽILNIK: rîs**a**
MESTNIK: pri rîs**u**
ORODNIK: z rîs**om**
dvojina
IMENOVALNIK: rîs**a**
RODILNIK: rîs**ov**
DAJALNIK: rîs**oma**
TOŽILNIK: rîs**a**
MESTNIK: pri rîs**ih**
ORODNIK: z rîs**oma**
množina
IMENOVALNIK: rîs**i**
RODILNIK: rîs**ov**
DAJALNIK: rîs**om**
TOŽILNIK: rîs**e**
MESTNIK: pri rîs**ih**
ORODNIK: z rîs**i**

STALNE ZVEZE

evrazijski ris
iz zoologije zver s šopom daljših dlak na konicah uhljev in kratkim repom; primerjaj lat. *Lynx lynx*; SIN.: ris
▪ V Sloveniji živi *evrazijski ris*, ena izmed štirih vrst rodu risa.
▪ *Evrazijski ris* je največji predstavnik družine mačk v Evropi.
▪ Avtohtone populacije *evrazijskega risa* najdemo v Skandinaviji, baltskih državah, na južnem Balkanu in v Rusiji.

iberski ris
iz zoologije ris s svetlo rjavo dlako, lisami, razporejenimi v črtah, in šopi daljših dlak pod brado, ki živi na Iberskem polotoku; primerjaj lat. *Lynx pardinus*
▪ Naravna prehrana *iberskega risa* so divji kunci.

▪ V Španiji se je lani v ujetništvu skotilo 28 *iberskih risov*.
▪ *Iberski ris* velja za zelo ogroženo vrsto.

FRAZEOLOGIJA

besen/jezen kot ris
besen kot ris
jezen kot ris

zelo jezen
▪ *Besen* je *kot ris*, ker sem mu prekrižal račune.
▪ Ta samohvala me je še najbolj razkačila. Bila sem *besna kot ris*.
▪ Najprej je bil *jezen kot ris*, potem pa se je umiril.
▪ S tekme so se vrnili *jezni kot risi*.

buden kot ris
popolnoma buden, nezmožen zaspati
▪ V trenutku sem bil *buden kot ris*.
▪ Ko sem malce le uspel zatisniti oči, me je predramil šum, a se je izkazalo, da gre le za nedolžnega muca. Zopet sem bil *buden kot ris*.

IZVOR
= cslov. *rysь* ‘panter’, hrv., srb. *rȉs* ‘ris’, rus. *rýsь*, češ. *rys* < pslov. **rysь*, tako kot litov. *lū́šis*, latv. *lũsis*, stprus. *luysis*, stvnem. *luhs*, gr. *lýnks*, srir. *lug* < ide. **leu̯k'-* ‘svetiti se, svetel biti’

S[1] simbol
POMEN
simbol za enoto *simens*, *siemens*
▪ Uradna recipročna vrednost ohma je siemens, *S*, in 1 *S* = 1 Ω^{-1}.

IZVOR
prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑siemens

S[2] simbol
POMEN
simbol za kemijski element *žveplo*
▪ V izdelkih je v sledovih možno zaznati žveplo (*S*).

IZVOR
prevzeto iz nlat. *S*, simbola za element žveplo, lat. *sulfur*

sêjtan sêjtana tudi **sejtán** sejtána samostalnik moškega spola
[sêjtan] tudi [sejtán]
POMEN
1. živilo iz pšeničnih beljakovin
▪ *Sejtan* dobimo, ko iz črne moke z izpiranjem izločimo škrob, ostanek pa oblikujemo v hlebčke in skuhamo.
▪ Zelenjavo in *sejtan* narežemo na večje kose in dodamo k čebuli.

1.1. jed iz tega živila
▪ Na jedilniku so jedi s pridihom klasične kuhinje, v kateri vam ponudijo *sejtan* po dunajsko, pražen krompir ali pire.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[sêjtan]
IPA: [ˈsɛːi̯tan]
ednina
IMENOVALNIK: sêjtan
RODILNIK: sêjtan**a**
DAJALNIK: sêjtan**u**
TOŽILNIK: sêjtan
MESTNIK: pri sêjtan**u**
ORODNIK: s sêjtan**om**
dvojina
IMENOVALNIK: sêjtan**a**
RODILNIK: sêjtan**ov**
DAJALNIK: sêjtan**oma**
TOŽILNIK: sêjtan**a**
MESTNIK: pri sêjtan**ih**
ORODNIK: s sêjtan**oma**
množina
IMENOVALNIK: sêjtan**i**
RODILNIK: sêjtan**ov**
DAJALNIK: sêjtan**om**
TOŽILNIK: sêjtan**e**
MESTNIK: pri sêjtan**ih**
ORODNIK: s sêjtan**i**

tudi
[sejtán]
IPA: [sɛi̯ˈtaːn]

ednina
IMENOVALNIK: sejtán
RODILNIK: sejtán**a**
DAJALNIK: sejtán**u**
TOŽILNIK: sejtán
MESTNIK: pri sejtán**u**
ORODNIK: s sejtán**om**
dvojina
IMENOVALNIK: sejtán**a**
RODILNIK: sejtán**ov**
DAJALNIK: sejtán**oma**
TOŽILNIK: sejtán**a**
MESTNIK: pri sejtán**ih**
ORODNIK: s sejtán**oma**
množina
IMENOVALNIK: sejtán**i**
RODILNIK: sejtán**ov**
DAJALNIK: sejtán**om**
TOŽILNIK: sejtán**e**
MESTNIK: pri sejtán**ih**
ORODNIK: s sejtán**i**

TONEMSKO
[sêjtan]
IPA: [sé:i̯tàn]

ednina
IMENOVALNIK: sêjtan
RODILNIK: sêjtan**a**
DAJALNIK: sêjtan**u**
TOŽILNIK: sêjtan
MESTNIK: pri sêjtan**u**
ORODNIK: s sêjtan**om**
dvojina
IMENOVALNIK: sêjtan**a**
RODILNIK: sêjtan**ov**
DAJALNIK: sêjtan**oma**
TOŽILNIK: sêjtan**a**
MESTNIK: pri sêjtan**ih**
ORODNIK: s sêjtan**oma**
množina
IMENOVALNIK: sêjtan**i**
RODILNIK: sêjtan**ov**
DAJALNIK: sêjtan**om**
TOŽILNIK: sêjtan**e**
MESTNIK: pri sêjtan**ih**
ORODNIK: s sêjtan**i**

tudi
[sejtân]
IPA: [sɛi̯tá:n]

ednina
IMENOVALNIK: sejtân
RODILNIK: sejtân**a**
DAJALNIK: sejtân**u**
TOŽILNIK: sejtân
MESTNIK: pri sejtân**u**
ORODNIK: s sejtân**om**
dvojina
IMENOVALNIK: sejtân**a**
RODILNIK: sejtân**ov**
DAJALNIK: sejtân**oma**
TOŽILNIK: sejtân**a**
MESTNIK: pri sejtân**ih**
ORODNIK: s sejtân**oma**
množina
IMENOVALNIK: sejtân**i**
RODILNIK: sejtân**ov**
DAJALNIK: sejtân**om**
TOŽILNIK: sejtân**e**
MESTNIK: pri sejtân**ih**
ORODNIK: s sejtân**i**

IZVOR
prevzeto prek angl. *seitan* iz jap. *seitan*, verjetno iz *sei* ‘surov, nepredelan, bio’, prvotno ‘življenje, rojstvo’, + *tan(paku)* ‘beljakovina’

sekrét sekréta samostalnik moškega spola
[sekrét]
POMEN
1. iz biologije snov, ki se izloča iz žlez ali organov
▪ Rjava barva blata je posledica razgradnih produktov žolčnih *sekretov*.
▪ V odsotnosti kašljanja se *sekret* nabira v dihalnih poteh in s tem ustvarja ugodne razmere za nastajanje bakterijskih vnetij.
▪ *Sekret* skupaj z odmrlimi kožnimi delci in prahom prehaja iz ušesa v uhelj in na tak način se sluhovod sam očisti.
▪ Ko je vročina začela razgrajevati kačje meso, se je začel počasi izločati tudi strupen *sekret*.
2. neformalno urejen zaprt prostor za opravljanje potrebe; SIN.: WC
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
čistiti sekret
▪ Prijel bom za vsako delo: lahko čistim *sekret* in pometam, ni problema.
▪ Gostilničarji zaklenejo *sekret* in napišejo, naj pridemo po ključ k točilni mizi.
…
▪ Vrata, ki so vodila v kopalnico s prho in *sekreti*, so bila odprta.
▪ Skrbi za red v moškem *sekretu*.
2.1. neformalno opravljanje potrebe; SIN.: toaleta, WC
▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
iti na sekret
▪ Tole pivo gre kar naravnost skozme. Na *sekret* grem.
▪ Moram na *sekret*.
2.2. neformalno priprava za opravljanje potrebe z desko in kotličkom za izplakovanje; SIN.: WC-školjka
▪ Tako me tišči, *sekret* pa v okvari!
▪ Sedim na *sekretu*.
▪ *Sekret* je puščal.
3. neformalno, slabšalno umazanija, nered
▪ Za sabo so pustili totalen *sekret*. Vse je nastlano po tleh.
▪ Malo sem se razgledal. *Sekret*, to je najbolj primerna beseda.
4. kot pridevnik, neformalno ki je v zvezi s sekretom 2.; SIN.: WC
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
sekret papir
▪ Doma je zmanjkalo *sekret* papirja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[sekrét]
IPA: [sɛkˈrɛ:t]
ednina
IMENOVALNIK: sekrét
RODILNIK: sekré**t**a
DAJALNIK: sekré**t**u
TOŽILNIK: sekrét
MESTNIK: pri sekré**t**u
ORODNIK: s sekré**t**om
dvojina
IMENOVALNIK: sekré**t**a
RODILNIK: sekré**t**ov
DAJALNIK: sekré**t**oma

TOŽILNIK: sekréta
MESTNIK: pri sekrétih
ORODNIK: s sekrétoma
množina
IMENOVALNIK: sekréti
RODILNIK: sekrétov
DAJALNIK: sekrétom
TOŽILNIK: sekréte
MESTNIK: pri sekrétih
ORODNIK: s sekréti
TONEMSKO
[sekrə̑t]
IPA: [sɛkɾéːt]
ednina
IMENOVALNIK: sekrə̑t
RODILNIK: sekrə̑ta
DAJALNIK: sekrə̑tu
TOŽILNIK: sekrə̑t
MESTNIK: pri sekrə̑tu
ORODNIK: s sekrə̑tom
dvojina
IMENOVALNIK: sekrə̑ta
RODILNIK: sekrə̑tov
DAJALNIK: sekrə̑toma
TOŽILNIK: sekrə̑ta
MESTNIK: pri sekrə̑tih
ORODNIK: s sekrə̑toma
množina
IMENOVALNIK: sekrə̑ti
RODILNIK: sekrə̑tov
DAJALNIK: sekrə̑tom
TOŽILNIK: sekrə̑te
MESTNIK: pri sekrə̑tih
ORODNIK: s sekrə̑ti

IZVOR
prevzeto prek nem. *Sekret* (< srvnem. *secrēt(e)*) iz it. *(luogo) segréto*, prvotno ‘oddaljen(a soba)’ < lat. *sēcrētum* ‘samota, samoten kraj’ in ‘skrivnost’, sorodno s *sēcernere* ‘razdružiti, ločiti, izločiti, razločiti, razlikovati’

serotonín serotonína samostalnik moškega spola

[serotonín]
POMEN
iz medicine prenašalec živčnih impulzov ali hormon, ki nastaja zlasti v možganih, črevesju in vpliva na krvni tlak, kakovost spanja, razpoloženje
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izločanje, sproščanje serotonina | količina, koncentracija, nivo, raven, stopnja serotonina | nastajanje, proizvodnja, tvorba serotonina | pomanjkanje serotonina
▪ Pri migrenskem napadu se zniža nivo *serotonina* v možganskem žilju.
▪ Ogljikovi hidrati iz banan spodbujajo izločanje *serotonina*, ki izboljša razpoloženje.
▪ Depresija je povezana s pomanjkanjem *serotonina*, ki v telesu nastopa kot hormon, v možganih pa kot nevrotransmiter, ki prenaša informacije iz ene celice v drugo.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
serotonin se sprošča | serotonin vpliva na KAJ
▪ Dokazano je, da se ob redni vadbi sprošča *serotonin* – hormon sreče.
▪ *Serotonin* ne nastaja le v možganih, ampak tudi v črevesju.
▸ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku
serotonin v možganih
▪ Vzrok depresije je motnja v delovanju *serotonina* v možganih.
…
▪ Temna čokolada poveča izločanje *serotonina* in dopamina v možganih, kar daje občutek veselja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[serotonín]
IPA: [sɛɾɔtɔˈniːn]
ednina
IMENOVALNIK: serotonín
RODILNIK: serotonína
DAJALNIK: serotonínu
TOŽILNIK: serotonín
MESTNIK: pri serotonínu
ORODNIK: s serotonínom
dvojina
IMENOVALNIK: serotonína
RODILNIK: serotonínov
DAJALNIK: serotonínoma
TOŽILNIK: serotonína
MESTNIK: pri serotonínih
ORODNIK: s serotonínoma
množina
IMENOVALNIK: serotoníni
RODILNIK: serotonínov
DAJALNIK: serotonínom
TOŽILNIK: serotoníne
MESTNIK: pri serotonínih
ORODNIK: s serotonínoma
TONEMSKO
[serotonî̋n]
IPA: [sɛɾɔtɔníːn]
ednina
IMENOVALNIK: serotonî̋n
RODILNIK: serotonî̋na
DAJALNIK: serotonî̋nu
TOŽILNIK: serotonî̋n
MESTNIK: pri serotonî̋nu
ORODNIK: s serotonî̋nom
dvojina
IMENOVALNIK: serotonî̋na
RODILNIK: serotonî̋nov
DAJALNIK: serotonî̋noma
TOŽILNIK: serotonî̋na
MESTNIK: pri serotonî̋nih
ORODNIK: s serotonî̋noma
množina
IMENOVALNIK: serotonî̋ni

RODILNIK: serotonîn**ov**
DAJALNIK: serotonîn**om**
TOŽILNIK: serotonîn**e**
MESTNIK: pri serotonîn**ih**
ORODNIK: s serotonîn**i**

IZVOR
prevzeto iz angl. *serotonin*, iz ↑serum + *tone* v pomenu ‘(žilni) tonus’, ker je serotonin snov, ki se nahaja v serumu in ki vpliva na tonus krvnih žil

sestávljenka sestávljenke samostalnik ženskega spola
[sestáu̯ljenka] in [səstáu̯ljeŋka]
POMEN
1. kar je sestavljeno iz več elementov, delov
▪ Vsak naš doživljaj je *sestavljenka* iz spominov in domišljije.
▪ Na *sestavljenki* iz digitalnih posnetkov stenske poslikave iz San Bartola so upodobljena štiri žrtvovanja.
2. beseda, sestavljena iz več sestavin, besed
▸ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
sestavljenka iz KATERE besede
▪ Beseda phishing je *sestavljenka* iz angleških besed »phreaking«, kar pomeni manipuliranje telekomunikacijskih storitev in »fishing«, torej slovensko ribarjenje.
…
▪ Ime podjetja je *sestavljenka* iz dela mojega in dela njegovega priimka.
3. iz jezikoslovja tvorjenka, nastala iz podstave in predponskega obrazila
▪ Medkulturnost je *sestavljenka* iz besed »med« in »kulturnost«.
▪ Po vrsti obrazila določamo vrsto tvorjenke: *sestavljenke* imajo predpono (preddelavec, podskupina).

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[sestáu̯ljenka] in [səstáu̯ljeŋka]
IPA: [sɛsˈtaːu̯ljɛŋka] in [səsˈtaːu̯ljɛnka]
ednina
IMENOVALNIK: sestávljenk**a**
RODILNIK: sestávljenk**e**
DAJALNIK: sestávljenk**i**
TOŽILNIK: sestávljenk**o**
MESTNIK: pri sestávljenk**i**
ORODNIK: s sestávljenk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: sestávljenk**i**
RODILNIK: sestávljenk
DAJALNIK: sestávljenk**ama**
TOŽILNIK: sestávljenk**i**
MESTNIK: pri sestávljenk**ah**
ORODNIK: s sestávljenk**ama**
množina
IMENOVALNIK: sestávljenk**e**
RODILNIK: sestávljenk
DAJALNIK: sestávljenk**am**
TOŽILNIK: sestávljenk**e**
MESTNIK: pri sestávljenk**ah**
ORODNIK: s sestávljenk**ami**
TONEMSKO
[sestâu̯ljenka] in [səstâu̯ljenka]
IPA: [sɛstáːu̯ljɛ̀ŋka] in [səstáːu̯ljɛ̀ŋka]
ednina
IMENOVALNIK: sestâvljenk**a**
RODILNIK: sestâvljenk**e**
DAJALNIK: sestâvljenk**i**
TOŽILNIK: sestâvljenk**o**
MESTNIK: pri sestâvljenk**i**
ORODNIK: s sestâvljenk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: sestâvljenk**i**
RODILNIK: sestâvljenk
DAJALNIK: sestâvljenk**ama**
TOŽILNIK: sestâvljenk**i**
MESTNIK: pri sestâvljenk**ah**
ORODNIK: s sestâvljenk**ama**
množina
IMENOVALNIK: sestâvljenk**e**
RODILNIK: sestâvljenk
DAJALNIK: sestâvljenk**am**
TOŽILNIK: sestâvljenk**e**
MESTNIK: pri sestâvljenk**ah**
ORODNIK: s sestâvljenk**ami**

FRAZEOLOGIJA

košček/del/delček ipd. sestavljanke/sestavljenke
košček sestavljanke
del sestavljanke
delček sestavljanke
delec sestavljanke
kos sestavljanke
košček sestavljenke
del celote, širše slike, ki jo je treba odkriti, upoštevati
▪ Vdovec in vdova raziskujeta *koščke sestavljanke* o skrivnostnem življenju svojih preminulih partnerjev.
▪ Čakam na dokaz, zadnji *del sestavljanke*.
▪ Vse v naravi je *kos sestavljanke* in tudi kača ima svoje mesto v tej sestavljanki.
▪ Talent in vaja sta samo en *košček sestavljenke* pri gradnji dobrega harmonikaša.

IZVOR
↑sestaviti

sìr[1] síra samostalnik moškega spola
[sìr]
POMEN
1. mlečni izdelek, ki se dobi s strjevanjem mleka, odstranitvijo sirotke, navadno z zorenjem
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Čedalje več mleka namenjajo proizvodnji domačega *sira*.

▪ Oživljanje ovčarstva prinaša nova kulinarična doživetja s ponudbo jagnjetine, ovčjega *sira* in skute.
▪ Pečene jajčevce posipamo z naribanim *sirom* in sesekljanim peteršiljem.
▪ Pripravili vam bodo ocvrti *sir* s tatarsko omako, špagete z gobami ali paradižnikom in jajčne omlete, pripravljene po vaši želji.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Vse več sirarjev zori hlebce *sira* v drevesnih ali zelenjavnih listih, v moštu ali na tropinah.
▪ Ker je izdelava *sira* iz surovega polnomastnega mleka zelo zahtevna, je uspeh odvisen od sirarjeve spretnosti, prizadevnosti in njegovega strokovnega znanja.
▪ Narezki se kombinirajo z različnimi vrstami *sira* ter s sadjem kot dekoracijo ali dodatek k jedem.

▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Če imate raje jedi izrazitejšega okusa, vzemite 100 g *sira* s plemenito plesnijo in ga narežite na majhne kocke.
▪ Iz tisoč litrov mleka pridobi približno sto kilogramov *sira*.
▪ Na kmetiji pridelajo in prodajo približno tono *sira* na mesec.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ Proti koncu pečenja bučke potresemo s sirom in pečemo še toliko časa, da se *sir* stopi.
▪ *Siri* vsebujejo beljakovine, pomembne minerale in vitamine A, B2 in B12, poleg tega pa so tudi dober vir kalcija.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Na planinah v gorah vsako poletje izdelujejo *sir* in skuto.
▪ Gojili so ovce in koze, prodajali *sir* in volno.
▪ Namesto sladice nama je natakar ponudil *sir* ali sadje.
▪ Jabolka in *sir* narežemo na drobne rezine ter ju položimo na kruh.

▸ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
▪ Pojedla je kos kruha s *sirom* in spila belo kavo.
▪ Po svojih receptih je pripravil toplo regratovo solato z zeliščnim *sirom*.

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku
▪ Skuto in *sir* feta nadrobimo v skledo, dodamo stepeni jajci, solimo in popramo.
▪ Sadje obložite s *sirom* mascarpone in posujte z rjavim sladkorjem.

▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
▪ Zrezke s pestom lahko pripravite še hitreje, če pečene zrezke kar v ponvi obložite s *sirom*.
▪ Testenine, meso in bešamel po plasteh naložite v namaščen pekač, potresite s *sirom* in pecite približno 30 minut.

▸ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
▪ Zaupal ji je recept za pripravo okusnega *sira* s plemenito plesnijo, ki ga poznamo po imenu camembert.
▪ *Sirov* z luknjami je več vrst, najbolj poznan med njimi je zagotovo ementalec.

▸ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Dve štručki in nekaj *sira* sem zavila v papir in ju shranila za zajtrk.
▪ Veliko *sira* je izdelanega iz surovega mleka.

▸ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
▪ Vedno je dovolj obiskovalcev, ki so pripravljeni poskusiti nove, posebne okuse ekoloških *sirov* iz kravjega mleka ali mleka drobnice.

▸ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Trenutno predelajo v *sir* okrog 16 tisoč litrov mleka na teden.

▸ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Dobre odcejene testenine zmešamo z omako iz *sira* in začimb.

▸ priredna zveza
▪ Na obnovljenih planinah načrtujejo poleg prodaje *sira* in skute tudi razvoj turizma.
▪ Beljake stepite v trd sneg in ga previdno vmešajte v zmes smetane in *sira*.

1.1. temu podoben živilski izdelek, zlasti rastlinskega izvora

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Jajčni *sir* pripravimo tako, da cela jajca razžvrkljamo, jih narahlo solimo in popramo in dodamo še mleko ali kislo smetano.
▪ Na naši kmetiji je soja glavna poljščina, pridelujemo zrnje, nekaj ga prodamo, večino pa predelamo v sojin *sir* oz. tofu.
▪ Nemlečna sira sta rižev *sir*, ki je podoben parmezanu, in pikanten *sir* iz orehov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sìr]

IPA: [ˈsiɾ]

ednina

IMENOVALNIK: sìr
RODILNIK: síra
DAJALNIK: síru
TOŽILNIK: sìr
MESTNIK: pri síru
ORODNIK: s sírom

dvojina

IMENOVALNIK: síra
RODILNIK: sírov
DAJALNIK: síroma
TOŽILNIK: síra
MESTNIK: pri sírih
ORODNIK: s síroma

množina

IMENOVALNIK: síri
RODILNIK: sírov
DAJALNIK: sírom
TOŽILNIK: síre
MESTNIK: pri sírih
ORODNIK: s síri

TONEMSKO

[sȉr]

IPA: [síɾ]

ednina
IMENOVALNIK: sȋr
RODILNIK: sír**a**
DAJALNIK: sír**u**
TOŽILNIK: sȋr
MESTNIK: pri sír**u** tudi pri sîr**u**
ORODNIK: s sír**om**
dvojina
IMENOVALNIK: sír**a**
RODILNIK: sír**ov** in sîr**ov**
DAJALNIK: sír**oma**
TOŽILNIK: sír**a**
MESTNIK: pri sír**ih** in pri sîr**ih**
ORODNIK: s sír**oma**
množina
IMENOVALNIK: sír**i**
RODILNIK: sír**ov** in sîr**ov**
DAJALNIK: sír**om**
TOŽILNIK: sír**e**
MESTNIK: pri sír**ih** in pri sîr**ih**
ORODNIK: s sír**i** in s sîr**i**

STALNE ZVEZE

bohinjski sir
trdi sir iz kravjega mleka z večjimi luknjami, ki se tradicionalno izdeluje v Bohinju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Na leto načrtujejo izdelati približno 60 ton znamenitega *bohinjskega sira* po ementalski metodi.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Hlebec *bohinjskega sira* je pravzaprav hleb, saj tehta od 45 do 55 kilogramov.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ V sirarni dela *bohinjski sir* šest sirarjev sedem dni v tednu.
...
▪ *Bohinjski sir* je vrsta ementalskega sira, njegova značilnost pa je velikost hlebov in posebnost zorenja zaradi te velikosti.

bovški sir
trdi sir iz ovčjega ali pretežno ovčjega mleka, ki se tradicionalno izdeluje v Bovcu in njegovi okolici
▪ Okus in vonj *bovškega sira* sta izrazito aromatična, polna in rahlo pikantna.
▪ Na 20 še živih planinah od Loga pod Mangartom do Tolmina vsako poletje pridelajo iz kravjega in ovčjega mleka okoli 70 ton tolminca in *bovškega sira*.

edamski sir
poltrdi sir iz kravjega mleka zlato rumene barve, po izvoru iz Nizozemske; SIN.: edamec
▪ Centimeter debele rezine *edamskega sira* povaljamo v raztepenem jajcu in kruhovih drobtinah in jih na hitro spečemo na olju na obeh straneh.

ementalski sir
trdi sir iz kravjega mleka z velikimi luknjami, po izvoru iz Švice; SIN.: ementalec, ementaler
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ V testo zamesimo na kocke narezano mesnato slanino, nariban *ementalski sir* in sesekljan peteršilj.
▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Človek potrebuje 1000 mg kalcija dnevno. Za pokritje te potrebe zadostuje pol litra mleka in 40 g *ementalskega sira*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Pogačo obložimo s tankimi rezinami *ementalskega sira* in zapečemo v pečici.

feta sir
mehki sir, ki zori v slanici, zlasti iz ovčjega, kozjega mleka, po izvoru iz Grčije; SIN.: feta
▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Razpolovite 200 g češnjevega paradižnika in narežite na kocke 200 g *feta sira*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ *Feta sir* narežite na manjše kocke in razporedite po zrezkih.
▪ *Feta sir* razdrobite in zmešajte z gorčico, soljo, poprom in nasekljano papriko.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Pečene paprike potresemo z nasekljanim koprom in nadrobljenim *feta sirom* ter jih za nekaj minut damo nazaj v pečico.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Dodamo koščke *feta sira* in črne olive ter vse skupaj potresemo s posušeno baziliko.

kutinov sir
sladica iz posušenega kutinovega želeja, potresenega s sladkorjem
▪ *Kutinov sir* je španska specialiteta in ga ponudijo kot hladen prigrizek.
▪ Iz kutin poleg želeja pripravlja marmelado in zvezdice iz *kutinovega sira*.

limburški sir
mehki sir iz kravjega mleka z rdečkasto plastjo na površini hlebca, po izvoru iz Belgije
▪ *Limburški sir*, romadur, reblošon in kvarglji so mehki siri, ki zorijo pod rdečo mažo.
▪ Kupil je zrel *limburški sir*.

liptovski sir
namaz iz ovčjega mehkega sira, skute, masla z različnimi dodatki, zlasti rdečo papriko, po izvoru iz Slovaške
▪ Testo so spekli v bučnem olju, palačinko pa napolnili z doma narejenim *liptovskim sirom*.

mastni sir
iz živilstva sir, ki vsebuje najmanj 45 odstotkov maščobe v suhi snovi sira
- prid. beseda + **sam. beseda**
  - Izdolbeni del jajčevca pomešamo z zdrobljenim *mastnim sirom* in maslom ali margarino.
  - Gavda je poltrdi *mastni sir* iz pasteriziranega mleka, običajno z vsaj 45 odstotki mlečne maščobe.

mehki sir
iz živilstva sir, ki vsebuje od 63 do 73 odstotkov vode v nemastni snovi sira
- **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
  - Izdelujejo šest vrst *mehkih sirov* z belo plesnijo in eno vrsto poltrdega sira tipa ementaler.
  - Ponudila je *mehki sir* s šetrajem.
- števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
  - 100 ml mleka glede vsebnosti kalcija ustreza 15 g trdega sira oziroma 30 g *mehkega sira*.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Ko zelenjavni zrezek spečemo, na vrh dodamo rezino svežega paradižnika in rezino *mehkega sira*.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Poleg poltrdih in trdih sirov bodo izdelovali predvsem *mehke sire* in sire s plemenito plesnijo.
- prid. beseda + **sam. beseda**
  - Ker nova tehnologija omogoča večji izkoristek mleka, bodo lahko vsako leto naredili več kot tisoč ton skute, sirnih namazov in svežih *mehkih sirov*.

mesni sir
pečena jed v obliki štruce iz fino mletega govejega, svinjskega mesa, slanine ali drobovine, po izvoru iz Bavarske
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - V štručko smo dodali rezine *mesnega sira* s čilijem, rdečo papriko in belo zelje.
- prid. beseda + **sam. beseda**
  - Pečeni *mesni sir* zložimo na krompirjev pire s špinačo in na vsako rezino položimo pečeno jajce.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Na eni stojnici bodo stregli domače jedi, na drugi pa bodo ponujali tudi različne klobase, hot doge in *mesni sir*.

mladi sir
nezorjen sir ali sir, ki zori krajši čas
- prid. beseda + **sam. beseda**
  - Zdrobimo 75 g svežega *mladega sira*.
  - Kupila sem kruh, paradižnike in pečen *mladi sir*.
  - V posodi zmešamo pripravljeno meso, rdečo papriko in na kocke narezan *mladi sir*.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Hlebce *mladega sira* shranijo v sistemu jam, kjer je primerna temperatura in vlaga, da se iz trosov razvije plesen.
- števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
  - Za omako zmešamo 80 g *mladega sira*, 20 g lahkega jogurta, dve žlički drobnjaka, peteršilj, sol.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - *Mladi sir* narežemo na kockice in jih vgnetemo v mesno testo.

...
- Pri *mladem siru* je beljakovinska struktura še neokrnjena, zato je mehek in prožen.

nacho sir; tudi **načo sir**
omaka, pomaka iz topljenega sira, masla, moke, mleka, začimb; SIN.: nacho
- Nadevamo tortilje in jih prelijemo s salso ali *nacho sirom*.
- Takitose ocvremo v vročem olju in serviramo na krožnik. Poleg postrežemo *nacho sir* in smetanovo omako.

načo sir; glej **nacho sir**
omaka, pomaka iz topljenega sira, masla, moke, mleka, začimb; SIN.: nacho
- V lokalih se lahko razvajajo s sendvičem, obloženim s toplimi rezinami piščanca, popečenimi paprikami, paradižnikom in z *načo sirom*.

paški sir
zelo trd sir iz ovčjega mleka, ki se tradicionalno izdeluje na hrvaškem otoku Pagu
- Kupili smo hlebček izvrstnega *paškega sira*.
- Po Pagu raste aromatično rastlinje, na katerem se pasejo ovce in s tem dajejo značilen okus *paškemu siru*.
- Zbrane so pogostili s *paškim sirom* in domačim rdečim vinom.

polmastni sir
iz živilstva sir, ki vsebuje najmanj 25 odstotkov maščobe v suhi snovi sira
- V skledi zmešam dve jajci, dve žlici kisle smetane, približno deset dekagramov naribanega *polmastnega sira*, malo soli in popra.
- Od beljakovinskih živil uživa *polmastne sire*, tofu, sejtan, stročnice.

polnomastni sir
iz živilstva sir, ki vsebuje najmanj 50 odstotkov maščobe v suhi snovi sira
- prid. beseda + **sam. beseda**
  - Po razvlečenem testu na tanko namažemo omako iz pelatov, posujemo nariban *polnomastni sir* ali narezano mocarelo in jo obložimo z različnimi nadevi.
- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Na solatne liste naložite rezine paradižnika, kolobarje čebule in rezine kumaric, povrhu pa črne olive in koščke *polnomastnega sira*.

...

▪ Njeni obroki so v večini sestavljeni iz *polnomastnega sira*, vsaki jedi pa doda tudi velike količine olja.

poltrdi sir

iz živilstva sir, ki vsebuje do 65 odstotkov vode v nemastni snovi sira

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Proti koncu pečenja lahko po zelenjavi potresemo nekaj žlic naribanega *poltrdega sira* ali mocarele.

▪ Mlečne izdelke, kozji poltrdi in mehki sir, kravji *poltrdi sir* ter mešani kravji in kozji sir prodajajo v bližnjih trgovinah in na tržnici.

▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Redijo med dvajset in trideset glav goveje živine in naredijo mesečno okoli 300 kilogramov *poltrdega sira*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Imajo najsodobnejšo opremo za izdelavo *poltrdih sirov*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Izdeluje *poltrde sire* z različnimi dodatki, orehi, zelišči, začimbami.

▸ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Celotno količino surovega mleka predela v sveži in *poltrdi sir* ter ga proda na domu.

...

▪ *Poltrdi siri* imajo prijeten okus in so primerni za tople sendviče in ocvrti sir.

pusti sir

iz živilstva sir, ki vsebuje manj kot 15 odstotkov maščobe v suhi snovi sira

▪ Jajca kombiniramo z živili, ki vsebujejo malo maščobe, denimo s sadjem, z zelenjavo, s *pustim sirom* ali polnovrednim kruhom.

▪ Uživamo samo nemastne mlečne izdelke, denimo pusto skuto, *pusti sir*.

sveži sir

nezorjen sir

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ K jedi tekne polnozrnati kruh, tanko namazan z zeliščnim *svežim sirom*.

▪ Namesto pustega sirnega namaza lahko uporabimo pusto skuto ali zrnati *sveži sir*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Ko juho odmerimo v krožnike, v sredino vsakega položimo žlico *svežega sira*.

▪ Popečemo rezino polnozrnatega toasta in nanj položimo rezino *svežega sira*.

▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Rezino polnozrnatega prepečenca namažite s 50 g *svežega sira*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Brie narežemo na kockice, dodamo *sveži sir*, olje, kis in zmešamo.

▪ Ko je golaž kuhan, mu primešamo *sveži sir*.

▸ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Rezino polnozrnatega kruha namažite z 2 žličkama *svežega sira* z zelišči in obložite s pol šopka redkvic.

tolminski sir

trdi sir iz kravjega mleka sladko pikantnega okusa, ki se tradicionalno izdeluje v Zgornjem Posočju; SIN.: tolminec

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Zmagovalke so dobile lepo nagrado: hlebec *tolminskega sira*.

...

▪ Na tržnici je veliko povpraševanje po domačih pridelkih, tudi po prvovrstnem domačem *tolminskem siru*.

▪ Več kot 30 odstotkov mleka prodajo, drugo pa predelajo v *tolminski sir*.

topljeni sir

mlečni izdelek, ki se po posebnem postopku pridobiva s topljenjem sira ob dodajanju soli za topljenje

▸ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ V ljutomerskem sirarskem obratu izdelujejo sir ementalec ter *topljene sire* za mazanje.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za omako razpustimo v kozici sveži sir, prilijemo vino, dodamo *topljeni sir* in na rahlem ognju počasi kuhamo.

▪ Namazu dodajte trikotni *topljeni sir* in začimbe.

▸ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Kot namaz za kruh pripravimo *topljeni sir* z drobnjakom.

▪ Smetano lahko nadomestite s kondenziranim mlekom, juho ali *topljenim sirom* z malo maščob.

...

▪ Dva kosa polnozrnatega popečenega kruha namažite z nemastnim *topljenim sirom*, za posladek pa pojejte skodelico jagod.

trdi sir

iz živilstva sir, ki vsebuje do 54 odstotkov vode v nemastni snovi sira

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Bučni štrukelj bo še boljši, če bomo nadevu dodali nekoliko naribanega *trdega sira*.

▪ Rižoto potresemo z nastrganim *trdim sirom*.

▸ številnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Brstiče, čebulo in orehe zmešamo in primešamo 6 dag grobo naribanega *trdega sira*.

▪ Olupimo 2 stroka česna in naribamo 30 g *trdega sira*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pri proizvodnji *trdih sirov* sirno grudo stisnejo v modele ali obroče.

▪ Rižoto razdelimo na krožnike in izdatno potresemo z lističi pikantnega *trdega sira*.

FRAZEOLOGIJA

luknjast/preluknjan/luknjičast ipd. kot švicarski sir
luknjast kot švicarski sir
preluknjan kot švicarski sir
luknjičast kot švicarski sir
luknjičav kot švicarski sir

poln pomanjkljivosti, vrzeli; močno luknjast
▪ Naša obramba je bila porazna in *luknjasta kot švicarski sir*.
▪ Cesta je *preluknjana kot švicarski sir*.
▪ Pogajanja so propadla zaradi trmastega vztrajanja pri lastnih predlogih za poravnavo, ki so bili tudi po mnenju konkurence *polni lukenj kot švicarski sir* in bi omogočili nadaljevanje monopola.
▪ Obtožni predlog je bil *luknjičast kot švicarski sir*.
▪ Naš zgodovinski spomin postaja *luknjičav kot švicarski sir*.

BESEDOTVORJE
manjšalnica: sírček

IZVOR
= stcslov. *syrъ*, hrv., srb. *sȉr*, rus., češ. *sýr* < pslov. **syrъ*, iz **syrъ* 'kisel, surov, vlažen'

sir[2] sira samostalnik moškega spola
[sə̀r]
POMEN
1. pred imenom, zlasti v angleškem okolju naziv za plemiča, zlasti viteza, barona, ali moškega sploh
sam. beseda + sam. beseda
sir *N*
▪ 4. januarja 1643 se je rodil angleški fizik, matematik in astronom *sir* Isaac Newton, eden najpomembnejših mož v zgodovini znanosti.
▪ Irski baron, *sir* Thomas Lipton, je med letoma 1899 in 1930 uporabljal svojo priljubljenost za cvetočo prodajo čaja v ZDA.
▪ *Sir* Percy se je odločil, da jo bo poslal domov.
...
▪ Čeprav bo postal vitez, ne bo smel uporabljati naziva *sir*, saj ga lahko uporabljajo le državljani Velike Britanije.
2. zlasti v angleškem okolju uporablja se kot vljuden nagovor za plemiča, zlasti viteza, barona, ali moškega sploh
▪ »Žal mi je, *sir*,« se je opravičil Dawkins.
▪ Če je to vse, *sir*, ali jim smem čestitati za poroko?

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[sə̀r]
IPA: ['səɾ]
ednina
IMENOVALNIK: [sə̀r]
RODILNIK: [sə̀ra]
DAJALNIK: [sə̀ru]
TOŽILNIK: [sə̀ra]
MESTNIK: [pri sə̀ru]
ORODNIK: [s sə̀rom]
dvojina
IMENOVALNIK: [sə̀ra]
RODILNIK: [sə̀rou̯]
DAJALNIK: [sə̀roma]
TOŽILNIK: [sə̀ra]
MESTNIK: [pri sə̀rih]
ORODNIK: [s sə̀roma]
množina
IMENOVALNIK: [sə̀ri]
RODILNIK: [sə̀rou̯]
DAJALNIK: [sə̀rom]
TOŽILNIK: [sə̀re]
MESTNIK: [pri sə̀rih]
ORODNIK: [s sə̀ri]
TONEMSKO
[sə̏r]
IPA: [sə́ɾ]
ednina
IMENOVALNIK: [sə̏r]
RODILNIK: [sə̏ra]
DAJALNIK: [sə̏ru]
TOŽILNIK: [sə̏ra]
MESTNIK: [pri sə̏ru]
ORODNIK: [s sə̏rom]
dvojina
IMENOVALNIK: [sə̏ra]
RODILNIK: [sə̏rou̯]
DAJALNIK: [sə̏roma]
TOŽILNIK: [sə̏ra]
MESTNIK: [pri sə̏rih]
ORODNIK: [s sə̏roma]
množina
IMENOVALNIK: [sə̏ri]
RODILNIK: [sə̏rou̯]
DAJALNIK: [sə̏rom]
TOŽILNIK: [sə̏re]
MESTNIK: [pri sə̏rih]
ORODNIK: [s sə̏ri]

IZVOR
prevzeto prek angl. *sir*, starejše *sire*, iz stfrc. *sire* < lat. *senior*

skalpírati skalpíram nedovršni in dovršni glagol
[skalpírati]
POMEN
1. odstraniti kožo z lasmi s človeške glave
▪ Gledalci so pričakovali, da se bodo Indijanci pogumno uprli in *skalpirali* kavbojce.
▪ Morilec ju je *skalpiral*.
2. ekspresivno s svojim ravnanjem izkazati neprizanesljivost, neusmiljenost do koga
▪ Mediji so ga dobesedno *skalpirali*, saj so kar tekmovali, kdo ga bo bolj očrnil.
▪ Če bi mi zaprli trgovino, bi nas občani, oblast in politika *skalpirali*.

3. ekspresivno močno premagati
▪ Potihem upajo, da bodo klub iz španskega glavnega mesta *skalpirali*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[skalpírati]
IPA: [skal'pi:ɾati]
NEDOLOČNIK: skalpírati
NAMENILNIK: skalpírat
sedanjik
ednina
1. OSEBA: skalpíra**m**
2. OSEBA: skalpíra**š**
3. OSEBA: skalpíra
dvojina
1. OSEBA: skalpíra**va**
2. OSEBA: skalpíra**ta**
3. OSEBA: skalpíra**ta**
množina
1. OSEBA: skalpíra**mo**
2. OSEBA: skalpíra**te**
3. OSEBA: skalpíra**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: skalpíraj
dvojina
1. OSEBA: skalpíraj**va**
2. OSEBA: skalpíraj**ta**
množina
1. OSEBA: skalpíraj**mo**
2. OSEBA: skalpíraj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: skalpíral
DVOJINA: skalpíral**a**
MNOŽINA: skalpírali
ženski spol
EDNINA: skalpíral**a**
DVOJINA: skalpírali
MNOŽINA: skalpírale
srednji spol
EDNINA: skalpíral**o**
DVOJINA: skalpírali
MNOŽINA: skalpíral**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skalpirajóč
RODILNIK: skalpirajóč**ega**
DAJALNIK: skalpirajóč**emu**
TOŽILNIK: skalpirajóč
živo skalpirajóč**ega**
MESTNIK: pri skalpirajóč**em**
ORODNIK: s skalpirajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**a**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**ima**
TOŽILNIK: skalpirajóč**a**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**i**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**im**
TOŽILNIK: skalpirajóč**e**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**a**
RODILNIK: skalpirajóč**e**
DAJALNIK: skalpirajóč**i**
TOŽILNIK: skalpirajóč**o**
MESTNIK: pri skalpirajóč**i**
ORODNIK: s skalpirajóč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**i**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**ima**
TOŽILNIK: skalpirajóč**i**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**e**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**im**
TOŽILNIK: skalpirajóč**e**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**e**
RODILNIK: skalpirajóč**ega**
DAJALNIK: skalpirajóč**emu**
TOŽILNIK: skalpirajóč**e**
MESTNIK: pri skalpirajóč**em**
ORODNIK: s skalpirajóč**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**i**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**ima**
TOŽILNIK: skalpirajóč**i**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**ima**
množina
IMENOVALNIK: skalpirajóč**a**
RODILNIK: skalpirajóč**ih**
DAJALNIK: skalpirajóč**im**
TOŽILNIK: skalpirajóč**a**
MESTNIK: pri skalpirajóč**ih**
ORODNIK: s skalpirajóč**imi**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skalpíran
RODILNIK: skalpíran**ega**
DAJALNIK: skalpíran**emu**
TOŽILNIK: skalpíran
živo skalpíran**ega**
MESTNIK: pri skalpíran**em**

ORODNIK: s skalpíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpíran**a**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**ima**
TOŽILNIK: skalpíran**a**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpíran**i**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**im**
TOŽILNIK: skalpíran**e**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpíran**a**
RODILNIK: skalpíran**e**
DAJALNIK: skalpíran**i**
TOŽILNIK: skalpíran**o**
MESTNIK: pri skalpíran**i**
ORODNIK: s skalpíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpíran**i**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**ima**
TOŽILNIK: skalpíran**i**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpíran**e**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**im**
TOŽILNIK: skalpíran**e**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpíran**o**
RODILNIK: skalpíran**ega**
DAJALNIK: skalpíran**emu**
TOŽILNIK: skalpíran**o**
MESTNIK: pri skalpíran**em**
ORODNIK: s skalpíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpíran**i**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**ima**
TOŽILNIK: skalpíran**i**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpíran**a**
RODILNIK: skalpíran**ih**
DAJALNIK: skalpíran**im**
TOŽILNIK: skalpíran**a**
MESTNIK: pri skalpíran**ih**
ORODNIK: s skalpíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skalpíranj**e**
RODILNIK: skalpíranj**a**
DAJALNIK: skalpíranj**u**
TOŽILNIK: skalpíranj**e**
MESTNIK: pri skalpíranj**u**
ORODNIK: s skalpíranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpíranj**i**
RODILNIK: skalpíranj
DAJALNIK: skalpíranj**ema**
TOŽILNIK: skalpíranj**i**
MESTNIK: pri skalpíranj**ih**
ORODNIK: s skalpíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skalpíranj**a**
RODILNIK: skalpíranj
DAJALNIK: skalpíranj**em**
TOŽILNIK: skalpíranj**a**
MESTNIK: pri skalpíranj**ih**
ORODNIK: s skalpíranj**i**

TONEMSKO

[skalpîrati]
IPA: [skalpíːràti]
NEDOLOČNIK: skalpîrati
NAMENILNIK: skalpîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skalpîra**m**
2. OSEBA: skalpîra**š**
3. OSEBA: skalpîra

dvojina

1. OSEBA: skalpîra**va**
2. OSEBA: skalpîra**ta**
3. OSEBA: skalpîra**ta**

množina

1. OSEBA: skalpîra**mo**
2. OSEBA: skalpîra**te**
3. OSEBA: skalpîra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skalpîraj

dvojina

1. OSEBA: skalpîraj**va**
2. OSEBA: skalpîraj**ta**

množina

1. OSEBA: skalpîraj**mo**
2. OSEBA: skalpîraj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: skalpîral
DVOJINA: skalpîral**a**
MNOŽINA: skalpîral**i**

ženski spol

EDNINA: skalpîral**a**
DVOJINA: skalpîral**i**
MNOŽINA: skalpîral**e**

srednji spol

EDNINA: skalpîral**o**
DVOJINA: skalpîral**i**

MNOŽINA: skalpîral**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č tudi skalpirajǫ̑č
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č tudi skalpirajǫ̑č
živo skalpirajǫ̑č**ega**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**em**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**a**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**i**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**a**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**e**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**i**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**o**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**i**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**i**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**e**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**e**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ega**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**emu**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**e**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**em**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**i**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**ima**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**i**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpirajǫ̑č**a**
RODILNIK: skalpirajǫ̑č**ih**
DAJALNIK: skalpirajǫ̑č**im**
TOŽILNIK: skalpirajǫ̑č**a**
MESTNIK: pri skalpirajǫ̑č**ih**
ORODNIK: s skalpirajǫ̑č**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpîran
RODILNIK: skalpîran**ega**
DAJALNIK: skalpîran**emu**
TOŽILNIK: skalpîran
živo skalpîran**ega**
MESTNIK: pri skalpîran**em**
ORODNIK: s skalpîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpîran**a**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**ima**
TOŽILNIK: skalpîran**a**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpîran**i**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**im**
TOŽILNIK: skalpîran**e**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpîran**a**
RODILNIK: skalpîran**e**
DAJALNIK: skalpîran**i**
TOŽILNIK: skalpîran**o**
MESTNIK: pri skalpîran**i**
ORODNIK: s skalpîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpîran**i**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**ima**
TOŽILNIK: skalpîran**i**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpîran**e**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**im**
TOŽILNIK: skalpîran**e**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skalpîran**o**
RODILNIK: skalpîran**ega**
DAJALNIK: skalpîran**emu**
TOŽILNIK: skalpîran**o**
MESTNIK: pri skalpîran**em**

ORODNIK: s skalpîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpîran**i**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**ima**
TOŽILNIK: skalpîran**i**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skalpîran**a**
RODILNIK: skalpîran**ih**
DAJALNIK: skalpîran**im**
TOŽILNIK: skalpîran**a**
MESTNIK: pri skalpîran**ih**
ORODNIK: s skalpîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skalpîranj**e**
RODILNIK: skalpîranj**a**
DAJALNIK: skalpîranj**u**
TOŽILNIK: skalpîranj**e**
MESTNIK: pri skalpîranj**u**
ORODNIK: s skalpîranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skalpîranj**i**
RODILNIK: skalpîranj
DAJALNIK: skalpîranj**ema**
TOŽILNIK: skalpîranj**i**
MESTNIK: pri skalpîranj**ih**
ORODNIK: s skalpîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skalpîranj**a**
RODILNIK: skalpîranj
DAJALNIK: skalpîranj**em**
TOŽILNIK: skalpîranj**a**
MESTNIK: pri skalpîranj**ih**
ORODNIK: s skalpîranj**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *skalpieren* iz angl. *scalp*, prvotno ‘skalp’, verjetno skandinavskega izvora

skídati skídam dovršni glagol

[skídati]

POMEN

1. z lopato odstraniti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

skidati gnoj | skidati sneg

▪ Hlev so enkrat tedensko temeljito počistili, *skidali* in oprali tla.

▪ Delavec mi *skida* sneg na dohodu v hišo, na dohodu v garažo in na parkirišču.

▪ Pod debli sadnih dreves v premeru krošnje *skidamo* sneg, da srnjad ne bo mogla do najnižjih vej.

2. neformalno, v obliki **skidati se** oditi, odpraviti, premakniti se kam

▪ Na moje migljaje in pripombe, naj *se skidajo*, se niso odzivali.

▪ Bila je nadležna in ni *se* hotela *skidati* domov.

▪ Odločno sta zaukazala, da naj *se* takoj *skidam* v avto.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skídati]

IPA: ['ski:dati]

NEDOLOČNIK: skídati

NAMENILNIK: skídat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skída**m**
2. OSEBA: skída**š**
3. OSEBA: skída

dvojina

1. OSEBA: skída**va**
2. OSEBA: skída**ta**
3. OSEBA: skída**ta**

množina

1. OSEBA: skída**mo**
2. OSEBA: skída**te**
3. OSEBA: skída**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skídaj

dvojina

1. OSEBA: skídaj**va**
2. OSEBA: skídaj**ta**

množina

1. OSEBA: skídaj**mo**
2. OSEBA: skídaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: skídal
DVOJINA: skídala**a**
MNOŽINA: skídal**i**

ženski spol

EDNINA: skídala**a**
DVOJINA: skídal**i**
MNOŽINA: skídal**e**

srednji spol

EDNINA: skídal**o**
DVOJINA: skídal**i**
MNOŽINA: skídala**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skídan
RODILNIK: skídan**ega**
DAJALNIK: skídan**emu**
TOŽILNIK: skídan
živo skídan**ega**
MESTNIK: pri skídan**em**
ORODNIK: s skídan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skídan**a**
RODILNIK: skídan**ih**
DAJALNIK: skídan**ima**
TOŽILNIK: skídan**a**
MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**ima**

množina

IMENOVALNIK: skídan**i**

RODILNIK: skídan**ih**

DAJALNIK: skídan**im**

TOŽILNIK: skídan**e**

MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skídan**a**

RODILNIK: skídan**e**

DAJALNIK: skídan**i**

TOŽILNIK: skídan**o**

MESTNIK: pri skídan**i**

ORODNIK: s skídan**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skídan**i**

RODILNIK: skídan**ih**

DAJALNIK: skídan**ima**

TOŽILNIK: skídan**i**

MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**ima**

množina

IMENOVALNIK: skídan**e**

RODILNIK: skídan**ih**

DAJALNIK: skídan**im**

TOŽILNIK: skídan**e**

MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skídan**o**

RODILNIK: skídan**ega**

DAJALNIK: skídan**emu**

TOŽILNIK: skídan**o**

MESTNIK: pri skídan**em**

ORODNIK: s skídan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skídan**i**

RODILNIK: skídan**ih**

DAJALNIK: skídan**ima**

TOŽILNIK: skídan**i**

MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**ima**

množina

IMENOVALNIK: skídan**a**

RODILNIK: skídan**ih**

DAJALNIK: skídan**im**

TOŽILNIK: skídan**a**

MESTNIK: pri skídan**ih**

ORODNIK: s skídan**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skídanj**e**

RODILNIK: skídanj**a**

DAJALNIK: skídanj**u**

TOŽILNIK: skídanj**e**

MESTNIK: pri skídanj**u**

ORODNIK: s skídanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skídanj**i**

RODILNIK: skídanj

DAJALNIK: skídanj**ema**

TOŽILNIK: skídanj**i**

MESTNIK: pri skídanj**ih**

ORODNIK: s skídanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skídanj**a**

RODILNIK: skídanj

DAJALNIK: skídanj**em**

TOŽILNIK: skídanj**a**

MESTNIK: pri skídanj**ih**

ORODNIK: s skídanj**i**

TONEMSKO

[skídati]

IPA: [skì:dáti]

NEDOLOČNIK: skídati

NAMENILNIK: skídat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skîda**m**
2. OSEBA: skîda**š**
3. OSEBA: skîda

dvojina

1. OSEBA: skîda**va**
2. OSEBA: skîda**ta**
3. OSEBA: skîda**ta**

množina

1. OSEBA: skîda**mo**
2. OSEBA: skîda**te**
3. OSEBA: skîda**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skídaj

dvojina

1. OSEBA: skídaj**va**
2. OSEBA: skídaj**ta**

množina

1. OSEBA: skídaj**mo**
2. OSEBA: skídaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: skídal

DVOJINA: skídal**a**

MNOŽINA: skídal**i**

ženski spol

EDNINA: skídal**a** in skîdal**a**

DVOJINA: skídal**i**

MNOŽINA: skídal**e**

srednji spol

EDNINA: skídal**o**

DVOJINA: skídal**i**

MNOŽINA: skídal**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skîdan

RODILNIK: skîdan**ega**

DAJALNIK: skîdan**emu**

TOŽILNIK: skîdan

živo skîdan**ega**
MESTNIK: pri skîdan**em**
ORODNIK: s skîdan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: skîdan**a**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**ima**
TOŽILNIK: skîdan**a**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**ima**

množina
IMENOVALNIK: skîdan**i**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**im**
TOŽILNIK: skîdan**e**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: skîdan**a**
RODILNIK: skîdan**e**
DAJALNIK: skîdan**i**
TOŽILNIK: skîdan**o**
MESTNIK: pri skîdan**i**
ORODNIK: s skîdan**o**

dvojina
IMENOVALNIK: skîdan**i**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**ima**
TOŽILNIK: skîdan**i**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**ima**

množina
IMENOVALNIK: skîdan**e**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**im**
TOŽILNIK: skîdan**e**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: skîdan**o**
RODILNIK: skîdan**ega**
DAJALNIK: skîdan**emu**
TOŽILNIK: skîdan**o**
MESTNIK: pri skîdan**em**
ORODNIK: s skîdan**im**

dvojina
IMENOVALNIK: skîdan**i**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**ima**
TOŽILNIK: skîdan**i**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**ima**

množina
IMENOVALNIK: skîdan**a**
RODILNIK: skîdan**ih**
DAJALNIK: skîdan**im**
TOŽILNIK: skîdan**a**
MESTNIK: pri skîdan**ih**
ORODNIK: s skîdan**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: skídanj**e**
RODILNIK: skídanj**a**
DAJALNIK: skídanj**u**
TOŽILNIK: skídanj**e**
MESTNIK: pri skídanj**u**
ORODNIK: s skídanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: skídanj**i** in skîdanj**i**
RODILNIK: skîdanj
DAJALNIK: skídanj**ema** in skîdanj**ema**
TOŽILNIK: skídanj**i** in skîdanj**i**
MESTNIK: pri skîdanj**ih**
ORODNIK: s skídanj**ema** in s skîdanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: skîdanj**a**
RODILNIK: skîdanj
DAJALNIK: skîdanj**em**
TOŽILNIK: skîdanj**a**
MESTNIK: pri skîdanj**ih**
ORODNIK: s skîdanj**i**

IZVOR
↑kidati

sklanjátev sklanjátve samostalnik ženskega spola

[sklanjátəu̯ sklanjátve]

POMEN

iz jezikoslovja spreminjanje končnic samostalnika, pridevnika, zaimka ali števnika po sklonih za opravljanje različnih skladenjskih vlog

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
moška, ženska sklanjatev | pridevniška sklanjatev
▪ Pri samostalnikih moške *sklanjatve* ločujemo živost in neživost.
▪ V 2. žensko *sklanjatev* spadajo samostalniki ženskega spola, ki imajo v rodilniku ednine končnico -i (npr. perut, peruti).
▪ Števnik en, ena, eno se sklanja po pridevniški *sklanjatvi*.

▸ priredna zveza
sklanjatev in spregatev
▪ Med počitnicami so nama starši priskrbeli študentko, ki naju je uvajala v skrivnosti latinskih *sklanjatev* in spregatev.
▪ Kot vemo iz šole, imajo števniki dva, tri, štiri posebno *sklanjatev* in rabo.

...

▪ Adam Bohorič je ločeval tri osnovne *sklanjatve* samostalnikov, zadnja slovnica Jožeta Toporišiča pa jih ločuje enajst.
▪ Da bi lahko določili, v katero *sklanjatev* spada kak samostalnik, moramo poznati njegov spol ter obliki za imenovalnik in rodilnik.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[sklanjátəu̯ sklanjátve]

IPA: [sklanˈja:təu̯ sklanˈja:tʊe]
ednina
IMENOVALNIK: sklanjátev
RODILNIK: sklanjátv**e**
DAJALNIK: sklanjátv**i**
TOŽILNIK: sklanjátev
MESTNIK: pri sklanjátv**i**
ORODNIK: s sklanjátv**ijo**
dvojina
IMENOVALNIK: sklanjátv**i**
RODILNIK: sklanját**e**v
DAJALNIK: sklanjátv**ama**
TOŽILNIK: sklanjátv**i**
MESTNIK: pri sklanjátv**ah**
ORODNIK: s sklanjátv**ama**
množina
IMENOVALNIK: sklanjátv**e**
RODILNIK: sklanját**e**v
DAJALNIK: sklanjátv**am**
TOŽILNIK: sklanjátv**e**
MESTNIK: pri sklanjátv**ah**
ORODNIK: s sklanjátv**ami**

TONEMSKO
[sklanjâtəu̯ sklanjâtve]
IPA: [sklanjá:təu̯ sklanjá:tʊè]
ednina
IMENOVALNIK: sklanjâtev
RODILNIK: sklanjâtv**e**
DAJALNIK: sklanjâtv**i**
TOŽILNIK: sklanjâtev
MESTNIK: pri sklanjâtv**i**
ORODNIK: s sklanjâtv**ijo**
dvojina
IMENOVALNIK: sklanjâtv**i**
RODILNIK: sklanjât**e**v
DAJALNIK: sklanjâtv**ama**
TOŽILNIK: sklanjâtv**i**
MESTNIK: pri sklanjâtv**ah**
ORODNIK: s sklanjâtv**ama**
množina
IMENOVALNIK: sklanjâtv**e**
RODILNIK: sklanjât**e**v
DAJALNIK: sklanjâtv**am**
TOŽILNIK: sklanjâtv**e**
MESTNIK: pri sklanjâtv**ah**
ORODNIK: s sklanjâtv**ami**

IZVOR
po zgledu lat. *declīnātiō*, prvotno ‘upogibanje, pregibanje, odklanjanje’, iz ↑sklanjati

skléstiti skléstim dovršni glagol

[skléstiti]
POMEN
1. odstraniti z višjega mesta, navadno z metom, izstrelkom
▸ **glag.** + z/s + sam. beseda v rodilniku
▪ Protestniki so s podstavka *sklestili* skulpturo v obliki angela.
▪ S teniško žogico je *sklestil* pločevinko z glave asistenta.
▪ Piloti phantomov so ob koncu vojne z neba *sklestili* 107 od skupaj 137 migov.
2. povzročiti poškodbe, škodo s padanjem, udarci ob površino; SIN.: oklestiti
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
toča sklesti KAJ
▪ Toča ni *sklestila* samo listja in grozdja, ampak ponekod poškodovala tudi les.
…
▪ Spet je *sklestilo* pridelke.
3. ekspresivno izrazito zmanjšati; SIN.: ekspresivno oklestiti
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ Ker so bili pri nižanju provizije omejeni, so drastično *sklestili* stroške.
▪ Kriza je državo izredno močno prizadela, padec cen nafte je *sklestil* njene prihodke.
▸ prisl. + **glag.**
▪ Kljub rasti je recesija nekoliko *sklestila* načrte družbe s 125 na 110 milijonov evrov v letošnjem poslovnem letu.
▪ Strah pred novimi padci finančnih sistemov je dodobra *sklestil* bančne delnice po svetu.
…
▪ Posledice slabših posojilnih pogojev in zelo turbulentnih časov na finančnih trgih utegnejo cene *sklestiti* še za četrtino.
4. ekspresivno napasti, uničiti z orožjem, vojsko
▪ Ekspedicijo so napadli in *sklestili* bojevniki plemena Arikara ter zgolj deset preživelih pregnali še globlje v gozd.
▪ Napadel je, vihtel težki meč močneje in močneje, poskušal je *sklestiti* moža z golo silo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[skléstiti]
IPA: [sˈkle:stiti]
NEDOLOČNIK: skléstiti
NAMENILNIK: skléstit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: skléstim
2. OSEBA: skléstiš
3. OSEBA: sklésti
dvojina
1. OSEBA: skléstiva
2. OSEBA: skléstita
3. OSEBA: skléstita
množina
1. OSEBA: skléstimo
2. OSEBA: skléstite
3. OSEBA: skléstijo
velelnik
ednina
2. OSEBA: sklésti
dvojina
1. OSEBA: skléstiva
2. OSEBA: skléstita

množina
1. OSEBA: skléstimo
2. OSEBA: skléstite
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: skléstil
DVOJINA: skléstila
MNOŽINA: skléstili
ženski spol
EDNINA: skléstila
DVOJINA: skléstili
MNOŽINA: skléstile
srednji spol
EDNINA: skléstilo
DVOJINA: skléstili
MNOŽINA: skléstila
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skléščen
RODILNIK: skléščenega
DAJALNIK: skléščenemu
TOŽILNIK: skléščen
živo skléščenega
MESTNIK: pri skléščenem
ORODNIK: s skléščenim
dvojina
IMENOVALNIK: skléščena
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenima
TOŽILNIK: skléščena
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenima
množina
IMENOVALNIK: skléščeni
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenim
TOŽILNIK: skléščene
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: skléščena
RODILNIK: skléščene
DAJALNIK: skléščeni
TOŽILNIK: skléščeno
MESTNIK: pri skléščeni
ORODNIK: s skléščeno
dvojina
IMENOVALNIK: skléščeni
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenima
TOŽILNIK: skléščeni
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenima
množina
IMENOVALNIK: skléščene
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenim
TOŽILNIK: skléščene
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: skléščeno
RODILNIK: skléščenega
DAJALNIK: skléščenemu
TOŽILNIK: skléščeno
MESTNIK: pri skléščenem
ORODNIK: s skléščenim
dvojina
IMENOVALNIK: skléščeni
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenima
TOŽILNIK: skléščeni
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenima
množina
IMENOVALNIK: skléščena
RODILNIK: skléščenih
DAJALNIK: skléščenim
TOŽILNIK: skléščena
MESTNIK: pri skléščenih
ORODNIK: s skléščenimi
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: skléščenje
RODILNIK: skléščenja
DAJALNIK: skléščenju
TOŽILNIK: skléščenje
MESTNIK: pri skléščenju
ORODNIK: s skléščenjem
dvojina
IMENOVALNIK: skléščenji
RODILNIK: skléščenj
DAJALNIK: skléščenjema
TOŽILNIK: skléščenji
MESTNIK: pri skléščenjih
ORODNIK: s skléščenjema
množina
IMENOVALNIK: skléščenja
RODILNIK: skléščenj
DAJALNIK: skléščenjem
TOŽILNIK: skléščenja
MESTNIK: pri skléščenjih
ORODNIK: s skléščenji

TONEMSKO
[skĺ̩stiti]
IPA: [sklè:stíti]
NEDOLOČNIK: skĺ̩stiti
NAMENILNIK: skĺ̩stit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: skĺ̩stim
2. OSEBA: skĺ̩stiš
3. OSEBA: skĺ̩sti
dvojina
1. OSEBA: skĺ̩stiva
2. OSEBA: skĺ̩stita
3. OSEBA: skĺ̩stita

množina
1. OSEBA: sklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: sklẹ́sti**te**
3. OSEBA: sklẹ́sti**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: sklẹ́sti

dvojina
1. OSEBA: sklẹ́sti**va**
2. OSEBA: sklẹ́sti**ta**

množina
1. OSEBA: sklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: sklẹ́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: sklẹ́stil
DVOJINA: sklẹ́stil**a**
MNOŽINA: sklẹ́stil**i**

ženski spol
EDNINA: sklẹ́stil**a** in sklẹ̑stil**a**
DVOJINA: sklẹ́stil**i**
MNOŽINA: sklẹ́stil**e**

srednji spol
EDNINA: sklẹ́stil**o**
DVOJINA: sklẹ́stil**i**
MNOŽINA: sklẹ́stil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen
RODILNIK: sklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen
živo sklẹ́ščen**ega**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**em**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**e**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**i**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**i**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**e**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**o**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**em**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščenj**e**
RODILNIK: sklẹ́ščenj**a**
DAJALNIK: sklẹ́ščenj**u**
TOŽILNIK: sklẹ́ščenj**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščenj**u**
ORODNIK: s sklẹ́ščenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščenj**i** in sklẹ̑ščenj**i**
RODILNIK: sklẹ̑ščenj
DAJALNIK: sklẹ́ščenj**ema** in sklẹ̑ščenj**ema**
TOŽILNIK: sklẹ́ščenj**i** in sklẹ̑ščenj**i**
MESTNIK: pri sklẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščenj**ema** in s sklẹ̑ščenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: sklẹ́ščenj**a**
RODILNIK: sklẹ̑ščenj
DAJALNIK: sklẹ́ščenj**em**
TOŽILNIK: sklẹ́ščenj**a**
MESTNIK: pri sklẹ̑ščenj**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščenj**i**

in
[sklẹ́stiti]
IPA: [sklè:stíti]

(tonemska dvojnica)
NEDOLOČNIK: sklẹ́stiti

NAMENILNIK: sklẹ́stit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: sklẹ́sti**m**
2. OSEBA: sklẹ́sti**š**
3. OSEBA: sklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: sklẹ́sti**va**
2. OSEBA: sklẹ́sti**ta**
3. OSEBA: sklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: sklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: sklẹ́sti**te**
3. OSEBA: sklẹ́sti**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: sklẹ́sti

dvojina

1. OSEBA: sklẹ́sti**va**
2. OSEBA: sklẹ́sti**ta**

množina

1. OSEBA: sklẹ́sti**mo**
2. OSEBA: sklẹ́sti**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: sklẹ́stil
DVOJINA: sklẹ́stil**a**
MNOŽINA: sklẹ́stil**i**

ženski spol

EDNINA: sklẹ́stil**a** in sklẹ́stil**a**
DVOJINA: sklẹ́stil**i**
MNOŽINA: sklẹ́stil**e**

srednji spol

EDNINA: sklẹ́stil**o**
DVOJINA: sklẹ́stil**i**
MNOŽINA: sklẹ́stil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen
RODILNIK: sklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen
živo sklẹ́ščen**ega**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**em**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**e**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**i**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**i**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**e**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**o**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ega**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**emu**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**o**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**em**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**i**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**ima**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**i**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščen**a**
RODILNIK: sklẹ́ščen**ih**
DAJALNIK: sklẹ́ščen**im**
TOŽILNIK: sklẹ́ščen**a**
MESTNIK: pri sklẹ́ščen**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščenj**e**
RODILNIK: sklẹ́ščenj**a**
DAJALNIK: sklẹ́ščenj**u**
TOŽILNIK: sklẹ́ščenj**e**
MESTNIK: pri sklẹ́ščenj**u**
ORODNIK: s sklẹ́ščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: sklẹ́ščenj**i** in sklẹ́ščenj**i**
RODILNIK: sklẹ́ščenj
DAJALNIK: sklẹ́ščenj**ema** in sklẹ́ščenj**ema**
TOŽILNIK: sklẹ́ščenj**i** in sklẹ́ščenj**i**
MESTNIK: pri sklẹ́ščenj**ih**
ORODNIK: s sklẹ́ščenj**ema** in s sklẹ́ščenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: sklȇščenj**a**
RODILNIK: sklȇščenj
DAJALNIK: sklȇščenj**em**
TOŽILNIK: sklȇščenj**a**
MESTNIK: pri sklȇščenj**ih**
ORODNIK: s sklȇščenj**i**

IZVOR
↑klestiti

skópiti skópim tudi **skopíti** skópim dovršni glagol
[skópiti] tudi [skopíti]
POMEN
odstraniti spolne žleze, zlasti moške
▪ Odkar sva ga dala *skopiti*, tudi psičke pusti pri miru.
▪ Potepuške živali poberemo in jih *skopimo*.
▪ Kronos je po materinem nasvetu *skopil* svojega očeta in tako ločil Nebo od Zemlje.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[skópiti]
IPA: ['sko:piti]
NEDOLOČNIK: skópiti
NAMENILNIK: skópit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: skópi**m**
2. OSEBA: skópi**š**
3. OSEBA: skópi
dvojina
1. OSEBA: skópi**va**
2. OSEBA: skópi**ta**
3. OSEBA: skópi**ta**
množina
1. OSEBA: skópi**mo**
2. OSEBA: skópi**te**
3. OSEBA: skópi**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: skópi
dvojina
1. OSEBA: skópi**va**
2. OSEBA: skópi**ta**
množina
1. OSEBA: skópi**mo**
2. OSEBA: skópi**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: skópil
DVOJINA: skópil**a**
MNOŽINA: skópil**i**
ženski spol
EDNINA: skópil**a**
DVOJINA: skópil**i**
MNOŽINA: skópil**e**
srednji spol
EDNINA: skópil**o**
DVOJINA: skópil**i**
MNOŽINA: skópil**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skópljen
RODILNIK: skópljen**ega**
DAJALNIK: skópljen**emu**
TOŽILNIK: skópljen
živo skópljen**ega**
MESTNIK: pri skópljen**em**
ORODNIK: s skópljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**a**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**e**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**e**
DAJALNIK: skópljen**i**
TOŽILNIK: skópljen**o**
MESTNIK: pri skópljen**i**
ORODNIK: s skópljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**i**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skópljen**e**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**e**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: skópljen**o**
RODILNIK: skópljen**ega**
DAJALNIK: skópljen**emu**
TOŽILNIK: skópljen**o**
MESTNIK: pri skópljen**em**
ORODNIK: s skópljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**i**

MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**a**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skópljenj**e**
RODILNIK: skópljenj**a**
DAJALNIK: skópljenj**u**
TOŽILNIK: skópljenj**e**
MESTNIK: pri skópljenj**u**
ORODNIK: s skópljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skópljenj**i**
RODILNIK: skópljenj
DAJALNIK: skópljenj**ema**
TOŽILNIK: skópljenj**i**
MESTNIK: pri skópljenj**ih**
ORODNIK: s skópljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skópljenj**a**
RODILNIK: skópljenj
DAJALNIK: skópljenj**em**
TOŽILNIK: skópljenj**a**
MESTNIK: pri skópljenj**ih**
ORODNIK: s skópljenj**i**

tudi

[skopíti]
IPA: [skɔˈpiːti]

NEDOLOČNIK: skopíti
NAMENILNIK: skópit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skópi**m**
2. OSEBA: skópi**š**
3. OSEBA: skópi

dvojina

1. OSEBA: skópi**va**
2. OSEBA: skópi**ta**
3. OSEBA: skópi**ta**

množina

1. OSEBA: skópi**mo**
2. OSEBA: skópi**te**
3. OSEBA: skópi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skópi

dvojina

1. OSEBA: skopí**va**
2. OSEBA: skopí**ta**

množina

1. OSEBA: skopí**mo**
2. OSEBA: skopí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: skópil
DVOJINA: skopíl**a**
MNOŽINA: skopíl**i**

ženski spol

EDNINA: skopíl**a**
DVOJINA: skopíl**i**
MNOŽINA: skopíl**e**

srednji spol

EDNINA: skopíl**o**
DVOJINA: skopíl**i**
MNOŽINA: skopíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skópljen
RODILNIK: skópljen**ega**
DAJALNIK: skópljen**emu**
TOŽILNIK: skópljen
živo skópljen**ega**
MESTNIK: pri skópljen**em**
ORODNIK: s skópljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**a**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**e**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**e**
DAJALNIK: skópljen**i**
TOŽILNIK: skópljen**o**
MESTNIK: pri skópljen**i**
ORODNIK: s skópljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**i**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skópljen**e**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**e**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: skópljen**o**
RODILNIK: skópljen**ega**
DAJALNIK: skópljen**emu**
TOŽILNIK: skópljen**o**
MESTNIK: pri skópljen**em**
ORODNIK: s skópljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skópljen**i**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**ima**
TOŽILNIK: skópljen**i**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skópljen**a**
RODILNIK: skópljen**ih**
DAJALNIK: skópljen**im**
TOŽILNIK: skópljen**a**
MESTNIK: pri skópljen**ih**
ORODNIK: s skópljen**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: skópljenj**e**
RODILNIK: skópljenj**a**
DAJALNIK: skópljenj**u**
TOŽILNIK: skópljenj**e**
MESTNIK: pri skópljenj**u**
ORODNIK: s skópljenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: skópljenj**i**
RODILNIK: skópljenj
DAJALNIK: skópljenj**ema**
TOŽILNIK: skópljenj**i**
MESTNIK: pri skópljenj**ih**
ORODNIK: s skópljenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: skópljenj**a**
RODILNIK: skópljenj
DAJALNIK: skópljenj**em**
TOŽILNIK: skópljenj**a**
MESTNIK: pri skópljenj**ih**
ORODNIK: s skópljenj**i**

TONEMSKO
[skọ́piti]
IPA: [skò:píti]
NEDOLOČNIK: skọ́piti
NAMENILNIK: skọ́pit

sedanjik
ednina
1. OSEBA: skọ́pi**m**
2. OSEBA: skọ́pi**š**
3. OSEBA: skọ́pi
dvojina
1. OSEBA: skọ́pi**va**
2. OSEBA: skọ́pi**ta**
3. OSEBA: skọ́pi**ta**
množina
1. OSEBA: skọ́pi**mo**
2. OSEBA: skọ́pi**te**
3. OSEBA: skọ́pi**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: skọ́pi
dvojina
1. OSEBA: skọ́pi**va**
2. OSEBA: skọ́pi**ta**
množina
1. OSEBA: skọ́pi**mo**
2. OSEBA: skọ́pi**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: skọ́pil
DVOJINA: skọ́pil**a**
MNOŽINA: skọ́pil**i**
ženski spol
EDNINA: skọ́pil**a** in skǫ̑pil**a**
DVOJINA: skọ́pil**i**
MNOŽINA: skọ́pil**e**
srednji spol
EDNINA: skọ́pil**o**
DVOJINA: skọ́pil**i**
MNOŽINA: skọ́pil**a**

deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skọ́pljen
RODILNIK: skọ́pljen**ega**
DAJALNIK: skọ́pljen**emu**
TOŽILNIK: skọ́pljen
živo skọ́pljen**ega**
MESTNIK: pri skọ́pljen**em**
ORODNIK: s skọ́pljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skọ́pljen**a**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ́pljen**a**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**e**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: skọ́pljen**a**
RODILNIK: skọ́pljen**e**
DAJALNIK: skọ́pljen**i**
TOŽILNIK: skọ́pljen**o**
MESTNIK: pri skọ́pljen**i**
ORODNIK: s skọ́pljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ́pljen**i**

MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**e**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**e**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**o**
RODILNIK: skọ́pljen**ega**
DAJALNIK: skọ́pljen**emu**
TOŽILNIK: skọ́pljen**o**
MESTNIK: pri skọ́pljen**em**
ORODNIK: s skọ́pljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ́pljen**i**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**a**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**a**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skọ́pljenj**e**
RODILNIK: skọ́pljenj**a**
DAJALNIK: skọ́pljenj**u**
TOŽILNIK: skọ́pljenj**e**
MESTNIK: pri skọ́pljenj**u**
ORODNIK: s skọ́pljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ́pljenj**i** in skọ̑pljenj**i**
RODILNIK: skọ̑pljenj
DAJALNIK: skọ́pljenj**ema** in skọ̑pljenj**ema**
TOŽILNIK: skọ́pljenj**i** in skọ̑pljenj**i**
MESTNIK: pri skọ̑pljenj**ih**
ORODNIK: s skọ́pljenj**ema** in s skọ̑pljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skọ̑pljenj**a**
RODILNIK: skọ̑pljenj
DAJALNIK: skọ̑pljenj**em**
TOŽILNIK: skọ̑pljenj**a**
MESTNIK: pri skọ̑pljenj**ih**
ORODNIK: s skọ̑pljenj**i**

in

[skọ́piti]
IPA: [skò:píti]
(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: skọ́piti
NAMENILNIK: skọ́pit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skọ̑pi**m**
2. OSEBA: skọ̑pi**š**
3. OSEBA: skọ̑pi

dvojina

1. OSEBA: skọ̑pi**va**
2. OSEBA: skọ̑pi**ta**
3. OSEBA: skọ̑pi**ta**

množina

1. OSEBA: skọ̑pi**mo**
2. OSEBA: skọ̑pi**te**
3. OSEBA: skọ̑pi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skọ́pi

dvojina

1. OSEBA: skọ́pi**va**
2. OSEBA: skọ́pi**ta**

množina

1. OSEBA: skọ́pi**mo**
2. OSEBA: skọ́pi**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: skọ́pil
DVOJINA: skọ́pil**a**
MNOŽINA: skọ́pil**i**

ženski spol

EDNINA: skọ́pil**a** in skọ̑pil**a**
DVOJINA: skọ́pil**i**
MNOŽINA: skọ́pil**e**

srednji spol

EDNINA: skọ́pil**o**
DVOJINA: skọ́pil**i**
MNOŽINA: skọ́pil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skọ̑pljen
RODILNIK: skọ̑pljen**ega**
DAJALNIK: skọ̑pljen**emu**
TOŽILNIK: skọ̑pljen
živo skọ̑pljen**ega**
MESTNIK: pri skọ̑pljen**em**
ORODNIK: s skọ̑pljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ̑pljen**a**
RODILNIK: skọ̑pljen**ih**
DAJALNIK: skọ̑pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ̑pljen**a**
MESTNIK: pri skọ̑pljen**ih**
ORODNIK: s skọ̑pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ̑pljen**i**
RODILNIK: skọ̑pljen**ih**
DAJALNIK: skọ̑pljen**im**
TOŽILNIK: skọ̑pljen**e**
MESTNIK: pri skọ̑pljen**ih**
ORODNIK: s skọ̑pljen**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: skộpljen**a**
RODILNIK: skộpljen**e**
DAJALNIK: skộpljen**i**
TOŽILNIK: skộpljen**o**
MESTNIK: pri skộpljen**i**
ORODNIK: s skộpljen**o**
dvojina
IMENOVALNIK: skộpljen**i**
RODILNIK: skộpljen**ih**
DAJALNIK: skộpljen**ima**
TOŽILNIK: skộpljen**i**
MESTNIK: pri skộpljen**ih**
ORODNIK: s skộpljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skộpljen**e**
RODILNIK: skộpljen**ih**
DAJALNIK: skộpljen**im**
TOŽILNIK: skộpljen**e**
MESTNIK: pri skộpljen**ih**
ORODNIK: s skộpljen**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: skộpljen**o**
RODILNIK: skộpljen**ega**
DAJALNIK: skộpljen**emu**
TOŽILNIK: skộpljen**o**
MESTNIK: pri skộpljen**em**
ORODNIK: s skộpljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skộpljen**i**
RODILNIK: skộpljen**ih**
DAJALNIK: skộpljen**ima**
TOŽILNIK: skộpljen**i**
MESTNIK: pri skộpljen**ih**
ORODNIK: s skộpljen**ima**
množina
IMENOVALNIK: skộpljen**a**
RODILNIK: skộpljen**ih**
DAJALNIK: skộpljen**im**
TOŽILNIK: skộpljen**a**
MESTNIK: pri skộpljen**ih**
ORODNIK: s skộpljen**imi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: skộpljenj**e**
RODILNIK: skộpljenj**a**
DAJALNIK: skộpljenj**u**
TOŽILNIK: skộpljenj**e**
MESTNIK: pri skộpljenj**u**
ORODNIK: s skộpljenj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: skộpljenj**i** in skộpljenj**i**
RODILNIK: skộpljenj
DAJALNIK: skộpljenj**ema** in skộpljenj**ema**
TOŽILNIK: skộpljenj**i** in skộpljenj**i**
MESTNIK: pri skộpljenj**ih**
ORODNIK: s skộpljenj**ema** in s skộpljenj**ema**
množina
IMENOVALNIK: skộpljenj**a**
RODILNIK: skộpljenj
DAJALNIK: skộpljenj**em**
TOŽILNIK: skộpljenj**a**
MESTNIK: pri skộpljenj**ih**
ORODNIK: s skộpljenj**i**

tudi
[skopíti] tudi [skopîti]
IPA: [skɔpì:tí] tudi [skɔpí:tì]

NEDOLOČNIK: skopíti tudi skopîti
NAMENILNIK: skộpit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: skộpi**m**
2. OSEBA: skộpi**š**
3. OSEBA: skộpi
dvojina
1. OSEBA: skộpi**va**
2. OSEBA: skộpi**ta**
3. OSEBA: skộpi**ta**
množina
1. OSEBA: skộpi**mo**
2. OSEBA: skộpi**te**
3. OSEBA: skộpi**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: skộpi
dvojina
1. OSEBA: skopî**va**
2. OSEBA: skopî**ta**
množina
1. OSEBA: skopî**mo**
2. OSEBA: skopî**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: skộpil
DVOJINA: skopíl**a**
MNOŽINA: skopíl**i**
ženski spol
EDNINA: skopîl**a**
DVOJINA: skopíl**i**
MNOŽINA: skopíl**e**
srednji spol
EDNINA: skopíl**o**
DVOJINA: skopíl**i**
MNOŽINA: skopíl**a**
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: skộpljen
RODILNIK: skộpljen**ega**
DAJALNIK: skộpljen**emu**
TOŽILNIK: skộpljen
živo skộpljen**ega**
MESTNIK: pri skộpljen**em**
ORODNIK: s skộpljen**im**
dvojina
IMENOVALNIK: skộpljen**a**
RODILNIK: skộpljen**ih**
DAJALNIK: skộpljen**ima**

TOŽILNIK: skọ́pljen**a**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**e**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**a**
RODILNIK: skọ́pljen**e**
DAJALNIK: skọ́pljen**i**
TOŽILNIK: skọ́pljen**o**
MESTNIK: pri skọ́pljen**i**
ORODNIK: s skọ́pljen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ́pljen**i**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**e**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**e**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**o**
RODILNIK: skọ́pljen**ega**
DAJALNIK: skọ́pljen**emu**
TOŽILNIK: skọ́pljen**o**
MESTNIK: pri skọ́pljen**em**
ORODNIK: s skọ́pljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**i**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**ima**
TOŽILNIK: skọ́pljen**i**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: skọ́pljen**a**
RODILNIK: skọ́pljen**ih**
DAJALNIK: skọ́pljen**im**
TOŽILNIK: skọ́pljen**a**
MESTNIK: pri skọ́pljen**ih**
ORODNIK: s skọ́pljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skọ́pljenj**e**
RODILNIK: skọ́pljenj**a**
DAJALNIK: skọ́pljenj**u**
TOŽILNIK: skọ́pljenj**e**
MESTNIK: pri skọ́pljenj**u**
ORODNIK: s skọ́pljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skọ́pljenj**i** in skộpljenj**i**
RODILNIK: skộpljenj
DAJALNIK: skọ́pljenj**ema** in skộpljenj**ema**
TOŽILNIK: skọ́pljenj**i** in skộpljenj**i**
MESTNIK: pri skộpljenj**ih**
ORODNIK: s skọ́pljenj**ema** in s skộpljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skộpljenj**a**
RODILNIK: skộpljenj
DAJALNIK: skộpljenj**em**
TOŽILNIK: skộpljenj**a**
MESTNIK: pri skộpljenj**ih**
ORODNIK: s skộpljenj**i**

IZVOR

= stcslov. *skopiti*, hrv., srb. *škòpiti*, rus. *skopítь*, češ. *skopit* < pslov. **skopiti*, tako kot lat. *cāpō*, *cāpus* ‘kopun’, nar. alb. *kep* ‘klepam’, gr. *kóptō* ‘tolčem’ < ide. **skap-*, **skep-* ‘obdelovati z ostrim orodjem, rezati’

skovík skovíka samostalnik moškega spola

[skovík]

POMEN

1. rezek, predirljiv visok glas, značilen za sovo

▪ Pesem čričkov tu in tam preseka *skovik* sove.
▪ Že se oglašajo prve ptice, ko jih iznenada preglasi rezki sovji *skovik*.
▪ Zaslišal je najprej pridušen, nato pa glasnejši in jasnejši *skovik* čuka.

2. neformalno sova, čuk, ki skovika

▪ V krošnji stoletne lipe se rad zadržuje *skovik*.
▪ Večer so prebadali murni, regljajoče žabe in prebujajoči se *skoviki*.
▪ Sanjal je o *skoviku*, sovi, ki napoveduje smrt.

3. kot medmet, navadno ponovljeno, tudi s ponovljeno črko **i** posnema glas sove, čuka

▪ *Skoviiiik*, *skoviiiik* se je razlegalo iz bližnjega gozda.
▪ »*Skovik*, *skovik*, *skovik*, vik, vik,« se je oglasil pod oknom skovir, ki ga je privabila luč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skovík]
IPA: [skɔˈʊiːk]

ednina

IMENOVALNIK: skovík
RODILNIK: skovík**a**
DAJALNIK: skovík**u**
TOŽILNIK: neživo skovík
živo skovík**a**
MESTNIK: pri skovík**u**
ORODNIK: s skovík**om**

dvojina

IMENOVALNIK: skovík**a**
RODILNIK: skovík**ov**
DAJALNIK: skovík**oma**

TOŽILNIK: skovík**a**
MESTNIK: pri skovík**ih**
ORODNIK: s skovík**oma**

množina

IMENOVALNIK: skovík**i**
RODILNIK: skovík**ov**
DAJALNIK: skovík**om**
TOŽILNIK: skovík**e**
MESTNIK: pri skovík**ih**
ORODNIK: s skovík**i**

TONEMSKO

[skovîk]
IPA: [skɔʊíːk]

ednina

IMENOVALNIK: skovîk
RODILNIK: skovîk**a**
DAJALNIK: skovîk**u**
TOŽILNIK: neživo skovîk
živo skovîk**a**
MESTNIK: pri skovîk**u**
ORODNIK: s skovîk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: skovîk**a**
RODILNIK: skovîk**ov**
DAJALNIK: skovîk**oma**
TOŽILNIK: skovîk**a**
MESTNIK: pri skovîk**ih**
ORODNIK: s skovîk**oma**

množina

IMENOVALNIK: skovîk**i**
RODILNIK: skovîk**ov**
DAJALNIK: skovîk**om**
TOŽILNIK: skovîk**e**
MESTNIK: pri skovîk**ih**
ORODNIK: s skovîk**i**

STALNE ZVEZE

mali skovik
iz zoologije majhna sova rjave barve z belimi pikami in plosko glavo; primerjaj lat. *Glaucidium passerinum*
▪ Na Pohorju živi *mali skovik*, najmanjša evropska sova.
▪ Brezovček in *mali skovik* sta se naselila ob gozdni meji.
▪ V Triglavskem narodnem parku najdemo številne ptice roparice, kot so sršenarji, kragulji, koconogi čuki in *mali skoviki*.

veliki skovik
iz zoologije majhna sova sivkasto rjave barve s čopki ob ušesih in kratkim repom; primerjaj lat. *Otus scops*
▪ *Veliki skovik* je majhna vrsta sove, velikosti škorca.
▪ *Veliki skovik* živi v odprti pokrajini s posameznim drevjem, tudi v naseljih.
▪ Ogroženi so tudi čuki, *veliki skoviki* in velike uharice.

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema glas sove

slaščičár slaščičárja samostalnik moškega spola

[slaščičár]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja s peko, prodajo slaščic

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

znani slaščičar
▪ Vrhunski *slaščičar* je mojster aranžiranja sladic, zato zunanji videz vsake pripoveduje svojo zgodbo.
▪ V 19. stoletju se je britanski *slaščičar* Richard Cadbury domislil čokoladnih bonbonier, od katerih so bile najbolj priljubljene tiste v obliki srca.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Slaščičarji* so torto izdelovali kar dva dni.
▪ *Slaščičar* je na zabavo pripeljal sodček vaniljevega in čokoladnega sladoleda in veliko novoletno torto.

▸ priredna zveza

slaščičar in pek
▪ Po poklicu je pek in *slaščičar*.
▪ Številni peki in *slaščičarji* so pripravljali na tisoče in tisoče krofov.

1.1. kdor zlasti ljubiteljsko peče slaščice
▪ Moja mama speče okusno potico, pravi družinski *slaščičar* pa je brat.

1.2. manj formalno podjetje, ki se ukvarja s peko, prodajo slaščic
▪ Z integracijo družb nameravajo postati vodilni *slaščičarji* v Sloveniji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slaščičár]
IPA: [slaʃʧi'ʧaːr]

ednina

IMENOVALNIK: slaščičár
RODILNIK: slaščičárj**a**
DAJALNIK: slaščičárj**u**
TOŽILNIK: slaščičárj**a**
MESTNIK: pri slaščičárj**u**
ORODNIK: s slaščičárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: slaščičárj**a**
RODILNIK: slaščičárj**ev**
DAJALNIK: slaščičárj**ema**
TOŽILNIK: slaščičárj**a**
MESTNIK: pri slaščičárj**ih**
ORODNIK: s slaščičárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: slaščičárj**i**
RODILNIK: slaščičárj**ev**
DAJALNIK: slaščičárj**em**
TOŽILNIK: slaščičárj**e**
MESTNIK: pri slaščičárj**ih**
ORODNIK: s slaščičárj**i**

TONEMSKO

[slaščičár]
IPA: [slaʃʧiʧàːr]

ednina
IMENOVALNIK: slaščičár
RODILNIK: slaščičárja
DAJALNIK: slaščičárju
TOŽILNIK: slaščičárja
MESTNIK: pri slaščičárju
ORODNIK: s slaščičárjem
dvojina
IMENOVALNIK: slaščičárja
RODILNIK: slaščičárjev tudi slaščičârjev
DAJALNIK: slaščičárjema
TOŽILNIK: slaščičárja
MESTNIK: pri slaščičárjih tudi pri slaščičârjih
ORODNIK: s slaščičárjema
množina
IMENOVALNIK: slaščičárji
RODILNIK: slaščičárjev tudi slaščičârjev
DAJALNIK: slaščičárjem
TOŽILNIK: slaščičárje
MESTNIK: pri slaščičárjih tudi pri slaščičârjih
ORODNIK: s slaščičárji tudi s slaščičârji

BESEDOTVORJE
ženski spol: slaščičárka

IZVOR
↑slaščica

slaščičárka slaščičárke samostalnik ženskega spola
[slaščičárka]
POMEN
1. ženska, ki se poklicno ukvarja s peko, prodajo slaščic
▪ Pri *slaščičarki*, ki je slaščičarsko umetnost z odliko doštudirala na L'Academie de Cuisine, morate torto naročiti vsaj dva tedna vnaprej.
▪ *Slaščičarke* se peke svežih kremnih rezin lotijo vsak dan ob petih zjutraj.
▪ Moj prvi poklic je bil *slaščičarka*.
1.1. ženska, ki zlasti ljubiteljsko peče slaščice
▪ Moja nona velja za odlično kuharico in strastno *slaščičarko*.
▪ Še tako navdušena domača *slaščičarka* se lahko naveliča pripravljanja vedno enakih sladic.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[slaščičárka]
IPA: [slaʃʧi'ʧa:rka]
ednina
IMENOVALNIK: slaščičárka
RODILNIK: slaščičárke
DAJALNIK: slaščičárki
TOŽILNIK: slaščičárko
MESTNIK: pri slaščičárki
ORODNIK: s slaščičárko
dvojina
IMENOVALNIK: slaščičárki
RODILNIK: slaščičárk
DAJALNIK: slaščičárkama
TOŽILNIK: slaščičárki
MESTNIK: pri slaščičárkah
ORODNIK: s slaščičárkama
množina
IMENOVALNIK: slaščičárke
RODILNIK: slaščičárk
DAJALNIK: slaščičárkam
TOŽILNIK: slaščičárke
MESTNIK: pri slaščičárkah
ORODNIK: s slaščičárkami
TONEMSKO
[slaščičárka]
IPA: [slaʃʧiʧà:rká]
ednina
IMENOVALNIK: slaščičárka
RODILNIK: slaščičárke
DAJALNIK: slaščičárki
TOŽILNIK: slaščičárko
MESTNIK: pri slaščičárki
ORODNIK: s slaščičârko
dvojina
IMENOVALNIK: slaščičárki
RODILNIK: slaščičârk
DAJALNIK: slaščičárkama
TOŽILNIK: slaščičárki
MESTNIK: pri slaščičárkah
ORODNIK: s slaščičárkama
množina
IMENOVALNIK: slaščičárke
RODILNIK: slaščičârk
DAJALNIK: slaščičárkam
TOŽILNIK: slaščičárke
MESTNIK: pri slaščičárkah
ORODNIK: s slaščičárkami

IZVOR
↑slaščičar

slavospév slavospéva tudi **slavospèv** slavospéva samostalnik moškega spola
[slavospe̯ṷ slavospéva] tudi [slavospè̯ṷ slavospéva]
POMEN
1. pesem, molitev, s katero se slavi, hvali boga, svetnika; SIN.: hvalnica, hvalospev
▪ Pri sprevodu so duhovniki peli Simeonov *slavospev* v latinščini.
▪ Odprla sem svoj molitvenik in začela brati *slavospev* v čast Božji Materi.
▪ V cerkvi se je obred zaključil s *slavospevom* Magnificat.
2. besedilo, s katerim se slavi, hvali koga, kaj; SIN.: hvalnica, hvalospev
▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku
▪ Pohvalne besede so deževale, krona vsega pa je bil *slavospev* našim vinom in vinarjem.
▪ O težavah, ki tarejo Zemljo, je spregovoril en sam kratek članek, našlo pa se je dovolj prostora za osem strani *slavospevov* osebnemu avtu.

2.1. ekspresivno kar slavi, hvali koga, kaj; SIN.: ekspresivno hvalnica, ekspresivno hvalospev

▸ **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku

- Rubensovi baročni akti so pravi *slavospev* človeškemu telesu.
- V športni dvorani se je zgodil pravi *slavospev* slovenski ljudski pesmi.
- Film je *slavospev* pokojnemu predsedniku zaradi vsega, kar je naredil za svojo državo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slavospéu̯ slavospéva]
IPA: [slaʊɔ'speːu̯ slaʊɔ'speːʊa]

ednina
IMENOVALNIK: slavospév
RODILNIK: slavospéva
DAJALNIK: slavospévu
TOŽILNIK: slavospév
MESTNIK: pri slavospévu
ORODNIK: s slavospévom

dvojina
IMENOVALNIK: slavospéva
RODILNIK: slavospévov
DAJALNIK: slavospévoma
TOŽILNIK: slavospéva
MESTNIK: pri slavospévih
ORODNIK: s slavospévoma

množina
IMENOVALNIK: slavospévi
RODILNIK: slavospévov
DAJALNIK: slavospévom
TOŽILNIK: slavospéve
MESTNIK: pri slavospévih
ORODNIK: s slavospévi

tudi

[slavospèu̯ slavospéva]
IPA: [slaʊɔ'spɛu̯ slaʊɔ'speːʊa]

ednina
IMENOVALNIK: slavospèv
RODILNIK: slavospéva
DAJALNIK: slavospévu
TOŽILNIK: slavospèv
MESTNIK: pri slavospévu
ORODNIK: s slavospévom

dvojina
IMENOVALNIK: slavospéva
RODILNIK: slavospévov
DAJALNIK: slavospévoma
TOŽILNIK: slavospéva
MESTNIK: pri slavospévih
ORODNIK: s slavospévoma

množina
IMENOVALNIK: slavospévi
RODILNIK: slavospévov
DAJALNIK: slavospévom
TOŽILNIK: slavospéve
MESTNIK: pri slavospévih
ORODNIK: s slavospévi

TONEMSKO

[slavospe̋u̯ slavospe̋va]
IPA: [slaʊɔspéːu̯ slaʊɔspéːʊà]

ednina
IMENOVALNIK: slavospe̋v
RODILNIK: slavospe̋va
DAJALNIK: slavospe̋vu
TOŽILNIK: slavospe̋v
MESTNIK: pri slavospe̋vu
ORODNIK: s slavospe̋vom

dvojina
IMENOVALNIK: slavospe̋va
RODILNIK: slavospe̋vov
DAJALNIK: slavospe̋voma
TOŽILNIK: slavospe̋va
MESTNIK: pri slavospe̋vih
ORODNIK: s slavospe̋voma

množina
IMENOVALNIK: slavospe̋vi
RODILNIK: slavospe̋vov
DAJALNIK: slavospe̋vom
TOŽILNIK: slavospe̋ve
MESTNIK: pri slavospe̋vih
ORODNIK: s slavospe̋vi

tudi

[slavospe̋u̯ slavospéva]
IPA: [slaʊɔspéu̯ slaʊɔspèːʊá]

ednina
IMENOVALNIK: slavospe̋v
RODILNIK: slavospéva
DAJALNIK: slavospévu
TOŽILNIK: slavospe̋v
MESTNIK: pri slavospévu tudi pri slavospe̋vu
ORODNIK: s slavospévom

dvojina
IMENOVALNIK: slavospéva
RODILNIK: slavospévov in slavospe̋vov
DAJALNIK: slavospévoma
TOŽILNIK: slavospéva
MESTNIK: pri slavospévih in pri slavospe̋vih
ORODNIK: s slavospévoma

množina
IMENOVALNIK: slavospévi
RODILNIK: slavospévov in slavospe̋vov
DAJALNIK: slavospévom
TOŽILNIK: slavospéve
MESTNIK: pri slavospévih in pri slavospe̋vih
ORODNIK: s slavospévi in s slavospe̋vi

FRAZEOLOGIJA

peti/zapeti hvalnice/hvalnico/hvalospeve ipd. *komu, čemu*

peti hvalnice *komu, čemu*
peti hvalnico *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti hvalnico *komu, čemu*
peti hvalospeve *komu, čemu*
peti hvalospev *komu, čemu*

v dovršni obliki zapeti hvalospev *komu, čemu*
peti slavospeve *komu, čemu*
peti slavospev *komu, čemu*
v dovršni obliki zapeti slavospev *komu, čemu*
peti ode *komu, čemu*
peti odo *komu, čemu*

zelo hvaliti, pohvaliti koga ali kaj; izražati, izraziti navdušenje nad kom ali čim

▪ Ljubljana ga je navdušila s svojimi urbanimi kvalitetami. Zato ji *poje hvalnice*.
▪ Zrezek je bil tako izvrsten, da smo pozabili celo na govorjenje, le z obrazno mimiko *smo* nemo *peli hvalnico* kuharju.
▪ Na ravninah *zapojem hvalnico* šeststopenjskemu menjalniku in agregatu s prenovljenim vbrizgom goriva, ki se odziva nadvse mehko.
▪ Ironično je, da *pojejo hvalospeve* tržišču ravno v trenutku, ko se ruši.
▪ *Hvalospev* robotom *so* prejšnji mesec *zapeli* tudi v medicinski reviji.
▪ Pred vsemi *je pel ode* lepotam Slovenije.

IZVOR
↑slava + ↑spev

sléng slénga in **slêng** slênga samostalnik moškega spola
[slénk slénga] in [slênk slênga]
POMEN
1. iz jezikoslovja neformalna govorica kake skupine ljudi podobne starosti, zlasti mladih
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
angleški, ljubljanski sleng | mladostniški sleng
▪ Pri oblikovanju slogana so se oprli na mladostniški *sleng*, kar bo pripomoglo k večji učinkovitosti oglasa med mladimi.
▪ Joycev jezik je izjemno težak in zapleten, s kar nekaj pogovorne iršćine in veliko *slenga*.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
govoriti, reči v slengu | pomeniti KAJ v slengu
▪ S kom govorite v *slengu*?
▪ Kaj in kako bom pisal, če me na primer udari »oldtajmerica«, kot v *slengu* rečemo oni čudni starostni bolezni?
...
▪ V svojih delih uporablja pogovorni jezik, *sleng* in kletvice.
▪ *Sleng* se pojavlja predvsem v govorjenih besedilih, v zadnjem času pa tudi v pisnih, npr. v elektronski pošti ali sporočilih na telefonih.
2. neformalna govorica kake skupine ljudi, za katero je značilna uporaba besed, pomenov, ki so v splošni rabi navadno manj znani, razumljivi;
SIN.: žargon
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
internetni, ulični sleng
▪ Ker dialogi v filmu temeljijo na uličnem *slengu*, smo igralci dobili majhne slovarje, v katerih so bili razloženi pomeni vseh besed.
▪ Uporabnike vabijo, naj sodelujejo pri prevajanju izrazov, kakršen je »poke«, ki v Facebookovem *slengu* pomeni pozdrav.
▪ Med mladimi prevladuje internetni *sleng*, ki nekaterim zveni, kot da gre za zakodirano komunikacijo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[slénk slénga]
IPA: ['sleːŋk 'sleːŋga]
ednina
IMENOVALNIK: sléng
RODILNIK: slénga
DAJALNIK: sléngu
TOŽILNIK: sléng
MESTNIK: pri slénguu
ORODNIK: s slénggom
dvojina
IMENOVALNIK: slénga
RODILNIK: slénggov
DAJALNIK: slénggoma
TOŽILNIK: slénga
MESTNIK: pri slénggih
ORODNIK: s slénggoma
množina
IMENOVALNIK: slénggi
RODILNIK: slénggov
DAJALNIK: slénggom
TOŽILNIK: slénge
MESTNIK: pri slénggih
ORODNIK: s slénggi
in
[slênk slênga]
IPA: ['slɛːŋk 'slɛːŋga]

ednina
IMENOVALNIK: slêng
RODILNIK: slênga
DAJALNIK: slêngu
TOŽILNIK: slêng
MESTNIK: pri slênguu
ORODNIK: s slênggom
dvojina
IMENOVALNIK: slênga
RODILNIK: slênggov
DAJALNIK: slênggoma
TOŽILNIK: slênga
MESTNIK: pri slênggih
ORODNIK: s slênggoma
množina
IMENOVALNIK: slênggi
RODILNIK: slênggov
DAJALNIK: slênggom
TOŽILNIK: slênge
MESTNIK: pri slênggih
ORODNIK: s slênggi
TONEMSKO
[slȇnk slȇnga]
IPA: [slé:ŋk slé:ŋgà]

ednina
IMENOVALNIK: slę̑ng
RODILNIK: slę̑ng**a**
DAJALNIK: slę̑ng**u**
TOŽILNIK: slę̑ng
MESTNIK: pri slę̑ng**u**
ORODNIK: s slę̑ng**om**
dvojina
IMENOVALNIK: slę̑ng**a**
RODILNIK: slę̑ng**ov**
DAJALNIK: slę̑ng**oma**
TOŽILNIK: slę̑ng**a**
MESTNIK: pri slę̑ng**ih**
ORODNIK: s slę̑ng**oma**
množina
IMENOVALNIK: slę̑ng**i**
RODILNIK: slę̑ng**ov**
DAJALNIK: slę̑ng**om**
TOŽILNIK: slę̑ng**e**
MESTNIK: pri slę̑ng**ih**
ORODNIK: s slę̑ng**i**

in

[slênk slênga]
IPA: [slɛ́:ŋk slɛ́:ŋgà]

ednina
IMENOVALNIK: slêng
RODILNIK: slêng**a**
DAJALNIK: slêng**u**
TOŽILNIK: slêng
MESTNIK: pri slêng**u**
ORODNIK: s slêng**om**
dvojina
IMENOVALNIK: slêng**a**
RODILNIK: slêng**ov**
DAJALNIK: slêng**oma**
TOŽILNIK: slêng**a**
MESTNIK: pri slêng**ih**
ORODNIK: s slêng**oma**
množina
IMENOVALNIK: slêng**i**
RODILNIK: slêng**ov**
DAJALNIK: slêng**om**
TOŽILNIK: slêng**e**
MESTNIK: pri slêng**ih**
ORODNIK: s slêng**i**

IZVOR
prevzeto iz angl. *slang*, nejasnega izvora

slépka slépke samostalnik ženskega spola
[slépka]
POMEN
manj formalno ženska, ki ima izrazito okvaro vida
▪ Občutek je *slepki* povedal, da se je v pisarni stemnilo.
▪ Nisem mu hotela biti v breme, nisem hotela, da živi s *slepko*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[slépka]
IPA: ['sle:pka]
ednina
IMENOVALNIK: slépk**a**
RODILNIK: slépk**e**
DAJALNIK: slépk**i**
TOŽILNIK: slépk**o**
MESTNIK: pri slépk**i**
ORODNIK: s slépk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: slépk**i**
RODILNIK: slépk
DAJALNIK: slépk**ama**
TOŽILNIK: slépk**i**
MESTNIK: pri slépk**ah**
ORODNIK: s slépk**ama**
množina
IMENOVALNIK: slépk**e**
RODILNIK: slépk
DAJALNIK: slépk**am**
TOŽILNIK: slépk**e**
MESTNIK: pri slépk**ah**
ORODNIK: s slépk**ami**
TONEMSKO
[slę́pka]
IPA: [slè:pká]
ednina
IMENOVALNIK: slę́pk**a**
RODILNIK: slę́pk**e**
DAJALNIK: slę́pk**i**
TOŽILNIK: slę́pk**o**
MESTNIK: pri slę́pk**i**
ORODNIK: s slę̑pk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: slę́pk**i**
RODILNIK: slę̑pk
DAJALNIK: slę́pk**ama**
TOŽILNIK: slę́pk**i**
MESTNIK: pri slę́pk**ah**
ORODNIK: s slę́pk**ama**
množina
IMENOVALNIK: slę́pk**e**
RODILNIK: slę̑pk
DAJALNIK: slę́pk**am**
TOŽILNIK: slę́pk**e**
MESTNIK: pri slę́pk**ah**
ORODNIK: s slę́pk**ami**

IZVOR
↑slep

slógan slógana samostalnik moškega spola
[slógan]
POMEN
kratko, zapomnljivo besedilo, namenjeno širši javnosti, ki zajame, predstavlja bistvo, usmeritev česa

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

lep, udaren, zanimiv, znan slogan | marketinški, oglaševalski, promocijski, reklamni slogan | nov, star slogan | politični, propagandni, turistični slogan | predvolilni, volilni slogan | skupni, uradni slogan

▪ Stranka se na parlamentarne volitve odpravlja z ambicioznim vodstvom in udarnimi *slogani*.

▪ Dobil je naročilo, naj izdela nov *slogan* za pivovarno.

▪ Niti eden med domačimi predvolilnimi *slogani* nima moči, da bi nagovoril kogarkoli.

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

slogan drži, velja | KATERI, ČIGAV slogan se glasi, pravi | slogan govori O ČEM | slogan pove, potrjuje, poudarja, predstavlja, sporoča KAJ | slogan spremlja KAJ, KOGA

▪ 70 let star *slogan* gospe Elizabeth Arden pravi: »Pravica vsake ženske je, da je lepa.«

▪ Če logo, *slogan* ali lik ne sporočajo prave ideje, potem naša znamka ne bo edinstvena.

▪ Če *slogan* nima dovolj pojavljanj, ne postane prepoznaven.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti, nositi slogan | izbrati, predstaviti, spremeniti slogan | pisati slogane | ponavljati, poznati, uporabljati slogan | vpiti, vzklikati slogan

▪ Festival, ki nosi *slogan* »Svet v glasbi«, je svojevrsten organizacijski in umetnostni projekt.

▪ Vzklikali so protivladne *slogane*, pogosto tudi vulgarne.

▪ Avtomobilske tovarne najemajo agencije, da si zanje izmislijo udarne *slogane*, ki kupcem ostanejo v glavah.

▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

končati, začeti s sloganom | nagovarjati, poimenovati, ponašati se, pospremiti, vabiti s sloganom | nastopiti, predstaviti se s sloganom | oglaševati, promovirati, reklamirati s sloganom | prepričati s sloganom

▪ Leta 1984 sta v srcu Manhattna zasnovala Morgans Hotel, ki še danes vabi s *sloganom* Home away from home.

▪ Na županskih volitvah je nastopil z najizvirnejšim *sloganom*, ki je bil hkrati tudi njegov volilni program.

▪ Politične kampanje se vodijo s *slogani* in z manipulacijo človeških čustev.

…

▪ Tehnično zahtevno je bilo pripraviti logotip in *slogan*, ki bosta pravilno izražala vrednote blagovne znamke in naše usmeritve.

▪ Neue Slowenische Kunst se mi je zdel izjemno posrečen *slogan*, saj je šlo resnično za dilemo, ali obstaja nekaj takega kot slovenska umetnost in v čem je njena novost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slógan]

IPA: ['slo:gan]

ednina

IMENOVALNIK: slógan
RODILNIK: slógan**a**
DAJALNIK: slógan**u**
TOŽILNIK: slógan
MESTNIK: pri slógan**u**
ORODNIK: s slógan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: slógan**a**
RODILNIK: slógan**ov**
DAJALNIK: slógan**oma**
TOŽILNIK: slógan**a**
MESTNIK: pri slógan**ih**
ORODNIK: s slógan**oma**

množina

IMENOVALNIK: slógan**i**
RODILNIK: slógan**ov**
DAJALNIK: slógan**om**
TOŽILNIK: slógan**e**
MESTNIK: pri slógan**ih**
ORODNIK: s slógan**i**

TONEMSKO

[slo̍gan]

IPA: [sló:gàn]

ednina

IMENOVALNIK: slo̍gan
RODILNIK: slo̍gan**a**
DAJALNIK: slo̍gan**u**
TOŽILNIK: slo̍gan
MESTNIK: pri slo̍gan**u**
ORODNIK: s slo̍gan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: slo̍gan**a**
RODILNIK: slo̍gan**ov**
DAJALNIK: slo̍gan**oma**
TOŽILNIK: slo̍gan**a**
MESTNIK: pri slo̍gan**ih**
ORODNIK: s slo̍gan**oma**

množina

IMENOVALNIK: slo̍gan**i**
RODILNIK: slo̍gan**ov**
DAJALNIK: slo̍gan**om**
TOŽILNIK: slo̍gan**e**
MESTNIK: pri slo̍gan**ih**
ORODNIK: s slo̍gan**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Slogan* in angl. *slogan* iz škot. *slog(g)orne, slaughgairm* ‘bojni krik’, iz *slaugh* ‘vojska’ + *gairm* ‘krik’

smúč smúča samostalnik moškega spola

[smúč]

POMEN

1. večja sladkovodna plenilska riba zelenkaste barve s koničasto glavo in temnejšimi prečnimi progami; primerjaj lat. *Sander lucioperca*

▪ Barve silikonskih ribic za lov *smuča* so lahko zelo različne.

▪ *Smuč* je riba roparica, ki živi v jezerih in rekah.
▪ Ukvarja se z intenzivno rejo *smuča* in ščuke.

1.1. ta žival kot hrana, jed

▪ Postregli so file *smuča* na poširani zelenjavi z maslom.
▪ Eden od receptov, ki jih vsebuje knjiga, je *smuč* s tatarsko omako.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[smúč]

IPA: ['smu:ʧ]

ednina

IMENOVALNIK: smúč
RODILNIK: smúč**a**
DAJALNIK: smúč**u**
TOŽILNIK: smúč**a**
MESTNIK: pri smúč**u**
ORODNIK: s smúč**em**

dvojina

IMENOVALNIK: smúč**a**
RODILNIK: smúč**ev**
DAJALNIK: smúč**ema**
TOŽILNIK: smúč**a**
MESTNIK: pri smúč**ih**
ORODNIK: s smúč**ema**

množina

IMENOVALNIK: smúč**i**
RODILNIK: smúč**ev**
DAJALNIK: smúč**em**
TOŽILNIK: smúč**e**
MESTNIK: pri smúč**ih**
ORODNIK: s smúč**i**

TONEMSKO

[smûč]

IPA: [smú:ʧ]

ednina

IMENOVALNIK: smûč
RODILNIK: smûč**a**
DAJALNIK: smûč**u**
TOŽILNIK: smûč**a**
MESTNIK: pri smûč**u**
ORODNIK: s smûč**em**

dvojina

IMENOVALNIK: smûč**a**
RODILNIK: smûč**ev**
DAJALNIK: smûč**ema**
TOŽILNIK: smûč**a**
MESTNIK: pri smûč**ih**
ORODNIK: s smûč**ema**

množina

IMENOVALNIK: smûč**i**
RODILNIK: smûč**ev**
DAJALNIK: smûč**em**
TOŽILNIK: smûč**e**
MESTNIK: pri smûč**ih**
ORODNIK: s smûč**i**

IZVOR

= nar. hrv., srb. *smûđ*, *smûč*, sorodno bolg. *smádok*; nejasnega izvora

smučí smučí množinski samostalnik ženskega spola

[smučí]

POMEN

priprava za drsenje, vožnjo po snegu iz dveh podolgovatih na sprednjem koncu navzgor zakrivljenih desk, ki se pritrdita na smučarske čevlje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

alpske, skakalne, slalomske, tekaške, turne, veleslalomske smuči | dolge, klasične, kratke, otroške smuči | hitre, odlične, prave, slabe smuči | lesene, nove, rabljene, stare smuči | tekmovalne smuči

▪ Iz vozila je vzel tekaške *smuči* in se odpravil na tek po urejeni progi.
▪ Kdor resnično želi občutiti naravo, naj si raje pripne turne *smuči*.
▪ Sprevod smučarjev s starodobnimi lesenimi *smučmi* je na trgu sprejelo veliko število obiskovalcev.

▸ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

hoja, pohod, poleti, skoki, tek na smučeh | letalec na smučeh | letenje na smučeh | tekač, tekačica na smučeh | spust na smučeh

▪ S tekom na *smučeh* se ukvarja že vse življenje.
▪ Pri hoji na *smučeh* je delo rok bistvenega pomena za premikanje smučarja.
▪ Tekačica na *smučeh* se je na letošnjih olimpijskih igrah odlično izkazala.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dolžina, oblika smuči | izbira, menjava, priprava, prodaja, proizvodnja, testiranje smuči | model, znamka smuči | par smuči | izdelovalec, proizvajalec, serviser, tovarna smuči

▪ Vsaka prodajalna bo imela lasten servis *smuči* in koles.
▪ Razmišljal sem o izbiri *smuči*, odločil sem se za nov model.
▪ Smučarsko kariero je nadaljeval kot trener in serviser *smuči*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, izbrati, kupiti, zamenjati smuči | izdelovati, namazati, preizkusiti, pripraviti, testirati smuči | natakniti, sneti, pripeti, uporabljati smuči

▪ Šele pred vhodom v hotel snamem *smuči*.
▪ Trenerja sta mi odlično namazala *smuči*.

...

▪ Po strmini se je že kot nekajletni otrok spustil s *smučmi*.
▪ *Smuči* s poudarjenim stranskim lokom je laže obračati in voditi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[smučí]

IPA: [smu'ʧi:]

množina
IMENOVALNIK: smučí
RODILNIK: smučí
DAJALNIK: smučém
TOŽILNIK: smučí
MESTNIK: pri smučéh
ORODNIK: s smučmí

TONEMSKO
[smučî]
IPA: [smuʧíː]
množina
IMENOVALNIK: smučî
RODILNIK: smučí in smučî
DAJALNIK: smučẹ́m in smučẹ̑m
TOŽILNIK: smučî
MESTNIK: pri smučẹ́h
ORODNIK: s smučmí

STALNE ZVEZE

bloške smuči
nekdaj krajše doma izdelane smuči iz navadno bukovega lesa, po izvoru z Bloške planote
▪ Prve *bloške smuči* so bile zelo enostavne – deska, široka od 12 do 14 centimetrov, na eni strani zakrivljena.
▪ Doma narejene *bloške smuči* so moški, ženske in otroci rabili za vse mogoče opravke: s smučmi so hodili v vas, v gostilno, v trgovino.
▪ Slovenci z *bloškimi smučmi* veljamo za najstarejše smučarje okrog Alp, prvi pa je o njih pisal Valvazor konec 17. stoletja.
▪ Obiskovalcem sta nazorno pokazala, kako so se nekoč izdelovale prave *bloške smuči*.

vodne smuči
navadno v množini smučem podobna priprava za drsenje, vožnjo po vodi
▪ Vodnim smučarjem so namenjene *vodne smuči* in ustrezna oblačila, potapljačem pa plavuti in podvodne maske.
▪ Preizkusil sem se na *vodnih smučeh*, nekaj časa je bilo res zabavno, pozneje pa sem se moral prevečkrat pobirati iz vode.
▪ Po vodi švigajo turisti na *vodnih smučeh*.

FRAZEOLOGIJA

lovec na smučeh
biatlonec
▪ Na moškem šprintu na 10 km so imeli znova največ razlogov za veselje skandinavski »*lovci na smučeh*«, ki so zasedli vse tri stopničke na zmagovalnem odru.
▪ Slovenska »*lovca na smučeh*« na zasledovalni tekmi čaka popravljanje vtisa po slabem strelskem nastopu na petkovem šprintu.

IZVOR
↑smučati

sòméstje sòméstja samostalnik srednjega spola
[sòméstje]
POMEN
urbano območje, ki nastane s širitvijo in funkcijskim združevanjem mest, krajev
▪ Od Kopra dalje se obalno *somestje* Koper, Izola, Piran naveže na avtocestno omrežje Slovenije s hitro cesto.
▪ Naselji v praksi že nakazujeta možnost razvoja *somestja* pomembnejšega lokalnega središča.
▪ Mesti Nova Gorica in Gorica, ki skupaj tvorita *somestje*, sta povezani v prvo čezmejno evropsko prestolnico kulture.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[sòméstje]
IPA: [ˈsɔˈmeːstjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: sòméstje
RODILNIK: sòméstja
DAJALNIK: sòméstju
TOŽILNIK: sòméstje
MESTNIK: pri sòméstju
ORODNIK: s sòméstjem
dvojina
IMENOVALNIK: sòméstji
RODILNIK: sòméstij
DAJALNIK: sòméstjema
TOŽILNIK: sòméstji
MESTNIK: pri sòméstjih
ORODNIK: s sòméstjema
množina
IMENOVALNIK: sòméstja
RODILNIK: sòméstij
DAJALNIK: sòméstjem
TOŽILNIK: sòméstja
MESTNIK: pri sòméstjih
ORODNIK: s sòméstji
TONEMSKO
[sòmẹ̑stje]
IPA: [sɔ́méːstjɛ̀]
ednina
IMENOVALNIK: sòmẹ̑stje
RODILNIK: sòmẹ̑stja
DAJALNIK: sòmẹ̑stju
TOŽILNIK: sòmẹ̑stje
MESTNIK: pri sòmẹ̑stju
ORODNIK: s sòmẹ̑stjem
dvojina
IMENOVALNIK: sòmẹ̑stji
RODILNIK: sòmẹ̑stij
DAJALNIK: sòmẹ̑stjema
TOŽILNIK: sòmẹ̑stji
MESTNIK: pri sòmẹ̑stjih
ORODNIK: s sòmẹ̑stjema
množina
IMENOVALNIK: sòmẹ̑stja
RODILNIK: sòmẹ̑stij
DAJALNIK: sòmẹ̑stjem

TOŽILNIK: sòmȇstj**a**
MESTNIK: pri sòmȇstj**ih**
ORODNIK: s sòmȇstj**i**

IZVOR
pslov. **sǫ..*, **sъ* ʻskupaj, z..ʼ < ide. **som* iz **sem-* ʻeden, enoten, združenʼ + ↑mesto

spektákel spektákla samostalnik moškega spola

[spektákəl]
POMEN
1. predstava, film z veličastnimi, slikovitimi prizori, bogato scenografijo
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
akcijski, pustolovski, vojni, zgodovinski, znanstvenofantastični spektakel | epski spektakel | gledališki, filmski, odrski spektakel | hollywoodski spektakel
▪ Akcijski *spektakel* je epska zgodba o ljubezni, izgubi in domoljubju.
▪ Na odru je zaživela predstava Kralj Lear, veliki gledališki *spektakel*, ki je združil plejado pomembnih gledaliških ustvarjalcev.
▪ Pogosto si doma ogledava kakšen film, jaz imam najraje zgodovinske *spektakle*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
posneti, režirati spektakel
▪ Film je režiral mojster akcijskih *spektaklov*.
▪ Lahko pričakujemo, da boste nekoč snemali *spektakle*, kot je Kleopatra?
...
▪ V kinematografe prihaja nov izdelek priznanega režiserja *spektaklov*.
2. navadno ekspresivno dogodek, dogajanje, ki vzbuja pozornost zaradi velike zanimivosti, slikovitosti, razsežnosti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
boksarski, košarkarski, nogometni, rokometni, športni spektakel | glasbeni, koncertni, operni, plesni spektakel | medijski, televizijski, vizualni spektakel | modni spektakel | nepozaben, pravi, velik, vrhunski spektakel | otvoritveni spektakel
▪ Organizatorji turnirja so obljubljali velik *spektakel*, ki naj bi odtehtal ceno vstopnice.
▪ Izvedba tragične ljubezenske zgodbe iz starega Egipta bo zelo verjetno obveljala za glasbeni *spektakel* leta.
▪ Rdeča preproga na podelitvi oskarjev je vplivnejši modni *spektakel* kot kateri koli teden mode.
▪ Operna publika je vse zahtevnejša, ne zadostuje ji več glasba, ampak zahteva tudi vizualni *spektakel*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
doživeti, ogledati si, spremljati spektakel | napovedovati, obljubljati, pričakovati spektakel | narediti, organizirati, pripraviti, prirediti, uprizoriti spektakel
▪ Vsako leto se ob izboru za miss potrudimo pripraviti *spektakel*.
▪ Izžrebali so 40 tisoč srečnežev, ki si bodo lahko *spektakel* ogledali na stadionu.
▪ Navijači pričakujejo zmago izbrancev trenerja, organizatorji pa obljubljajo pravi *spektakel*.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
spektakel se obeta | spektakel poteka, se začne, se zgodi
▪ Obeta se *spektakel*, ker je tudi proga tako speljana, da bo dirka razgibana.
▪ *Spektakel* bo potekal na zadnji dan letošnjega leta.
▸ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
poskrbeti za spektakel
▪ Na Kongresni trg je pripeljal okoli sto plesalcev in poskrbel za pravi *spektakel*.
▪ Gre za odličen glasbeni *spektakel* z bleščečo kostumografijo.
...
▪ Bliža se eden od velikih *spektaklov* v dvorani Tivoli.
▪ Med vidnejšimi udeleženci *spektakla* so bili trije slovenski košarkarji.
3. navadno slabšalno dogodek, dogajanje, s katerim se želi vzbuditi pozornost
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
politični spektakel
▪ Nenehno uprizarjanje političnih *spektaklov* je dokaz, da je strankarsko življenje brez vsakršne tradicije in manire.
▪ Poplava bolj ali manj okusnih predstav, ki jih uprizarjajo vse politične stranke, kaže, da smo že na odprti sceni predvolilnega *spektakla*.
...
▪ Dozdeva se mi, da skušate iz znanosti delati *spektakel*.
▪ Vsi so se spraševali, zakaj se je vlada ravno zdaj odločila delati ta *spektakel* in kakšne koristi na volitvah si obeta od tega.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spektákəl]
IPA: [spɛkˈtaːkəl]
ednina
IMENOVALNIK: spektákel
RODILNIK: spektákl**a**
DAJALNIK: spektákl**u**
TOŽILNIK: spektákel
MESTNIK: pri spektákl**u**
ORODNIK: s spektákl**om**
dvojina
IMENOVALNIK: spektákl**a**
RODILNIK: spektákl**ov**
DAJALNIK: spektákl**oma**
TOŽILNIK: spektákl**a**
MESTNIK: pri spektákl**ih**
ORODNIK: s spektákl**oma**
množina
IMENOVALNIK: spektákl**i**
RODILNIK: spektákl**ov**
DAJALNIK: spektákl**om**
TOŽILNIK: spektákl**e**

MESTNIK: pri spektákl**ih**
ORODNIK: s spektákl**i**

TONEMSKO
[spektákəl]
IPA: [spɛktà:kə́l]

ednina
IMENOVALNIK: spektákel
RODILNIK: spektákl**a**
DAJALNIK: spektákl**u**
TOŽILNIK: spektákel
MESTNIK: pri spektákl**u**
ORODNIK: s spektákl**om**

dvojina
IMENOVALNIK: spektákl**a**
RODILNIK: spektákl**ov** tudi spektâkl**ov**
DAJALNIK: spektákl**oma**
TOŽILNIK: spektákl**a**
MESTNIK: pri spektákl**ih** tudi pri spektâkl**ih**
ORODNIK: s spektákl**oma**

množina
IMENOVALNIK: spektákl**i**
RODILNIK: spektákl**ov** tudi spektâkl**ov**
DAJALNIK: spektákl**om**
TOŽILNIK: spektákl**e**
MESTNIK: pri spektákl**ih** tudi pri spektâkl**ih**
ORODNIK: s spektákl**i** tudi s spektâkl**i**

STALNE ZVEZE

družba spektakla
iz filozofije prepričanje, da v moderni potrošniški družbi prikaz, predstavitev pojavov, dogodkov nadomešča njihovo nekdanje pristno, osebno doživljanje
▪ Razstava problematizira postopke in načine prikazovanja človeškega telesa, ki so tipični za obdobje *družbe spektakla*.
▪ Prej je kakšen z oskarjem nagrajeni film morda kaj pomenil tudi za filmsko zgodovino, v medijski *družbi spektakla* pa je spektakularna nagrada pomembnejša od samega filma.
▪ Živimo v *družbi spektakla*, v kateri je težko doseči potrebno notranjo tišino, da bi v njej vzklil proces kakovostnega mišljenja.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Spektakel* iz lat. *spectāculum* ‘prizor, pogled, gledališče’, iz *spectāre* ‘gledati, opazovati’

spektakuláren spektakulárna spektakulárno
pridevnik
[spektakulárən]
POMEN
1. ki vzbuja pozornost zaradi velike zanimivosti, slikovitosti, razsežnosti
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
spektakularen boj, dogodek, dvoboj, finale, prizor, šov | spektakularen film, koncert, nastop | spektakularen gol, skok, zadetek | spektakularna akcija, dirka, igra, tekma | spektakularna otvoritev, predstavitev ČESA | spektakularna poroka, predstava, prireditev, uprizoritev ČESA
▪ Pariške zvezde na odru vedno priredijo *spektakularno* predstavo.
▪ Luc Besson je ustvaril *spektakularen* znanstvenofantastični film s prepričljivimi in tehnološko zahtevnimi efekti.
▪ Prva izvedba zimske lige v malem nogometu na odboj se je končala s *spektakularnim* finalom.
▪ Poroko si predstavljata kot resnično *spektakularen* dogodek.
▸ prisl. + **prid. beseda**
▪ Predstava je vsako leto lepša in bolj *spektakularna*.

1.1. ki vzbuja pozornost zaradi izstopajočih, nepričakovanih lastnosti
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
spektakularen dosežek, rezultat, uspeh | spektakularen padec | spektakularen pobeg, rop | spektakularen pogled, razgled | spektakularen posnetek | spektakularna aretacija, kraja, nesreča | spektakularna pokrajina | spektakularna poteza, zmaga | spektakularno odkritje
▪ Naše gospodarstvo se s kakšnimi *spektakularnimi* dosežki v zadnjih dveh mesecih ne more pohvaliti.
▪ Vesoljski teleskop je poskrbel za *spektakularen* posnetek bližnje spiralne galaksije.
▪ Na stezi se je zgodila *spektakularna* nesreča in vodstvo tekmovanja je dirko prekinilo.
▪ Rop draguljarne je bil eden najbolj odmevnih in *spektakularnih* ropov.

1.2. s katerim se želi vzbuditi pozornost
▪ S *spektakularnim* odstopom je jasno pokazal, da ima politične in voditeljske ambicije.
▪ Za ljubezen niso nujne *spektakularne* poteze ali geste, ki jih vidimo na filmskih platnih.
▪ Zlo v svojih začetkih nikoli ni *spektakularno*.

2. kot samostalnik, ekspresivno kar vzbuja pozornost
▪ Direktorjem je dejal, naj ne pričakujejo nič *spektakularnega*, saj je ekonomska politika vlade že kar dolgočasno stabilna.
▪ Dejal je, da nihče ni pričakoval česa *spektakularnega*, toda narejen je bil pomemben korak.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spektakulárən]
IPA: [spɛktakuˈla:ɾən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: spektakuláren
določno spektakulárn**i**
RODILNIK: spektakulárn**ega**

DAJALNIK: spektakulárn**emu**
TOŽILNIK: spektakuláren
določno spektakulárn**i**
živo spektakulárn**ega**
MESTNIK: pri spektakulárn**em**
ORODNIK: s spektakulárn**im**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárn**a**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**ima**
TOŽILNIK: spektakulárn**a**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**ima**

množina
IMENOVALNIK: spektakulárn**i**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**im**
TOŽILNIK: spektakulárn**e**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: spektakulárn**a**
RODILNIK: spektakulárn**e**
DAJALNIK: spektakulárn**i**
TOŽILNIK: spektakulárn**o**
MESTNIK: pri spektakulárn**i**
ORODNIK: s spektakulárn**o**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárn**i**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**ima**
TOŽILNIK: spektakulárn**i**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**ima**

množina
IMENOVALNIK: spektakulárn**e**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**im**
TOŽILNIK: spektakulárn**e**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: spektakulárn**o**
RODILNIK: spektakulárn**ega**
DAJALNIK: spektakulárn**emu**
TOŽILNIK: spektakulárn**o**
MESTNIK: pri spektakulárn**em**
ORODNIK: s spektakulárn**im**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárn**i**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**ima**
TOŽILNIK: spektakulárn**i**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**ima**

množina
IMENOVALNIK: spektakulárn**a**
RODILNIK: spektakulárn**ih**
DAJALNIK: spektakulárn**im**
TOŽILNIK: spektakulárn**a**
MESTNIK: pri spektakulárn**ih**
ORODNIK: s spektakulárn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**i**
RODILNIK: spektakulárnejš**ega**
DAJALNIK: spektakulárnejš**emu**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**i**
živo spektakulárnejš**ega**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**em**
ORODNIK: s spektakulárnejš**im**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**a**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**ima**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**a**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**i**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**a**
RODILNIK: spektakulárnejš**e**
DAJALNIK: spektakulárnejš**i**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**o**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**i**
ORODNIK: s spektakulárnejš**o**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**i**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**ima**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**i**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**e**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**e**
RODILNIK: spektakulárnejš**ega**
DAJALNIK: spektakulárnejš**emu**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**em**
ORODNIK: s spektakulárnejš**im**

dvojina
IMENOVALNIK: spektakulárnejš**i**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**ima**

TOŽILNIK: spektakulárnejš**i**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulárnejš**a**
RODILNIK: spektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: spektakulárnejš**a**
MESTNIK: pri spektakulárnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulárnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj spektakuláren

ženski spol

EDNINA: bòlj spektakulárn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj spektakulárn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ega** in nájspektakulárnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**emu** in nájspektakulárnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
živo nàjspektakulárnejš**ega** in nájspektakulárnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**em** in pri nájspektakulárnejš**em**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**im** in z nájspektakulárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**a** in nájspektakulárnejš**a**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**ima** in nájspektakulárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**a** in nájspektakulárnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**ima** in z nájspektakulárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**im** in nájspektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**imi** in z nájspektakulárnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**a** in nájspektakulárnejš**a**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**o** in nájspektakulárnejš**o**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**i** in pri nájspektakulárnejš**i**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**o** in z nájspektakulárnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**ima** in nájspektakulárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**ima** in z nájspektakulárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**im** in nájspektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**imi** in z nájspektakulárnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ega** in nájspektakulárnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**emu** in nájspektakulárnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**e** in nájspektakulárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**em** in pri nájspektakulárnejš**em**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**im** in z nájspektakulárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**

DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**ima** in nájspektakulárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**i** in nájspektakulárnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**ima** in z nájspektakulárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspektakulárnejš**a** in nájspektakulárnejš**a**
RODILNIK: nàjspektakulárnejš**ih** in nájspektakulárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulárnejš**im** in nájspektakulárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspektakulárnejš**a** in nájspektakulárnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspektakulárnejš**ih** in pri nájspektakulárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulárnejš**imi** in z nájspektakulárnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spektakuláren

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spektakulárn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spektakulárn**o**

TONEMSKO

[spektakulârən]

IPA: [spɛktakulá:ɾən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulâren
določno spektakulârn**i**
RODILNIK: spektakulârn**ega**
DAJALNIK: spektakulârn**emu**
TOŽILNIK: spektakulâren
določno spektakulârn**i**
živo spektakulârn**ega**
MESTNIK: pri spektakulârn**em**
ORODNIK: s spektakulârn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârn**a**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**ima**
TOŽILNIK: spektakulârn**a**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârn**i**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**im**
TOŽILNIK: spektakulârn**e**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulârn**a**
RODILNIK: spektakulârn**e**
DAJALNIK: spektakulârn**i**
TOŽILNIK: spektakulârn**o**
MESTNIK: pri spektakulârn**i**
ORODNIK: s spektakulârn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârn**i**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**ima**
TOŽILNIK: spektakulârn**i**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârn**e**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**im**
TOŽILNIK: spektakulârn**e**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulârn**o**
RODILNIK: spektakulârn**ega**
DAJALNIK: spektakulârn**emu**
TOŽILNIK: spektakulârn**o**
MESTNIK: pri spektakulârn**em**
ORODNIK: s spektakulârn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârn**i**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**ima**
TOŽILNIK: spektakulârn**i**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârn**a**
RODILNIK: spektakulârn**ih**
DAJALNIK: spektakulârn**im**
TOŽILNIK: spektakulârn**a**
MESTNIK: pri spektakulârn**ih**
ORODNIK: s spektakulârn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**i**
RODILNIK: spektakulârnejš**ega**
DAJALNIK: spektakulârnejš**emu**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**i**
živo spektakulârnejš**ega**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**em**
ORODNIK: s spektakulârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**a**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**a**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**i**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**im**

TOŽILNIK: spektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**a**
RODILNIK: spektakulârnejš**e**
DAJALNIK: spektakulârnejš**i**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**o**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**i**
ORODNIK: s spektakulârnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**i**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**i**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**e**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**im**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**e**
RODILNIK: spektakulârnejš**ega**
DAJALNIK: spektakulârnejš**emu**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**em**
ORODNIK: s spektakulârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**i**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**i**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spektakulârnejš**a**
RODILNIK: spektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: spektakulârnejš**im**
TOŽILNIK: spektakulârnejš**a**
MESTNIK: pri spektakulârnejš**ih**
ORODNIK: s spektakulârnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj spektakulâren

ženski spol

EDNINA: bȍlj spektakulârn**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj spektakulârn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
RODILNIK: nâjspektakulârnejš**ega** in nâjspektakulârnejš**ega**
DAJALNIK: nâjspektakulârnejš**emu** in nâjspektakulârnejš**emu**
TOŽILNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
živo nâjspektakulârnejš**ega** in nâjspektakulârnejš**ega**
MESTNIK: pri nâjspektakulârnejš**em** in pri nâjspektakulârnejš**em**
ORODNIK: z nâjspektakulârnejš**im** in z nâjspektakulârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjspektakulârnejš**a** in nâjspektakulârnejš**a**
RODILNIK: nâjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nâjspektakulârnejš**ima** in nâjspektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: nâjspektakulârnejš**a** in nâjspektakulârnejš**a**
MESTNIK: pri nâjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**
ORODNIK: z nâjspektakulârnejš**ima** in z nâjspektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
RODILNIK: nâjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nâjspektakulârnejš**im** in nâjspektakulârnejš**im**
TOŽILNIK: nâjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri nâjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**
ORODNIK: z nâjspektakulârnejš**imi** in z nâjspektakulârnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjspektakulârnejš**a** in nâjspektakulârnejš**a**
RODILNIK: nâjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
DAJALNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
TOŽILNIK: nâjspektakulârnejš**o** in nâjspektakulârnejš**o**
MESTNIK: pri nâjspektakulârnejš**i** in pri nâjspektakulârnejš**i**
ORODNIK: z nâjspektakulârnejš**o** in z nâjspektakulârnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
RODILNIK: nâjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nâjspektakulârnejš**ima** in nâjspektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: nâjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
MESTNIK: pri nâjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**

ORODNIK: z nàjspektakulârnejš**ima** in z nâjspektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
RODILNIK: nàjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulârnejš**im** in nâjspektakulârnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulârnejš**imi** in z nâjspektakulârnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
RODILNIK: nàjspektakulârnejš**ega** in nâjspektakulârnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspektakulârnejš**emu** in nâjspektakulârnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspektakulârnejš**e** in nâjspektakulârnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspektakulârnejš**em** in pri nâjspektakulârnejš**em**
ORODNIK: z nàjspektakulârnejš**im** in z nâjspektakulârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
RODILNIK: nàjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulârnejš**ima** in nâjspektakulârnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspektakulârnejš**i** in nâjspektakulârnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulârnejš**ima** in z nâjspektakulârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspektakulârnejš**a** in nâjspektakulârnejš**a**
RODILNIK: nàjspektakulârnejš**ih** in nâjspektakulârnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspektakulârnejš**im** in nâjspektakulârnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspektakulârnejš**a** in nâjspektakulârnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspektakulârnejš**ih** in pri nâjspektakulârnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspektakulârnejš**imi** in z nâjspektakulârnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spektakulâren

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spektakulârn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spektakulârn**o**

IZVOR

prevzeto (in prilagojeno) iz nem. *Spektakulär* ali frc. *spectaculaire* ali angl. *spectacular*, iz ↑spektakel

spektakulárno prislov

[spektakulárno]

POMEN

1. takó, da se zaradi velike zanimivosti, slikovitosti, razsežnosti vzbuja pozornost

▸ **prisl.** + glag.

spektakularno aretirati KOGA | spektakularno odpreti KAJ

▪ Na dvorišču knežjega dvorca bodo *spektakularno* odprli poletni festival.
▪ Pripadniki specialne enote policije so *spektakularno* rešili skupino talcev.
▪ Kriminalisti so ga *spektakularno* aretirali in mu na roke nataknili lisice.

▸ **prisl.** + prid. beseda

▪ Ker gre za izrazito akcijski film, je vse podrejeno *spektakularno* posnetim podrobnostim, od eksplozij, zaletavanj z avtomobili, kaskaderskih ekshibicij do borilnih veščin.

1.1. takó, da zaradi izstopajočih, nepričakovanih lastnosti vzbuja pozornost

▸ **prisl.** + glag.

spektakularno pasti | spektakularno pobegniti

▪ Na tekmi smučarjev skakalcev je *spektakularno* padel, a jo je na srečo poceni odnesel.
▪ Mislim, da se je stopnja sofistikacije domačega managementa *spektakularno* izboljšala.
▪ Pravega uspeha ni bilo vse do leta 1987, ko se je *spektakularno* vrnil na pop sceno.
▪ Že v prvi rundi je *spektakularno* premagala hrvaško prvakinjo, ki je borbo predala.

...

▪ Slovenija je *spektakularno* lepa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spektakulárno]
IPA: [spɛktaku'la:rnɔ]
OSNOVNIK: spektakulárno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj spektakulárno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: spektakulárneje in spektakulárnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj spektakulárno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjspektakulárneje in nájspektakulárneje nàjspektakulárnejše in nájspektakulárnejše

TONEMSKO
[spektakulârno]
IPA: [spɛktakulá:rnɔ̀]
OSNOVNIK: spektakulârno
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bȍlj spektakulârno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: spektakulârneje in spektakulârnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nȁjbolj in nâjbolj spektakulârno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nȁjspektakulârneje in nâjspektakulârneje nȁjspektakulârnejše in nâjspektakulârnejše

IZVOR
↑spektakularen

spéven spévna spévno pridevnik

[spévən]
POMEN
ki ima izrazito, prijetno melodijo, zvočno podobo ali se da brez večjega truda peti, izvajati
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
speven jezik | speven komad | speven pop, punk, rock | speven refren | spevna balada, glasba, pesem, skladba | spevna melodija | spevno besedilo
▪ Skupina je za *spevno* skladbo posnela videospot.
▪ Opereta s *spevnimi* melodijami in ljubezensko zgodbo je vse od svojega nastanka zelo priljubljena.
▪ Tu živijo gostoljubni ljudje s *spevno* narečno govorico, ki je naključnim obiskovalcem težko razumljiva.
...
▪ Zmagovalna pesem ni melodična, ni *spevna*, besedilo je trdo in ne gre v uho.
▪ Pavčkov pesniški jezik je inventiven, *speven*, igriv, zato ga uvrščamo med klasike slovenske mladinske poezije.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spévən]
IPA: [ˈspe:vən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: spéven
določno spévn**i**
RODILNIK: spévn**ega**
DAJALNIK: spévn**emu**
TOŽILNIK: spéven
določno spévn**i**
živo spévn**ega**
MESTNIK: pri spévn**em**
ORODNIK: s spévn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: spévn**a**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**ima**
TOŽILNIK: spévn**a**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**ima**
množina
IMENOVALNIK: spévn**i**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**im**
TOŽILNIK: spévn**e**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: spévn**a**
RODILNIK: spévn**e**
DAJALNIK: spévn**i**
TOŽILNIK: spévn**o**
MESTNIK: pri spévn**i**
ORODNIK: s spévn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: spévn**i**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**ima**
TOŽILNIK: spévn**i**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**ima**
množina
IMENOVALNIK: spévn**e**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**im**
TOŽILNIK: spévn**e**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: spévn**o**
RODILNIK: spévn**ega**
DAJALNIK: spévn**emu**
TOŽILNIK: spévn**o**
MESTNIK: pri spévn**em**
ORODNIK: s spévn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: spévn**i**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**ima**
TOŽILNIK: spévn**i**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**ima**
množina
IMENOVALNIK: spévn**a**
RODILNIK: spévn**ih**
DAJALNIK: spévn**im**
TOŽILNIK: spévn**a**
MESTNIK: pri spévn**ih**
ORODNIK: s spévn**imi**
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: spévnejš**i**
RODILNIK: spévnejš**ega**
DAJALNIK: spévnejš**emu**
TOŽILNIK: spévnejš**i**

živo spévnejš**ega**
MESTNIK: pri spévnejš**em**
ORODNIK: s spévnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spévnejš**a**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**ima**
TOŽILNIK: spévnejš**a**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spévnejš**i**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**im**
TOŽILNIK: spévnejš**e**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spévnejš**a**
RODILNIK: spévnejš**e**
DAJALNIK: spévnejš**i**
TOŽILNIK: spévnejš**o**
MESTNIK: pri spévnejš**i**
ORODNIK: s spévnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spévnejš**i**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**ima**
TOŽILNIK: spévnejš**i**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spévnejš**e**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**im**
TOŽILNIK: spévnejš**e**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spévnejš**e**
RODILNIK: spévnejš**ega**
DAJALNIK: spévnejš**emu**
TOŽILNIK: spévnejš**e**
MESTNIK: pri spévnejš**em**
ORODNIK: s spévnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spévnejš**i**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**ima**
TOŽILNIK: spévnejš**i**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spévnejš**a**
RODILNIK: spévnejš**ih**
DAJALNIK: spévnejš**im**
TOŽILNIK: spévnejš**a**
MESTNIK: pri spévnejš**ih**
ORODNIK: s spévnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj spéven

ženski spol

EDNINA: bòlj spévn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj spévn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
RODILNIK: nàjspévnejš**ega** in nájspévnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspévnejš**emu** in nájspévnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
živo nàjspévnejš**ega** in nájspévnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**em** in pri nájspévnejš**em**
ORODNIK: z nàjspévnejš**im** in z nájspévnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**a** in nájspévnejš**a**
RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**ima** in nájspévnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**a** in nájspévnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**ima** in z nájspévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**im** in nájspévnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**imi** in z nájspévnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**a** in nájspévnejš**a**
RODILNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**
DAJALNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**o** in nájspévnejš**o**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**i** in pri nájspévnejš**i**
ORODNIK: z nàjspévnejš**o** in z nájspévnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**ima** in nájspévnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**ima** in z nájspévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**

RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**im** in nájspévnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**imi** in z nájspévnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**
RODILNIK: nàjspévnejš**ega** in nájspévnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspévnejš**emu** in nájspévnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**e** in nájspévnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**em** in pri nájspévnejš**em**
ORODNIK: z nàjspévnejš**im** in z nájspévnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**ima** in nájspévnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**i** in nájspévnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**ima** in z nájspévnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspévnejš**a** in nájspévnejš**a**
RODILNIK: nàjspévnejš**ih** in nájspévnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspévnejš**im** in nájspévnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspévnejš**a** in nájspévnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspévnejš**ih** in pri nájspévnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspévnejš**imi** in z nájspévnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spéven

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spévn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj spévn**o**

TONEMSKO

[spe̍vən]

IPA: [spè:ʊə́n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spe̍ven
določno spe̍vn**i**
RODILNIK: spe̍vn**ega**
DAJALNIK: spe̍vn**emu**
TOŽILNIK: spe̍ven
določno spe̍vn**i**
živo spe̍vn**ega**
MESTNIK: pri spe̍vn**em**
ORODNIK: s spe̍vn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spe̍vn**a**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**ima**
TOŽILNIK: spe̍vn**a**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spe̍vn**i**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**im**
TOŽILNIK: spe̍vn**e**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spe̍vn**a**
RODILNIK: spe̍vn**e**
DAJALNIK: spe̍vn**i**
TOŽILNIK: spe̍vn**o**
MESTNIK: pri spe̍vn**i**
ORODNIK: s spe̍vn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spe̍vn**i**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**ima**
TOŽILNIK: spe̍vn**i**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spe̍vn**e**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**im**
TOŽILNIK: spe̍vn**e**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spe̍vn**o**
RODILNIK: spe̍vn**ega**
DAJALNIK: spe̍vn**emu**
TOŽILNIK: spe̍vn**o**
MESTNIK: pri spe̍vn**em**
ORODNIK: s spe̍vn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spe̍vn**i**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**ima**
TOŽILNIK: spe̍vn**i**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spe̍vn**a**
RODILNIK: spe̍vn**ih**
DAJALNIK: spe̍vn**im**
TOŽILNIK: spe̍vn**a**
MESTNIK: pri spe̍vn**ih**
ORODNIK: s spe̍vn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**i**
RODILNIK: spḗvnejš**ega**
DAJALNIK: spḗvnejš**emu**
TOŽILNIK: spḗvnejš**i**
živo spḗvnejš**ega**
MESTNIK: pri spḗvnejš**em**
ORODNIK: s spḗvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**a**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**ima**
TOŽILNIK: spḗvnejš**a**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**i**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**im**
TOŽILNIK: spḗvnejš**e**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**a**
RODILNIK: spḗvnejš**e**
DAJALNIK: spḗvnejš**i**
TOŽILNIK: spḗvnejš**o**
MESTNIK: pri spḗvnejš**i**
ORODNIK: s spḗvnejš**o**
dvojina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**i**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**ima**
TOŽILNIK: spḗvnejš**i**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**e**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**im**
TOŽILNIK: spḗvnejš**e**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**e**
RODILNIK: spḗvnejš**ega**
DAJALNIK: spḗvnejš**emu**
TOŽILNIK: spḗvnejš**e**
MESTNIK: pri spḗvnejš**em**
ORODNIK: s spḗvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**i**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**ima**
TOŽILNIK: spḗvnejš**i**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: spḗvnejš**a**
RODILNIK: spḗvnejš**ih**
DAJALNIK: spḗvnejš**im**
TOŽILNIK: spḗvnejš**a**
MESTNIK: pri spḗvnejš**ih**
ORODNIK: s spḗvnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: bölj spḗven
ženski spol
EDNINA: bölj spḗvn**a**
srednji spol
EDNINA: bölj spḗvn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**
RODILNIK: nȁjspḗvnejš**ega** in nâjspḗvnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjspḗvnejš**emu** in nâjspḗvnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**
živo nȁjspḗvnejš**ega** in nâjspḗvnejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjspḗvnejš**em** in pri nâjspḗvnejš**em**
ORODNIK: z nȁjspḗvnejš**im** in z nâjspḗvnejš**im**
dvojina
IMENOVALNIK: nȁjspḗvnejš**a** in nâjspḗvnejš**a**
RODILNIK: nȁjspḗvnejš**ih** in nâjspḗvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjspḗvnejš**ima** in nâjspḗvnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjspḗvnejš**a** in nâjspḗvnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjspḗvnejš**ih** in pri nâjspḗvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjspḗvnejš**ima** in z nâjspḗvnejš**ima**
množina
IMENOVALNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**
RODILNIK: nȁjspḗvnejš**ih** in nâjspḗvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjspḗvnejš**im** in nâjspḗvnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjspḗvnejš**e** in nâjspḗvnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjspḗvnejš**ih** in pri nâjspḗvnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjspḗvnejš**imi** in z nâjspḗvnejš**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: nȁjspḗvnejš**a** in nâjspḗvnejš**a**
RODILNIK: nȁjspḗvnejš**e** in nâjspḗvnejš**e**
DAJALNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**
TOŽILNIK: nȁjspḗvnejš**o** in nâjspḗvnejš**o**
MESTNIK: pri nȁjspḗvnejš**i** in pri nâjspḗvnejš**i**
ORODNIK: z nȁjspḗvnejš**o** in z nâjspḗvnejš**o**
dvojina
IMENOVALNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**
RODILNIK: nȁjspḗvnejš**ih** in nâjspḗvnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjspḗvnejš**ima** in nâjspḗvnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjspḗvnejš**i** in nâjspḗvnejš**i**

MESTNIK: pri nȁjspẹ́vnejši**h** in pri nâjspẹ́vnejši**h**
ORODNIK: z nȁjspẹ́vnejši**ma** in z nâjspẹ́vnejši**ma**

množina

IMENOVALNIK: nȁjspẹ́vnejše in nâjspẹ́vnejše
RODILNIK: nȁjspẹ́vnejši**h** in nâjspẹ́vnejši**h**
DAJALNIK: nȁjspẹ́vnejši**m** in nâjspẹ́vnejši**m**
TOŽILNIK: nȁjspẹ́vnejše in nâjspẹ́vnejše
MESTNIK: pri nȁjspẹ́vnejši**h** in pri nâjspẹ́vnejši**h**
ORODNIK: z nȁjspẹ́vnejši**mi** in z nâjspẹ́vnejši**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjspẹ́vnejše in nâjspẹ́vnejše
RODILNIK: nȁjspẹ́vnejš**ega** in nâjspẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjspẹ́vnejš**emu** in nâjspẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjspẹ́vnejše in nâjspẹ́vnejše
MESTNIK: pri nȁjspẹ́vnejš**em** in pri nâjspẹ́vnejš**em**
ORODNIK: z nȁjspẹ́vnejši**m** in z nâjspẹ́vnejši**m**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
RODILNIK: nȁjspẹ́vnejši**h** in nâjspẹ́vnejši**h**
DAJALNIK: nȁjspẹ́vnejši**ma** in nâjspẹ́vnejši**ma**
TOŽILNIK: nȁjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjspẹ́vnejši**h** in pri nâjspẹ́vnejši**h**
ORODNIK: z nȁjspẹ́vnejši**ma** in z nâjspẹ́vnejši**ma**

množina

IMENOVALNIK: nȁjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
RODILNIK: nȁjspẹ́vnejši**h** in nâjspẹ́vnejši**h**
DAJALNIK: nȁjspẹ́vnejši**m** in nâjspẹ́vnejši**m**
TOŽILNIK: nȁjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjspẹ́vnejši**h** in pri nâjspẹ́vnejši**h**
ORODNIK: z nȁjspẹ́vnejši**mi** in z nâjspẹ́vnejši**mi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj spẹ́ven

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj spẹ́vn**a**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj spẹ́vn**o**

in

[spẹ́vən]
IPA: [spèːʊə́n]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́ven
določno spẹ́vn**i**
RODILNIK: spẹ́vn**ega**
DAJALNIK: spẹ́vn**emu**
TOŽILNIK: spẹ́ven
določno spẹ́vn**i**
živo spẹ́vn**ega**
MESTNIK: pri spẹ́vn**em**
ORODNIK: s spẹ́vn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**a**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vn**a**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**i**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**im**
TOŽILNIK: spẹ́vn**e**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ̑vn**a**
RODILNIK: spẹ́vn**e** tudi spẹ̑vn**e**
DAJALNIK: spẹ́vn**i** tudi spẹ̑vn**i**
TOŽILNIK: spẹ́vn**o** tudi spẹ̑vn**o**
MESTNIK: pri spẹ́vn**i** tudi pri spẹ̑vn**i**
ORODNIK: s spẹ́vn**o** tudi s spẹ̑vn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**i**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vn**i**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**e**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**im**
TOŽILNIK: spẹ́vn**e**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**o**
RODILNIK: spẹ́vn**ega**
DAJALNIK: spẹ́vn**emu**
TOŽILNIK: spẹ́vn**o**
MESTNIK: pri spẹ́vn**em**
ORODNIK: s spẹ́vn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**i**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vn**i**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vn**a**
RODILNIK: spẹ́vn**ih**
DAJALNIK: spẹ́vn**im**

TOŽILNIK: spẹ́vn**a**
MESTNIK: pri spẹ́vn**ih**
ORODNIK: s spẹ́vn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**i**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**i**
živo spẹ́vnejš**ega**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**em**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**a**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**a**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**i**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**im**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**a**
RODILNIK: spẹ́vnejš**e**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**i**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**o**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**i**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**i**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**e**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**im**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**e**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**e**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**e**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**em**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**i**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: spẹ́vnejš**a**
RODILNIK: spẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: spẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: spẹ́vnejš**a**
MESTNIK: pri spẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj spẹ́ven

ženski spol

EDNINA: bölj spẹ́vn**a**

srednji spol

EDNINA: bölj spẹ́vn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
RODILNIK: nâjspẹ́vnejš**ega** in nâjspẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: nâjspẹ́vnejš**emu** in nâjspẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: nâjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
živo nâjspẹ́vnejš**ega** in nâjspẹ́vnejš**ega**
MESTNIK: pri nâjspẹ́vnejš**em** in pri nâjspẹ́vnejš**em**
ORODNIK: z nâjspẹ́vnejš**im** in z nâjspẹ́vnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
RODILNIK: nâjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nâjspẹ́vnejš**ima** in nâjspẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: nâjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
MESTNIK: pri nâjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nâjspẹ́vnejš**ima** in z nâjspẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nâjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
RODILNIK: nâjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nâjspẹ́vnejš**im** in nâjspẹ́vnejš**im**
TOŽILNIK: nâjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
MESTNIK: pri nâjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nâjspẹ́vnejš**imi** in z nâjspẹ́vnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
RODILNIK: nâjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
DAJALNIK: nâjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
TOŽILNIK: nâjspẹ́vnejš**o** in nâjspẹ́vnejš**o**
MESTNIK: pri nâjspẹ́vnejš**i** in pri nâjspẹ́vnejš**i**
ORODNIK: z nâjspẹ́vnejš**o** in z nâjspẹ́vnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**

RODILNIK: nàjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspẹ́vnejš**ima** in nâjspẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspẹ́vnejš**ima** in z nâjspẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
RODILNIK: nàjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspẹ́vnejš**im** in nâjspẹ́vnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspẹ́vnejš**imi** in z nâjspẹ́vnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
RODILNIK: nàjspẹ́vnejš**ega** in nâjspẹ́vnejš**ega**
DAJALNIK: nàjspẹ́vnejš**emu** in nâjspẹ́vnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjspẹ́vnejš**e** in nâjspẹ́vnejš**e**
MESTNIK: pri nàjspẹ́vnejš**em** in pri nâjspẹ́vnejš**em**
ORODNIK: z nàjspẹ́vnejš**im** in z nâjspẹ́vnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
RODILNIK: nàjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspẹ́vnejš**ima** in nâjspẹ́vnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjspẹ́vnejš**i** in nâjspẹ́vnejš**i**
MESTNIK: pri nàjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspẹ́vnejš**ima** in z nâjspẹ́vnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
RODILNIK: nàjspẹ́vnejš**ih** in nâjspẹ́vnejš**ih**
DAJALNIK: nàjspẹ́vnejš**im** in nâjspẹ́vnejš**im**
TOŽILNIK: nàjspẹ́vnejš**a** in nâjspẹ́vnejš**a**
MESTNIK: pri nàjspẹ́vnejš**ih** in pri nâjspẹ́vnejš**ih**
ORODNIK: z nàjspẹ́vnejš**imi** in z nâjspẹ́vnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spẹ́ven

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spẹ́vn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nâjbolj spẹ́vn**o**

IZVOR

↑spev

spẹ́vno prislov

[spẹ́u̯no]

POMEN

takó, da ima izrazito, prijetno melodijo, zvočno podobo ali se da brez večjega truda peti, izvajati

▪ Pod trtami so *spevno* črikali črički.
▪ Komponiral je v francoski operni maniri: lahkotno, *spevno* in ritmično razvejano.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spẹ́u̯no]
IPA: ['spe:u̯nɔ]
OSNOVNIK: spẹ́vno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: spẹ́vneje in spẹ́vnejše
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj spẹ́vno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjspẹ́vneje in nájspẹ́vneje in nàjspẹ́vnejše in nájspẹ́vnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj spẹ́vno

TONEMSKO

[spẹ́u̯no]
IPA: [spè:u̯nɔ́]
OSNOVNIK: spẹ́vno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: spẹ́vneje in spẹ́vnejše
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj spẹ́vno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjspẹ́vneje in nâjspẹ́vneje in nàjspẹ́vnejše in nâjspẹ́vnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nâjbolj spẹ́vno

IZVOR

↑speven

spẹ́vnost spẹ́vnosti samostalnik ženskega spola

[spẹ́u̯nost]

POMEN

lastnost česa, da ima izrazito, prijetno melodijo, zvočno podobo ali se da brez večjega truda peti, izvajati

▪ Poleg besedila je pomembna tudi *spevnost*, da gre tudi glasbeno dobro v uho in da je ljudem blizu.
▪ Libreto z 283 verzi odlikujeta dramatični dialog in *spevnost*.
▪ S svojo lirskostjo, *spevnostjo* in razumljivostjo je njegova poezija hitro postala zanimiva tudi za skladatelje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spẹ́u̯nost]
IPA: ['spe:u̯nɔst]

ednina

IMENOVALNIK: spẹ́vnost
RODILNIK: spẹ́vnost**i**
DAJALNIK: spẹ́vnost**i**
TOŽILNIK: spẹ́vnost

MESTNIK: pri spévnost**i**
ORODNIK: s spévnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: spévnost**i**
RODILNIK: spévnost**i**
DAJALNIK: spévnost**ma** tudi spévnost**ima**
TOŽILNIK: spévnost**i**
MESTNIK: pri spévnost**ih**
ORODNIK: s spévnost**ma** tudi s spévnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: spévnost**i**
RODILNIK: spévnost**i**
DAJALNIK: spévnost**im**
TOŽILNIK: spévnost**i**
MESTNIK: pri spévnost**ih**
ORODNIK: s spévnost**mi**

TONEMSKO
[spẹ́u̯nost]
IPA: [spèːu̯nɔ́st]
ednina
IMENOVALNIK: spẹ́vnost
RODILNIK: spẹ́vnost**i**
DAJALNIK: spẹ́vnost**i**
TOŽILNIK: spẹ́vnost
MESTNIK: pri spẹ́vnost**i**
ORODNIK: s spẹ́vnost**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: spẹ́vnost**i**
RODILNIK: spẹ́vnost**i**
DAJALNIK: spẹ́vnost**ma** tudi spẹ́vnost**ima**
TOŽILNIK: spẹ́vnost**i**
MESTNIK: pri spẹ́vnost**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnost**ma** tudi s spẹ́vnost**ima**
množina
IMENOVALNIK: spẹ́vnost**i**
RODILNIK: spẹ́vnost**i**
DAJALNIK: spẹ́vnost**im**
TOŽILNIK: spẹ́vnost**i**
MESTNIK: pri spẹ́vnost**ih**
ORODNIK: s spẹ́vnost**mi**

IZVOR
↑speven

spirituál spirituála samostalnik moškega spola

[spirituál]
POMEN
1. duhovnik, odgovoren za duhovno vzgojo v semenišču, samostanu
▪ Skoraj deset let je bil *spiritual* v semenišču v Trevisu.
▪ Leta 1829 je bil imenovan za *spirituala* v celovškem semenišču.
▪ Za dušni blagor študentov je skrbel takratni *spiritual* in kasnejši škof Anton Slomšek, ki ni bil samo učitelj, ampak tudi narodni buditelj.
2. iz glasbene umetnosti ljudska duhovna glasba severnoameriških kristjanov, zlasti temnopoltih z juga Združenih držav Amerike
▪ Uspešno nastopa kot interpretka *spirituala* in jazzovskih standardov, pri čemer izvirno združuje jazzovsko in klasično petje.
▪ Njihovi koncerti gospelov in *spiritualov* navdušujejo poslušalce povsod, kjer nastopajo.
▪ Gospel se je razvil kot različica *spirituala*, najbolj življenjskega izraza severnoameriške folkloristične glasbe.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spirituál]
IPA: [spiɾitu'aːl]
ednina
IMENOVALNIK: spirituál
RODILNIK: spirituál**a**
DAJALNIK: spirituál**u**
TOŽILNIK: živo spirituál**a**
neživo spirituál
MESTNIK: pri spirituál**u**
ORODNIK: s spirituál**om**
dvojina
IMENOVALNIK: spirituál**a**
RODILNIK: spirituál**ov**
DAJALNIK: spirituál**oma**
TOŽILNIK: spirituál**a**
MESTNIK: pri spirituál**ih**
ORODNIK: s spirituál**oma**
množina
IMENOVALNIK: spirituál**i**
RODILNIK: spirituál**ov**
DAJALNIK: spirituál**om**
TOŽILNIK: spirituál**e**
MESTNIK: pri spirituál**ih**
ORODNIK: s spirituál**i**

TONEMSKO
[spirituâl]
IPA: [spiɾituáːl]
ednina
IMENOVALNIK: spirituâl
RODILNIK: spirituâl**a**
DAJALNIK: spirituâl**u**
TOŽILNIK: živo spirituâl**a**
neživo spirituâl
MESTNIK: pri spirituâl**u**
ORODNIK: s spirituâl**om**
dvojina
IMENOVALNIK: spirituâl**a**
RODILNIK: spirituâl**ov**
DAJALNIK: spirituâl**oma**
TOŽILNIK: spirituâl**a**
MESTNIK: pri spirituâl**ih**
ORODNIK: s spirituâl**oma**
množina
IMENOVALNIK: spirituâl**i**
RODILNIK: spirituâl**ov**
DAJALNIK: spirituâl**om**
TOŽILNIK: spirituâl**e**
MESTNIK: pri spirituâl**ih**
ORODNIK: s spirituâl**i**

IZVOR
glej ↑spiritualen, v prvem pomenu iz clat. *spiritualis* < poznolat. *spiritualis*, v drugem pomenu prevzeto prek angl. *(negro) spiritual* ‘(črnska) duhovna (glasba)’

spletkár spletkárja tudi **splétkar** splétkarja samostalnik moškega spola
[spletkár] tudi [splétkar]
POMEN
navadno ekspresivno kdor preračunljivo, zahrbtno dela proti komu
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
političnі spletkar
▪ Pomemben proces se spreminja v novo obračunavanje političnih *spletkarjev*.
...
▪ *Spletkar* si želi nekoga, ki ga bo lahko vodil iz ozadja.
▪ Previdno se umaknite iz kroga *spletkarjev* in zavistnežev, samo škodujejo vam.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spletkár]
IPA: [spleʦˈkaːɾ]
ednina
IMENOVALNIK: spletkár
RODILNIK: spletkárj**a**
DAJALNIK: spletkárj**u**
TOŽILNIK: spletkárj**a**
MESTNIK: pri spletkárj**u**
ORODNIK: s spletkárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: spletkárj**a**
RODILNIK: spletkárj**ev**
DAJALNIK: spletkárj**ema**
TOŽILNIK: spletkárj**a**
MESTNIK: pri spletkárj**ih**
ORODNIK: s spletkárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: spletkárj**i**
RODILNIK: spletkárj**ev**
DAJALNIK: spletkárj**em**
TOŽILNIK: spletkárj**e**
MESTNIK: pri spletkárj**ih**
ORODNIK: s spletkárj**i**

tudi
[splétkar]
IPA: [ˈspleːtkaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: splétkar
RODILNIK: splétkarj**a**
DAJALNIK: splétkarj**u**
TOŽILNIK: splétkarj**a**
MESTNIK: pri splétkarj**u**
ORODNIK: s splétkarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: splétkarj**a**
RODILNIK: splétkarj**ev**
DAJALNIK: splétkarj**ema**
TOŽILNIK: splétkarj**a**
MESTNIK: pri splétkarj**ih**
ORODNIK: s splétkarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: splétkarj**i**
RODILNIK: splétkarj**ev**
DAJALNIK: splétkarj**em**
TOŽILNIK: splétkarj**e**
MESTNIK: pri splétkarj**ih**
ORODNIK: s splétkarj**i**
TONEMSKO
[spletkár]
IPA: [spleʦkà:ɾ]
ednina
IMENOVALNIK: spletkár
RODILNIK: spletkárj**a**
DAJALNIK: spletkárj**u**
TOŽILNIK: spletkárj**a**
MESTNIK: pri spletkárj**u**
ORODNIK: s spletkárj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: spletkárj**a**
RODILNIK: spletkárj**ev** tudi spletkârj**ev**
DAJALNIK: spletkárj**ema**
TOŽILNIK: spletkárj**a**
MESTNIK: pri spletkárj**ih** tudi pri spletkârj**ih**
ORODNIK: s spletkárj**ema**
množina
IMENOVALNIK: spletkárj**i**
RODILNIK: spletkárj**ev** tudi spletkârj**ev**
DAJALNIK: spletkárj**em**
TOŽILNIK: spletkárj**e**
MESTNIK: pri spletkárj**ih** tudi pri spletkârj**ih**
ORODNIK: s spletkárj**i** tudi s spletkârj**i**

tudi
[splȇtkar]
IPA: [splé:tkàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: splȇtkar
RODILNIK: splȇtkarj**a**
DAJALNIK: splȇtkarj**u**
TOŽILNIK: splȇtkarj**a**
MESTNIK: pri splȇtkarj**u**
ORODNIK: s splȇtkarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: splȇtkarj**a**
RODILNIK: splȇtkarj**ev**
DAJALNIK: splȇtkarj**ema**
TOŽILNIK: splȇtkarj**a**
MESTNIK: pri splȇtkarj**ih**
ORODNIK: s splȇtkarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: splȇtkarj**i**
RODILNIK: splȇtkarj**ev**

DAJALNIK: splȇtkarj**em**
TOŽILNIK: splȇtkarj**e**
MESTNIK: pri splȇtkarj**ih**
ORODNIK: s splȇtkarj**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: spletkárka

IZVOR
↑spletka

spletkárka spletkárke tudi **splétkarka** splétkarke

samostalnik ženskega spola
[spletkárka] tudi [splétkarka]
POMEN
navadno ekspresivno ženska, ki preračunljivo, zahrbtno dela proti komu
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
zlobna spletkarka
▪ Hudobna *spletkarka* izve marsikaj, kar bo uporabila proti ubogemu dekletu.
▪ Pravijo, da je spretna *spletkarka*, ki vedno dobi, kar hoče.
...
▪ Mislim, da ne bom opustila vlog *spletkark* in pokvarjenih, zlobnih junakinj, saj se pri tem neznansko zabavam.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[spletkárka]
IPA: [splɛt'ka:rka]
ednina
IMENOVALNIK: spletkárk**a**
RODILNIK: spletkárk**e**
DAJALNIK: spletkárk**i**
TOŽILNIK: spletkárk**o**
MESTNIK: pri spletkárk**i**
ORODNIK: s spletkárk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: spletkárk**i**
RODILNIK: spletkárk
DAJALNIK: spletkárk**ama**
TOŽILNIK: spletkárk**i**
MESTNIK: pri spletkárk**ah**
ORODNIK: s spletkárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: spletkárk**e**
RODILNIK: spletkárk
DAJALNIK: spletkárk**am**
TOŽILNIK: spletkárk**e**
MESTNIK: pri spletkárk**ah**
ORODNIK: s spletkárk**ami**

tudi
[splétkarka]
IPA: ['sple:tkaɾka]

ednina
IMENOVALNIK: splétkark**a**
RODILNIK: splétkark**e**
DAJALNIK: splétkark**i**
TOŽILNIK: splétkark**o**
MESTNIK: pri splétkark**i**
ORODNIK: s splétkark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: splétkark**i**
RODILNIK: splétkark
DAJALNIK: splétkark**ama**
TOŽILNIK: splétkark**i**
MESTNIK: pri splétkark**ah**
ORODNIK: s splétkark**ama**
množina
IMENOVALNIK: splétkark**e**
RODILNIK: splétkark
DAJALNIK: splétkark**am**
TOŽILNIK: splétkark**e**
MESTNIK: pri splétkark**ah**
ORODNIK: s splétkark**ami**

TONEMSKO
[spletkárka]
IPA: [splɛtkà:ɾká]
ednina
IMENOVALNIK: spletkárk**a**
RODILNIK: spletkárk**e**
DAJALNIK: spletkárk**i**
TOŽILNIK: spletkárk**o**
MESTNIK: pri spletkárk**i**
ORODNIK: s spletkârk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: spletkárk**i**
RODILNIK: spletkârk
DAJALNIK: spletkárk**ama**
TOŽILNIK: spletkárk**i**
MESTNIK: pri spletkárk**ah**
ORODNIK: s spletkárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: spletkárk**e**
RODILNIK: spletkârk
DAJALNIK: spletkárk**am**
TOŽILNIK: spletkárk**e**
MESTNIK: pri spletkárk**ah**
ORODNIK: s spletkárk**ami**

tudi
[splȇtkarka]
IPA: [splé:tkàɾka]

ednina
IMENOVALNIK: splȇtkark**a**
RODILNIK: splȇtkark**e**
DAJALNIK: splȇtkark**i**
TOŽILNIK: splȇtkark**o**
MESTNIK: pri splȇtkark**i**
ORODNIK: s splȇtkark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: splȇtkark**i**
RODILNIK: splȇtkark
DAJALNIK: splȇtkark**ama**
TOŽILNIK: splȇtkark**i**

MESTNIK: pri splȇtkark**ah**
ORODNIK: s splȇtkark**ama**

množina

IMENOVALNIK: splȇtkark**e**
RODILNIK: splȇtkark
DAJALNIK: splȇtkark**am**
TOŽILNIK: splȇtkark**e**
MESTNIK: pri splȇtkark**ah**
ORODNIK: s splȇtkark**ami**

IZVOR
↑spletkar

splúžiti splúžim dovršni glagol

[splúžiti]

POMEN

s snežnim plugom odstraniti sneg

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

splužiti cesto | splužiti sneg

▪ Okoli pol sedmih zjutraj so cestarji *splužili* glavne ceste.

▪ Dostikrat se je zgodilo, da smo vstali tri ure pred odhodom v službo, da smo *splužili* sneg.

▸ prisl. + **glag.**

najprej splužiti

▪ V mestu veljajo ob sneženju določena pravila pluženja: najprej *splužijo* avtobusne proge, očistijo dovoze do bolnišnic, šol in vrtcev, potem pridejo na vrsto drugi.

▪ Spominja se, koliko let je pozimi vstajal navsezgodaj, da je z lastnim traktorjem pravočasno *splužil*.

▸ priredna zveza

splužiti in posipati, splužiti in posuti

▪ Ceste po državi se *splužijo* in posipajo, zato je pričakovati oviran promet zaradi plužnih in posipnih skupin.

▪ Redka priročna sankališča so tam, kjer cesto do kake hribovske kmetije *splužijo*, a ne posujejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[splúžiti]
IPA: [sˈpluːʒiti]
NEDOLOČNIK: splúžiti
NAMENILNIK: splúžit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: splúži**m**
2. OSEBA: splúži**š**
3. OSEBA: splúži

dvojina
1. OSEBA: splúži**va**
2. OSEBA: splúži**ta**
3. OSEBA: splúži**ta**

množina
1. OSEBA: splúži**mo**
2. OSEBA: splúži**te**
3. OSEBA: splúži**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: splúži

dvojina
1. OSEBA: splúži**va**
2. OSEBA: splúži**ta**

množina
1. OSEBA: splúži**mo**
2. OSEBA: splúži**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: splúžil
DVOJINA: splúžil**a**
MNOŽINA: splúžil**i**

ženski spol
EDNINA: splúžil**a**
DVOJINA: splúžil**i**
MNOŽINA: splúžil**e**

srednji spol
EDNINA: splúžil**o**
DVOJINA: splúžil**i**
MNOŽINA: splúžil**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: splúžen
RODILNIK: splúžen**ega**
DAJALNIK: splúžen**emu**
TOŽILNIK: splúžen
živo splúžen**ega**
MESTNIK: pri splúžen**em**
ORODNIK: s splúžen**im**

dvojina
IMENOVALNIK: splúžen**a**
RODILNIK: splúžen**ih**
DAJALNIK: splúžen**ima**
TOŽILNIK: splúžen**a**
MESTNIK: pri splúžen**ih**
ORODNIK: s splúžen**ima**

množina
IMENOVALNIK: splúžen**i**
RODILNIK: splúžen**ih**
DAJALNIK: splúžen**im**
TOŽILNIK: splúžen**e**
MESTNIK: pri splúžen**ih**
ORODNIK: s splúžen**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: splúžen**a**
RODILNIK: splúžen**e**
DAJALNIK: splúžen**i**
TOŽILNIK: splúžen**o**
MESTNIK: pri splúžen**i**
ORODNIK: s splúžen**o**

dvojina
IMENOVALNIK: splúžen**i**
RODILNIK: splúžen**ih**
DAJALNIK: splúžen**ima**
TOŽILNIK: splúžen**i**
MESTNIK: pri splúžen**ih**
ORODNIK: s splúžen**ima**

množina
IMENOVALNIK: splúžene
RODILNIK: splúženih
DAJALNIK: splúženim
TOŽILNIK: splúžene
MESTNIK: pri splúženih
ORODNIK: s splúženimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: splúženo
RODILNIK: splúženega
DAJALNIK: splúženemu
TOŽILNIK: splúženo
MESTNIK: pri splúženem
ORODNIK: s splúženim
dvojina
IMENOVALNIK: splúženi
RODILNIK: splúženih
DAJALNIK: splúženima
TOŽILNIK: splúženi
MESTNIK: pri splúženih
ORODNIK: s splúženima
množina
IMENOVALNIK: splúžena
RODILNIK: splúženih
DAJALNIK: splúženim
TOŽILNIK: splúžena
MESTNIK: pri splúženih
ORODNIK: s splúženimi
glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: splúženje
RODILNIK: splúženja
DAJALNIK: splúženju
TOŽILNIK: splúženje
MESTNIK: pri splúženju
ORODNIK: s splúženjem
dvojina
IMENOVALNIK: splúženji
RODILNIK: splúženj
DAJALNIK: splúženjema
TOŽILNIK: splúženji
MESTNIK: pri splúženjih
ORODNIK: s splúženjema
množina
IMENOVALNIK: splúženja
RODILNIK: splúženj
DAJALNIK: splúženjem
TOŽILNIK: splúženja
MESTNIK: pri splúženjih
ORODNIK: s splúženji

TONEMSKO
[splúžiti]
IPA: [splùːʒíti]
NEDOLOČNIK: splúžiti
NAMENILNIK: splúžit
sedanjik
ednina
1. OSEBA: splûžim
2. OSEBA: splûžiš
3. OSEBA: splûži
dvojina
1. OSEBA: splûživa
2. OSEBA: splûžita
3. OSEBA: splûžita
množina
1. OSEBA: splûžimo
2. OSEBA: splûžite
3. OSEBA: splûžijo
velelnik
ednina
2. OSEBA: splúži
dvojina
1. OSEBA: splúživa
2. OSEBA: splúžita
množina
1. OSEBA: splúžimo
2. OSEBA: splúžite
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: splúžil
DVOJINA: splúžila
MNOŽINA: splúžili
ženski spol
EDNINA: splúžila in splûžila
DVOJINA: splúžili
MNOŽINA: splúžile
srednji spol
EDNINA: splúžilo
DVOJINA: splúžili
MNOŽINA: splúžila
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: splûžen
RODILNIK: splûženega
DAJALNIK: splûženemu
TOŽILNIK: splûžen
živo splûženega
MESTNIK: pri splûženem
ORODNIK: s splûženim
dvojina
IMENOVALNIK: splûžena
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženima
TOŽILNIK: splûžena
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženima
množina
IMENOVALNIK: splûženi
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženim
TOŽILNIK: splûžene
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: splûžena
RODILNIK: splûžene
DAJALNIK: splûženi
TOŽILNIK: splûženo

MESTNIK: pri splûženi
ORODNIK: s splûženo

dvojina

IMENOVALNIK: splûženi
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženima
TOŽILNIK: splûženi
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženima

množina

IMENOVALNIK: splûžene
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženim
TOŽILNIK: splûžene
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: splûženo
RODILNIK: splûženega
DAJALNIK: splûženemu
TOŽILNIK: splûženo
MESTNIK: pri splûženem
ORODNIK: s splûženim

dvojina

IMENOVALNIK: splûženi
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženima
TOŽILNIK: splûženi
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženima

množina

IMENOVALNIK: splûžena
RODILNIK: splûženih
DAJALNIK: splûženim
TOŽILNIK: splûžena
MESTNIK: pri splûženih
ORODNIK: s splûženimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: splúženje
RODILNIK: splúženja
DAJALNIK: splúženju
TOŽILNIK: splúženje
MESTNIK: pri splúženju
ORODNIK: s splúženjem

dvojina

IMENOVALNIK: splúženji in splûženji
RODILNIK: splûženj
DAJALNIK: splúženjema in splûženjema
TOŽILNIK: splúženji in splûženji
MESTNIK: pri splûženjih
ORODNIK: s splúženjema in s splûženjema

množina

IMENOVALNIK: splûženja
RODILNIK: splûženj
DAJALNIK: splûženjem
TOŽILNIK: splûženja
MESTNIK: pri splûženjih
ORODNIK: s splûženji

IZVOR

↑plužiti

stavbár stavbárja in stávbar stávbarja samostalnik moškega spola

[staų̯bár] in [stáų̯bar]

POMEN

nekdaj kdor načrtuje večje objekte, vodi in opravlja dela pri njihovi gradnji

▪ *Stavbarji* so se pri načrtovanju katedrale odpovedali pretiranemu okrasju.
▪ *Stavbarji* so stolnično kupolo gradili piramidasto, tako kot je grajena že kijevska stolnica sv. Zofije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[staų̯bár]
IPA: [staų̯ˈbaːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: stavbár
RODILNIK: stavbárja
DAJALNIK: stavbárju
TOŽILNIK: stavbárja
MESTNIK: pri stavbárju
ORODNIK: s stavbárjem

dvojina

IMENOVALNIK: stavbárja
RODILNIK: stavbárjev
DAJALNIK: stavbárjema
TOŽILNIK: stavbárja
MESTNIK: pri stavbárjih
ORODNIK: s stavbárjema

množina

IMENOVALNIK: stavbárji
RODILNIK: stavbárjev
DAJALNIK: stavbárjem
TOŽILNIK: stavbárje
MESTNIK: pri stavbárjih
ORODNIK: s stavbárji

in

[stáų̯bar]
IPA: [ˈstaːų̯baɾ]

ednina

IMENOVALNIK: stávbar
RODILNIK: stávbarja
DAJALNIK: stávbarju
TOŽILNIK: stávbarja
MESTNIK: pri stávbarju
ORODNIK: s stávbarjem

dvojina

IMENOVALNIK: stávbarja
RODILNIK: stávbarjev
DAJALNIK: stávbarjema
TOŽILNIK: stávbarja
MESTNIK: pri stávbarjih
ORODNIK: s stávbarjema

množina

IMENOVALNIK: stávbarji
RODILNIK: stávbarjev

DAJALNIK: stávbarj**em**
TOŽILNIK: stávbarj**e**
MESTNIK: pri stávbarj**ih**
ORODNIK: s stávbarj**i**

TONEMSKO

[staų̑bár]
IPA: [staų̑bà:ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: stavbár
RODILNIK: stavbárj**a**
DAJALNIK: stavbárj**u**
TOŽILNIK: stavbárj**a**
MESTNIK: pri stavbárj**u**
ORODNIK: s stavbárj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: stavbárj**a**
RODILNIK: stavbárj**ev** tudi stavbârj**ev**
DAJALNIK: stavbárj**ema**
TOŽILNIK: stavbárj**a**
MESTNIK: pri stavbárj**ih** tudi pri stavbârj**ih**
ORODNIK: s stavbárj**ema**

množina
IMENOVALNIK: stavbárj**i**
RODILNIK: stavbárj**ev** tudi stavbârj**ev**
DAJALNIK: stavbárj**em**
TOŽILNIK: stavbárj**e**
MESTNIK: pri stavbárj**ih** tudi pri stavbârj**ih**
ORODNIK: s stavbárj**i** tudi s stavbârj**i**

in

[stâų̑bar]
IPA: [stá:ų̑bàɾ]

ednina
IMENOVALNIK: stâvbar
RODILNIK: stâvbarj**a**
DAJALNIK: stâvbarj**u**
TOŽILNIK: stâvbarj**a**
MESTNIK: pri stâvbarj**u**
ORODNIK: s stâvbarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: stâvbarj**a**
RODILNIK: stâvbarj**ev**
DAJALNIK: stâvbarj**ema**
TOŽILNIK: stâvbarj**a**
MESTNIK: pri stâvbarj**ih**
ORODNIK: s stâvbarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: stâvbarj**i**
RODILNIK: stâvbarj**ev**
DAJALNIK: stâvbarj**em**
TOŽILNIK: stâvbarj**e**
MESTNIK: pri stâvbarj**ih**
ORODNIK: s stâvbarj**i**

IZVOR
↑stavba

súkno súkna samostalnik srednjega spola

[súkno]

POMEN

debelo volneno tkano blago, zlasti za plašče

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

belo, črno sukno | grobo sukno | volneno sukno

▪ Zgornje oblačilo je bila suknja iz belega *sukna*, pokrivalo pa klobuk.
▪ Možje nosijo oblačila iz grobega *sukna*.
▪ Veliko volne so porabili doma za izdelavo volnenega *sukna*, nogavic in puloverjev.

...

▪ Delovne hlače iz *sukna* so bile krojene s pasom in ravnimi širšimi hlačnicami.
▪ Tovarna *sukna*, ki je v vojnem času dobro delovala, je ostala tako rekoč brez dela, Ljubljana pa brez večjega industrijskega obrata.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[súkno]
IPA: ['su:knɔ]

ednina
IMENOVALNIK: súkn**o**
RODILNIK: súkn**a**
DAJALNIK: súkn**u**
TOŽILNIK: súkn**o**
MESTNIK: pri súkn**u**
ORODNIK: s súkn**om**

TONEMSKO

[súkno]
IPA: [sù:knɔ́]

ednina
IMENOVALNIK: súkn**o**
RODILNIK: súkn**a**
DAJALNIK: súkn**u**
TOŽILNIK: súkn**o**
MESTNIK: pri súkn**u**
ORODNIK: s súkn**om**

IZVOR

= stcslov., češ. *sukno*, hrv., srb. *súkno*, rus. *suknó* < pslov. **sukno*, iz ↑sukati

svečár svečárja in **svéčar** svéčarja samostalnik moškega spola

[svečár] in [svéčar]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem, prodajo sveč

▪ V prazničnih dneh velja na Žalah poseben režim tako za promet kot tudi za prodajalce cvetja in *svečarje*.
▪ Brezalkoholno medico so prodajali medičarji in *svečarji* v svojih trgovinah in na sejemskih stojnicah.
▪ Čebelarji so vosek prodajali v mesta, kjer so živeli *svečarji* in medičarji, ki so imeli svoje cehe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svečár]

IPA: [sʊɛˈʧaːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: svečár

RODILNIK: svečárj**a**

DAJALNIK: svečárj**u**

TOŽILNIK: svečárj**a**

MESTNIK: pri svečárj**u**

ORODNIK: s svečárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: svečárj**a**

RODILNIK: svečárj**ev**

DAJALNIK: svečárj**ema**

TOŽILNIK: svečárj**a**

MESTNIK: pri svečárj**ih**

ORODNIK: s svečárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: svečárj**i**

RODILNIK: svečárj**ev**

DAJALNIK: svečárj**em**

TOŽILNIK: svečárj**e**

MESTNIK: pri svečárj**ih**

ORODNIK: s svečárj**i**

in

[svéčar]

IPA: [ˈsʊeːʧaɾ]

ednina

IMENOVALNIK: svéčar

RODILNIK: svéčarj**a**

DAJALNIK: svéčarj**u**

TOŽILNIK: svéčarj**a**

MESTNIK: pri svéčarj**u**

ORODNIK: s svéčarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: svéčarj**a**

RODILNIK: svéčarj**ev**

DAJALNIK: svéčarj**ema**

TOŽILNIK: svéčarj**a**

MESTNIK: pri svéčarj**ih**

ORODNIK: s svéčarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: svéčarj**i**

RODILNIK: svéčarj**ev**

DAJALNIK: svéčarj**em**

TOŽILNIK: svéčarj**e**

MESTNIK: pri svéčarj**ih**

ORODNIK: s svéčarj**i**

TONEMSKO

[svečár]

IPA: [sʊɛʧàːɾ]

ednina

IMENOVALNIK: svečár

RODILNIK: svečárj**a**

DAJALNIK: svečárj**u**

TOŽILNIK: svečárj**a**

MESTNIK: pri svečárj**u**

ORODNIK: s svečárj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: svečárj**a**

RODILNIK: svečárj**ev** tudi svečârj**ev**

DAJALNIK: svečárj**ema**

TOŽILNIK: svečárj**a**

MESTNIK: pri svečárj**ih** tudi pri svečârj**ih**

ORODNIK: s svečárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: svečárj**i**

RODILNIK: svečárj**ev** tudi svečârj**ev**

DAJALNIK: svečárj**em**

TOŽILNIK: svečárj**e**

MESTNIK: pri svečárj**ih** tudi pri svečârj**ih**

ORODNIK: s svečárj**i** tudi s svečârj**i**

in

[svȇčar]

IPA: [sʊéːʧàɾ]

ednina

IMENOVALNIK: svȇčar

RODILNIK: svȇčarj**a**

DAJALNIK: svȇčarj**u**

TOŽILNIK: svȇčarj**a**

MESTNIK: pri svȇčarj**u**

ORODNIK: s svȇčarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: svȇčarj**a**

RODILNIK: svȇčarj**ev**

DAJALNIK: svȇčarj**ema**

TOŽILNIK: svȇčarj**a**

MESTNIK: pri svȇčarj**ih**

ORODNIK: s svȇčarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: svȇčarj**i**

RODILNIK: svȇčarj**ev**

DAJALNIK: svȇčarj**em**

TOŽILNIK: svȇčarj**e**

MESTNIK: pri svȇčarj**ih**

ORODNIK: s svȇčarj**i**

BESEDOTVORJE

ženski spol: svečárka

IZVOR

↑sveča

svečárka svečárke in **svéčarka** svéčarke samostalnik ženskega spola

[svečárka] in [svéčarka]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z izdelovanjem, prodajo sveč

▪ Po končani osnovni šoli sem šla na obrtno šolo, kjer sem pridobila poklic medičarke, slaščičarke in *svečarke*.

▪ Na srednjeveški tržnici bodo lončar, zeliščarka, *svečarka* in tkalec predstavili nekdanje obrti.

▪ Oskrbniki gradov so nabavljali pri lončarju, pletarju, kisarki in *svečarki*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[svečárka]
IPA: [sʊɛˈʧaːɾka]
ednina
IMENOVALNIK: svečárk**a**
RODILNIK: svečárk**e**
DAJALNIK: svečárk**i**
TOŽILNIK: svečárk**o**
MESTNIK: pri svečárk**i**
ORODNIK: s svečárk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svečárk**i**
RODILNIK: svečárk
DAJALNIK: svečárk**ama**
TOŽILNIK: svečárk**i**
MESTNIK: pri svečárk**ah**
ORODNIK: s svečárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: svečárk**e**
RODILNIK: svečárk
DAJALNIK: svečárk**am**
TOŽILNIK: svečárk**e**
MESTNIK: pri svečárk**ah**
ORODNIK: s svečárk**ami**
in
[svéčarka]
IPA: [sˈʊeːʧaɾka]

ednina
IMENOVALNIK: svéčark**a**
RODILNIK: svéčark**e**
DAJALNIK: svéčark**i**
TOŽILNIK: svéčark**o**
MESTNIK: pri svéčark**i**
ORODNIK: s svéčark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svéčark**i**
RODILNIK: svéčark
DAJALNIK: svéčark**ama**
TOŽILNIK: svéčark**i**
MESTNIK: pri svéčark**ah**
ORODNIK: s svéčark**ama**
množina
IMENOVALNIK: svéčark**e**
RODILNIK: svéčark
DAJALNIK: svéčark**am**
TOŽILNIK: svéčark**e**
MESTNIK: pri svéčark**ah**
ORODNIK: s svéčark**ami**
TONEMSKO
[svečárka]
IPA: [sʊɛʧà:ɾká]
ednina
IMENOVALNIK: svečárk**a**
RODILNIK: svečárk**e**
DAJALNIK: svečárk**i**
TOŽILNIK: svečárk**o**
MESTNIK: pri svečárk**i**
ORODNIK: s svečâr**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svečárk**i**
RODILNIK: svečâr**k**
DAJALNIK: svečárk**ama**
TOŽILNIK: svečárk**i**
MESTNIK: pri svečárk**ah**
ORODNIK: s svečárk**ama**
množina
IMENOVALNIK: svečárk**e**
RODILNIK: svečâr**k**
DAJALNIK: svečárk**am**
TOŽILNIK: svečárk**e**
MESTNIK: pri svečárk**ah**
ORODNIK: s svečárk**ami**
in
[svȇčarka]
IPA: [sʊéːʧàɾka]

ednina
IMENOVALNIK: svȇčark**a**
RODILNIK: svȇčark**e**
DAJALNIK: svȇčark**i**
TOŽILNIK: svȇčark**o**
MESTNIK: pri svȇčark**i**
ORODNIK: s svȇčark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svȇčark**i**
RODILNIK: svȇčark
DAJALNIK: svȇčark**ama**
TOŽILNIK: svȇčark**i**
MESTNIK: pri svȇčark**ah**
ORODNIK: s svȇčark**ama**
množina
IMENOVALNIK: svȇčark**e**
RODILNIK: svȇčark
DAJALNIK: svȇčark**am**
TOŽILNIK: svȇčark**e**
MESTNIK: pri svȇčark**ah**
ORODNIK: s svȇčark**ami**

IZVOR
↑svečar

svíla svíle samostalnik ženskega spola

[svíla]
POMEN
1. vlakna iz zapredkov sviloprejke kot surovina za blago
▪ Gosenice sviloprejke delajo *svilo*, iz katere izdelujemo dragocena oblačila.
▪ Vezenje v brisačah je izdelano na roke z nitko iz čiste *svile*.

1.1. gladko, lesketajoče se blago iz teh vlaken
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bela, črna, modra, rdeča, zelena svila | čista, naravna svila | dragocena, fina svila | kitajska, tajska svila | poslikana, potiskana svila

▪ Obleka iz čiste *svile* je primerna tako za službene priložnosti kot tudi za večerne dogodke.
▪ Prava *svila* je lahko tudi desetkrat dražja od njenih sintetičnih nadomestkov.
▪ Naravna *svila* je cenjen material za dragocenejša oblačila.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
kos svile | poslikava svile | proizvodnja, tkanje, tovarna svile
▪ Izbira pravega čopiča za poslikavo *svile* je zelo pomembna: izberite okrogel in mehek čopič, ki zelo dobro vpija barve.
▪ V tovarni *svile* zapredke razvrstijo po barvi in velikosti, nato pa jih namočijo v vročo vodo.

▸ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
izdelek, krilo, oblačilo, obleka iz svile
▪ Pri pranju izdelkov iz *svile* uporabljamo posebej nežna pralna sredstva.
▪ Okoli vratu je nosil trak iz zelene *svile*.

▸ priredna zveza
svila ali bombaž, svila ali saten, svila ali volna | svila in čipka, svila in steklo
▪ Učili se bodo kiparjenja z glino ter risanja na *svilo* in steklo.
▪ Za spanje uporabite svetlo oblačilo iz naravnih materialov (bombaž ali *svila*).
▪ Lahka padajoča obleka iz *svile* ali viskoze je primerna za vsako postavo.

…

▪ Za nevesto je kreirala obleko iz desetih metrov *svile*.
▪ S slikanjem na *svilo* rada ustvarjam mavrične in cvetlične vzorce.

1.2. oblačilo, izdelek iz tega blaga
▪ Oblečena je bila v belo *svilo*.
▪ Najbolje je, da *svilo* perete ročno v vodi s temperaturo trideset stopinj.
▪ Pogledal sem v *svilo* oblečeno soprogo uslužbenca ministrstva.

2. gladko, lesketajoče se blago iz umetnih vlaken, ki spominjajo na vlakna iz zapredkov sviloprejke

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
umetna svila
▪ Rokavi so podloženi z umetno *svilo* živo vijolične barve.
▪ Viskozo ali umetno *svilo* so okoli leta 1860 izdelali Francozi kot nadomestilo za pravo svilo.

…

▪ Postopek, po katerem dobijo največ umetne celulozne *svile*, sta leta 1892 odkrila Angleža C. F. Cross in E. J. Bevan.

3. nit iz vlaken zapredkov sviloprejke
▪ Da bi iz bambusa nastala knjiga, so trakove med seboj povezali s *svilo*.
▪ Na zgornjem delu usnjenih copatov je dekoracija iz *svile*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svíla]
IPA: ['sʊi:la]

ednina
IMENOVALNIK: svíl**a**
RODILNIK: svíl**e**
DAJALNIK: svíl**i**
TOŽILNIK: svíl**o**
MESTNIK: pri svíl**i**
ORODNIK: s svíl**o**

dvojina
IMENOVALNIK: svíl**i**
RODILNIK: svíl
DAJALNIK: svíl**ama**
TOŽILNIK: svíl**i**
MESTNIK: pri svíl**ah**
ORODNIK: s svíl**ama**

množina
IMENOVALNIK: svíl**e**
RODILNIK: svíl
DAJALNIK: svíl**am**
TOŽILNIK: svíl**e**
MESTNIK: pri svíl**ah**
ORODNIK: s svíl**ami**

TONEMSKO

[svîla]
IPA: [sʊí:là]

ednina
IMENOVALNIK: svîl**a**
RODILNIK: svîl**e**
DAJALNIK: svîl**i**
TOŽILNIK: svîl**o**
MESTNIK: pri svîl**i**
ORODNIK: s svîl**o**

dvojina
IMENOVALNIK: svîl**i**
RODILNIK: svîl
DAJALNIK: svîl**ama**
TOŽILNIK: svîl**i**
MESTNIK: pri svîl**ah**
ORODNIK: s svîl**ama**

množina
IMENOVALNIK: svîl**e**
RODILNIK: svîl
DAJALNIK: svîl**am**
TOŽILNIK: svîl**e**
MESTNIK: pri svîl**ah**
ORODNIK: s svîl**ami**

STALNE ZVEZE

balonska svila
impregnirano blago z gosto, trdno strukturo
▪ V paketu je bila *balonska svila* – blago, iz katerega so izdelovali dežne plašče.
▪ *Balonska svila* je dodatno podložena, da je dovolj topla.

japonska svila
iz tekstilstva zelo tanka enobarvna ali potiskana svila, tkana v platneni vezavi
▪ Ponudba *japonske svile* ni mogla zadovoljiti velikega povpraševanja in cene svilenih nogavic so strmo naraščale.
▪ Stene toaletnih prostorov so odete v *japonsko svilo*.
▪ Njena oblačila nastajajo iz lanenega platna in *japonske svile*.

padalska svila
iz tekstilstva tanko, gosto, trpežno tkano blago za padala
▪ Po vojni sem naredila hčerkama birmanski obleki iz *padalske svile*.
▪ V mesto smo nosile domače platno in ga zamenjale za kos *padalske svile*.
▪ Mlajše ženske so imele iz *padalske svile* krojene bluze, krila pa tudi poročne obleke.

pajkova svila
material iz snovi, ki jo izločajo pajki
▪ *Pajkova svila* je lahka, raztegljiva in hkrati močnejša kot jeklo.
▪ *Pajkova svila* je trpežnejša od jekla in tehta bistveno manj od vsake sintetične preje.
▪ V biomedicini lahko na nosilce, ki jih oblikujemo iz *pajkove svile* (spletene kot različne mreže ali niti), nasadimo celice in to presadimo na mesto poškodbe.

surova svila
iz tekstilstva svila, iz katere niso odstranjene lepljive sestavine
▸ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Kraljica je nosila srebrno obleko iz *surove svile*.
...
▪ Bale *surove svile* so spravili v hišo, oče pa jih je skupaj s sinovi odnesel naprodaj v mesto.
▪ Šali so iz domače *surove svile*, ki pa je precej bolj groba kot kitajska ali indijska.

šantung svila
iz tekstilstva lesketajoča se svila z neenakomerno strukturo, navadno za svečana oblačila
▪ *Šantung svila* je malo trša, zato iz nje lahko naredimo korzet, top, bogata krila.
▪ *Šantung svilo* se da oblikovati in šivati, ima lep lesk.
▪ Zraven *šantung svile* ali satenastega cadija se lepo poda šifon, ki se kot tančica preliva čez spodnjo tkanino.

FRAZEOLOGIJA

gladek kot svila
zelo gladek; prijeten na otip
▪ Koža bo po pilingu nežna in *gladka kot svila*.
▪ Vse sestavine zmešamo, dokler naš napitek ne postane *gladek kot svila*.
▪ Na koncu sveta je vrtoglavo visoka gora. Črna je kot saje in *gladka kot svila*. Strmo pada navzdol v brezna.

mehak kot svila
zelo mehek; prijeten na otip
▪ Zadovoljna boš z brezbarvnim pudrom v prahu, ki je na otip *mehak kot svila*.
▪ Z rok boste odstranili odmrle celice, pospešili prekrvitev, koža pa bo postala *mehka kot svila*.
▪ Lase je imela *mehke kot svila*.

nežen kot svila
zelo nežen; prijeten na otip
▪ Če želite, da bi bila vaša koža po vsem telesu *nežna kot svila*, jo premažite z medom, pustite učinkovati dvajset minut, nato sperite.
▪ Krema se bo zaradi toplote še bolj vpila v roke in po pol ure bodo tvoje ročice *nežne kot svila*.
▪ Za to šminko ni treba delati posebne obrobe, saj je nanos tako *nežen kot svila*.
▪ Glasovi so bili mehki in *nežni kot svila*, drugi so odmevali globoko iz trebuha.

IZVOR
prevzeto iz cslov. *svila* ali hrv., srb. *svíla* < jslov. **s(ъ)vila*, verjetno prevzeto iz iste predloge kot stnord. *silki*, angl. *silk*, lat. *sērica*, česar končno izhodišče je kit. *sei*, *sī* ‘svila’, ‘surova svila, trd las’

svilén sviléna sviléno pridevnik
[svilén]
POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **svileni** ki je iz svile 1., 1.1. ali vsebuje svilo 1., 1.1.; SIN.: svilnat
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svilen/svileni klobuk, pas, šal, trak | svilen/svileni saten, šifon, taft, žamet | svilena bluza, halja, kravata, obleka, ruta | svilena posteljnina, rjuha, zavesa | svilena nit, nitka, obroba, preja, tkanina | svilene hlače, nogavice | svileno blago, vlakno
▪ Oblečena je bila v oprijeto rdečo *svileno* obleko.
▪ Vzdolž zunanje strani hlačnic poteka črn *svilen* trak.
...
▪ Volnenih in *svilenih* nogavic nikoli ne sušite na radiatorju ali v sušilniku.
2. v nekaterih zvezah v obliki **svileni** ki spominja na svilo 1.1. ali je tak kot pri svili 1.1.; SIN.: svilnat
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svilen/svileni lesk, sijaj, videz | svilen/svileni papir | svileni lasje | svilena dlaka, koža | svilena nit
▪ Ličinka izloča *svileno* nit, s katero odrasle mravlje spletejo dom.
▪ Imam zelo tanke, *svilene* lase, ki segajo do ramen.
▪ *Svilene* nitke odstranite s koruznih storžev tako, da odstranite krovne liste, nato pa storž zdrgnete z vlažno papirnato brisačo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svilén]

IPA: [sʊiˈleːn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svilén
določno svilén**i**
RODILNIK: svilén**ega**
DAJALNIK: svilén**emu**
TOŽILNIK: svilén
določno svilén**i**
živo svilén**ega**
MESTNIK: pri svilén**em**
ORODNIK: s svilén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svilén**a**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**ima**
TOŽILNIK: svilén**a**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**ima**

množina

IMENOVALNIK: svilén**i**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**im**
TOŽILNIK: svilén**e**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svilén**a**
RODILNIK: svilén**e**
DAJALNIK: svilén**i**
TOŽILNIK: svilén**o**
MESTNIK: pri svilén**i**
ORODNIK: s svilén**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svilén**i**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**ima**
TOŽILNIK: svilén**i**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**ima**

množina

IMENOVALNIK: svilén**e**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**im**
TOŽILNIK: svilén**e**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svilén**o**
RODILNIK: svilén**ega**
DAJALNIK: svilén**emu**
TOŽILNIK: svilén**o**
MESTNIK: pri svilén**em**
ORODNIK: s svilén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svilén**i**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**ima**
TOŽILNIK: svilén**i**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**ima**

množina

IMENOVALNIK: svilén**a**
RODILNIK: svilén**ih**
DAJALNIK: svilén**im**
TOŽILNIK: svilén**a**
MESTNIK: pri svilén**ih**
ORODNIK: s svilén**imi**

TONEMSKO

[svilę̑n]

IPA: [sʊilé:n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svilę̑n
določno svilę̑n**i**
RODILNIK: svilę̑n**ega**
DAJALNIK: svilę̑n**emu**
TOŽILNIK: svilę̑n
določno svilę̑n**i**
živo svilę̑n**ega**
MESTNIK: pri svilę̑n**em**
ORODNIK: s svilę̑n**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svilę̑n**a**
RODILNIK: svilę̑n**ih**
DAJALNIK: svilę̑n**ima**
TOŽILNIK: svilę̑n**a**
MESTNIK: pri svilę̑n**ih**
ORODNIK: s svilę̑n**ima**

množina

IMENOVALNIK: svilę̑n**i**
RODILNIK: svilę̑n**ih**
DAJALNIK: svilę̑n**im**
TOŽILNIK: svilę̑n**e**
MESTNIK: pri svilę̑n**ih**
ORODNIK: s svilę̑n**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svilę̑n**a**
RODILNIK: svilę̑n**e**
DAJALNIK: svilę̑n**i**
TOŽILNIK: svilę̑n**o**
MESTNIK: pri svilę̑n**i**
ORODNIK: s svilę̑n**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svilę̑n**i**
RODILNIK: svilę̑n**ih**
DAJALNIK: svilę̑n**ima**
TOŽILNIK: svilę̑n**i**
MESTNIK: pri svilę̑n**ih**
ORODNIK: s svilę̑n**ima**

množina

IMENOVALNIK: svilę̑n**e**
RODILNIK: svilę̑n**ih**

DAJALNIK: svilẹ̑**nim**
TOŽILNIK: svilẹ̑**ne**
MESTNIK: pri svilẹ̑**nih**
ORODNIK: s svilẹ̑**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svilẹ̑**no**
RODILNIK: svilẹ̑**nega**
DAJALNIK: svilẹ̑**nemu**
TOŽILNIK: svilẹ̑**no**
MESTNIK: pri svilẹ̑**nem**
ORODNIK: s svilẹ̑**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: svilẹ̑**ni**
RODILNIK: svilẹ̑**nih**
DAJALNIK: svilẹ̑**nima**
TOŽILNIK: svilẹ̑**ni**
MESTNIK: pri svilẹ̑**nih**
ORODNIK: s svilẹ̑**nima**

množina

IMENOVALNIK: svilẹ̑**na**
RODILNIK: svilẹ̑**nih**
DAJALNIK: svilẹ̑**nim**
TOŽILNIK: svilẹ̑**na**
MESTNIK: pri svilẹ̑**nih**
ORODNIK: s svilẹ̑**nimi**

FRAZEOLOGIJA

v (žametnih/svilenih/belih) rokavicah | z rokavicami

v rokavicah

v žametnih rokavicah
v svilenih rokavicah
v belih rokavicah
z rokavicami

takó, da je dejanje obzirno, previdno, elegantno ali daje tak vtis; takó, da je dejanje zaradi previdnosti, zadržanosti preblago, premalo učinkovito

▪ Nelegalni peskokopi so donosen posel, ki ga država preganja *v rokavicah*.
▪ Krščanski demokrati hočejo *v svilenih rokavicah* poriniti žensko nazaj za štedilnik.
▪ Pametna odločitev, vendar jo izpeljite *v žametnih rokavicah*, da ne bo zamere.
▪ Do dogajanj v zvezi s slovensko manjšino sem imel mlačen pristop. Sedaj pa nič več. Ni mi všeč, kako klečeplazno se politika *z rokavicami* odziva na tamkajšnje vedno slabše razmere.

IZVOR

↑svila

svílnat svílnata svílnato pridevnik

[svílnat]

POMEN

1. ki spominja na svilo 1.1. ali je tak kot pri svili 1.1.; SIN.: svilen

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

svilnat lesk, sijaj | svilnat občutek | svilnat papir | svilnati lasje | svilnata dlaka, koža, polt | svilnata nit

▪ Brazgotina je izginila, zamenjala jo je gladka, *svilnata* koža.
▪ Riki je petleten kosmatinec s *svilnato* dlako in prelepimi očmi.
▪ V megličastih jesenskih jutrih se na *svilnatih* nitih pajčevin bleščijo kapljice rose.

▸ priredna zveza

svilnat in mehek

▪ Dlaka hrčka je *svilnata* in mehka, po hrbtu siva in na trebuhu bela.

...

▪ Pravilno negovana dlaka je *svilnata*, dolga in ravna.
▪ Spodnja stran listov je *svilnata* na otip.

2. ki je iz svile 1., 1.1. ali vsebuje svilo 1., 1.1.; SIN.: svilen

▪ Za najlepšo kreacijo so razglasili belo *svilnato* obleko, okrašeno s kamenčki in potiskom vodne nimfe.
▪ Nosila je zeleno *svilnato* ogrinjalo.

3. ekspresivno ki ima prijeten zven

▪ Vzdevek imenitno ponazarja tega drobnega, samozavestnega gospoda s *svilnatim* glasom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svílnat]
IPA: ['sʋiːlnat]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svílnat
določno svílnat**i**
RODILNIK: svílnat**ega**
DAJALNIK: svílnat**emu**
TOŽILNIK: svílnat
določno svílnat**i**
živo svílnat**ega**
MESTNIK: pri svílnat**em**
ORODNIK: s svílnat**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svílnat**a**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**ima**
TOŽILNIK: svílnat**a**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svílnat**i**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**im**
TOŽILNIK: svílnat**e**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svílnat**a**
RODILNIK: svílnat**e**
DAJALNIK: svílnat**i**

TOŽILNIK: svílnat**o**
MESTNIK: pri svílnat**i**
ORODNIK: s svílnat**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svílnat**i**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**ima**
TOŽILNIK: svílnat**i**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svílnat**e**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**im**
TOŽILNIK: svílnat**e**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svílnat**o**
RODILNIK: svílnat**ega**
DAJALNIK: svílnat**emu**
TOŽILNIK: svílnat**o**
MESTNIK: pri svílnat**em**
ORODNIK: s svílnat**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svílnat**i**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**ima**
TOŽILNIK: svílnat**i**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svílnat**a**
RODILNIK: svílnat**ih**
DAJALNIK: svílnat**im**
TOŽILNIK: svílnat**a**
MESTNIK: pri svílnat**ih**
ORODNIK: s svílnat**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj svílnat

ženski spol

EDNINA: bòlj svílnat**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj svílnat**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svílnat

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svílnat**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svílnat**o**

TONEMSKO

[svîlnat]

IPA: [sʊì:lnát]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svîlnat
določno svîlnat**i**
RODILNIK: svîlnat**ega**
DAJALNIK: svîlnat**emu**
TOŽILNIK: svîlnat
določno svîlnat**i**
živo svîlnat**ega**
MESTNIK: pri svîlnat**em**
ORODNIK: s svîlnat**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svîlnat**a**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**ima**
TOŽILNIK: svîlnat**a**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svîlnat**i**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**im**
TOŽILNIK: svîlnat**e**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svîlnat**a**
RODILNIK: svîlnat**e**
DAJALNIK: svîlnat**i**
TOŽILNIK: svîlnat**o**
MESTNIK: pri svîlnat**i**
ORODNIK: s svîlnat**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svîlnat**i**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**ima**
TOŽILNIK: svîlnat**i**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svîlnat**e**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**im**
TOŽILNIK: svîlnat**e**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svîlnat**o**
RODILNIK: svîlnat**ega**
DAJALNIK: svîlnat**emu**
TOŽILNIK: svîlnat**o**
MESTNIK: pri svîlnat**em**
ORODNIK: s svîlnat**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svîlnat**i**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**ima**
TOŽILNIK: svîlnat**i**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**ima**

množina

IMENOVALNIK: svîlnat**a**
RODILNIK: svîlnat**ih**
DAJALNIK: svîlnat**im**

TOŽILNIK: svîlnat**a**
MESTNIK: pri svîlnat**ih**
ORODNIK: s svîlnat**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj svîlnat

ženski spol

EDNINA: bölj svîlnat**a**

srednji spol

EDNINA: bölj svîlnat**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svîlnat

ženski spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svîlnat**a**

srednji spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svîlnat**o**

IZVOR

↑svilni

svílni svílna svílno pridevnik

[svílni]

POMEN

ki je v zvezi s svilo 1., 1.1.

▪ Mesto je postalo zahodno središče *svilne* industrije, ki je Evropo zalagalo z dragocenim blagom.

▪ Nabrala je več *svilnih* niti, ki jih je nato ovila na velik kolovrat, da bi jih presukali v eno samo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svílni]

IPA: [ˈsʊiːlni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svílni

RODILNIK: svílne**ga**

DAJALNIK: svílne**mu**

TOŽILNIK: svílni

živo svílne**ga**

MESTNIK: pri svílne**m**

ORODNIK: s svílni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: svílna

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**ma**

TOŽILNIK: svílna

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**ma**

množina

IMENOVALNIK: svílni

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**m**

TOŽILNIK: svílne

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svílna

RODILNIK: svílne

DAJALNIK: svílni

TOŽILNIK: svílno

MESTNIK: pri svílni

ORODNIK: s svílno

dvojina

IMENOVALNIK: svílni

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**ma**

TOŽILNIK: svílni

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**ma**

množina

IMENOVALNIK: svílne

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**m**

TOŽILNIK: svílne

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svílno

RODILNIK: svílne**ga**

DAJALNIK: svílne**mu**

TOŽILNIK: svílno

MESTNIK: pri svílne**m**

ORODNIK: s svílni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: svílni

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**ma**

TOŽILNIK: svílni

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**ma**

množina

IMENOVALNIK: svílna

RODILNIK: svílni**h**

DAJALNIK: svílni**m**

TOŽILNIK: svílna

MESTNIK: pri svílni**h**

ORODNIK: s svílni**mi**

TONEMSKO

[svîlni]

IPA: [sʊíːlnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svîlni

RODILNIK: svîlne**ga**

DAJALNIK: svîlne**mu**

TOŽILNIK: svîlni

živo svîlne**ga**

MESTNIK: pri svîlne**m**

ORODNIK: s svîlni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: svîlna

RODILNIK: svîlni**h**

DAJALNIK: svîlni**ma**

TOŽILNIK: svîlna

MESTNIK: pri svîlni**h**

ORODNIK: s svîlni**ma**

množina
IMENOVALNIK: svîlni
RODILNIK: svîlnih
DAJALNIK: svîlnim
TOŽILNIK: svîlne
MESTNIK: pri svîlnih
ORODNIK: s svîlnimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: svîlna
RODILNIK: svîlne
DAJALNIK: svîlni
TOŽILNIK: svîlno
MESTNIK: pri svîlni
ORODNIK: s svîlno
dvojina
IMENOVALNIK: svîlni
RODILNIK: svîlnih
DAJALNIK: svîlnima
TOŽILNIK: svîlni
MESTNIK: pri svîlnih
ORODNIK: s svîlnima
množina
IMENOVALNIK: svîlne
RODILNIK: svîlnih
DAJALNIK: svîlnim
TOŽILNIK: svîlne
MESTNIK: pri svîlnih
ORODNIK: s svîlnimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: svîlno
RODILNIK: svîlnega
DAJALNIK: svîlnemu
TOŽILNIK: svîlno
MESTNIK: pri svîlnem
ORODNIK: s svîlnim
dvojina
IMENOVALNIK: svîlni
RODILNIK: svîlnih
DAJALNIK: svîlnima
TOŽILNIK: svîlni
MESTNIK: pri svîlnih
ORODNIK: s svîlnima
množina
IMENOVALNIK: svîlna
RODILNIK: svîlnih
DAJALNIK: svîlnim
TOŽILNIK: svîlna
MESTNIK: pri svîlnih
ORODNIK: s svîlnimi

STALNE ZVEZE

svilna cesta
1. skupek ustaljenih poti za trgovino, navadno s svilo, med Kitajsko in vzhodnim Sredozemljem v starem in srednjem veku; SIN.: svilna pot
▪ V zadnjih dveh stoletjih pred našim štetjem je Kitajska vojaško, politično in gospodarsko obvladovala velik del Azije, za povezavo z Evropo pa je vzpostavila *svilno cesto*.
▪ Dandanes je *svilna cesta* predvsem turistična atrakcija, čeprav ima na posameznih odsekih še ekonomsko vlogo.
▪ Ašgabad je zrasel šele v 19. stoletju okrog ruskega vojaškega oporišča, ki je ležalo na stičišču več karavanskih poti *svilne ceste*.

1.1. skupek zlasti kopenskih poti za trgovino med Kitajsko in zlasti zahodom; SIN.: svilna pot
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Kitajska zunanja politika je vse bolj aktivna, tudi s projektom novih *svilnih cest*.
▪ Nova *svilna cesta* naj bi nadgradila infrastrukturo, ki čez Srednjo Azijo povezuje Kitajsko in Evropo, obenem pa naj bi se izboljšalo tudi pomorsko sodelovanje.

svilna pot
1. skupek ustaljenih poti za trgovino, navadno s svilo, med Kitajsko in vzhodnim Sredozemljem v starem in srednjem veku; SIN.: svilna cesta
▪ Pod vladarji dinastije Han se je promet po *svilni poti* povečal, karavane so s kamelami tovorile svilo, žad in keramiko iz Kitajske na vzhod in prinašale z zahoda na Kitajsko zlato in razkošne jedi.
▪ Vozila sva se po starodavni *svilni poti*, ki so jo utrli kitajski trgovci že v davnih časih.
▪ Na koncu poti, ki je šla čez Carigrad, mimo gore Ararat, čez puščave in mesta ob *svilni poti*, sem prišel v najbolj sveto mesto skrivnostne muslimanske sekte.

1.1. skupek zlasti kopenskih poti za trgovino med Kitajsko in zlasti zahodom; SIN.: svilna cesta
▪ Kitajska vse bolj pogleduje v Evropo tako s prevzemi evropskih podjetij kot s pobudo nove *svilne poti*, s katero želi okrepiti vezi med Kitajsko, Bližnjim vzhodom in Evropo.
▪ Z novo *svilno potjo* naj bi Kitajsko tesneje povezali z Afriko, Azijo in Evropo z obsežno mrežo pristanišč, železnic, cest in industrijskih con.

IZVOR
↑svila

svinčén svinčéna svinčéno pridevnik
[svinčén]
POMEN
1. v nekaterih zvezah v obliki **svinčeni** ki je iz svinca ali vsebuje svinec; SIN.: svinčev
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svinčen/svinčeni prah | svinčen/svinčeni trak | svinčen/svinčeni vojak | svinčena barva | svinčena baterija, cev, krogla, plošča, utež | svinčena črka | svinčena ruda, zlitina
▪ Najmlajši dobijo svinec v telo z vdihavanjem ali uživanjem – denimo vode, ki je tekla po *svinčenih* ceveh.

▪ Najljubša igrača moje mame je bila punčka, očetova pa *svinčeni* vojaki.
▪ Ko so po Koroškem kopali *svinčeno* rudo, so jo začeli iskati tudi v okolici Uršlje gore.

2. ekspresivno ki spominja na svinec ali je tak kot pri svincu

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svinčen oblak | svinčena barva | svinčeno nebo
▪ Nebo prekrivajo *svinčeni* oblaki.
▪ Voda v njem je bila pod nizkimi oblaki videti *svinčene* barve.
▪ Zaletel se je v resničnost in v živo občutil njeno *svinčeno* težo.

3. v nekaterih zvezah v obliki **svinčeni**, ekspresivno za katerega so značilni (politični) pritiski režima, zlasti komunističnega, socialističnega

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svinčeni režim | svinčeni časi | svinčena preteklost | svinčeno obdobje | svinčena leta
▪ Dobro se spominja *svinčenih* časov, ko bi ga zaradi kritičnega članka o zadrugi kmalu zaprli.
▪ Bil je eden redkih odvetnikov, ki so si v *svinčenih* letih upali braniti jugoslovanske politične zapornike.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svinčén]

IPA: [sʊinˈʧeːn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svinčén
določno svinčéni
RODILNIK: svinčénega
DAJALNIK: svinčénemu
TOŽILNIK: svinčén
določno svinčéni
živo svinčénega
MESTNIK: pri svinčénem
ORODNIK: s svinčénim

dvojina

IMENOVALNIK: svinčéna
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénima
TOŽILNIK: svinčéna
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénima

množina

IMENOVALNIK: svinčéni
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénim
TOŽILNIK: svinčéne
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svinčéna
RODILNIK: svinčéne
DAJALNIK: svinčéni
TOŽILNIK: svinčéno
MESTNIK: pri svinčéni
ORODNIK: s svinčéno

dvojina

IMENOVALNIK: svinčéni
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénima
TOŽILNIK: svinčéni
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénima

množina

IMENOVALNIK: svinčéne
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénim
TOŽILNIK: svinčéne
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svinčéno
RODILNIK: svinčénega
DAJALNIK: svinčénemu
TOŽILNIK: svinčéno
MESTNIK: pri svinčénem
ORODNIK: s svinčénim

dvojina

IMENOVALNIK: svinčéni
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénima
TOŽILNIK: svinčéni
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénima

množina

IMENOVALNIK: svinčéna
RODILNIK: svinčénih
DAJALNIK: svinčénim
TOŽILNIK: svinčéna
MESTNIK: pri svinčénih
ORODNIK: s svinčénimi

TONEMSKO

[svinčȇn]

IPA: [sʊinʧé:n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svinčȇn
določno svinčȇni
RODILNIK: svinčȇnega
DAJALNIK: svinčȇnemu
TOŽILNIK: svinčȇn
določno svinčȇni
živo svinčȇnega
MESTNIK: pri svinčȇnem
ORODNIK: s svinčȇnim

dvojina

IMENOVALNIK: svinčȇna
RODILNIK: svinčȇnih
DAJALNIK: svinčȇnima
TOŽILNIK: svinčȇna
MESTNIK: pri svinčȇnih
ORODNIK: s svinčȇnima

množina
IMENOVALNIK: svinčęni
RODILNIK: svinčęnih
DAJALNIK: svinčęnim
TOŽILNIK: svinčęne
MESTNIK: pri svinčęnih
ORODNIK: s svinčęnimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: svinčęna
RODILNIK: svinčęne
DAJALNIK: svinčęni
TOŽILNIK: svinčęno
MESTNIK: pri svinčęni
ORODNIK: s svinčęno
dvojina
IMENOVALNIK: svinčęni
RODILNIK: svinčęnih
DAJALNIK: svinčęnima
TOŽILNIK: svinčęni
MESTNIK: pri svinčęnih
ORODNIK: s svinčęnima
množina
IMENOVALNIK: svinčęne
RODILNIK: svinčęnih
DAJALNIK: svinčęnim
TOŽILNIK: svinčęne
MESTNIK: pri svinčęnih
ORODNIK: s svinčęnimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: svinčęno
RODILNIK: svinčęnega
DAJALNIK: svinčęnemu
TOŽILNIK: svinčęno
MESTNIK: pri svinčęnem
ORODNIK: s svinčęnim
dvojina
IMENOVALNIK: svinčęni
RODILNIK: svinčęnih
DAJALNIK: svinčęnima
TOŽILNIK: svinčęni
MESTNIK: pri svinčęnih
ORODNIK: s svinčęnima
množina
IMENOVALNIK: svinčęna
RODILNIK: svinčęnih
DAJALNIK: svinčęnim
TOŽILNIK: svinčęna
MESTNIK: pri svinčęnih
ORODNIK: s svinčęnimi

FRAZEOLOGIJA

svinčena toča | svinčen dež
svinčena toča
svinčen dež

močno streljanje, obstreljevanje
▪ Med vožnjo se poleg njegovega ustavi avtomobil z neznanimi napadalci. Sledi *svinčena toča*.
▪ Komaj smo se pokazali, se je že usula na nas *svinčena toča*.
▪ Izkrcanje v Normandiji je prikazano s pravim *svinčenim dežjem* iz strojnic.
▪ Preiskave so potrdile *svinčeni dež*, ki so ga usmerili na pešce. Streljal je v civiliste.

težka/svinčena noga
težka noga
svinčena noga

povečana, izrazita sila pri uporabi nog; občutek utrujenosti v nogi
▪ Porabe pod devet litrov ne spravijo niti najbolj umirjeni vozniki, *težka noga* jo še dvigne.
▪ Proti utrujenim, *težkim nogam* najbolj pomaga, da jih dvignemo visoko v zrak, ker nam kri steče nazaj proti srcu.
▪ Imeli smo precej *težke noge* in ni nam veliko uspevalo. Precej bolje smo igrali v fazi obrambe.
▪ Glasnost motorja nad hitrostjo 150 km/h moteče naraste. Če torej ne boste pretiravali s *svinčeno nogo*, mora biti vse v najlepšem redu.
▪ Najstniška igrivost ga uvršča na sedmo mesto med podajalci, toda zaradi vse bolj *svinčenih nog* tudi na sam vrh med »zapravljivci« žog.
▪ Zdi se mi, da imam *svinčene noge* in da mi glava gori. Ne mislim nič in ničesar si ne želim, razen da bi lahko tukaj odsedel ure, dneve.
▪ Proizvajalci ponujajo novosti, ki domnevno pomagajo proti vsem kolesarskim težavam, vključno s *svinčenimi nogami* in težko sapo.

IZVOR
↑svinec

svínčev svínčeva svínčevo pridevnik
[svínčeu̯ svínčeva svínčevo]
POMEN
1. ki je v zvezi s svincem
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svínčev mineral | svínčev nitrat, oksid, sulfat, sulfid | svínčeva spojina
▪ Prve svinčnike so izdelovali tako, da so odlomili podolgovat košček *svinčevega* minerala in ga pritrdili med dve deščici.
▪ Ljudje, ki živijo na naseljenih področjih, so verjetno bolj izpostavljeni zdravju škodljivim *svinčevim* spojinam.

1.1. ki je iz svinca ali vsebuje svinec; SIN.: svinčen
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svínčev akumulator | svínčev prah | svínčeva baterija | svínčeva ruda | svínčevo belilo | svínčevo steklo
▪ Pri polnjenju *svinčevih* akumulatorjev nastajata svinec in svínčev dioksid.
▪ Z namestitvijo filtrov za *svínčev* prah se je stanje v okolju bistveno popravilo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svínčeu̯ svínčeva svínčevo]

IPA: ['sʊiːntʃɛu̯ 'sʊiːntʃɛʊa 'sʊiːntʃɛʊɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svínčev

RODILNIK: svínčev**ega**

DAJALNIK: svínčev**emu**

TOŽILNIK: svínčev

živo svínčev**ega**

MESTNIK: pri svínčev**em**

ORODNIK: s svínčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínčev**a**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**ima**

TOŽILNIK: svínčev**a**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínčev**i**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**im**

TOŽILNIK: svínčev**e**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svínčev**a**

RODILNIK: svínčev**e**

DAJALNIK: svínčev**i**

TOŽILNIK: svínčev**o**

MESTNIK: pri svínčev**i**

ORODNIK: s svínčev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínčev**i**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**ima**

TOŽILNIK: svínčev**i**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínčev**e**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**im**

TOŽILNIK: svínčev**e**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svínčev**o**

RODILNIK: svínčev**ega**

DAJALNIK: svínčev**emu**

TOŽILNIK: svínčev**o**

MESTNIK: pri svínčev**em**

ORODNIK: s svínčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínčev**i**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**ima**

TOŽILNIK: svínčev**i**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínčev**a**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**im**

TOŽILNIK: svínčev**a**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**imi**

TONEMSKO

[svínčeu̯ svínčeva svínčevo]

IPA: [sʊìːntʃéu̯ sʊìːntʃéʊa sʊìːntʃéʊɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svínčev

RODILNIK: svínčev**ega**

DAJALNIK: svínčev**emu**

TOŽILNIK: svínčev

živo svínčev**ega**

MESTNIK: pri svínčev**em**

ORODNIK: s svínčev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínčev**a**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**ima**

TOŽILNIK: svínčev**a**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínčev**i**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**im**

TOŽILNIK: svínčev**e**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svínčev**a**

RODILNIK: svínčev**e**

DAJALNIK: svínčev**i**

TOŽILNIK: svínčev**o**

MESTNIK: pri svínčev**i**

ORODNIK: s svínčev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínčev**i**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**ima**

TOŽILNIK: svínčev**i**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínčev**e**

RODILNIK: svínčev**ih**

DAJALNIK: svínčev**im**

TOŽILNIK: svínčev**e**

MESTNIK: pri svínčev**ih**

ORODNIK: s svínčev**imi**

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: svínčev**o**
RODILNIK: svínčev**ega**
DAJALNIK: svínčev**emu**
TOŽILNIK: svínčev**o**
MESTNIK: pri svínčev**em**
ORODNIK: s svínčev**im**
dvojina
IMENOVALNIK: svínčev**i**
RODILNIK: svínčev**ih**
DAJALNIK: svínčev**ima**
TOŽILNIK: svínčev**i**
MESTNIK: pri svínčev**ih**
ORODNIK: s svínčev**ima**
množina
IMENOVALNIK: svínčev**a**
RODILNIK: svínčev**ih**
DAJALNIK: svínčev**im**
TOŽILNIK: svínčev**a**
MESTNIK: pri svínčev**ih**
ORODNIK: s svínčev**imi**

IZVOR
↑svinec

svínčnica svínčnice samostalnik ženskega spola
[svínčnica]
POMEN
1. iz tehnike in tehnologije pripomoček za določanje navpične lege, sestavljen iz vrvice in uteži
▪ Pred pritrjevanjem prvega traku uporabite *svinčnico* ali vodno tehtnico, ki vam pomaga, da tapeto laže poravnate in nalepite naravnost.
▪ Za določanje idealne težiščnice uporabimo *svinčnico* ali merilne pripomočke.
2. iz botanike grmičasta okrasna rastlina z belimi, modrimi ali rdečimi cvetovi s petimi cvetnimi listi; primerjaj lat. *Plumbago*
▪ Hišico krasijo trajnice in poletne rože, spodaj pa raste *svinčnica*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[svínčnica]
IPA: ['sʊi:ntʃnitsa]
ednina
IMENOVALNIK: svínčnic**a**
RODILNIK: svínčnic**e**
DAJALNIK: svínčnic**i**
TOŽILNIK: svínčnic**o**
MESTNIK: pri svínčnic**i**
ORODNIK: s svínčnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svínčnic**i**
RODILNIK: svínčnic
DAJALNIK: svínčnic**ama**
TOŽILNIK: svínčnic**i**
MESTNIK: pri svínčnic**ah**
ORODNIK: s svínčnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: svínčnic**e**
RODILNIK: svínčnic
DAJALNIK: svínčnic**am**
TOŽILNIK: svínčnic**e**
MESTNIK: pri svínčnic**ah**
ORODNIK: s svínčnic**ami**
TONEMSKO
[svîncnica]
IPA: [sʊí:ntʃnìtsa]
ednina
IMENOVALNIK: svîncnic**a**
RODILNIK: svîncnic**e**
DAJALNIK: svîncnic**i**
TOŽILNIK: svîncnic**o**
MESTNIK: pri svîncnic**i**
ORODNIK: s svîncnic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svîncnic**i**
RODILNIK: svîncnic
DAJALNIK: svîncnic**ama**
TOŽILNIK: svîncnic**i**
MESTNIK: pri svîncnic**ah**
ORODNIK: s svîncnic**ama**
množina
IMENOVALNIK: svîncnic**e**
RODILNIK: svîncnic
DAJALNIK: svîncnic**am**
TOŽILNIK: svîncnic**e**
MESTNIK: pri svîncnic**ah**
ORODNIK: s svîncnic**ami**

IZVOR
iz *svinčni* iz ↑svinec

svínec svínca samostalnik moškega spola
[svínəc]
POMEN
mehka, lahko taljiva težka kovina modrikasto sive barve, kemijski element [Pb]
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pridobivati, vlivati svinec | vsebovati svinec
▪ Na območju zgornje Mežiške doline so začeli pridobivati *svinec* že v 16. stoletju.
▪ Običajno strelivo pogosto vsebuje *svinec*.
▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
zaliti s svincem | zastrupiti se s svincem
▪ Kjer niso našli gradiva, potrebnega za mešanje betona, so včasih tlakovce zalili z raztaljenim *svincem*.
▪ Več kot 27 let je delal v topilnici in se zastrupil s *svincem*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[svínəc]
IPA: ['sʊi:nəts]

ednina
IMENOVALNIK: svínec
RODILNIK: svínc**a**
DAJALNIK: svínc**u**
TOŽILNIK: svínec
MESTNIK: pri svínc**u**
ORODNIK: s svínc**em**

TONEMSKO
[svínəc]
IPA: [sʊìːnə́ts]
ednina
IMENOVALNIK: svínec
RODILNIK: svínc**a**
DAJALNIK: svínc**u**
TOŽILNIK: svínec
MESTNIK: pri svínc**u**
ORODNIK: s svínc**em**

FRAZEOLOGIJA

biti kot iz svinca
biti zelo težek, neokreten; delovati zelo dušeče, utesnjujoče, neprijetno
▪ Z dlanjo, ki *je bila kot iz svinca*, je šampanjec na silo spravila do ustnic.
▪ Glava je bila kot klada in udje *so bili kot iz svinca*.
▪ Tale napis *je kot iz svinca*, pretežek zame.
▪ Pretiho je. Ta tišina *je kot iz svinca*.

kot iz svinca
zelo težek, neokreten; neprijeten
▪ Kako boš šel, reva? Ko se ne moreš premakniti. Ude imaš *kot iz svinca*.
▪ Nobene moči nisem imel. Ko sem stopil z avtobusa in šel proti domu, sem imel noge *kot iz svinca*.
▪ Na lepem se v eno izmed ulic spusti megla *kot iz svinca*.

napolniti s svincem *koga*
ustreliti koga
▪ Grofa *so*, ker je bil eden najvidnejših zarotnikov, *napolnili s svincem*.
▪ *S svincem napolnijo* medveda, ki bi ga bilo mogoče zgolj uspavati in preseliti drugam.

težak/težek kot svinec
težak kot svinec
težek kot svinec

zelo težek; zelo neprijeten, naporen
▪ Iz predala je privlekel kamen. Ko sva ga vzela v roke, je bil *težak kot svinec*.
▪ V želodcu je začutil strah, *težak kot svinec*.
▪ Prtljaga sta bili dve *kot svinec težki* torbi.
▪ Obtožbe so hude in *težke kot svinec*.

BESEDOTVORJE
svojilni pridevnik: svínčev

IZVOR
= cslov. *svinьcь*, rus. *svinéc* < pslov. **svinьcь*, sorodno z litov. *švìnas*, latv. *svins*, verjetno iz ide. **k'u̯ei̯-* ‘svetiti se’

svínja svínje samostalnik ženskega spola
[svínja]
POMEN
1. samica prašiča
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
breja, doječa svinja | domača svinja | mlada, stara svinja | plemenska svinja
▪ Domača *svinja* včasih skoti tudi več kot 13 mladičev.
▪ Imajo nekaj plemenskih *svinj* različnih pasem.
▪ Pomanjkanje železa pri pujskih lahko učinkovito preprečimo z dodajanjem železa brejim *svinjam*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
osemenjevanje svinj
▪ Organiziramo tečaje osemenjevanja *svinj* za kmete.
▪ Eno od pomembnih meril uspešnosti rejcev je plodnost *svinj*.
…
▪ Koče za *svinje* s pujski morajo biti toplotno izolirane, da preprečimo prevelika temperaturna nihanja.

1.1. samica divjega prašiča
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
vodeča svinja
▪ Na območju se zadržuje okrog dvanajst prašičev, med njimi naj bi bile tudi tri vodeče *svinje* z mladiči.
▪ Pomemben dejavnik velike številčnosti divjih prašičev je njihov izjemen reprodukcijski potencial, saj imajo mlade *svinje* povprečno od dva do pet mladičev, starejše *svinje* pa praviloma okoli osem mladičev v vsakem leglu.

1.2. domača žival z rilcem, valjastim trupom, ščetinasto kožo in krajšim ožjim repom; primerjaj lat. *Sus scrofa domestica*; SIN.: prašič
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
rediti svinje
▪ Redita *svinje*, koze, kokoši in zajce.
▪ S krmno peso krmijo *svinje*, ob telitvi pa jo za priboljšek dobijo tudi krave.
▪ Domačini se ukvarjajo pretežno z nabiralništvom in lovom, gojijo *svinje*, kokoši, ponekod tudi krave.
▸ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
hlev za svinje | hrana, krma za svinje
▪ Gospodarsko poslopje zajema hleve za *svinje* in govejo živino, skedenj in listnjak.
▪ Krompir je od nekdaj bil hrana za *svinje*.
▪ Suša je uničila polovico krme za *svinje*.
▸ priredna zveza
svinje in krave
▪ Morala sem pasti krave in *svinje*.
▪ Gojili so koze, ovce in *svinje*.

...

▪ Šla sem k *svinjam*, jim počistila, nato še nastlala, potem sem jim dala šrot in peso.

▪ *Svinje* se prosto pasejo in rijejo po zemlji, v kateri za hranljive snovi skrbijo deževniki in mikroorganizmi.

2. slabšalno kdor je umazan, zanemarjen ali se mu to pripisuje; SIN.: neformalno, slabšalno prasec, slabšalno prašič, slabšalno pujs

▪ Če komu ni pretirano mar za čistočo, si hitro prisluži oznako *svinja* umazana.

3. slabšalno kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno podgana, neformalno, slabšalno prase, neformalno, slabšalno prasec, neformalno, slabšalno prasica, slabšalno prašič, slabšalno pujs

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

kapitalistična svinja | navadna, prava svinja | šovinistična svinja | umazana svinja

▪ Si še vedno niste opomogli od zadnjega prepira z vašo izbranko, v katerem vam je v obraz zabrusila, da ste navadna *svinja*?

▪ Mnogokrat je dokazal, da je šovinistična moška *svinja*, da nima občutka za žensko dušo, da je sebična baraba.

▪ Prava *svinja* je, dela pa se, kot da je žrtev.

3.1. slabšalno kdor je debel ali se mu to pripisuje

▪ Omenjali so me kot debelo *svinjo*.

4. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje negativne, nesprejemljive moralne lastnosti

▪ »Preklete *svinje*!« je mrmral in kazal za avtomobilom, ki se je oddaljeval.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svínja]

IPA: [ˈsʊiːnja]

ednina

IMENOVALNIK: svínj**a**
RODILNIK: svínj**e**
DAJALNIK: svínj**i**
TOŽILNIK: svínj**o**
MESTNIK: pri svínj**i**
ORODNIK: s svínj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínj**i**
RODILNIK: svînj
DAJALNIK: svínj**ama**
TOŽILNIK: svínj**i**
MESTNIK: pri svínj**ah**
ORODNIK: s svínj**ama**

množina

IMENOVALNIK: svínj**e**
RODILNIK: svînj
DAJALNIK: svínj**am**
TOŽILNIK: svínj**e**
MESTNIK: pri svínj**ah**
ORODNIK: s svínj**ami**

TONEMSKO

[svínja]

IPA: [sʊìːnjá]

ednina

IMENOVALNIK: svínj**a**
RODILNIK: svínj**e**
DAJALNIK: svínj**i**
TOŽILNIK: svínj**o**
MESTNIK: pri svínj**i**
ORODNIK: s svînj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínj**i**
RODILNIK: svînj
DAJALNIK: svínj**ama**
TOŽILNIK: svínj**i**
MESTNIK: pri svínj**ah**
ORODNIK: s svínj**ama**

množina

IMENOVALNIK: svínj**e**
RODILNIK: svînj
DAJALNIK: svínj**am**
TOŽILNIK: svínj**e**
MESTNIK: pri svínj**ah**
ORODNIK: s svínj**ami**

STALNE ZVEZE

bradavičasta svinja

parkljar z dvema paroma navzgor ukrivljenih oklov in bradavičastimi izrastki, ki živi v afriških savanah; primerjaj lat. *Phacochoerus sp.*; SIN.: iz zoologije svinja bradavičarka

▪ Pogled na slona, leva, leoparda, nosoroga ali bivola je užitek, prav tako vznemirljivo pa je opazovati *bradavičasto svinjo* v divjini.

▪ Po zaslugi plodnosti in izjemne prilagodljivosti so *bradavičaste svinje* ena najuspešnejših živalskih vrst v Afriki.

▪ *Bradavičaste svinje* imajo okle, ostre kot nož, z njimi lahko napadalca poškodujejo do smrti.

divja svinja

1. parkljar z rilcem, dolgimi, naprej štrlečimi podočniki pri samcu, močnim trupom in ščetinasto kožo, ki živi v gozdovih Evrope in Azije; primerjaj lat. *Sus scrofa*; SIN.: divji prašič

▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

divja svinja rije

▪ Ena najhrupnejših gozdnih živali je *divja svinja*, ki glasno rije za hrano po gozdnih tleh in pogosto sopiha.

▪ V mešanih gozdnih sestojih domujejo srnjad, jelenjad, *divja svinja*.

...

▪ Gozdovi in skrite jase so primerno življenjsko okolje za večje rastlinojede živali, kot so *divje svinje* in jeleni.

1.1. samica te živali
sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku
divja svinja z mladiči
▪ Kakor pravijo lovci, divji prašiči, razen mogoče v primeru *divje svinje* z mladiči, ljudem niso nevarni.

1.2. meso te živali kot hrana, jed; SIN.: divji prašič
▪ V zadnjem času jim gredo najbolj v slast zrezki *divje svinje* v lovski omaki.

svinja bradavičarka
iz zoologije parkljar z dvema paroma navzgor ukrivljenih oklov in bradavičastimi izrastki, ki živi v afriških savanah; primerjaj lat. *Phacochoerus sp.*; SIN.: bradavičasta svinja
▪ *Svinje bradavičarke* so rastlinojede živali, ki se hranijo pretežno s koreninicami in podzemnimi stebli trav, ki jih izkopljejo s čekani.
▪ Za *svinjo bradavičarko* so značilne dolge noge, velika glava in širok gobec z močnimi okli, ki so pravzaprav povečani podočniki.

FRAZEOLOGIJA

delati/ravnati *s kom, s čim* kot svinja z mehom
delati *s kom, s čim* kot svinja z mehom
ravnati *s kom, s čim* kot svinja z mehom

malomarno, neodgovorno, grdo delati, ravnati s kom ali čim; kazati malomaren odnos do koga ali česa
▪ Voditelji in novinarji se pritožujejo, da z njimi *delajo kot svinja z mehom*.
▪ Država *dela* z denarjem *kot svinja z mehom*.

jesti kot prašič/svinja/pujs
jesti kot prašič
slabšalno jesti kot svinja
slabšalno jesti kot pujs

slabšalno veliko, požrešno, grdo jesti
▪ Voditelj ga je vprašal o pridobivanju teže po terapiji s sevanjem in igralec je odvrnil, da *je jedel kot prašič*.
▪ Kulture v prehranjevanju nima. *Je jedel kot prašič* z odprtimi usti! Fuj, pacek!
▪ Veliko časa zapravim z razmišljanjem o tem, kaj bom jedla. *Jem kot svinja*. Res jem zelo veliko in obožujem hrano.
▪ Po končanem snemanju se je znova zredil. »Ker *sem jedel kot pujs*,« je povedal o svoji izkušnji.

kot/ko prasica/prasec/svinja
kot prasica
neformalno ko prasica
neformalno ko svinja
neformalno kot prasec
neformalno kot svinja

neformalno izraža veliko mero dejanja ali stanja; izraža visoko stopnjo
▪ Tu ne govorimo o posameznih nevihtah. Scalo bo *kot prasica*. Štirideset dni in štirideset noči.
▪ Če joka, je to zaradi mene, ki sem žleht *ko prasica*.
▪ Baše se *ko svinja*.
▪ Uživam *kot prasec*, ko tole berem!
▪ Čeprav je pes, ga pogrešam *kot svinja*.
▪ Bil je važen *kot prasica*, stopal je prevzetno, kot da bi bil sam na svetu.

kot svinja v buče
takó, da se brez razmisleka, presoje, samoobvladovanja upoštevajo le trenutni vzgibi; brezglavo, brezumno
▪ Zanima me, ali kdaj bere komentarje ali rine naprej *kot svinja v buče*.
▪ Prepričana sem bila, da se bodo vse zapodile *kot svinje v buče*.

metati bisere svinjam
dajati, ponujati komu duhovno ali materialno dobrino, ki je ne zna ceniti, je ni vreden
▪ O duhovnih izkušnjah je zelo težko govoriti nekomu, ki ima teh izkušenj malo. V bistvu hitro izpadeš kot bedak, v najboljšem primeru pa *mečeš svinjam bisere*.
▪ Ambiciozni načrt, da bi odprl stadion za gokart, je doživel neuspeh. *Svinjam je metal bisere*.

svinja/prašič/prašiček ipd. pri koritu
svinja pri koritu
navadno v množini, slabšalno prašič pri koritu
navadno v množini, slabšalno prašiček pri koritu
navadno v množini, slabšalno pujs pri koritu

navadno v množini, slabšalno človek na vodilnem, uglednem položaju, ki se s čim okorišča
▪ Nova pokojninska reforma spet jemlje ljudem, da bo *svinjam pri koritu* več ostalo.
▪ Stvar se bo hitro pozabila, denar pa bo ostal *prašičem pri koritu*.
▪ Morda pa bi pri nas morali samo hitreje zamenjati »*prašičke pri koritu*«.
▪ Razumem, da so žepi *pujsov pri koritu* globoki.

zaklati kot prašiča/svinjo *koga*
zaklati kot prašiča *koga*
slabšalno zaklati kot svinjo *koga*

slabšalno kruto, neizprosno, hladnokrvno zaklati, umoriti koga
▪ Oči, iz katerih je gledala strast po drogi, so se mu tako hudobno iskrile, da kaj takega še nisem videla. Sposoben bi me bil *zaklati kot prašiča*.
▪ »Ste obdolženemu kdaj rekli, da ga *boste zaklali kot svinjo*?« je še zanimalo tožilko.

Sanja svinja o koruzi.
opisuje situacijo, ko si kdo želi česa neuresničljivega, malo verjetnega; izraža dvom o uresničljivosti, verjetnosti česa

▪ Hehe, to, da bo prvak, je pa tako kot ... *sanja svinja o koruzi*.
▪ Še oktobra lani sem verjela, da bom za božič pekla kekse že v novi kuhinji, a kaj hitro sem ugotovila, da je to vse v stilu »*sanja svinja o koruzi*«.

Svinja nemarna!
slabšalno izraža, da je govorec močno čustveno vznemirjen; uporablja se, ko govorec psuje koga, tako da mu pripisuje negativne lastnosti, zlasti v jezi
▪ Povzročil mu bom glavobol, tisočkrat hujši od mojega! *Svinja nemarna!*
▪ *Svinja nemarna*, nikoli ne bo nič iz tebe!

IZVOR
= stcslov. *svinija*, hrv., srb. *svínja*, rus. *svinьjá*, češ. *svině* < pslov. **svini*, iz **svinъ* ‘prašič’, tako kot latv. *svīns* ‘umazan’, lat. *suīnus* ‘svinjski’ < ide. **suH-ih₂-nó-*, iz **súH-s* (morda **séu̯H-s*) ‘prašič, svinja’, enako kot lat. *sūs*, gr. *hȳ̃s*, ags., stvnem. *sū*, nem. *Sau*

svinjaríja svinjaríje samostalnik ženskega spola
[svinjaríja]
POMEN
1. slabšalno umazanija
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
prava svinjarija
▪ Že dan pred tekmo spijo v okolici stadiona in za seboj pustijo pravo *svinjarijo*.
▪ Čistilne naprave težko očistijo z vsemi možnimi *svinjarijami* onesnažena vodna zajetja.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pobirati, pospraviti svinjarijo | pustiti svinjarijo
▪ Večkrat sem mu rekel, naj pospravi to *svinjarijo* okoli hiše.
▪ V kopalnici pušča pravo *svinjarijo*.
▪ Tisti, ki imajo odnos do lepe, urejene in čiste narave, pobirajo *svinjarijo* za packi, ki jim je vseeno, kje obleži tisto, česar ne potrebujejo več.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
kup svinjarije
▪ Inšpektor je ogorčen nad brezbrižnostjo posameznikov, saj se ob cesti vsakič znova pojavi kak nov kup *svinjarije*.
▪ Za odstranitev gore *svinjarije*, ki je močno zaudarjala, je naposled poskrbela občina.
…
▪ V kuhinji je bila taka *svinjarija*, da mi gre še danes na bruhanje.
▪ V lokalu so odprli in odmašili jašek za kanalizacijo, v katerem se je nabirala *svinjarija*.
▪ Na ekranu se je nabralo toliko *svinjarije*, da se je dalo s prstom risati po njem.
2. slabšalno nesprejemljivo, neprimerno dejanje ali ravnanje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
čista, navadna, prava svinjarija | huda, velika svinjarija | same svinjarije
▪ To je navadna *svinjarija* in obsojanja vredno početje.
▪ Vsaka velika *svinjarija* še ni kaznivo dejanje.
▪ Tudi meni se zdi plačilna nedisciplina prava *svinjarija*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dopuščati svinjarijo | narediti, zakuhati svinjarijo, početi svinjarije | videti svinjarijo
▪ Po veliko letih skupnega življenja mi je naredil veliko *svinjarijo*.
▪ Ko sem videl to *svinjarijo*, sem poklical policijo.
▪ Napovedal je, da bodo razkrili vsako *svinjarijo*, za katero bodo izvedeli.
▪ Ni pomembno, kdo je zakuhal *svinjarijo*, saj je prst ponovno uperjen v tistega, ki je *svinjarijo* odkril.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
svinjarija se dogaja
▪ Resnične *svinjarije* se vedno dogajajo tam, kjer ni kamer in dopisnikov.
▪ Ne morem verjeti, da se mi je zgodila taka *svinjarija*.
3. slabšalno izjava, pripoved, s katero skuša kdo koga osramotiti, mu zmanjšati ugled
▪ Žal mi je, ker moram dan za dnem brati *svinjarije* o svojem zasebnem življenju.
▪ Sosedi govori podobne *svinjarije* o meni, kot jih govori meni o njej.
▪ Od določenih direktorjev prejema honorar samo zato, da o njih ne piše *svinjarij*.
4. kot medmet, slabšalno izraža, da govorec občuti jezo, ogorčenje nad čim
▪ »*Svinjarija*, sama *svinjarija*!« je vpila proti meni.
5. slabšalno hrana ali jed, navadno slabo pripravljena ali nekakovostna
▪ Odločno je zatrdil, da ne bo jedel te *svinjarije*, ki mu jo servirajo.
▪ Zakaj hudiča vedno govoriš o zdravi hrani, če požreš vso *svinjarijo*?
▪ Lahko vse življenje ješ *svinjarijo*, pa te šele pri 50 letih udari infarkt.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[svinjaríja]
IPA: [sʋinjaˈri:ja]
ednina
IMENOVALNIK: svinjarí**ja**
RODILNIK: svinjarí**je**
DAJALNIK: svinjarí**ji**
TOŽILNIK: svinjarí**jo**
MESTNIK: pri svinjarí**ji**
ORODNIK: s svinjarí**jo**
dvojina
IMENOVALNIK: svinjarí**ji**
RODILNIK: svinjarí**j**
DAJALNIK: svinjarí**jama**

TOŽILNIK: svinjaríj**i**
MESTNIK: pri svinjaríj**ah**
ORODNIK: s svinjaríj**ama**
množina
IMENOVALNIK: svinjaríj**e**
RODILNIK: svinjaríj
DAJALNIK: svinjaríj**am**
TOŽILNIK: svinjaríj**e**
MESTNIK: pri svinjaríj**ah**
ORODNIK: s svinjaríj**ami**
TONEMSKO
[svinjarîja]
IPA: [sʋinjaɾí:jà]
ednina
IMENOVALNIK: svinjarîj**a**
RODILNIK: svinjarîj**e**
DAJALNIK: svinjarîj**i**
TOŽILNIK: svinjarîj**o**
MESTNIK: pri svinjarîj**i**
ORODNIK: s svinjarîj**o**
dvojina
IMENOVALNIK: svinjarîj**i**
RODILNIK: svinjarîj
DAJALNIK: svinjarîj**ama**
TOŽILNIK: svinjarîj**i**
MESTNIK: pri svinjarîj**ah**
ORODNIK: s svinjarîj**ama**
množina
IMENOVALNIK: svinjarîj**e**
RODILNIK: svinjarîj
DAJALNIK: svinjarîj**am**
TOŽILNIK: svinjarîj**e**
MESTNIK: pri svinjarîj**ah**
ORODNIK: s svinjarîj**ami**

IZVOR
po zgledu nem. *Schweinerei* iz ↑svinja

svinjáti svinjám nedovršni glagol

[svinjáti]
POMEN
1. slabšalno mazati, onesnaževati
▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
▪ V strošek vožnje je všteto tudi to, da zaradi preveč prometa nastajajo kolone, da *svinjamo* ozračje in smo potencialno lahko vpleteni v prometno nesrečo.
▪ Ekologi in potapljači so dragoceni, ker so glasna vest vseh, ki to reko *svinjajo* na vse mogoče načine.
▪ Brezbrižno sem vlekla vase cigaretni dim in *svinjala* svoja pljuča s katranom.
...
▪ Naše javne službe ne bodo več pospravljale smeti za tistimi, ki sami *svinjajo*.
▪ Ljubljanica danes ni bolj umazana, ker odgovorne službe ne čistijo dobro, ampak zato, ker imamo preveč neodgovornih posameznikov, ki vedno bolj *svinjajo*.

2. slabšalno nespodobno ravnati, govoriti
▪ Otroke spoštujem in nikakor jih nisem želel žaliti z navodili, naj ne *svinjajo* s svojim besednjakom.
▪ Ugotovili so, da so v javnosti pogosto verbalno še bolj *svinjali*.
▪ Prasec, ne more si kaj, da ne bi *svinjal*.
3. slabšalno izjavljati, pisati kaj nespoštljivega, žaljivega, da bi koga osramotil, mu zmanjšal ugled
▪ Ne moreš se uveljaviti, zato pa *svinjaš* po tistih, ki so uspešnejši in imajo kaj pokazati.
▪ Anonimke so *svinjale* po raznih funkcionarjih.
▪ Tisti, ki radi *svinjajo* po spletu, si za svoje podvige ponavadi izberejo računalnike v spletnih kavarnah, knjižnicah ipd.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[svinjáti]
IPA: [sʋin'ja:ti]
NEDOLOČNIK: svinjáti
NAMENILNIK: svinját
sedanjik
ednina
1. OSEBA: svinjá**m**
2. OSEBA: svinjá**š**
3. OSEBA: svinjá
dvojina
1. OSEBA: svinjá**va**
2. OSEBA: svinjá**ta**
3. OSEBA: svinjá**ta**
množina
1. OSEBA: svinjá**mo**
2. OSEBA: svinjá**te**
3. OSEBA: svinjá**jo**
velelnik
ednina
2. OSEBA: svinjáj
dvojina
1. OSEBA: svinjáj**va**
2. OSEBA: svinjáj**ta**
množina
1. OSEBA: svinjáj**mo**
2. OSEBA: svinjáj**te**
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: svinjál
DVOJINA: svinjál**a**
MNOŽINA: svinjál**i**
ženski spol
EDNINA: svinjál**a**
DVOJINA: svinjál**i**
MNOŽINA: svinjál**e**
srednji spol
EDNINA: svinjál**o**
DVOJINA: svinjál**i**
MNOŽINA: svinjál**a**
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: svinjajóč

RODILNIK: svinjajóč**ega**
DAJALNIK: svinjajóč**emu**
TOŽILNIK: svinjajóč
živo svinjajóč**ega**
MESTNIK: pri svinjajóč**em**
ORODNIK: s svinjajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: svinjajóč**a**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**ima**
TOŽILNIK: svinjajóč**a**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: svinjajóč**i**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**im**
TOŽILNIK: svinjajóč**e**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: svinjajóč**a**
RODILNIK: svinjajóč**e**
DAJALNIK: svinjajóč**i**
TOŽILNIK: svinjajóč**o**
MESTNIK: pri svinjajóč**i**
ORODNIK: s svinjajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: svinjajóč**i**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**ima**
TOŽILNIK: svinjajóč**i**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: svinjajóč**e**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**im**
TOŽILNIK: svinjajóč**e**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: svinjajóč**e**
RODILNIK: svinjajóč**ega**
DAJALNIK: svinjajóč**emu**
TOŽILNIK: svinjajóč**e**
MESTNIK: pri svinjajóč**em**
ORODNIK: s svinjajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: svinjajóč**i**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**ima**
TOŽILNIK: svinjajóč**i**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: svinjajóč**a**
RODILNIK: svinjajóč**ih**
DAJALNIK: svinjajóč**im**
TOŽILNIK: svinjajóč**a**
MESTNIK: pri svinjajóč**ih**
ORODNIK: s svinjajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: svinj**áje**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: svinjánj**e**
RODILNIK: svinjánj**a**
DAJALNIK: svinjánj**u**
TOŽILNIK: svinjánj**e**
MESTNIK: pri svinjánj**u**
ORODNIK: s svinjánj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: svinjánj**i**
RODILNIK: svinjánj
DAJALNIK: svinjánj**ema**
TOŽILNIK: svinjánj**i**
MESTNIK: pri svinjánj**ih**
ORODNIK: s svinjánj**ema**

množina
IMENOVALNIK: svinjánj**a**
RODILNIK: svinjánj
DAJALNIK: svinjánj**em**
TOŽILNIK: svinjánj**a**
MESTNIK: pri svinjánj**ih**
ORODNIK: s svinjánj**i**

TONEMSKO
[svinjáti]
IPA: [sʋinjà:tí]
NEDOLOČNIK: svinjáti
NAMENILNIK: svinját

sedanjik

ednina
1. OSEBA: svinjâ**m**
2. OSEBA: svinjâ**š**
3. OSEBA: svinjâ

dvojina
1. OSEBA: svinjâ**va**
2. OSEBA: svinjâ**ta**
3. OSEBA: svinjâ**ta**

množina
1. OSEBA: svinjâ**mo**
2. OSEBA: svinjâ**te**
3. OSEBA: svinjâ**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: svinjáj

dvojina
1. OSEBA: svinjáj**va**
2. OSEBA: svinjáj**ta**

množina
1. OSEBA: svinjáj**mo**
2. OSEBA: svinjáj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: svinjál
DVOJINA: svinjál**a**
MNOŽINA: svinjál**i**

ženski spol
EDNINA: svinjál**a** in svinjâl**a**

DVOJINA: svinjáli
MNOŽINA: svinjále
srednji spol
EDNINA: svinjálo
DVOJINA: svinjáli
MNOŽINA: svinjála

deležnik na *-č*

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́č tudi svinjajǫ̂č
RODILNIK: svinjajǫ́čega
DAJALNIK: svinjajǫ́čemu
TOŽILNIK: svinjajǫ́č tudi svinjajǫ̂č
živo svinjajǫ́čega
MESTNIK: pri svinjajǫ́čem
ORODNIK: s svinjajǫ́čim
dvojina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́ča
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čima
TOŽILNIK: svinjajǫ́ča
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́či
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čim
TOŽILNIK: svinjajǫ́če
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́ča
RODILNIK: svinjajǫ́če
DAJALNIK: svinjajǫ́či
TOŽILNIK: svinjajǫ́čo
MESTNIK: pri svinjajǫ́či
ORODNIK: s svinjajǫ́čo
dvojina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́či
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čima
TOŽILNIK: svinjajǫ́či
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́če
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čim
TOŽILNIK: svinjajǫ́če
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́če
RODILNIK: svinjajǫ́čega
DAJALNIK: svinjajǫ́čemu
TOŽILNIK: svinjajǫ́če
MESTNIK: pri svinjajǫ́čem
ORODNIK: s svinjajǫ́čim
dvojina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́či
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čima
TOŽILNIK: svinjajǫ́či
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čima
množina
IMENOVALNIK: svinjajǫ́ča
RODILNIK: svinjajǫ́čih
DAJALNIK: svinjajǫ́čim
TOŽILNIK: svinjajǫ́ča
MESTNIK: pri svinjajǫ́čih
ORODNIK: s svinjajǫ́čimi

DELEŽJE NA *-aje*: svinjâje

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: svinjánje
RODILNIK: svinjánja
DAJALNIK: svinjánju
TOŽILNIK: svinjánje
MESTNIK: pri svinjánju
ORODNIK: s svinjánjem
dvojina
IMENOVALNIK: svinjánji in svinjânji
RODILNIK: svinjânj
DAJALNIK: svinjánjema in svinjânjema
TOŽILNIK: svinjánji in svinjânji
MESTNIK: pri svinjânjih
ORODNIK: s svinjánjema in s svinjânjema
množina
IMENOVALNIK: svinjânja
RODILNIK: svinjânj
DAJALNIK: svinjânjem
TOŽILNIK: svinjânja
MESTNIK: pri svinjânjih
ORODNIK: s svinjânji

IZVOR
↑svinja

svínjski svínjska svínjsko pridevnik
[svínʲski]
POMEN
1. ki je v zvezi s svinjami 1.2. ali gojenjem svinj 1.2.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
svinjski hlev | svinjski sejem | svinjska farma | svinjska krma | svinjsko korito
▪ *Svinjski* sejem je začasno zaprt, ker prostor na izpolnjuje pogojev, ki so določeni z zakonom o veterinarstvu.
▪ Vas ima na eni strani za sosedo eno največjih slovenskih *svinjskih* farm, na drugi pa velike gramoznice.
▪ Oče je bil napreden kmet s polnim govejim in *svinjskim* hlevom, z električnim mlinom in s silosi za živinsko krmo.

1.1. ki je del telesa svinj 1.2. ali se pridobiva s telesa svinj 1.2.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

svinjski hrbet, mehur, rep, rilec, vrat, želodec | svinjski parklji | svinjska kost, koža, kri, noga | svinjsko meso, pleče, stegno | svinjsko usnje | svinjska jetra, jetrca

▪ V šolo so otroci hodili bosi vse do prve slane, ko so si nadeli čevlje iz *svinjskega* usnja.

▪ Glinasti lonec ima čez odprtino napet *svinjski* mehur za opno.

▪ Potrošniki si zaslužijo, da za primerno ceno kupijo in jejo zdravo *svinjsko* meso.

▪ Namesto *svinjskega* hrbta lahko vzamemo tudi druge dele mesa.

1.2. ki je iz mesa svinje 1.2., vsebuje meso svinje 1.2. kot hrano, jed

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

svinjski file, jezik, kare, kotlet, medaljon, zrezek | svinjska krača, pečenka, zarebrnica | svinjska mast, maščoba, slanina | svinjska rebra, rebrca

▪ V loncu razgrejemo *svinjsko* mast in na njej prepražimo čebulo.

▪ Pečen krompir položimo na krožnik, nanj naložimo rezine pečenega *svinjskega* fileja.

▪ *Svinjske* zarebrnice solimo in popramo ter jih spečemo na žaru ali v ponvi.

▪ Vedno je na razpolago *svinjska* pečenka s krompirjem.

1.3. ki se pojavlja pri svinjah 1.2., prizadene svinje 1.2.

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

svinjska gripa, kuga

▪ *Svinjska* gripa se je razširila po vsem svetu s tako naglico, da je sploh ni mogoče zadržati izolirano na nekem območju.

▪ Predstavniki zasebne veterine smo se s takratnim ministrom za kmetijstvo in z drugimi pristojnimi za veterino pogovarjali o morebitnih posledicah prenehanja vakcinacije proti *svinjski* kugi.

2. slabšalno ki je umazan, onesnažen

▪ Prezebala je v nezakurjenih grajskih celicah in jedla pomije s *svinjskih* tal.

▪ Če bi te pustila, da živiš še naprej v tej *svinjski* hiši, si ne bi nikoli odpustila.

3. slabšalno ki ima negativne lastnosti v etičnem, zlasti moralnem pogledu

▪ Izgleda, da imamo še dandanes opravka s tako *svinjsko* korupcijo.

▪ Da si privoščita tako *svinjsko* potegavščino z ubogo, garaško gospodinjo srednjih let.

4. ekspresivno ki se pojavlja v visoki stopnji, v veliki meri

▪ Ko se temperatura spusti, zavlada *svinjski* mraz.

▪ Res, da je bila pred mrazom *svinjska* vročina in smo vsi upali na ohladitev, ampak vseeno – takega mraza sredi poletja ne bi bilo treba.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[svíɲski]

IPA: [ˈsʊiːɲski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ega**
DAJALNIK: svínjsk**emu**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
živo svínjsk**ega**
MESTNIK: pri svínjsk**em**
ORODNIK: s svínjsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**a**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**e**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**e**
DAJALNIK: svínjsk**i**
TOŽILNIK: svínjsk**o**
MESTNIK: pri svínjsk**i**
ORODNIK: s svínjsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**e**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**e**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**o**
RODILNIK: svínjsk**ega**
DAJALNIK: svínjsk**emu**
TOŽILNIK: svínjsk**o**
MESTNIK: pri svínjsk**em**
ORODNIK: s svínjsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**

DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**a**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj svínjsk**i**

ženski spol

EDNINA: bòlj svínjsk**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj svínjsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svínjsk**i**

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svínjsk**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj svínjsk**o**

TONEMSKO

[svín^{j}ski]

IPA: [sʊì:n^{j}skí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ega**
DAJALNIK: svínjsk**emu**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
živo svínjsk**ega**
MESTNIK: pri svínjsk**em**
ORODNIK: s svínjsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**a**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**e**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**e**
DAJALNIK: svínjsk**i**
TOŽILNIK: svínjsk**o**
MESTNIK: pri svínjsk**i**
ORODNIK: s svínjsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**e**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**e**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: svínjsk**o**
RODILNIK: svínjsk**ega**
DAJALNIK: svínjsk**emu**
TOŽILNIK: svínjsk**o**
MESTNIK: pri svínjsk**em**
ORODNIK: s svínjsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: svínjsk**i**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**ima**
TOŽILNIK: svínjsk**i**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: svínjsk**a**
RODILNIK: svínjsk**ih**
DAJALNIK: svínjsk**im**
TOŽILNIK: svínjsk**a**
MESTNIK: pri svínjsk**ih**
ORODNIK: s svínjsk**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj svínjsk**i**

ženski spol

EDNINA: bölj svínjsk**a**

srednji spol

EDNINA: bölj svínjsk**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svínjsk**i**

ženski spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svínjsk**a**

srednji spol

EDNINA: näjbolj in nâjbolj svínjsk**o**

STALNE ZVEZE

svinjska buča

kulturna rastlina s plazečim se steblom in navadno užitnimi plodovi trebušaste oblike; primerjaj lat. *Cucurbita pepo*; SIN.: buča

▪ Ne tako dolgo nazaj smo Slovenci poznali samo *svinjske buče*.

▪ Naj se kmet že enkrat odloči, ali bo sadil *svinjske* ali okrasne *buče* in s čim bo gnojil njivo.

svinjska kuhinja
manjši prostor, navadno ob svinjaku, v katerem se pripravlja hrana za prašiče
▪ V *svinjski kuhinji* kuha v kotlu krompir, rumeno korenje, koruzne storže, zelje in druge dobrote za prašičji zajtrk.
▪ Svinjak z dvokapno streho ima na južnem delu dodano stranišče, na severnem pa ima dozidano *svinjsko kuhinjo*.

svinjska riba
kos mesa s svinjskega hrbta z odstranjenimi kostmi
▪ Prekajeni *svinjski ribi* odrežemo masten rob in jo narežemo na ozke rezance.
▪ Zelo primerna za peko v testu je prekajena *svinjska riba*, ker je nekoliko manjša in je čas pečenja krajši.
▪ Zarebrnica, kos, ki zajema *svinjsko ribo* in rebra, je zelo cenjena.

svinjska ribica
podolgovat kos mesa z notranje strani reber prašiča, ki je najvišje kakovosti
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
narezati, speči svinjsko ribico | poprati, soliti svinjsko ribico
▪ *Svinjsko ribico* solimo in popramo ter jo spečemo v pečici.
▪ Na silvestrovo smo jedli *svinjsko ribico* s sadjem in pljučno pečenko.
▪ *Svinjsko ribico* narežemo in prelijemo z omako, v kateri se je pekla.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
pečena svinjska ribica
▪ Pečeno *svinjsko ribico* narežemo na rezine.

IZVOR
↑svinja

šápa šápe samostalnik ženskega spola
[šápa]
POMEN
1. spodnji del noge, navadno sprednje, pri nekaterih sesalcih
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
kosmate šape | medvedje, medvedove šape | močne šape | ogromne, široke, velikanske šape | prednje, sprednje šape
▪ Na snegu so bili odtisi medvedjih *šap*.
▪ Pes se je dvignil na taci in prednji *šapi* položil dečku na rami.
▪ V visokem snegu se ris zelo dobro giblje, saj mu to omogočajo močne in široke *šape*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
odtisi, sledi šap
▪ Sodeč po odtisih *šap* v naši okolici krožijo trije medvedi.
▪ Ob treh uničenih panjih so opazili sledi *šap* in rise medvedjih krempljev.
▪ Gorile običajno hodijo po vseh štirih, težo prenašajo na sprednje člene *šap*.
…
▪ Poskočna žogica je kot nalašč za našo mačko, saj jo lahko s *šapami* poriva naokoli.
▪ Blazinice na *šapah* je imel odrgnjene.

1.1. ekspresivno sesalec s takim delom noge
▪ Ko je čakal v zaodrju, mu je pot prekrižala kopica prikupnih pasjih *šap*.
▪ Električni pastir ni mogel zaščititi ovac pred medvedjimi *šapami*.
▪ Medved Bruno je na Bavarskem prava znamenitost, saj na tamkajšnja tla pred njim že 170 let ni stopila medvedja *šapa*.

1.2. kar spominja na ta del noge, zlasti spodnji, nosilni del česa
▪ Kopalnice so opremljene s klasično kadjo na srebrnih levjih *šapah* in z mozaičnimi ploščicami.
▪ Skupina je spoznala votle prostore pravilnih oblik nekaj metrov pod tlemi med *šapama* na obeh straneh sfinge.
▪ Najlepša značilnost vasi je stara kraška štirna s kamnito *šapo* na vrhu.

2. ekspresivno roka, zlasti velika
▪ Redkobesedno sta se predstavila, ponudila močni *šapi* v pozdrav in se nelagodno razgledala naokrog.
▪ Prijela ga je za ogromno *šapo* in jo prisrčno stresla.
▪ Nekega dne ji gospodinja iz *šap* izpuli rjuho, da bi jo oprala.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[šápa]
IPA: [ˈʃa:pa]
ednina
IMENOVALNIK: šáp**a**
RODILNIK: šáp**e**
DAJALNIK: šáp**i**
TOŽILNIK: šáp**o**
MESTNIK: pri šáp**i**
ORODNIK: s šáp**o**
dvojina
IMENOVALNIK: šáp**i**
RODILNIK: šáp
DAJALNIK: šáp**ama**
TOŽILNIK: šáp**i**
MESTNIK: pri šáp**ah**
ORODNIK: s šáp**ama**
množina
IMENOVALNIK: šáp**e**
RODILNIK: šáp
DAJALNIK: šáp**am**
TOŽILNIK: šáp**e**
MESTNIK: pri šáp**ah**
ORODNIK: s šáp**ami**
TONEMSKO
[šápa]
IPA: [ʃà:pá]

ednina
IMENOVALNIK: šáp**a**
RODILNIK: šáp**e**
DAJALNIK: šáp**i**
TOŽILNIK: šáp**o**
MESTNIK: pri šáp**i**
ORODNIK: s šâp**o**
dvojina
IMENOVALNIK: šáp**i**
RODILNIK: šâp
DAJALNIK: šáp**ama**
TOŽILNIK: šáp**i**
MESTNIK: pri šáp**ah**
ORODNIK: s šáp**ama**
množina
IMENOVALNIK: šáp**e**
RODILNIK: šâp
DAJALNIK: šáp**am**
TOŽILNIK: šáp**e**
MESTNIK: pri šáp**ah**
ORODNIK: s šáp**ami**

BESEDOTVORJE
manjšalnica: šápica

IZVOR
prevzeto iz hrv., srb. *šápa*, enako z dluž. *šapa*, sorodno z nar. sloven. *šápati* ‘lahno tolči, tepežkati’, dluž. *šapać (so)* ‘švedrati, vleči se pri hoji’ in pslov. **xopiti*, **xopati*, **xapati* ‘grabiti, zgrabiti’

šápica šápice samostalnik ženskega spola
[šápica]
POMEN
navadno ekspresivno šapa, zlasti manjša
▪ Muca je stegnila prednji *šapici*, da bi se poigrala s klobčičem volne.
▪ Ker so površine, po katerih hodimo pozimi na sprehode, soljene, moramo po vsakem sprehodu psu sprati *šapice*.
▪ V jami je bivala medvedka, saj smo v njej videli kosti, iztrebke in velike odtise šap ter majhne odtise *šapic*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[šápica]
IPA: [ˈʃa:pitsa]
ednina
IMENOVALNIK: šápic**a**
RODILNIK: šápic**e**
DAJALNIK: šápic**i**
TOŽILNIK: šápic**o**
MESTNIK: pri šápic**i**
ORODNIK: s šápic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: šápic**i**
RODILNIK: šápic
DAJALNIK: šápic**ama**
TOŽILNIK: šápic**i**
MESTNIK: pri šápic**ah**
ORODNIK: s šápic**ama**
množina
IMENOVALNIK: šápic**e**
RODILNIK: šápic
DAJALNIK: šápic**am**
TOŽILNIK: šápic**e**
MESTNIK: pri šápic**ah**
ORODNIK: s šápic**ami**
TONEMSKO
[šápica]
IPA: [ʃà:pítsa]
ednina
IMENOVALNIK: šápic**a**
RODILNIK: šápic**e**
DAJALNIK: šápic**i**
TOŽILNIK: šápic**o**
MESTNIK: pri šápic**i**
ORODNIK: s šâpic**o**
dvojina
IMENOVALNIK: šápic**i**
RODILNIK: šâpic
DAJALNIK: šápic**ama**
TOŽILNIK: šápic**i**
MESTNIK: pri šápic**ah**
ORODNIK: s šápic**ama**
množina
IMENOVALNIK: šápic**e**
RODILNIK: šâpic
DAJALNIK: šápic**am**
TOŽILNIK: šápic**e**
MESTNIK: pri šápic**ah**
ORODNIK: s šápic**ami**

IZVOR
↑šapa

ščír ščíra samostalnik moškega spola
[ščír]
POMEN
1. kulturna rastlina z grozdastimi socvetji navadno svetlo vijoličaste barve in užitnimi semeni, po izvoru iz Srednje Amerike; primerjaj lat. *Amaranthus*; SIN.: amarant
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
▪ Če ga bomo spomladi spregledali, se bo *ščír* razrasel na vrtu.
▪ *Ščir*, ki so ga Azteki imenovali huautli, je imel velik religiozni pomen.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Semena *ščíra* lahko zmeljemo v moko, iz katere pripravimo kruh in pecivo.
▪ Vse vrste *ščíra* imajo užitne liste, ki so najmehkejši in najokusnejši, ko je rastlina majhna in mlada.

...

▪ Amarant ali *ščír* je stara kulturna rastlina, ki je bila priljubljena v predkolumbovskih civilizacijah.

1.1. semena te rastline kot hrana, jed

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Na skodelico *ščíra* prilijemo 1,5 skodelice vode.

...

▪ *Ščír* zaradi grenkih primesi zahteva drugačno pripravo kot naša žita.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ščír]

IPA: ['ʃʧi:ɾ]

ednina

IMENOVALNIK: ščír
RODILNIK: ščír**a**
DAJALNIK: ščír**u**
TOŽILNIK: ščír
MESTNIK: pri ščír**u**
ORODNIK: s ščír**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ščír**a**
RODILNIK: ščír**ov**
DAJALNIK: ščír**oma**
TOŽILNIK: ščír**a**
MESTNIK: pri ščír**ih**
ORODNIK: s ščír**oma**

množina

IMENOVALNIK: ščír**i**
RODILNIK: ščír**ov**
DAJALNIK: ščír**om**
TOŽILNIK: ščír**e**
MESTNIK: pri ščír**ih**
ORODNIK: s ščír**i**

TONEMSKO

[ščîr]

IPA: [ʃʧí:ɾ]

ednina

IMENOVALNIK: ščîr
RODILNIK: ščîr**a**
DAJALNIK: ščîr**u**
TOŽILNIK: ščîr
MESTNIK: pri ščîr**u**
ORODNIK: s ščîr**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ščîr**a**
RODILNIK: ščîr**ov**
DAJALNIK: ščîr**oma**
TOŽILNIK: ščîr**a**
MESTNIK: pri ščîr**ih**
ORODNIK: s ščîr**oma**

množina

IMENOVALNIK: ščîr**i**
RODILNIK: ščîr**ov**
DAJALNIK: ščîr**om**
TOŽILNIK: ščîr**e**
MESTNIK: pri ščîr**ih**
ORODNIK: s ščîr**i**

IZVOR

= hrv. *šćîr*, *štîr*, rus., ukr. *ščir*, češ. *štír* ‘ščir’, ‘golšec’, polj. *szczyr* ‘golšec’, nejasnega izvora

šléva šléve samostalnik ženskega spola

[šléva]

POMEN

1. navadno slabšalno kdor je bojazljiv, neodločen

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

navadna šleva

▪ Pravi prijatelj vas bo podpiral v boju s strahom in vam tudi povedal, kdaj ste navadna *šleva*.

▪ Res sem ubog frustriran alkoholik z eno nogo v grobu. Popolna ničla sem, odvratna in smešna *šleva*.

...

▪ Enostavno se ni mogla zanesti nanj; najbrž ga je natihem imela za *šlevo*.

▪ Reci jasno, ne bodi *šleva*.

2. slabšalno uporablja se kot psovka za koga, ki se mu pripisuje bojazljivost, neodločnost

▪ »Grem pa jaz prvi, *šleva*,« je zaničljivo dejal, vendar je le previdno posvetil z baterijo v luknjo.

▪ »Boš tiho!« se je pridušal. »Kot da te kdo upošteva, *šleva* klinčeva!«

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šléva]

IPA: ['ʃle:ʊa]

ednina

IMENOVALNIK: šlév**a**
RODILNIK: šlév**e**
DAJALNIK: šlév**i**
TOŽILNIK: šlév**o**
MESTNIK: pri šlév**i**
ORODNIK: s šlév**o**

dvojina

IMENOVALNIK: šlév**i**
RODILNIK: šlév
DAJALNIK: šlév**ama**
TOŽILNIK: šlév**i**
MESTNIK: pri šlév**ah**
ORODNIK: s šlév**ama**

množina

IMENOVALNIK: šlév**e**
RODILNIK: šlév
DAJALNIK: šlév**am**
TOŽILNIK: šlév**e**
MESTNIK: pri šlév**ah**
ORODNIK: s šlév**ami**

TONEMSKO

[šlẹ́va]

IPA: [ʃlè:ʊá]

ednina

IMENOVALNIK: šlẹ́v**a**
RODILNIK: šlẹ́v**e**
DAJALNIK: šlẹ́v**i**
TOŽILNIK: šlẹ́v**o**

MESTNIK: pri šlę́v**i**
ORODNIK: s šlę̂v**o**
dvojina
IMENOVALNIK: šlę́v**i**
RODILNIK: šlę̂v
DAJALNIK: šlę́v**ama**
TOŽILNIK: šlę́v**i**
MESTNIK: pri šlę́v**ah**
ORODNIK: s šlę́v**ama**
množina
IMENOVALNIK: šlę́v**e**
RODILNIK: šlę̂v
DAJALNIK: šlę́v**am**
TOŽILNIK: šlę́v**e**
MESTNIK: pri šlę́v**ah**
ORODNIK: s šlę́v**ami**

IZVOR
verjetno iz stvnem. *slēo* ‘neroden, len, počasen’, kar je izvorno enako z angl. *slow*

táca táce samostalnik ženskega spola

[táca]
POMEN
1. spodnji del noge pri nekaterih sesalcih
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
medvedove tace | prednje, sprednje, zadnje tace
▪ Planinci vedo povedati, da je v gozdu moč zaslediti sledove medvedovih *tac*.
▪ Sprednje *tace* belega medveda so široke in delujejo kot odlična vesla za plavanje.
▪ Najprej zaslišim človeške korake, potem še stopicljanje pasjih *tac*.
▪ Šestmesečna psička šepa na zadnjo levo *taco*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dvigniti tace
▪ Imel sem ameriškega buldoga, ki se je priplazil k meni, se zvalil na hrbet in dvignil *tace* v zrak.
▪ Ob prihodu domov svojemu psu vedno sperem *tace* v mlačni vodi in jih obrišem.
▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
postaviti se na zadnje tace
▪ V nasprotju z medvedi orjaška panda ne pozna zimskega spanja in se ne more postaviti na zadnje *tace*.
▪ Pes se je dvignil na *tace*, pokazal jezik in se približal, da bi me ovohal.
…
▪ Odtisi *tac* v snegu vodijo do vode.
▪ Čeprav je trkal in pes praskal s *tacami* po vratih, jima ni nihče prišel odpret.

1.1. ekspresivno sesalec s takim delom noge
▪ Če ste alergični na hišnega ljubljenčka, omejite prostore, v katere lahko stopi pasja ali mačja *taca*.
▪ Da bi bile ovce varne pred *tacami* medveda, je moral postaviti električnega pastirja.
2. navadno slabšalno noga, roka
▪ Mladi gospod, na tem sedežu bodo sedeli še drugi. Bi postavil svoje *tace* na tla?
▪ Ko so se ji možje približali, je hotela zbežati, vendar je *tace* niso ubogale.
▪ Pradedek ji je položil na čelo svoje velike, težke *tace*, ki so znale odvzeti vsako bolečino.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[táca]
IPA: [ˈta:tsa]
ednina
IMENOVALNIK: tác**a**
RODILNIK: tác**e**
DAJALNIK: táč**i**
TOŽILNIK: táč**o**
MESTNIK: pri táč**i**
ORODNIK: s táč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: táč**i**
RODILNIK: tác
DAJALNIK: tác**ama**
TOŽILNIK: táč**i**
MESTNIK: pri tác**ah**
ORODNIK: s tác**ama**
množina
IMENOVALNIK: tác**e**
RODILNIK: tác
DAJALNIK: tác**am**
TOŽILNIK: tác**e**
MESTNIK: pri tác**ah**
ORODNIK: s tác**ami**
TONEMSKO
[táca]
IPA: [tà:tsá]
ednina
IMENOVALNIK: tác**a**
RODILNIK: táč**e**
DAJALNIK: táč**i**
TOŽILNIK: táč**o**
MESTNIK: pri táč**i**
ORODNIK: s tâč**o**
dvojina
IMENOVALNIK: táč**i**
RODILNIK: tâc
DAJALNIK: tác**ama**
TOŽILNIK: táč**i**
MESTNIK: pri tác**ah**
ORODNIK: s tác**ama**
množina
IMENOVALNIK: tác**e**
RODILNIK: tâc
DAJALNIK: tác**am**
TOŽILNIK: tác**e**
MESTNIK: pri tác**ah**
ORODNIK: s tác**ami**

FRAZEOLOGIJA

pokazati/povedati, kam pes taco moli
pokazati, kam pes taco moli
povedati, kam pes taco moli

razkriti prave, skrite razloge za govorjenje, ravnanje koga; razkriti smer, tok dogajanja česa
▪ Nič kaj preveč ne hodim okoli ovinkov. Kmalu *pokažem, kam pes taco moli*, in če je odziv, nadaljujem v tej isti smeri.
▪ Imaš pravico, da zveš, kaj se dogaja, oziroma da ti *povedo, kam pes taco moli*.

stegovati/stegniti prste/kremplje/tace *po kom, po čem*
stegovati prste *po kom, po čem*
v dovršni obliki, evfemistično stegniti prste *po kom, po čem*
slabšalno stegovati kremplje *po kom, po čem*
v dovršni obliki, slabšalno stegniti kremplje *po kom, po čem*
slabšalno stegovati tace *po kom, po čem*

evfemistično prilaščati, prilastiti si tujo lastnino; delovati, narediti kaj z namenom, da se koga ali kaj podredi, nanj bistveno vpliva
▪ Nepridipravi, ki radi *stegujejo prste* po tuji lastnini, se najbolj zanimajo za avtomobile in seveda za tisto, kar je vrednega v njih.
▪ Kapital vse bolj *steguje prste* po javnem zdravstvu.
▪ Iz galerij in muzejev po svetu pogosto poročajo, da *so* nepridipravi *stegnili prste* po tem ali onem umetniškem primerku.
▪ Moti jo skomercializiranost, ki *steguje kremplje* tudi po mladih.
▪ V svoji železni pesti je držal cel segment ekonomije. To je sicer zbujalo zgražanje, iskre pa so se začele zares kresati šele tedaj, ko *je stegnil kremplje* po televiziji.
▪ Majhne vojske morajo biti dobro usposobljene, nevarne tistemu, ki bi mu lahko padlo na pamet, da *bi* po nepotrebnem *stegoval tace* po tistem, kar ni njegovo.

vedeti/videti/ugotoviti, kam pes taco moli | biti jasno (komu), kam pes taco moli
vedeti, kam pes taco moli
biti jasno *(komu)*, kam pes taco moli
videti, kam pes taco moli
v dovršni obliki ugotoviti, kam pes taco moli

poznati, spoznati prave, skrite razloge za govorjenje, ravnanje koga; spoznati smer, tok dogajanja česa
▪ Čeprav upam, da sem tako bister, da *vem, kam pes taco moli*, bi vseeno rad postavil vprašanje.
▪ Na začetku druge tretjine *je bilo* že *jasno, kam pes taco moli*, do konca 60 minut pa so nato gostitelji zabili še pet zadetkov.
▪ Res ste slepi tisti, ki ne *vidite, kam pes taco moli*.
▪ Kar hitro *boste ugotovili, kam pes taco moli*, in naredili tisto, kar je najbolj prav, čeprav vas bo stalo kar nekaj živcev.

Daj tačko.
Daj taco.

uporablja se kot ukaz psu, naj dvigne sprednjo taco
▪ »*Daj tačko.* Priden. Na, piškotek.«
▪ »Fido, *daj taco*!«

Roke stran!
Roke proč!
slabšalno Tace stran!

izraža ukaz, željo, naj se kdo koga ali česa ne dotika; izraža ukaz, željo, naj kdo ne posega v dogajanje, delovanje koga ali česa, ne sodeluje pri kaki dejavnosti
▪ Naša kultura ravna s posameznikovimi odločilnimi trenutki po načelu »*roke stran*«. Vedno jih prepuščamo usodi ali naključju, kaj šele, da bi se podrobneje ukvarjali z njimi.
▪ Kadar rejec psov sam od sebe ponudi ugodno ceno – *roke proč*!
▪ Banke, borze, velike avtomobilske industrije in drugi finančni velikani so ob vsakem posegu države v svoje delo vpili: »Država, *tace stran*!«
▪ Vse je povedal z nasmeškom, a sporočilo je bilo jasno: *tace stran*, lahko si samo opazovalec.

BESEDOTVORJE
manjšalnica: táčka

IZVOR
prevzeto iz srvnem. *tatze*, nem. *Tatze*, verjetno sorodno z nem. *tappen* ali srspnem. *tacken*, oboje ‘tipati, tipaje hoditi’

táčka táčke samostalnik ženskega spola
[táčka]
POMEN
1. navadno ekspresivno taca, zlasti manjša
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
desna, leva tačka | mačja, pasja tačka | poškodovana tačka | prednje, sprednje, zadnje tačke
▪ V snegu je bilo polno odtisov mačjih *tačk*.
▪ Imel je popraskan gobček in poškodovano sprednjo desno *tačko*.
▪ Krasen mladiček je bila, z mehkimi *tačkami* in tigrastim kožuhom.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dati tačko | dvigniti tačko
▪ Za briketek da *tačko* ali se usede.
▪ Dvignil je *tačko* in se polulal.
▪ Mačka je čepela na klopi in si lizala *tačke*.
…
▪ Lizanje *tačk* je lahko posledica vnetja kože.
▪ Psi imajo zakrnele žleze lojnice in se ne potijo, odvečno tekočino odvajajo skozi blazinice na *tačkah* in z dihanjem.
▪ Paziti morajo, da mački po nesreči ne stopijo na *tačko*.

1.1. ekspresivno žival, ki ima tace
▪ Pasje *tačke* ne znajo priti na drevo.
▪ Upoštevajte, da na otroška igrišča pasja *tačka* ne sme.

▪ Surikate so se premikale proti gozdu. Vse hkrati. Milijoni *tačk* so drobencljali v isto smer.

2. podoba, ki predstavlja odtis tace, zlasti pasje, mačje

▪ Na sliki so samo pasje *tačke*.
▪ Njen novi avto je rdeč, potiskan z belimi *tačkami*.
▪ Blago odrežemo v obliki oblaka, dodamo *tačke* in našijemo glavo.

3. del šivalnega stroja, ki pri šivanju drži, usmerja blago

▸ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Rob rahlo spodvihamo, na šivalni stroj namestimo *tačko* za robljenje tkanin in šivamo.
▪ Na stroj namestimo *tačko* za šivanje zadrge in dele sešijemo tik ob vrvici.

...

▪ Pri robljenju bo *tačka* tkanino ozko spodvihala.

4. del (motornega) kolesa, skiroja, ki služi kot opora za vozilo, ko ni v uporabi

▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Motorist je motorno kolo naslonil na *tačko*.
▪ Hitro smo se spravili s koles in jih postavili na *tačko*.

...

▪ Konstrukcija skiroja omogoča, da lahko stoji sam, zložen na dveh kolesih in *tački*.

5. neformalno vsako od dveh naslonjal za stopala ob straneh motornega kolesa; SIN.: stopalka

▪ Odmontirana je leva sopotnikova *tačka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[táčka]
IPA: [ˈtaːʧka]

ednina

IMENOVALNIK: táčk**a**
RODILNIK: táčk**e**
DAJALNIK: táčk**i**
TOŽILNIK: táčk**o**
MESTNIK: pri táčk**i**
ORODNIK: s táčk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: táčk**i**
RODILNIK: tâčk
DAJALNIK: táčk**ama**
TOŽILNIK: táčk**i**
MESTNIK: pri táčk**ah**
ORODNIK: s táčk**ama**

množina

IMENOVALNIK: táčk**e**
RODILNIK: tâčk
DAJALNIK: táčk**am**
TOŽILNIK: táčk**e**
MESTNIK: pri táčk**ah**
ORODNIK: s táčk**ami**

TONEMSKO

[táčka]
IPA: [tàːʧká]

ednina

IMENOVALNIK: táčk**a**
RODILNIK: táčk**e**
DAJALNIK: táčk**i**
TOŽILNIK: táčk**o**
MESTNIK: pri táčk**i**
ORODNIK: s tâčk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: táčk**i**
RODILNIK: tâčk
DAJALNIK: táčk**ama**
TOŽILNIK: táčk**i**
MESTNIK: pri táčk**ah**
ORODNIK: s táčk**ama**

množina

IMENOVALNIK: táčk**e**
RODILNIK: tâčk
DAJALNIK: táčk**am**
TOŽILNIK: táčk**e**
MESTNIK: pri táčk**ah**
ORODNIK: s táčk**ami**

FRAZEOLOGIJA

Daj tačko.
Daj taco.

uporablja se kot ukaz psu, naj dvigne sprednjo taco

▪ »*Daj tačko.* Priden. Na, piškotek.«
▪ »Fido, *daj taco*!«

IZVOR

↑taca

telebán telebána in **telebàn** telebána samostalnik moškega spola

[telebán] in [telebàn]

POMEN

1. navadno slabšalno kdor je neumen, omejen, se neustrezno vede ali se mu to pripisuje

▪ »Kakšen napihnjen *teleban*!« sem bentila.
▪ Pokažita svoje delo in znanje, da ne bomo izpadli kot *telebani*!

1.1. ekspresivno kdor je o čem nepoučen, zelo malo ve

▪ Glede na izkušnje avtorice imajo preprosti priročniki za *telebane* omejene rezultate.
▪ Mislila je, da je neveden *teleban*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[telebán]
IPA: [tɛlɛˈbaːn]

ednina

IMENOVALNIK: telebán
RODILNIK: telebán**a**
DAJALNIK: telebán**u**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**u**
ORODNIK: s telebán**om**

dvojina
IMENOVALNIK: telebán**a**
RODILNIK: telebán**ov**
DAJALNIK: telebán**oma**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**ih**
ORODNIK: s telebán**oma**
množina
IMENOVALNIK: telebán**i**
RODILNIK: telebán**ov**
DAJALNIK: telebán**om**
TOŽILNIK: telebán**e**
MESTNIK: pri telebán**ih**
ORODNIK: s telebán**i**

in

[telebȁn]
IPA: [tɛlɛˈban]

ednina
IMENOVALNIK: telebȁn
RODILNIK: telebán**a**
DAJALNIK: telebán**u**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**u**
ORODNIK: s telebán**om**
dvojina
IMENOVALNIK: telebán**a**
RODILNIK: telebán**ov**
DAJALNIK: telebán**oma**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**ih**
ORODNIK: s telebán**oma**
množina
IMENOVALNIK: telebán**i**
RODILNIK: telebán**ov**
DAJALNIK: telebán**om**
TOŽILNIK: telebán**e**
MESTNIK: pri telebán**ih**
ORODNIK: s telebán**i**

TONEMSKO

[telebân]
IPA: [tɛlɛbá:n]
ednina
IMENOVALNIK: telebân
RODILNIK: telebân**a**
DAJALNIK: telebân**u**
TOŽILNIK: telebân**a**
MESTNIK: pri telebân**u**
ORODNIK: s telebân**om**
dvojina
IMENOVALNIK: telebân**a**
RODILNIK: telebân**ov**
DAJALNIK: telebân**oma**
TOŽILNIK: telebân**a**
MESTNIK: pri telebân**ih**
ORODNIK: s telebân**oma**
množina
IMENOVALNIK: telebân**i**
RODILNIK: telebân**ov**
DAJALNIK: telebân**om**
TOŽILNIK: telebân**e**
MESTNIK: pri telebân**ih**
ORODNIK: s telebân**i**

in

[telebȁn]
IPA: [tɛlɛbán]

ednina
IMENOVALNIK: telebȁn
RODILNIK: telebán**a**
DAJALNIK: telebán**u**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**u** tudi pri telebân**u**
ORODNIK: s telebán**om**
dvojina
IMENOVALNIK: telebán**a**
RODILNIK: telebán**ov** in telebân**ov**
DAJALNIK: telebán**oma**
TOŽILNIK: telebán**a**
MESTNIK: pri telebán**ih** in pri telebân**ih**
ORODNIK: s telebán**oma**
množina
IMENOVALNIK: telebán**i**
RODILNIK: telebán**ov** in telebân**ov**
DAJALNIK: telebán**om**
TOŽILNIK: telebán**e**
MESTNIK: pri telebán**ih** in pri telebân**ih**
ORODNIK: s telebán**i** in s telebân**i**

IZVOR
iz *telebati*, glej ↑telebniti

têpček têpčka samostalnik moškega spola

[têpčək]
POMEN

1. ekspresivno kdor je neumen, nespameten, naiven ali se mu to pripisuje

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
vaški tepček
- Vaški *tepček* je poskakoval pred njim.
- Jezi me, ko delajo naivnega *tepčka* iz mene.
- Tisti, ki obljubljajo, so neodgovorni manipulatorji, tisti, ki nasedajo, pa ubogi *tepčki*.

...

- Soli nam pamet in nas ima za *tepčke*.
- Boli me, ko si skupina ljudi izbere za žrtev nekega revčka, *tepčka*, in na njegov račun zbija šale.

2. uporablja se kot pokroviteljski, prizanesljiv nagovor za koga, ki se mu pripisuje neumnost, nespametnost, naivnost

- »To pa bistveno spremeni položaj,« je sklenila. »*Tepček* moj, zakaj mi nisi tega takoj povedal?«
- *Tepček*. Pazi, kako voziš.
- Daj mi poljub, ti *tepček*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[têpčək]
IPA: [ˈtɛ:pʧək]

ednina
IMENOVALNIK: têpček
RODILNIK: têpčk**a**
DAJALNIK: têpčk**u**
TOŽILNIK: têpčk**a**
MESTNIK: pri têpčk**u**
ORODNIK: s têpčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: têpčk**a**
RODILNIK: têpčk**ov**
DAJALNIK: têpčk**oma**
TOŽILNIK: têpčk**a**
MESTNIK: pri têpčk**ih**
ORODNIK: s têpčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: têpčk**i**
RODILNIK: têpčk**ov**
DAJALNIK: têpčk**om**
TOŽILNIK: têpčk**e**
MESTNIK: pri têpčk**ih**
ORODNIK: s têpčk**i**

TONEMSKO
[tépčək]
IPA: [tɛ̀:pʧə́k]
ednina
IMENOVALNIK: tépček
RODILNIK: tépčk**a**
DAJALNIK: tépčk**u**
TOŽILNIK: tépčk**a**
MESTNIK: pri tépčk**u** tudi pri têpčk**u**
ORODNIK: s tépčk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: tépčk**a**
RODILNIK: tépčk**ov** in têpčk**ov**
DAJALNIK: tépčk**oma**
TOŽILNIK: tépčk**a**
MESTNIK: pri tépčk**ih** in pri têpčk**ih**
ORODNIK: s tépčk**oma**
množina
IMENOVALNIK: tépčk**i**
RODILNIK: tépčk**ov** in têpčk**ov**
DAJALNIK: tépčk**om**
TOŽILNIK: tépčk**e**
MESTNIK: pri tépčk**ih** in pri têpčk**ih**
ORODNIK: s tépčk**i** in s têpčk**i**

FRAZEOLOGIJA

vaški posebnež/tepček/bebček ipd.
vaški posebnež
vaški tepček
vaški bebček
vaški bebec
vaški norček

kdo ali kar v določenem okolju izstopa po svoji posebnosti, nenavadnosti in zaradi tega vzbuja posmeh, norčevanje
▪ Vse skupine, ki so se pri nas uveljavile, so morale najprej v tujino, da so jih poslušalci pograbili. Šele nato so jih sprejeli tudi doma in ugotovili, da niso le nekakšni *vaški posebneži*.
▪ Lovci so mi povedali, da so race premetene, da imajo neverjetno dober vid. Če je to res, so tukajšnje race pravi *vaški tepčki* svoje vrste. Racajo iz vode, gagajo okrog rjave trave in iščejo, kaj sem jim vrgel.
▪ Od samega začetka me imajo za nekakšnega *vaškega bebčka*, ki je zašel na letališče samo zato, da jih spravlja ob živce. Okregajo me, ker je nahrbtnik preširok za njihov tekoči trak.
▪ Kjerkoli kak človek skuša kaj storiti, povsod ga preplavita ignoranca in neka bedasta posmehljivost. Kogar se danes hoče označiti za *vaškega bebca*, zanj se reče: glej, temu za nekaj gre.

IZVOR
↑tepec

tíger tígra samostalnik moškega spola
[tígər]
POMEN
1. zver z rumenkasto ali rdečkasto rjavo dlako in črnimi progami; primerjaj lat. *Panthera tigris*
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
populacija tigrov | zaščita tigrov
▪ Predstavniki 13 držav skušajo izoblikovati načrt za zaščito *tigrov*.
▪ Populacija *tigrov* se je v zadnjih petindvajsetih letih prepolovila.
▪ Mednarodna konferenca je posvečena problematiki reševanja *tigrov*, ki jim grozi izumrtje.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Strokovnjaki so poudarili, da bodo sumatranski *tigri* izumrli, če jih ne bodo čim prej zaščitili pred krivolovom in ilegalno trgovino s kožami in zobmi.
▪ Beli *tigri* so v divjini redki in zato zaščiteni.
...
▪ *Tigri* živijo predvsem na travnatih ali močvirnatih območjih.
▪ V živalskem vrtu imajo tudi leva in *tigra*.
▪ Varstvo gozdov in rek lahko reši *tigre* pred izumrtjem.
2. ekspresivno država, ki v kratkem obdobju doseže velik gospodarski razvoj
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
azijski tiger | gospodarski tiger
▪ Hongkong je iz ribiške vasice pred 150 leti zrasel v enega od štirih azijskih *tigrov*.
▪ V devetdesetih letih je finančna kriza zlomila azijske gospodarske *tigre*, ki niso imeli primernih obrambnih mehanizmov.
▪ Vzhodnoazijski *tigri*, ki so postali središče pozornosti svetovnega gospodarstva, so bile same majhne države, nekatere, denimo Singapur, Tajvan ali Hongkong, niso niti veljale za države.
3. znamenje kitajskega horoskopa med bivolom in zajcem
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
leto tigra | znamenje tigra

▪ Rečeno je, da je leto *tigra* vedno posebno leto – leto, ko se v svetu dogajajo velike stvari.
▪ Po kitajskem horoskopu bo to leto v znamenju *tigra*.

3.1. kdor je rojen v tem znamenju
▪ V dobrih odnosih boste s kozami, petelini in *tigri*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tígər]
IPA: [ˈtiːgəɾ]

ednina
IMENOVALNIK: tíger
RODILNIK: tígr**a**
DAJALNIK: tígr**u**
TOŽILNIK: tígr**a**
MESTNIK: pri tígr**u**
ORODNIK: s tígr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: tígr**a**
RODILNIK: tígr**ov**
DAJALNIK: tígr**oma**
TOŽILNIK: tígr**a**
MESTNIK: pri tígr**ih**
ORODNIK: s tígr**oma**

množina
IMENOVALNIK: tígr**i**
RODILNIK: tígr**ov**
DAJALNIK: tígr**om**
TOŽILNIK: tígr**e**
MESTNIK: pri tígr**ih**
ORODNIK: s tígr**i**

TONEMSKO

[tígər]
IPA: [tìːgə́ɾ]

ednina
IMENOVALNIK: tíger
RODILNIK: tígr**a**
DAJALNIK: tígr**u**
TOŽILNIK: tígr**a**
MESTNIK: pri tígr**u**
ORODNIK: s tígr**om**

dvojina
IMENOVALNIK: tígr**a**
RODILNIK: tígr**ov** tudi tîgr**ov**
DAJALNIK: tígr**oma**
TOŽILNIK: tígr**a**
MESTNIK: pri tígr**ih** tudi pri tîgr**ih**
ORODNIK: s tígr**oma**

množina
IMENOVALNIK: tígr**i**
RODILNIK: tígr**ov** tudi tîgr**ov**
DAJALNIK: tígr**om**
TOŽILNIK: tígr**e**
MESTNIK: pri tígr**ih** tudi pri tîgr**ih**
ORODNIK: s tígr**i** tudi s tîgr**i**

STALNE ZVEZE

bengalski tiger
iz zoologije tiger z rdečkasto rjavo dlako, ki živi zlasti na Indijski podcelini; primerjaj lat. *Panthera tigris tigris*
▪ V naravi žive *bengalski tigri* predvsem v Indiji, Bangladešu, Nepalu in Mjanmaru.
▪ *Bengalski tigri* sodijo med ogrožene vrste, saj jih je iz leta v leto manj.
▪ *Bengalski tiger* ima temnejše in bolj izrazite proge, medtem ko so pri večjem sibirskem tigru bolj blede.

morski tiger
iz zoologije velik morski pes s sivkastim hrbtom s temnejšimi progami, rumenkasto belim trebuhom in veliko glavo, ki živi zlasti ob obalah tropskih in subtropskih morij; primerjaj lat. *Galeocerdo cuvier*; SIN.: iz zoologije tigrasti morski pes
▪ *Morski tiger* se giblje predvsem v tropskih in subtropskih vodah.
▪ Nasproti mu je priplaval *morski tiger*.
▪ *Morski tigri* so eni redkih morskih psov, ki napadejo tudi človeka, vendar so napadi redki.

sabljasti tiger
rod izumrlih velikih mačk z dolgimi, navadno sabljasto zakrivljenimi podočniki; primerjaj lat. *Smilodon*; SIN.: iz paleontologije sabljastozobi tiger, sabljezobi tiger
▪ *Sabljasti tiger* je živel pred 15000 leti.
▪ Zgornjo čeljust so lahko *sabljasti tigri* široko razprli.
▪ *Sabljasti tigri* so izumrli okoli 10.000 let pred našim štetjem zaradi pomanjkanja plena, česar je najverjetneje kriv človek.

sabljastozobi tiger
iz paleontologije rod izumrlih velikih mačk z dolgimi, navadno sabljasto zakrivljenimi podočniki; primerjaj lat. *Smilodon*; SIN.: sabljasti tiger, sabljezobi tiger
▪ Avstralski raziskovalci so s pomočjo fosilnih ostankov *sabljastozobega tigra* modelirali čeljust živali, težke okoli 230 kg.

sabljezobi tiger
rod izumrlih velikih mačk z dolgimi, navadno sabljasto zakrivljenimi podočniki; primerjaj lat. *Smilodon*; SIN.: sabljasti tiger, iz paleontologije sabljastozobi tiger
▪ Najbolj znan izmed sabljezobih mačk je bil smilodon, plenilec, ki mu pravimo tudi *sabljezobi tiger*, čeprav dejansko ni bil bližnji sorodnik današnjega tigra.
▪ *Sabljezobi tigri* so dobili ime po mogočnih zobeh.

sibirski tiger
tiger z zelo gosto rumenkasto rjavo dlako, črnimi progami in belim trebuhom, ki živi na skrajnem vzhodu Rusije ob reki Amur; primerjaj lat. *Panthera tigris longipilis*

▪ Samica *sibirskega tigra* koti vsaki dve leti in ima največ tri mladiče, čedalje pogosteje pa povrže samo enega.
▪ Uvedli bodo program, s katerim naj bi obnovili habitat za ogrožene *sibirske tigre*.
▪ Trije mladički *sibirskega tigra*, ki so se skotili v britanskem živalskem vrtu, capljajo za mamo in pazijo, da se od nje ne oddaljijo preveč.

tasmanski tiger
iz paleontologije psu podoben izumrli sesalec vrečar s progami po hrbtu in repu, ki je živel v Avstraliji; primerjaj lat. *Thylacinus cynocephalus*
▪ Kot mesojeda žival se je *tasmanski tiger* hranil z manjšimi kenguruji, vrečaricami, ptiči in drugimi drobnejšimi živalmi.
▪ *Tasmanski tiger* je bil plašna žival, ki se je človeku najraje izognila.
▪ *Tasmanski tiger* se imenuje po južnem avstralskem otoku zato, ker se je do dokončnega izumrtja ohranil samo na Tasmaniji.

FRAZEOLOGIJA

brezzobi tiger/lev/pes
brezzobi tiger
brezzobi lev
brezzobi pes

kdor je samo na videz nevaren, grozeč; kar je samo na videz nevarno, grozeče
▪ Do zdaj je veljalo, da je urad *brezzobi tiger*. Ali to drži oziroma ali mu bo spremenjena zakonodaja omogočila, da to ne bo več?
▪ Samo če delodajalci in vlada vedo, da sindikati niso *brezzobi levi*, so pripravljeni popuščati.
▪ Policija bi bila brez ustreznih zakonskih pooblastil *brezzobi pes*, to pa bi bilo načeloma za državljane in njihovo varnost zelo slabo.

keltski tiger
Irska z vidika hitrega gospodarskega napredka
▪ Če vas zamika, da bi pobliže spoznali *keltskega tigra*, kot Irski pravijo zaradi gospodarskega preboja v zadnjih desetletjih, je za pristno doživetje treba napraviti nekaj korakov iz Dublina proti Atlantskemu oceanu.
▪ Slovenijo so mnogokrat primerjali z Irsko. *Keltski tiger* se je redno pojavljal v sanjah politikov in ekonomistov.

kot lev/tiger/zver v kletki
kot lev v kletki
kot tiger v kletki
kot zver v kletki

nestrpno, neučakano
▪ Šef bo osebno prišel, zato mu je postalo neprijetno. Vrnil se je nazaj na most in se po njem sprehajal *kot lev v kletki*.
▪ Nervozno je hodila od okna do okna *kot zver v kletki*.

papirnati tiger
kdor je samo na videz nevaren, grozeč; kar je samo na videz nevarno, grozeče
▪ Po enem letu delovanja se pritožujejo, da je pakt le *papirnati tiger*, obljube, ki so jih izrekli, pa prazne.
▪ Programski svet je v sedanji obliki zgolj *papirnati tiger*, ki nima moči, kakršno bi moral imeti.
▪ Ne bi rekel, da smo čisti *papirnati tigri*, ker lahko marsikaj naredimo.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Tiger*, frc. *tigre* in lat. *tigris* iz gr. *tígris*, verjetno iz neke iran. predloge, prim. stperz. *tigra-* 'oster, koničast', avest. *tiγraii-* 'puščica' < ide. **(s)teiĝ-* 'bosti, koničast'

tígrast tígrasta tígrasto pridevnik
[tígrast]
POMEN
ki ima podoben vzorec kot tiger 1.
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
tigrast maček | tigrast vzorec | tigrasta mačka, muca
▪ Med nogami sta se mu motala črn kuža in *tigrasta* mačka.
▪ Družbo mu dela lep *tigrast* maček.
▪ Blestela je v *tigrasti* toaleti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[tígrast]
IPA: ['ti:grast]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast
določno tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ega**
DAJALNIK: tígrast**emu**
TOŽILNIK: tígrast
določno tígrast**i**
živo tígrast**ega**
MESTNIK: pri tígrast**em**
ORODNIK: s tígrast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**a**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**e**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**e**
DAJALNIK: tígrast**i**
TOŽILNIK: tígrast**o**
MESTNIK: pri tígrast**i**
ORODNIK: s tígrast**o**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**i**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**e**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**e**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast**o**
RODILNIK: tígrast**ega**
DAJALNIK: tígrast**emu**
TOŽILNIK: tígrast**o**
MESTNIK: pri tígrast**em**
ORODNIK: s tígrast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**i**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**a**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**

TONEMSKO
[tígrast]
IPA: [tì:gɾást]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast
določno tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ega**
DAJALNIK: tígrast**emu**
TOŽILNIK: tígrast
določno tígrast**i**
živo tígrast**ega**
MESTNIK: pri tígrast**em**
ORODNIK: s tígrast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**a**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**e**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**e**
DAJALNIK: tígrast**i**
TOŽILNIK: tígrast**o**
MESTNIK: pri tígrast**i**
ORODNIK: s tígrast**o**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**i**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**e**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**e**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: tígrast**o**
RODILNIK: tígrast**ega**
DAJALNIK: tígrast**emu**
TOŽILNIK: tígrast**o**
MESTNIK: pri tígrast**em**
ORODNIK: s tígrast**im**
dvojina
IMENOVALNIK: tígrast**i**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**ima**
TOŽILNIK: tígrast**i**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**ima**
množina
IMENOVALNIK: tígrast**a**
RODILNIK: tígrast**ih**
DAJALNIK: tígrast**im**
TOŽILNIK: tígrast**a**
MESTNIK: pri tígrast**ih**
ORODNIK: s tígrast**imi**

STALNE ZVEZE

tigrasti komar
iz zoologije komar črne barve z belimi progami po telesu in nogah; primerjaj lat. *Aedes albopictus*
▪ Jajčeca *tigrastega komarja*, ki za razmnoževanje potrebuje stoječo sladko vodo, preživijo tudi pri minus petih stopinjah Celzija.
▪ *Tigrasti komar* se lahko razmnožuje v zamašenih žlebovih, zato je priporočljivo redno čiščenje.
▪ *Tigrasti komarji* pikajo predvsem podnevi in se zadržujejo pri tleh.

tigrasti morski pes
iz zoologije velik morski pes s sivkastim hrbtom s temnejšimi progami, rumenkasto belim trebuhom in veliko glavo, ki živi zlasti ob obalah tropskih in subtropskih morij; primerjaj lat. *Galeocerdo cuvier*; SIN.: iz zoologije morski tiger
▪ *Tigrasti morski psi* se pogosto hranijo z želvami, saj so prilagojeni lovu nanje.
▪ Med nevarne morske pse sodijo veliki beli morski pes, morski bik, ki lahko zaplava tudi v sladke vode, ter *tigrasti morski pes*.

tigrasti piton
iz zoologije piton s trupom svetlejše barve, ki živi na širšem območju Indije; primerjaj lat. *Python molurus*; SIN.: iz zoologije indijski piton
▪ Tomi je indijski ali *tigrasti piton* in eno leto star meri meter in šestdeset centimetrov.
▪ Poleg *tigrastega pitona* poznamo še mrežastega pitona, ki je napadalen in zraste čez deset metrov, in kraljevega pitona, ki zraste le dva metra.

IZVOR
↑tiger

tkanína tkaníne samostalnik ženskega spola

[tkanína]
POMEN
1. tekstilni izdelek, narejen s tkanjem
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
bombažna, lanena, svilena, volnena tkanina | debela, gosta, mrežasta, prosojna, tanka tkanina | dekorativna, modna, vrtna tkanina | dragocena, fina, kakovostna, občutljiva, trpežna tkanina | elastična, gladka, groba, lahka, mehka, težka tkanina | naravna, sintetična tkanina | potiskana, vzorčasta tkanina
▪ Debela volnena *tkanina* v vzorcu ribje kosti ali kara je kot nalašč za mrzlo zimo.
▪ Zavese naj bodo iz fine, lahke in prosojne *tkanine*.
▪ Suhe gobe shranimo v vrečke iz tanke *tkanine*.
▪ Težke *tkanine*, kot sta volna in viskozni rajon, likajte čez vlažno krpo za likanje.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
barva, kakovost tkanine | barvanje, izdelava, proizvajalec, proizvodnja tkanine | kos, košček, plast, sloj tkanine | meter tkanine | sestava, struktura, vzorec tkanine | vrsta tkanine
▪ Ledu ne smemo položiti neposredno na kožo, ampak ga zavijemo v kos *tkanine*.
▪ Zaposlene v predilnici bodo angažirali pri proizvodnji *tkanin* in nogavic.
▪ Pri negi oblačil vedno upoštevajte navodila proizvajalca *tkanine*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
barvati, izdelovati tkanino | izbrati, uporabljati tkanino | poškodovati tkanino
▪ Oblikovalec uporablja prefinjene *tkanine* in različne potiske.
▪ *Tkanino* izdelujejo ročno na statvah, perejo jo pri temperaturi 95 stopinj Celzija, sušijo, likajo in nato krojijo.
▪ Purpurna barva je veljala za najplemenitejšo, v antiki so z njo barvali le najdragocenejše *tkanine*.
▸ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
hlače, oblačilo, obleka iz KATERE tkanine | izdelek, zavese iz KATERE tkanine
▪ Oblačila iz lanene *tkanine* so navadno ohlapnejša.
▪ Dolge in vroče kavbojke zamenjajo hlače iz lahkih bombažnih *tkanin*.
▪ Sešila jim je zavese iz mrežaste *tkanine* in pregrinjala za blazine, ki so se ujemala z njimi.
▸ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
tkanina za oblačila, obleke, podloge, zavese
▪ Povezala se je z najboljšimi proizvajalci *tkanin* za moška oblačila.
▪ *Tkanina* za zavese je napeta na lahke lesene okvirje, ki drsijo po vodilih na stropu in na tleh.
▸ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku
tkanina iz KATERIH vlaken | tkanina iz svile, volne
▪ Biseri lahko izgubijo sijaj, zato jih brišemo s suho *tkanino* iz naravnih vlaken.
▪ Obleka je bila iz nagubane *tkanine* iz svile.
...
▪ *Tkanine* in pletenine za oblačila, ki so v stiku s telesom, so običajno iz naravnih surovin.
▪ Katere *tkanine* se uporabljajo za izdelavo otroških pižam?
2. izdelek, narejen s prepletanjem česa upogljivega
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
steklena, žična tkanina
▪ Za tkalnico žičnih *tkanin* bodo nabavili še en nov stroj, v obratu toplotne tehnike pa postavljajo novo lakirnico.
▪ Papirnata stožca okrepite s stekleno *tkanino* in vse skupaj gladko obrusite.
▪ Trup, paluba in krmna ploščad so zgrajeni v več slojih iz epoksidne smole in posebnih ogljikovih *tkanin*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[tkanína]
IPA: [tka'ni:na]
ednina
IMENOVALNIK: tkanína
RODILNIK: tkaníne
DAJALNIK: tkaníni
TOŽILNIK: tkaníno
MESTNIK: pri tkaníni
ORODNIK: s tkaníno
dvojina
IMENOVALNIK: tkaníni
RODILNIK: tkanín
DAJALNIK: tkanínama
TOŽILNIK: tkaníni
MESTNIK: pri tkanínah
ORODNIK: s tkanínama
množina
IMENOVALNIK: tkaníne
RODILNIK: tkanín
DAJALNIK: tkanínam
TOŽILNIK: tkaníne
MESTNIK: pri tkanínah
ORODNIK: s tkanínami
TONEMSKO
[tkanína]
IPA: [tkáni:na]
ednina
IMENOVALNIK: tkanína
RODILNIK: tkaníne
DAJALNIK: tkaníni
TOŽILNIK: tkaníno
MESTNIK: pri tkaníni
ORODNIK: s tkanîno
dvojina
IMENOVALNIK: tkaníni
RODILNIK: tkanîn
DAJALNIK: tkanínama
TOŽILNIK: tkaníni
MESTNIK: pri tkanínah
ORODNIK: s tkanínama
množina
IMENOVALNIK: tkaníne
RODILNIK: tkanîn
DAJALNIK: tkanínam
TOŽILNIK: tkaníne
MESTNIK: pri tkanínah
ORODNIK: s tkanínami

STALNE ZVEZE

tehnična tkanina
iz tekstilstva tkanina iz umetnih vlaken, navadno za industrijsko uporabo
▪ Družba želi poleg modnih tkanin razvijati in tržiti tudi *tehnične tkanine* in preje.
▪ V tovarni bodo začeli s tkanjem *tehničnih tkanin* za avtomobilsko industrijo.

IZVOR
= hrv., srb. *tkànina*, češ., slovaš., polj., ukr. *tkanina* iz ↑tkan

toaléta toaléte samostalnik ženskega spola
[toaléta]
POMEN
1. ženska obleka za posebne, svečane priložnosti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
damska toaleta | elegantna, glamurozna, svečana toaleta | imenitna, prekrasna, razkošna toaleta | večerna toaleta | zapeljiva toaleta
▪ Večer slavnostnih damskih *toalet* in bogato obloženih miz je mineval v dinamiki angleškega valčka.
▪ Podelitev nagrad je priložnost, da se zvezdniki pokažejo v razkošnih *toaletah*.
▪ Prihajali so gospodje v frakih in dame v plesnih *toaletah*.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
izbrati KAKŠNO toaleto | občudovati toaleto | obleči toaleto
▪ Publika je občudovala elegantno zeleno *toaleto*.
▪ Za bolj svečane nastope oblečem večerno *toaleto*.
▪ Kraljica si je nadela bogato, z biseri okrašeno *toaleto*.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
blesteti v KAKŠNI toaleti | pojaviti se v KAKŠNI toaleti
▪ Na odprtju hotela so znani obrazi blesteli v glamuroznih večernih *toaletah*.
▪ Na prireditvi se je pojavila v zapeljivi *toaleti*.
…
▪ Igralka je navdušila s *toaleto* v vinski barvi.
▪ Romantično obarvana oprava modne oblikovalke je veljala za *toaleto* večera.
2. umivanje, urejanje svoje zunanjosti
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
jutranja toaleta
▪ Kaja je pohitela s svojo jutranjo *toaleto* in obredjem v kopalnici.
▪ Zjutraj moramo vstati vsaj pol ure prej, da lahko opravimo jutranjo *toaleto*: si umijemo zobe, se oprhamo, uredimo in oblečemo sveže perilo.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
opraviti toaleto
▪ Vstal sem in si skuhal kavo, opravil *toaleto*.
▪ Misel na dolgo tuširanje je bila le želja, ponavadi sem *toaleto* opravila na hitro, dojenček pa je medtem že jokal.
…
▪ Zajtrk v bolnišnicah postrežejo približno ob 9. uri, čeprav so bolniki zaradi opravljanja *toalete* pokonci že dve ali tri ure prej.
▪ Večina negovancev potrebuje pomoč pri vsakodnevnih higienskih in drugih opravilih, torej *toaleti*, oblačenju, hranjenju, gospodinjskih opravilih.
3. prostor za opravljanje potrebe, urejanje zunanjosti, zlasti v gostinskem lokalu

▪ Na vratih je bilo sporočilo, da je *toaleta* zaprta, ker ni vode.
▪ V *toaleti* restavracije se hitro osvežim.
▪ Skozi množico je odhitela proti *toaleti*.

3.1. opravljanje potrebe; SIN.: vece, WC

▸ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

iti na toaleto

▪ Poslušalci so nestrpno gledali na uro in komaj čakali, kdaj bodo šli na *toaleto*, cigareto ali telefonirat.
▪ Ko pijete alkoholne pijače, pogosteje hodite na *toaleto*.

...

▪ Voznik je parkiral avto le za kratek skok na *toaleto*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[toaléta]

IPA: [tɔaˈle:ta]

ednina

IMENOVALNIK: toaléta
RODILNIK: toaléte
DAJALNIK: toaléti
TOŽILNIK: toaléto
MESTNIK: pri toaléti
ORODNIK: s toaléto

dvojina

IMENOVALNIK: toaléti
RODILNIK: toalét
DAJALNIK: toalétama
TOŽILNIK: toaléti
MESTNIK: pri toalétah
ORODNIK: s toalétama

množina

IMENOVALNIK: toaléte
RODILNIK: toalét
DAJALNIK: toalétam
TOŽILNIK: toaléte
MESTNIK: pri toalétah
ORODNIK: s toalétami

TONEMSKO

[toalȇta]

IPA: [tɔalé:tà]

ednina

IMENOVALNIK: toalȇta
RODILNIK: toalȇte
DAJALNIK: toalȇti
TOŽILNIK: toalȇto
MESTNIK: pri toalȇti
ORODNIK: s toalȇto

dvojina

IMENOVALNIK: toalȇti
RODILNIK: toalȇt
DAJALNIK: toalȇtama
TOŽILNIK: toalȇti
MESTNIK: pri toalȇtah
ORODNIK: s toalȇtama

množina

IMENOVALNIK: toalȇte
RODILNIK: toalȇt
DAJALNIK: toalȇtam
TOŽILNIK: toalȇte
MESTNIK: pri toalȇtah
ORODNIK: s toalȇtami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Toilette*) iz frc. *toilette* ‘oblačenje, obleka’, iz *toile* ‘tkanina, platno’; v pomenu ‘stranišče in umivalnica (v javnih prostorih)’ je iz *(cabinet de) toilette* ‘prostor za oblačenje in urejanje’

tópniški tópniška tópniško in topníški topníška topníško pridevnik

[tópniški] in [topníški]

POMEN

ki je v zvezi s topništvom

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

topniški bataljon, divizion, polk | topniški častnik | topniški izstrelek | topniški napad | topniško obstreljevanje, streljanje | topniško orožje

▪ Po petnajstminutnem *topniškem* obstreljevanju gre v napad pehota.
▪ Kariero je začel v *topniškem* bataljonu kot opazovalec in jo končal kot usmerjevalec ognja.
▪ Izšolal se je za *topniškega* častnika.
▪ Dva *topniška* polka sta sestavljala *topniško* brigado.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tópniški]

IPA: [ˈto:pniʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tópniški
RODILNIK: tópniškega
DAJALNIK: tópniškemu
TOŽILNIK: tópniški
živo tópniškega
MESTNIK: pri tópniškem
ORODNIK: s tópniškim

dvojina

IMENOVALNIK: tópniška
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškima
TOŽILNIK: tópniška
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškima

množina

IMENOVALNIK: tópniški
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškim
TOŽILNIK: tópniške
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: tópniška
RODILNIK: tópniške
DAJALNIK: tópniški
TOŽILNIK: tópniško
MESTNIK: pri tópniški
ORODNIK: s tópniško
dvojina
IMENOVALNIK: tópniški
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškima
TOŽILNIK: tópniški
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškima
množina
IMENOVALNIK: tópniške
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškim
TOŽILNIK: tópniške
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: tópniško
RODILNIK: tópniškega
DAJALNIK: tópniškemu
TOŽILNIK: tópniško
MESTNIK: pri tópniškem
ORODNIK: s tópniškim
dvojina
IMENOVALNIK: tópniški
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškima
TOŽILNIK: tópniški
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškima
množina
IMENOVALNIK: tópniška
RODILNIK: tópniških
DAJALNIK: tópniškim
TOŽILNIK: tópniška
MESTNIK: pri tópniških
ORODNIK: s tópniškimi

in

[topníški]
IPA: [tɔpˈniːʃki]

OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: topníški
RODILNIK: topníškega
DAJALNIK: topníškemu
TOŽILNIK: topníški
živo topníškega
MESTNIK: pri topníškem
ORODNIK: s topníškim
dvojina
IMENOVALNIK: topníška
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškima
TOŽILNIK: topníška
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškima
množina
IMENOVALNIK: topníški
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškim
TOŽILNIK: topníške
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: topníška
RODILNIK: topníške
DAJALNIK: topníški
TOŽILNIK: topníško
MESTNIK: pri topníški
ORODNIK: s topníško
dvojina
IMENOVALNIK: topníški
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškima
TOŽILNIK: topníški
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškima
množina
IMENOVALNIK: topníške
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškim
TOŽILNIK: topníške
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: topníško
RODILNIK: topníškega
DAJALNIK: topníškemu
TOŽILNIK: topníško
MESTNIK: pri topníškem
ORODNIK: s topníškim
dvojina
IMENOVALNIK: topníški
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškima
TOŽILNIK: topníški
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškima
množina
IMENOVALNIK: topníška
RODILNIK: topníških
DAJALNIK: topníškim
TOŽILNIK: topníška
MESTNIK: pri topníških
ORODNIK: s topníškimi

TONEMSKO

[tǫ̑pniški]
IPA: [tóːpnìʃki]
OSNOVNIK
moški spol

ednina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniški
RODILNIK: tǫ̑pniškega
DAJALNIK: tǫ̑pniškemu
TOŽILNIK: tǫ̑pniški
živo tǫ̑pniškega
MESTNIK: pri tǫ̑pniškem
ORODNIK: s tǫ̑pniškim
dvojina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniška
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškima
TOŽILNIK: tǫ̑pniška
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškima
množina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniški
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškim
TOŽILNIK: tǫ̑pniške
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniška
RODILNIK: tǫ̑pniške
DAJALNIK: tǫ̑pniški
TOŽILNIK: tǫ̑pniško
MESTNIK: pri tǫ̑pniški
ORODNIK: s tǫ̑pniško
dvojina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniški
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškima
TOŽILNIK: tǫ̑pniški
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškima
množina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniške
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškim
TOŽILNIK: tǫ̑pniške
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniško
RODILNIK: tǫ̑pniškega
DAJALNIK: tǫ̑pniškemu
TOŽILNIK: tǫ̑pniško
MESTNIK: pri tǫ̑pniškem
ORODNIK: s tǫ̑pniškim
dvojina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniški
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškima
TOŽILNIK: tǫ̑pniški
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškima
množina
IMENOVALNIK: tǫ̑pniška
RODILNIK: tǫ̑pniških
DAJALNIK: tǫ̑pniškim
TOŽILNIK: tǫ̑pniška
MESTNIK: pri tǫ̑pniških
ORODNIK: s tǫ̑pniškimi

in

[topnîški]
IPA: [tɔpní:ʃkì]

OSNOVNIK

moški spol
ednina
IMENOVALNIK: topnîški
RODILNIK: topnîškega
DAJALNIK: topnîškemu
TOŽILNIK: topnîški
živo topnîškega
MESTNIK: pri topnîškem
ORODNIK: s topnîškim
dvojina
IMENOVALNIK: topnîška
RODILNIK: topnîških
DAJALNIK: topnîškima
TOŽILNIK: topnîška
MESTNIK: pri topnîških
ORODNIK: s topnîškima
množina
IMENOVALNIK: topnîški
RODILNIK: topnîških
DAJALNIK: topnîškim
TOŽILNIK: topnîške
MESTNIK: pri topnîških
ORODNIK: s topnîškimi

ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: topnîška
RODILNIK: topnîške
DAJALNIK: topnîški
TOŽILNIK: topnîško
MESTNIK: pri topnîški
ORODNIK: s topnîško
dvojina
IMENOVALNIK: topnîški
RODILNIK: topnîških
DAJALNIK: topnîškima
TOŽILNIK: topnîški
MESTNIK: pri topnîških
ORODNIK: s topnîškima
množina
IMENOVALNIK: topnîške
RODILNIK: topnîških
DAJALNIK: topnîškim
TOŽILNIK: topnîške
MESTNIK: pri topnîških
ORODNIK: s topnîškimi

srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: topnîško
RODILNIK: topnîškega
DAJALNIK: topnîškemu
TOŽILNIK: topnîško

MESTNIK: pri topníšk**em**
ORODNIK: s topníšk**im**

dvojina
IMENOVALNIK: topníšk**i**
RODILNIK: topníšk**ih**
DAJALNIK: topníšk**ima**
TOŽILNIK: topníšk**i**
MESTNIK: pri topníšk**ih**
ORODNIK: s topníšk**ima**

množina
IMENOVALNIK: topníšk**a**
RODILNIK: topníšk**ih**
DAJALNIK: topníšk**im**
TOŽILNIK: topníšk**a**
MESTNIK: pri topníšk**ih**
ORODNIK: s topníšk**imi**

IZVOR
iz *topnik* ‘topničar’ iz ↑top

tópništvo tópništva in **topníštvo** topníštva samostalnik srednjega spola
[tópništvo] in [topníštvo]
POMEN
1. več topov, topovi
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
avstrijsko, nemško, srbsko topništvo | lahko, težko topništvo | protiletalsko topništvo | sovražno topništvo
▪ Na cilj prileti le tretjina letal, dva bombnika sestreli protiletalsko *topništvo*, osem pa jih je poškodovanih.
▪ Mesto Verdun je bilo izpostavljeno obstreljevanju nemškega *topništva*.
▸ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
obstreljevati s topništvom
▪ Vojski sta se v nedeljo vnovič obstreljevali s *topništvom* in pehotnim orožjem.
▪ Območje mesta vojska napada s tanki in *topništvom*.
…
▪ Vojska je uporabila tanke, *topništvo* in bojne helikopterje.
▪ Umikajoče enote nenehno obstreljuje *topništvo* z ladij.

1.1. rod vojske, ki upravlja s topovi
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
▪ Mornariška pehota in mornariško *topništvo* sta štela skupno 14.073 častnikov in vojakov.
▪ Razporejen je bil v enoto gorskega *topništva*.
…
▪ Glavni rodovi sodobne evropske vojske so bili pehota, konjenica in *topništvo*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[tópništvo]
IPA: [ˈto:pniʃtʊɔ]

ednina
IMENOVALNIK: tópništv**o**
RODILNIK: tópništv**a**
DAJALNIK: tópništv**u**
TOŽILNIK: tópništv**o**
MESTNIK: pri tópništv**u**
ORODNIK: s tópništv**om**

dvojina
IMENOVALNIK: tópništv**i**
RODILNIK: tópništ**e**v
DAJALNIK: tópništv**oma**
TOŽILNIK: tópništv**i**
MESTNIK: pri tópništv**ih**
ORODNIK: s tópništv**oma**

množina
IMENOVALNIK: tópništv**a**
RODILNIK: tópništ**e**v
DAJALNIK: tópništv**om**
TOŽILNIK: tópništv**a**
MESTNIK: pri tópništv**ih**
ORODNIK: s tópništv**i**

in
[topníštvo]
IPA: [tɔpˈni:ʃtʊɔ]

ednina
IMENOVALNIK: topníštv**o**
RODILNIK: topníštv**a**
DAJALNIK: topníštv**u**
TOŽILNIK: topníštv**o**
MESTNIK: pri topníštv**u**
ORODNIK: s topníštv**om**

dvojina
IMENOVALNIK: topníštv**i**
RODILNIK: topníšt**e**v
DAJALNIK: topníštv**oma**
TOŽILNIK: topníštv**i**
MESTNIK: pri topníštv**ih**
ORODNIK: s topníštv**oma**

množina
IMENOVALNIK: topníštv**a**
RODILNIK: topníšt**e**v
DAJALNIK: topníštv**om**
TOŽILNIK: topníštv**a**
MESTNIK: pri topníštv**ih**
ORODNIK: s topníštv**i**

TONEMSKO
[tǫ̑pništvo]
IPA: [tó:pnìʃtʊɔ]

ednina
IMENOVALNIK: tǫ̑pništv**o**
RODILNIK: tǫ̑pništv**a**
DAJALNIK: tǫ̑pništv**u**
TOŽILNIK: tǫ̑pništv**o**
MESTNIK: pri tǫ̑pništv**u**
ORODNIK: s tǫ̑pništv**om**

dvojina
IMENOVALNIK: tǫ̑pništv**i**
RODILNIK: tǫ̑pništ**e**v
DAJALNIK: tǫ̑pništv**oma**

TOŽILNIK: tǫ̑pništv**i**
MESTNIK: pri tǫ̑pništv**ih**
ORODNIK: s tǫ̑pništv**oma**

množina

IMENOVALNIK: tǫ̑pništv**a**
RODILNIK: tǫ̑pišt**e**v
DAJALNIK: tǫ̑pništv**om**
TOŽILNIK: tǫ̑pništv**a**
MESTNIK: pri tǫ̑pništv**ih**
ORODNIK: s tǫ̑pništv**i**

in

[topnîštvo]
IPA: [tɔpní:ʃtʊ̀ɔ̀]

ednina

IMENOVALNIK: topnîštv**o**
RODILNIK: topnîštv**a**
DAJALNIK: topnîštv**u**
TOŽILNIK: topnîštv**o**
MESTNIK: pri topnîštv**u**
ORODNIK: s topnîštv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: topnîštv**i**
RODILNIK: topnîšt**e**v
DAJALNIK: topnîštv**oma**
TOŽILNIK: topnîštv**i**
MESTNIK: pri topnîštv**ih**
ORODNIK: s topnîštv**oma**

množina

IMENOVALNIK: topnîštv**a**
RODILNIK: topnîšt**e**v
DAJALNIK: topnîštv**om**
TOŽILNIK: topnîštv**a**
MESTNIK: pri topnîštv**ih**
ORODNIK: s topnîštv**i**

FRAZEOLOGIJA

težka artilerija *(česa)* | težko topništvo *(česa)*

težka artilerija *(česa)*

težko topništvo *(česa)*

zelo močno, učinkovito sredstvo za dosego cilja

▪ Tu je film z vso *težko artilerijo* posebnih učinkov, narativnih manevrov in dramaturških zvijač.
▪ Založbe so *težko artilerijo* usmerile drugam. Začele so pritiskati na zakonodajalca, da bi sprejel zakon, ki bi v primeru kršitev avtorskih pravic nalagal dolžnost odklopa kršiteljev.
▪ Z uporabo *težkega topništva* metod kritične znanosti naj bi dokazali, da je spise treba jemati dobesedno.
▪ Kapetan nikdar ni imel težav z določanjem ekipe. Vendar pa se še ni zgodilo, da bi na takšno prireditev poslali prav vse *težko topništvo*, popolno olimpijsko garnituro.

IZVOR

iz *topnik* ‘topničar’ iz ↑top

trebíti trébim in **trébiti** trébim nedovršni glagol

[trebíti] in [trébiti]

POMEN

1. odstranjevati odvečne dele česa, zlasti rastline

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

trebiti solato

▪ Solato *trebimo* z rokami, ne z nožem.
▪ *Trebimo* listno zelenjavo, kot so vse vrste zelenih solat, špinača, blitva in brstični ohrovt.

1.1. odstranjevati kaj neželenega, zlasti rastlinje, delce snovi, z določenega mesta

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

trebiti (si) nohte, zobe

▪ *Trebili* so grmovje, da so pridobili zemljo za posevke.
▪ Nekatere ptice so plavale, druge so *trebile* svoje perje.
▪ Z zobotrebcem si je *trebil* zobovje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trebíti]
IPA: [tɾɛˈbi:ti]
NEDOLOČNIK: trebíti
NAMENILNIK: trêbit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: trébi**m**
2. OSEBA: trébi**š**
3. OSEBA: trébi

dvojina

1. OSEBA: trébi**va**
2. OSEBA: trébi**ta**
3. OSEBA: trébi**ta**

množina

1. OSEBA: trébi**mo**
2. OSEBA: trébi**te**
3. OSEBA: trébi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: trébi

dvojina

1. OSEBA: trébi**va** in trebí**va**
2. OSEBA: trébi**ta** in trebí**ta**

množina

1. OSEBA: trébi**mo** in trebí**mo**
2. OSEBA: trébi**te** in trebí**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: trébil
DVOJINA: trebíl**a**
MNOŽINA: trebíl**i**

ženski spol

EDNINA: trebíl**a**
DVOJINA: trebíl**i**
MNOŽINA: trebíl**e**

srednji spol

EDNINA: trebíl**o**
DVOJINA: trebíl**i**
MNOŽINA: trebíl**a**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trebèč
RODILNIK: trebéč**ega**
DAJALNIK: trebéč**emu**
TOŽILNIK: trebèč
živo trebéč**ega**
MESTNIK: pri trebéč**em**
ORODNIK: s trebéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**a**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**e**
DAJALNIK: trebéč**i**
TOŽILNIK: trebéč**o**
MESTNIK: pri trebéč**i**
ORODNIK: s trebéč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**i**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**e**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trebéč**e**
RODILNIK: trebéč**ega**
DAJALNIK: trebéč**emu**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**em**
ORODNIK: s trebéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**i**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**a**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: trébljenj**e**
RODILNIK: trébljenj**a**
DAJALNIK: trébljenj**u**
TOŽILNIK: trébljenj**e**
MESTNIK: pri trébljenj**u**
ORODNIK: s trébljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: trébljenj**i**
RODILNIK: trébljenj
DAJALNIK: trébljenj**ema**
TOŽILNIK: trébljenj**i**
MESTNIK: pri trébljenj**ih**
ORODNIK: s trébljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: trébljenj**a**
RODILNIK: trébljenj
DAJALNIK: trébljenj**em**
TOŽILNIK: trébljenj**a**
MESTNIK: pri trébljenj**ih**
ORODNIK: s trébljenj**i**

in

[trébiti]
IPA: ['tre:biti]

NEDOLOČNIK: trébiti
NAMENILNIK: trébit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: trébi**m**
2. OSEBA: trébi**š**
3. OSEBA: trébi

dvojina

1. OSEBA: trébi**va**
2. OSEBA: trébi**ta**
3. OSEBA: trébi**ta**

množina

1. OSEBA: trébi**mo**
2. OSEBA: trébi**te**
3. OSEBA: trébi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: trébi

dvojina

1. OSEBA: trébi**va**
2. OSEBA: trébi**ta**

množina

1. OSEBA: trébi**mo**
2. OSEBA: trébi**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: trébil

DVOJINA: trébil**a**
MNOŽINA: trébil**i**

ženski spol

EDNINA: trébil**a**
DVOJINA: trébil**i**
MNOŽINA: trébil**e**

srednji spol

EDNINA: trébil**o**
DVOJINA: trébil**i**
MNOŽINA: trébil**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trebèč
RODILNIK: trebéč**ega**
DAJALNIK: trebéč**emu**
TOŽILNIK: trebèč
živo trebéč**ega**
MESTNIK: pri trebéč**em**
ORODNIK: s trebéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**a**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**e**
DAJALNIK: trebéč**i**
TOŽILNIK: trebéč**o**
MESTNIK: pri trebéč**i**
ORODNIK: s trebéč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**i**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**e**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trebéč**e**
RODILNIK: trebéč**ega**
DAJALNIK: trebéč**emu**
TOŽILNIK: trebéč**e**
MESTNIK: pri trebéč**em**
ORODNIK: s trebéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trebéč**i**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**ima**
TOŽILNIK: trebéč**i**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: trebéč**a**
RODILNIK: trebéč**ih**
DAJALNIK: trebéč**im**
TOŽILNIK: trebéč**a**
MESTNIK: pri trebéč**ih**
ORODNIK: s trebéč**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: trébljenj**e**
RODILNIK: trébljenj**a**
DAJALNIK: trébljenj**u**
TOŽILNIK: trébljenj**e**
MESTNIK: pri trébljenj**u**
ORODNIK: s trébljenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: trébljenj**i**
RODILNIK: trébljenj
DAJALNIK: trébljenj**ema**
TOŽILNIK: trébljenj**i**
MESTNIK: pri trébljenj**ih**
ORODNIK: s trébljenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: trébljenj**a**
RODILNIK: trébljenj
DAJALNIK: trébljenj**em**
TOŽILNIK: trébljenj**a**
MESTNIK: pri trébljenj**ih**
ORODNIK: s trébljenj**i**

TONEMSKO

[trebíti] tudi [trebîti]
IPA: [trɛbì:tí] tudi [trɛbí:tì]
NEDOLOČNIK: trebíti tudi trebîti
NAMENILNIK: trẹ́bit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: trẹ́bi**m**
2. OSEBA: trẹ́bi**š**
3. OSEBA: trẹ́bi

dvojina

1. OSEBA: trẹ́bi**va**
2. OSEBA: trẹ́bi**ta**
3. OSEBA: trẹ́bi**ta**

množina

1. OSEBA: trẹ́bi**mo**
2. OSEBA: trẹ́bi**te**
3. OSEBA: trẹ́bi**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: trẹ́bi

dvojina
1. OSEBA: trẹ́bi**va** in trebî**va**
2. OSEBA: trẹ́bi**ta** in trebî**ta**

množina
1. OSEBA: trẹ́bi**mo** in trebî**mo**
2. OSEBA: trẹ́bi**te** in trebî**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: trẹ́bil
DVOJINA: trebíl**a**
MNOŽINA: trebíl**i**

ženski spol
EDNINA: trebîl**a**
DVOJINA: trebíl**i**
MNOŽINA: trebíl**e**

srednji spol
EDNINA: trebíl**o**
DVOJINA: trebíl**i**
MNOŽINA: trebíl**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: trebȅč
RODILNIK: trebẹ́č**ega**
DAJALNIK: trebẹ́č**emu**
TOŽILNIK: trebȅč
živo trebẹ́č**ega**
MESTNIK: pri trebẹ́č**em**
ORODNIK: s trebẹ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**a**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**e**
DAJALNIK: trebẹ́č**i**
TOŽILNIK: trebẹ́č**o**
MESTNIK: pri trebẹ́č**i**
ORODNIK: s trebẹ́č**o**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**i**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**e**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**e**
RODILNIK: trebẹ́č**ega**
DAJALNIK: trebẹ́č**emu**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**em**
ORODNIK: s trebẹ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**i**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**a**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: trẹ́bljenj**e**
RODILNIK: trẹ́bljenj**a**
DAJALNIK: trẹ́bljenj**u**
TOŽILNIK: trẹ́bljenj**e**
MESTNIK: pri trẹ́bljenj**u**
ORODNIK: s trẹ́bljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: trẹ́bljenj**i** in trẹ̑bljenj**i**
RODILNIK: trẹ̑bljenj
DAJALNIK: trẹ́bljenj**ema** in trẹ̑bljenj**ema**
TOŽILNIK: trẹ́bljenj**i** in trẹ̑bljenj**i**
MESTNIK: pri trẹ̑bljenj**ih**
ORODNIK: s trẹ́bljenj**ema** in s trẹ̑bljenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: trẹ̑bljenj**a**
RODILNIK: trẹ̑bljenj
DAJALNIK: trẹ̑bljenj**em**
TOŽILNIK: trẹ̑bljenj**a**
MESTNIK: pri trẹ̑bljenj**ih**
ORODNIK: s trẹ̑bljenj**i**

in

[trẹ́biti]
IPA: [trè:bíti]

NEDOLOČNIK: trẹ́biti
NAMENILNIK: trẹ́bit

sedanjik

ednina
1. OSEBA: trẹ́bi**m**
2. OSEBA: trẹ́bi**š**
3. OSEBA: trẹ́bi

dvojina
1. OSEBA: trẹ́bi**va**
2. OSEBA: trẹ́bi**ta**
3. OSEBA: trẹ́bi**ta**

množina
1. OSEBA: trẹ́bi**mo**
2. OSEBA: trẹ́bi**te**
3. OSEBA: trẹ́bi**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: trẹ́bi

dvojina
1. OSEBA: trẹ́bi**va**
2. OSEBA: trẹ́bi**ta**

množina
1. OSEBA: trẹ́bi**mo**
2. OSEBA: trẹ́bi**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: trẹ́bil
DVOJINA: trẹ́bil**a**
MNOŽINA: trẹ́bil**i**

ženski spol
EDNINA: trẹ́bil**a** in trệbil**a**
DVOJINA: trẹ́bil**i**
MNOŽINA: trẹ́bil**e**

srednji spol
EDNINA: trẹ́bil**o**
DVOJINA: trẹ́bil**i**
MNOŽINA: trẹ́bil**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: trebȅč
RODILNIK: trebẹ́č**ega**
DAJALNIK: trebẹ́č**emu**
TOŽILNIK: trebȅč
živo trebẹ́č**ega**
MESTNIK: pri trebẹ́č**em**
ORODNIK: s trebẹ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**a**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**e**
DAJALNIK: trebẹ́č**i**
TOŽILNIK: trebẹ́č**o**
MESTNIK: pri trebẹ́č**i**
ORODNIK: s trebẹ́č**o**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**i**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**e**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**e**
RODILNIK: trebẹ́č**ega**
DAJALNIK: trebẹ́č**emu**
TOŽILNIK: trebẹ́č**e**
MESTNIK: pri trebẹ́č**em**
ORODNIK: s trebẹ́č**im**

dvojina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**i**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**ima**
TOŽILNIK: trebẹ́č**i**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**ima**

množina
IMENOVALNIK: trebẹ́č**a**
RODILNIK: trebẹ́č**ih**
DAJALNIK: trebẹ́č**im**
TOŽILNIK: trebẹ́č**a**
MESTNIK: pri trebẹ́č**ih**
ORODNIK: s trebẹ́č**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: trẹ́bljenj**e**
RODILNIK: trẹ́bljenj**a**
DAJALNIK: trẹ́bljenj**u**
TOŽILNIK: trẹ́bljenj**e**
MESTNIK: pri trẹ́bljenj**u**
ORODNIK: s trẹ́bljenj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: trẹ́bljenj**i** in trệbljenj**i**
RODILNIK: trệbljenj
DAJALNIK: trẹ́bljenj**ema** in trệbljenj**ema**
TOŽILNIK: trẹ́bljenj**i** in trệbljenj**i**
MESTNIK: pri trệbljenj**ih**
ORODNIK: s trẹ́bljenj**ema** in s trệbljenj**ema**

množina
IMENOVALNIK: trệbljenj**a**
RODILNIK: trệbljenj
DAJALNIK: trệbljenj**em**
TOŽILNIK: trệbljenj**a**
MESTNIK: pri trệbljenj**ih**
ORODNIK: s trệbljenj**i**

IZVOR
= cslov. *trěbiti* ‘čistiti, krčiti gozd’, hrv. *trijébiti*, srb. *trébiti* ‘čistiti’, rus. *terebítь* ‘puliti, trgati, skubsti’, češ. *tříbit* ‘čistiti, trebiti’ < pslov. **terbiti* ‘čistiti (grmovje), krčiti (gozd)’, tako kot stir. *trebaid* < ‘orje, naseljuje’ ide. **terb-*, domnevno sorodno s **terh₁-* ‘treti, meti, drgniti, vrtati’

trezór trezórja samostalnik moškega spola

[trezór]

POMEN

1. posebno zavarovan prostor, navadno v banki, za shranjevanje denarja, dokumentov, dragocenih predmetov

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

bančni trezor | centralni trezor | podzemni trezor

▪ Bančni *trezor* ščitijo 25-tonska vrata.

▪ Biometrija je nameščena v prostorih centralnega *trezorja* banke, kjer je potrebno doseči najvišjo stopnjo varovanja.

▪ Večji del zaklada Weimarske knjižnice je spravljen v posebnem ognjevarnem podzemnem *trezorju*.

▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

hraniti, imeti v trezorju | najti, odkriti v trezorju | skrivati v trezorju

▪ V podzemnih bančnih *trezorjih* hranijo več kot dva tisoč milijard dolarjev.

▪ Na dražbi so za del Einsteinove korespondence, ki so jo leta 1986 odkrili v *trezorju* neke banke v Kaliforniji, iztržili vsega skupaj 900.000 dolarjev.

…

▪ Skupaj so vlomili v bančni *trezor* in izvedli rop.

▪ Medtem ko je bila umetnost nekoč neposredno povezana z življenjem, se v modernem času iz njega umika v *trezorje* bank in muzejev.

1.1. posebno zavarovan kovinski predal, omarica za shranjevanje denarja, dragocenih predmetov

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

hišni, pohištveni, vgradni, zidni trezor | kovinski trezor | majhen, poseben trezor

▪ Preiskal je dnevno sobo in v njej našel hišni *trezor*, postavljen v pohištveni element.

▪ Iz kovinskega *trezorja* in preostalih blagajn so odnesli deset tisoč evrov.

▪ Ker so želeli projekt ohraniti v tajnosti, so vse dokumente, načrte, zapise in računalnike zaklepali v poseben *trezor*.

…

▪ Če v *trezorju* hranite predmete velike vrednosti, je nujna namestitev kakovostne alarmne naprave.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trezór]

IPA: [trɛˈzoːr]

ednina

IMENOVALNIK: trezór
RODILNIK: trezórja
DAJALNIK: trezórju
TOŽILNIK: trezór
MESTNIK: pri trezórju
ORODNIK: s trezórjem

dvojina

IMENOVALNIK: trezórja
RODILNIK: trezórjev
DAJALNIK: trezórjema
TOŽILNIK: trezórja
MESTNIK: pri trezórjih
ORODNIK: s trezórjema

množina

IMENOVALNIK: trezórji
RODILNIK: trezórjev
DAJALNIK: trezórjem
TOŽILNIK: trezórje
MESTNIK: pri trezórjih
ORODNIK: s trezórji

TONEMSKO

[trezȏr]

IPA: [trɛzóːr]

ednina

IMENOVALNIK: trezȏr
RODILNIK: trezȏrja
DAJALNIK: trezȏrju
TOŽILNIK: trezȏr
MESTNIK: pri trezȏrju
ORODNIK: s trezȏrjem

dvojina

IMENOVALNIK: trezȏrja
RODILNIK: trezȏrjev
DAJALNIK: trezȏrjema
TOŽILNIK: trezȏrja
MESTNIK: pri trezȏrjih
ORODNIK: s trezȏrjema

množina

IMENOVALNIK: trezȏrji
RODILNIK: trezȏrjev
DAJALNIK: trezȏrjem
TOŽILNIK: trezȏrje
MESTNIK: pri trezȏrjih
ORODNIK: s trezȏrji

STALNE ZVEZE

dnevno-nočni trezor
trezor za časovno neomejeno oddajo denarja, dokumentov v hrambo banki

▪ Pravnim osebam omogočamo odlaganje dnevnih izkupičkov v *dnevno-nočni trezor*.

▪ Zanima ga, ali lahko opravlja gotovinski plačilni promet prek naših poslovalnic in *dnevno-nočnih trezorjev*, čeprav ima račun pri drugi banki.

nočni trezor
nekdaj trezor za oddajo denarja, dokumentov v hrambo banki v neuradnem, nočnem času

▪ V nočnih urah je neznanec vlomil v *nočni trezor* banke in ukradel nekaj več kot 4.000 evrov gotovine.

▪ Pri banki sta dva neznanca napadla uslužbenko bližnje trgovine, ko je v *nočni trezor* nesla dnevni izkupiček.

IZVOR
prevzeto prek nem. *Tresor* iz frc. *trésor* ‘zaklad, zakladnica, blagajna’ < lat. *thēsaurus*

trípíčje trípíčja tudi **tripíčje** tripíčja samostalnik srednjega spola
[trípíčje] tudi [tripíčje]
POMEN
ločilo, ki označuje nedokončanost povedi, naštevalnega niza ali izpust dela besedila, črk;
SIN.: tropičje
▪ V pesmi prevladujejo čustvena ločila, enajst klicajev; pogosti so pomišljaji in *tripičja* ob eliptičnih stavkih.
▪ Avtor namesto pik uporablja *tripičja*, kar daje besedilom občutek rahle sanjavosti.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[trípíčje]
IPA: [ˈtɾiːˈpiːʧjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: trípíčje
RODILNIK: trípíčja
DAJALNIK: trípíčju
TOŽILNIK: trípíčje
MESTNIK: pri trípíčju
ORODNIK: s trípíčjem
dvojina
IMENOVALNIK: trípíčji
RODILNIK: trípíčij
DAJALNIK: trípíčjema
TOŽILNIK: trípíčji
MESTNIK: pri trípíčjih
ORODNIK: s trípíčjema
množina
IMENOVALNIK: trípíčja
RODILNIK: trípíčij
DAJALNIK: trípíčjem
TOŽILNIK: trípíčja
MESTNIK: pri trípíčjih
ORODNIK: s trípíčji

tudi
[tripíčje]
IPA: [tɾiˈpiːʧjɛ]

ednina
IMENOVALNIK: tripíčje
RODILNIK: tripíčja
DAJALNIK: tripíčju
TOŽILNIK: tripíčje
MESTNIK: pri tripíčju
ORODNIK: s tripíčjem
dvojina
IMENOVALNIK: tripíčji
RODILNIK: tripíčij
DAJALNIK: tripíčjema
TOŽILNIK: tripíčji
MESTNIK: pri tripíčjih
ORODNIK: s tripíčjema
množina
IMENOVALNIK: tripíčja
RODILNIK: tripíčij
DAJALNIK: tripíčjem
TOŽILNIK: tripíčja
MESTNIK: pri tripíčjih
ORODNIK: s tripíčji

TONEMSKO
[trîpîčje]
IPA: [tɾíːpíːʧjȅ]
ednina
IMENOVALNIK: trîpîčje
RODILNIK: trîpîčja
DAJALNIK: trîpîčju
TOŽILNIK: trîpîčje
MESTNIK: pri trîpîčju
ORODNIK: s trîpîčjem
dvojina
IMENOVALNIK: trîpîčji
RODILNIK: trîpîčij
DAJALNIK: trîpîčjema
TOŽILNIK: trîpîčji
MESTNIK: pri trîpîčjih
ORODNIK: s trîpîčjema
množina
IMENOVALNIK: trîpîčja
RODILNIK: trîpîčij
DAJALNIK: trîpîčjem
TOŽILNIK: trîpîčja
MESTNIK: pri trîpîčjih
ORODNIK: s trîpîčji

tudi
[tripîčje]
IPA: [tɾipíːʧjȅ]

ednina
IMENOVALNIK: tripîčje
RODILNIK: tripîčja
DAJALNIK: tripîčju
TOŽILNIK: tripîčje
MESTNIK: pri tripîčju
ORODNIK: s tripîčjem
dvojina
IMENOVALNIK: tripîčji
RODILNIK: tripîčij
DAJALNIK: tripîčjema
TOŽILNIK: tripîčji
MESTNIK: pri tripîčjih
ORODNIK: s tripîčjema
množina
IMENOVALNIK: tripîčja
RODILNIK: tripîčij
DAJALNIK: tripîčjem
TOŽILNIK: tripîčja

MESTNIK: pri tripîčj**ih**
ORODNIK: s tripîčj**i**

IZVOR
iz *tri pike*

trítij trítija samostalnik moškega spola
[trítij]
POMEN
iz kemije izotop vodika z dvema nevtronoma
▸ prireda zveza
devterij in tritij
▪ Jedri devterija in *tritija* trčita in se združita, nato pa iz njiju nastaneta jedro helija 4 in en prosti nevtron.
...
▪ Pri procesu zlivanja vodikovih izotopov, devterija in *tritija*, se sprošča ogromna količina energije.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[trítij]
IPA: [ˈtɾiːtiˌj]
ednina
IMENOVALNIK: trítij
RODILNIK: trítij**a**
DAJALNIK: trítij**u**
TOŽILNIK: trítij
MESTNIK: pri trítij**u**
ORODNIK: s trítij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: trítij**a**
RODILNIK: trítij**ev**
DAJALNIK: trítij**ema**
TOŽILNIK: trítij**a**
MESTNIK: pri trítij**ih**
ORODNIK: s trítij**ema**
množina
IMENOVALNIK: trítij**i**
RODILNIK: trítij**ev**
DAJALNIK: trítij**em**
TOŽILNIK: trítij**e**
MESTNIK: pri trítij**ih**
ORODNIK: s trítij**i**
TONEMSKO
[trítij]
IPA: [tɾìːtíˌj]
ednina
IMENOVALNIK: trítij
RODILNIK: trítij**a**
DAJALNIK: trítij**u**
TOŽILNIK: trítij
MESTNIK: pri trítij**u**
ORODNIK: s trítij**em**
dvojina
IMENOVALNIK: trítij**a**
RODILNIK: trítij**ev** tudi trîtij**ev**
DAJALNIK: trítij**ema**
TOŽILNIK: trítij**a**
MESTNIK: pri trítij**ih** tudi pri trîtij**ih**
ORODNIK: s trítij**ema**
množina
IMENOVALNIK: trítij**i**
RODILNIK: trítij**ev** tudi trîtij**ev**
DAJALNIK: trítij**em**
TOŽILNIK: trítij**e**
MESTNIK: pri trítij**ih** tudi pri trîtij**ih**
ORODNIK: s trítij**i** tudi s trîtij**i**

IZVOR
prevzeto iz nlat. *tritium*, iz gr. *trítos* ‘tretji’

trópíčje trópíčja tudi **tropíčje** tropíčja samostalnik srednjega spola
[trópíčje] tudi [tropíčje]
POMEN
ločilo, ki označuje nedokončanost povedi, naštevalnega niza ali izpust dela besedila, črk;
SIN.: tripičje
▪ Pri besedilu bi vas rada opozorila na avtoričino slogovno značilnost: na premolke v pripovedi, ki jih označuje s *tropičjem*.
▪ Nekatere pesmi so polne oklepajev, *tropičij*, presledkov, zamikov.
▪ Pri zapisovanju intonacije si pomagamo z ločili, in sicer s končnimi – piko, vprašajem in klicajem – ter z nekončnimi – največkrat z vejico, podpičjem, dvopičjem, pomišljajem in *tropičjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[trópíčje]
IPA: [ˈtɾoːˈpiːʧjɛ]
ednina
IMENOVALNIK: trópíčj**e**
RODILNIK: trópíčj**a**
DAJALNIK: trópíčj**u**
TOŽILNIK: trópíčj**e**
MESTNIK: pri trópíčj**u**
ORODNIK: s trópíčj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: trópíčj**i**
RODILNIK: trópíč**ij**
DAJALNIK: trópíčj**ema**
TOŽILNIK: trópíčj**i**
MESTNIK: pri trópíčj**ih**
ORODNIK: s trópíčj**ema**
množina
IMENOVALNIK: trópíčj**a**
RODILNIK: trópíč**ij**
DAJALNIK: trópíčj**em**
TOŽILNIK: trópíčj**a**
MESTNIK: pri trópíčj**ih**
ORODNIK: s trópíčj**i**

tudi
[tropíčje]
IPA: [tɾɔˈpiːʧjɛ]

ednina
IMENOVALNIK: tropíčje
RODILNIK: tropíčja
DAJALNIK: tropíčju
TOŽILNIK: tropíčje
MESTNIK: pri tropíčju
ORODNIK: s tropíčjem
dvojina
IMENOVALNIK: tropíčji
RODILNIK: tropíčij
DAJALNIK: tropíčjema
TOŽILNIK: tropíčji
MESTNIK: pri tropíčjih
ORODNIK: s tropíčjema
množina
IMENOVALNIK: tropíčja
RODILNIK: tropíčij
DAJALNIK: tropíčjem
TOŽILNIK: tropíčja
MESTNIK: pri tropíčjih
ORODNIK: s tropíčji

TONEMSKO
[trộpîčje]
IPA: [tɾóːpíːʧjɛ̀]
ednina
IMENOVALNIK: trộpîčje
RODILNIK: trộpîčja
DAJALNIK: trộpîčju
TOŽILNIK: trộpîčje
MESTNIK: pri trộpîčju
ORODNIK: s trộpîčjem
dvojina
IMENOVALNIK: trộpîčji
RODILNIK: trộpîčij
DAJALNIK: trộpîčjema
TOŽILNIK: trộpîčji
MESTNIK: pri trộpîčjih
ORODNIK: s trộpîčjema
množina
IMENOVALNIK: trộpîčja
RODILNIK: trộpîčij
DAJALNIK: trộpîčjem
TOŽILNIK: trộpîčja
MESTNIK: pri trộpîčjih
ORODNIK: s trộpîčji

tudi
[tropîčje]
IPA: [tɾɔpíːʧjɛ̀]

ednina
IMENOVALNIK: tropîčje
RODILNIK: tropîčja
DAJALNIK: tropîčju
TOŽILNIK: tropîčje
MESTNIK: pri tropîčju
ORODNIK: s tropîčjem
dvojina
IMENOVALNIK: tropîčji
RODILNIK: tropîčij
DAJALNIK: tropîčjema
TOŽILNIK: tropîčji
MESTNIK: pri tropîčjih
ORODNIK: s tropîčjema
množina
IMENOVALNIK: tropîčja
RODILNIK: tropîčij
DAJALNIK: tropîčjem
TOŽILNIK: tropîčja
MESTNIK: pri tropîčjih
ORODNIK: s tropîčji

IZVOR
iz *tri* kot prvi del zloženke + ↑pika

trpôtec trpôtca samostalnik moškega spola
[tərpôtəc]
POMEN
1. zdravilna travniška rastlina z nizko rastočimi ozkimi ali širokimi listi in drobnimi cvetovi v pokončnem podolgovatem socvetju ali del te rastline; primerjaj lat. *Plantago*
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
list trpotca | vrsta trpotca
▪ Obremenitev zraka s cvetnim prahom *trpotca* in kislice je nizka.
▪ V Sloveniji raste več vrst *trpotca*, najbolj razširjena sta ozkolistni in širokolistni trpotec.
▪ Liste *trpotca* nabiramo ob času cvetenja.
...
▪ Ognjič in *trpotec* vsebujeta učinkovine, ki razkužujejo in pospešijo celjenje ran.
▪ *Trpotec* raste na slabih travnikih, puščah, stezah in poteh pa tudi v vlažnih jarkih od nižin do planinskih predelov.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ *Trpotec* pomaga pri vnetju sluznice ustne votline in žrela.
▪ Zunanje uporabljamo *trpotec* za izpiranje in obloge pri kožnih vnetjih, površinskih ranah in žuželčjih pikih.
▪ Pol žličke *trpotca* vmešamo v kozarec vode.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[tərpôtəc]
IPA: [təɾˈpɔːtəts]
ednina
IMENOVALNIK: trpôtec
RODILNIK: trpôtca
DAJALNIK: trpôtcu
TOŽILNIK: trpôtec
MESTNIK: pri trpôtcu
ORODNIK: s trpôtcem
dvojina
IMENOVALNIK: trpôtca
RODILNIK: trpôtcev
DAJALNIK: trpôtcema
TOŽILNIK: trpôtca

MESTNIK: pri trpôtc**ih**
ORODNIK: s trpôtc**ema**

množina

IMENOVALNIK: trpôtc**i**
RODILNIK: trpôtc**ev**
DAJALNIK: trpôtc**em**
TOŽILNIK: trpôtc**e**
MESTNIK: pri trpôtc**ih**
ORODNIK: s trpôtc**i**

TONEMSKO

[tərpótəc]
IPA: [tərpɔ̀ːtə́ts]

ednina

IMENOVALNIK: trpótec
RODILNIK: trpótc**a**
DAJALNIK: trpótc**u**
TOŽILNIK: trpótec
MESTNIK: pri trpótc**u** tudi pri trpôtc**u**
ORODNIK: s trpótc**em**

dvojina

IMENOVALNIK: trpótc**a**
RODILNIK: trpótc**ev** in trpôtc**ev**
DAJALNIK: trpótc**ema**
TOŽILNIK: trpótc**a**
MESTNIK: pri trpótc**ih** in pri trpôtc**ih**
ORODNIK: s trpótc**ema**

množina

IMENOVALNIK: trpótc**i**
RODILNIK: trpótc**ev** in trpôtc**ev**
DAJALNIK: trpótc**em**
TOŽILNIK: trpótc**e**
MESTNIK: pri trpótc**ih** in pri trpôtc**ih**
ORODNIK: s trpótc**i** in s trpôtc**i**

STALNE ZVEZE

indijski trpotec

1. iz botanike trpotec s cvetovi svetlo rjave barve in olistanim steblom ali del te rastline; primerjaj lat. *Plantago indica*

▪ Pri *indijskem trpotcu* nabirajo zrelo seme, ki ga na hitro posušijo na soncu.
▪ Med odvajala, ki povečajo volumen blata, sodita laneno seme in seme *indijskega trpotca*.
▪ Z brezglutensko moko je možno pripraviti odličen kruh, če dodamo *indijski trpotec*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▪ Visok pritisk lahko znižamo z *indijskim trpotcem*.

ozkolistni trpotec

1. iz botanike trpotec s cvetovi rjavkaste barve in suličastimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Plantago lanceolata*; SIN.: iz botanike suličasti trpotec

▪ *Ozkolistni trpotec* je trajno zelišče z ozkimi suličastimi listi brez peclja.
▪ *Ozkolistni trpotec* je trajnica, ki jo nabiramo od aprila do oktobra.
▪ V zdravilske namene uporabljamo zel *ozkolistnega trpotca*, za katerega so značilni suličasti listi.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: suličasti trpotec

▪ *Ozkolistni trpotec* pomirja sluznico ust in žrela, pomaga pri kašlju.
▪ *Ozkolistni trpotec* celi rane, blaži vnetja, zdravi prebavne motnje in bolezni dihal.

suličasti trpotec

1. iz botanike trpotec s cvetovi rjavkaste barve in suličastimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Plantago lanceolata*; SIN.: iz botanike ozkolistni trpotec

▪ *Suličasti trpotec* je ena izmed tistih rastlin, ki rastejo vsepovsod.
▪ Pred košnjo si bomo lahko nabrali liste *suličastega trpotca* in si iz njih pripravili dober sirup proti kašlju za zimski čas.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: ozkolistni trpotec

▪ Kneipp priporoča *suličasti trpotec* za čiščenje krvi posebno pri kroničnih kožnih boleznih.
▪ V ljudskem zdravilstvu so uporabljali *suličasti trpotec* za celjenje ran.

širokolistni trpotec

iz botanike trpotec z ovalnimi listi; primerjaj lat. *Plantago major*; SIN.: veliki trpotec

▪ Če na tleh rastejo ivanjščica, kislica, zlatica in *širokolistni trpotec*, pomeni, da so tla težka in neprepustna.
▪ Ozkolistnega trpotca ne moremo primerjati z encijanom, saj so njegovi listi veliko večji in bolj podobni listom *širokolistnega trpotca*.
▪ Na vrtu so se bohotili marjetice, regrat in *širokolistni trpotec*.
▪ V Sloveniji raste več vrst trpotca, najbolj razširjena pa sta ozkolistni in *širokolistni trpotec*.

veliki trpotec

trpotec z ovalnimi listi ali del te rastline; primerjaj lat. *Plantago major*; SIN.: iz botanike širokolistni trpotec

▪ *Veliki trpotec* je trajna zel.
▪ *Veliki trpotec* raste po slabih travnikih, ob poteh, od nižin do planin.
▪ Čaj iz *velikega trpotca* je uporaben proti boleznim mehurja ter čirom na želodcu in črevesju.

IZVOR

= hrv. *trpútac* < pslov. **trьpǫtьcь*, kot hrv. *tr̀pūt*, ukr. *tryputnik* iz ↑tri + ↑pot, prvotno torej *'rastlina, ki raste ob razpotjih'

TSH TSH in TSH-ja samostalnik moškega spola

[tęeshá] kratica *tiroideo stimulirajoči hormon*

POMEN

iz medicine hormon, ki ga izloča žleza hipofiza in vpliva na delovanje žleze ščitnice

▪ Normalna raven *TSH* in ščitničnih hormonov v krvi pomeni normalno delovanje ščitnice in hipofize.
▪ Meritev *TSH* je merilo dejavnosti ščitnice.

▪ *TSH* je hormon, ki ga izloča hipofiza v možganih in spodbuja tvorbo ščitničnega hormona tiroksina.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tẹeshá]

IPA: [tẹɛsˈxaː]

ednina

IMENOVALNIK: [tẹeshá]
RODILNIK: [tẹeshá]
DAJALNIK: [tẹeshá]
TOŽILNIK: [tẹeshá]
MESTNIK: [pri tẹeshá]
ORODNIK: [s tẹeshá]

dvojina

IMENOVALNIK: [tẹeshá]
RODILNIK: [tẹeshá]
DAJALNIK: [tẹeshá]
TOŽILNIK: [tẹeshá]
MESTNIK: [pri tẹeshá]
ORODNIK: [s tẹeshá]

množina

IMENOVALNIK: [tẹeshá]
RODILNIK: [tẹeshá]
DAJALNIK: [tẹeshá]
TOŽILNIK: [tẹeshá]
MESTNIK: [pri tẹeshá]
ORODNIK: [s tẹeshá]

in

[tẹeshá]

IPA: [tẹɛsˈxaː]

ednina

IMENOVALNIK: [tẹeshá]
RODILNIK: [tẹeshája]
DAJALNIK: [tẹesháju]
TOŽILNIK: [tẹeshá]
MESTNIK: [pri tẹesháju]
ORODNIK: [s tẹeshájem]

dvojina

IMENOVALNIK: [tẹeshája]
RODILNIK: [tẹeshájeu̯]
DAJALNIK: [tẹeshájema]
TOŽILNIK: [tẹeshája]
MESTNIK: [pri tẹeshájih]
ORODNIK: [s tẹeshájema]

množina

IMENOVALNIK: [tẹeshâji]
RODILNIK: [tẹeshájeu̯]
DAJALNIK: [tẹeshájem]
TOŽILNIK: [tẹeshâje]
MESTNIK: [pri tẹeshájih]
ORODNIK: [s tẹeshâji]

TONEMSKO

[tẹeshâ]

IPA: [tẹɛsxáː]

ednina

IMENOVALNIK: [tẹeshâ]
RODILNIK: [tẹeshâ]
DAJALNIK: [tẹeshâ]
TOŽILNIK: [tẹeshâ]
MESTNIK: [pri tẹeshâ]
ORODNIK: [s tẹeshâ]

dvojina

IMENOVALNIK: [tẹeshâ]
RODILNIK: [tẹeshâ]
DAJALNIK: [tẹeshâ]
TOŽILNIK: [tẹeshâ]
MESTNIK: [pri tẹeshâ]
ORODNIK: [s tẹeshâ]

množina

IMENOVALNIK: [tẹeshâ]
RODILNIK: [tẹeshâ]
DAJALNIK: [tẹeshâ]
TOŽILNIK: [tẹeshâ]
MESTNIK: [pri tẹeshâ]
ORODNIK: [s tẹeshâ]

in

[tẹeshâ]

IPA: [tẹɛsxáː]

ednina

IMENOVALNIK: [tẹeshâ]
RODILNIK: [tẹeshâja]
DAJALNIK: [tẹeshâju]
TOŽILNIK: [tẹeshâ]
MESTNIK: [pri tẹeshâju]
ORODNIK: [s tẹeshâjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [tẹeshâja]
RODILNIK: [tẹeshâjeu̯]
DAJALNIK: [tẹeshâjema]
TOŽILNIK: [tẹeshâja]
MESTNIK: [pri tẹeshâjih]
ORODNIK: [s tẹeshâjema]

množina

IMENOVALNIK: [tẹeshâji]
RODILNIK: [tẹeshâjeu̯]
DAJALNIK: [tẹeshâjem]
TOŽILNIK: [tẹeshâje]
MESTNIK: [pri tẹeshâjih]
ORODNIK: [s tẹeshâji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *TSH*, kratica za *t(hyroid-)s(timulating) h(ormone)* ‘ščitnico spodbujajoči hormon’

túl túla samostalnik moškega spola

[túl]

POMEN

cevasta priprava za hranjenje, nošenje puščic;

SIN.: tulec

▸ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

tul s puščicami

▪ Čez rame mu je visel lok, *tul* s puščicami pa je imel privezan na sedlo.

...

▪ Snel je samostrel in usnjeni *tul*, poln kratkih strelic.
▪ Njegov *tul* je prazen, v roki stiska lok.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[túl]

IPA: ['tu:l]

ednina

IMENOVALNIK: túl
RODILNIK: túl**a**
DAJALNIK: túl**u**
TOŽILNIK: túl
MESTNIK: pri túl**u**
ORODNIK: s túl**om**

dvojina

IMENOVALNIK: túl**a**
RODILNIK: túl**ov**
DAJALNIK: túl**oma**
TOŽILNIK: túl**a**
MESTNIK: pri túl**ih**
ORODNIK: s túl**oma**

množina

IMENOVALNIK: túl**i**
RODILNIK: túl**ov**
DAJALNIK: túl**om**
TOŽILNIK: túl**e**
MESTNIK: pri túl**ih**
ORODNIK: s túl**i**

TONEMSKO

[tûl]

IPA: [tú:l]

ednina

IMENOVALNIK: tûl
RODILNIK: tûl**a**
DAJALNIK: tûl**u**
TOŽILNIK: tûl
MESTNIK: pri tûl**u**
ORODNIK: s tûl**om**

dvojina

IMENOVALNIK: tûl**a**
RODILNIK: tûl**ov**
DAJALNIK: tûl**oma**
TOŽILNIK: tûl**a**
MESTNIK: pri tûl**ih**
ORODNIK: s tûl**oma**

množina

IMENOVALNIK: tûl**i**
RODILNIK: tûl**ov**
DAJALNIK: tûl**om**
TOŽILNIK: tûl**e**
MESTNIK: pri tûl**ih**
ORODNIK: s tûl**i**

IZVOR

= stcslov. *tulъ*, star. hrv. *tûl*, nar. rus. *túl*, *túlo*, češ. *toul* < pslov. **tulъ*, to verjetno iz ide. **tu̯ah₃-ul-o-* 'tul'

túlipan túlipana tudi **tulipán** tulipána samostalnik moškega spola

[túlipan] tudi [tulipán]

POMEN

rastlina z daljšimi suličastimi listi in večjim cvetom čašaste oblike na daljšem steblu; primerjaj lat. *Tulipa*

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

cvetoči tulipani | oranžni, rožnati, rumeni tulipani | pisani, raznobarvni tulipani

▪ Grede na vrtu so bile polne cvetočih *tulipanov*.
▪ Na tržnici je kupila velik šopek pisanih *tulipanov*.
▪ Vse navzoče dame so obdarili z rumenimi *tulipani*.

▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

barve, sorte tulipanov | cvetovi, čebulice tulipanov | polja tulipanov | razstava tulipanov | šopek tulipanov

▪ Odcvetele cvetove *tulipanov* in drugih spomladi cvetočih čebulnic sproti odstranjujemo.
▪ V službi jo je čakal velik šopek *tulipanov*.
▪ Obstaja več tisoč sort *tulipanov*.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posaditi, saditi tulipane

▪ *Tulipane* sadimo v začetku jeseni.
▪ *Tulipane* gojimo za rezanje in za šopke.

▸ priredna zveza

tulipani in narcise

▪ Imam del vrtička, kjer že več let v šopih rastejo narcise in *tulipani*.

...

▪ Ko sestavljamo šopek, moramo imeti v mislih, da *tulipani* v vazi še vedno rastejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[túlipan]

IPA: ['tu:lipan]

ednina

IMENOVALNIK: túlipan
RODILNIK: túlipan**a**
DAJALNIK: túlipan**u**
TOŽILNIK: túlipan
MESTNIK: pri túlipan**u**
ORODNIK: s túlipan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: túlipan**a**
RODILNIK: túlipan**ov**
DAJALNIK: túlipan**oma**
TOŽILNIK: túlipan**a**
MESTNIK: pri túlipan**ih**
ORODNIK: s túlipan**oma**

množina

IMENOVALNIK: túlipan**i**
RODILNIK: túlipan**ov**
DAJALNIK: túlipan**om**
TOŽILNIK: túlipan**e**
MESTNIK: pri túlipan**ih**
ORODNIK: s túlipan**i**

tudi

[tulipán]

IPA: [tuli'pa:n]

ednina

IMENOVALNIK: tulipán

RODILNIK: tulipán**a**

DAJALNIK: tulipán**u**

TOŽILNIK: tulipán

MESTNIK: pri tulipán**u**

ORODNIK: s tulipán**om**

dvojina

IMENOVALNIK: tulipán**a**

RODILNIK: tulipán**ov**

DAJALNIK: tulipán**oma**

TOŽILNIK: tulipán**a**

MESTNIK: pri tulipán**ih**

ORODNIK: s tulipán**oma**

množina

IMENOVALNIK: tulipán**i**

RODILNIK: tulipán**ov**

DAJALNIK: tulipán**om**

TOŽILNIK: tulipán**e**

MESTNIK: pri tulipán**ih**

ORODNIK: s tulipán**i**

TONEMSKO

[tûlipan]

IPA: [tú:lìpan]

ednina

IMENOVALNIK: tûlipan

RODILNIK: tûlipan**a**

DAJALNIK: tûlipan**u**

TOŽILNIK: tûlipan

MESTNIK: pri tûlipan**u**

ORODNIK: s tûlipan**om**

dvojina

IMENOVALNIK: tûlipan**a**

RODILNIK: tûlipan**ov**

DAJALNIK: tûlipan**oma**

TOŽILNIK: tûlipan**a**

MESTNIK: pri tûlipan**ih**

ORODNIK: s tûlipan**oma**

množina

IMENOVALNIK: tûlipan**i**

RODILNIK: tûlipan**ov**

DAJALNIK: tûlipan**om**

TOŽILNIK: tûlipan**e**

MESTNIK: pri tûlipan**ih**

ORODNIK: s tûlipan**i**

tudi

[tulipân]

IPA: [tulipá:n]

ednina

IMENOVALNIK: tulipân

RODILNIK: tulipân**a**

DAJALNIK: tulipân**u**

TOŽILNIK: tulipân

MESTNIK: pri tulipân**u**

ORODNIK: s tulipân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: tulipân**a**

RODILNIK: tulipân**ov**

DAJALNIK: tulipân**oma**

TOŽILNIK: tulipân**a**

MESTNIK: pri tulipân**ih**

ORODNIK: s tulipân**oma**

množina

IMENOVALNIK: tulipân**i**

RODILNIK: tulipân**ov**

DAJALNIK: tulipân**om**

TOŽILNIK: tulipân**e**

MESTNIK: pri tulipân**ih**

ORODNIK: s tulipân**i**

STALNE ZVEZE

botanični tulipan

divji ali gojeni tulipan, ki izvira iz divje sorte in ni križan z drugimi sortami

▪ *Botanični tulipani* so manjši, zato pa zacvetijo prvi in so primerni tako za sajenje na vrtu kot v cvetlične lončke.

▪ Oznaka »*botanični tulipani*« mora biti na vrečki s čebulicami jasno zapisana.

cesarski tulipan

iz botanike rastlina s pritličnimi listi, dolgim steblom in navzdol obrnjenimi zvonastimi cvetovi oranžne, rumene, rdeče barve v socvetju; primerjaj lat. *Fritillaria imperialis*

▪ Na rob gredice posadimo *cesarski tulipan*, saj vonj njegove čebule odganja voluharja.

▪ Kot vse spomladi cvetoče čebulnice tudi *cesarski tulipan* ob nevarnosti hude zmrzali zavarujemo s smrekovimi vejami ali podobno zastirko.

▪ Med cvetenjem *cesarski tulipan* dobro zalivamo in odcvetele cvetove sproti odstranjujemo, še preden se razvije seme.

močvirski tulipan

iz botanike rastlina z ozkimi listi, navzdol obrnjenimi zvonastimi cvetovi navadno vijoličaste barve in z belimi lisami; primerjaj lat. *Fritillaria meleagris*

▪ Po nedavnem deževju je pognalo ogromno *močvirskih tulipanov*.

▪ Čeprav je *močvirski tulipan* tam, kjer raste, zelo številen, je zavarovan.

FRAZEOLOGIJA

dežela tulipanov (in mlinov na veter)

dežela tulipanov

dežela tulipanov in mlinov na veter

Nizozemska

▪ Film obravnava prelomno obdobje v življenju enega najbolj znanih slikarjev *dežele tulipanov* Rembrandta van Rijna.

▪ Medtem ko zvezdniki iz *dežele tulipanov in mlinov na veter* navdušujejo na igrišču, jim na tribunah ne ostajajo dolžni njihovi navijači.

IZVOR
prevzeto prek star. nem. *Tulipan* ali it. *tulipano* in novolat. *tulipanus* iz tur. *tülbend* ‘turban’ po obliki tulipanovih pestičev po odpadu venčnih listov

túrbofólk túrbofólka; in **turbo folk** samostalnik moškega spola

[túrbofólk]
POMEN
1. popularna glasba, ki temelji na ljudski glasbi, po izvoru iz Srbije
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
balkanski, slovenski, srbski turbofolk
▪ Takoj je jasno, da srbski *turbofolk* zveni orientalsko, turško in perzijsko.
▪ To ni tipičen balkanski *turbofolk*, saj se ne ozira samo po srbski glasbeni zapuščini, temveč po večini po slavonskih tamburaših.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
poslušati turbofolk
▪ Na deželi in izseljenci bolj poslušajo *turbofolk*, Niš, Beograd in druga večja mesta pa so bolj usmerjeni k popu.
...
▪ Po vrnitvi na glasbene odre so jo kot kraljico *turbofolka* začeli vabiti tudi v Slovenijo.
▪ V naši deželi je vedno bolj priljubljen *turbofolk*.
2. kot pridevnik ki je v zvezi s turbofolkom 1.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
turbofolk glasba | turbofolk pevka
▪ Nekoč popularen pevec balkanske *turbofolk* glasbe se po dolgih letih glasbene pavze vrača na sceno.
▪ Oboževalci so lahko uživali v koncertu največje *turbofolk* dive.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[túrbofólk]
IPA: [ˈtuːɾbɔˈfoːlk]
ednina
IMENOVALNIK: túrbofólk
RODILNIK: túrbofólk**a**
DAJALNIK: túrbofólk**u**
TOŽILNIK: túrbofólk
MESTNIK: pri túrbofólk**u**
ORODNIK: s túrbofólk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: túrbofólk**a**
RODILNIK: túrbofólk**ov**
DAJALNIK: túrbofólk**oma**
TOŽILNIK: túrbofólk**a**
MESTNIK: pri túrbofólk**ih**
ORODNIK: s túrbofólk**oma**
množina
IMENOVALNIK: túrbofólk**i**
RODILNIK: túrbofólk**ov**
DAJALNIK: túrbofólk**om**
TOŽILNIK: túrbofólk**e**
MESTNIK: pri túrbofólk**ih**
ORODNIK: s túrbofólk**i**
TONEMSKO
[tûrbofǫ̑lk]
IPA: [túːɾbɔ̀fóːlk]
ednina
IMENOVALNIK: tûrbofǫ̑lk
RODILNIK: tûrbofǫ̑lk**a**
DAJALNIK: tûrbofǫ̑lk**u**
TOŽILNIK: tûrbofǫ̑lk
MESTNIK: pri tûrbofǫ̑lk**u**
ORODNIK: s tûrbofǫ̑lk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: tûrbofǫ̑lk**a**
RODILNIK: tûrbofǫ̑lk**ov**
DAJALNIK: tûrbofǫ̑lk**oma**
TOŽILNIK: tûrbofǫ̑lk**a**
MESTNIK: pri tûrbofǫ̑lk**ih**
ORODNIK: s tûrbofǫ̑lk**oma**
množina
IMENOVALNIK: tûrbofǫ̑lk**i**
RODILNIK: tûrbofǫ̑lk**ov**
DAJALNIK: tûrbofǫ̑lk**om**
TOŽILNIK: tûrbofǫ̑lk**e**
MESTNIK: pri tûrbofǫ̑lk**ih**
ORODNIK: s tûrbofǫ̑lk**i**

IZVOR
prevzeto iz hrv., srb. *turbofolk*, *turbo-folk*, iz *turbo(reaktor)*, *(turbo)motor* ... + ↑folk

tutája medmet

[tutája]
POMEN

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[tutája]
IPA: [tutˈaːja]
TONEMSKO
[tutája] in [tutâja]
IPA: [tutàːjá] in [tutáːjà]

FRAZEOLOGIJA

Aja tutaja.
uporablja se, ko govorec želi uspavati otroka
▪ Položil jo je v zibko, jo ves čas zibal in ji pel: *Aja tutaja* ...

IZVOR
blagoglasna, z ↑aja rimajoča se imitativna beseda, podobno kot nem. *popeia* v *eia popeia* ‘aja tutaja’

uspávanka uspávanke samostalnik ženskega spola
[uspávanka]
POMEN
1. pesem za uspavanje, zlasti otrok
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
peti, prepevati uspavanko
▪ Pred nastopi sedi ob njegovi posteljici in mu zapoje *uspavanko*.
▪ Že v starih časih so mamice pele *uspavanke* svojim otrokom, da so lažje zaspali.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
nežna uspavanka | otroška uspavanka
▪ Namesto s stekleničko, polno sladke tekočine, zazibajte otroka v spanec z nežno *uspavanko*.
▪ Stopite v kakšno knjigarno in povprašajte za otroške *uspavanke*.
...
▪ Nikoli ni prezgodaj, da začnete otroku brati: že v zgodnjem obdobju nanj ugodno vplivajo petje *uspavank*, pogovor in branje.
▪ V vnukovi zbirki ne smejo manjkati preproste pravljice ali *uspavanke*.
2. ekspresivno zvok, ki deluje pomirjujoče
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
▪ Ob večerih je poslušala *uspavanko* čričkov.
▪ Ob potoku se otrok najbolje počuti. Tu mu pojejo *uspavanko* potok, veter in ptice.
▪ Veter nam je pel *uspavanke*, potoki so nam pripovedovali svoje zgodbe o časih, ko tod še ni bilo ljudi.
...
▪ *Uspavanka*, ki jo poje prav narahlo vzvalovljeno morje, je nežno pobožala veke.
3. ekspresivno nevznemirljivo, nezanimivo dogajanje, stanje
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
nogometna uspavanka
▪ Po pravi nogometni *uspavanki* v prvem polčasu nihče ni pričakoval visoke zmage.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
gledati uspavanko
▪ Večji del dneva smo na borznih zaslonih gledali pravo *uspavanko*, skromen promet pa so spremljali majhni premiki tečajev.
...
▪ Ker moštvo težko zabija gole v gosteh, se obeta *uspavanka* brez golov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[uspávanka]
IPA: [usˈpaːʋaŋka]
ednina
IMENOVALNIK: uspávank**a**
RODILNIK: uspávank**e**
DAJALNIK: uspávank**i**
TOŽILNIK: uspávank**o**
MESTNIK: pri uspávank**i**
ORODNIK: z uspávank**o**
dvojina
IMENOVALNIK: uspávank**i**
RODILNIK: uspávank
DAJALNIK: uspávank**ama**
TOŽILNIK: uspávank**i**
MESTNIK: pri uspávank**ah**
ORODNIK: z uspávank**ama**
množina
IMENOVALNIK: uspávank**e**
RODILNIK: uspávank
DAJALNIK: uspávank**am**
TOŽILNIK: uspávank**e**
MESTNIK: pri uspávank**ah**
ORODNIK: z uspávank**ami**
TONEMSKO
[uspávanka]
IPA: [uspàːʋáŋka]
ednina
IMENOVALNIK: uspávank**a**
RODILNIK: uspávank**e**
DAJALNIK: uspávank**i**
TOŽILNIK: uspávank**o**
MESTNIK: pri uspávank**i**
ORODNIK: z uspâvank**o**
dvojina
IMENOVALNIK: uspávank**i**
RODILNIK: uspâvank
DAJALNIK: uspávank**ama**
TOŽILNIK: uspávank**i**
MESTNIK: pri uspávank**ah**
ORODNIK: z uspávank**ama**
množina
IMENOVALNIK: uspávank**e**
RODILNIK: uspâvank
DAJALNIK: uspávank**am**
TOŽILNIK: uspávank**e**
MESTNIK: pri uspávank**ah**
ORODNIK: z uspávank**ami**
in
[uspâvanka]
IPA: [uspáːʋàŋka]

(tonemska dvojnica)
ednina
IMENOVALNIK: uspâvank**a**
RODILNIK: uspâvank**e**
DAJALNIK: uspâvank**i**
TOŽILNIK: uspâvank**o**
MESTNIK: pri uspâvank**i**
ORODNIK: z uspâvank**o**
dvojina
IMENOVALNIK: uspâvank**i**
RODILNIK: uspâvank
DAJALNIK: uspâvank**ama**
TOŽILNIK: uspâvank**i**
MESTNIK: pri uspâvank**ah**
ORODNIK: z uspâvank**ama**
množina
IMENOVALNIK: uspâvank**e**
RODILNIK: uspâvank
DAJALNIK: uspâvank**am**

TOŽILNIK: uspâvank**e**
MESTNIK: pri uspâvank**ah**
ORODNIK: z uspâvank**ami**

IZVOR
↑uspavati

veličánstvo veličánstva samostalnik srednjega spola
[veličánstvo]
POMEN
1. navadno s svojilnim zaimkom naziv za vladarja v monarhiji
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
njeno veličanstvo kraljica *N*
▪ Operno hišo je odprla Njeno *veličanstvo* kraljica Elizabeta II. 20. oktobra 1973.
▪ Leto 1875 so čete njenega *veličanstva* kraljice Viktorije v vojni z upornimi Sudanci branile položaj kolonialne Anglije.
…
▪ Ob predstavitvi naj bi kraljico nagovorili z vaše *veličanstvo*, pozneje z gospa.

1.1. vladar v monarhiji
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
cesarsko veličanstvo | kraljevo, kraljevsko veličanstvo
▪ V gradnjo kompleksa palač, ki naj bi bil ustrezen za sedež cesarskega *veličanstva*, je bilo vloženo ogromno dela.
▪ V vojsko njenega kraljevskega *veličanstva* je stopila že pri 16 letih, z leti napredovala in se prijavila na razpis za mesto stražarja v londonskem Towru.

2. navadno s svojilnim zaimkom, ekspresivno kdor je slaven in na določenem področju najboljši, izredno uspešen; SIN.: ekspresivno visočanstvo
▪ Zmaga ga je ob petem mestu »njegovega smučarskega *veličanstva*« znova izstrelila v vodstvo smukaške razvrstitve, čeravno le s 6 točkami prednosti.
▪ Ne zgodi se vsak dan, da se za igralca zanima njegovo klubsko *veličanstvo* iz prestolnice.
3. ekspresivno kdor od okolice zahteva veliko pozornosti, podrejanja ali se mu to pripisuje; SIN.: ekspresivno visočanstvo
▪ Je *veličanstvo*. Zato se ne smemo čuditi njegovim muham.
▪ Če že ne odvihra ven, se vsaj zateče v drugo sobo ali pa igra užaljeno *veličanstvo*.
4. navadno s svojilnim zaimkom, ekspresivno čemur se pripisuje izredna vrednost, pomembnost; SIN.: ekspresivno visočanstvo
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
▪ Največ ljudi pred male zaslone še naprej privablja njegovo *veličanstvo* nogomet.
▪ Vedno se vrtimo v začaranem krogu njegovega *veličanstva* denarja.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[veličánstvo]
IPA: [ʋɛliˈʧaːnstʋɔ]
ednina
IMENOVALNIK: veličánstv**o**
RODILNIK: veličánstv**a**
DAJALNIK: veličánstv**u**
TOŽILNIK: veličánstv**o**
MESTNIK: pri veličánstv**u**
ORODNIK: z veličánstv**om**
dvojina
IMENOVALNIK: veličánstv**i**
RODILNIK: veličánst**e**v
DAJALNIK: veličánstv**oma**
TOŽILNIK: veličánstv**i**
MESTNIK: pri veličánstv**ih**
ORODNIK: z veličánstv**oma**
množina
IMENOVALNIK: veličánstv**a**
RODILNIK: veličánst**e**v
DAJALNIK: veličánstv**om**
TOŽILNIK: veličánstv**a**
MESTNIK: pri veličánstv**ih**
ORODNIK: z veličánstv**i**
TONEMSKO
[veličânstvo]
IPA: [ʋɛliʧáːnstʋɔ̀]
ednina
IMENOVALNIK: veličânstv**o**
RODILNIK: veličânstv**a**
DAJALNIK: veličânstv**u**
TOŽILNIK: veličânstv**o**
MESTNIK: pri veličânstv**u**
ORODNIK: z veličânstv**om**
dvojina
IMENOVALNIK: veličânstv**i**
RODILNIK: veličânst**e**v
DAJALNIK: veličânstv**oma**
TOŽILNIK: veličânstv**i**
MESTNIK: pri veličânstv**ih**
ORODNIK: z veličânstv**oma**
množina
IMENOVALNIK: veličânstv**a**
RODILNIK: veličânst**e**v
DAJALNIK: veličânstv**om**
TOŽILNIK: veličânstv**a**
MESTNIK: pri veličânstv**ih**
ORODNIK: z veličânstv**i**

FRAZEOLOGIJA

Vaše veličanstvo!
privzdignjeno uporablja se kot uradni, protokolarni nagovor za vladarja
▪ »*Vaše veličanstvo*,« smo rekli in pokleknili.
▪ Izvleče papir in slovesno začne: »*Vaše Veličanstvo*, Vaša Kraljeva Visokost, spoštovane ekselence, dragi gostje, dame in gospodje …«

IZVOR
iz *veličan*, iz *veličati*, glej ↑velik

veterinár veterinárja tudi **veterínar** veterínarja
samostalnik moškega spola
[veterinár] tudi [veterínar]
POMEN
strokovnjak za veterino

- sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  delo, poklic veterinarja | društvo, ekipa, sindikat veterinarjev | mnenje, nadzor, nasvet, navodilo, ocena, zagotovilo veterinarja | obisk, pomoč, prihod veterinarja | potrdilo veterinarja
  ▪ Po mnenju *veterinarjev* se odnos in odgovornost lastnikov živali izboljšujeta.
  ▪ Hišni ljubljenčki, kot so kužki, mucki, kanarčki, hrčki, potrebujejo pomoč *veterinarja*.
- **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  veterinar dela KAJ, KJE | veterinar izda, opravi, uporablja KAJ | veterinar meni, pove, pravi, trdi KAJ | veterinar predpiše, svetuje KOMU, KAJ | veterinar pregleda KOGA | veterinar ugotovi, ve KAJ
  ▪ *Veterinar* opravi nadzor živali, ne glede na to, ali je cepljena proti steklini ali ne.
  ▪ Če so psi zelo občutljivi, jim *veterinar* za krajše obdobje predpiše pomirjevala, da lažje prebrodijo težave.
  ▪ Mačko naj pregleda *veterinar*, da ugotovi pravi vzrok težav.
- prid. beseda + **sam. beseda**
  dežurni, hišni, lokalni, urgentni, terenski veterinar | diplomirani, upokojeni, zaposleni veterinar | pooblaščeni, pristojni, uradni, zasebni veterinar
  ▪ Imam srečo, da je naš hišni *veterinar* široko razgledan.
  ▪ Vzorec krvi za preiskavo odvzame pooblaščeni *veterinar*, preiskava pa se opravi v pooblaščenem laboratoriju.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  obiskati veterinarja | obvestiti, poklicati veterinarja | prositi, vprašati veterinarja
  ▪ Če pes močno šepa ali krvavi iz gobca, takoj obiščite *veterinarja*, saj bo potreboval sredstva za pomiritev in rentgensko slikanje.
  ▪ Če najdete hudo ranjeno žival, je najbolje, da pokličete *veterinarja*.

…

▪ Sprehajalec je v bližini doma našel poškodovanega orla in ga odpeljal k *veterinarju*.
▪ Obisk *veterinarja* na domu je povezan z določenimi materialnimi stroški.
▪ Če se pes pretirano slini in ne poznate vzroka, se takoj posvetujte z *veterinarjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[veterinár]
IPA: [ʊɛtɛriˈnaːr]
ednina
IMENOVALNIK: veterinár
RODILNIK: veterinárja
DAJALNIK: veterinárju
TOŽILNIK: veterinárja
MESTNIK: pri veterinárju
ORODNIK: z veterinárjem
dvojina
IMENOVALNIK: veterinárja
RODILNIK: veterinárjev
DAJALNIK: veterinárjema
TOŽILNIK: veterinárja
MESTNIK: pri veterinárjih
ORODNIK: z veterinárjema
množina
IMENOVALNIK: veterinárji
RODILNIK: veterinárjev
DAJALNIK: veterinárjem
TOŽILNIK: veterinárje
MESTNIK: pri veterinárjih
ORODNIK: z veterinárji

tudi
[veterínar]
IPA: [ʊɛtɛˈrɪːnaɾ]

ednina
IMENOVALNIK: veterínar
RODILNIK: veterínarja
DAJALNIK: veterínarju
TOŽILNIK: veterínarja
MESTNIK: pri veterínarju
ORODNIK: z veterínarjem
dvojina
IMENOVALNIK: veterínarja
RODILNIK: veterínarjev
DAJALNIK: veterínarjema
TOŽILNIK: veterínarja
MESTNIK: pri veterínarjih
ORODNIK: z veterínarjema
množina
IMENOVALNIK: veterínarji
RODILNIK: veterínarjev
DAJALNIK: veterínarjem
TOŽILNIK: veterínarje
MESTNIK: pri veterínarjih
ORODNIK: z veterínarji

TONEMSKO
[veterínár]
IPA: [ʊɛtɛɾinàːr]
ednina
IMENOVALNIK: veterínár
RODILNIK: veterínárja
DAJALNIK: veterínárju
TOŽILNIK: veterínárja
MESTNIK: pri veterínárju
ORODNIK: z veterínárjem
dvojina
IMENOVALNIK: veterínárja
RODILNIK: veterínárjev tudi veterínârjev
DAJALNIK: veterínárjema
TOŽILNIK: veterínárja

MESTNIK: pri veterinárj**ih** tudi pri veterinârj**ih**
ORODNIK: z veterinárj**ema**

množina

IMENOVALNIK: veterinárj**i**
RODILNIK: veterinárj**ev** tudi veterinârj**ev**
DAJALNIK: veterinárj**em**
TOŽILNIK: veterinárj**e**
MESTNIK: pri veterinárj**ih** tudi pri veterinârj**ih**
ORODNIK: z veterinárj**i** tudi z veterinârj**i**

tudi

[veterînar]
IPA: [ʊɛtɛrí:nàr]

ednina

IMENOVALNIK: veterînar
RODILNIK: veterînarj**a**
DAJALNIK: veterînarj**u**
TOŽILNIK: veterînarj**a**
MESTNIK: pri veterînarj**u**
ORODNIK: z veterînarj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: veterînarj**a**
RODILNIK: veterînarj**ev**
DAJALNIK: veterînarj**ema**
TOŽILNIK: veterînarj**a**
MESTNIK: pri veterînarj**ih**
ORODNIK: z veterînarj**ema**

množina

IMENOVALNIK: veterînarj**i**
RODILNIK: veterînarj**ev**
DAJALNIK: veterînarj**em**
TOŽILNIK: veterînarj**e**
MESTNIK: pri veterînarj**ih**
ORODNIK: z veterînarj**i**

BESEDOTVORJE

ženski spol: veterinárka

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Veterinär* in frc. *vétérinaire*) iz lat. *veterīnārius*, iz *veterīnus* ‘vprežna ali vlečna žival’, nejasnega izvora, morda iz italskega **u̯eteso-* ‘tele’ ali iz **vehiterīnus*, iz *vehere* ‘voziti’

veterinárka veterinárke tudi **veterínarka**

veterínarke samostalnik ženskega spola
[veterinárka] tudi [veterínarka]

POMEN

strokovnjakinja za veterino

▸ prid. beseda + **sam. beseda**

uradna veterinarka

▪ Uradna *veterinarka* je preverila pogoje, v katerih so bivali konji.
▪ Delala je kot terenska *veterinarka* predvsem na področju razmnoževanja živali.

▸ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

postati veterinarka

▪ Kot majhna deklica si je predstavljala, da bo nekoč postala *veterinarka*.

...

▪ *Veterinarka* je ugotovila, da je pes zaradi okužbe izgubil sluh.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[veterinárka]
IPA: [ʊɛtɛri'na:rka]

ednina

IMENOVALNIK: veterinárk**a**
RODILNIK: veterinárk**e**
DAJALNIK: veterinárk**i**
TOŽILNIK: veterinárk**o**
MESTNIK: pri veterinárk**i**
ORODNIK: z veterinárk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: veterinárk**i**
RODILNIK: veterinárk
DAJALNIK: veterinárk**ama**
TOŽILNIK: veterinárk**i**
MESTNIK: pri veterinárk**ah**
ORODNIK: z veterinárk**ama**

množina

IMENOVALNIK: veterinárk**e**
RODILNIK: veterinárk
DAJALNIK: veterinárk**am**
TOŽILNIK: veterinárk**e**
MESTNIK: pri veterinárk**ah**
ORODNIK: z veterinárk**ami**

tudi

[veterínarka]
IPA: [ʊɛtɛ'ri:narka]

ednina

IMENOVALNIK: veterínark**a**
RODILNIK: veterínark**e**
DAJALNIK: veterínark**i**
TOŽILNIK: veterínark**o**
MESTNIK: pri veterínark**i**
ORODNIK: z veterínark**o**

dvojina

IMENOVALNIK: veterínark**i**
RODILNIK: veterínark
DAJALNIK: veterínark**ama**
TOŽILNIK: veterínark**i**
MESTNIK: pri veterínark**ah**
ORODNIK: z veterínark**ama**

množina

IMENOVALNIK: veterínark**e**
RODILNIK: veterínark
DAJALNIK: veterínark**am**
TOŽILNIK: veterínark**e**
MESTNIK: pri veterínark**ah**
ORODNIK: z veterínark**ami**

TONEMSKO

[veterínárka]
IPA: [ʊɛtɛrinà:rká]

ednina
IMENOVALNIK: veterinárka
RODILNIK: veterinárke
DAJALNIK: veterinárki
TOŽILNIK: veterinárko
MESTNIK: pri veterinárki
ORODNIK: z veterinârko
dvojina
IMENOVALNIK: veterinárki
RODILNIK: veterinârk
DAJALNIK: veterinárkama
TOŽILNIK: veterinárki
MESTNIK: pri veterinárkah
ORODNIK: z veterinárkama
množina
IMENOVALNIK: veterinárke
RODILNIK: veterinârk
DAJALNIK: veterinárkam
TOŽILNIK: veterinárke
MESTNIK: pri veterinárkah
ORODNIK: z veterinárkami

tudi
[veterînarka]
IPA: [ʋɛtɛɾíːnàɾka]

ednina
IMENOVALNIK: veterînarka
RODILNIK: veterînarke
DAJALNIK: veterînarki
TOŽILNIK: veterînarko
MESTNIK: pri veterînarki
ORODNIK: z veterînarko
dvojina
IMENOVALNIK: veterînarki
RODILNIK: veterînark
DAJALNIK: veterînarkama
TOŽILNIK: veterînarki
MESTNIK: pri veterînarkah
ORODNIK: z veterînarkama
množina
IMENOVALNIK: veterînarke
RODILNIK: veterînark
DAJALNIK: veterînarkam
TOŽILNIK: veterînarke
MESTNIK: pri veterînarkah
ORODNIK: z veterînarkami

IZVOR
↑veterinar

visočánstvo visočánstva samostalnik srednjega spola
[visočánstvo]
POMEN
1. navadno s svojilnim zaimkom naziv za predstavnika vladarske družine v monarhiji
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
njegovo visočanstvo princ *N*
▪ Njegovo kraljevo *visočanstvo* princ Frederik je prispel, milord!
▪ Pod visokim pokroviteljstvom njegovega presvetlega *visočanstva* princa Alberta drugega Monaškega se je v Monaku odvijal salon najbolj prestižnih avtomobilskih znamk na svetu.
▪ Komisarja imenuje njeno *visočanstvo* kraljica po priporočilu ministra za kulturo in predsednika vlade.
…
▪ Tistim, ki bodo pozdravili kraljico na kateri od številnih postaj štiridnevnega obiska, poznavalci protokola priporočajo naslovitev z njenim *visočanstvom*.

1.1. predstavnik vladarske družine v monarhiji
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
kraljevo visočanstvo
▪ Sledil je še zadnji kozarček ob sprejemu, ki ga je na čast njegovega kraljevega *visočanstva* pripravil britanski veleposlanik v Sloveniji.
▪ Njuni kraljevi *visočanstvi*, prestolonaslednik Aleksandar II. in princesa Katarina, sta sredi decembra obeležili krstno slavo zaščitnika svoje družine Svetega Andreja Prvozvanega.
▪ Če se nekdanje *visočanstvo* želi iz pregnanstva vrniti domov in začeti politično kariero, mu ne bo nasprotoval.

2. navadno s svojilnim zaimkom, ekspresivno kdor je slaven in na določenem področju najboljši, izredno uspešen; SIN.: ekspresivno veličanstvo
▪ Na evropske odre se je po dolgih letih vrnilo njegovo *visočanstvo* Prince.
▪ Že pred njim so bili košarkarji, ki so imeli izvrstne atletske sposobnosti, a njegovo leteče *visočanstvo* je s kljubovanjem gravitaciji vse skupaj postavilo na novo raven.

3. navadno s svojilnim zaimkom, ekspresivno kdor od okolice zahteva veliko pozornosti, podrejanja ali se mu to pripisuje; SIN.: ekspresivno veličanstvo
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
▪ Prihaja njeno *visočanstvo* sestra.
…
▪ Naloga pešcev na peš coni je, da anticipirajo prisotnost kolesarskega *visočanstva* in se mu ponižno umaknejo.

4. navadno s svojilnim zaimkom, ekspresivno čemur se pripisuje izredna vrednost, pomembnost; SIN.: ekspresivno veličanstvo
▸ **sam. beseda** + sam. beseda
▪ Različne naprave, nad katerimi kot krona tehnološkega stvarstva kraljuje njegovo *visočanstvo* računalnik, v človeških očeh dobivajo lastnosti, ki si jih nikakor ne zaslužijo.
▪ V mnogih evropskih državah bodo od danes pred televizorji sedeli še bolj zagreto, kajti začenja se njegovo *visočanstvo* evropsko prvenstvo v nogometu.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[visočánstvo]
IPA: [ʊisɔˈʧaːnstʊɔ]
ednina
IMENOVALNIK: visočánstv**o**
RODILNIK: visočánstv**a**
DAJALNIK: visočánstv**u**
TOŽILNIK: visočánstv**o**
MESTNIK: pri visočánstv**u**
ORODNIK: z visočánstv**om**
dvojina
IMENOVALNIK: visočánstv**i**
RODILNIK: visočánst**e**v
DAJALNIK: visočánstv**oma**
TOŽILNIK: visočánstv**i**
MESTNIK: pri visočánstv**ih**
ORODNIK: z visočánstv**oma**
množina
IMENOVALNIK: visočánstv**a**
RODILNIK: visočánst**e**v
DAJALNIK: visočánstv**om**
TOŽILNIK: visočánstv**a**
MESTNIK: pri visočánstv**ih**
ORODNIK: z visočánstv**i**
TONEMSKO
[visočânstvo]
IPA: [ʊisɔʧáːnstʊɔ̀]
ednina
IMENOVALNIK: visočânstv**o**
RODILNIK: visočânstv**a**
DAJALNIK: visočânstv**u**
TOŽILNIK: visočânstv**o**
MESTNIK: pri visočânstv**u**
ORODNIK: z visočânstv**om**
dvojina
IMENOVALNIK: visočânstv**i**
RODILNIK: visočânst**e**v
DAJALNIK: visočânstv**oma**
TOŽILNIK: visočânstv**i**
MESTNIK: pri visočânstv**ih**
ORODNIK: z visočânstv**oma**
množina
IMENOVALNIK: visočânstv**a**
RODILNIK: visočânst**e**v
DAJALNIK: visočânstv**om**
TOŽILNIK: visočânstv**a**
MESTNIK: pri visočânstv**ih**
ORODNIK: z visočânstv**i**

FRAZEOLOGIJA

Vaše visočanstvo!
Vaše kraljevo visočanstvo!

privzdignjeno uporablja se kot uradni, protokolarni nagovor za predstavnika vladarske družine v monarhiji
▪ »*Vaše visočanstvo,*« je rekel in se ji globoko poklonil.
▪ Priklonil se je. »*Vaše visočanstvo*, bi smel z vami spregovoriti besedo ...«
▪ *Vaše kraljevo visočanstvo*, dovolite mi, da vam predstavim lorda Viktorja, ki nas bo spremljal na potovanju.

IZVOR
po zgledu *visočanstvo* iz ↑visok

vodík vodíka samostalnik moškega spola
[vodík]
POMEN
gorljiv plin brez barve, vonja in okusa, najlažji kemijski element [H]
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
atom, izotop, jedro, molekula vodika | koncentracija, zaloga vodika | pridobivanje, proizvodnja, shranjevanje vodika | uporaba vodika
▪ Molekulo vode sestavljajo dva atoma *vodika* in en atom kisika.
▪ Nasini raziskovalci so odkrili visoko koncentracijo *vodika* v okolici Marsovega južnega pola.
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
čisti vodik | plinasti, stisnjen, tekoči, utekočinjeni vodik
▪ Avto poganja čisti *vodik*, ki oddaja zgolj vodo.
▪ Raketni motor bo za gorivo uporabljal tekoči *vodik* in kerozin, letalski motor pa kerozin.
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
vodik nastane, se sprošča | vodik poganja KAJ
▪ Pri reakciji natrija z vodo nastaneta natrijev hidroksid in *vodik*.
▪ Mnoge kovine reagirajo z razredčenimi kislinami, pri tem nastanejo soli, sprošča pa se *vodik*.
▸ priredna zveza
vodik in helij, vodik in kisik, vodik in ogljik
▪ Šele v 18. stoletju so odkrili, da je voda sestavljena iz *vodika* in kisika.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vodík]
IPA: [ʊɔˈdiːk]
ednina
IMENOVALNIK: vodík
RODILNIK: vodík**a**
DAJALNIK: vodík**u**
TOŽILNIK: vodík
MESTNIK: pri vodík**u**
ORODNIK: z vodík**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vodík**a**
RODILNIK: vodík**ov**
DAJALNIK: vodík**oma**
TOŽILNIK: vodík**a**
MESTNIK: pri vodík**ih**
ORODNIK: z vodík**oma**
množina
IMENOVALNIK: vodík**i**
RODILNIK: vodík**ov**

DAJALNIK: vodík**om**
TOŽILNIK: vodík**e**
MESTNIK: pri vodík**ih**
ORODNIK: z vodík**i**

TONEMSKO
[vodîk]
IPA: [ʋɔdí:k]
ednina
IMENOVALNIK: vodîk
RODILNIK: vodîk**a**
DAJALNIK: vodîk**u**
TOŽILNIK: vodîk
MESTNIK: pri vodîk**u**
ORODNIK: z vodîk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vodîk**a**
RODILNIK: vodîk**ov**
DAJALNIK: vodîk**oma**
TOŽILNIK: vodîk**a**
MESTNIK: pri vodîk**ih**
ORODNIK: z vodîk**oma**
množina
IMENOVALNIK: vodîk**i**
RODILNIK: vodîk**ov**
DAJALNIK: vodîk**om**
TOŽILNIK: vodîk**e**
MESTNIK: pri vodîk**ih**
ORODNIK: z vodîk**i**

STALNE ZVEZE

težki vodik
iz kemije izotop vodika z enim nevtronom; SIN.: iz kemije devterij
▪ V običajni vodi je največ navadnega vodika, poleg njega je še *težki vodik*.
▪ Vodik sestavljata dva obstojna izotopa, navadni vodik in *težki vodik*, devterij.

BESEDOTVORJE
svojilni pridevnik: vodíkov

IZVOR
prevzeto iz češ. *vodík*, kjer je po zgledu nem. *Wasserstoff* (iz *Wasser* ‘voda’ + *Stoff* ‘snov’) ali nlat. *hydrogenium* (iz gr. *hýdōr* ‘voda’) iz ↑voda

vodíkov vodíkova vodíkovo pridevnik
[vodíkoṷ vodíkova vodíkovo]
POMEN
1. ki je v zvezi z vodikom
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vodikov atom, ion, izotop, proton | vodikov jodid, klorid, peroksid, sulfid | vodikov plin | vodikovo jedro
▪ V molekuli amoniaka NH_3 tvori dušik tri kovalentne vezi s tremi *vodikovimi* atomi.
▪ Sonce je zgolj zvezda, ki zaradi zlitja *vodikovih* jeder v notranjosti oddaja v vesolje ogromno količino energije.
▸ priredna zveza
vodikov in kisikov
▪ Ogljikovi hidrati so molekule iz ogljikovih, *vodikovih* in kisikovih atomov.

1.1. ki je iz vodika, vsebuje vodik
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vodikov polčlen
▪ Bakrov polčlen ima pozitivni elektrodni potencial, saj v galvanskem členu z *vodikovim* polčlenom sprejema elektrone.

2. pri katerem se za shranjevanje, sproščanje energije uporablja vodik
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vodikov pogon | vodikova bomba | vodikova gorivna celica, črpalka | vodikova energija
▪ V testno floto so vključili 16 avtomobilov na *vodikov* pogon.
▪ Pilot je *vodikovo* bombo pred obalo odvrgel v morje, da ne bi eksplodirala med pristajanjem.
▪ V *vodikovih* celicah poteka obratna reakcija kot pri proizvodnji vodika: vodik in kisik se spajata v vodo in pri tem nastane električna energija.

2.1. ki temelji na takem prenosu energije
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vodikova ekonomija, tehnologija | vodikovo gospodarstvo
▪ Elektroliza vode je eden pomembnejših procesov za vzpostavitev *vodikovega* gospodarstva.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vodíkoṷ vodíkova vodíkovo]
IPA: [ʋɔˈdi:kɔṷ ʋɔˈdi:kɔʋa ʋɔˈdi:kɔʋɔ]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: vodíkov
RODILNIK: vodíkov**ega**
DAJALNIK: vodíkov**emu**
TOŽILNIK: vodíkov
živo vodíkov**ega**
MESTNIK: pri vodíkov**em**
ORODNIK: z vodíkov**im**
dvojina
IMENOVALNIK: vodíkov**a**
RODILNIK: vodíkov**ih**
DAJALNIK: vodíkov**ima**
TOŽILNIK: vodíkov**a**
MESTNIK: pri vodíkov**ih**
ORODNIK: z vodíkov**ima**
množina
IMENOVALNIK: vodíkov**i**
RODILNIK: vodíkov**ih**
DAJALNIK: vodíkov**im**
TOŽILNIK: vodíkov**e**
MESTNIK: pri vodíkov**ih**

ORODNIK: z vodíkov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vodíkov**a**

RODILNIK: vodíkov**e**

DAJALNIK: vodíkov**i**

TOŽILNIK: vodíkov**o**

MESTNIK: pri vodíkov**i**

ORODNIK: z vodíkov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vodíkov**i**

RODILNIK: vodíkov**ih**

DAJALNIK: vodíkov**ima**

TOŽILNIK: vodíkov**i**

MESTNIK: pri vodíkov**ih**

ORODNIK: z vodíkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: vodíkov**e**

RODILNIK: vodíkov**ih**

DAJALNIK: vodíkov**im**

TOŽILNIK: vodíkov**e**

MESTNIK: pri vodíkov**ih**

ORODNIK: z vodíkov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vodíkov**o**

RODILNIK: vodíkov**ega**

DAJALNIK: vodíkov**emu**

TOŽILNIK: vodíkov**o**

MESTNIK: pri vodíkov**em**

ORODNIK: z vodíkov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vodíkov**i**

RODILNIK: vodíkov**ih**

DAJALNIK: vodíkov**ima**

TOŽILNIK: vodíkov**i**

MESTNIK: pri vodíkov**ih**

ORODNIK: z vodíkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: vodíkov**a**

RODILNIK: vodíkov**ih**

DAJALNIK: vodíkov**im**

TOŽILNIK: vodíkov**a**

MESTNIK: pri vodíkov**ih**

ORODNIK: z vodíkov**imi**

TONEMSKO

[vodîkoų̑ vodîkova vodîkovo]

IPA: [ʋɔdí:kɔ̀ų̑ ʋɔdí:kɔ̀ʋa ʋɔdí:kɔ̀ʋɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vodîkov

RODILNIK: vodîkov**ega**

DAJALNIK: vodîkov**emu**

TOŽILNIK: vodîkov

živo vodîkov**ega**

MESTNIK: pri vodîkov**em**

ORODNIK: z vodîkov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vodîkov**a**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**ima**

TOŽILNIK: vodîkov**a**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: vodîkov**i**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**im**

TOŽILNIK: vodîkov**e**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vodîkov**a**

RODILNIK: vodîkov**e**

DAJALNIK: vodîkov**i**

TOŽILNIK: vodîkov**o**

MESTNIK: pri vodîkov**i**

ORODNIK: z vodîkov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vodîkov**i**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**ima**

TOŽILNIK: vodîkov**i**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: vodîkov**e**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**im**

TOŽILNIK: vodîkov**e**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vodîkov**o**

RODILNIK: vodîkov**ega**

DAJALNIK: vodîkov**emu**

TOŽILNIK: vodîkov**o**

MESTNIK: pri vodîkov**em**

ORODNIK: z vodîkov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vodîkov**i**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**ima**

TOŽILNIK: vodîkov**i**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: vodîkov**a**

RODILNIK: vodîkov**ih**

DAJALNIK: vodîkov**im**

TOŽILNIK: vodîkov**a**

MESTNIK: pri vodîkov**ih**

ORODNIK: z vodîkov**imi**

STALNE ZVEZE

vodikova vez
iz kemije vez med molekulami, v katerih je vodikov atom vezan na atom elementa, ki močno privlači elektrone
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
tvoriti vodikove vezi
▪ Etanol lahko z vodo tvori *vodikove vezi*, zato se z njo zlahka meša.
...
▪ Molekule vode so med seboj povezane s štirimi *vodikovimi vezmi* v kristalih ledu.

IZVOR
↑vodik

vólfram vólframa samostalnik moškega spola
[vólfram]
POMEN
zelo trda, najtežje taljiva težka kovina, kemijski element [W]
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
izotop volframa
▪ Do ugotovitve o starosti nebesnih teles so znanstveniki prišli s pomočjo izotopov *volframa*, ki je še zmeraj v Zemljinem plašču.
▸ priredna zveza
volfram in molibden
▪ V dolini Baksan so bogata nahajališča *volframa* in molibdena.
...
▪ Klasična žarnica ima v stekleni bučki tanko žarilno nitko iz *volframa*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vólfram]
IPA: ['ʋo:lfram]
ednina
IMENOVALNIK: vólfram
RODILNIK: vólfram**a**
DAJALNIK: vólfram**u**
TOŽILNIK: vólfram
MESTNIK: pri vólfram**u**
ORODNIK: z vólfram**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vólfram**a**
RODILNIK: vólfram**ov**
DAJALNIK: vólfram**oma**
TOŽILNIK: vólfram**a**
MESTNIK: pri vólfram**ih**
ORODNIK: z vólfram**oma**
množina
IMENOVALNIK: vólfram**i**
RODILNIK: vólfram**ov**
DAJALNIK: vólfram**om**
TOŽILNIK: vólfram**e**
MESTNIK: pri vólfram**ih**
ORODNIK: z vólfram**i**
TONEMSKO
[vǫ̑lfram]
IPA: [ʋó:lfrȁm]
ednina
IMENOVALNIK: vǫ̑lfram
RODILNIK: vǫ̑lfram**a**
DAJALNIK: vǫ̑lfram**u**
TOŽILNIK: vǫ̑lfram
MESTNIK: pri vǫ̑lfram**u**
ORODNIK: z vǫ̑lfram**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vǫ̑lfram**a**
RODILNIK: vǫ̑lfram**ov**
DAJALNIK: vǫ̑lfram**oma**
TOŽILNIK: vǫ̑lfram**a**
MESTNIK: pri vǫ̑lfram**ih**
ORODNIK: z vǫ̑lfram**oma**
množina
IMENOVALNIK: vǫ̑lfram**i**
RODILNIK: vǫ̑lfram**ov**
DAJALNIK: vǫ̑lfram**om**
TOŽILNIK: vǫ̑lfram**e**
MESTNIK: pri vǫ̑lfram**ih**
ORODNIK: z vǫ̑lfram**i**

IZVOR
prevzeto iz nem. *Wolfram*, iz *Wolf* ‘volk’ + srvnem. *rām* ‘prašna umazanija, saje, rja’, prvotno torej ‘volčje saje’, ker je bil volfram nezaželena primes v cinkovi rudi

vôlk vôlka samostalnik moškega spola
[vôu̯k]
POMEN
1. psu podobna zver z vitkim trupom in sivkastim kožuhom; primerjaj lat. *Canis lupus*; SIN.: iz zoologije sivi volk
▸ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
volk napade, požre KAJ | volk tuli | volk živi KJE
▪ *Volk* vedno živi v skupnosti, če živi sam, so ga v to prisilile okoliščine.
▪ Po odmaknjenih območjih v stepah tulijo *volkovi*.
▪ Vodilni *volk* oznanja svoj položaj s tem, da nosi rep višje kot ostali člani tropa.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
loviti volkove
▪ Ker so postrelili *volkove* in rise, so se prekomerno razmnožile lisice.
▪ Odločil se je, da bo v kanadski tundri opazoval *volkove* in njihove navade.
▸ priredna zveza
volk in medved, volk in ris
▪ Pastirski psi skrbijo za varnost črede in odganjajo vsiljivce, kot sta *volk* in medved.
▪ Poleg rjavih medvedov tu živijo tudi *volkovi* in risi.

1.1. samec te živali
▪ Na Snežniško-Javorniškem masivu smo s telemetrijsko ovratnico opremili *volka* in volkulio.

2. podoba, ki predstavlja psu podobno zver z vitkim trupom in sivkastim kožuhom
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
hudobni volk
▪ Velik hudobni *volk* je s pihanjem in puhanjem podrl slamnato in leseno hišico, opečnati pa ni mogel do živega.
...
▪ *Volka* na koncu vržejo v vodnjak, ker je lagal, goljufal in hotel požreti babico in Rdečo kapico.
▪ Za *volka* so uporabili plastenko, ki so jo pobarvali v sivo barvo.
3. slabšalno kdor je krvoločen, neusmiljen ali se mu to pripisuje
▪ Ali res postajamo ljudje v tem svetu bližnjemu bolj *volkovi* kot pa soljudje?

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vôu̯k]
IPA: [ˈʊɔːu̯k]
ednina
IMENOVALNIK: vôlk
RODILNIK: vôlk**a**
DAJALNIK: vôlk**u**
TOŽILNIK: vôlk**a**
MESTNIK: pri vôlk**u**
ORODNIK: z vôlk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: volkôv**a** in vôlk**a**
RODILNIK: volk**ôv** in vôlk**ov**
DAJALNIK: volkôv**oma** in vôlk**oma**
TOŽILNIK: volkôv**a** in vôlk**a**
MESTNIK: pri volkôv**ih** in pri vôlk**ih**
ORODNIK: z volkôv**oma** in z vôlk**oma**
množina
IMENOVALNIK: volkôv**i** tudi vôlk**i** redko volc**jé**
RODILNIK: volk**ôv** tudi vôlk**ov**
DAJALNIK: volkôv**om** tudi vôlk**om**
TOŽILNIK: volkôv**e** tudi vôlk**e**
MESTNIK: pri volkôv**ih** tudi pri vôlk**ih**
ORODNIK: z volkôv**i** tudi z vôlk**i**
TONEMSKO
[vôu̯k]
IPA: [ʊɔ́ːu̯k]
ednina
IMENOVALNIK: vôlk
RODILNIK: vôlk**a**
DAJALNIK: vôlk**u**
TOŽILNIK: vôlk**a**
MESTNIK: pri vôlk**u**
ORODNIK: z vôlk**om**
dvojina
IMENOVALNIK: volkôv**a** in vôlk**a**
RODILNIK: volk**óv** in vôlk**ov**
DAJALNIK: volkôv**oma** in vôlk**oma**
TOŽILNIK: volkôv**a** in vôlk**a**
MESTNIK: pri volkôv**ih** in pri vôlk**ih**
ORODNIK: z volkôv**oma** in z vôlk**oma**
množina
IMENOVALNIK: volkôv**i** tudi vôlk**i** redko volc**jȇ**
RODILNIK: volk**óv** tudi vôlk**ov**
DAJALNIK: volkôv**om** tudi vôlk**om**
TOŽILNIK: volkôv**e** tudi vôlk**e**
MESTNIK: pri volkôv**ih** tudi pri vôlk**ih**
ORODNIK: z volkôv**i** tudi z vôlk**i**

STALNE ZVEZE

beli morski volk
iz zoologije velik morski pes s temno sivim hrbtom, belim trebuhom, koničastim gobcem in velikimi trikotnimi zobmi, ki živi zlasti ob obalah z veliko hrane; primerjaj lat. *Carcharodon carcharias*; SIN.: beli morski pes, veliki beli morski pes, iz zoologije veliki beli morski volk
▪ *Beli morski volk* je največja poznana plenilska riba na svetu.
▪ Od 30 vrst morskih psov na Jadranu sta človeku nevarna le *beli morski volk* in mako, vendar sta oba redka.
▪ Spremljal bo potapljača, ki brez varovalne kletke snema *bele morske volkove*.

rdeči volk
iz zoologije volku podobna zver rdečkasto sive barve, ki živi v jugovzhodnem delu Združenih držav Amerike; primerjaj lat. *Canis rufus*
▪ Ker *rdeči volkovi* lovijo v skupini, lahko obvladajo plen, ki je veliko večji od njih.
▪ Predstavil bo naravovarstvenika, ki želi ohraniti ogrožene *rdeče volkove*.

sivi volk
iz zoologije psu podobna zver z vitkim trupom in sivkastim kožuhom; primerjaj lat. *Canis lupus*; SIN.: volk
▪ *Sivi volk* je nekoč živel povsod po severni polobli, njegov življenjski prostor je segal celo v polarni krog, ni ga bilo le v puščavah.
▪ Veliki plenilci, kot so grizli, puma in *sivi volk*, so pogosti v nekaterih severnih gozdovih in narodnih parkih.

veliki beli morski volk
iz zoologije velik morski pes s temno sivim hrbtom, belim trebuhom, koničastim gobcem in velikimi trikotnimi zobmi, ki živi zlasti ob obalah z veliko hrane; primerjaj lat. *Carcharodon carcharias*; SIN.: beli morski pes, iz zoologije beli morski volk, veliki beli morski pes
▪ Ko se *veliki beli morski volk* pripravlja na napad, se njegov hrbet zvije v lok, glavo pa potisne nazaj, s čimer njegova usta zavzamejo boljši položaj za ugriz.
▪ Največji plenilski morski pes, ki ga poznamo, je *veliki beli morski volk*.

zeleni volk
zelena plast na bakreni površini, nastala zaradi izpostavljenosti zraku

▪ Na nekaterih kovinah se lahko pojavi *zeleni volk*, ki ga je veliko težje odstraniti kot plast umazanije.
▪ Pri daljšem izpostavljanju na zraku se baker prevleče z zeleno zaščitno plastjo bazičnega bakrovega karbonata (*zeleni volk*).

FRAZEOLOGIJA

da bo/bosta volk sit in koza cela | da bo koza cela in volk sit
da bo volk sit in koza cela
da bo koza cela in volk sit
da bosta volk sit in koza cela

izraža kompromisno rešitev, ki ustreza ali naj bi ustrezala obema (nasprotnima) stranema; takó, da so vsi zadovoljni, da je vsem ustreženo
▪ Zaradi številnih kazni prebivalcem posameznih ulic in predvsem njihovega nezadovoljstva bodo morda začeli bolj razmišljati, kako urediti parkirne prostore, *da bo volk sit in koza cela*, kot radi rečemo.
▪ Kazalo je, da smo s temi zdravili dosegli, *da je koza cela in volk sit*, pacienti pa tudi. Čeprav se niso držali diete, so lahko imeli nizek holesterol.
▪ Policistova pomočnica je kolega prepričala, naj stvar vendarle uredi tako, *da bosta volk sit in koza cela*.

jesti kot volk
jesti veliko, hlastno, požrešno
▪ *Jedla sem kot volk*, da se mama ni mogla načuditi, kaj mi je.
▪ Nekateri pred izpitom ne morejo videti hrane, drugi pa *jedo kot volk*.

kot (sestradan/lačen) volk
kot sestradan volk
kot lačen volk
kot volk

takó, da kdo deluje požrešno, hlastno, napadalno
▪ Ob klicu so vsi *kot sestradani volkovi* planili na hrano in vodo.
▪ Vrgel se je nanjo *kot sestradan volk* in jo začel poljubljati, gristi, mečkati.
▪ »Ste ga prepričali, naj sprejme vaše povabilo?« Veliki vojvoda se je zasmejal: »Planil je nanj *kot lačen volk*.«
▪ Mediji so se *kot volkovi* zaganjali, da bi dobili njeno izjavo.

lačen/sestradan kot volk
lačen kot volk
sestradan kot volk

zelo lačen, nenasiten; spolno nepotešen
▪ *Lačna* je bila *kot volk*, zato si je pripravila obilen zajtrk.
▪ Čez nekaj ur ugotovite, da ste *lačni kot volk*, v hladilniku pa nimate skoraj ničesar. Kaj naredite?
▪ Svojo temno plat so poskušali izraziti z besedili: bili so divji dečki, *lačni kot volkovi*, razvpiti, pobesneli tigri.
▪ Urno je slekel hlače in se *sestradan kot volk* vrgel nanjo.

morski volk
kdor ima bogate, dolgoletne izkušnje s plovbo po morju
▪ Po obilni večerji in nekaj litrih piva so se *morski volkovi* končno razgubili po kabinah.
▪ Čakala nas je manjša skupina nestrpnih radovednežev in kapitan barkače, za katerega si že od daleč lahko videl, da je stari *morski volk*.
▪ Stari *morski volk* je bil tako pretresen, da je odklonil ponujeno roko in čestitke mlade skiperke ter se razočaran zaprl v svoje plovilo.

tuliti/zavijati/zatuliti kot volk
tuliti kot volk
zavijati kot volk
v dovršni obliki zatuliti kot volk

močno, zateglo tuliti, zatuliti
▪ Nihče mu ni odprl vrat in začel je *tuliti kot volk*. »Kje si bil toliko časa?« je oštel očeta. »Sam sem ostal!«
▪ Takrat ko je sam, *zavija kot volk*. Preveč sem ga razvadila.
▪ Obsedla me je neumna misel, da *bi zatulil kot volk*; da bi se kaj zganilo, da bi videli, če kdo živi tukaj poleg nas.
▪ »Vaši garanti!« *je zatulil kot volk*. »Ne morete … ne smete odkloniti, za božjo voljo!«

tuliti z volkovi
prilagajati svoje ravnanje, vedenje močnejši, vplivni skupini, navadno na moralno sporen način
▪ Za to, da je sploh prilezel tako daleč, kot je prilezel, je seveda moral *tuliti z volkovi* in bo verjetno moral še bolj.
▪ Imaš vso pravico do svojega pogleda. Nisi pustil, da te za seboj potegnejo sošolci pri zmerjanju, nisi, kot pravimo, začel »*tuliti z volkovi*«.

volčje krdelo | krdelo volkov
volčje krdelo
krdelo volkov

napadalna, nasilna skupina, ki deluje enotno, solidarno
▪ Trgi se obnašajo kot krdelo, *volčje krdelo*. Če jih ne ustavimo, bodo šibke države raztrgali.
▪ Preveč je nepoštenjakov, ki nimajo nikoli dosti, okoli sebe imajo še *krdelo volkov*, ki si pomagajo in ščitijo eden drugega.

volk samotar | osamljeni/samotni volk
volk samotar
osamljeni volk
samotni volk

kdor živi, deluje sam, izven skupine, po svoje; edini predstavnik česa v kakem okolju
▪ Nisem *volk samotar*, sem družabna in rada sem v družbi tistih, ki jih imam rada.
▪ Težko je pričakovati, da bo človeka, ki je po duši *volk samotar*, veselilo delati v skupini.

▪ Naš najboljši igralec je na turnirjih še vedno *volk samotar*, da pa bi nujno potreboval spremljevalca, ki bi mu pomagal z nasveti, se zaveda tudi njegov trener.
▪ V svoji teroristični dejavnosti naj bi bil »*osamljeni volk*«, saj se ni povezoval z nobeno od skrajnih grupacij.
▪ Hvaležen sem okoliščini, ki mi omogoča, da ne tavam po svetu kot izgubljeni *samotni volk*.

volk v ovčji koži/preobleki | volk v ovčjem kožuhu
volk v ovčji koži
volk v ovčji preobleki
volk v ovčjem kožuhu

kdor s pretvaro, navidezno prijaznim delovanjem skriva svoje slabe namene; kar navzven deluje blago kljub svoji moči, zmogljivosti
▪ Nacistično obdobje se je začelo z Göbbelsovim nagovorom novim poslancem, naj se obnašajo kot *volkovi v ovčji koži*, če želijo narediti prevrat znotraj demokracije.
▪ Avto lepo vžiga in motor teče tiho. V nižjih vrtljajih še malo len, v višjih vrtljajih se razživi in nam da vedeti, da vozimo *volka v ovčji koži*.
▪ Klic na pomoč industrije je *volk v ovčji preobleki*, saj gre v resnici za močno pogajalsko orodje, s katerim bodo znamke poskušale doseči tisto, česar jim ni uspelo izpogajati v okoljevarstvenih pogovorih.
▪ Kdo so *volkovi v ovčjem kožuhu*? Lahko natakarji, lahko računalničarji. Kriminalci okradejo vse več lastnikov kreditnih kartic.

Človek človeku volk.
Človek je človeku volk.

opisuje situacijo, v kateri kdo v odnosu do drugega ravna zlonamerno, brezobzirno, kruto
▪ Strah pred apokalipso je ustvaril mnoge znanstvenofantastične filme, kjer *je človek človeku volk* in je Zemlja le še od vojne opustošena puščava.

Mi o volku, volk iz gozda.
opisuje situacijo, v kateri se kdo, ki je bil omenjen, nenadoma, nepričakovano pojavi
▪ Videla sem, da me imajo raje od Jasne. *Mi o volku, volk iz gozda*, pravi znani rek. Vrata so se odprla in vstopila je Jasna.

Volk sit in koza cela.
Volk sit, koza cela.
Koza cela in volk sit.
Volk je sit in koza cela.
Volk sit in ovca cela.

opisuje situacijo, v kateri sta s kompromisno rešitvijo zadovoljni obe strani, čeprav imata nasprotne, neskladne interese
▪ Torkova seja arbitražne komisije se je končala s kompromisom oziroma po načelu *volk sit in koza cela*.
▪ *Volk sit, koza cela.* Otroci in njihovi starši zadovoljni.

Z volkovi je treba tuliti.
izraža, da druženje z močnejšo, vplivno skupino, navadno z moralno spornim delovanjem, narekuje prilagoditev vedenja, izražanja tej skupini
▪ Kolegi so prenesli gromozanske količine alkohola in se hvalili s tem. Pa sem si rekla, ja, *z volkovi je treba tuliti*, in nekega večera na enem od prvih srečanj korajžno dvigovala kozarec za kozarcem, dokler se mi ni začelo obračati v želodcu.
▪ S pripombami mi niso prizanašali. Še najbolj ljubezniv je bil tisti, ki mi je dejal, da *je z volkovi* pač *treba tuliti*.

IZVOR
= stcslov. *vlъkъ*, hrv., srb. *vûk*, rus. *vólk*, češ. *vlk* < pslov. **vьlkъ*, tako kot litov. *viĨkas*, stind. *vṛ́ka-*, got. *wulfs*, stvnem. *wolf*, nem. *Wolf*, ags. *wulf*, angl. *wolf* < ide.*u̯l̥kʷo-*

vratìč vratíča samostalnik moškega spola
[vratìč] in [u̯ratìč]
POMEN
1. rastlina z rumenimi cvetovi v koških, razvejanim steblom in deljenimi suličastimi listi z nazobčanim robom ali del te rastline; primerjaj lat. *Tanacetum vulgare*; SIN.: iz botanike navadni vratič
▸ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
pripravek iz vratiča | škropivo iz vratiča
▪ Proti plesni škropimo s pripravkom iz *vratiča*.
▪ Por zavarujemo pred porovim moljem tako, da ga zalijemo s toplim čajem iz *vratiča*.
▸ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
▪ Kot zastirko okoli rastlin lahko v boju proti polžem uporabimo tudi listje *vratiča* ali bezga.
...
▪ Ker vsebuje *vratič* veliko tujona, ga proti glistam, krčem v želodcu in slabi prebavi ne uporabljamo več.
▪ Doma lahko naredite ovratnico proti bolham iz zvitka močne tkanine, v katerega natlačite *vratič* in mačjo meto.
▪ *Vratič* je pri nas naravno rastoča vrsta, ki jo pogosto dobimo na gozdnem robu, od koder se je preselila tudi v kmečke vrtove.
2. iz botanike rastlina z rumenimi, belimi cvetovi v koških in deljenimi listi z nazobčanim robom; primerjaj lat. *Tanacetum*
▪ Med nebinovke spadajo marjetice, *vratiči*, regrat, ameriški slamnik in še nekaj zelišč.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vratìč] in [u̯ratìč]
IPA: [ʋraˈtiʧ] in [u̯raˈtiʧ]
ednina
IMENOVALNIK: vratìč
RODILNIK: vratíč**a**
DAJALNIK: vratíč**u**
TOŽILNIK: vratìč

MESTNIK: pri vratíč**u**
ORODNIK: z vratíč**em**

dvojina
IMENOVALNIK: vratíč**a**
RODILNIK: vratíč**ev**
DAJALNIK: vratíč**ema**
TOŽILNIK: vratíč**a**
MESTNIK: pri vratíč**ih**
ORODNIK: z vratíč**ema**

množina
IMENOVALNIK: vratíč**i**
RODILNIK: vratíč**ev**
DAJALNIK: vratíč**em**
TOŽILNIK: vratíč**e**
MESTNIK: pri vratíč**ih**
ORODNIK: z vratíč**i**

TONEMSKO
[vratȉč] in [u̯ratȉč]
IPA: [ʊratíʧ] in [u̯ratíʧ]

ednina
IMENOVALNIK: vratȉč
RODILNIK: vratíč**a**
DAJALNIK: vratíč**u**
TOŽILNIK: vratȉč
MESTNIK: pri vratíč**u** tudi pri vratîč**u**
ORODNIK: z vratíč**em**

dvojina
IMENOVALNIK: vratíč**a**
RODILNIK: vratíč**ev** in vratîč**ev**
DAJALNIK: vratíč**ema**
TOŽILNIK: vratíč**a**
MESTNIK: pri vratíč**ih** in pri vratîč**ih**
ORODNIK: z vratíč**ema**

množina
IMENOVALNIK: vratíč**i**
RODILNIK: vratíč**ev** in vratîč**ev**
DAJALNIK: vratíč**em**
TOŽILNIK: vratíč**e**
MESTNIK: pri vratíč**ih** in pri vratîč**ih**
ORODNIK: z vratíč**i** in z vratîč**i**

STALNE ZVEZE

beli vratič
1. iz botanike vratič z belimi cvetovi z rumenim osrednjim delom na daljšem steblu in pernato deljenimi listi; primerjaj lat. *Tanacetum parthenium*
▪ *Beli vratič* lahko gojimo tudi doma, če semena spomladi posejemo v dobro prepustna kamnita tla na sončni legi.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline
▪ *Beli vratič* uporabljamo za preprečevanje napadov migrene, za lajšanje težav pri artritisu in revmatičnih obolenjih.
▪ Na tržišču dobimo *beli vratič* v obliki kapsul, tablet in kot posušeno rastlino ali čaj.

navadni vratič
iz botanike rastlina z rumenimi cvetovi v koških, razvejanim steblom in deljenimi suličastimi listi z nazobčanim robom; primerjaj lat. *Tanacetum vulgare*; SIN.: vratič
▪ Nekatera zelišča, na primer sivka, poprova meta in *navadni vratič*, odganjajo mravlje.
▪ Eterično olje, ki vsebuje strupeni tujon, najdemo v pelinu, žajblju in *navadnem vratiču*.
▪ *Navadni vratič* uvrščamo med strupene rastline in ga v zdravilstvu ne uporabljamo.

IZVOR
= hrv., srb. *vràtić*, češ. *vratič* < pslov. **vortyčь*, tako kot mak. *vratika*, bolg. *vratiga* iz **vratiti* ‘obrniti, vrniti’; tako kot srb. *povratič*, rus. *privoroten'* iz **vortiti*, **privratiti* ‘povrniti’, po prepričanju o magični moči te rastline

vršíčkati vršíčkam nedovršni glagol
[vəršíčkati]
POMEN
1. odstranjevati zgornje dele rastlin
▪ Najživahneje rastoče sorte redno *vršičkamo*, da stebla ne postanejo preveč pretegnjena.

1.1. iz agronomije odstranjevati vršičke mladih poganjkov pri rastlinah, da postanejo bolj košate, razvijejo več plodov
▪ Sproti odstranjujemo odcvetele cvetove, po potrebi *vršičkamo*, da so rastline košate, in pazimo, da se na rastlinah ne pojavijo škodljivci.
▪ Zelišča, ki jih gojite zaradi listov, je treba redno *vršičkati* in s tem spodbujati njihovo košato rast in razvoj novih poganjkov.
▪ *Vršičkajte* cvetoče poganjke prvo leto posajenih poletnih malinjakov, da bodo imele rastline dovolj moči za ukoreninjenje in rast.

1.2. iz agronomije odstranjevati vrhe mladih poganjkov pri trti, da se izboljšajo pogoji za zorenje grozdja
▪ Avgusta *vršičkamo* in odstranjujemo listje v bližini grozdja.
▪ Ves čas skrbimo, da so mladike privezane ob kol, da jih ne polomi veter, odstranjujemo zalistnike ter *vršičkamo*.
▪ *Vršičkamo*, ko se vršički zravnajo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vəršíčkati]
IPA: [ʊəɾˈʃiːʧkati]
NEDOLOČNIK: vršíčkati
NAMENILNIK: vršíčkat

sedanjik
ednina
1. OSEBA: vršíčka**m**
2. OSEBA: vršíčka**š**
3. OSEBA: vršíčka

dvojina
1. OSEBA: vršíčka**va**
2. OSEBA: vršíčka**ta**
3. OSEBA: vršíčka**ta**

množina
1. OSEBA: vršíčka**mo**
2. OSEBA: vršíčka**te**
3. OSEBA: vršíčka**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: vršíčkaj

dvojina
1. OSEBA: vršíčkaj**va**
2. OSEBA: vršíčkaj**ta**

množina
1. OSEBA: vršíčkaj**mo**
2. OSEBA: vršíčkaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: vršíčkal
DVOJINA: vršíčkal**a**
MNOŽINA: vršíčkal**i**

ženski spol
EDNINA: vršíčkal**a**
DVOJINA: vršíčkal**i**
MNOŽINA: vršíčkal**e**

srednji spol
EDNINA: vršíčkal**o**
DVOJINA: vršíčkal**i**
MNOŽINA: vršíčkal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: vršičkajóč
RODILNIK: vršičkajóč**ega**
DAJALNIK: vršičkajóč**emu**
TOŽILNIK: vršičkajóč
živo vršičkajóč**ega**
MESTNIK: pri vršičkajóč**em**
ORODNIK: z vršičkajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**a**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**ima**
TOŽILNIK: vršičkajóč**a**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**i**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**im**
TOŽILNIK: vršičkajóč**e**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**a**
RODILNIK: vršičkajóč**e**
DAJALNIK: vršičkajóč**i**
TOŽILNIK: vršičkajóč**o**
MESTNIK: pri vršičkajóč**i**
ORODNIK: z vršičkajóč**o**

dvojina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**i**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**ima**
TOŽILNIK: vršičkajóč**i**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**e**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**im**
TOŽILNIK: vršičkajóč**e**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**e**
RODILNIK: vršičkajóč**ega**
DAJALNIK: vršičkajóč**emu**
TOŽILNIK: vršičkajóč**e**
MESTNIK: pri vršičkajóč**em**
ORODNIK: z vršičkajóč**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**i**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**ima**
TOŽILNIK: vršičkajóč**i**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**ima**

množina
IMENOVALNIK: vršičkajóč**a**
RODILNIK: vršičkajóč**ih**
DAJALNIK: vršičkajóč**im**
TOŽILNIK: vršičkajóč**a**
MESTNIK: pri vršičkajóč**ih**
ORODNIK: z vršičkajóč**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: vršíčkanj**e**
RODILNIK: vršíčkanj**a**
DAJALNIK: vršíčkanj**u**
TOŽILNIK: vršíčkanj**e**
MESTNIK: pri vršíčkanj**u**
ORODNIK: z vršíčkanj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: vršíčkanj**i**
RODILNIK: vršíčkanj
DAJALNIK: vršíčkanj**ema**
TOŽILNIK: vršíčkanj**i**
MESTNIK: pri vršíčkanj**ih**
ORODNIK: z vršíčkanj**ema**

množina
IMENOVALNIK: vršíčkanj**a**
RODILNIK: vršíčkanj
DAJALNIK: vršíčkanj**em**
TOŽILNIK: vršíčkanj**a**
MESTNIK: pri vršíčkanj**ih**
ORODNIK: z vršíčkanj**i**

TONEMSKO

[vəršîčkati]

IPA: [ʋəɾʃíːʧkàti]

NEDOLOČNIK: vršîčkati

NAMENILNIK: vršîčkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vršîčka**m**
2. OSEBA: vršîčka**š**
3. OSEBA: vršîčka

dvojina

1. OSEBA: vršîčka**va**
2. OSEBA: vršîčka**ta**
3. OSEBA: vršîčka**ta**

množina

1. OSEBA: vršîčka**mo**
2. OSEBA: vršîčka**te**
3. OSEBA: vršîčka**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: vršîčkaj

dvojina

1. OSEBA: vršîčkaj**va**
2. OSEBA: vršîčkaj**ta**

množina

1. OSEBA: vršîčkaj**mo**
2. OSEBA: vršîčkaj**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: vršîčkal

DVOJINA: vršîčkal**a**

MNOŽINA: vršîčkal**i**

ženski spol

EDNINA: vršîčkal**a**

DVOJINA: vršîčkal**i**

MNOŽINA: vršîčkal**e**

srednji spol

EDNINA: vršîčkal**o**

DVOJINA: vršîčkal**i**

MNOŽINA: vršîčkal**a**

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č tudi vršičkajǫ̑č

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ega**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**emu**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č tudi vršičkajǫ̑č živo vršičkajǫ̑č**ega**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**em**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**a**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**ima**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**a**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**i**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**im**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**e**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**a**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**e**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**i**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**o**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**i**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**i**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**ima**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**i**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**e**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**im**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**e**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**e**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ega**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**emu**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**e**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**em**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**i**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**ima**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**i**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**ima**

množina

IMENOVALNIK: vršičkajǫ̑č**a**

RODILNIK: vršičkajǫ̑č**ih**

DAJALNIK: vršičkajǫ̑č**im**

TOŽILNIK: vršičkajǫ̑č**a**

MESTNIK: pri vršičkajǫ̑č**ih**

ORODNIK: z vršičkajǫ̑č**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vršîčkanj**e**

RODILNIK: vršîčkanj**a**

DAJALNIK: vršîčkanj**u**

TOŽILNIK: vršîčkanj**e**

MESTNIK: pri vršîčkanj**u**

ORODNIK: z vršîčkanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: vršîčkanj**i**

RODILNIK: vršîčkanj

DAJALNIK: vršîčkanj**ema**

TOŽILNIK: vršîčkanj**i**

MESTNIK: pri vršîčkanj**ih**

ORODNIK: z vršîčkanj**ema**
množina
IMENOVALNIK: vršîčkanj**a**
RODILNIK: vršîčkanj
DAJALNIK: vršîčkanj**em**
TOŽILNIK: vršîčkanj**a**
MESTNIK: pri vršîčkanj**ih**
ORODNIK: z vršîčkanj**i**

IZVOR
↑vršiček

vulgáren vulgárna vulgárno pridevnik

[vulgárən]

POMEN

1. ki se glede na moralna, družbena pravila vede nespodobno, neprimerno

▪ Imeli so me za surovega, *vulgarnega* in objestnega človeka.
▪ Erotika je lahko občutljiva tema in zelo hitro lahko postaneš *vulgaren*.
▪ Izjavili ste, da se vam zdijo *vulgarne* ženske, ki nosijo pregloboke dekolteje in pretesne obleke.
▪ Odvrnejo me *vulgarni* in primitivni moški.

1.1. ki je glede na moralna, družbena pravila nespodoben, neprimeren

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vulgaren besednjak | vulgaren humor | vulgarni izrazi | vulgarne besede | vulgarno govorjenje, izražanje
▪ V glavi se ji je utrnil posebno žaljiv in *vulgaren* izraz, toda besede ni spravila z jezika.
▪ Kljub precej *vulgarnemu* izražanju knjiga ni prostaška in groba.
▪ Združenje je obsodilo predsednika zaradi njegovih žaljivih in *vulgarnih* besed na račun novinarke.
▪ Grobo in *vulgarno* izrazje ter formalna razpuščenost, ki se bralcu poezije najbolj vtisnejo v spomin, so rezultat avtoričinega inovativnega pristopa k jeziku.

▸ prisl. + **prid. beseda**
precej, skrajno, zelo vulgaren | preveč vulgaren
▪ Reklamo so umaknili z zaslonov, saj naj bi bila preveč *vulgarna*.
▪ Izžarevala je posebno energijo, bila zelo lepa in čisto nič *vulgarna*, tudi ko je bila povsem gola.

...

▪ Potreba po razkazovanju se mi zdi *vulgarna*.
▪ Njegove trditve so bile neotesane, lažnive in *vulgarne*.

2. ki je zelo preprost, poenostavljen

▪ Če je nekaj moje, lahko delam s tem, kar hočem. K takšnemu *vulgarnemu* razumevanju lastnine je v veliki meri prispevala liberalizacija družbe.
▪ Horoskope pravi astrološki strokovnjaki imenujejo *vulgarna* astrologija.
▪ Oblast se je kapitalu odprla na najbolj *vulgaren* način.

2.1. v obliki **vulgarni** pri katerem se kompleksnejše ideje, koncepte, prakse predstavlja pristransko, pomanjkljivo

▸ **prid. beseda** + sam. beseda
vulgarni liberalizem, marksizem | vulgarni populizem
▪ Takoj na začetku svoje vlade se je obdal z izrazitimi neoliberalci, ki so marsikdaj zapadali v čisti *vulgarni* liberalizem.
▪ Pred kamerami ponavlja argumente, ki sledijo matrici *vulgarnega* populizma: če si dobil na volitvah dvakrat več glasov, potem je tudi tvoje stališče dvakrat bolj pomembno.
▪ Nenehno smo prihajali v konflikt z *vulgarnim* marksizmom, po katerem naj bi nas osvobodil proletariat.

3. ekspresivno ki je povsem navaden, običajen, ni značilen, namenjen za višje družbene sloje

▪ Izjavil je, da ima preveč *vulgaren* obraz za kraljevi dvor.
▪ Visoka družba je na svojih sprejemih poslušala klasiko, ne pa *vulgarne* glasbe.
▪ Potem začne naročati pinot noir, cabernet se mu zdi preveč *vulgaren*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[vulgárən]
IPA: [ʊulˈgaːrən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: vulgáren
določno vulgárn**i**
RODILNIK: vulgárn**ega**
DAJALNIK: vulgárn**emu**
TOŽILNIK: vulgáren
določno vulgárn**i**
živo vulgárn**ega**
MESTNIK: pri vulgárn**em**
ORODNIK: z vulgárn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: vulgárn**a**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**ima**
TOŽILNIK: vulgárn**a**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**ima**
množina
IMENOVALNIK: vulgárn**i**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**im**
TOŽILNIK: vulgárn**e**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: vulgárn**a**

RODILNIK: vulgárn**e**
DAJALNIK: vulgárn**i**
TOŽILNIK: vulgárn**o**
MESTNIK: pri vulgárn**i**
ORODNIK: z vulgárn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vulgárn**i**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**ima**
TOŽILNIK: vulgárn**i**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgárn**e**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**im**
TOŽILNIK: vulgárn**e**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vulgárn**o**
RODILNIK: vulgárn**ega**
DAJALNIK: vulgárn**emu**
TOŽILNIK: vulgárn**o**
MESTNIK: pri vulgárn**em**
ORODNIK: z vulgárn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vulgárn**i**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**ima**
TOŽILNIK: vulgárn**i**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgárn**a**
RODILNIK: vulgárn**ih**
DAJALNIK: vulgárn**im**
TOŽILNIK: vulgárn**a**
MESTNIK: pri vulgárn**ih**
ORODNIK: z vulgárn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**i**
RODILNIK: vulgárnejš**ega**
DAJALNIK: vulgárnejš**emu**
TOŽILNIK: vulgárnejš**i**
živo vulgárnejš**ega**
MESTNIK: pri vulgárnejš**em**
ORODNIK: z vulgárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**a**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgárnejš**a**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**i**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**im**
TOŽILNIK: vulgárnejš**e**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**a**
RODILNIK: vulgárnejš**e**
DAJALNIK: vulgárnejš**i**
TOŽILNIK: vulgárnejš**o**
MESTNIK: pri vulgárnejš**i**
ORODNIK: z vulgárnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**i**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgárnejš**i**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**e**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**im**
TOŽILNIK: vulgárnejš**e**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**e**
RODILNIK: vulgárnejš**ega**
DAJALNIK: vulgárnejš**emu**
TOŽILNIK: vulgárnejš**e**
MESTNIK: pri vulgárnejš**em**
ORODNIK: z vulgárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**i**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgárnejš**i**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgárnejš**a**
RODILNIK: vulgárnejš**ih**
DAJALNIK: vulgárnejš**im**
TOŽILNIK: vulgárnejš**a**
MESTNIK: pri vulgárnejš**ih**
ORODNIK: z vulgárnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj vulgáren

ženski spol

EDNINA: bòlj vulgárn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj vulgárn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**

RODILNIK: nàjvulgárnejš**ega** in nájvulgárnejš**ega**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**emu** in nájvulgárnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
živo nàjvulgárnejš**ega** in nájvulgárnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**em** in pri nájvulgárnejš**em**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**im** in z nájvulgárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**a** in nájvulgárnejš**a**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**ima** in nájvulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**a** in nájvulgárnejš**a**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**ima** in z nájvulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**im** in nájvulgárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**imi** in z nájvulgárnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**a** in nájvulgárnejš**a**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**o** in nájvulgárnejš**o**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**i** in pri nájvulgárnejš**i**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**o** in z nájvulgárnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**ima** in nájvulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**ima** in z nájvulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**im** in nájvulgárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**imi** in z nájvulgárnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ega** in nájvulgárnejš**ega**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**emu** in nájvulgárnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**e** in nájvulgárnejš**e**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**em** in pri nájvulgárnejš**em**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**im** in z nájvulgárnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**ima** in nájvulgárnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**i** in nájvulgárnejš**i**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**ima** in z nájvulgárnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjvulgárnejš**a** in nájvulgárnejš**a**
RODILNIK: nàjvulgárnejš**ih** in nájvulgárnejš**ih**
DAJALNIK: nàjvulgárnejš**im** in nájvulgárnejš**im**
TOŽILNIK: nàjvulgárnejš**a** in nájvulgárnejš**a**
MESTNIK: pri nàjvulgárnejš**ih** in pri nájvulgárnejš**ih**
ORODNIK: z nàjvulgárnejš**imi** in z nájvulgárnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj vulgáren

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj vulgárn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj vulgárn**o**

TONEMSKO

[vulgârən]
IPA: [ʊulgáːɾən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vulgâren
določno vulgârn**i**

RODILNIK: vulgârn**ega**
DAJALNIK: vulgârn**emu**
TOŽILNIK: vulgâren
določno vulgârn**i**
živo vulgârn**ega**
MESTNIK: pri vulgârn**em**
ORODNIK: z vulgârn**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârn**a**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**ima**
TOŽILNIK: vulgârn**a**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**ima**

množina
IMENOVALNIK: vulgârn**i**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**im**
TOŽILNIK: vulgârn**e**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: vulgârn**a**
RODILNIK: vulgârn**e**
DAJALNIK: vulgârn**i**
TOŽILNIK: vulgârn**o**
MESTNIK: pri vulgârn**i**
ORODNIK: z vulgârn**o**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârn**i**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**ima**
TOŽILNIK: vulgârn**i**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**ima**

množina
IMENOVALNIK: vulgârn**e**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**im**
TOŽILNIK: vulgârn**e**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: vulgârn**o**
RODILNIK: vulgârn**ega**
DAJALNIK: vulgârn**emu**
TOŽILNIK: vulgârn**o**
MESTNIK: pri vulgârn**em**
ORODNIK: z vulgârn**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârn**i**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**ima**
TOŽILNIK: vulgârn**i**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**ima**

množina
IMENOVALNIK: vulgârn**a**
RODILNIK: vulgârn**ih**
DAJALNIK: vulgârn**im**
TOŽILNIK: vulgârn**a**
MESTNIK: pri vulgârn**ih**
ORODNIK: z vulgârn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**i**
RODILNIK: vulgârnejš**ega**
DAJALNIK: vulgârnejš**emu**
TOŽILNIK: vulgârnejš**i**
živo vulgârnejš**ega**
MESTNIK: pri vulgârnejš**em**
ORODNIK: z vulgârnejš**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**a**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**
DAJALNIK: vulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgârnejš**a**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**i**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**
DAJALNIK: vulgârnejš**im**
TOŽILNIK: vulgârnejš**e**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**a**
RODILNIK: vulgârnejš**e**
DAJALNIK: vulgârnejš**i**
TOŽILNIK: vulgârnejš**o**
MESTNIK: pri vulgârnejš**i**
ORODNIK: z vulgârnejš**o**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**i**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**
DAJALNIK: vulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgârnejš**i**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**e**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**
DAJALNIK: vulgârnejš**im**
TOŽILNIK: vulgârnejš**e**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**e**
RODILNIK: vulgârnejš**ega**
DAJALNIK: vulgârnejš**emu**
TOŽILNIK: vulgârnejš**e**
MESTNIK: pri vulgârnejš**em**
ORODNIK: z vulgârnejš**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vulgârnejš**i**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**

DAJALNIK: vulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: vulgârnejš**i**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: vulgârnejš**a**
RODILNIK: vulgârnejš**ih**
DAJALNIK: vulgârnejš**im**
TOŽILNIK: vulgârnejš**a**
MESTNIK: pri vulgârnejš**ih**
ORODNIK: z vulgârnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj vulgâren

ženski spol

EDNINA: bȍlj vulgârn**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj vulgârn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ega** in nâjvulgârnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**emu** in nâjvulgârnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
živo nȁjvulgârnejš**ega** in nâjvulgârnejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**em** in pri nâjvulgârnejš**em**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**im** in z nâjvulgârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**a** in nâjvulgârnejš**a**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**ima** in nâjvulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**a** in nâjvulgârnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**ima** in z nâjvulgârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**im** in nâjvulgârnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**imi** in z nâjvulgârnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**a** in nâjvulgârnejš**a**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**o** in nâjvulgârnejš**o**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**i** in pri nâjvulgârnejš**i**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**o** in z nâjvulgârnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**ima** in nâjvulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**ima** in z nâjvulgârnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**im** in nâjvulgârnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**imi** in z nâjvulgârnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ega** in nâjvulgârnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**emu** in nâjvulgârnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**e** in nâjvulgârnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**em** in pri nâjvulgârnejš**em**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**im** in z nâjvulgârnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
RODILNIK: nȁjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjvulgârnejš**ima** in nâjvulgârnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjvulgârnejš**i** in nâjvulgârnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjvulgârnejš**ima** in z nâjvulgârnejš**ima**

množina
IMENOVALNIK: näjvulgârnejš**a** in nâjvulgârnejš**a**
RODILNIK: näjvulgârnejš**ih** in nâjvulgârnejš**ih**
DAJALNIK: näjvulgârnejš**im** in nâjvulgârnejš**im**
TOŽILNIK: näjvulgârnejš**a** in nâjvulgârnejš**a**
MESTNIK: pri näjvulgârnejš**ih** in pri nâjvulgârnejš**ih**
ORODNIK: z näjvulgârnejš**imi** in z nâjvulgârnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE
moški spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj vulgâren
ženski spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj vulgârn**a**
srednji spol
EDNINA: näjbolj in nâjbolj vulgârn**o**

STALNE ZVEZE

vulgarna latinščina
iz jezikoslovja pogovorna različica latinščine v starem Rimu
▪ Španščina sodi med romanske jezike, izvira pa iz *vulgarne latinščine*.
▪ Proces romanizacije ni bil le preobrazba jezika v *vulgarno latinščino*, ta je zgolj spremni pojav drugačnega stila v življenju.
▪ *Vulgarna latinščina* se je od knjižne latinščine v klasičnih besedilih razlikovala približno tako, kot se angleščina v različnih delih britanskega imperija razlikuje od standardne britanske angleščine.

IZVOR
prevzeto po zgledu nem. *vulgär* in frc. *vulgaire* iz lat. *vulgāris* ‘navaden, vsakdanji, ljudski,’ iz *vulgus* ‘nižje ljudstvo, množica’

vulgarízem vulgarízma samostalnik moškega spola

[vulgarízəm]
POMEN
1. zelo preprosto, poenostavljeno obravnavanje, uresničevanje česa
▪ Visoki kulturi grozita sterilnost in klientelizem, ljudski kulturi pa pretijo nevarnost *vulgarizma*, ponavljajoče se vsebine in komercializem.
▪ Domala vse tradicionalne stanovanjske hiše so že podrte – nadomešča jih modernistični *vulgarizem*.
2. iz jezikoslovja beseda, zveza, ki je glede na moralna, družbena pravila nespodobna, neprimerna
▪ V knjigi gre predvsem za upodobitev sodobnega najstniškega doživljanja stvarnosti, kar dokazuje jezik, ki mestoma vključuje *vulgarizme* in slengizme.
▪ Njegov govor je izjemno neposreden, zaznamujejo ga številni *vulgarizmi* in kletvice.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vulgarízəm]
IPA: [ʊulgaˈɾiːzəm]
ednina
IMENOVALNIK: vulgarízem
RODILNIK: vulgarízm**a**
DAJALNIK: vulgarízm**u**
TOŽILNIK: vulgarízem
MESTNIK: pri vulgarízm**u**
ORODNIK: z vulgarízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vulgarízm**a**
RODILNIK: vulgarízm**ov**
DAJALNIK: vulgarízm**oma**
TOŽILNIK: vulgarízm**a**
MESTNIK: pri vulgarízm**ih**
ORODNIK: z vulgarízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: vulgarízm**i**
RODILNIK: vulgarízm**ov**
DAJALNIK: vulgarízm**om**
TOŽILNIK: vulgarízm**e**
MESTNIK: pri vulgarízm**ih**
ORODNIK: z vulgarízm**i**
TONEMSKO
[vulgarízəm]
IPA: [ʊulgarì:zə́m]
ednina
IMENOVALNIK: vulgarízem
RODILNIK: vulgarízm**a**
DAJALNIK: vulgarízm**u**
TOŽILNIK: vulgarízem
MESTNIK: pri vulgarízm**u**
ORODNIK: z vulgarízm**om**
dvojina
IMENOVALNIK: vulgarízm**a**
RODILNIK: vulgarízm**ov** tudi vulgarîzm**ov**
DAJALNIK: vulgarízm**oma**
TOŽILNIK: vulgarízm**a**
MESTNIK: pri vulgarízm**ih** tudi pri vulgarîzm**ih**
ORODNIK: z vulgarízm**oma**
množina
IMENOVALNIK: vulgarízm**i**
RODILNIK: vulgarízm**ov** tudi vulgarîzm**ov**
DAJALNIK: vulgarízm**om**
TOŽILNIK: vulgarízm**e**
MESTNIK: pri vulgarízm**ih** tudi pri vulgarîzm**ih**
ORODNIK: z vulgarízm**i** tudi z vulgarîzm**i**

IZVOR
prevzeto iz angl. *vulgarism*, iz *vulgar* ‘vulgaren’

vulgáta vulgáte samostalnik ženskega spola

[vulgáta]
POMEN
1. iz teologije latinski prevod Svetega pisma iz četrtega stoletja ali prevod, ki se nanj opira

▪ Ko je 1109 prevzel opatsko službo, se je posvetil pripravi pristnega svetopisemskega besedila latinske *vulgate* na podlagi različnih rokopisov in originalnega hebrejskega besedila.
▪ Japelj in Kumerdej sta prevajala po *vulgati*, vendar sta za prevod Nove zaveze upoštevala tudi Dalmatinovo besedilo na mestih, kjer se je ujemalo z *vulgato*.

2. privzdignjeno zelo preprosta, poenostavljena različica, interpretacija česa
▪ Tržno mišljenje predpostavlja podrejenost informacije neoliberalni ekonomski *vulgati*, ki ovija vsa področja družbenega življenja.
▪ Oblast je prisegala na marksizem, po katerem – če je verjeti njegovi *vulgati* – naj bi bila odločilna reč materialna baza, ne pa besede ali ideje, ki da so brez prave lastne teže, odsev, refleks nečesa realnejšega in otipljivejšega.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[vulgáta]
IPA: [ʊul'ga:ta]
ednina
IMENOVALNIK: vulgát**a**
RODILNIK: vulgát**e**
DAJALNIK: vulgát**i**
TOŽILNIK: vulgát**o**
MESTNIK: pri vulgát**i**
ORODNIK: z vulgát**o**
dvojina
IMENOVALNIK: vulgát**i**
RODILNIK: vulgát
DAJALNIK: vulgát**ama**
TOŽILNIK: vulgát**i**
MESTNIK: pri vulgát**ah**
ORODNIK: z vulgát**ama**
množina
IMENOVALNIK: vulgát**e**
RODILNIK: vulgát
DAJALNIK: vulgát**am**
TOŽILNIK: vulgát**e**
MESTNIK: pri vulgát**ah**
ORODNIK: z vulgát**ami**
TONEMSKO
[vulgâta]
IPA: [ʊulgá:tà]
ednina
IMENOVALNIK: vulgât**a**
RODILNIK: vulgât**e**
DAJALNIK: vulgât**i**
TOŽILNIK: vulgât**o**
MESTNIK: pri vulgât**i**
ORODNIK: z vulgât**o**
dvojina
IMENOVALNIK: vulgât**i**
RODILNIK: vulgât
DAJALNIK: vulgât**ama**
TOŽILNIK: vulgât**i**
MESTNIK: pri vulgât**ah**
ORODNIK: z vulgât**ama**
množina
IMENOVALNIK: vulgât**e**
RODILNIK: vulgât
DAJALNIK: vulgât**am**
TOŽILNIK: vulgât**e**
MESTNIK: pri vulgât**ah**
ORODNIK: z vulgât**ami**

IZVOR
tako kot nem., it. *Vulgata* okrajšano iz nlat. *(Biblia sacra) vulgata* ‘ljudska (sveta biblija)’, iz lat. *vulgātus* ‘splošno razširjen, podeljen vsem’ iz *vulgo* ‘razširjam, delim, podeljujem’

vzkalíti vzkalím dovršni glagol
[u̯skalíti]
POMEN
1. razviti kal, kali
▸ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
rastlina, rastlinica vzkali | seme, zrno vzkali
▪ Dokler seme ne *vzkali*, je treba vzdrževati primerno temperaturo in vlago.
▪ Trata naj bo vlažna še potem, ko prve trave že *vzkalijo* in pričnejo zeleneti.
▸ prisl. + **glag.**
hitro, (čim) prej vzkaliti
▪ Čim bolj rahla in zračna bo prst, tem hitreje bodo semena *vzkalila*.
▪ Po setvi zemljo prekrijemo z vlaknato folijo in postavimo tunel, pokrit s prozorno polietilensko folijo, da bo seme čim prej *vzkalilo*.
▪ Setev običajno *vzkali* v nekaj dneh, treba je le paziti, da se zemlja z drobnimi rastlinicami ne izsuši.
…
▪ Semena *vzkalijo* v 3 do 7 dneh, odvisno od vrste semena in od temperature.
▪ Rastlinice, ki *vzkalijo* iz okuženega semena, so pritlikave, steklaste in na koncu propadejo.
2. ekspresivno pojaviti se, nastati
▪ Morda pustita, da v njunih dušah *vzkali* nekaj novega, toplega, blagega, zanesljivega in večnega.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[u̯skalíti]
IPA: [u̯ska'li:ti]
NEDOLOČNIK: vzkalíti
NAMENILNIK: vzkalít in vzkalìt
sedanjik
ednina
1. OSEBA: vzkalí**m**
2. OSEBA: vzkalí**š**
3. OSEBA: vzkalí
dvojina
1. OSEBA: vzkalí**va**
2. OSEBA: vzkalí**ta**
3. OSEBA: vzkalí**ta**

množina
1. OSEBA: vzkalí**mo**
2. OSEBA: vzkalí**te**
3. OSEBA: vzkalí**jo**

velelnik

ednina
2. OSEBA: vzkáli

dvojina
1. OSEBA: vzkalí**va**
2. OSEBA: vzkalí**ta**

množina
1. OSEBA: vzkalí**mo**
2. OSEBA: vzkalí**te**

deležnik na *-l*

moški spol
EDNINA: vzkálil in vzkalíl
DVOJINA: vzkalíl**a**
MNOŽINA: vzkalíl**i**

ženski spol
EDNINA: vzkalíl**a**
DVOJINA: vzkalíl**i**
MNOŽINA: vzkalíl**e**

srednji spol
EDNINA: vzkalíl**o**
DVOJINA: vzkalíl**i**
MNOŽINA: vzkalíl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: vzkaljèn
RODILNIK: vzkaljên**ega**
DAJALNIK: vzkaljên**emu**
TOŽILNIK: vzkaljèn
živo vzkaljên**ega**
MESTNIK: pri vzkaljên**em**
ORODNIK: z vzkaljên**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vzkaljên**a**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**ima**
TOŽILNIK: vzkaljên**a**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: vzkaljên**i**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**im**
TOŽILNIK: vzkaljên**e**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**imi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: vzkaljên**a**
RODILNIK: vzkaljên**e**
DAJALNIK: vzkaljên**i**
TOŽILNIK: vzkaljên**o**
MESTNIK: pri vzkaljên**i**
ORODNIK: z vzkaljên**o**

dvojina
IMENOVALNIK: vzkaljên**i**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**ima**
TOŽILNIK: vzkaljên**i**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: vzkaljên**e**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**im**
TOŽILNIK: vzkaljên**e**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**imi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: vzkaljên**o**
RODILNIK: vzkaljên**ega**
DAJALNIK: vzkaljên**emu**
TOŽILNIK: vzkaljên**o**
MESTNIK: pri vzkaljên**em**
ORODNIK: z vzkaljên**im**

dvojina
IMENOVALNIK: vzkaljên**i**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**ima**
TOŽILNIK: vzkaljên**i**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**ima**

množina
IMENOVALNIK: vzkaljên**a**
RODILNIK: vzkaljên**ih**
DAJALNIK: vzkaljên**im**
TOŽILNIK: vzkaljên**a**
MESTNIK: pri vzkaljên**ih**
ORODNIK: z vzkaljên**imi**

glagolnik

ednina
IMENOVALNIK: vzkaljênj**e**
RODILNIK: vzkaljênj**a**
DAJALNIK: vzkaljênj**u**
TOŽILNIK: vzkaljênj**e**
MESTNIK: pri vzkaljênj**u**
ORODNIK: z vzkaljênj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: vzkaljênj**i**
RODILNIK: vzkaljênj
DAJALNIK: vzkaljênj**ema**
TOŽILNIK: vzkaljênj**i**
MESTNIK: pri vzkaljênj**ih**
ORODNIK: z vzkaljênj**ema**

množina
IMENOVALNIK: vzkaljênj**a**
RODILNIK: vzkaljênj
DAJALNIK: vzkaljênj**em**
TOŽILNIK: vzkaljênj**a**
MESTNIK: pri vzkaljênj**ih**
ORODNIK: z vzkaljênj**i**

TONEMSKO
[u̯skalíti] tudi [u̯skalîti]
IPA: [u̯skalì:tí] tudi [u̯skalí:tì]
NEDOLOČNIK: vzkalíti tudi vzkalîti
NAMENILNIK: vzkalît in vzkalìt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vzkalí**m**
2. OSEBA: vzkalí**š**
3. OSEBA: vzkalí

dvojina

1. OSEBA: vzkalí**va**
2. OSEBA: vzkalí**ta**
3. OSEBA: vzkalí**ta**

množina

1. OSEBA: vzkalí**mo**
2. OSEBA: vzkalí**te**
3. OSEBA: vzkalí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: vzkáli

dvojina

1. OSEBA: vzkalî**va**
2. OSEBA: vzkalî**ta**

množina

1. OSEBA: vzkalî**mo**
2. OSEBA: vzkalî**te**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: vzkâlil in vzkalîl
DVOJINA: vzkalîl**a**
MNOŽINA: vzkalîl**i**

ženski spol

EDNINA: vzkalíl**a**
DVOJINA: vzkalîl**i**
MNOŽINA: vzkalîl**e**

srednji spol

EDNINA: vzkalîl**o**
DVOJINA: vzkalîl**i**
MNOŽINA: vzkalîl**a**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vzkaljȅn
RODILNIK: vzkaljén**ega**
DAJALNIK: vzkaljén**emu**
TOŽILNIK: vzkaljȅn
živo vzkaljén**ega**
MESTNIK: pri vzkaljén**em**
ORODNIK: z vzkaljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vzkaljéna
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**ima**
TOŽILNIK: vzkaljéna
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: vzkaljéni
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**im**
TOŽILNIK: vzkaljéne
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vzkaljéna
RODILNIK: vzkaljéne
DAJALNIK: vzkaljéni
TOŽILNIK: vzkaljéno
MESTNIK: pri vzkaljéni
ORODNIK: z vzkaljéno

dvojina

IMENOVALNIK: vzkaljéni
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**ima**
TOŽILNIK: vzkaljéni
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: vzkaljéne
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**im**
TOŽILNIK: vzkaljéne
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vzkaljéno
RODILNIK: vzkaljén**ega**
DAJALNIK: vzkaljén**emu**
TOŽILNIK: vzkaljéno
MESTNIK: pri vzkaljén**em**
ORODNIK: z vzkaljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vzkaljéni
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**ima**
TOŽILNIK: vzkaljéni
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: vzkaljéna
RODILNIK: vzkaljén**ih**
DAJALNIK: vzkaljén**im**
TOŽILNIK: vzkaljéna
MESTNIK: pri vzkaljén**ih**
ORODNIK: z vzkaljén**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vzkaljénj**e**
RODILNIK: vzkaljénj**a**
DAJALNIK: vzkaljénj**u**
TOŽILNIK: vzkaljénj**e**
MESTNIK: pri vzkaljénj**u**
ORODNIK: z vzkaljénj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: vzkaljénj**i** in vzkaljênj**i**
RODILNIK: vzkaljênj
DAJALNIK: vzkaljénj**ema** in vzkaljênj**ema**
TOŽILNIK: vzkaljénj**i** in vzkaljênj**i**
MESTNIK: pri vzkaljénj**ih** tudi pri vzkaljênj**ih**
ORODNIK: z vzkaljénj**ema** in z vzkaljênj**ema**

množina

IMENOVALNIK: vzkaljénj**a** tudi vzkaljênj**a**

RODILNIK: vzkaljênj
DAJALNIK: vzkaljénj**em** tudi vzkaljênj**em**
TOŽILNIK: vzkaljénj**a** tudi vzkaljênj**a**
MESTNIK: pri vzkaljénj**ih** tudi pri vzkaljênj**ih**
ORODNIK: z vzkaljénj**i** tudi z vzkaljênj**i**

IZVOR
↑kaliti

W[1] simbol

POMEN

1. simbol za enoto *vat*

▪ Največja zmogljivost regulatorja je 200 *W*, kar pomeni, da lahko nanj priključimo 10 žarnic po 20 *W* oziroma več z manjšo močjo.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-W** <-vatni>

▪ Z ventilatorji na več mestih je dobro poskrbljeno za odvajanje toplote, tihi 350-*W* napajalnik pa skrbi za dobavo električne energije.

IZVOR
prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑watt

W[2] simbol

POMEN

simbol za kemijski element *volfram*

▪ Vsebnosti zlata (Au), antimona (Sb), volframa (*W*) in živega srebra (Hg) so v vseh vzorčenih materialih v normalnih razponih.

IZVOR
prevzeto iz nlat. *W*, simbola za element ↑volfram

zložênka zložênke samostalnik ženskega spola
[zložênka]

POMEN

1. kar je zloženo, sestavljeno iz več elementov, delov

▪ Analiza besedil Stare zaveze je dokazala, da Peteroknjižje ni enoten dokument, ampak *zloženka* iz časovno in idejno različnih virov.

▪ Ker betonsko temeljenje na tem delu ceste ne pride v poštev, naj bi zabili železne traverze, za traverzami pa naredili zaščitno *zloženko* iz kamnitih košar z lomljenci.

2. tiskovina z zloženimi stranmi, namenjena obveščanju, predstavitvi česa

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
barvna, lična zloženka | informativna, predstavitvena, promocijska, turistična zloženka | priložnostna, programska zloženka

▪ Zavod za turizem je izdal posebno *zloženko* z vinskimi cestami v okolici Maribora.

▪ Posebna informativna *zloženka* bo predstavila vse vidike gradnje avtoceste.

▪ Strokovnjaki so pripravili vrsto informativnih *zloženk*, ki poudarjajo preventivne ukrepe in različne oblike zdravljenja.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dati, izročiti, ponuditi, poslati, predstaviti zloženko | deliti, razdeliti zloženke | dobiti, prejeti zloženko | izdati, izdelati, narediti, natisniti, oblikovati, pripraviti zloženko | najti, vzeti zloženko

▪ Dokument so najprej predstavili medijem, sredi meseca pa bodo izdali *zloženko*.

▪ Vsi udeleženci kolesarjenja prejmejo informacijsko *zloženko*.

▪ Motoristom na mejnih prehodih in prelazih delijo *zloženke* in jih opozarjajo na nevarne odseke.

▸ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
zloženka z besedilom, opisom, predstavitvijo, zapisom ČESA | zloženka s KAKŠNO, KATERO informacijo, podatki, vsebino | zloženka z naslovom *N* | zloženka z nasveti, napotki, navodili | zloženka s programom, zemljevidom

▪ Razstavo spremlja *zloženka* z besedili sodelavcev muzeja.

▪ Med akcijo so policisti razdelili 328 *zloženk* s preventivno vsebino.

▪ Za starše so zasnovali *zloženko* z nasveti, kako se pogovarjati z mladostniki in kje iskati pomoč ob duševnih težavah.

...

▪ Planinci in tuji gostje pogrešajo *zloženke*, v katerih bi bila predstavljena naša ponudba.

▪ V *zloženko* so zapisali, da so želeli skozi glasbo in obujanje spominov pokazati, kako so dolge zimske večere preživljali naši stari starši.

3. jed, sestavljena, zložena iz plasti, ki vsebujejo različne sestavine

▸ prid. beseda + **sam. beseda**
krompirjeva, zelenjavna zloženka | različne zloženke

▪ Slike in recepti za krompirjevo *zloženko* s skuto in šampinjoni so iz knjige, ki je izšla pri založbi Kmečki glas.

▪ Iz špinače lahko pripravimo različne *zloženke* in narastke.

▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
peči zloženko | ponuditi zloženko | postaviti zloženko KAM

▪ *Zloženko* pečemo tako dolgo, da se krompir zmehča.

▪ *Zloženko* ponudimo z vaniljevim sladoledom ali s stepeno sladko smetano.

▪ *Zloženko* postavimo v hladilnik za najmanj dve uri, da se strdi.

...

▪ Za predjed so pripravili *zloženko* iz jajčevcev in polnjeno artičoko.

▪ Na tirenski obali pripravljajo vrsto ribjih jedi, kot sta *zloženka* iz bakalarja in krompirja ter juha iz kirnje.

4. beseda, zložena iz več sestavin, besed

▪ Mi mu verjamemo in ga spodbujamo z besedno *zloženko* ene njegovih zadnjih predstav: najtenihčeneustavi!

▪ Tribeca je soseska v spodnjem Manhattnu New Yorka in je *zloženko* iz besed »TRIangle BElow CAnal Street«.

5. iz jezikoslovja tvorjenka, nastala iz vsaj dveh polnopomenskih besed v podstavi in medponskega ali medponsko-priponskega obrazila

▪ Priredno *zloženko* (npr. narodno-zabaven) pišemo z vezajem.
▪ Slovenski pravopis predpisuje, da se podredne *zloženke* z medpono -o- pišejo skupaj (živinozdravnik, avtocesta, jugovzhod).
▪ Katalog zahteva od dijakov poznavanje štirih besedotvornih vrst: izpeljank, *zloženk*, sestavljenk in sklopov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[zložênka]
IPA: [zlɔˈʒɛːŋka]
ednina
IMENOVALNIK: zložênk**a**
RODILNIK: zložênk**e**
DAJALNIK: zložênk**i**
TOŽILNIK: zložênk**o**
MESTNIK: pri zložênk**i**
ORODNIK: z zložênk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: zložênk**i**
RODILNIK: zložênk
DAJALNIK: zložênk**ama**
TOŽILNIK: zložênk**i**
MESTNIK: pri zložênk**ah**
ORODNIK: z zložênk**ama**
množina
IMENOVALNIK: zložênk**e**
RODILNIK: zložênk
DAJALNIK: zložênk**am**
TOŽILNIK: zložênk**e**
MESTNIK: pri zložênk**ah**
ORODNIK: z zložênk**ami**
TONEMSKO
[zložénka]
IPA: [zlɔʒèːŋká]
ednina
IMENOVALNIK: zložénk**a**
RODILNIK: zložénk**e**
DAJALNIK: zložénk**i**
TOŽILNIK: zložénk**o**
MESTNIK: pri zložénk**i**
ORODNIK: z zložênk**o** tudi z zložénk**o**
dvojina
IMENOVALNIK: zložénk**i**
RODILNIK: zložênk
DAJALNIK: zložénk**ama**
TOŽILNIK: zložénk**i**
MESTNIK: pri zložénk**ah**
ORODNIK: z zložénk**ama**
množina
IMENOVALNIK: zložénk**e**
RODILNIK: zložênk
DAJALNIK: zložénk**am**
TOŽILNIK: zložénk**e**
MESTNIK: pri zložénk**ah**
ORODNIK: z zložénk**ami**

IZVOR
iz *zložen* iz ↑zložiti

zóbar zóbarja samostalnik moškega spola

[zóbar]
POMEN
neformalno zobozdravnik
▸ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
iti k zobarju
▪ Zaradi granuloma sem šel k *zobarju*, da mi je izdrl šestico levo zgoraj.
▪ Odpravila sem se k dežurnemu *zobarju*.
...
▪ Prejšnji teden sem bila pri *zobarju* in mi je izpulil zob.
▪ Če jemljemo sredstvo proti strjevanju krvi, moramo povedati *zobarju*.
▪ *Zobar* je na posnetku opazil, da je del korenine ostal v dlesni.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[zóbar]
IPA: [ˈzoːbaɾ]
ednina
IMENOVALNIK: zóbar
RODILNIK: zóbarj**a**
DAJALNIK: zóbarj**u**
TOŽILNIK: zóbarj**a**
MESTNIK: pri zóbarj**u**
ORODNIK: z zóbarj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: zóbarj**a**
RODILNIK: zóbarj**ev**
DAJALNIK: zóbarj**ema**
TOŽILNIK: zóbarj**a**
MESTNIK: pri zóbarj**ih**
ORODNIK: z zóbarj**ema**
množina
IMENOVALNIK: zóbarj**i**
RODILNIK: zóbarj**ev**
DAJALNIK: zóbarj**em**
TOŽILNIK: zóbarj**e**
MESTNIK: pri zóbarj**ih**
ORODNIK: z zóbarj**i**
TONEMSKO
[zo̍bar]
IPA: [zóːbàɾ]
ednina
IMENOVALNIK: zo̍bar
RODILNIK: zo̍barj**a**
DAJALNIK: zo̍barj**u**
TOŽILNIK: zo̍barj**a**

MESTNIK: pri zȏbarj**u**
ORODNIK: z zȏbarj**em**

dvojina
IMENOVALNIK: zȏbarj**a**
RODILNIK: zȏbarj**ev**
DAJALNIK: zȏbarj**ema**
TOŽILNIK: zȏbarj**a**
MESTNIK: pri zȏbarj**ih**
ORODNIK: z zȏbarj**ema**

množina
IMENOVALNIK: zȏbarj**i**
RODILNIK: zȏbarj**ev**
DAJALNIK: zȏbarj**em**
TOŽILNIK: zȏbarj**e**
MESTNIK: pri zȏbarj**ih**
ORODNIK: z zȏbarj**i**

BESEDOTVORJE
ženski spol: zóbarica
ženski spol: zóbarka

IZVOR
↑zob

zóbarica zóbarice samostalnik ženskega spola

[zóbarica]

POMEN
neformalno zobozdravnica; SIN.: neformalno zobarka
▪ Zahvalili bi se bodočim zobarjem in *zobaricam* za številčno udeležbo.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[zóbarica]
IPA: ['zo:baritsa]

ednina
IMENOVALNIK: zóbaric**a**
RODILNIK: zóbaric**e**
DAJALNIK: zóbaric**i**
TOŽILNIK: zóbaric**o**
MESTNIK: pri zóbaric**i**
ORODNIK: z zóbaric**o**

dvojina
IMENOVALNIK: zóbaric**i**
RODILNIK: zóbaric
DAJALNIK: zóbaric**ama**
TOŽILNIK: zóbaric**i**
MESTNIK: pri zóbaric**ah**
ORODNIK: z zóbaric**ama**

množina
IMENOVALNIK: zóbaric**e**
RODILNIK: zóbaric
DAJALNIK: zóbaric**am**
TOŽILNIK: zóbaric**e**
MESTNIK: pri zóbaric**ah**
ORODNIK: z zóbaric**ami**

TONEMSKO
[zȏbarica]
IPA: [zó:bàritsa]

ednina
IMENOVALNIK: zȏbaric**a**
RODILNIK: zȏbaric**e**
DAJALNIK: zȏbaric**i**
TOŽILNIK: zȏbaric**o**
MESTNIK: pri zȏbaric**i**
ORODNIK: z zȏbaric**o**

dvojina
IMENOVALNIK: zȏbaric**i**
RODILNIK: zȏbaric
DAJALNIK: zȏbaric**ama**
TOŽILNIK: zȏbaric**i**
MESTNIK: pri zȏbaric**ah**
ORODNIK: z zȏbaric**ama**

množina
IMENOVALNIK: zȏbaric**e**
RODILNIK: zȏbaric
DAJALNIK: zȏbaric**am**
TOŽILNIK: zȏbaric**e**
MESTNIK: pri zȏbaric**ah**
ORODNIK: z zȏbaric**ami**

IZVOR
↑zobar

zóbarka zóbarke samostalnik ženskega spola

[zóbarka]

POMEN
neformalno zobozdravnica; SIN.: neformalno zobarica
▪ Šla sem k svoji *zobarki*.
▪ Ko se je *zobarka* s kazalcema dotaknila njegovih zob, so gumijaste rokavice zaškripale.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[zóbarka]
IPA: ['zo:barka]

ednina
IMENOVALNIK: zóbark**a**
RODILNIK: zóbark**e**
DAJALNIK: zóbark**i**
TOŽILNIK: zóbark**o**
MESTNIK: pri zóbark**i**
ORODNIK: z zóbark**o**

dvojina
IMENOVALNIK: zóbark**i**
RODILNIK: zóbark
DAJALNIK: zóbark**ama**
TOŽILNIK: zóbark**i**
MESTNIK: pri zóbark**ah**
ORODNIK: z zóbark**ama**

množina
IMENOVALNIK: zóbark**e**
RODILNIK: zóbark
DAJALNIK: zóbark**am**
TOŽILNIK: zóbark**e**
MESTNIK: pri zóbark**ah**
ORODNIK: z zóbark**ami**

TONEMSKO
[zǫ̑barka]
IPA: [zó:bàrka]
ednina
IMENOVALNIK: zǫ̑bark**a**
RODILNIK: zǫ̑bark**e**
DAJALNIK: zǫ̑bark**i**
TOŽILNIK: zǫ̑bark**o**
MESTNIK: pri zǫ̑bark**i**
ORODNIK: z zǫ̑bark**o**
dvojina
IMENOVALNIK: zǫ̑bark**i**
RODILNIK: zǫ̑bark
DAJALNIK: zǫ̑bark**ama**
TOŽILNIK: zǫ̑bark**i**
MESTNIK: pri zǫ̑bark**ah**
ORODNIK: z zǫ̑bark**ama**
množina
IMENOVALNIK: zǫ̑bark**e**
RODILNIK: zǫ̑bark
DAJALNIK: zǫ̑bark**am**
TOŽILNIK: zǫ̑bark**e**
MESTNIK: pri zǫ̑bark**ah**
ORODNIK: z zǫ̑bark**ami**

IZVOR
↑zobar

žargón žargóna samostalnik moškega spola

[žargón]
POMEN
1. iz jezikoslovja neformalna govorica kake skupine ljudi na istem interesnem, strokovnem področju
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
borzni, diplomatski žargon | bruseljski žargon | kolesarski, košarkaški, nogometni žargon | vojaški žargon
▪ Pri številnih vojnih filmih so sodelovali svetovalci, ki so skrbeli, da je bil vojaški *žargon* kar najbolj pristen in da so igralci znali uporabljati orožje.
▪ Tržna kapitalizacija je kazalec, s katerim v borznem *žargonu* merimo velikost podjetja.
▪ Tekmo bo v končnici, če uporabimo košarkarski *žargon*, odločila klop.
▪ Njen jezik je podmazan z diplomatskim *žargonom*.
▸ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
govoriti, povedati, praviti, reči v žargonu | imenovati, izraziti v žargonu | pomeniti KAJ v žargonu
▪ Skupina A bo počasnejša ali »panoramska«, kot se ji reče v kolesarskem *žargonu*.
▪ Pri skakanju si je »nabila peto«, kot pravijo v *žargonu* atleti.
▪ V predelu pod smučko je proizvajalec razvil posebno strukturo ploskve, ki ne dela »cokle«, kot tekači v *žargonu* imenujejo oprijet sneg pod smučko.
▪ »Pobeg« v konjeniškem *žargonu* pomeni, da se konj pred oviro ustavi ali jo obhodi.
▸ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
uporabiti žargon
▪ Uporablja *žargon* in nižji pogovorni jezik.
▪ Oddajo so pripravili, če uporabimo novinarski *žargon*, »stari mački«.
▪ Lahko bi rekli, da posojilodajalci velikokrat zadenejo avtogol, če si sposodimo nogometni *žargon*.
...
▪ Z igro so dijaki prikazali pogovorni jezik, narečja, *žargon* in sleng.
2. neformalna govorica kake skupine ljudi, za katero je značilna uporaba besed, pomenov, ki so v splošni rabi navadno manj znani, razumljivi;
SIN.: sleng
▸ prid. beseda + **sam. beseda**
poulični žargon
▪ V pouličnem *žargonu* bi lahko namesto oznake »nestabilen« našli tudi bolj slikovito besedo. Recimo: »moten«, »neuravnovešen«, »odbit«.
...
▪ Odkril si luknjo v cvetličnem lončku! Tako se v *žargonu* mladih reče odkritju nečesa splošno znanega.
▪ Rek smo si morda izmislili ali pa je spadal k lokalnemu *žargonu* mulcev na ljubljanskem Mirju in Viču.
▪ V vsakdanji govorici subjekt preide iz standardnega govora v dialekt, hitro menja *žargone*, prehaja iz enega etničnega jezika v več različnih nacionalnih jezikov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[žargón]
IPA: [ʒarˈgo:n]
ednina
IMENOVALNIK: žargón
RODILNIK: žargón**a**
DAJALNIK: žargón**u**
TOŽILNIK: žargón
MESTNIK: pri žargón**u**
ORODNIK: z žargón**om**
dvojina
IMENOVALNIK: žargón**a**
RODILNIK: žargón**ov**
DAJALNIK: žargón**oma**
TOŽILNIK: žargón**a**
MESTNIK: pri žargón**ih**
ORODNIK: z žargón**oma**
množina
IMENOVALNIK: žargón**i**
RODILNIK: žargón**ov**
DAJALNIK: žargón**om**
TOŽILNIK: žargón**e**
MESTNIK: pri žargón**ih**
ORODNIK: z žargón**i**
TONEMSKO
[žargǫ́n]
IPA: [ʒargó:n]

ednina
IMENOVALNIK: žargǫ́n
RODILNIK: žargǫ́n**a**
DAJALNIK: žargǫ́n**u**
TOŽILNIK: žargǫ́n
MESTNIK: pri žargǫ́n**u**
ORODNIK: z žargǫ́n**om**
dvojina
IMENOVALNIK: žargǫ́n**a**
RODILNIK: žargǫ́n**ov**
DAJALNIK: žargǫ́n**oma**
TOŽILNIK: žargǫ́n**a**
MESTNIK: pri žargǫ́n**ih**
ORODNIK: z žargǫ́n**oma**
množina
IMENOVALNIK: žargǫ́n**i**
RODILNIK: žargǫ́n**ov**
DAJALNIK: žargǫ́n**om**
TOŽILNIK: žargǫ́n**e**
MESTNIK: pri žargǫ́n**ih**
ORODNIK: z žargǫ́n**i**

IZVOR
prevzeto iz frc. *jargon*, prvotno ‘nerazumljiva (strokovna) govorica’, kakor frc. *jaser* ‘blebetati, čvekati’ onomatopejskega izvora

žmôhten žmôhtna žmôhtno pridevnik

[žmôhtən]
POMEN
1. neformalno ki je zlasti zaradi mastnosti močnega, polnega okusa
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ V burgerju se največkrat znajdejo *žmohtne* mesnine.
▪ Godli smo zaradi *žmohtnih* juh in umetniško dodelane divjačine.
…
▪ Gostitelj je bil prijazen, sarmice *žmohtne* in tudi vino je iskrivo teklo.
2. neformalno ki zaradi slikovitosti, nazornosti učinkuje prepričljivo, privlačno
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Gledalci so radovedni, in če jim katerikoli šport ponudiš na *žmohten* način, ga bodo spremljali.
▪ Roman s svojim *žmohtnim* jezikom predstavlja dobrodošlo osvežitev na domači literarni sceni.
▪ Skupni nastop kvinteta je bil *žmohten* jazzovski špil.
…
▪ Jezikovno je izjemno spreten, *žmohten*, hkrati preprost in neverjetno neposreden.
▪ Glasbeniki puščajo veliko prostora izzivalnim improvizacijam, ki že tako dovolj žlahtne originale napravijo še bolj *žmohtne*.
2.1. neformalno ki tako opisuje, prikazuje spolnost
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Nastajajo *žmohtni* filmčki, ki zanimajo vse več gledalcev.
▪ Izstopalo je *žmohtno* opisovanje erotičnih prigod s poudarkom na izgubi nedolžnosti in popisi dijaškega popivanja.
3. neformalno ki je izrazit, velik
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
▪ Treba bo v dolge gate, ker je ponoči obupno moker in *žmohten* mraz.
▪ Par tisočakov lahko zamenjate v stotake in ko jih boste speli, bo delovalo, kot da imate kar *žmohtno* vsoto pod palcem.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[žmôhtən]
IPA: [ˈʒmɔːxtən]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žmôhten
določno žmôhtn**i**
RODILNIK: žmôhtn**ega**
DAJALNIK: žmôhtn**emu**
TOŽILNIK: žmôhten
določno žmôhtn**i**
živo žmôhtn**ega**
MESTNIK: pri žmôhtn**em**
ORODNIK: z žmôhtn**im**
dvojina
IMENOVALNIK: žmôhtn**a**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**ima**
TOŽILNIK: žmôhtn**a**
MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**ima**
množina
IMENOVALNIK: žmôhtn**i**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**im**
TOŽILNIK: žmôhtn**e**
MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**imi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: žmôhtn**a**
RODILNIK: žmôhtn**e**
DAJALNIK: žmôhtn**i**
TOŽILNIK: žmôhtn**o**
MESTNIK: pri žmôhtn**i**
ORODNIK: z žmôhtn**o**
dvojina
IMENOVALNIK: žmôhtn**i**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**ima**
TOŽILNIK: žmôhtn**i**
MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**ima**
množina
IMENOVALNIK: žmôhtn**e**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**im**
TOŽILNIK: žmôhtn**e**

MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmôhtn**o**
RODILNIK: žmôhtn**ega**
DAJALNIK: žmôhtn**emu**
TOŽILNIK: žmôhtn**o**
MESTNIK: pri žmôhtn**em**
ORODNIK: z žmôhtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmôhtn**i**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**ima**
TOŽILNIK: žmôhtn**i**
MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmôhtn**a**
RODILNIK: žmôhtn**ih**
DAJALNIK: žmôhtn**im**
TOŽILNIK: žmôhtn**a**
MESTNIK: pri žmôhtn**ih**
ORODNIK: z žmôhtn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**i**
RODILNIK: žmôhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmôhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**i**
živo žmôhtnejš**ega**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**em**
ORODNIK: z žmôhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**a**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**i**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**a**
RODILNIK: žmôhtnejš**e**
DAJALNIK: žmôhtnejš**i**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**o**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**i**
ORODNIK: z žmôhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**i**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**e**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**e**
RODILNIK: žmôhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmôhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**em**
ORODNIK: z žmôhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**i**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmôhtnejš**a**
RODILNIK: žmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmôhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmôhtnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj žmôhten

ženski spol

EDNINA: bòlj žmôhtn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj žmôhtn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ega** in nájžmôhtnejš**ega**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**emu** in nájžmôhtnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
živo nàjžmôhtnejš**ega** in nájžmôhtnejš**ega**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**em** in pri nájžmôhtnejš**em**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**im** in z nájžmôhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**a** in nájžmôhtnejš**a**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**ima** in nájžmôhtnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**a** in nájžmôhtnejš**a**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**ima** in z nájžmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**im** in nájžmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**imi** in z nájžmôhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**a** in nájžmôhtnejš**a**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**o** in nájžmôhtnejš**o**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**i** in pri nájžmôhtnejš**i**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**o** in z nájžmôhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**ima** in nájžmôhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**ima** in z nájžmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**im** in nájžmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**imi** in z nájžmôhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ega** in nájžmôhtnejš**ega**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**emu** in nájžmôhtnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**e** in nájžmôhtnejš**e**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**em** in pri nájžmôhtnejš**em**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**im** in z nájžmôhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**ima** in nájžmôhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**i** in nájžmôhtnejš**i**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**ima** in z nájžmôhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjžmôhtnejš**a** in nájžmôhtnejš**a**
RODILNIK: nàjžmôhtnejš**ih** in nájžmôhtnejš**ih**
DAJALNIK: nàjžmôhtnejš**im** in nájžmôhtnejš**im**
TOŽILNIK: nàjžmôhtnejš**a** in nájžmôhtnejš**a**
MESTNIK: pri nàjžmôhtnejš**ih** in pri nájžmôhtnejš**ih**
ORODNIK: z nàjžmôhtnejš**imi** in z nájžmôhtnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj žmôhten

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj žmôhtn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj žmôhtn**o**

TONEMSKO

[žmóhtən]
IPA: [ʒmɔ̀ːxtə́n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhten
določno žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ega**
DAJALNIK: žmóhtn**emu**
TOŽILNIK: žmóhten
določno žmóhtn**i**
živo žmóhtn**ega**
MESTNIK: pri žmóhtn**em**
ORODNIK: z žmóhtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**a**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**

TOŽILNIK: žmóhtn**e**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**e**
DAJALNIK: žmóhtn**i**
TOŽILNIK: žmóhtn**o**
MESTNIK: pri žmóhtn**i**
ORODNIK: z žmóhtn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**i**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**e**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**
TOŽILNIK: žmóhtn**e**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtn**o**
RODILNIK: žmóhtn**ega**
DAJALNIK: žmóhtn**emu**
TOŽILNIK: žmóhtn**o**
MESTNIK: pri žmóhtn**em**
ORODNIK: z žmóhtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**i**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**
TOŽILNIK: žmóhtn**a**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
živo žmóhtnejš**ega**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**em**
ORODNIK: z žmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**e**
DAJALNIK: žmóhtnejš**i**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**o**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**i**
ORODNIK: z žmóhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**e**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**e**
RODILNIK: žmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**em**
ORODNIK: z žmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj žmóhten

ženski spol

EDNINA: bȍlj žmóhtn**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj žmóhtn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejše**ga** in nâjžmóhtnejše**ga**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejše**mu** in nâjžmóhtnejše**mu**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
živo nȁjžmóhtnejše**ga** in nâjžmóhtnejše**ga**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejše**m** in pri nâjžmóhtnejše**m**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**im** in z nâjžmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**o** in nâjžmóhtnejš**o**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**i** in pri nâjžmóhtnejš**i**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**o** in z nâjžmóhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
RODILNIK: nȁjžmóhtnejše**ga** in nâjžmóhtnejše**ga**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejše**mu** in nâjžmóhtnejše**mu**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejše in nâjžmóhtnejše
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejše**m** in pri nâjžmóhtnejše**m**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**im** in z nâjžmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhten

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhtn**a**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhtn**o**

in

[žmóhtən]
IPA: [ʒmɔ̀ːxtə́n]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhten
določno žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ega**
DAJALNIK: žmóhtn**emu**
TOŽILNIK: žmóhten
določno žmóhtn**i**
živo žmóhtn**ega**
MESTNIK: pri žmóhtn**em**
ORODNIK: z žmóhtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**a**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**
TOŽILNIK: žmóhtn**e**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žmôhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**e** tudi žmôhtn**e**
DAJALNIK: žmóhtn**i** tudi žmôhtn**i**
TOŽILNIK: žmóhtn**o** tudi žmôhtn**o**
MESTNIK: pri žmóhtn**i** tudi pri žmôhtn**i**
ORODNIK: z žmóhtn**o** tudi z žmôhtn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**i**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**e**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**
TOŽILNIK: žmóhtn**e**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtn**o**
RODILNIK: žmóhtn**ega**
DAJALNIK: žmóhtn**emu**
TOŽILNIK: žmóhtn**o**
MESTNIK: pri žmóhtn**em**
ORODNIK: z žmóhtn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtn**i**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**ima**
TOŽILNIK: žmóhtn**i**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtn**a**
RODILNIK: žmóhtn**ih**
DAJALNIK: žmóhtn**im**
TOŽILNIK: žmóhtn**a**
MESTNIK: pri žmóhtn**ih**
ORODNIK: z žmóhtn**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
živo žmóhtnejš**ega**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**em**
ORODNIK: z žmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**e**
DAJALNIK: žmóhtnejš**i**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**o**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**i**
ORODNIK: z žmóhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**e**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**e**
RODILNIK: žmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmóhtnejš**emu**

TOŽILNIK: žmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**em**
ORODNIK: z žmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**i**
RODILNIK: žmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: žmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: žmóhtnejš**a**
RODILNIK: žmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: žmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: žmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri žmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z žmóhtnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bȍlj žmóhten

ženski spol

EDNINA: bȍlj žmóhtn**a**

srednji spol

EDNINA: bȍlj žmóhtn**o**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ega** in nâjžmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**emu** in nâjžmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
živo nȁjžmóhtnejš**ega** in nâjžmóhtnejš**ega**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**em** in pri nâjžmóhtnejš**em**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**im** in z nâjžmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**o** in nâjžmóhtnejš**o**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**i** in pri nâjžmóhtnejš**i**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**o** in z nâjžmóhtnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ega** in nâjžmóhtnejš**ega**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**emu** in nâjžmóhtnejš**emu**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**e** in nâjžmóhtnejš**e**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**em** in pri nâjžmóhtnejš**em**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**im** in z nâjžmóhtnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**ima** in nâjžmóhtnejš**ima**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**i** in nâjžmóhtnejš**i**

MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**ima** in z nâjžmóhtnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
RODILNIK: nȁjžmóhtnejš**ih** in nâjžmóhtnejš**ih**
DAJALNIK: nȁjžmóhtnejš**im** in nâjžmóhtnejš**im**
TOŽILNIK: nȁjžmóhtnejš**a** in nâjžmóhtnejš**a**
MESTNIK: pri nȁjžmóhtnejš**ih** in pri nâjžmóhtnejš**ih**
ORODNIK: z nȁjžmóhtnejš**imi** in z nâjžmóhtnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhten

ženski spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhtn**a**

srednji spol

EDNINA: nȁjbolj in nâjbolj žmóhtn**o**

IZVOR

iz *žmoht* ‘okus, sočnost’, prevzeto iz bav. nem. **schmacht* < srvnem. *smach*, sorodno z nem. *Geschmack* ‘okus’ in litov. *smãginti* ‘poskusiti’, *smaguriaĩ* ‘poslastice’

žvêplast žvêplasta žvêplasto pridevnik

[žvêplast]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **žveplasti** ki je iz žvepla ali vsebuje žveplo; SIN.: žveplen

▪ Dobro je vedeti, kako dozirati posamezni *žveplasti* preparat.

2. ki spominja na žveplo ali je tak kot pri žveplu

▪ Če je bilo zelje preveč pognojeno z dušikom, dobi *žveplast* vonj.

3. v obliki **žveplasti** ki je v zvezi z žveplom; SIN.: žveplen

▸ **prid. beseda** + sam. beseda

žveplasta kislina

▪ Žveplanje s tekočim pripravkom *žveplaste* kisline zahteva, da vino po žveplanju temeljito pomešamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žvêplast]

IPA: [ˈʒʊɛːplast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žvêplast
določno žvêplast**i**
RODILNIK: žvêplast**ega**
DAJALNIK: žvêplast**emu**
TOŽILNIK: žvêplast
določno žvêplast**i**
živo žvêplast**ega**
MESTNIK: pri žvêplast**em**
ORODNIK: z žvêplast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žvêplast**a**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**ima**
TOŽILNIK: žvêplast**a**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**
ORODNIK: z žvêplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvêplast**i**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**im**
TOŽILNIK: žvêplast**e**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**
ORODNIK: z žvêplast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žvêplast**a**
RODILNIK: žvêplast**e**
DAJALNIK: žvêplast**i**
TOŽILNIK: žvêplast**o**
MESTNIK: pri žvêplast**i**
ORODNIK: z žvêplast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žvêplast**i**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**ima**
TOŽILNIK: žvêplast**i**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**
ORODNIK: z žvêplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvêplast**e**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**im**
TOŽILNIK: žvêplast**e**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**
ORODNIK: z žvêplast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žvêplast**o**
RODILNIK: žvêplast**ega**
DAJALNIK: žvêplast**emu**
TOŽILNIK: žvêplast**o**
MESTNIK: pri žvêplast**em**
ORODNIK: z žvêplast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žvêplast**i**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**ima**
TOŽILNIK: žvêplast**i**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**
ORODNIK: z žvêplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvêplast**a**
RODILNIK: žvêplast**ih**
DAJALNIK: žvêplast**im**
TOŽILNIK: žvêplast**a**
MESTNIK: pri žvêplast**ih**

ORODNIK: z žvêplast**imi**

TONEMSKO

[žvéplast]

IPA: [ʒʊè:plást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žvéplast
določno žvéplast**i**
RODILNIK: žvéplast**ega**
DAJALNIK: žvéplast**emu**
TOŽILNIK: žvéplast
določno žvéplast**i**
živo žvéplast**ega**
MESTNIK: pri žvéplast**em**
ORODNIK: z žvéplast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žvéplast**a**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**ima**
TOŽILNIK: žvéplast**a**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvéplast**i**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**im**
TOŽILNIK: žvéplast**e**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žvéplast**a**
RODILNIK: žvéplast**e**
DAJALNIK: žvéplast**i**
TOŽILNIK: žvéplast**o**
MESTNIK: pri žvéplast**i**
ORODNIK: z žvéplast**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žvéplast**i**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**ima**
TOŽILNIK: žvéplast**i**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvéplast**e**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**im**
TOŽILNIK: žvéplast**e**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žvéplast**o**
RODILNIK: žvéplast**ega**
DAJALNIK: žvéplast**emu**
TOŽILNIK: žvéplast**o**
MESTNIK: pri žvéplast**em**
ORODNIK: z žvéplast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žvéplast**i**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**ima**
TOŽILNIK: žvéplast**i**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**ima**

množina

IMENOVALNIK: žvéplast**a**
RODILNIK: žvéplast**ih**
DAJALNIK: žvéplast**im**
TOŽILNIK: žvéplast**a**
MESTNIK: pri žvéplast**ih**
ORODNIK: z žvéplast**imi**

IZVOR

↑žveplo

žvepláti žveplám nedovršni glagol

[žvepláti]

POMEN

z dodajanjem spojin žvepla delati, da je vino obstojno in ohrani sortne značilnosti

▸ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

žveplati drozgo, vino

▪ Grozdje ali drozgo *žveplamo* s kalijevim disulfitom.

▪ Po končanem vrenju se posoda dotoči, vino pa *žveplamo*.

▸ prisl. + **glag.**

močno, primerno žveplati | takoj žveplati

▪ Vina, ki že imajo visoke hlapne kisline, moramo močno *žveplati*, nato pasterizirati ali sterilno filtrirati.

...

▪ Ostanek nepovretega sladkorja je bil nižji v vinih, katerih mošti niso bili *žveplani*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žvepláti]

IPA: [ʒʊɛˈpla:ti]

NEDOLOČNIK: žvepláti

NAMENILNIK: žveplàt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žveplá**m**
2. OSEBA: žveplá**š**
3. OSEBA: žveplá

dvojina

1. OSEBA: žveplá**va**
2. OSEBA: žveplá**ta**
3. OSEBA: žveplá**ta**

množina

1. OSEBA: žveplá**mo**
2. OSEBA: žveplá**te**
3. OSEBA: žveplá**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: žveplàj
dvojina
1. OSEBA: žveplájva
2. OSEBA: žveplájta
množina
1. OSEBA: žveplájmo
2. OSEBA: žveplájte
deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: žveplàl
DVOJINA: žveplála
MNOŽINA: žvepláli
ženski spol
EDNINA: žveplála
DVOJINA: žvepláli
MNOŽINA: žveplále
srednji spol
EDNINA: žveplálo
DVOJINA: žvepláli
MNOŽINA: žveplála
deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplajóč
RODILNIK: žveplajóčega
DAJALNIK: žveplajóčemu
TOŽILNIK: žveplajóč
živo žveplajóčega
MESTNIK: pri žveplajóčem
ORODNIK: z žveplajóčim
dvojina
IMENOVALNIK: žveplajóča
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčima
TOŽILNIK: žveplajóča
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčima
množina
IMENOVALNIK: žveplajóči
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčim
TOŽILNIK: žveplajóče
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčimi
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplajóča
RODILNIK: žveplajóče
DAJALNIK: žveplajóči
TOŽILNIK: žveplajóčo
MESTNIK: pri žveplajóči
ORODNIK: z žveplajóčo
dvojina
IMENOVALNIK: žveplajóči
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčima
TOŽILNIK: žveplajóči
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčima
množina
IMENOVALNIK: žveplajóče
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčim
TOŽILNIK: žveplajóče
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčimi
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplajóče
RODILNIK: žveplajóčega
DAJALNIK: žveplajóčemu
TOŽILNIK: žveplajóče
MESTNIK: pri žveplajóčem
ORODNIK: z žveplajóčim
dvojina
IMENOVALNIK: žveplajóči
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčima
TOŽILNIK: žveplajóči
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčima
množina
IMENOVALNIK: žveplajóča
RODILNIK: žveplajóčih
DAJALNIK: žveplajóčim
TOŽILNIK: žveplajóča
MESTNIK: pri žveplajóčih
ORODNIK: z žveplajóčimi
deležnik na *-n*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplán
RODILNIK: žvepláněga
DAJALNIK: žvepláněmu
TOŽILNIK: žveplán
živo žvepláněga
MESTNIK: pri žvepláněm
ORODNIK: z žvepláním
dvojina
IMENOVALNIK: žveplána
RODILNIK: žvepláních
DAJALNIK: žvepláníma
TOŽILNIK: žveplána
MESTNIK: pri žvepláních
ORODNIK: z žvepláníma
množina
IMENOVALNIK: žvepláni
RODILNIK: žvepláních
DAJALNIK: žvepláním
TOŽILNIK: žvepláne
MESTNIK: pri žvepláních
ORODNIK: z žvepláními
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplána
RODILNIK: žvepláne
DAJALNIK: žvepláni
TOŽILNIK: žvepláno
MESTNIK: pri žvepláni
ORODNIK: z žvepláno

dvojina
IMENOVALNIK: žvepláni
RODILNIK: žvepláni**h**
DAJALNIK: žvepláni**ma**
TOŽILNIK: žvepláni
MESTNIK: pri žvepláni**h**
ORODNIK: z žvepláni**ma**
množina
IMENOVALNIK: žvepláne
RODILNIK: žvepláni**h**
DAJALNIK: žvepláni**m**
TOŽILNIK: žvepláne
MESTNIK: pri žvepláni**h**
ORODNIK: z žvepláni**mi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: žvepláno
RODILNIK: žvepláne**ga**
DAJALNIK: žvepláne**mu**
TOŽILNIK: žvepláno
MESTNIK: pri žvepláne**m**
ORODNIK: z žvepláni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: žvepláni
RODILNIK: žvepláni**h**
DAJALNIK: žvepláni**ma**
TOŽILNIK: žvepláni
MESTNIK: pri žvepláni**h**
ORODNIK: z žvepláni**ma**
množina
IMENOVALNIK: žvepláne
RODILNIK: žvepláni**h**
DAJALNIK: žvepláni**m**
TOŽILNIK: žvepláne
MESTNIK: pri žvepláni**h**
ORODNIK: z žvepláni**mi**

glagolnik
ednina
IMENOVALNIK: žveplánje
RODILNIK: žveplánj**a**
DAJALNIK: žveplánj**u**
TOŽILNIK: žveplánje
MESTNIK: pri žveplánj**u**
ORODNIK: z žveplánj**em**
dvojina
IMENOVALNIK: žveplánji
RODILNIK: žveplánj
DAJALNIK: žveplánj**ema**
TOŽILNIK: žveplánji
MESTNIK: pri žveplánj**ih**
ORODNIK: z žveplánj**ema**
množina
IMENOVALNIK: žveplánj**a**
RODILNIK: žveplánj
DAJALNIK: žveplánj**em**
TOŽILNIK: žveplánj**a**
MESTNIK: pri žveplánj**ih**
ORODNIK: z žveplánj**i**

TONEMSKO
[žvepláti]

IPA: [ʒʊeplà:tí]
NEDOLOČNIK: žvepláti
NAMENILNIK: žveplȁt

sedanjik
ednina
1. OSEBA: žveplâ**m**
2. OSEBA: žveplâ**š**
3. OSEBA: žveplâ
dvojina
1. OSEBA: žveplâ**va**
2. OSEBA: žveplâ**ta**
3. OSEBA: žveplâ**ta**
množina
1. OSEBA: žveplâ**mo**
2. OSEBA: žveplâ**te**
3. OSEBA: žveplâ**jo**

velelnik
ednina
2. OSEBA: žveplȁj
dvojina
1. OSEBA: žveplâj**va**
2. OSEBA: žveplâj**ta**
množina
1. OSEBA: žveplâj**mo**
2. OSEBA: žveplâj**te**

deležnik na *-l*
moški spol
EDNINA: žveplȁl
DVOJINA: žveplál**a**
MNOŽINA: žvepláli
ženski spol
EDNINA: žveplâ**la**
DVOJINA: žvepláli
MNOŽINA: žveplál**e**
srednji spol
EDNINA: žveplál**o**
DVOJINA: žvepláli
MNOŽINA: žveplál**a**

deležnik na *-č*
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplajǫ́č tudi žveplajǫ̑č
RODILNIK: žveplajǫ́č**ega**
DAJALNIK: žveplajǫ́č**emu**
TOŽILNIK: žveplajǫ́č tudi žveplajǫ̑č
živo žveplajǫ́č**ega**
MESTNIK: pri žveplajǫ́č**em**
ORODNIK: z žveplajǫ́č**im**
dvojina
IMENOVALNIK: žveplajǫ́č**a**
RODILNIK: žveplajǫ́č**ih**
DAJALNIK: žveplajǫ́č**ima**
TOŽILNIK: žveplajǫ́č**a**
MESTNIK: pri žveplajǫ́č**ih**
ORODNIK: z žveplajǫ́č**ima**
množina
IMENOVALNIK: žveplajǫ́č**i**
RODILNIK: žveplajǫ́č**ih**
DAJALNIK: žveplajǫ́č**im**
TOŽILNIK: žveplajǫ́č**e**
MESTNIK: pri žveplajǫ́č**ih**

ORODNIK: z žveplajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žveplajóča

RODILNIK: žveplajóče

DAJALNIK: žveplajóči

TOŽILNIK: žveplajóčo

MESTNIK: pri žveplajóči

ORODNIK: z žveplajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: žveplajóči

RODILNIK: žveplajóčih

DAJALNIK: žveplajóčima

TOŽILNIK: žveplajóči

MESTNIK: pri žveplajóčih

ORODNIK: z žveplajóčima

množina

IMENOVALNIK: žveplajóče

RODILNIK: žveplajóčih

DAJALNIK: žveplajóčim

TOŽILNIK: žveplajóče

MESTNIK: pri žveplajóčih

ORODNIK: z žveplajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žveplajóče

RODILNIK: žveplajóčega

DAJALNIK: žveplajóčemu

TOŽILNIK: žveplajóče

MESTNIK: pri žveplajóčem

ORODNIK: z žveplajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: žveplajóči

RODILNIK: žveplajóčih

DAJALNIK: žveplajóčima

TOŽILNIK: žveplajóči

MESTNIK: pri žveplajóčih

ORODNIK: z žveplajóčima

množina

IMENOVALNIK: žveplajóča

RODILNIK: žveplajóčih

DAJALNIK: žveplajóčim

TOŽILNIK: žveplajóča

MESTNIK: pri žveplajóčih

ORODNIK: z žveplajóčimi

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žveplán

RODILNIK: žveplánega

DAJALNIK: žveplánemu

TOŽILNIK: žveplán

živo žveplánega

MESTNIK: pri žveplánem

ORODNIK: z žveplánim

dvojina

IMENOVALNIK: žveplána

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánima

TOŽILNIK: žveplána

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplánima

množina

IMENOVALNIK: žveplâni

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánim

TOŽILNIK: žveplâne

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplânimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žveplâna

RODILNIK: žveplâne

DAJALNIK: žveplâni

TOŽILNIK: žveplâno

MESTNIK: pri žveplâni

ORODNIK: z žveplâno

dvojina

IMENOVALNIK: žveplâni

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánima

TOŽILNIK: žveplâni

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplánima

množina

IMENOVALNIK: žveplâne

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánim

TOŽILNIK: žveplâne

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplânimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žveplâno

RODILNIK: žveplânega

DAJALNIK: žveplânemu

TOŽILNIK: žveplâno

MESTNIK: pri žveplânem

ORODNIK: z žveplânim

dvojina

IMENOVALNIK: žveplâni

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánima

TOŽILNIK: žveplâni

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplánima

množina

IMENOVALNIK: žveplâna

RODILNIK: žveplánih

DAJALNIK: žveplánim

TOŽILNIK: žveplâna

MESTNIK: pri žveplánih

ORODNIK: z žveplânimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žveplânje

RODILNIK: žveplânja

DAJALNIK: žveplânju

TOŽILNIK: žveplânje

MESTNIK: pri žveplânju

ORODNIK: z žveplânjem

dvojina
IMENOVALNIK: žveplânj**i**
RODILNIK: žveplânj
DAJALNIK: žveplânj**ema**
TOŽILNIK: žveplânj**i**
MESTNIK: pri žveplânj**ih**
ORODNIK: z žveplânj**ema**
množina
IMENOVALNIK: žveplânj**a**
RODILNIK: žveplânj
DAJALNIK: žveplânj**em**
TOŽILNIK: žveplânj**a**
MESTNIK: pri žveplânj**ih**
ORODNIK: z žveplânj**i**

IZVOR
↑žveplo

žveplén žvepléna žvepléno pridevnik

[žveplén]
POMEN
1. v obliki **žvepleni** ki je v zvezi z žveplom; SIN.: žveplast
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
žvepleni dim, plin | žvepleni izvir, vrelec | žveplena brozga | žveplena kislina, para, snov, spojina, voda | žvepleno jezero
▪ V zraku je bilo čutiti *žveplene* pline, zagledal je razpoke, iz katerih se je kadilo, in brbotajoče ognjeno jezero.

1.1. v nekaterih oblikah v obliki **žvepleni** ki je iz žvepla ali vsebuje žveplo; SIN.: žveplast
▸ **prid. beseda** + sam. beseda
žvepleni pripravek
▪ Obe bolezni so preprečevali s škropljenjem *žveplenih* in bakrenih pripravkov.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[žveplén]
IPA: [ʒʊɛp'leːn]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplén
določno žvepléni
RODILNIK: žvepléne**ga**
DAJALNIK: žvepléne**mu**
TOŽILNIK: žveplén
določno žvepléni
živo žvepléne**ga**
MESTNIK: pri žvepléne**m**
ORODNIK: z žvepléni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: žvepléna
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**ma**
TOŽILNIK: žvepléna
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**ma**
množina
IMENOVALNIK: žvepléni
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**m**
TOŽILNIK: žvepléne
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**mi**
ženski spol
ednina
IMENOVALNIK: žvepléna
RODILNIK: žvepléne
DAJALNIK: žvepléni
TOŽILNIK: žvepléno
MESTNIK: pri žvepléni
ORODNIK: z žvepléno
dvojina
IMENOVALNIK: žvepléni
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**ma**
TOŽILNIK: žvepléni
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**ma**
množina
IMENOVALNIK: žvepléne
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**m**
TOŽILNIK: žvepléne
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**mi**
srednji spol
ednina
IMENOVALNIK: žvepléno
RODILNIK: žvepléne**ga**
DAJALNIK: žvepléne**mu**
TOŽILNIK: žvepléno
MESTNIK: pri žvepléne**m**
ORODNIK: z žvepléni**m**
dvojina
IMENOVALNIK: žvepléni
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**ma**
TOŽILNIK: žvepléni
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**ma**
množina
IMENOVALNIK: žvepléna
RODILNIK: žvepléni**h**
DAJALNIK: žvepléni**m**
TOŽILNIK: žvepléna
MESTNIK: pri žvepléni**h**
ORODNIK: z žvepléni**mi**

TONEMSKO
[žveplȇn]
IPA: [ʒʊɛpléːn]
OSNOVNIK
moški spol
ednina
IMENOVALNIK: žveplȇn
določno žveplȇni
RODILNIK: žveplȇne**ga**

DAJALNIK: žveplę**nemu**
TOŽILNIK: žveplę**n**
določno žveplę**ni**
živo žveplę**nega**
MESTNIK: pri žveplę**nem**
ORODNIK: z žveplę**nim**

dvojina
IMENOVALNIK: žveplę**na**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nima**
TOŽILNIK: žveplę**na**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nima**

množina
IMENOVALNIK: žveplę**ni**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nim**
TOŽILNIK: žveplę**ne**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nimi**

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: žveplę**na**
RODILNIK: žveplę**ne**
DAJALNIK: žveplę**ni**
TOŽILNIK: žveplę**no**
MESTNIK: pri žveplę**ni**
ORODNIK: z žveplę**no**

dvojina
IMENOVALNIK: žveplę**ni**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nima**
TOŽILNIK: žveplę**ni**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nima**

množina
IMENOVALNIK: žveplę**ne**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nim**
TOŽILNIK: žveplę**ne**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nimi**

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: žveplę**no**
RODILNIK: žveplę**nega**
DAJALNIK: žveplę**nemu**
TOŽILNIK: žveplę**no**
MESTNIK: pri žveplę**nem**
ORODNIK: z žveplę**nim**

dvojina
IMENOVALNIK: žveplę**ni**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nima**
TOŽILNIK: žveplę**ni**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nima**

množina
IMENOVALNIK: žveplę**na**
RODILNIK: žveplę**nih**
DAJALNIK: žveplę**nim**
TOŽILNIK: žveplę**na**
MESTNIK: pri žveplę**nih**
ORODNIK: z žveplę**nimi**

IZVOR
↑žveplo

žvêplo žvêpla samostalnik srednjega spola

[žvêplo]

POMEN

krhek element živo rumene barve, ki gori z modrim plamenom, kemijski element [S]

- prid. beseda + **sam. beseda**
  elementarno, prosto žveplo | tekoče žveplo
  - V vinogradih za varstvo rastlin uporabljajo tudi elementarno *žveplo*.
  - Žveplanje s tekočim *žveplom* je praktično, saj odmerek zlijemo v mošt in pomešamo.
- glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  vsebovati žveplo
  - Žveplov dioksid nastaja pri gorenju goriv, ki vsebujejo *žveplo* (kurilno olje, premog).
- glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
  smrdeti po žveplu
  - Otok in njegova okolica smrdita po *žveplu*, ki se dviga iz še delujočega vulkana.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žvêplo]
IPA: ['ʒʊɛːplɔ]

ednina
IMENOVALNIK: žvêpl**o**
RODILNIK: žvêpl**a**
DAJALNIK: žvêpl**u**
TOŽILNIK: žvêpl**o**
MESTNIK: pri žvêpl**u**
ORODNIK: z žvêpl**om**

TONEMSKO

[žvéplo]
IPA: [ʒʊèːplɔ́]

ednina
IMENOVALNIK: žvépl**o**
RODILNIK: žvépl**a**
DAJALNIK: žvépl**u**
TOŽILNIK: žvépl**o**
MESTNIK: pri žvépl**u**
ORODNIK: z žvépl**om**

STALNE ZVEZE

močljivo žveplo
iz agronomije sredstvo za zatiranje rastlinskih glivičnih bolezni, zlasti oidija na vinski trti
- V vinogradih, kjer je bil v preteklem letu močan pojav oidija, svetujejo žveplanje vinogradov ali uporabo *močljivega žvepla*.

bruhati/stresati/zlivati ogenj in žveplo *(na koga, na kaj)* | bruhati ogenj/žveplo *(na koga, na kaj)*

bruhati ogenj in žveplo *(na koga, na kaj)*

stresati ogenj in žveplo *(na koga, na kaj)*
bruhati ogenj *(na koga, na kaj)*
bruhati žveplo *(na koga, na kaj)*
zlivati ogenj in žveplo *(na koga, na kaj)*

močno verbalno napadati, kritizirati koga

▪ Opozicijski poslanci *so bruhali ogenj in žveplo*, tisti na oblasti pa so bolj ali manj stoično molčali.
▪ Del časopisov je začel *bruhati ogenj in žveplo* na ministra.
▪ Robanti in *stresa ogenj in žveplo* vsenaokrog.
▪ Strupeni bes iz vas naredi sovražnega in nevarnega bebca, ki *bruha ogenj* na vse strani.
▪ Prisotni so naju zvlekli narazen, jaz pa *sem bruhala žveplo*: »Če te še enkrat vidim, ti izpraskam oči!«

IZVOR

prevzeto iz bav. stvnem. **swëpal* = stvnem. *swëbal* (> nem. *Schwefel* ‘žveplo’), sorodno z got. *swibls*, niz. *zwawel*, v neki nepojasnjeni zvezi z lat. *sulphur* ‘žveplo’

Iz recenzij

Rokopis *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 2025*, ki temelji na jasnih strukturnih in metodoloških načelih, je izvirno avtorsko in uredniško besedilo, v katerem je izčrpno in sistematično opisan pomenski, paradigmatski, slovnični in rabni potencial obravnavanih gesel, zato ga je vsekakor mogoče videti kot zgled dobre leksikografske prakse pri pripravi sodobnega enojezičnega razlagalnega slovarja. Posebej izstopa terminološka vrednost tega slovarja, saj zajema gesla, ki pripadajo izrazju različnih strokovnih področij. Tudi uporabniški vidik je premišljeno zajet, ker slovar vsebuje vse pomembne podatke, in sicer naglas, izgovor, pomene, morfološko paradigmo, etimologijo ter zglede, ki omogočajo sistematičen vpogled v izrazno in vsebinsko plat vsake slovarske iztočnice. Velika pozornost je v slovarju namenjena tudi večbesednim leksikalnim enotam. Ta del bi osebno izpostavila kot izjemen potencial slovarja, saj so poleg frazemov v slovarskih sestavkih navedene tudi številne stalne besedne zveze in večbesedni termini, ki so sestavni del leksike slovenskega jezika. Večbesedni izrazi so jezikovne enote, ki zavzemajo pomembno mesto v sodobnih leksikografskih, leksikoloških, primerjalnih, glotodidaktičnih in korpusnih raziskavah, kar avtorji in uredniki upoštevajo: ne prinašajo zgolj seznama ustaljenih leksikalnih zvez, kar je pogosta praksa splošnih slovarjev, temveč pri vsaki taki zvezi navajajo tudi pomen in primere rabe v kontekstu.

Goranka Blagus Bartolec

Delo je izrazito aktualno, saj nadaljuje razvoj eSSKJ kot osrednjega sodobnega razlagalnega slovarja in se opira na primerljive sodobne leksikografske prakse, zlasti korpusno podprto opisovanje jezika. Poznavanje podobnih del je razvidno iz metodološke usklajenosti z mednarodnimi smernicami in iz nadgradnje tradicije prejšnjih izdaj slovarja. Namen in metode so v uvodnem delu jasno predstavljeni: natančno so razloženi struktura gesla, tipologija pomenov, raba kvalifikatorjev ter vloga ponazarjalnega gradiva, kar omogoča transparentnost leksikografskega postopka. Rezultati so dokazljivi, saj temeljijo na korpusnih podatkih in statistično relevantnih sopojavitvah, kar povečuje prepričljivost razlag in zgledov.

Marjeta Vrbinc